ឯកសារគម្ពីព្រះត្រៃបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចឌៃណេ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាវង្ស ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-ចាន់ណា ៕

www.5000-years.org

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ទីឃនិកាយ ចតុត្ថភាគ
មហាវគ្គ
១៧

មហាសុទស្សនសូត្រ ជនវសភសូត្រ

មហាគោវិន្ទសូត្រ មហាសមយសូត្រ សក្កបញ្ហសូត្រ

មហាសតិបដ្ឋានសូត្រ និង បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០២

បឋមោ ភាគោ

មហាវគ្គោ

មហាសុទស្សនសុត្តំ បឋមំ

(១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុសិនារាយំ វិហរតិ ឧបវត្តនេ មល្លានំ សាលវនេ អន្តរេ[១] យមកសាលានំ បរិនិព្វានសមយេ ។ អថ-ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មា ភន្តេ ភគវា ឥមស្មឹ ខុទ្ទកនគរកេ[២] ឧជ្ជង្គលនគរកេ សាខានគរកេ បរិនិព្វាយិ សន្តិ ភន្តេ អញ្ញានិ មហានគរានិ សេយ្យថីទំ ចម្បា រាជ-គហំ សាវត្ថី សាកេតំ កោសម្ពី ពារាណសី ឯត្ថ ភគវា បរិនិព្វាយតុ ឯត្ថ ពហូ ខត្តិយមហាសាលា

១ ឱ. អន្តរេន ។ ២ ឱ. កុឌ្ឌនគរកេ ។

សុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ

បតុត្តភាគ

មហាវគ្គ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទី៤

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសាលវ័ន ដែលជាផ្លូវបត់ចូល (ទៅកាន់ក្រុង) របស់ពួកមល្លក្សត្រ នាចន្លោះនៃដើមសាលព្រឹក្សទាំងគូ ជិតក្រុងកុសិនារា ក្នុងកាលទៀបបរិនិព្វាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ស៊ប់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ កុំបរិនិព្វាន ក្នុងនគរកុសិនារានេះ ដែលជានគរតូច នគរទួល ជាសាខានគរឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នគរធំៗ ឯទៀតក៏មាន ដូចយ៉ាងនគរចម្បា រាជគ្រឹះ សាវត្ថី សាកេត កោសម្ពី និងពារាណសី សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានក្នុងនគរទាំងនុ៎ះវិញ (ព្រោះ) ក្នុងនគរទាំងនុ៎ះ មានខត្តិយមហាសាល

ព្រាហ្មណមហាសាលា គហបតិមហាសាលា តថា-
គតេ អភិប្បសន្នា តេ តថាគតស្ស សរីរបូជំ
ករិស្សន្តីតិ ។ មា ហេវំ អានន្ទ អវច ខុទ្ទកនគរកំ
ឧជ្ជង្គលនគរកំ សាខានគរកន្តិ ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ
រាជា មហាសុទស្សនោ នាម អហោសិ ខត្តិយោ
មុទ្ធាវសិត្តោ(១) ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជនបទត្ថាវរិយប្ប-
ត្តោ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស អយំ
កុសិនារា កុសាវតី នាម រាជធានី អហោសិ ។
បុរត្ថិមេន ច បច្ឆិមេន ច ទ្វាទសយោជនានិ(២) អាយា-
មេន ឧត្តរេន ច ទក្ខិណេន ច សត្តយោជនានិ
វិត្ថារេន កុសាវតី អានន្ទ រាជធានី ឥទ្ធា ចេវ អហោ-
សិ ផីតា ច ពហុជនា ច អាកិណ្ណមនុស្សា ច
សុភិក្ខា ច ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ ទេវានំ អា-
ឡកមន្ទា នាម រាជធានី ឥទ្ធា ចេវ អហោ-
សិ ផីតា ច(៣) ពហុជនា ច អាកិណ្ណយក្ខា ច
សុភិក្ខា ច ឯវមេវ ខោ អានន្ទ កុសាវតី រាជធានី

---

១ ម. មុទ្ធាភិសិត្តោ ។ ២ ឱ. សា ខោ អានន្ទ កុសាវតី បច្ឆិមេន ច បុរត្ថិមេន ច ទ្វាទសយោជនានិ អហោសិ ។ ៣ ឱ. ឥទ្ធា ចេវ ផីតា ច ។

ព្រាហ្មណមហាសាល និងគហបតិមហាសាល ជាច្រើននាក់ ដែលជ្រះថ្លាស៊ប់ ក្នុងព្រះតថាគត ពួកជនទាំងនោះ នឹងធ្វើការបូជាព្រះសរីរៈរបស់ព្រះតថាគត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកកុំពោលថា នគរនេះ ជានគរតូច នគរទួល ជាសាខានគរយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលពីព្រេងនាយមក មានព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាម មហាសុទស្សនៈ ជាក្សត្របានមុទ្ធាភិសេក (ឥស្សរៈលើផែនដី) មានមហាសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ព្រះអង្គជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទ ដល់នូវសេចក្តីមាំមួន ។ ម្នាលអានន្ទ នគរកុសិនារានេះ ជារាជធានីឈ្មោះកុសាវតី របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី បណ្តោយពីបូព៌ទិស ទៅបច្ចិមទិស ១២ យោជន៍ ទទឹងពីឧត្តរទិស ទៅទក្ខិណទិស ៧ យោជន៍ ជានគរស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ជាស្រុកមានភិក្ខាហារបរិបូណ៌ ។ ម្នាលអានន្ទ រាជធានីឈ្មោះអាលកមន្ទា របស់ពួកទេវតា ជារាជធានីដ៏ស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនច្រើន មានទេវតាកុះករ ជាស្រុកមានភិក្ខាហារបរិបូណ៌ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី

ឥទ្ធា ចេវ អហោសិ ផីតា ច ពហុជនា ច អាកិណ្ណ-មនុស្សា ច សុភិក្ខា ច ។ កុសាវតី អានន្ទ រាជធានី ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តា អហោសិ ទិវា ចេវ រត្តឹ ច[១] សេយ្យថីទំ ហត្ថិសទ្ទេន អស្សសទ្ទេន រថសទ្ទេន ភេរិ-សទ្ទេន មុទិង្គសទ្ទេន វីណាសទ្ទេន គីតសទ្ទេន សម្ម-សទ្ទេន តាលសទ្ទេន អសថ បិវថ ខាទថាតិ ទសមេន សទ្ទេន ។ កុសាវតី អានន្ទ រាជធានី សត្តហិ បាការេហិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ ឯកោ[២] បាការោ សោវណ្ណមយោ ឯកោ រូបិយមយោ ឯកោ វេឡុរិយ-មយោ ឯកោ ផលិកមយោ ឯកោ លោហិតង្កមយោ ឯកោ មសារគល្លមយោ ឯកោ សព្វរតនមយោ ។ កុសាវតិយា អានន្ទ រាជធានិយា ចតុន្នំ វណ្ណានំ ទ្វារានិ អហេសុំ ឯកំ ទ្វារំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេឡុរិយមយំ ឯកំ ផលិកមយំ ។

១ ម. រតឹ ប ។ ២ ម. តគ ឯកោ ។

ជារាជធានីដ៏ស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ជាស្រុកមានភិក្ខាហារបរិបូណ៌ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី ជាក្រុងកងរំពងដោយសូរសព្ទ ១០ យ៉ាង ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ គឺសូរសព្ទដំរី សូរសព្ទសេះ សូរសព្ទរថ សូរសព្ទស្គរ សូរសព្ទសម្ភោរ សូរសព្ទពិណ សូរសព្ទចម្រៀង សូរសព្ទមហោស្រព សូរសព្ទប្រគំ សូរសព្ទមនុស្សនិយាយគ្នាថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរបរិភោគទៅ ចូរផឹកទៅ ចូរស៊ីទៅ រមែងជាគំរប់ ១០ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានកំពែងព័ទ្ធជុំវិញ ៧ ជាន់ គឺកំពែងមាស ១ ជាន់ កំពែងប្រាក់ ១ ជាន់ កំពែងកែវពិទូរ្យ ១ ជាន់ កំពែងកែវផលិក ១ ជាន់ កំពែងកែវទទឹម ១ ជាន់ កំពែងកែវមរកត ១ ជាន់ កំពែងកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ។ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានទ្វារ ៤ បែប គឺទ្វារមាស ១ ទ្វារប្រាក់ ១ ទ្វារកែវពិទូរ្យ ១ ទ្វារកែវផលិក ១ ។

ឯកមេកស្មឹ(១) ទ្វារេ សត្ត សត្ត ឯសិកា(២) និខាតា អហេសុំ តិពោរិសង្គា តិពោរិសំ និខាតា ទ្វាទស-ពោរិសា ឧព្វេធេន(៣) ។ ឯកា ឯសិកា សោវណ្ណ-មយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ឯកា លោហិតង្គមយា ឯកា មសា-រគល្លមយា ឯកា សព្វរតនមយា ។ កុសាវតី អានន្ទ រាជធានី សត្តហិ តាលបន្តីហិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ ឯកា តាលបន្តិ សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ឯកា លោហិតង្គមយា ឯកា មសារគល្លមយា ឯកា សព្វ-រតនមយា ។ សោវណ្ណមយស្ស តាលស្ស សោវណ្ណ-មយោ ខន្ធោ អហោសិ រូបិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស តាលស្ស រូបិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ វេឡុរិយមយស្ស តាលស្ស វេឡុរិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។

---

១ ម. ឯកេកស្មឹ ។ ២ ឱ. សត្ត ឯសិកា ។ ៣ ឱ. តិពោរិសង្គា ចតុប្បោរិសា ឧព្វេ-ធេន ។

ក្នុងទ្វារមួយ ៗ គេដាំសសរគោលប្រាំពីរ ៗ ដើម ជាសសរមានទំហំ ៣ ជួរបុរស(១) គេដាំចុះទៅក្នុងដីជម្រៅ ៣ ជួរបុរស កំពស់ពីដីឡើង ១២ ជួរបុរស ៗ គឺសសរមាស ១ ដើម សសរប្រាក់ ១ ដើម សសរកែវពៃទូរ្យ ១ ដើម សសរកែវផលិក ១ ដើម សសរកែវទទឹម ១ ដើម សសរកែវមរកត ១ ដើម សសរកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ដើម ៗ ម្នាលអានន្ទ កុសាវតីរាជធានី មានជួរដើមត្នោតព័ទ្ធជុំវិញ ៧ ជាន់ គឺជួរដើមត្នោតមាស ១ ជាន់ ដើមត្នោតប្រាក់ ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវពៃទូរ្យ ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវផលិក ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវទទឹម ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវមរកត ១ ជាន់ ដើមត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ៗ ត្នោតមាស ដើមជាមាស ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាប្រាក់ ៗ ត្នោតប្រាក់ ដើមជាប្រាក់ ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាមាស ៗ ត្នោតកែវពៃទូរ្យ ដើមជាកែវពៃទូរ្យ ឯស្លឹកនឹងផ្លែជាកែវផលិក ៗ

---

១ អដ្ឋកថា ថា ក្នុងមួយជួរបុរស គឺមួយបេទទ្ទឹងមនុស្សប្រុស ជា ៤ ហត្ថបុរស ។

ផលិកមយស្ស តាលស្ស ផលិកមយោ ខន្ធោ អហោសិ វេឡុរិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ លោហិតង្គមយស្ស តាលស្ស លោហិតង្គមយោ ខន្ធោ អហោសិ មសារគល្លមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ មសារគល្លមយស្ស តាលស្ស មសារគល្លមយោ ខន្ធោ អហោសិ លោហិតង្គមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ សព្វរតនមយស្ស តាលស្ស សព្វរតនមយោ ខន្ធោ អហោសិ សព្វរតនមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ តាសំ ខោ បនានន្ទ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ[1] ច រជនីយោ ច ខមនីយោ ច មទនីយោ ច ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ បញ្ចង្គិកស្ស តុរិយស្ស សុវិនីតស្ស សុប្បដិតាឡិតស្ស[2] កុសលេហិ សុសមន្នាហតស្ស[3] សទ្ទោ ហោតិ វគ្គុ ច រជនីយោ ច ខមនីយោ ច មទនីយោ ច ឯវមេវ ខោ អានន្ទ តាសំ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនីយោ ច ខមនីយោ ច មទនីយោ ច ។

---

១ ឱ. ម. វគ្គុ ប ។ ២ ឱ. សុប្បដិបតាឡិតស្ស ។ ៣ ឱ. ម. សមន្នាហតស្ស ។

ត្នោតកែវផលិក ដើមជាកែវផលិក ឯស្លឹកនិងផ្លែជាកែវពៃទូរ្យ ។ ត្នោតកែវទទឹម ដើមជាកែវទទឹម ឯស្លឹកនិងផ្លែជាកែវមរកត ។ ត្នោតកែវមរកត ដើមជាកែវមរកត ឯស្លឹកនិងផ្លែជាកែវទទឹម ។ ត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ដើមជាកែវគ្រប់យ៉ាង ឯស្លឹកនិងផ្លែជាកែវគ្រប់យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ជួរដើមត្នោតទាំងនោះ ត្រូវខ្យល់បក់មក ក៏មានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ។ ម្នាលអានន្ទ តូរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គប្រាំ(១) ដែលពួកអ្នកឈ្លាសវៃផ្សំ ហើយវាយឲ្យល្មមពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំ ក៏មានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ ឯជួរដើមត្នោតទាំងនោះ កាលត្រូវខ្យល់បក់មក ក៏មានសូរសព្ទពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្ទៀងស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ក៏មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះឯង ។

---

១ អដ្ឋកថាថា តូរ្យតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ គឺ អាតតំ ស្គរខ្ទប់ឬស្គរធំដែលគេពោសស្បែកតែម្ខាង ១ វិតតំ ស្គរដែលគេពាសស្បែកទាំងសងខាង ១ អាតតវិតតំ គ្រឿងតន្ត្រីដែលរឹតដោយខ្សែ មានរនាតជាដើម ១ សុសិរំ គ្រឿងផ្លុំមានខ្លុយនិងស្រឡៃជាដើម ១ ឃនំ កណ្តឹង ឬឈឹង ឬក្រាប់១ ។

យេ ខោ បនានន្ទ តេន សមយេន កុសាវតិយា រាជធានិយា ធុត្តា អហេសុំ សោណ្ឌា បិបាសា តេ តាសំ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទេន បរិចារេសុំ ។

(២) កថា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាគតោ អហោសិ ចតូហិ ច ឥទ្ធីហិ ។ កតមេហិ សត្តហិ ។ ឥធានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្ស-នស្ស តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ សីសន្ហាតស្ស ឧបោសថិកស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស ទិព្វំ ចក្ករតនំ បាតុរហោសិ សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ សព្វ-ការបរិបូរំ ទិស្វា រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទ-ហោសិ សុតំ ខោ បនេតំ យស្ស រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ សីសន្ហា-តស្ស ឧបោសថិកស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស ទិព្វំ ចក្ករតនំ បាតុភវតិ សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ សព្វាការបរិបូរំ សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្តីតិ អស្សំ នុ ខោ អហំ រាជា ចក្កវត្តីតិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្ត-

ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ក្នុងកុសាវតីរាជធានី មានអ្នកលេងបៀស្កា អ្នកលេងស៊ីផឹក ពួកអ្នកលេងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាបំរើកលេង តាមសូរសព្ទនៃធាងដើមត្នោត ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវនោះ ។

(២) ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយរតន៍ ៧ ប្រការ និងដោយឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង ។ រតន៍ ៧ ប្រការតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់កក់ព្រះសិរ្ស ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃឧបោសថ ហើយរក្សាឧបោសថ គង់នៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ចក្ករតន៍ជាទិព្វមានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់នឹងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួង ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទតឃើញហើយ ទើបត្រិះរិះដូច្នេះថា អើអាត្មាអញក៏ធ្លាប់ឮរឿងនេះ មកហើយថា ស្តេចអង្គណា ជាក្សត្រ បានមុទ្ធាភិសេកហើយ ទ្រង់កក់ព្រះសិរ្ស ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃឧបោសថ ហើយរក្សាឧបោសថ គង់នៅលើប្រាសាទ ដ៏ប្រសើរ ចក្ករតន៍ជាទិព្វ មានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ទាំងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួង ក៏កើតប្រាកដឡើង ព្រះរាជាអង្គនោះ ជាស្តេចចក្រពត្តិ ឧហ្ន៎ អាត្មាអញ បានជាស្តេចចក្រពត្តិហើយតើ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ

រាសង្គំ ករិត្វា វាមេន ហត្ថេន សុវណ្ណភិង្ការំ(១) គហេត្វា ទក្ខិណេន ហត្ថេន ចក្ករតនំ អព្ភុក្កិរិ បវត្តតុ ភវំ ចក្ករតនំ អភិវិជិនាតុ ភវំ ចក្ករតនន្តិ ។ អថខោ តំ អានន្ទ ចក្ករតនំ បុរត្ថិមំ ទិសំ បវត្តិ ។ អន្វទេវ រាជា មហាសុទស្សនោ សទ្ធឹ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ។ យស្មឹ ខោ បនានន្ទ បទេសេ ចក្ករតនំ បតិដ្ឋាសិ តត្ថ រាជា មហាសុទស្សនោ វាសំ ឧបគច្ឆិ សទ្ធឹ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ។ យេ ខោ បនានន្ទ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ ឯហិ ខោ មហារាជ ស្វាគតំ(២) មហារាជ សកំ តេ មហារាជ អនុសាស មហារាជាតិ ។ រាជា មហាសុទស្សនោ ឯវមាហ បាណោ ន ហន្តព្វោ អទិន្នំ នាទាតព្វំ កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរិតព្វា មុសា ន ភាសិតព្វា មជ្ជំ ន បាតព្វំ

---

១ ឱ. ម ភិង្ការំ ។ ២ ម. ស្វាគតន្តេ ។

ហើយ ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្គៈឆៀងស្មាម្ខាង ទើបយកព្រះហស្តខាងឆ្វេង ចាប់ព្រះសុវណ្ណភិង្ការ (កុណ្ឌីមាស) យកព្រះហស្តខាងស្តាំប្រោះព្រំចក្ក-រតន៍ ហើយត្រាស់ថា ចក្ករតន៍ដ៏ចំរើន ចូរអណ្តែតទៅ ចក្ករតន៍ដ៏ចំរើន ចូរមានជ័យជំនះ ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ចក្ករតន៍នោះឯង ក៏អណ្តែតទៅខាងបុរត្ថិមទិស ៗ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្តេចទៅតាមក្រោយ ជាមួយនឹងសេនាប្រកបដោយអង្គ ៤ ៗ ម្នាលអានន្ទ ចក្ក-រតន៍ទៅប្រតិស្ឋាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈព្រមទាំងចតុរង្គសេនា ក៏ទ្រង់ប្រថាប់ក្នុងប្រទេសនោះ ៗ ម្នាលអានន្ទ ពួកស្តេចណា ដែលជាសត្រូវ គង់នៅក្នុងបុរត្ថិមទិស ពួកស្តេចនោះ ក៏ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចមកចុះ បពិត្រមហារាជ ទ្រង់ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រមហារាជ រាជសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជារបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ ៗ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរាជឧង្ការយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវនិយាយពាក្យកុហក មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹង

យថាភុត្តញ្ច ភុញ្ជថាតិ ។ យេ ខោ បនានន្ទ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អនុយន្តា(១) អហេសុំ ។ អថខោ តំ អានន្ទ ចក្ករតនំ បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ទក្ខិណំ ទិសំ បវត្តតិ ទក្ខិណំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា បច្ឆិមំ ទិសំ បវត្តតិ បច្ឆិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោគាហេត្វា បច្ចុត្តរិត្វា ឧត្តរំ ទិសំ បវត្តតិ ។ អន្វទេវ រាជា មហាសុទស្សនោ សទ្ធឹ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ។ យស្មឹ ខោ បនានន្ទ បទេសេ ចក្ករតនំ បតិដ្ឋាសិ តត្ថ រាជា មហាសុទស្សនោ វាសំ ឧបគច្ឆិ សទ្ធឹ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ។ យេ ខោ បនានន្ទ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ ឯហិ ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ សកំ តេ មហារាជ អនុសាស មហារាជាតិ ។ រាជា មហាសុទស្សនោ ឯវមាហ

---

១ ឱ. អនុយុត្តា ។

ឡើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរបរិភោគតែតាមសមគួរចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ពួកស្តេចណា ដែលជាសត្រូវ នៅក្នុងបុរត្ថិមទិស ពួកស្តេចនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ចក្ករ័តន៍នោះ ក៏ចុះទៅកាន់សមុទ្រខាងបុរត្ថិមទិស ហើយឆ្លងឡើង ត្រឡប់វិលទៅខាងទក្ខិណទិស ចុះកាន់សមុទ្រ ខាងទក្ខិណទិស ហើយឆ្លងឡើង វិលទៅខាងបច្ឆិមទិស ចុះកាន់សមុទ្រខាងបច្ឆិមទិស ហើយឆ្លងឡើង វិលទៅខាងឧត្តរទិសវិញ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់ស្តេចទៅតាមក្រោយ ជាមួយនឹងចតុរង្គសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ ចក្ករ័តន៍ ប្រតិស្ឋានទៅ ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់ប្រថាប់ នៅក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមទាំងចតុរង្គសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ពួកស្តេចណា ជាសឹកសត្រូវ នៅក្នុងឧត្តរទិស ពួកស្តេចនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចមក បពិត្រមហារាជ ទ្រង់ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រមហារាជ រាជសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាព្រះរាជទ្រព្យរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការ

បាណោ ន ហន្តព្វោ អទិន្នំ នាទាតព្វំ កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរិតព្វា មុសា ន ភាសិតព្វា មជ្ជំ ន បាតព្វំ យថាភុត្តញ្ច ភុញ្ជថាតិ ។ យេ ខោ បនានន្ទ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អនុយន្តា អហេសុំ ។ អថ ខោ តំ អានន្ទ ចក្ករតនំ សមុទ្ទបរិយន្តំ បឋវឹ អភិវិជិត្វា(១) កុសាវតឹ រាជធានឹ បច្ចាគន្ត្វា រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អន្តេបុរទ្វារេ អត្ថករណបមុខេ អក្ខាហតំ មញ្ញេ អដ្ឋាសិ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អន្តេបុរំ ឧបសោភយមានំ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ ចក្ករតនំ បាតុរហោសិ ។

(៣) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ហត្ថិរតនំ បាតុរហោសិ សព្វសេតោ សត្តប្បតិដ្ឋោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ ឧបោសថោ នាម នាគរាជា ។ ទិស្វា(២) រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស

---

១ ឱ. ម. អភិវិជិនិត្វា ។ ២ ម. តំ ទិស្វា ។

យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចរបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវនិយាយពាក្យកុហក មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរបរិភោគវត្ថុតាមសមគួរចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយវិញទៀត ពួកស្តេចណាដែលជាសឹកសត្រូវក្នុងទិសទក្ខិណ ពួកស្តេចនោះ ក៏ត្រឡប់ជាពុះចូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ តពីនោះមក ចក្ករ័ត្ននោះបានបង្រ្កាបផែនដី ដែលមានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយត្រឡប់មកកាន់កុសាវតីរាជធានីវិញ ហើយឋិតនៅក្នុងរបៀងសាលាសម្រាប់វិនិច្ឆ័យ ទៀបទ្វារព្រះបរមរាជវាំង របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ នៅទីដ៏ថ្កល់ហាក់ដូចជាបាក់ក្តៅ ហើយបំភ្លឺក្នុងព្រះរាជវាំង របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ចក្ករ័ត្ន មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដឡើង ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

[៣] ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ហត្ថិរ័ត្ន (ដំរីកែវ) ជាស្តេចដំរីឈ្មោះឧបោសថ មានសម្បុរសសុទ្ធ មានអវយវៈ ត្បូងទាំង៧ សមរម្យទាំងអស់ ជាដំរីមានឫទ្ធិ អាចហោះទៅលើអាកាសបាន កើតប្រាកដឡើងដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ លុះព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទតឃើញហើយ

ចិត្តំ បសីទិ ភទ្ទកំ វត ភោ ហត្ថិយានំ សចេ ទមថំ ឧបេយ្យាតិ ។ អថ ខោ តំ អានន្ទ ហត្ថិរតនំ សេយ្យថាបិ នាម ភទ្ទោ ហត្ថាជានីយោ ទីឃរត្តំ សុបរិទន្តោ ឯវមេវ ទមថំ ឧបគច្ឆិ ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ ហត្ថិរតនំ វីមំសមានោ បុព្វណ្ហសមយំ អភិរុហិត្វា សមុទ្ទបរិយន្តំ បឋវឹ អនុយាយិត្វា(១) កុសាវតឹ រាជធានឹ បច្ចាគន្ត្វា បាតរាសមកាសិ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ ហត្ថិរតនំ បាតុរហោសិ ។

(៤) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស អស្សរតនំ បាតុរហោសិ សព្វសេតោ កាឡសីសោ មុញ្ជកេសោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ វលាហកោ នាម អស្សរាជា ។ ទិស្វា រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ចិត្តំ បសីទិ ភទ្ទកំ វត ភោ អស្សយានំ សចេ ទមថំ ឧបេយ្យាតិ ។ អថ ខោ តំ អានន្ទ អស្សរតនំ សេយ្យថាបិ នាម ភទ្ទោ អស្សាជានីយោ

---

១ ឱ. អនុសសាយិត្វា ។

ក៏មានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លាថា អើយានដំរីល្អណាស់តើហ្ន៎ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ហាត់បាន (ជាការប្រពៃ) ។ ម្នាលអានន្ទ ឯហត្ថិរ័តន៍នោះ ក៏ដល់នូវការបង្ហាត់បាន ដូចជាដំរីអាជានេយ្យដ៏ល្អ ដែលគេបង្ហាត់បានបទល្អយូរអង្វែងហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់នឹងល្បងមើល ហត្ថិរ័តន៍នោះឯង មុនដម្បូងទ្រង់ឡើងគង់ (លើហត្ថិ-រ័តន៍) ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ហើយស្តេចទៅត្រួតត្រានូវផែនដី មានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយ ស្តេចត្រឡប់មកសោយព្រះក្រយាហារ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯកុសាវតីរាជធានីវិញទាន់ ។ ម្នាលអានន្ទ ហត្ថិរ័តន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះបានកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

(៤) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត អស្សរ័តន៍ (សេះកែវ) ជាស្តេចសេះឈ្មោះវលាហកៈ មានសម្បុរសសុទ្ធ មានសម្បុរត្រង់ក្បាលខ្មៅ (រលើប) ដូចជាសម្បុរនៃកន្អែក មានសក់ (សក្បុស) ដូចបណ្តូលស្មៅយាប្លង់ ជាសេះមានឫទ្ធិអាចហោះទៅលើអាកាសបាន កើតប្រាកដដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ លុះព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទតឃើញហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លាថា អើយានសេះល្អណាស់តើហ្ន៎ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ហាត់បាន (ជាការប្រពៃ) ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ អស្សរ័តន៍ ក៏ដល់នូវការបង្ហាត់បាន ដូចជាសេះអាជានេយ្យ

ទីឃរត្តំ សុបរិទន្តោ ឯវមេវ ទមថំ ឧបគច្ឆិ ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ អស្សរតនំ វីមំសមានោ បុព្វណ្ហសមយំ អភិរុហិត្វា សមុទ្ទបរិយន្តំ បឋវឹ អនុយាយិត្វា(១) កុសាវតឹ រាជធានឹ បច្ចាគន្ត្វា បាតរាសមកាសិ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ អស្សរតនំ បាតុរហោសិ ។

(៤) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស មណិរតនំ បាតុរហោសិ មណិវេឡុរិយោ(២) សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ សព្វាការសម្បន្នោ ។ តស្ស ខោ បនានន្ទ មណិរតនស្ស អាភា សមន្តា យោជនំ ផុដា អហោសិ ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ មណិរតនំ វីមំសមានោ ចតុរង្គិនឹ សេនំ សន្នយ្ហិត្វា មណឹ ធជគ្គំ អារោបេត្វា រត្តន្ធការតិមិសាយំ បាយាសិ(៣) ។ យេ ខោ បនានន្ទ សមន្តា គាមា អហេសុំ តេ

១ ឱ. អនុសាយិត្វា ។ ២ ឱ. ម. បាតុរហោសិ សោ អហោសិ មណិវេឡុរិយោ ។
៣ ឱ. បាយាតិ ។

ដ៏ល្អ ដែលគេបង្ហាត់បានរបៀបល្អ យូរអង្វែងហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់ទីងល្បងមើល អស្សរតន៍នោះឯង មុនដំបូងទ្រង់ឡើងគង់លើអស្សរតន៍ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ហើយស្ដេចទៅត្រួតត្រាផែនដី ដែលមានសមុទ្រជាទីបំផុត រួចហើយស្ដេចត្រឡប់មកសោយ ព្រះស្ងោយ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯកុសាវតីរាជធានីវិញទាន់ ។ ម្នាលអានន្ទ អស្សរតន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

(៤) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត មណិរតន៍ ជាកែវពៃទូរ្យមានជាតិដ៏ល្អ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងឆ្នៃល្អហើយ មានពណ៌ថ្លាស្អាតបរិបូណ៌ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង បានកើតប្រាកដ ដល់ព្រះបាទមហា-សុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ មណិរតន៍នោះឯង មានពន្លឺផ្សាយទៅបានមួយយោជន៍ជុំវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់ទីងល្បងមើល នូវមណិរតន៍នោះឯង មុនដំបូងទ្រង់ប្រជុំអស់ពួកចតុរង្គសេនាមក ហើយទ្រង់ស្ទួយកែវមណី ឡើងទៅកាន់ចុងដងទង់ ហើយទ្រង់ត្រាច់ទៅ ក្នុងទីងងឹតអ័ព្ទក្នុងរាត្រី ។ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកអ្នកស្រុកទាំងឡាយណា ដែលនៅជិតខាង អ្នកស្រុកទាំងនោះ

ឱភាសេន(១) កម្មន្តេ បយោជេសុំ ទិវាតិ មញ្ញមានា ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ មណិរតនំ បាតុរហោសិ ។

[៦] បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឥត្ថីរតនំ បាតុរហោសិ អភិរូបា ទស្សនីយា បាសាទិកា បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតា នាតិទីឃា នាតិរស្សា នាតិកិសា នាតិថូលា នាតិកាឡិកា(២) នាច្ចោទាតា អតិក្កន្តា មនុស្សវណ្ណំ(៣) អប្បត្តា ទិព្វវណ្ណំ ។ តស្ស ខោ បនានន្ទ ឥត្ថីរតនស្ស ឯវរូបោ កាយសម្ផស្សោ ហោតិ សេយ្យថាបិ នាម តូលបិចុនោ វា កប្បាសបិចុនោ វា ។ តស្ស ខោ បនានន្ទ ឥត្ថីរតនស្ស សីតេ ឧណ្ហានិ គត្តានិ ហោន្តិ ឧណ្ហេ សីតានិ ។ តស្ស ខោ បនានន្ទ ឥត្ថីរតនស្ស កាយតោ ចន្ទនគន្ធោ វាយតិ មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ ។ តំ ខោ បនានន្ទ ឥត្ថីរតនំ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បុព្វុដ្ឋាយិនី អហោសិ បច្ឆានិបាតិនី កឹការបដិស្សាវិនី

១ ឱ. ម. តេ តេនោភាសេន ។ ២ ឱ. នាតិកាឡី ។ ៣ ឱ. មានុស្សំ វណ្ណំ ។

សំគាល់ថាជាវេលាថ្ងៃ គឺមានពន្លឺប្រកបការធ្វើការងារដោយសារពន្លឺ (នៃកែវនោះឯង) ។ ម្នាលអានន្ទ កែវមណីមានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

(៦) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ឥត្ថីរ័តន៍[1] (ស្រីកែវ) មានរូបឆោមល្អ គួរឲ្យអ្នកផង ពិតពិលរមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរល្អក្រៃលែង មិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនស្គមពេក មិនធាត់ពេក មិនខ្មៅពេក មិនសពេក លើសលែងកន្លងហួសសម្បុរស្រីមនុស្ស តែមិនដល់សម្បុរទិព្វទេ បានកើតប្រាកដ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរ័តន៍នោះឯង មានកាយសម្ផស្ស (ទន់ល្មើយ) ដូចជាសំឡីគរ ឬសំឡីកប្បាស ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ឥត្ថីរ័តន៍នោះឯង កាលរដូវត្រជាក់មានខ្លួនក្តៅ កាលរដូវក្តៅមានខ្លួនត្រជាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ឥត្ថីរ័តន៍នោះឯង មានក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ផ្សាយចេញអំពីកាយ មានក្លិនផ្កាឧប្បលផ្សាយចេញអំពីមាត់ ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរ័តន៍នោះឯង ជាស្រីតែងក្រោកឡើងមុន តែងអង្គុយក្រោយ[2] យកចិត្តទុកដាក់ធ្វើអ្វី ៗ

---

១ អដ្ឋកថា ថា ស្ត្រីដែលគេនាំមកអំពីរាជត្រកូលក្នុងដែនមទ្ទៈមកក្លាយជាព្រះអគ្គមហេសី ។ ន័យមួយទៀតថា ស្ត្រីដែលមកអំពីឧត្តរកុរុទ្វីបដោយអានុភាពរបស់ព្រះអង្គ ។ ២ ស្ត្រីនោះ បើឃើញព្រះរាជាស្តេចមក តែងក្រោកអំពីអាសនៈដែលខ្លួនអង្គុយជាមុន លុះតែព្រះរាជាគង់ទើបនាងអង្គុយវិញ កាន់ព្រះវីជនីបក់ថ្វាយព្រះរាជាខាងក្រោយ ។

មនាបចារិនី បិយវាទិនី ។ សា ខោ បនានន្ទ ឥត្ថីរតនំ រាជានំ មហាសុទស្សនំ មនសាបិ នោ អតិចរិ កុតោ បន កាយេន ។ រញ្ញោ បនានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ ឥត្ថីរតនំ បាតុរហោសិ ។

(៧) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស គហបតិរតនំ បាតុរហោសិ ។ តស្ស កម្មវិបាកជំ ទិព្វចក្ខុំ បាតុរហោសិ យេន និធី បស្សតិ សស្សាមិកម្បិ អស្សាមិកម្បិ ។ សោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ ទេវ ហោហិ អហំ តេ ធនេន ធនករណីយំ ករិស្សាមីតិ ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តមេវ គហបតិរតនំ វីមំសមានោ នាវំ អភិរុហិត្វា មជ្ឈេ គង្គាយ នទិយា សោតំ ឱគាហិត្វា គហបតិរតនំ ឯតទវោច

ប្រព្រឹត្តត្រូវព្រះហឫទ័យ ពោលតែពាក្យជាទីពេញព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរតនៈនោះឯង សូម្បីតែចិត្ត ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្លង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទៅហើយ ម្តេចឡើយនឹងប្រព្រឹត្តកន្លងដោយកាយបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ឥត្ថីរតនៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ បានកើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

(៧) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត គហបតិរតនៈ[១] (គហបតីកែវ) បានកើតប្រាកដ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ឯគហបតិរតនៈនោះ មានទិព្វចក្ខុ កើតអំពីផលនៃកុសលកម្ម អាចមើលឃើញកំណប់ទ្រព្យ ដែលមានម្ចាស់ទាំងមិនមានម្ចាស់បាន ។ គហបតីនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ កុំមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចាត់ចែងការដែលគួរធ្វើដោយទ្រព្យប្រាយ ដោយព្រះរាជទ្រព្យព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលទ្រង់នឹងល្បងមើល គហបតិរតនៈនោះឯង មុនដំបូងទ្រង់ប្រថាប់លើព្រះទីនាំងនាវា សំដៅទៅកាន់ខ្សែទឹកកណ្តាលទន្លេគង្គា ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងគហបតិរតនៈយ៉ាងនេះថា ម្នាល

១ អដ្ឋកថា ថា គហបតីដែលកើតក្នុងត្រកូលមានភោគសម្បត្តិច្រើន ។

អត្ថោ មេ គហបតិ ហិរញ្ញសុវណ្ណេនាតិ ។ តេនហិ មហារាជ ឯកតីរំ នាវំ[១] ឧបេតូតិ ។ ឥធេវ មេ គហបតិ អត្ថោ វ ហិរញ្ញសុវណ្ណេនាតិ ។ អថខោ តំ អានន្ទ គហបតិរតនំ ឧភោហិ ហត្ថេហិ ឧទកំ ឱមសិត្វា បូរំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស កុម្ភឹ ឧទ្ធរិត្វា រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច អលមេត្តាវតា មហារាជ កតមេត្តាវតា មហារាជាតិ ។ រាជា មហាសុទស្សនោ ឯវមាហ អលមេត្តាវតា គហបតិ កតមេត្តាវតា គហបតិ បូជិតមេត្តាវតា គហបតីតិ ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ គហបតិរតនំ បាតុរហោសិ ។

(៨) បុន ចបរំ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បរិណាយករតនំ បាតុរហោសិ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី បដិពលោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបេយ្យាបេតព្វំ ឧបេយ្យាបេតុំ អបេយ្យាបេតព្វំ អបេយ្យាបេតុំ[២]

---

១ ឱ. ឯកំ វ តីរំ នាវា ។ ម. ឯកំ តីរំ ។ ២ ឱ. ម. ឧបយាបេតព្វំ ឧបយាបេតុំ អបយាបេតព្វំ អបយាបេតុំ ។

គហបតី យើងមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយប្រាក់នឹងមាស ។ គហបតីនោះ ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ សូមទ្រង់អែបនាវាទៅខាងត្រើយម្ខាង ។ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការថា ឱ គហបតី យើងមានសេចក្តីត្រូវការ តែប្រាក់នឹងមាសត្រង់ទីនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ គហបតីរ័តន៍នោះឯង យកដៃទាំងពីរ លូកចុះទៅក្នុងទឹក លើកយកឆ្នាំង ដែលពេញដោយប្រាក់នឹងមាស ហើយក្រាបទូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ថា បពិត្រមហារាជ ល្មមហើយ ដោយប្រាក់នឹងមាសប៉ុណ្ណោះ បពិត្រមហារាជ ប្រាក់នឹងមាសប៉ុណ្ណោះ ល្មមធ្វើព្រះរាជកិច្ចបានហើយ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលគហបតី ប្រាក់នឹងមាសប៉ុណ្ណោះល្មមហើយ ម្នាលគហបតី ប្រាក់នឹងមាសប៉ុណ្ណោះ ល្មមធ្វើកិច្ចបានហើយ ម្នាលគហបតី ប្រាក់នឹងមាសទាំងប៉ុណ្ណោះ យើងបូជាអ្នកឯង ។ ម្នាលអានន្ទ គហបតិរ័តន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

[៨] ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត បរិនាយករ័តន៍[១] (បរិនាយកកែវ) ជាបណ្ឌិតវាងវៃ មានប្រាជ្ញា អង់អាច ដើម្បីញុំាងព្រះបាទមហា-សុទស្សនៈ ដែលខ្លួនឲ្យស្តេចចូលទៅ ឲ្យចូលទៅបាន ដើម្បីញុំាងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ដែលខ្លួនគួរឲ្យស្តេចចេញ ឲ្យចេញទៅបាន

១. អដ្ឋកថា ថា ជាព្រះរាជបុត្រច្បងរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។

ឋបេតព្វំ ឋបេតុំ។ សោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ ទេវ ហោហិ អហមនុសាសិស្សាមីតិ។ រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ឯវរូបំ បរិណាយករតនំ បាតុរហោសិ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមេហិ សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាគតោ អហោសិ។

(៩) រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ចតូហិ ឥទ្ធីហិ សមន្នាគតោ ហោតិ(១)។ កតមាហិ ចតូហិ ឥទ្ធីហិ។ ឥធានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ អភិរូបោ អហោសិ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ បឋមាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ អហោសិ។

១ ឱ. ម. អហោសិ។

ដើម្បីញ៉ាំងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ឲ្យតាំងនូវបុគ្គល ដែលគួរតាំងបាន កើតប្រាកដ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ បរិនាយករតន៍នោះ ចូលទៅគាល់ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ហើយទើបក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ កុំមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រៀនប្រដៅថ្វាយ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយករតន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ កើតប្រាកដហើយ ដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយរតន៍ ៧ ប្រការនេះឯង ។

(៥) ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង ។ ឫទ្ធិ ៤ យ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរូបល្អ គួរឲ្យអ្នកផងពិតពិលរមិលមើល គួរឲ្យជ្រះថ្លា ទ្រង់ប្រកបដោយព្រះឆវិវណ្ណ ដ៏ល្អក្រៃលែង ជាងមនុស្សទាំងឡាយឯទៀតក្នុងលោកនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ១ ។

(១០) បុន ចបរំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ទីឃាយុកោ អហោសិ ចិរដ្ឋិតិកោ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ ទុតិយាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ អហោសិ ។

(១១) បុន ចបរំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ អប្បាពាធោ អហោសិ អប្បាតង្កោ សមវេបាកិនិយា គហណិយា សមន្នាគតោ នាតិសីតាយ នាច្ចុណ្ហាយ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ តតិយាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ អហោសិ ។

(១២) បុន ចបរំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ បិយោ អហោសិ មនាបោ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ បិតា បុត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ បិយោ អហោសិ មនាបោ ។ រញ្ញោ បន អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ព្រាហ្មណគហបតិកា បិយា អហេសុំ មនាបា ។ សេយ្យ-

(១០) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ មានព្រះជន្មាយុវែង ទ្រង់ឋិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែងក្រៃលែង ជាងមនុស្សទាំងឡាយឯទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ២ ។

(១១) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ប្រកបដោយភ្លើងធាតុ ដែលកើតអំពីកម្ម មានវិបាកស្មើគ្នា មិនត្រជាក់ពេក មិនក្ដៅពេក លើសជាងមនុស្សដទៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិទី ៣ ។

(១២) ម្នាលអានន្ទ តទៅទៀត ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីទាំងឡាយ ។ ម្នាលអានន្ទ បិតាជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តនៃបុត្រទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីទាំងឡាយ ក៏ជាទីស្រឡាញ់ ពេញព្រះហឫទ័យ នៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ កូនទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្តនៃបិតា យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ

ថាបិ អានន្ទ បិតុ បុត្តា បិយា ហោន្តិ មនាបា ឯវមេវ ខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ព្រាហ្មណគហបតិកា បិយា អហេសុំ មនាបា ។ ភូតបុព្វំ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ឧយ្យានភូមឹ និយ្យាសិ ។ អថខោ អានន្ទ ព្រាហ្មណគហបតិកា រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ អតរមានោ ទេវ យាហិ យថា តំ មយំ ចិរំ បស្សេយ្យាមាតិ ។ រាជាបិ អានន្ទ មហាសុទស្សនោ សារថឹ អាមន្តេសិ អតរមានោ សារថិ រថំ បេសេហិ យថា អហំ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ចិរំ បស្សេយ្យន្តិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាយ ចតុត្ថាយ ឥទ្ធិយា សមន្នាគតោ អហោសិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ឥមាហិ ចតូហិ ឥទ្ធីហិ សមន្នាគតោ អហោសិ ។

[១៣] អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ឥមាសុ តាលន្តរិកាសុ ធនុសតេ ធនុសតេ បោក្ខរណិយោ មាបេយ្យន្តិ ។

ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីទាំងឡាយ ក៏ជាទីស្រឡាញ់ពេញព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កាលមុនដម្បូង ទ្រង់ស្ដេចទៅកាន់ឧទ្យាន ដោយចតុរង្គិសេនា ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំស្ដេចទៅ ដោយរហ័សរួសរាន់ ដូចខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ធ្លាប់ឃើញព្រះអង្គមកអស់កាលយូរនោះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសារថីថា ម្នាលសារថី អ្នកកុំបររថទៅ ដោយរហ័សរួសរាន់ ដូចយើងធ្លាប់ឃើញព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីទាំងឡាយ មកអស់កាលយូរយារនោះឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិនេះ ជាឫទ្ធិ ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ប្រកបដោយឫទ្ធិទាំង ៤ នេះឯង ។

(១៣) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកសាងស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយ សុទ្ធតែ ១ រយធ្នូ ៗ ក្បែរចន្លោះដើមត្នោតទាំងឡាយនេះ ៗ

មាបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តាសុ តាលន្តរិកាសុ ធនុសតេ ធនុសតេ បោក្ខរណិយោ ។ តា ខោ បនានន្ទ បោក្ខរណិយោ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឥដ្ឋកាហិ ចិតា អហេសុំ ឯកា ឥដ្ឋកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ។ តាសុ ខោ បនានន្ទ បោក្ខរណីសុ ចត្តារិ(១) សោបានានិ អហេសុំ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឯកំ សោបានំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេឡុរិយមយំ ឯកំ ផលិកមយំ ។ សោវណ្ណមយស្ស សោបានស្ស សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយស្ស សោបានស្ស រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ វេឡុរិយមយស្ស សោបានស្ស វេឡុរិយមយា ថម្ភា អហេសុំ ផលិកមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ផលិកមយស្ស សោបានស្ស ផលិកមយា

១ ឱ. ម. ចត្តារិ ចត្តារីតិ អាមេណ្ឌិតំ ទិស្សតិ ។

ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់កសាងស្រះបោក្ខរណីទាំងឡាយ(១) សុទ្ធតែ ១ យោជនៗ ក្បែរបរិវេណនោះដើមត្នោតទាំងនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះឯង វិចិត្រដោយឥដ្ឋ ៤ យ៉ាង គឺ ឥដ្ឋមាសមួយយ៉ាង ឥដ្ឋប្រាក់មួយយ៉ាង ឥដ្ឋកែវពិទូរ្យមួយយ៉ាង ឥដ្ឋកែវផលិកមួយយ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះ មានជណ្តើរ ៤ បែប គឺជណ្តើរមាសមួយបែប ជណ្តើរប្រាក់មួយបែប ជណ្តើរកែវពិទូរ្យមួយបែប ជណ្តើរកែវផលិកមួយបែប ។ ជណ្តើរមាស មានមេជាមាស តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរជាប្រាក់ ។ ជណ្តើរប្រាក់ មានមេជាប្រាក់ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរជាមាស ។ ជណ្តើរកែវពិទូរ្យ មានមេជាកែវពិទូរ្យ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរជាកែវផលិក ។ ជណ្តើរកែវផលិក

---

១ អដ្ឋកថា ថា ស្រះបោក្ខរណី ៨៤.០០០ ទំហំយផែនដីកើតឡើង ដោយគ្រាន់តែព្រះបាទមហាសុទស្សនៈនឹកក្នុងព្រះហឫទ័យ ។

ថម្ភា អហេសុំ វេឡុរិយមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ តា ខោ បនានន្ទ បោក្ខរណិយោ ទ្វីហិ វេទិកាហិ បរិក្ខិត្តា អហេសុំ ឯកា វេទិកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ។ សោវណ្ណមយាយ វេទិកាយ សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយាយ វេទិកាយ រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ឥមាសុ បោក្ខរណីសុ ឯវរូបំ មាលំ ការាបេយ្យំ ឧប្បលំ បទុមំ កុមុទំ បុណ្ឌរីកំ សព្វោតុកំ សព្វជនស្ស អនាវដ្តន្តិ(១) ។ ការាបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តាសុ បោក្ខរណីសុ ឯវរូបំ មាលំ ឧប្បលំ បទុមំ កុមុទំ បុណ្ឌរីកំ សព្វោតុកំ សព្វជនស្ស អនាវដ្តំ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ឥមាសំ បោក្ខរណីនំ តីរេ នហាបកេ បុរិសេ ឋបេយ្យំ

---

១ ឱ. អនាបារត្តិ ។

មានមេជាកែវផលិក តែកាំនឹងក្បាលជណ្ដើរជាកែវពៃទូរ្យ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះឯង បិទបាំងដោយរបង ២ ជាន់ គឺរបងមាស ១ របងប្រាក់ ១ ។ របងមាស មានសសរបង្គោលជាមាស តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបងជាប្រាក់ ។ របងប្រាក់ មានសសរបង្គោលជាប្រាក់ តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបងជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា ក្នុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ គួរតែអាត្មាអញនឹងដាំដើមផ្កាទាំងនេះគឺ ឧប្បល ឈូកក្រហម កុមុទ ឈូកស ដែលមានផ្ការីកពល់រដូវ មិនបានឃាត់ខាំងដល់ជនទាំងពួង ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុ-ទស្សនៈ ទ្រង់ដាំដើមផ្កាទាំងនេះ ក្នុងស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះគឺ ឧប្បល ឈូកក្រហម កុមុទ ឈូកស ដែលមានផ្ការីកពល់រដូវ មិនបានឃាត់ខាំងដល់ជនទាំងពួង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញតាំងនហាបក-បុរស (អ្នកផ្ងូតទឹក) ទុកទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ សម្រាប់

យេ អាគតាគតំ ជនំ ន្ហាបេស្សន្តិ ។ ឋបេសិ(១) ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តាសំ បោក្ខរណីនំ តីរេ ន្ហាបកេ បុរិសេ យេ អាគតាគតំ ជនំ ន្ហាបេសុំ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ឥមាសំ បោក្ខរណីនំ តីរេ ឯវរូបំ ទានំ បដ្ឋបេយ្យំ អន្នំ អន្នត្ថិកស្ស បានំ បានត្ថិកស្ស វត្ថំ វត្ថត្ថិកស្ស យានំ យានត្ថិកស្ស សយនំ សយនត្ថិកស្ស ឥត្ថឹ ឥត្ថត្ថិកស្ស(២) ហិរញ្ញំ ហិរញ្ញត្ថិកស្ស សុវណ្ណំ សុវណ្ណត្ថិកស្សាតិ ។ បដ្ឋបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តាសំ បោក្ខរណីនំ តីរេ ឯវរូបំ ទានំ អន្នំ អន្នត្ថិកស្ស បានំ បានត្ថិកស្ស វត្ថំ វត្ថត្ថិកស្ស យានំ យានត្ថិកស្ស សយនំ សយនត្ថិកស្ស ឥត្ថឹ ឥត្ថិត្ថិកស្ស ហិរញ្ញំ ហិរញ្ញត្ថិកស្ស សុវណ្ណំ សុវណ្ណត្ថិកស្សាតិ ។

---

១ ម. បដ្ឋបេសិ ។ ២ ឱ. ឥត្ថិត្ថិកស្ស ។

ងូតទឹកជនដែលមកហើយ ៗ ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សន-
នៈ ក៏ទ្រង់តាំងនូវនហាបកបុរស ទុកទៀបឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះ សម្រាប់ងូតទឹកជនដែលមកហើយៗ ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញតាំងទានវត្ត (តេងទាន) មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្បែរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ គឺ បាយសម្រាប់អ្នកត្រូវការបាយ ទឹកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទឹក សំពត់សម្រាប់អ្នកត្រូវការសំពត់ យានសម្រាប់អ្នកត្រូវការយាន ទីដេកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទីដេក ស្រីសម្រាប់អ្នកត្រូវការស្រី ប្រាក់សម្រាប់អ្នកត្រូវការប្រាក់ មាសសម្រាប់អ្នកត្រូវការមាស ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានតាំងទានវត្តនេះ ក្បែរឆ្នេរស្រះបោក្ខរណីទាំងនោះ គឺ បាយសម្រាប់អ្នកត្រូវការបាយ ទឹកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទឹក សំពត់សម្រាប់អ្នកត្រូវការសំពត់ យានសម្រាប់អ្នកត្រូវការយាន ទីដេកសម្រាប់អ្នកត្រូវការទីដេក ស្រីសម្រាប់អ្នកត្រូវការស្រី ប្រាក់សម្រាប់អ្នកត្រូវការប្រាក់ មាសសម្រាប់អ្នកត្រូវការមាស ៗ

[១៤] អថខោ អានន្ទ ព្រាហ្មណគហបតិកា បហូតំ សាបតេយ្យំ អាទាយ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ ឥទំ ទេវ បហូតំ សាបតេយ្យំ ទេវស្សេវ(១) ឧទ្ទិស្ស អាភតំ តំ ទេវោ បដិគ្គណ្ហាតូតិ។ អលំ ភោ មមមិទំ(២) បហូតំ សាបតេយ្យំ ធម្មិកេន ពលិនា អភិសង្ខតំ តំ វោ ហោតុ ឥតោ ច ភិយ្យោ ហរថាតិ ។ តេ រញ្ញា បដិក្ខិត្តា ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ ន ខោ ឯវំ(៣) អម្ហាកំ បតិរូបំ យំ ឥមានិ(៤) សាបតេយ្យានិ បុនទេវ សកានិ ឃរានិ បដិហរេយ្យាម(៥) យន្នូន មយំ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស និវេសនំ មាបេយ្យាមាតិ ។ តេ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ និវេសនំ តេ ទេវ មាបេយ្យាមាតិ(៦) ។ អធិវាសេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តុណ្ហីភាវេន ។

១ ឱ. ទេវំយេវ ។ ២ ម. មមបិទំ ។ ៣ ឱ. ឯតំ ។ ៤ ឱ. យំ មយំ ឥមានិ ។ ៥ ឱ. បដិហរាម ។ ៦ ឱ. មាបេស្សាមាតិ ។

[១៤] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ នាំយកសម្បត្តិដ៏ច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សម្បត្តិដ៏ច្រើននេះ យើងខ្ញុំព្រះអង្គនាំមកថ្វាយចំពោះព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គ ទ្រង់ទទួលសម្បត្តិទាំងនោះ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ណ្ហើយកុំ សម្បត្តិដ៏ច្រើននេះ ដែលអ្នកនាំមកដើម្បីយើង ដោយពលិកម្មប្រកបដោយធម៌ហើយ តែទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនោះ ចូរនៅជារបស់អ្នកទាំងឡាយវិញចុះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ នាំយកពីនេះថែមទៅទៀតចុះ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងនោះ លុះស្ដេចឃាត់យ៉ាងនេះហើយ ក៏ថយចេញទៅនៅកន្លែងដ៏សមគួរ ហើយគិតព្រមគ្នាយ៉ាងនេះថា ការដែលពួកយើងនាំយកសម្បត្តិទាំងនេះ ត្រឡប់ទៅទុកក្នុងផ្ទះរបស់យើងវិញយ៉ាងនេះ មិនសមគួរ ដល់ពួកយើងឡើយ បើដូច្នេះ ពួកយើងគួរនាំគ្នាសាងនិវេសនដ្ឋាន ថ្វាយព្រះបាទមហាសុទស្សនៈវិញ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហា-សុទស្សនៈ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនាំគ្នាសាងនិវេសន៍ ថ្វាយព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។

[១៥] អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ វិស្សកម្មំ[១] ទេវបុត្តំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម វិស្សកម្ម រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស និវេសនំ មាបេហិ ធម្មំ នាម បាសាទន្តិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ អានន្ទ វិស្សកម្មោ ទេវបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុណិត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ទេវេសុ តាវតិំសេសុ អន្តរហិតោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បុរតោ បាតុរហោសិ ។ អថខោ អានន្ទ វិស្សកម្មោ ទេវបុត្តោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច និវេសនំ តេ ទេវ មាបេស្សាមិ ធម្មំ នាម បាសាទន្តិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ តុណ្ហីភាវេន ។ មាបេសិ ខោ អានន្ទ

១ ម. វិសុកម្មំ ។

(១៨) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ បានជ្រាបបរិវិតក្កៈក្នុងព្រះហឫទ័យនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ដោយព្រះហឫទ័យនៃព្រះអង្គ ក៏ត្រាស់ហៅវិស្សុកម្មទេវបុត្តមកថា ហៃវិស្សុកម្មទេវបុត្តជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរទៅនិម្មិតព្រះរាជនិវេសន៍ឈ្មោះធម្មប្រាសាទ ថ្វាយព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ វិស្សុកម្មទេវបុត្ត បានទទួលបង្គាប់របស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ ដោយពាក្យថា អំពើយ៉ាងនេះ ជាការបំរើន ដល់ព្រះអង្គហើយ ដូច្នេះហើយក៏បាត់អំពីឋានទេវតាឈ្មោះតាវត្តិង្ស មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ដូចបុរសដែលមានកំឡាំងលាដៃ ដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃ ដែលខ្លួនលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះឯង វិស្សុកម្មទេវបុត្ត បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនិម្មិតរាជនិវេសន៍ឈ្មោះធម្មប្រាសាទ ថ្វាយព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ ម្នាលអានន្ទ វិស្សុកម្ម-

វិស្សកម្មោ ទេវបុត្តោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស
និវេសនំ ធម្មំ នាម បាសាទំ ។ ធម្មោ អានន្ទ បា-
សាទោ បុរត្ថិមេន ច បច្ឆិមេន ច យោជនំ អាយា-
មេន អហោសិ ឧត្តរេន ច ទក្ខិណេន ច អឌ្ឍយោ-
ជនំ វិត្ថារេន ។ ធម្មស្ស អានន្ទ បាសាទស្ស តិគោរិ-
សំ ឧច្ចតរេន វត្ថុំ ចិតំ អហោសិ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឥដ្ឋ-
កាហិ ឯកា ឥដ្ឋកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយម-
យា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ។
ធម្មស្ស អានន្ទ បាសាទស្ស ចតុរាសីតិថម្ភសហស្សានិ
អហេសុំ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឯកោ ថម្ភោ សោវណ្ណមយោ
ឯកោ រូបិយមយោ ឯកោ វេឡុរិយមយោ ឯកោ
ផលិកមយោ ។ ធម្មោ អានន្ទ បាសាទោ ចតុន្នំ
វណ្ណានំ ផលកេហិ សន្ថតោ អហោសិ ឯកំ ផលកំ
សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេឡុរិយមយំ
ឯកំ ផលិកមយំ ។ ធម្មស្ស អានន្ទ បាសាទស្ស
ចតុរាសីតិសោបានានិ អហេសុំ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឯកំ

ទេវបុត្ត ក៏បាននិម្មិតព្រះរាជនិវេសន៍ ឈ្មោះធម្មប្រាសាទ ថ្វាយព្រះបាទ
មហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ បណ្ដោយអំពីទិសខាង
កើតទៅទិសខាងលិច ១ យោជន៍ ទទឹងអំពីទិសខាងជើង ទៅទិសខាងត្បូង
កន្លះយោជន៍ ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានវត្ថុដែលវិចិត្រដោយ
ឥដ្ឋមានបែប ៤ យ៉ាង ដោយកំពស់ ៣ ជួរបុរស គឺឥដ្ឋមាស ១ យ៉ាង ឥដ្ឋ
ប្រាក់ ១ យ៉ាង ឥដ្ឋកែវពិទូរ្យ ១ យ៉ាង ឥដ្ឋកែវផលិក ១ យ៉ាង ។
ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានសសរ ៨៤ ០០០ មានបែប ៤ យ៉ាងគឺ
សសរមាស ១ យ៉ាង សសរប្រាក់ ១ យ៉ាង សសរកែវពិទូរ្យ ១ យ៉ាង
សសរកែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ ក្រាលដោយ
ផែនក្ដារមានបែប ៤ យ៉ាង គឺផែនក្ដារមាស ១ យ៉ាង ផែនក្ដារប្រាក់
១ យ៉ាង ផែនក្ដារពិទូរ្យ ១ យ៉ាង ផែនក្ដារកែវផលិក ១ យ៉ាង ។
ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានជណ្ដើរ ២៤ មានបែប ៤ យ៉ាង គឺ

សោបានំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេ-ឡុរិយមយំ ឯកំ ផលិកមយំ ។ សោវណ្ណមយស្ស សោបានស្ស សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយ-មយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយស្ស សោបានស្ស រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណម-យា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ វេឡុរិយមយស្ស សោបានស្ស វេឡុរិយមយា ថម្ភា អហេសុំ ផលិក-មយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ផលិកមយស្ស សោបានស្ស ផលិកមយា ថម្ភា អហេសុំ វេឡុរិយ-មយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ធម្មេ អានន្ទ បា-សាទេ ចតុរាសីតិកូដាគារសហស្សានិ អហេសុំ ច-តុន្នំ វណ្ណានំ ឯកំ កូដាគារំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេឡុរិយមយំ ឯកំ ផលិកមយំ ។ សោវណ្ណមយេ កូដាគារេ រូបិយមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ រូបិយមយេ កូដាគារេ

ជណ្តើរមាស ១ យ៉ាង ជណ្តើរប្រាក់ ១ យ៉ាង ជណ្តើរកែវពៃទូរ្យ១ យ៉ាង ជណ្តើរកែវផលិក ១ យ៉ាង ៗ ជណ្តើរមាស មេជាមាស តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាប្រាក់ ៗ ជណ្តើរប្រាក់ មេជាប្រាក់ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាមាស ៗ ជណ្តើរកែវពៃទូរ្យ មេជាកែវពៃទូរ្យ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាកែវផលិក ៗ ជណ្តើរកែវផលិក មេជាកែវផលិក តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាកែវពៃទូរ្យ ៗ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ មានផ្ទះកំពូល ៨៤.០០០ មានបែប ៤ យ៉ាងគឺ ផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយមាស១ យ៉ាង ធ្វើដោយប្រាក់ ១ យ៉ាង ធ្វើដោយកែវពៃទូរ្យ ១ យ៉ាង ធ្វើដោយកែវផលិក ១ យ៉ាង ៗ ក្នុងផ្ទះកំពូល ដែលធ្វើដោយមាស មានតែងតាំងបល្ល័ង្កប្រាក់ ៗ ក្នុងផ្ទះកំពូល ដែលធ្វើដោយប្រាក់ មាន

សោវណ្ណមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ វេឡុរិយមយេ កូដាគារេ ទន្តមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ ផលិកមយេ កូដាគារេ មសារគល្លមយោ បល្លង្កោ បញ្ញត្តោ អហោសិ ។ សោវណ្ណមយស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ រូបិយមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស រូបិយមយោ ខន្ធោ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ សោវណ្ណមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស សោវណ្ណមយោ ខន្ធោ រូបិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ វេឡុរិយមយស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ ផលិកមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស ផលិកមយោ ខន្ធោ វេឡុរិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ ផលិកមយស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ វេឡុរិយមយោ តាលោ ឋិតោ អហោសិ តស្ស វេឡុរិយមយោ ខន្ធោ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។

តែងតាំងបល្ល័ង្កមាស ៗ ក្នុងផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវពៃទូរ្យ មានតែងតាំងបល្ល័ង្កភ្លុក ៗ ក្នុងផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវផលិក មានតែងតាំងបល្ល័ង្កកែវមរកត ៗ មានដើមត្នោតប្រាក់ ឋិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយមាស ឯត្នោតនោះមានដើមជាប្រាក់ តែស្លឹកនឹងផ្លែជាមាស ៗ មានដើមត្នោតមាស ឋិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ឯត្នោតនោះ មានដើមជាមាស តែស្លឹកនឹងផ្លែជាប្រាក់ ៗ មានដើមត្នោតកែវផលិក ឋិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវពៃទូរ្យ ឯត្នោតនោះមានដើមជាកែវផលិក តែស្លឹកនឹងផ្លែជាកែវពៃទូរ្យ ៗ មានដើមត្នោតកែវពៃទូរ្យ ឋិតនៅជិតទ្វារផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយកែវផលិក ឯត្នោតនោះមានដើមជាកែវពៃទូរ្យ តែស្លឹកនឹងផ្លែជាកែវផលិក ៗ

[១៦] អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ មហាវ្យូហស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ សព្វសោវណ្ណមយំ តាលវនំ មាបេយ្យំ យត្ថ ទិវាវិហារំ និសីទិស្សាមីតិ ។ មាបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ មហាវ្យូហស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ សព្វសោវណ្ណមយំ តាលវនំ យត្ថ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។ ធម្មោ អានន្ទ បាសាទោ ទ្វីហិ វេទិកាហិ បរិក្ខិត្តោ អហោសិ ឯកា វេទិកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ។ សោវណ្ណមយាយ វេទិកាយ សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយាយ វេទិកាយ រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណមយា សុចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ធម្មោ អានន្ទ បាសាទោ ទ្វីហិ កិង្កណិកជាលេហិ[១] បរិក្ខិត្តោ អហោសិ ឯកំ ជាលំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ

---

១ ឱ. កិង្កណិកជាលហិ ។

[១៦] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ សាងច្បារត្នោតមាសសុទ្ធ ជិតទ្វារនៃផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ត្រង់កន្លែងដែលអាត្មាអញនឹងអង្គុយក្នុងវេលាថ្ងៃ ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានសាងច្បារត្នោតមាសសុទ្ធ ជិតទ្វារនៃផ្ទះកំពូលដែលធ្វើដោយប្រាក់ ត្រង់កន្លែងដែលស្តេចគង់ក្នុងវេលាថ្ងៃ ៗ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ បិទបាំងដោយរបង ២ ជាន់ គឺរបងមាស ១ ជាន់ របងប្រាក់ ១ ជាន់ ៗ របងមាស មានសសរបង្គោល ជាមាស តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបង ជាប្រាក់ ៗ របងប្រាក់ មានសសរបង្គោលជាប្រាក់ តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលរបង ជាមាស ៗ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទបិទបាំង ដោយបណ្តាញនៃកណ្តឹង ២ យ៉ាង គឺបណ្តាញមាស ១ យ៉ាង បណ្តាញ

រូបិយមយំ ។ សោវណ្ណមយស្ស តាលស្ស រូបិយមយា កិង្កណិកា(១) អហោសិ ។ រូបិយមយស្ស តាលស្ស សោវណ្ណមយា កិង្កណិកា(២) អហោសិ ។ តេសំ ខោ អានន្ទ កិង្កណិកជាលានំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនិយោ ច ខមនិយោ ច មទនិយោ ច ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ បញ្ចង្គិកស្ស តុរិយស្ស សុវិនីតស្ស សុប្បដិតាឡិតស្ស កុសលេហិ សុសមន្នាហតស្ស សទ្ទោ ហោតិ វគ្គុ ច រជនិយោ ច ខមនិយោ ច មទនិយោ ច ឯវមេវ ខោ អានន្ទ តេសំ កិង្កណិកជាលានំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនិយោ ច ខមនិយោ ច មទនិយោ ច ។ យេ ខោ បនានន្ទ តេន សមយេន កុសាវតិយា រាជធានិយា ធុត្តា អហេសុំ សោណ្ឌា បិបាសា តេ តេសំ កិង្កណិកជាលានំ វាតេរិតានំ សទ្ទេន បរិចារេសុំ ។ និដ្ឋិតោ ខោ អានន្ទ(៣) ធម្មោ បាសាទោ ទុទ្ទិក្ខោ អហោសិ មុសតិ ចក្ខូនិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ

១-២ ឱ. កិង្កណិយោ ។ ៣ ឱ. បនានន្ទ ។

ប្រាក់ ១ យ៉ាង ៗ បណ្តាញមាស កណ្តឹងជាប្រាក់ ៗ បណ្តាញប្រាក់ កណ្តឹងជាមាស ៗ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាញកណ្តឹងទាំងនោះ កាលបើត្រូវខ្យល់បក់មក ក៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ៗ ម្នាលអានន្ទ តន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមនុស្សអ្នកឈ្លាសវៃផ្សំ ហើយវាយឲ្យល្មមពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំដ៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាញកណ្តឹងទាំងនោះ ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវ ក៏មានសំឡេងនោះពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្សៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ដូច្នោះឯង ៗ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះឯង កុសាវតីរាជធានី មានអ្នកលេងល្បែងបាស្កា នឹងអ្នកលេងស៊ីផឹក ពួកអ្នកលេងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាលេងរាំរែក តាមសំឡេងបណ្តាញកណ្តឹង ដែលខ្យល់បក់មកត្រូវទាំងនោះ ៗ ម្នាលអានន្ទ លុះធម្មប្រាសាទ សម្រេចហើយ លំបាកនឹងមើលបាន អ្នកមើល រមែងពិលភ្នែក ៗ ម្នាលអានន្ទ

វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សរទសមយេ វិសុទ្ធេ ឧបវិទ្ធេ វិគតវលាហកេ[១] ទេវេ អាទិច្ចោ នភំ អព្ភុស្សក្កមានោ[២] ទុទ្ទិក្ខោ អហោសិ មុសតិ ចក្ខូនិ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ ធម្មោ បាសាទោ ទុទ្ទិក្ខោ អហោសិ មុសតិ ចក្ខូនិ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ធម្មស្ស បាសាទស្ស បុរតោ ធម្មំ នាម បោក្ខរណឹ មាបេយ្យន្តិ ។ មាបេសិ ខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ធម្មស្ស បាសាទស្ស បុរតោ ធម្មំ នាម បោក្ខរណឹ ។ ធម្មា អានន្ទ បោក្ខរណី បុរត្ថិមេន ច បច្ឆិមេន ច យោជនំ អាយាមេន អហោសិ[៣] ឧត្តរេន ច ទក្ខិណេន ច អឌ្ឍយោជនំ វិត្ថារេន ។ ធម្មា អានន្ទ បោក្ខរណី ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឥដ្ឋកាហិ ចិតា អហោសិ ឯកា ឥដ្ឋកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា

១ ឱ. ម. វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ។ ២ ឱ. អព្ភុស្សុក្កមានោ ។ ម. អព្ភុគ្គមមានោ ។ ៣ ឱ. អាយាមេន ច អហោសិ ។

កាលដល់សរទសម័យ(១) ខែខាងចុងនៃវស្សានរដូវ មេឃក៏ត្រចាស់ ចូលមកស៊ប់ពេញទី អាកាសផាត់ភ្លៀងស្រឡះហើយ ព្រះអាទិត្យក៏ ក៏ចាំងច្បាស់ព្វង៏អាកាស លំបាកនឹងមើលបាន អ្នកមើលរមែងពិលភ្នែក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ធម្មប្រាសាទ ដែលលំបាកនឹងមើលបាន អ្នកមើលតែងពិលភ្នែក ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែ អាត្មាអញសាងស្រះឈ្មោះធម្មបោក្ខរណី ខាងមុខធម្មប្រាសាទ ។ ម្នាល អានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក៏ទ្រង់សាងស្រះឈ្មោះធម្មបោក្ខរណី ខាងមុខធម្មប្រាសាទ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី បណ្តោយ ពីខាងកើតទៅខាងលិច ១ យោជន៍ ទទឹងពីខាងជើង ទៅខាងត្បូង កន្លះយោជន៍ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី វិចិត្រដោយឥដ្ឋមាន បែប ៤ យ៉ាង គឺ ឥដ្ឋមាស ១ យ៉ាង ប្រាក់ ១ យ៉ាង កែវពេទូរ្យ ១ យ៉ាង

---

១ រាប់ពី ១ រោចខែអស្សុជ ដល់ ១៥ កើតខែកត្តិក ហៅថា សរទសម័យ ។

ឯកា ផលិកមយា ។ ធម្មាយ អានន្ទ[១] ពោក្ខរណិ-យា ចតុវីសតិ សោបានានិ អហេសុំ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ឯកំ សោបានំ សោវណ្ណមយំ ឯកំ រូបិយមយំ ឯកំ វេឡុរិយមយំ ឯកំ ផលិកមយំ ។ សោវណ្ណ-មយស្ស សោបានស្ស សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយមយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ រូបិយមយស្ស សោបានស្ស រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណ-មយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ វេឡុរិយមយស្ស សោបានស្ស វេឡុរិយមយា ថម្ភា អហេសុំ ផលិ-កមយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ផលិកមយស្ស សោបានស្ស ផលិកមយា ថម្ភា អហេសុំ វេឡុ-រិយមយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ធម្មា អានន្ទ បោក្ខរណី ទ្វីហិ វេទិកាហិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ ឯកា វេទិកា សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ។ សោវណ្ណមយា វេទិកា សោវណ្ណមយា ថម្ភា អហេសុំ រូបិយមយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។

១ ឱ. ធម្មាយ បិ អានន្ទ ។

កែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី មាន ជណ្តើរ ២៤ មានបែប ៤ យ៉ាងគឺ ជណ្តើរមាស ១ យ៉ាង ប្រាក់ ១ យ៉ាង កែវពៃទូរ្យ ១ យ៉ាង កែវផលិក ១ យ៉ាង ។ ជណ្តើរមាស មេជាមាស តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាប្រាក់ ។ ជណ្តើរប្រាក់ មេជាប្រាក់ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាមាស ។ ជណ្តើរកែវពៃទូរ្យ មេជាកែវពៃទូរ្យ តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាកែវផលិក ។ ជណ្តើរកែវផលិក មេជាកែវផលិក តែកាំនឹងក្បាលជណ្តើរ ជាកែវពៃទូរ្យ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី បិទបាំង ដោយរបងពីរជាន់ គឺរបងមាស ១ ជាន់ របងប្រាក់ ១ ជាន់ ។ របងមាស មានសសរបង្គោលជាមាស តែរបាររបងនឹងក្បាលបង្គោលនៃរបង ជាប្រាក់ ។

រូបិយមយាយ វេទិកាយ រូបិយមយា ថម្ភា អហេសុំ សោវណ្ណមយា សូចិយោ ច ឧណ្ហីសញ្ច ។ ធម្មា អានន្ទ បោក្ខរណី សត្តហិ តាលបន្តីហិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ ឯកា តាលបន្តិ សោវណ្ណមយា ឯកា រូបិយមយា ឯកា វេឡុរិយមយា ឯកា ផលិកមយា ឯកា លោហិតង្គមយា ឯកា មសារគល្លមយា ឯកា សព្វរតនមយា ។ សោវណ្ណមយស្ស តាលស្ស សោវណ្ណមយោ ខន្ធោ អហោសិ រូបិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ រូបិយមយស្ស តាលស្ស រូបិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ សោវណ្ណមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ វេឡុរិយមយស្ស តាលស្ស វេឡុរិយមយោ ខន្ធោ អហោសិ ផលិកមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ ផលិកមយស្ស តាលស្ស ផលិកមយោ ខន្ធោ អហោសិ វេឡុរិយមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ លោហិតង្គមយស្ស តាលស្ស លោហិតង្គមយោ ខន្ធោ អហោសិ មសារគល្លមយានិ បត្តានិ

របង៍ប្រាក់ មានសសរបង្គោលរបង៍ជាប្រាក់ តែរបាររបង៍នឹងក្បាល របង៍ជាមាស ។ ម្នាលអានន្ទ ស្រះធម្មបោក្ខរណី បិទបាំងដោយ ជួរដើមត្នោត ៧ ជាន់ ជួរដើមត្នោតមាស ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតប្រាក់ ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតកែវពៃទូរ្យ ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតកែវផលិក ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតកែវទទឹម ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតកែវមរកត ១ ជាន់ ជួរដើមត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ១ ជាន់ ។ ត្នោតមាស ដើមជាមាស តែស្លឹកនឹងផ្លែជាប្រាក់ ។ ត្នោតប្រាក់ ដើមជាប្រាក់ តែស្លឹកនឹង ផ្លែជាមាស ។ ត្នោតកែវពៃទូរ្យ ដើមជាកែវពៃទូរ្យ តែស្លឹកនឹងផ្លែ ជាកែវផលិក ។ ត្នោតកែវផលិក ដើមជាកែវផលិក តែស្លឹកនឹងផ្លែ ជាកែវពៃទូរ្យ ។ ត្នោតកែវទទឹម ដើមជាកែវទទឹម តែស្លឹកនឹងផ្លែ

ច ផលានិ ច ។ មសារគល្លមយស្ស តាលស្ស មសារគល្លមយោ ខន្ធោ អហោសិ លោហិតង្កមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ សព្វរតនមយស្ស តាលស្ស សព្វរតនមយោ ខន្ធោ អហោសិ សព្វរតនមយានិ បត្តានិ ច ផលានិ ច ។ តាសំ ខោ បនានន្ទ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនីយោ ច កមនីយោ(១) ច មទនីយោ ច ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ បញ្ចង្គិកស្ស តុរិយស្ស សុវិនីតស្ស សុប្បដិតាឡិតស្ស កុសលេហិ សុសមន្នាហតស្ស សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនីយោ ច កមនីយោ ច មទនីយោ ច ឯវមេវ ខោ អានន្ទ តាសំ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទោ អហោសិ វគ្គុ ច រជនីយោ ច កមនីយោ ច មទនីយោ ច ។ យេ ខោ បនានន្ទ តេន សមយេន កុសាវតិយា រាជធានិយា ធុត្តា អហេសុំ សោណ្ឌា បិបាសា តេ តាសំ តាលបន្តីនំ វាតេរិតានំ សទ្ទេន បរិចារេសុំ ។

១ ម. ខមនីយោ ។

ជាកែវមរកត ។ ត្នោតកែវមរកត ដើមជាកែវមរកត តែស្លឹកនឹង
ផ្លែជាកែវទទឹម ។ ត្នោតកែវគ្រប់យ៉ាង ដើមជាកែវគ្រប់យ៉ាង ឯស្លឹក
នឹងផ្លែជាកែវគ្រប់យ៉ាង ។ ម្នាលអានន្ទ ជួរត្នោតទាំងនោះឯង កាលបើ
មានខ្យល់បក់មកត្រូវ មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀក
ស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត ។ ម្នាលអានន្ទ តន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៥ ដែលមនុស្ស
ឈ្លាសវៃបានផ្សំ ហើយវាយឲ្យល្មមពីរោះល្អ ទើបដេញដំប្រគំ មាន
សំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត មានឧបមា
ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ ជួរត្នោតទាំងនោះឯង កាលបើមានខ្យល់បក់មក
ត្រូវ ក៏មានសំឡេងពីរោះ គួរត្រេកអរ គួរផ្អៀងត្រចៀកស្តាប់ គួរជក់ចិត្ត
យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះឯង កុសាវតីរាជធានី
មានអ្នកលេងល្បែងបុស្កា នឹងអ្នកលេងស៊ីផឹក ឯពួកអ្នកលេងទាំងនោះ នាំ
គ្នារាំរែកតាមសំឡេងនៃជួរដើមត្នោត ដែលមានខ្យល់បក់មកត្រូវទាំងនោះ ។

និដ្ឋិតេ ខោ បនានន្ទ ធម្មេ បាសាទេ និដ្ឋិតាយ ច ធម្មាយ បោក្ខរណិយា(១) រាជា មហាសុទស្សនោ យេ វា បនានន្ទ តេន(២) សមយេន សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា តេ សព្វកាមេហិ សន្តប្បេត្វា ធម្មំ បាសាទំ អភិរូហីតិ(៣) ។

បឋមភាណវារំ ។

(១៧) អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ កិស្ស នុ ខោ មេ ឥទំ កម្មស្ស ផលំ កិស្ស កម្មស្ស វិបាកោ យេនាហំ ឯតរហិ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោតិ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ តិណ្ណំ ខោ មេ ឥទំ កម្មានំ ផលំ តិណ្ណំ កម្មានំ វិបាកោ យេនាហំ ឯតរហិ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ សេយ្យថីទំ ទានស្ស

១ ឱ. ធម្មេ ច បាសាទេ ធម្មាយ ច បោក្ខរណិយា ។ ២ ឱ. យេ តេន ។ ៣ ឱ. អភិរូហិ ។

ម្នាលអានន្ទ លុះដល់ធម្មប្រាសាទ និងស្រះធម្មបោក្ខរណី សម្រេចហើយ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់និមន្តពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលសន្មតថាជាសមណៈ ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងសម័យនោះឯង ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយពេញបំណង ហើយស្តេចឡើងកាន់ធម្មប្រាសាទ ។

បឋមភាណវារៈ ។

(១៧) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នេះជាផលនៃកម្មរបស់អាត្មាអញ ដូចម្តេចហ្ន៎ ជាវិបាកនៃកម្មរបស់អាត្មាអញ ដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាឥឡូវនេះ អាត្មាអញមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានបរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា នេះជាផលនៃកម្ម ៣ យ៉ាង ជាវិបាកនៃកម្ម ៣ យ៉ាង របស់អាត្មាអញ បានជាឥឡូវនេះ អាត្មាអញមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ កម្ម ៣ យ៉ាងនោះ គឺ ទានៈ (ការឲ្យ) ១

ធម្មស្ស សញ្ញមស្សាតិ[១] ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ យេន មហាវិយូហំ កូដាគារំ តេនុប-សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មហាវិយូហស្ស កូដាគារស្ស ទ្វារេ ឋិតោ ឧទានំ ឧទានេសិ តិដ្ឋ កាមវិតក្ក តិដ្ឋ ព្យាបាទវិតក្ក តិដ្ឋ វិហឹសាវិតក្ក ឯត្តាវតា កាមវិតក្ក ឯត្តាវតា ព្យាបាទវិតក្ក ឯត្តាវតា វិហឹសាវិតក្កាតិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ មហាវិយូហំ កូដាគារំ បវិសិត្វា សោវណ្ណមយេ បល្លង្កេ និសិន្នោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិ-សុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហាសិ សតោ សម្បជានោ

---

១ ឱ. ម. សំយមស្សាតិ ។

ទមៈ (ការទូន្មានខ្លួន) ១ សញ្ញមៈ (ការសង្រួមក្នុងសីល) ១ ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់កូដាគារដ្ឋាន (ផ្ទះមានកំពូល) ប្រាក់ លុះស្តេចទៅដល់ហើយ ទ្រង់ប្រថាប់ទៀបទ្វារ នៃកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ទ្រង់បន្លឺឧទានវាចាថា នៃកាមវិតក្កៈ ព្យាបាទវិតក្កៈ និងវិហឹសាវិតក្កៈ អ្នកចូរឈប់ចុះ នៃកាមវិតក្កៈ ព្យាបាទវិតក្កៈ និងវិហឹសាវិតក្កៈ ល្មមប៉ុណ្ណឹងហើយ ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់កូដា-គារដ្ឋានប្រាក់ ទ្រង់គង់លើបល្លង្កមាស លុះស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ ទ្រង់ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ វិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក លុះទ្រង់រម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈហើយ ទ្រង់ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ជាធម្មជាតជាក់ច្បាស់ក្នុងខ្លួន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈឡើយ មានតែបីតិនិងសុខៈ ដែលកើតពីសមាធិ ព្រោះប្រាសចាកបីតិផង មានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈផង

សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេសិ យន្តំ អរិយា អា-
ចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយជ្ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច
បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា
អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧប-
សម្បជ្ជ វិហាសិ ។

[១៨] អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ
មហាវិយូហា កូដាគារា និក្ខមិត្វា សោវណ្ណមយំ កូ-
ដាគារំ បវិសិត្វា រូបិយមយេ បល្លង្កេ និសិន្នោ មេត្តា-
សហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា
ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ
តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាស-
ហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន
អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាស-
ហគតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។
ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ

ទទួលសេចក្ដីសុខ ដោយនាមកាយផង ទើបទ្រង់ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពោលទុកថា បុគ្គលអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិ មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ទ្រង់ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ដែលមិនមានទុក្ខ មិនមានសុខ មានតែឧបេក្ខា និងសតិដ៏បរិសុទ្ធ ព្រោះកិរិយាលះបង់ នូវទុក្ខនិងសុខ ព្រោះកិរិយាវិនាសទៅ នៃសោមនស្ស និងទោមនស្ស ក្នុងកាលមុន ។

(១៨) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ស្ដេចចេញពីកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ហើយស្ដេចចូលទៅ កាន់កូដាគារដ្ឋានមាស ទ្រង់គង់លើបល្លង្កប្រាក់ មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ទិសទី ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗ គ្នា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមេត្តាដ៏ទូលាយ ជាមហគ្គតៈ គឺរូបា-វចរៈ និងអរូបាវចរៈ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វទាំងអស់ ដោយយកខ្លួនឯង ប្រៀបនិងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង គឺទិសតូច ៗ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយករុណា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយមុទិតា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ទី ១

តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ។ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហរតិ ។

(១៩) រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ចតុរាសីតិនគរសហស្សានិ អហេសុំ កុសាវតីរាជធានីបមុខានិ ចតុរាសីតិបាសាទសហស្សានិ អហេសុំ ធម្មបាសាទប្បមុខានិ ចតុរាសីតិកូដាគារសហស្សានិ អហេសុំ មហាវិយូហកូដាគារប្បមុខានិ ចតុរាសីតិបល្លង្កសហស្សានិ អហេសុំ សោវណ្ណមយានិ រូបិយមយានិ ទន្តមយានិ សារគល្លមយានិ គោណកត្ថតានិ បដិកត្ថតានិ បដលិកត្ថតានិ កទលិមិគបវរបច្ចត្ថរណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ(១) ឧភតោលោហិតកូបធានានិ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ អហេសុំ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានិ ឧបោសថនាគរាជប្បមុខានិ

១ ឱ. កទលិមិគបវរបច្ចត្ថរណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ។

ទិសទី ២ ទិស ៣ ទិសទី ៤ ក៏ដូចៗគ្នា ។ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាធម្មជាតធំទូលាយ ជាមហគ្គតៈ មានប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វទាំងអស់ ដោយយកខ្លួនឯងប្រៀបនឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង គឺទិសតូចៗ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

[១៩] ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មាននគរ ៨៤.០០០ មានកុសាវតីរាជធានីជាប្រធាន ទ្រង់មានប្រាសាទ ៨៤.០០០ មានធម្មប្រាសាទជាប្រធាន ទ្រង់មានប្រាសាទកំពូល ៨៤.០០០ មានកូ-ដាគារដ្ឋានប្រាសាទជាប្រធាន ទ្រង់មានបល្លង្ក៨៤.០០០សុទ្ធសឹងជាមាស ប្រាក់ ភ្លុក កែវមរកត ដែលក្រាលដោយសំពត់ធ្វើពីរោមសត្វ មានរូបសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើពីរោមសត្វមានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើពីរោមសត្វមានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលស្បែកប្រើសយ៉ាងល្អ មានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងមានពិតានក៏ពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ទ្រង់មានដំរី ៨៤ ០០០ មានដំរីឈ្មោះឧបោ-សថនាគរាជជាប្រធាន សឹងមានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស

ចតុរាសីតិអស្សសហស្សានិ អហេសុំ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វលាហកអស្សរាជប្បមុខានិ ចតុរាសីតិរថសហស្សានិ អហេសុំ សីហចម្មបរិវារានិ ព្យគ្ឃចម្មបរិវារានិ ទីបិចម្មបរិវារានិ បណ្ឌុកម្ពលបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វេជយន្តរថប្បមុខានិ ចតុរាសីតិមណិសហស្សានិ អហេសុំ មណិរតនប្បមុខានិ ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានិ អហេសុំ សុភទ្ទាទេវីប្បមុខានិ ចតុរាសីតិគហបតិសហស្សានិ អហេសុំ គហបតិរតនប្បមុខានិ ចតុរាសីតិខត្តិយសហស្សានិ អហេសុំ អនុយន្តានិ(១) បរិណាយករតនប្បមុខានិ ចតុរាសីតិធេនុសហស្សានិ អហេសុំ ទុហសន្ទនានិ កំសុបធារណានិ(២) ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានិ អហេសុំ ខោមសុខុមានំ កប្បាសិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុមានំ ។

១ ឱ. អនុយុត្តានិ ។ ២ ឱ. ទុកូលសន្ទនានិ កំសូបធារណានិ ។

បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានសេះ ៨៤.០០០ មានសេះឈ្មោះវលាហកអស្សរាជជាប្រធាន សុទ្ធតែមានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានរថ ៨៤ ០០០ មានរថវេជយន្តរថជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ស្បែកខ្លាធំ ស្បែកខ្លាដម្បង ពាសដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានគ្រឿងអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស ទ្រង់មានកែវមណី ៨៤.០០០ មានមណីរតន៍ជាប្រធាន ទ្រង់មានស្ត្រី ៨៤.០០០ មាននាងសុភទ្រាទេវីជាប្រធាន ទ្រង់មានគហបតី ៨៤.០០០ មានគហបតិរតន៍ជាប្រធាន ទ្រង់មានក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ ជាអ្នកចុះចូល មានបរិនាយករតន៍ជាប្រធាន ទ្រង់មានមេគោ ៨៤.០០០ សម្រាប់រត្តបន្ទ្រ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធសម្រាប់ត្រង ទ្រង់មានសំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ សុទ្ធតែជាសំពត់ ដែលត្បាញដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាសមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ត្បាញដោយរោមសត្វមានសាច់ដ៏ល្អិត ៗ

រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្ស ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានិ(១) អហេសុំ សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារោ អភិហរិយិត្ថ ។

[២០] តេន ខោ បនានន្ទ សមយេន រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឯតទហោសិ ឥមានិ ខោ មេ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ យន្នូន វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន ទ្វេចត្តាឡីសំ ទ្វេចត្តាឡីសំ នាគសហស្សានិ សកឹ សកឹ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆេយ្យុន្តិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ បរិណាយករតនំ អាមន្តេសិ ឥមានិ ខោ មេ សម្ម បរិណាយករតន ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សាយំ បាតំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ តេនហិ សម្ម បរិណាយករតន វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន ទ្វេចត្តាឡីសំ ទ្វេចត្តាឡីសំ នាគសហស្សានិ

---

១ ឱ. រញ្ញោ អានន្ទ មហាសុទស្សនស្សាតិ បាឋោ ន ទិស្សតិ ។

ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានភាជន៍ ក្រយាស្ងោយ ៨៤.០០០ ដែលពួកពិសេស នាំយកមកថ្វាយ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ៗ

(៤០) ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះឯង ដំរី ៨៤.០០០ តែងនាំគ្នាទៅកាន់ទីបម្រើព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បរិវិតក្កៈយ៉ាងនេះថា ដំរីទាំង ៨៤.០០០នេះឯង តែងនាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើអញ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក បើដូច្នោះ លុះកាលកន្លងទៅបាន ១០០ ឆ្នាំ ៗ សឹមឲ្យដំរី ៤២.០០០ ៗ មកកាន់ទីបម្រើ (អាត្មាអញ) ម្តង ៗ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់ហៅបរិនាយករ័តន៍មកថា ម្នាលបរិនាយក-រ័តន៍ សំឡាញ់ ដំរី ៨៤.០០០ នេះឯង តែងនាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើយើង ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ម្នាលបរិនាយករ័តន៍ សំឡាញ់ បើដូច្នោះ លុះកាលកន្លងទៅបាន ១០០ ឆ្នាំ ៗ សឹមឲ្យដំរី ៤២.០០០ ៗ មកកាន់ទី

សកឹ សកឹ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆេយ្យុន្តិ ។ ឯវំ ទេវាតិ អានន្ទ(១) បរិណាយករតនំ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បច្ចស្សោសិ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្ស-នស្ស អបរេន សមយេន វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អច្ចយេន ទ្វេចត្តាឡីសំ ទ្វេចត្តាឡីសំ នាគសហស្សានិ សកឹ សកឹ ឧបដ្ឋានំ អាគមិំសុ ។ អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទាយ ទេវិយា ពហុន្នំ វស្សានំ ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ(២) អច្ចយេន ឯតទហោសិ ចិរំ ទិដ្ឋោ ខោ មេ រាជា មហាសុទស្សនោ យន្នូនាហំ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទា ទេវី ឥត្ថាគារំ អាមន្តេសិ ឯថ តុម្ហេ សីសន្ហាយថ បីតានិ វត្ថានិ បារុបថ ចិរំ ទិដ្ឋោ នោ រាជា មហាសុទស្សនោ រាជានំ មហាសុ-ទស្សនំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាមាតិ(៣) ។ ឯវំ អយ្យេតិ ខោ អានន្ទ ឥត្ថាគារំ សុភទ្ទាយ ទេវិយា ប-ដិស្សុណិត្វា សីសន្ហាយិត្វា បីតានិ វត្ថានិ បារុបិត្វា

១ ឱ. ម. ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ ។ ២ ឱ. វស្សសតសហស្សានំ ។ ៣ ឱ. ម. ឧបសង្កមិស្សាមាតិ ។

បម្រើយើងម្ដង ១ ប៉ុះ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយករ័តន៍ បានទទួលព្រះរាជឧង្ការ នៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យខាងក្រោយមក លុះកាលកន្លងទៅ ១០០ ឆ្នាំ ៗ ដ៏រ ៨២.០០០ ៗ ក៏នាំគ្នាមកកាន់ទីបម្រើ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈម្ដង ១ ៗ ម្នាលអានន្ទ លុះកាលកន្លងទៅច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់មានសេចក្ដីត្រិះរិះដូច្នេះថា អាត្មាអញខានឃើញព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរមកហើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់ត្រាស់ហៅ (ពួក) ស្រីស្នំថា នាងទាំងឡាយ ចូរមកចូរកក់ក្បាល ចូរដណ្ដប់សំពត់ពណ៌លឿង យើងខានបានឃើញព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរមកហើយ យើងគួរនឹងចូលទៅគាល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកស្រីស្នំក៏បានទទួលព្រះរាជសវនីយនៃព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា ព្រះនាងម្ចាស់ យ៉ាងនោះមែនហើយ ដូច្នេះហើយក៏កក់ក្បាល ដណ្ដប់សំពត់ពណ៌លឿង ដើរចូលទៅត្រង់ទី

យេន សុភទ្ទា ទេវី តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទា ទេវី បរិណាយករតនំ អាមន្តេសិ កប្បេហិ សម្ម បរិណាយករតន ចតុរង្គិនឹ សេនំ ចិរំ ទិដ្ឋោ នោ រាជា មហាសុទស្សនោ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ទស្ស-នាយ ឧបសង្កមេយ្យាមាតិ ។ ឯវំ ទេវីតិ ខោ អានន្ទ បរិណាយករតនំ សុភទ្ទាយ ទេវិយា បដិស្សុណិត្វា ចតុរង្គិនឹ សេនំ កប្បាបេត្វា សុភទ្ទាយ ទេវិយា បដិ-វេទេសិ កប្បិតា ខោ តេ ទេវិ ចតុរង្គិនី សេនា យស្ស-ទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទា ទេវី ចតុរង្គិនិយា សេនាយ សទ្ធឹ ឥត្ថាគារេន យេន ធម្មោ បាសាទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ធម្មំ បាសាទំ អភិរុហិត្វា យេន មហាវិយូហំ កូដាគារំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មហាវិយូហស្ស កូដាគា-រស្ស ទ្វារពាហំ អាលម្ពិត្វា អដ្ឋាសិ ។ អថខោ អានន្ទ

ដែលព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីគង់ទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់ត្រាស់ហៅបរិនាយករ័តន៍មកថា ម្នាលបរិនាយករ័តន៍សំឡាញ់ អ្នកចូរទៅរៀបចំចតុរង្គសេនា (ឲ្យយើង) ដ្បិតយើងខានបានជួបព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ អស់កាលយូរហើយ យើងនឹងចូលទៅគាល់ដើម្បីនឹងឲ្យបានជួប ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ។ ម្នាលអានន្ទ បរិនាយករ័តន៍ ទទួលព្រះរាជសវនីយរបស់ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា បពិត្រព្រះរាជទេវី យ៉ាងនេះហើយ ក៏រៀបចំចតុរង្គសេនា ហើយក្រាបទូលព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា បពិត្រព្រះទេវី ចតុរង្គសេនារបស់ព្រះនាង ខ្ញុំព្រះអង្គរៀបចំស្រេចហើយ ឥឡូវនេះ សូមព្រះនាងសំគាល់នូវកាលដែលគួរនឹងស្តេចចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី មួយអន្លើដោយចតុរង្គសេនានឹង (ពួក) ស្រីស្នំ ស្តេចសំដៅទៅរកធម្មប្រាសាទ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឡើងទៅកាន់ធម្មប្រាសាទ ហើយស្តេចចូលសំដៅទៅ រកកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះសណ្ឋិតតោងមេទ្វារ នៃកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ

រាជា មហាសុទស្សនោ សទ្ទំ សុត្វា[១] កិន្នុ ខោ សោ[២] មហតោ វិយ ជនកាយស្ស សទ្ទោតិ ។ មហាវិយូហា កូដាគារា និក្ខមន្តោ អទ្ទស សុភទ្ទំ ទេវឹ ទ្វារពាហំ អាលម្ពិត្វា ឋិតំ ទិស្វា សុភទ្ទំ ទេវឹ ឯតទវោច ឯត្ថេវ ទេវិ តិដ្ឋ មា បាវិសីតិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស មហាវិយូហា កូដាគារា សោវណ្ណមយំ បល្លង្កំ នីហរិត្វា សព្វសោវណ្ណមយេ តាលវនេ បញ្ញបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ សោ បុរិសោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស បដិស្សុត្វា មហាវិយូហា កូដាគារា សោវណ្ណមយំ បល្លង្កំ នីហរិត្វា សព្វសោវណ្ណមយេ តាលវនេ បញ្ញបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ទក្ខិណេន បស្សេន សីហសេយ្យំ កប្បេសិ បាទេន បាទំ អច្ចាធាយ សតោ សម្បជានោ ។

---

១ ឱ. សទ្ទំ សុត្វាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សោតិ នត្ថិ ។

ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ឮសូរស័ព្ទនោះហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា សំឡេងនោះ ដូចជាសំឡេងពួកជនច្រើននាក់ឬហ្ន៎ ហើយទ្រង់ស្ដេចចេញពីកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ទ្រង់ទតទៅឃើញព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី កំពុងតែទ្រង់ព្រះសណ្ឋិតតោងមេទ្វារ លុះទតឃើញហើយ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការនឹងព្រះនាងសុភទ្ទាទេវីថា នែនាងទេវី ចូរនាងបង្អង់នៅទីនុះសិន នាងកុំអាលចូលមក ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលបុរស អ្នកចូរមកនេះ ចូរទៅនាំយកបល្ល័ង្កមាស អំពីកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ទៅតាំងក្នុងតាលវ័ន (ព្រៃត្នោត) សុទ្ធតែមាស ៗ ម្នាលអានន្ទ បុរសនោះ បានទទួលព្រះរាជឱង្ការនៃព្រះបាទមហាសុទស្សនៈថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ដូច្នេះហើយ ក៏នាំយកបល្ល័ង្កមាស ចេញចាកកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ទៅតាំងក្នុងតាលវ័ន សុទ្ធតែមាស ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់សម្រេចសីហសេយ្យា ដោយខាងស្ដាំ ទ្រង់តម្រួតព្រះបាទលើគ្នា ទ្រង់មានព្រះសតិសម្បជញ្ញៈ ៗ

(២១) អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទាយ ទេវិយា ឯតទហោសិ វិប្បសន្នានិ ខោ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធានិ(១) ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ មា ហេវ ខោ រាជា មហាសុទស្សនោ កាលមកាសីតិ ។ រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច ឥមានិ តេ(២) ទេវ ចតុរាសីតិនគរសហស្សានិ កុសាវតីរាជធានីបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិបាសាទសហស្សានិ ធម្មបាសាទបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិកូដាគារសហស្សានិ មហាវិយូហកូដាគារបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិបល្លង្កសហស្សានិ សោវណ្ណមយានិ រូបិយមយានិ ទន្តមយានិ មសារគល្លមយានិ(៣) គោណកត្ថតានិ

---

១ ឱ. ម. បរិសុទ្ធា ។ ២ ឱ. តមេនំ ខោ តេ ។ ៣ ឱ. ម. សារមយានិ ។

(៨១) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់មានសេចក្ដីត្រិះរិះដូច្នេះថា ឥន្ទ្រិយរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ថ្លាស្អាតណាស់តើ ព្រះឆវិវណ្ណផូរផង់ សូមព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ កុំទិវង្គតឡើយ ៗ ទើបព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក្រាបបង្គំទូលសេចក្ដីនុ៎ះ នឹងព្រះបាទមហាសុទស្សនៈថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព នគរទាំង ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មាននគរកុសាវតីរាជធានី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះនគរទាំងនុ៎ះ សូមព្រះអង្គធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានធម្មប្រាសាទ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះប្រាសាទទាំងនោះ សូមព្រះអង្គធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គ មានប្រាសាទឈ្មោះកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ទាំងនុ៎ះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាបល្ល័ង្កមាស ប្រាក់ ភ្លុក កែវមរកត ដែលក្រាល·

បដិកត្ថតានិ(១) បដលិកត្ថតានិ កទលិមិគបវរបច្ចត្ថរណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ(២) ឧភតោលោហិតកូបធានានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានិ ឧបោសថនាគរាជប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិអស្សសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានិ វលាហកអស្សរាជប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ

១ ឱ. បដិកត្ថតានីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. កទលិមិគបច្ចត្ថរណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ។

ដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានរូបសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយរោមសត្វ មានផ្កាបង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលស្បែកប្រើសយ៉ាងល្អ មានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងមានពិតាន ក៏ពណ៌ក្រហមដូចគ្នា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះបល្លង្កទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានដំរីឈ្មោះឧបោសថនាគរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះដំរីទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០១ របស់ព្រះអង្គនេះ មានសេះឈ្មោះវលាហកអស្សរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសេះទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត

ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិរថសហស្សានិ សីហចម្មប-
រិវារានិ ព្យគ្ឃចម្មបរិវារានិ ទីបិចម្មបរិវារានិ បណ្ឌុកម្ព-
លបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេ-
មជាលបដិច្ឆន្នានិ វេជយន្តរថប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ
ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុ-
រាសីតិមណិសហស្សានិ មណិរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ
ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ
ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានិ ឥត្ថីរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ
ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ
ចតុរាសីតិគហបតិសហស្សានិ គហបតិរតនប្បមុខានិ
ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ
តេ ទេវ ចតុរាសីតិខត្តិយសហស្សានិ អនុយន្តានិ
បរិណាយករតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រថ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានវេជយន្ត-រថជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ស្បែកខ្លាធំ ស្បែកខ្លាដម្បង ពាសដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្ដាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះរថទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ មានមណិរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះមណិរ័តន៍ទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្ត្រី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានឥត្ថីរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះស្ត្រីទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គហបតី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះគហបតីទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០នេះ សុទ្ធតែជាអ្នកចុះចូលព្រះអង្គ មានបរិនាយករ័តន៍ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះពួក

អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិ ធេនុស-ហស្សានិ ទុហសន្ទនានិ កំសុបធារណានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានិ ខោមសុខុមានំ កប្បាសិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុមានំ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានិ សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារោ អភិហរិយិត្ថ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ ករោហីតិ ។

ក្សត្រិយ៍ទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មេគោ ៨៤.០០០ សម្រាប់ត្រួតបង្ក្រយកទឹកដោះ របស់ព្រះអង្គនេះ មានភាជន៍សំរឹទ្ធិ សម្រាប់ត្រង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគោទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ ជាសំពត់ដែលបត្បាញ ដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ដែលបត្បាញ ដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់បង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍គ្រឿងស្ងោយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ ដែលពួកគតិៈសសនាយកមកថ្វាយ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គបង្កើតនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍គ្រឿងស្ងោយទាំងនុ៎ះ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិត ។

ឯវំ វុត្តេ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ សុភទ្ទំ ទេវឹ ឯតទវោច ទីឃរត្តំ ខោ មំ ត្វំ ទេវិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ(១) សមុទាចរិត្ថ អថ ច បន មំ ត្វំ បច្ឆិមេ កាលេ អនិដ្ឋេហិ អកន្តេហិ អមនាបេហិ សមុទាចរ-សីតិ ។ កថញ្ចរហិ តំ ទេវ សមុទាចរាមីតិ ។ ឯវំ ខោ មំ ត្វំ ទេវិ សមុទាចរ សព្វេហេវ បិយេហិ(២) ម-នាបេហិ នានាភាវោ វិនាភាវោ អញ្ញថាភាវោ មា ខោ ត្វំ ទេវ សាបេក្ខោ កាលមកាសិ ទុក្ខា សាបេក្ខស្ស កាលកិរិយា គរហិតា ច សាបេក្ខស្ស កាលកិរិយា ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិនគរសហស្សានិ កុសាវតី-

១ ម. កន្តេហិ បិយេហិ មនាបេហិ ។ ២ ខ. សមុទាចរ សព្វេហេវ ទេវ បិយេហិ ។ ម. សមុទាចរសិ សព្វេហេវ ទេវ បិយេហិ ។

ម្នាលអានន្ទ កាលបើព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះ ហើយ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់បានព្រះរាជឱង្ការនឹងព្រះនាងសុ-ភទ្ទាទេវីថា ម្នាលនាងទេវី នាងថ្លែងរៀបរាប់ដោយវត្ថុទាំងឡាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ចំពោះយើងអស់កាលយូរហើយ តទៅខាងក្រោយ នាងនឹងថ្លែងរៀបរាប់ ដោយវត្ថុទាំងឡាយ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីពេញចិត្តចំពោះយើងវិញ ។ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ចុះឲ្យខ្ញុំម្ចាស់រៀបរាប់ចំពោះព្រះអង្គដោយប្រការដូចម្តេចវិញ ។ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលនាងទេវី ចូរនាងថ្លែងរៀបរាប់នឹងយើង យ៉ាងនេះវិញថា សេចក្តីវិនាស សេចក្តីព្រាត់ប្រាស នឹងសេចក្តីឃ្លៀងឃ្លាតចាកសត្វនឹងសង្ខារទាំងពួង ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត (រមែងមានដល់ព្រះអង្គ) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំទីវង្គត ប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យឡើយ (ព្រោះថា) កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលមានសេចក្តីអាល័យ តែងនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ មួយទៀត កាលកិរិយារបស់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីអាល័យ អ្នកប្រាជ្ញតែងតិះដៀល បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឯនគរ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ មាននគរកុសាវតី

រាជធានិប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ
អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសី-
តិបាសាទសហស្សានិ ។ បេ ។ មា អកាសិ
ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិកូដាគារសហស្សានិ
។ បេ ។ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរា-
សីតិបល្លង្កសហស្សានិ សោវណ្ណមយានិ រូបិយមយា-
និ ទន្តមយានិ មសារគល្លមយានិ គោណកត្ថតានិ
បដិកត្ថតានិ បដលិកត្ថតានិ កទលិមិគបវរបច្ចត្ថ-
រណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ឧភតោលោហិតកូបធានានិ
ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ

រាជធានី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះនគរ ទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គទាំងនេះ ។ បេ ។ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារដ្ឋាន ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ។ បេ ។ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធសឹងតែមាស ប្រាក់ ភ្លុក កែវមរកត ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វមានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើ ដោយរោមសត្វមានផ្កាចង្អែម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អ ដែលធ្វើដោយស្បែកប្រើស មានខ្នើយ ពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងពិតាន ពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះបល្ល័ង្កទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ

ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ ឧបោសថនាគរាជប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិអស្សសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វលាហកអស្សរាជប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិរថសហស្សានិ សីហចម្មបរិវារានិ ព្យគ្ឃចម្មបរិវារានិ ទីបិចម្មបរិវារានិ បណ្ឌុកម្ពលបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វេជយន្តរថប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ពោលអំពីព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ មានព្រះបន្ទូលតប

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានដំរីឈ្មោះ ឧបោសថនាគរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងដំរីទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានសេះឈ្មោះ វលាហកអស្សរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសេះទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រថ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានវេជយន្តរថ ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែកខ្លាធំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះរថ-រថទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ

ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិមណិសហស្សានិ មណិ-
រតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ
មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិឥត្ថិស-
ហស្សានិ សុភទ្ទាទេវីបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ
ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរា-
សីតិគហបតិសហស្សានិ គហបតិរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ
ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ
តេ ទេវ ចតុរាសីតិខត្តិយសហស្សានិ អនុយន្តានិ
បរិណាយករតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានមណិរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះកែវមណីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ស្រី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះស្រីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គហបតី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះគហបតីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានបរិនាយករ័តន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកចុះចូល បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះក្សត្រិយ៍ទាំងនុ៎ះចេញ

ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសី-
តិធេនុសហស្សានិ ទុកូលសន្ទនានិ កំសូបធារណានិ
ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ
តេ ទេវ ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានិ ខោមសុខុមានំ
កប្បាសិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពល-
សុខុមានំ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អ-
កាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សា-
និ សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារោ អភិហរីយតិ ឯត្ថ ទេវ
ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសីតិ ។ ឯវំ
វុត្តេ អានន្ទ សុភទ្ទា ទេវី បរោទិ អស្សូនិ បវត្តេសិ ។

សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មេគោ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សម្រាប់រូតបង្ហូរ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគោទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពត់៨៤.០០០ កោដិ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាសំពត់ដែលត្បាញដោយសម្បកឈើមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ ត្បាញដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍ក្រយាស្ងោយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ដែលពួកពិសេស តែងនាំយកភត្តមកថ្វាយ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍ក្រយាស្ងោយ ទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការបង្គាប់ឲ្យនាងទេវី រៀបរាប់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោយសោក ស្រក់ទឹកព្រះនេត្រ ។

អថខោ អានន្ទ សុភទ្ទា ទេវី អស្សូនិ បមជ្ជិត្វា រាជានំ មហាសុទស្សនំ ឯតទវោច សព្វេហេវ ទេវ បិយេហិ មនាបេហិ នានាភាវោ វិនាភាវោ អញ្ញថាភាវោ មា ហេវ ត្វំ ទេវ សាបេក្ខោ កាលមកាសិ ទុក្ខា សាបេក្ខស្ស កាលកិរិយា គរហិតា ច សាបេក្ខស្ស កាលកិរិយា ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិនគរ-សហស្សានិ កុសាវតីរាជធានីបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិប្បាសាទសហស្សានិ ធម្មប្បាសាទប្ប-មុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អ-កាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិកូដាគារសហស្សានិ មហាវិយូហកូដាគារប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ ជនេហិ

ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ទ្រង់ជូតទឹកព្រះនេត្រ ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេចក្តីវិនាសព្រាត់ប្រាស យៀងឃ្លាតចាកសត្វនិងសង្ខារទាំងពួង ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត (រមែងមានដល់ព្រះអង្គ) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ កុំទិវង្គត ប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យឡើយ (ព្រោះថា) កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលមានសេចក្តីអាល័យ តែងនាំមកនូវទុក្ខ មួយទៀត កាលកិរិយារបស់បុគ្គលដែលមានសេចក្តីអាល័យ អ្នកប្រាជ្ញតែងតិះដៀល បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឯនគរទាំង ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មាននគរកុសាវតីរាជធានី ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីអាល័យ ចំពោះនគរទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ប្រាសាទ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានធម្មប្រាសាទ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះប្រាសាទទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កូដាគារដ្ឋាន ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះកូដាគារដ្ឋានទាំងនុ៎ះចេញ

ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ច-
តុរាសីតិបល្លង្កសហស្សានិ សោវណ្ណមយានិ រូបិយម-
យានិ ទន្តមយានិ មសារគល្លមយានិ គោណកត្ថតានិ
បដិកត្ថតានិ បដលិកត្ថតានិ កទលិមិគបវរបច្ចត្ថរ-
ណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ឧភតោលោហិតកូបធានានិ
ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ
ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានិ សោ-
វណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានិ
ឧបោសថនាគរាជបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ
ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុ-
រាសីតិអស្សសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោ-
វណ្ណធជានិ ហេមជាលបដិច្ឆន្នានិ វលាហកអស្សរា-
ជបមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា
អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិរថសហស្សានិ

សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធតែមាស ប្រាក់ ភ្លុក កែវមរកត ដែលក្រាលដោយសំពត់ធ្វើ ដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វមានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អដែលធ្វើដោយស្បែកប្រើស មានខ្នើយពណ៌ក្រហមទាំងសងខាង ព្រមទាំងពិតានពណ៌ក្រហម ទាំងសងខាង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះបល្ល័ង្កទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គកុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរី ៨៤.០០០ មានឧបោសថនាគរាជ ជាប្រធានរបស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះដំរីទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេះ ៨៤.០០០ មានសេះឈ្មោះវលាហកអស្សរាជ ជាប្រធានរបស់ព្រះអង្គនេះ សុទ្ធមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះសេះទាំងនោះចេញ សូមព្រះអង្គកុំធ្វើនូវសេចក្តីអាល័យក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រថ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គ

សីហចម្មបរិវារានិ ព្យគ្ឃចម្មបរិវារានិ ទីបិចម្មបរិវារានិ បណ្ឌុកម្ពលបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វេជយន្តរថប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិមណិសហស្សានិ មណិរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានិ ឥត្ថីរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិគហបតិសហស្សានិ គហបតិរតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិខត្តិយសហស្សានិ

នេះ មានវេជយន្តរថ ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែកខ្លាធំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្ដាញមាស បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះរាជរថទាំងនុ៎ះចេញ សូមទ្រង់កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កែវមណី ៨៤.០០០ មានមណិរ័តន៍ ជាប្រធាន របស់ព្រះអង្គនេះ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះកែវមណីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកស្ត្រី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានឥត្ថីរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះស្ត្រីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកគហបតី ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ មានគហបតិរ័តន៍ ជាប្រធាន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះគហបតីទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ

អនុយន្តានិ បរិណាយករតនប្បមុខានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិធេនុសហស្សានិ ទុហសន្ទនានិ កំសុប-ធារណានិ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិវត្ថកោដិស-ហស្សានិ ខោមសុខុមានំ កប្បាសិកសុខុមានំ កោ-សេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុមានំ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសិ ឥមានិ តេ ទេវ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានិ សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារោ អភិហរិយិត្ថ ឯត្ថ ទេវ ឆន្ទំ បជហ ជីវិតេ អបេក្ខំ មា អកាសីតិ ។

មានបរិនាយករតន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកចុះចូលព្រះអង្គ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះពួកក្សត្រិយ៍ទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មេះគោ ៨៤.០០០ សម្រាប់រឹតបង្ហូរ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រង របស់ព្រះអង្គនេះ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះមេគោទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ របស់ព្រះអង្គនេះ ជាសំពត់ដែលធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់កម្ពលគឺសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គលះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះសំពត់ទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ភាជន៍ក្រយាស្ងោយ ៨៤.០០០ របស់ព្រះអង្គនេះ ដែលពួកពិសេស នាំយកភត្តមកថ្វាយ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ លះបង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ចំពោះភាជន៍ក្រយាស្ងោយ ទាំងនុ៎ះចេញ សូមព្រះអង្គ កុំធ្វើនូវសេចក្ដីអាល័យ ក្នុងព្រះជីវិតឡើយ ។

[២២] អថខោ អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ ន ចិរំយេវ(១) កាលមកាសិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ គហបតិស្ស វា គហបតិបុត្តស្ស វា មនុញ្ញំ ភោជនំ ភុត្តាវិស្ស ភត្តសម្មទោ ហោតិ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ រញ្ញោ មហាសុទស្សនស្ស មារណន្តិកា វេទនា អហោសិ ។ កាលកតោ ច អានន្ទ រាជា មហាសុទស្សនោ សុគតឹ ព្រហ្មលោកំ ឧបបជ្ជិ ។ រាជា អានន្ទ មហាសុទស្សនោ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ កុមារកីឡំ កីឡិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឱបរជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ រជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ គិហី ភូតោ ធម្មេ បាសាទេ ព្រហ្មចរិយំ អចរិ(២) ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ព្រហ្មលោកុបគោ អហោសិ ។

[២៣] សិយា ខោ បនានន្ទ(៣) ឯវមស្ស អញ្ញោ នូន តេន សមយេន រាជា មហាសុទស្សនោ អហោសីតិ ន ខោ បនេតំ អានន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ

---

១ ឱ. ម. នចិរស្សេវ ។ ២ ឱ. ចរិ ។ ៣ ឱ. សិយា ខោ បន តេ អានន្ទ ។

(៤២) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះឯង មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ស្តេចក៏ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ គហបតីក្តី កូនគហបតីក្តី កាលបើបរិភោគភោជន ជាទីពេញចិត្តហើយ រមែងកើតសេចក្តីពុលបាយងងុយដេក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ព្រះអង្គក៏សោយទុក្ខវេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត ប្រហែលប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ លុះដល់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ទិវង្គតផុតទៅ ហើយទ្រង់បានទៅកើតឯសុគតិព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ទ្រង់ក្រសាលល្បែងដោយសភាពជាកុមារអស់ ៨៤.០០០ ឆ្នាំ ទ្រង់ទទួលទីជាឧបរាជអស់ ៨៤.០០០ឆ្នាំ ទ្រង់សោយរាជ្យអស់៨៤.០០០ ឆ្នាំ ទ្រង់ភេទជាឃរាវាស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងធម្មប្រាសាទ អស់ ៨៤.០០០ ឆ្នាំ ។ ព្រះអង្គចំរើនព្រហ្មវិហារធម៌ទាំង ៤ លុះរំលាយរាងកាយខាងមុខអំពីមរណភាព ក៏ទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

(៤៣) ម្នាលអានន្ទ បើមានពាក្យងឿងឆ្ងល់ យ៉ាងនេះថា ក្នុងសម័យនោះ ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ជាបុគ្គលដទៃ (ក្រៅពីពោធិសត្វ) ឬ ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនេះ បុគ្គលមិនគប្បីយល់ឃើញ យ៉ាងនោះឡើយ

អហំ តេន សមយេន រាជា មហាសុទស្សនោ អហោ-
សឹ មម តានិ ចតុរាសីតិនគរសហស្សានិ កុសាវតី-
រាជធានីបមុខានិ មម តានិ ចតុរាសីតិប្បាសាទស-
ហស្សានិ ធម្មប្បាសាទប្បមុខានិ មម តានិ ចតុរាសី-
តិកូដាគារសហស្សានិ មហាវិយូហកូដាគារប្បមុខានិ
មម តានិ ចតុរាសីតិបល្លង្កសហស្សានិ សោវណ្ណម-
យានិ រូបិយមយានិ ទន្តមយានិ មសារគល្លមយា-
និ គោណកត្ថតានិ បដិកត្ថតានិ បដលិកត្ថតានិ
កទលិមិគបវរប្បច្ចត្ថរណានិ សឧត្តរច្ឆទានិ ឧភតោ-
លោហិតកូបធានានិ មម តានិ ចតុរាសីតិនាគស-
ហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោវណ្ណធជានិ ហេម-
ជាលប្បដិច្ឆន្នានិ ឧបោសថនាគរាជប្បមុខានិ មម
តានិ ចតុរាសីតិអស្សសហស្សានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ
សោវណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វលាហកអស្ស-
រាជប្បមុខានិ មម តានិ ចតុរាសីតិរថសហស្សានិ

តថាគត បានកើតជាព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ក្នុងសម័យនោះ នគរ ៨៤.០០០ មានកុសាវតីរាជធានី ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ប្រាសាទ ៨៤.០០០ មានធម្មប្រាសាទ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត កូដាគារដ្ឋាន ៨៤.០០០ មានកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត បល្ល័ង្ក ៨៤.០០០ ដែលជាមាស ប្រាក់ ភ្លុក កែវមរកត ក្រាលដោយសំពត់ ធ្វើដោយរោមសត្វសាហាវ ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានពណ៌ស ក្រាលដោយសំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានផ្កាចង្កោម ក្រាលដោយកម្រាលដ៏ល្អ ដែលធ្វើដោយស្បែកប្រើស មានខ្នើយពណ៌ក្រហម ទាំងសងខាង ទាំងពិតានក៏មានពណ៌ក្រហម ទាំងសងខាងនោះ ជារបស់តថាគត ដំរី ៨៤.០០០ មានដំរីឈ្មោះឧបោសថនាគរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្ដាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត សេះ ៨៤.០០០ មានសេះវលាហកអស្សរាជ ជាប្រធាន សឹងមានអលង្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្ដាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត រាជរថ ៨៤.០០០ មានវេជយន្តរថ

សីហចម្មបរិវារានិ ព្យគ្ឃចម្មបរិវារានិ ទីបិចម្មបរិវា-
រានិ បណ្ឌុកម្ពលបរិវារានិ សោវណ្ណាលង្ការានិ សោ-
វណ្ណធជានិ ហេមជាលប្បដិច្ឆន្នានិ វេជយន្តរថប្បមុខានិ
មម តានិ ចតុរាសីតិមណីសហស្សានិ មណិរតន-
ប្បមុខានិ មម តានិ ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានិ
សុភទ្ទាទេវីបមុខានិ មម តានិ ចតុរាសីតិគហបតិ-
សហស្សានិ គហបតិរតនប្បមុខានិ មម តានិ ច-
តុរាសីតិខត្តិយសហស្សានិ អនុយន្តានិ បរិណាយ-
ករតនប្បមុខានិ មម តានិ ចតុរាសីតិធេនុសហ-
ស្សានិ ទុកូលសន្ទនានិ កំសុបធារណានិ មម តានិ
ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានិ ខោមសុខុមានំ កប្បា-
សិកសុខុមានំ កោសេយ្យសុខុមានំ កម្ពលសុខុ-
មានំ មម តានិ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានិ
សាយំ បាតំ ភត្តាភិហារោ អភិហរិយិត្ថ តេសំ ខោ
បនានន្ទ ចតុរាសីតិនគរសហស្សានំ ឯកញ្ញេវ តំ
នគរំ ហោតិ យំ តេន សមយេន អជ្ឈាវសាមិ

ជាប្រធាន ដែលពាសដោយស្បែកសីហៈ ដោយស្បែកខ្លាឃ្មុំ ដោយស្បែកខ្លាដំបង ដោយសំពត់កម្ពល មានពណ៌លឿង មានផលក្ការមាស មានទង់មាស បិទបាំងដោយបណ្ដាញមាសនោះ ជារបស់តថាគត កែវមណី ៨៤.០០០ មានមណីរ័តន៍ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ស្ត្រី ៨៤.០០០ មាននាងសុភទ្ទាទេវី ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត គហបតី ៨៤.០០០ មានគហបតិរ័តន៍ ជាប្រធាននោះ ជារបស់តថាគត ពួកក្សត្រិយ៍ ៨៤.០០០ មានបរិនាយករ័តន៍ ជាប្រធាន ជាអ្នកចុះចូលនោះ ជារបស់តថាគត មេគោ ៨៤ ០០០ សម្រាប់រូតបង្ហូរ (យកទឹកដោះ) មានភាជន៍សំរិទ្ធិ សម្រាប់ត្រងនោះ ជារបស់តថាគត សំពត់ ៨៤.០០០ កោដិ ជាសំពត់ធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រ មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយរោមសត្វ មានសាច់ដ៏ល្អិតនោះ ជារបស់តថាគត ភាជន៍ក្រយាស្ងោយ ៨៤.០០០ ដែលពួកពិសេសនាំយកកត្ដមកថ្វាយ ទាំងល្ងាច ទាំងព្រឹកនោះ ជារបស់តថាគត ម្នាលអានន្ទ បណ្ដានគរទាំង ៨៤ ០០០ នោះឯង នគរទាំងនោះទុកដូចជានគរមួយ សម័យនោះ តថាគតគ្រប់គ្រង

យទិទំ កុសាវតី រាជធានី តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរា-សីតិបាសាទសហស្សានំ ឯកោយេវ សោ បាសា-ទោ ហោតិ យំ តេន សមយេន អជ្ឈាវសាមិ យទិទំ ធម្មោ បាសាទោ តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិ-កូដាគារសហស្សានំ ឯកញ្ញេវ តំ កូដាគារំ ហោតិ យំ តេន សមយេន អជ្ឈាវសាមិ យទិទំ មហាវិយូហំ កូដាគារំ តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិបល្លង្កសហ-ស្សានំ ឯកោយេវ សោ បល្លង្កោ ហោតិ យំ តេន ស-មយេន បរិភុញ្ជាមិ សោវណ្ណមយោ[១] វា រូបិយមយោ វា ទន្តមយោ វា សារគល្លមយោ វា តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិនាគសហស្សានំ ឯកោយេវ សោ នាគោ ហោតិ យំ តេន សមយេន អភិរុហាមិ យទិទំ ឧបោសថោ នាគរាជា តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិអស្សសហស្សានំ ឯកោយេវ សោ[២] អស្សោ ហោតិ យំ តេន សមយេន អភិរុហាមិ យទិទំ វលា-ហកោ អស្សរាជា តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិរ-ថសហស្សានំ ឯកោយេវ សោ រថោ ហោតិ យំ

១ ឱ ម. បរិភុញ្ជាមិ យទិទំ សោណ្ណមយោ ។ ២ ឱ. សោតិ បទំ នត្ថិ ។

កុសាវតីរាជធានី ម្នាលអានន្ទ ប្រាសាទទាំង៨៤.០០០ នោះឯង ប្រាសាទទាំងនោះ ទុកដូចជាប្រាសាទមួយ សម័យនោះ តថាគត គ្រប់គ្រងធម្មប្រាសាទ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាកូដាគារដ្ឋានទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង កូដាគារដ្ឋានទាំងនោះ ទុកដូចជាកូដាគារដ្ឋានមួយ សម័យនោះ តថាគត គ្រប់គ្រងកូដាគារដ្ឋានប្រាក់ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាបល្លង្កទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង បល្លង្កទាំងនោះ ទុកដូចជាបល្លង្កមួយ សម័យនោះ តថាគត គ្រប់គ្រងបល្លង្កមាសផង ប្រាក់ផង ភ្លុកផង កែវមរកតផង ម្នាលអានន្ទ បណ្តាដំរីទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង ដំរីទាំងនោះ ទុកដូចជាដំរីមួយ សម័យនោះ តថាគត ជិះតែដំរីឧបោសថនាគរាជ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាសេះទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង សេះទាំងនោះ ទុកដូចជាសេះមួយ សម័យនោះ តថាគត ជិះតែសេះវលាហកអស្សរាជ ម្នាលអានន្ទ បណ្តារថទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង រថទាំងនោះ ទុកដូចជារថមួយ

តេន សមយេន អភិរុហាមិ យទិទំ វេជយន្តរថោ តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិឥត្ថីសហស្សានំ ឯកាយេវ សា ឥត្ថី ហោតិ យា តេន(1) សមយេន បច្ចុបដ្ឋាតិ ខត្តិយាយិនី វា វេស្សាយិនី វា(2) តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិវត្ថកោដិសហស្សានំ ឯកំយេវ តំ ទុស្សយុគំ ហោតិ យំ តេន សមយេន បរិទហាមិ ខោមសុខុមំ វា កប្បាសិកសុខុមំ វា កោសេយ្យសុខុមំ វា កម្ពលសុខុមំ វា តេសំ ខោ បនានន្ទ ចតុរាសីតិថាលិបាកសហស្សានំ ឯកោយេវ សោ ថាលិបាកោ ហោតិ យតោ នាឡិកោទនំ បរមំ ភុញ្ជាមិ តទុបិយញ្ច សូបេយ្យំ បស្សានន្ទ សព្វេ តេ សង្ខារា អតីតា និរុទ្ធា វិបរិណតា ឯវំ អនិច្ចា ខោ អានន្ទ សង្ខារា ឯវំ អធុវា ខោ អានន្ទ សង្ខារា ឯវំ អនស្សាសិកា ខោ អានន្ទ សង្ខារា យាវញ្ចិទំ អានន្ទ អលមេវ សព្វសង្ខារេសុ និព្វិន្ទិតុំ អលំ វិរជ្ជិតុំ អលំ

១ ឱ. យា មំ តេន ។ ២ ឱ. ខត្តិយានី វា វេលាមិកានី វា ។ ម. ខត្តិយិនី វា វេស្សិនី វា ។

សម័យនោះ តថាគតជិះតែវេជយន្តរថ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាស្ត្រីទាំង ៨៤.០០០ នោះឯង ស្ត្រីទាំងនោះ ទុកដូចជាស្ត្រីម្នាក់ សម័យនោះ មានស្ត្រីខត្តិយាយិនី (ស្ត្រីក្សត្រិយ៍) ផង ស្ត្រីវេស្សាយិនី (ស្ត្រីកស្ត្រ) ផង តែងនៅចាំគាល់បម្រើ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាសំពត់ទាំង ៨៤.០០០ កោដិនោះឯង គូសំពត់ទាំងនោះ ទុកដូចជាសំពត់១គូ សម័យនោះ តថាគតស្លៀកពាក់តែសំពត់ដែលធ្វើដោយសម្បកឈើ មានសាច់ដ៏ល្អិត ឬសំពត់ធ្វើដោយកប្បាស មានសាច់ដ៏ល្អិត សំពត់ធ្វើដោយសូត្រមានសាច់ដ៏ល្អិត ឬសំពត់ធ្វើដោយកម្ពល មានសាច់ដ៏ល្អិត ម្នាលអានន្ទ ភាជន៍ក្រយាស្ងោយទាំង ៨៤ ០០០ នោះឯង ភាជន៍ក្រយាស្ងោយទាំងនោះ ទុកដូចជាភាជន៍មួយ ក្នុងវេលាដែលតថាគតបរិភោគនូវបាយ ចំនួនអឌ្ឍមួយនាឡិជាយ៉ាងក្រៃលែងផង សម្លសមគួរដល់បាយនោះផង ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរមើលចុះ សង្ខារទាំងពួងនោះកន្លងទៅហើយ រលាយរលត់ទៅហើយ ប្រែប្រួលទៅហើយ ម្នាលអានន្ទ សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀងយ៉ាងនេះឯង មិនឋិតថេរយ៉ាងនេះឯង មិនស្តាប់បង្គាប់យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ សេចក្តីនេះមានដរាបមក គួរដើម្បីនឿយណាយ គួរដើម្បីប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ

វិមុច្ចិតុំ ឆក្ខត្តុំ ខោ បនាហំ អានន្ទ អភិជានាមិ ឥមស្មឹ បទេសេ សរីរំ និក្ខិបិតំ យញ្ច(១) ខោ រាជា វសមានោ ចក្កវត្តិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិ-តាវី ជនបទត្ថាវរិយប្បត្តោ សត្តរតនសមន្នាគតោ អយំ សត្តមោ សរីរនិក្ខេបោ ន ខោ បនាហំ អានន្ទ តំ បទេសំ សមនុបស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវ-មនុស្សាយ យត្ថ តថាគតោ អដ្ឋមំ សរីរំ និក្ខិបេយ្យា-តិ ។ ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា

[២៤] អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោតិ ។

មហាសុទស្សនសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. តញ្ច ។

គួរដើម្បីប្រែប្រឡះចាកសង្ខារទាំងពួង ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត កាលតថាគត ជាស្តេចចក្រពត្តិ ប្រកបដោយធម៌ សោយរាជ្យដោយធម៌ ជាឥស្សរៈលើផែនដី មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម មានជនបទដ៏មាំមួន ប្រកបដោយរតនៈ ៧ ប្រការ ដឹងច្បាស់នូវសរីរៈដែលគេកប់ទុកក្នុងប្រទេសនោះជាគំរប់ ៦ ដង ការដាក់ចុះនូវសរីរៈ (របស់តថាគត) ជាគំរប់ ៧ ដងនេះហើយ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងលោក (នេះ) ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ក៏តថាគតមិនបានឃើញនូវប្រទេស ដែលជាទីដាក់ចុះនូវសរីរៈជាគំរប់ ៨ ឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះចប់ហើយ កាលខាងក្រោយមក ព្រះសុគតជាសាស្តា បានត្រាស់ពាក្យនេះទៀតថា

[២៤] ឱហ្ន៎[+] សង្ខារទាំងឡាយ មិនទៀង មានសភាពកើត
ឡើងហើយ តែងវិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះកើតឡើង
ហើយ តែងរលត់ទៅវិញ ការរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងនោះ
បាន ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

ចប់ មហាសុទស្សនសូត្រទី ៤ ។

ជនវសភសុត្តំ បញ្ចមំ

[២៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា នាទិកេ(១) វិហរតិ គិញ្ជកាវសថេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា បរិតោ បរិតោ ជនបទេសុ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ(២) ព្យាករោតិ កាសីកោសលេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិវំសេសុ(៣) កុរុបញ្ចាលេសុ មជ្ឈសូរសេនេសុ(៤) អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ(៥) អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ បរោបញ្ញាសា(៦) នាទិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា សាធិកា នវុតិ នាទិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា

---

១ ម. នាតិកេ ។ ២ ឱ. ឧប្បត្តីសុ ។ ៣ ម. ចេតិយវំសេសុ ។ ៤ ម. មជ្ឈសុរសេនេសុ ។ ៥ ឱ. ឧប្បន្នោ ។ ៦ ឱ ម បរោបញ្ញាស ។

ជនវសភសូត្រ ទី ៥

[២៥] ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់ក្នុងលំនៅដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ជិតនាទិកគ្រាម ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញាទឹងគតិទឹងបុណ្យចំពោះពួកជនដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទទាំងឡាយជុំវិញ គឺកាសីជនបទ ១ កោសលជនបទ ១ វជ្ជីជនបទ ១ មល្លជនបទ ១ ចេតិជនបទ ១ វំសជនបទ ១ កុរុជនបទ ១ បញ្ចាលជនបទ ១ មច្ឆជនបទ ១ សុរសេនជនបទ ១ ថា ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឱបបាតិកសត្វ បរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាវៈ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត

ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ សាតិរេកានិ បញ្ចសតានិ នាតិ-កិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សំ-យោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

(២៦) អស្សោសុំ ខោ នាតិកិយា បរិចារកា ភគវា កិរ បរេសំ បរេសំ ជនបទេសុ បរិចារកេ អព្ភ-តីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ព្យាករោតិ កាសីកោ-សលេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិវំសេសុ កុរុបញ្ចាលេសុ

ហើយធ្វើទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលស្រាលស្តើង(១) ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាង ៥០០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណ-កាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅ ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ។

(២៦) ពួកជនជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ដែល នៅក្នុងនាទិកគ្រាម បានឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករក្នុង កំណើតនៃបញ្ញានឹងគតិនឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជនដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទទាំង ឡាយជុំវិញ គឺ កាសីជនបទ ១ កោសលជនបទ ១ វជ្ជីជនបទ ១ មល្លជ-នបទ ១ ចេតិជនបទ ១ វំសជនបទ ១ កុរុជនបទ ១ បញ្ចាលជនបទ ១

---

១ រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលធ្ងន់ក្រាស់គ្រោតគ្រាត ព្រះសកិទាគាមី លះបង់បាន អស់ហើយ នៅសល់ តែរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលល្អិតស្រាលស្តើង លោកលះមិន ទាន់អស់ ។

មច្ឆសូរសេនេសុ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ(១) បរោបញ្ញាសា នាតិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា សាធិកា នវុតិ នាតិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ សាតិរេកានិ បញ្ចសតានិ នាតិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណាតិ ។ តេន ច នាតិកិយា បរិចារកា អត្តមនា អហេសុំ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ សុត្វា ។

១ ម. ឧបបន្នោតីតិ ទិស្សតិ ។

មច្ចុជនបទ ១ សុរសេនជនបទ ១ ថា ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឧបបាតិកសត្វ បរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាវៈ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គលនឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមាន រាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ។ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បានស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គលជាដើមនោះ ។

[២៧] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវ
តោ បរិតោ បរិតោ ជនបទេសុ បរិចារកេ អព្ភតីតេ
កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ព្យាករោតិ កាសិកោស-
លេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិវំសេសុ កុរុបញ្ចាលេសុ មជ្ឈ-
សូរសេនេសុ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ អសុ អមុត្រ
ឧបបន្នោ បរោបញ្ញាសា នាតិកិយា បរិចារកា អព្ភ-
តីតា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ
បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិ-
ធម្មា តស្មា លោកា សាធិកា នវុតិ នាតិកិយា
បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ
បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ
សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ
សាតិរេកានិ បញ្ចសតានិ នាតិកិយា បរិចារកា

(២៧) ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា និងគតិនិងបុណ្យ ចំពោះពួកជន ដែលជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទទាំងឡាយជុំវិញ គឺ កាសីជនបទ ១ កោសលជនបទ ១ វជ្ជីជនបទ ១ មល្លជនបទ ១ ចេតិជនបទ ១ វំសជនបទ ១ កុរុជនបទ ១ បញ្ចាលជនបទ ១ មច្ឆជនបទ ១ សុរសេនជនបទ ១ ថា ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ជនឯណោះ ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ មានសភាពជាឧបបាតិកសត្វ បរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាវៈមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបំរើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសកទាគាមិបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះទៀត ហើយធ្វើនៅទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើ

អព្ភតីតា កាលង្កតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណាតិ តេន ច ណាទិកិយា បរិចារកា អត្តមនា អហេសុំ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ សុត្វា ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ បនាបិ អហេសុំ មាគធិកា(១) បរិចារកា ពហូ ចេវ រត្តញ្ញូ ច អព្ភតីតា កាលង្កតា សុញ្ញា មញ្ញេ អង្គមគធា មាគធិកេហិ(២) បរិចារកេហិ អព្ភតីតេហិ កាលង្កតេហិ តេ ខោ បនាបិ អហេសុំ ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរការិនោ(៣) តេ អព្ភតីតា កាលង្កតា ភគវតា អព្យាកតា តេសំបិស្ស សាធុ វេយ្យាករណំ ពហុជនោ បសីទេយ្យ តតោ គច្ឆេយ្យ សុគតិំ អយំ ខោ បនាបិ អហោសិ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ

១ មាគធកាតិបិ បាឋោ ។ ២ ម. អង្គមាគធកេហិ ។ ៣ ឱ. ម. បរិបូរការីនោ ។

មរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងនាទិកគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បានស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គល ជាដើមនោះ ៗ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងមគធជនបទទាំងនេះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ មានចំនួនច្រើននាក់ផង ជាអ្នកដឹកត្រើយូរផង ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ដែនអង្គៈ និងដែនមគធៈ ហាក់ដូចជាសូន្យចាកមនុស្ស អ្នកមគធៈ ដែលជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ជនទាំងនោះ សុទ្ធតែជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទាំងធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីល ជនទាំងនោះធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានព្យាករឡើយ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករនូវជនទាំងនោះដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិ ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ ចំណែកខាងព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារនេះ

ធម្មិកោ ធម្មរាជា ហិតោ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ នេគមានញ្ចេវ ជានបទានញ្ច អបិស្សុទំ មនុស្សា កិត្តយមានរូបា(១) វិហរន្តិ ឯវំ សោ នោ ធម្មិកោ ធម្មរាជា សុខាបេត្វា កាលង្កតោ ឯវំ មយំ តស្ស ធម្មិកស្ស ធម្មរញ្ញោ វិជិតេ ផាសុកំ(២) វិហរិម្ហាតិ សោ ខោ បនាបិ អហោសិ ពុទ្ធេ បសន្នោ ធម្មេ បសន្នោ សង្ឃេ បសន្នោ សីលេសុ បរិបូរការី អបិស្សុទំ មនុស្សា ឯវមាហំសុ យាវ មរណកាលាបិ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ភគវន្តំ កិត្តយមានរូបោ កាលង្កតោតិ សោ អព្ភតីតោ កាលង្កតោ ភគវតា អព្យាកតោ តស្សបិស្ស សាធុ វេយ្យាករណំ ពហុជនោ បសីទេយ្យ តតោ គច្ឆេយ្យ សុគតឹ ភគវតោ ខោ បន សម្ពោធិ មាគធេសុ យត្ថ ខោ បន ភគវតោ សម្ពោធិ មាគធេសុ កថំ តត្រ(៣) ភគវា មាគធិកេ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលង្កតេ ឧបបត្តីសុ ន ព្យាករេយ្យ

១ ឱ. កិត្តយមានរូបា ។ ២ ឱ. ម. ផាសុ ។ ៣ ឱ. តត្ថ ។

ព្រះអង្គជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់បានធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកនៅក្នុងនិគមជនបទ បានឮថា ពួកមនុស្សនិយាយសរសើរព្រះរាជានោះថា ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើសេចក្ដីសុខឲ្យដល់យើងទាំងឡាយ យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ យើងទាំងឡាយក៏នៅជាសុខសប្បាយក្នុងដែនរបស់ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជយ៉ាងនេះ ព្រះរាជានោះទ្រង់ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទ្រង់ធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីល បានឮថា ពួកមនុស្សនាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទមាគធ-សេនិយពិម្ពិសារ ព្រះអង្គតែងមានព្រះរាជឧក្កាសរសើរព្រះមានព្រះភាគដរាបដល់មរណកាល ហើយទ្រង់ទិវង្គតទៅដូច្នេះ លុះព្រះរាជានោះ ទ្រង់ទិវង្គត កន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករសោះ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករ នូវព្រះរាជានោះ ដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លានោះ សម្ពោធិញ្ញាណរបស់ព្រះមានព្រះភាគ រមែងមាននៅក្នុងពួកជន ដែលនៅក្នុងដែនមគធៈ កាលបើសម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមានព្រះភាគ មាននៅក្នុងពួកជនដែលនៅក្នុងដែនមគធៈណាហើយ ហេតុអ្វី ព្រះមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា និងគតិនិងបុណ្យ ចំពោះពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈនោះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល

ភគវា ចេ សោ បន មាគធិកេ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ន ព្យាករេយ្យ ទិន្នមនា(១) តេនស្សុ មាគធិកា បរិចារកា យេន សោ បនស្សុ ទិន្នមនា មាគធិកា បរិចារកា កថំ តេ ភគវា ន ព្យាករេយ្យាតិ ។ ឥធមាយស្មា អានន្ទោ មាគធិកេ បរិចារកេ អារព្ភ ឯកោ រហោ អនុវិចិន្តេត្វា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ សោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុតំ មេតំ ភន្តេ ភគវា កិរ បរិតោ បរិតោ ជនបទេសុ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ព្យា-

១ ឱ. ម. ទីនមនា ។

កន្លង់ទៅយូរហើយ បើព្រះមានព្រះភាគមិនទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា ទឹងគតិទឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាប កន្លង់ទៅយូរហើយនោះទេ ពួកជនដែលនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ក៏កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត ដោយហេតុនោះពុំខាន ពួកជនដែលមាននៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ កើតមានសេចក្តីតូចចិត្តៈដោយហេតុណា ហេតុអ្វី បានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករចំពោះពួកជននោះ ដោយហេតុនោះសោះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ប្រារព្ធនូវពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ហើយពិចារណានូវហេតុនេះ ក្នុងទីស្ងាត់តែម្នាក់ឯង លុះក្រោកឡើងក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮដូច្នេះថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា ទឹងគតិ ទឹងបុណ្យ ចំពោះពួកជនជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លង់ទៅយូរហើយ ក្នុងជនបទទាំងឡាយជុំវិញ គឺ

ជនវសភសុត្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិកថា

ការោតិ កាសីកោសលេសុ វជ្ជីមល្លេសុ ចេតិវំសេសុ កុរុបញ្ចាលេសុ មជ្ឈសូរសេនេសុ អសុ អមុត្រ ឧបប-ន្នោ អសុ អមុត្រ ឧបបន្នោ បរោបញ្ញាសា ញាទិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វា-យិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា សាធិកា នវុតិ ញាទិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមិនោ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខ-ស្សន្តំ ករិស្សន្តិ សាតិរេកានិ បញ្ចសតានិ ញាទិកិយា បរិចារកា អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា ស-ម្ពោធិបរាយនាតិ តេន ច ញាទិកិយា បរិចារកា

ជនវសភសូត្រ ... ពោលរៀបរាប់ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ

កាសីជនបទ ១ កោសលជនបទ ១ វជ្ជីជនបទ ១ មល្លជនបទ ១ ចេតិ-យជនបទ ១ វំសជនបទ ១ កុរុជនបទ ១ បញ្ចាលជនបទ ១ មច្ឆជនបទ ១ សុរសេនជនបទ ១ ជា ជនឯណាៗ នៅកើតក្នុងទីឯណាៗ ជនឯណាៗ នោះកើតក្នុងទីឯណាៗ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលាយូរហើយ មានសភាពជាឱបបាតិកសត្វ ហើយបរិនិព្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាវៈមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៩០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលាយូរហើយ ជាសកទាគាមីបុគ្គល នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ តែនៅមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈស្រាលស្តើង ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាមជាង ៥០០ នាក់ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល ក្នុងវេលាយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀងមានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅ នៃសំយោជនៈ ៣ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងនាទិកគ្រាម ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ

អត្តមនា អហេសុំ(១) បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ សុត្វា(២) ឥមេ ខោ បនាបិ ភន្តេ អហេសុំ មាគធិកា បរិចារកា ពហូ ចេវ រត្តញ្ញូ ច អព្ភតីតា កាលង្កតា សុញ្ញា មញ្ញេ អង្គមគធា មាគធិកេហិ បរិចារកេហិ អព្ភតីតេហិ កាលង្កតេហិ តេន ខោ បនាបិ ភន្តេ អហេសុំ ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរការិនោ តេ អព្ភតីតា កាលង្កតា ភគវតា អព្យាកតា តេសំបិស្ស សាធុ វេយ្យាករណំ ពហុជនោ បសីទេយ្យ តតោ គច្ឆេយ្យ សុគតឹ អយំ ខោ បនាបិ ភន្តេ អហោសិ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ហិតោ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ នេគមានញ្ចេវ ជានបទានញ្ច អបិស្សុទំ មនុស្សា កិត្តយមានរូបា វិហរន្តិ ឯវំ នោ សោ ធម្មិកោ ធម្មរាជា សុខាបេត្វា

---

១ ឱ. អហេសុំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សុត្វាតិ ។

បានស្តាប់បញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏មានចិត្តត្រេកអរពេកពន់ កើតបីតិសោមនស្សឡើង ដោយដំណើរនៃអនាគាមិបុគ្គលជាដើមនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកជនអ្នកនៅក្នុងមគធជនបទទាំងនេះ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ មានចំនួនច្រើននាក់ផង ជាអ្នកដឹងកត្រើយូរផង ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ ដែនអង្គៈ និងដែនមគធៈ ហាក់ដូចជាសូន្យចាកពួកជន អ្នកដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកជននោះ សុទ្ធតែជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ព្រះសង្ឃ ទាំងធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីល ពួកជននោះ ធ្វើមរណកាលកន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ មិនទាន់បានទ្រង់ព្យាករសោះ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករ នូវពួកជននោះ ដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិដោយសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំណែកព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារនេះ ព្រះអង្គជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើនូវប្រយោជន៍ឲ្យដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកនៅក្នុងនិគមនិងជនបទដែរ បានឮថា ពួកមនុស្ស និយាយសរសើរព្រះរាជានោះថា ព្រះរាជានោះជាធម្មិកធម្មរាជ ទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីសុខឲ្យដល់យើងទាំង

ជនវសភសុត្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិកថា

កាលកតោ ឯវំ មយំ តស្ស ធម្មិកស្ស ធម្មរញ្ញោ

វិជិតេ ជាសុតាំ វិហរិម្ហាតិ សោ ចោ បនាបិ ភត្តេ

អហោសិ ពុទ្ធេ បសន្នោ ធម្មេ បសន្នោ សង្ឃេ

បសន្នោ សីលេសុ បរិបូរការី អបិស្សុទំ មនុស្សា

ឯវមាហំសុ យាវ មរណកាលាបិ រាជា មាគធោ

សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ភគវន្តំ កិត្តយមានរូបោ កាល-

កតោតិ សោ អត្ថីតោ កាលកតោ ភគវតា អព្យា-

កតោ តស្សបិស្ស សាធុ វេយ្យាករណំ ពហុជនោ

បសីទេយ្យ តតោ គច្ឆេយ្យ សុគតឹ ភគវតោ ចោ បន

ភត្តេ សម្មោទិ មាគធេសុ យត្ថ ចោ បន ភត្តេ

ភគវតោ សម្មោទិ មាគធេសុ គតិំ តត្រ ភគវា

ឡាយយ៉ាងនេះ ហើយទ្រង់ទិវង្គតទៅ យើងទាំងឡាយ ក៏នៅជាសុខសប្បាយក្នុងដែនរបស់ព្រះរាជានោះ ជាធម្មិកធម្មរាជយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះរាជានោះក៏ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ទ្រង់ធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីលដែរ បានឮថា មនុស្សទាំងឡាយ នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ តែងមានព្រះរាជឧក្ការសរសើរព្រះមានព្រះភាគ ដរាបដល់មរណកាល ហើយទ្រង់ទិវង្គតទៅដូច្នេះ លុះព្រះរាជានោះ ទ្រង់ទិវង្គតកន្លងទៅយូរហើយ ព្រះមានព្រះភាគមិនទាន់ទ្រង់ព្យាករឡើយ ប្រសិនបើទ្រង់ព្យាករព្រះរាជានោះ ដោយប្រពៃហើយ ជនច្រើននាក់គប្បីជ្រះថ្លា គប្បីទៅកាន់សុគតិ ដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លានោះពុំខាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមានព្រះភាគ រមែងមាននៅក្នុងពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើសម្ពោធិញ្ញាណ របស់ព្រះមានព្រះភាគ មាននៅក្នុងពួកជនអ្នកនៅ ក្នុងដែនមគធៈណាហើយ ហេតុអ្វី ក៏ព្រះមានព្រះភាគ

មាគធិកេ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ន ព្យាករេយ្យ ភគវា ចេ ខោ បន ភន្តេ មាគធិកេ បរិចារកេ អព្ភតីតេ កាលកតេ ឧបបត្តីសុ ន ព្យាករេយ្យ ទុម្មនា តេនស្សុ មាគធិកា បរិចារកា យេន ខោ បនស្សុ ទុម្មនា មាគធិកា បរិចារកា កថំ តេ[១] ភគវា ន ព្យាករេយ្យាតិ ។ ឥទមា-យស្មា អានន្ទោ មាគធិកេ បរិចារកេ អារព្ភ ភគវតោ សម្មុខា បរិកថំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

(២៨) អថខោ ភគវា អចិរបក្កន្តេ អាយស្មន្តេ[២] អានន្ទេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ

១ ឱ. តី ។ ២ ឱ. អាយស្មតោ ។

មិនទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា ទីឯគតិទីឯបុណ្យ ចំពោះពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណ-កាល កន្លងទៅយូរហើយនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ ក្នុងកំណើតនៃបញ្ញា ទីឯគតិ ទីឯបុណ្យ ចំពោះពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើមរណកាល កន្លងទៅយូរហើយនោះទេ ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ក៏កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត ដោយហេតុនោះពុំខាន ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈ ជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ កើតមានសេចក្តីតូចចិត្ត ដោយហេតុណា ហេតុអ្វី បានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនទ្រង់ព្យាករ ចំពោះពួកជននោះ ដោយហេតុនោះ ៗ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ប្រារព្ធពួកជន អ្នកនៅក្នុងដែនមគធៈជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើនូវកថារៀបរាប់នេះ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀសចេញទៅ ៗ

(២៨) កាលព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ទ្រឹងបាត្រចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ទ្រង់

នាទិកំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ នាទិកេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ បាទេ បក្ខាលេត្វា គិញ្ជកាវសថំ បវិសិត្វា មាគធកេ បរិចារកេ អារព្ភ អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ(១) សមន្នាហរិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ គតឹ នេសំ(២) ជានិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយាតិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា មាគធកេ បរិចារកេ យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយា ។ អថខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ គិញ្ជកាវសថា និក្ខមិត្វា វិហារបច្ឆាយាយំ(៣) បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

[២៩] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ

១ ឱ. សព្វចេតសោ ។ ម. សព្វំ ចេតសា ។ ២ ឱ. តេសំ ។ ៣ ឱ. ម. វិហារបច្ឆាយាយំ ។

ទៅកាន់នាទិកគ្រាម ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះស្តេចទៅបិណ្ឌបាតក្នុងនាទិកគ្រាមហើយ ទ្រង់ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយនៃភត្ត ទ្រង់លាងព្រះបាទ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់លំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ទ្រង់ប្រារព្ធពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ទ្រង់ពិចារណានូវហេតុទាំងអស់ដោយព្រះហឫទ័យ ហើយគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ទ្រង់ព្រះចិន្តាថា ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈ (ភពខាងមុខ) យ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងនូវញាណគតិ និងអភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះ យ៉ាងនោះដែរ ៗ ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈ យ៉ាងណា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានឃើញនូវពួកជនអ្នកមគធៈជាអ្នកបម្រើព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃយ៉ាងនោះដែរ ៗ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ ទ្រង់ចេញអំពីលំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ទៅគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ នៅត្រង់ម្លប់នៃវិហារ ។

[២៩] លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ

ភគវន្តំ ឯតទវោច ឧបសន្តបទិស្សោ(១) ភន្តេ ភគវា ភាតិវិយ ភគវតោ មុខវណ្ណោ វិប្បសន្នត្តា ឥន្ទ្រិយានំ សន្តេន នូនជ្ជ ភន្តេ ភគវា វិហារេន វិហាសីតិ ។ យមេវ ខោ មេ ត្វំ អានន្ទ មាគធិកេ បរិចារកេ អារព្ភ សម្មុខា បរិកថំ កត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោ តទេវាហំ ណាទិកេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ បាទេ បក្ខាលេត្វា គិញ្ជកាវសថំ បវិសិត្វា មាគធិកេ បរិចារកេ អារព្ភ អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ សមន្នាហរិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទឹ គតឹ នេសំ ជានិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយាតិ អទ្ទសំ ខោ អហំ អានន្ទ មាគធិកេ

១ ម. ឧបសន្តប្បទិស្សោ ។

ហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញនូវសេចក្តីស្ងប់ម្ងាប់ សម្បុរព្រះកាយ នៃព្រះមានព្រះភាគ រុងរឿងហួសប្រៀប ឥន្ទ្រិយក៏ជ្រះថ្លា យ៉ាងវិសេស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងថ្ងៃនេះ ប្រហែលជា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ដោយវិហារធម៌ដ៏ស្ងប់ ៗ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកប្រាជ្ញពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើនូវកិច្ចារៀបចំ បំពោះមុខតថាគត រួចក្រោកអំពីអាសនៈ ចេញទៅក្នុងកាលណា កាលនោះ តថាគត ក៏ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងនា-ទិកគ្រាម លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលខាងក្រោយនៃភត្ត លាងបាទាហើយចូលទៅកាន់លំនៅ ដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ បានប្រាជ្ញពួកជនអ្នកមគធៈជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ពិចារណានូវហេតុទាំងអស់ដោយចិត្តដែរ ហើយអង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាល គិតថា ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងគតិ និងអភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះ យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ ពួកជនដ៏ចំរើននោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈ យ៉ាងណា តថាគត បានឃើញពួកជនអ្នកមគធៈ

បរិចារកេ យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយា អថខោ អានន្ទ អន្តរហិតោ យក្ខោ សទ្ទមនុស្សា-វេសិ ជនវសភោ អហំ ភគវា ជនវសភោ អហំ សុគតាតិ អភិជានាសិ នោ ត្វំ អានន្ទ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ នាមធេយ្យំ សុតំ(១) យទិទំ ជនវសភោតិ ។ ន ខោ អហំ ភន្តេ អភិជានាមិ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ នាមធេយ្យំ សុតំ យទិទំ ជនវសភោតិ អបិច មេ ភន្តេ លោមានិ ហដ្ឋានិ ជនវសភោតិ នាមធេយ្យំ សុត្វា តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ ន ហិ នូន សោ ឱរកោ យក្ខោ ភវិស្សតិ យទិទំ ឯវរូបំ នា-មធេយ្យំ សុបញ្ញត្តំ យទិទំ ជនវសភោតិ ។ អន្តរា(២) ខោ អានន្ទ សទ្ទស្ស បាតុភាវេ(៣) ឧឡារវណ្ណោ មេ(៤) យក្ខោ សម្មុខេ បាតុរហោសិ ទុតិយម្បិ សទ្ទមនុស្សាវេសិ ពិម្ពិសារោ អហំ ភគវា ពិម្ពិសារោ

---

១ ឱ. សុត្វា ។ ២ ឱ. ម អនន្តរា ។ ៣ ឱ. ម. សទ្ទបាតុភាវា ។ ៤ ឱ សោ មេ ។

ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអានន្ទ ស្រាប់តែមានយក្ស មានខ្លួនកំបាំងបាត់ មកស្រែកបន្លឺសំឡេងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះជនវសភៈ បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះជនវសភៈ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ អ្នកធ្លាប់បានឮឈ្មោះថា ជនវសភៈ យ៉ាងនេះដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនធ្លាប់បានឮឈ្មោះថា ជនវសភៈ យ៉ាងនេះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រោមរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ព្រឺព្រួចឡើង ព្រោះបានឮឈ្មោះថា ជនវសភៈ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា យក្សនោះ មិនមែនជា យក្សថោកថយឡើយ មានឈ្មោះថា ជនវសភៈ មានសភាពយ៉ាងនេះ ជាឈ្មោះដែលគេបញ្ញត្តហើយដោយល្អ ។ ម្នាលអានន្ទ សូរសព្ទសំឡេងកើតប្រាកដហើយក្នុងចន្លោះ យក្សមានសម្បុរដ៏លើសលុបមកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះមុខតថាគត ស្រែកបន្លឺនូវសំឡេងថា គំរប់ពីរដងថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះពិម្ពិសារៈ

អហំ សុគត ឥទំ សត្តមំ ខោ អហំ ភន្តេ វេស្ស-វណស្ស មហារាជស្ស សហព្យតំ ឧបបជ្ជាមិ(១) សោ ឥតោ(២) ចុតោ មនុស្សេសុ រាជា ភវិតុំ បហោមិ(៣) ។

(៣០) ឥតោ សត្ត តតោ សត្ត

សំសរាមិ(៤) ចតុទ្ទស

និវាសមភិជានាមិ

យត្ថ មេ វុសិតំ បុរេ ។

ទីឃរត្តំ ខោ អហំ ភន្តេ អវិនិបាតោ អវិនិបាត-តំ សញ្ជានាមិ អាសា ច បន មេ សន្តិដ្ឋតិ

---

១ ឱ. ឧប្បជ្ជាមិ ។ ២ ឱ. ម. តតោ ។ ៣ ឱ. មនុស្សរាជា អមនុស្សរាជា ទិវិ ហោមិ ។ ៤ ឱ. ម. សំសារិំ ។

បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះពិម្ពិសារៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវ ខ្ញុំព្រះអង្គ បាននូវកំណើតជាគំរប់៧នេះ ជាមួយនឹងមហារាជឈ្មោះវេស្ស-វ័ណ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ ច្យុតអំពីអត្តភាពនេះទៅហើយ ទៅកើតជាស្តេចក្នុងពួកមនុស្ស ។

(៣០) ខ្ញុំព្រះអង្គ ច្យុតចាកទេវលោកនេះ ៧ ជន់ ច្យុតចាកមនុស្សលោកនោះ ៧ ជន់ អន្ទោលទៅមកត្រូវជា ១៤ ជន់ ពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្លាប់នៅក្នុងលំនៅណា ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវលំនៅនោះ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់ នូវដំណើរមិនធ្លាក់ចុះអស់កាលជាអង្វែង តាំងសេចក្តីប៉ុនប៉ងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

សកទាគាមិតាយាតិ ។ អច្ឆរិយមិទំ អាយស្មតោ ជន-វសភស្ស យក្ខស្ស អព្ភុតមិទំ អាយស្មតោ ជនវសភ-ស្ស យក្ខស្ស ទីឃរត្តំ ខោ អហំ ភន្តេ អវិនិបាតោ អវិ-និបាតំ សញ្ជានាមីតិ បវេទេសិ(១) អាសា ច បន មេ សន្តិដ្ឋតិ សកទាគាមិតាយាតិ បវេទេសិ(២) កុតោនិទានំ បនាយស្មា ជនវសភោ យក្ខោ ឯវរូបំ ឧឡារំ វិសេសា-ធិគមំ សញ្ជានាតីតិ ។ ន អញ្ញត្រ ភគវា តវ សាសនា

១-២ ឱ.ម. ប វេទេសិ ។

ដើម្បីសេកទាគាមិមគ្គ ក៏តាំងនៅល្អ ។ ជនវសភយក្សក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់នូវដំណើរមិនធ្លាក់ចុះ អស់កាលជាអង្វែងដូច្នេះក្តី[1] ក្រាបទូលថា សេចក្តីប៉ុនប៉ងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីសកទាគាមិមគ្គ ក៏តាំងនៅល្អដូច្នេះក្តី[2] ជនវសភ-យក្សមានអាយុ បានឈ្មោះថា ស្គាល់នូវកិរិយាត្រាស់ដឹង នូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុណា ហេតុនេះជាអស្ចារ្យ របស់ជនវសភយក្សមានអាយុ ហេតុនេះ ជាហេតុចំឡែករបស់ជនវសភយក្សមានអាយុ ។ ជនវសភយក្ស ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមែនជាខាងក្រៅសាសនា របស់ព្រះអង្គទេ

---

១ ពាក្យជនវសភយក្ស ក្រាបទូលអំពីព្រះដំណើរដែលខ្លួនបានសោតាបត្តិផល ជាអវិនិបាតបុគ្គល ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ។ ពាក្យជនវសភយក្សក្រាបទូលព្រះអំពីការដែលខ្លួនបានសោតាបត្តិផលហើយ តែមិនប្រមាទលក់នៅក្នុងសោតាបត្តិផលនោះទេ មានព្យាយាមប្រាថ្នាដើម្បីបាននូវសកទាគាមិមគ្គទៅទៀត ។

ន អញ្ញត្រ សុគត តវ សាសនា យេនគ្គេ អហំ ភន្តេ ភគវតិ ឯកន្តគតោ(១) អភិប្បសន្នោ តេនគ្គេ អហំ ភន្តេ ទីឃរត្តំ អវិនិបាតោ អវិនិបាតំ សញ្ជានាមិ អាសា ច បន មេ សន្តិដ្ឋតិ សកទាគាមិតាយ ឥធាហំ ភន្តេ វេស្សវណេន មហារាជេន បេសិតោ វិរូឡ្ហកស្ស មហារាជស្ស សន្តិកេ កេនចិទេវ ករណីយេន អទ្ទសំ ភគវន្តំ អន្តរាមគ្គេ គិញ្ជកាវសថំ បវិសិត្វា មាគធិកោ បរិចារកោ អារព្ភ អដ្ឋិកត្វា មនសិកត្វា សព្វំ ចេតសោ សមន្នាហរិត្វា និសិន្នំ គតី នេសំ(២) ជានិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយាតិ អនច្ឆរិយំ ខោបនេតំ ភន្តេ យំ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស តស្ស(៣) បរិសាយំ ភាសតោ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ(៤) យំគតិកា តេ ភវន្តោ យំអភិសម្បរាយាតិ

១ ឱ. ឯកត្តគតោ ។ ម. ឯកត្តិកតោ ។ ២ ឱ. តេសំ ។ ៣ ឱ. យំ ។ ៤ ឱ. សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ ។

បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាខាងក្រៅសាសនា របស់ព្រះអង្គទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយពិតជាដម្បូងក្នុងថ្ងៃណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តាំងអំពីថ្ងៃនោះជាដើម ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាបុគ្គលមិនធ្លាក់ចុះ ដឹងច្បាស់នូវដំណើរមិនធ្លាក់ចុះអស់កាលជាអង្វែង ទាំងសេចក្តីប៉ុនប៉ង របស់ព្រះអង្គ ដើម្បីសកទាគាមិមគ្គ ក៏តាំងនៅល្អ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វេស្សវណមហារាជ ប្រើខ្ញុំព្រះអង្គ ទៅក្នុងសំណាក់វិរុឡ្ហកមហារាជ ដោយកិច្ចនីមួយក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន ឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចូលទៅកាន់លំនៅដែលធ្វើដោយឥដ្ឋ ត្រង់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ ទ្រង់ប្រារព្ធពួកជនអ្នកមគធៈ ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ហើយធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫទ័យ ពិចារណានូវហេតុទាំងអស់ ដោយព្រះហឫទ័យ ហើយទ្រង់គង់នៅ ទ្រង់ព្រះចិន្តាថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងនោះ មានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណា តថាគត ក៏ដឹងនូវគតិ នឹងអភិសម្បរាយៈ របស់ជនទាំងនោះយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យណា ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានទទួល គឺបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះវេស្សវណមហារាជ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល ក្នុងពួកបរិសទ្យនោះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងនោះមានគតិយ៉ាងណា មានអភិសម្បរាយៈយ៉ាងណាដូច្នេះ ពាក្យនេះជាអស្ចារ្យដែរ

តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ ភគវន្តញ្ច ទក្ខាមិ ឥទញ្ច ភគវតោ អារោចេស្សាមីតិ(១) ឥមេ ខោ មេ(២) ភន្តេ ទ្វេ បច្ចយា ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ បុរិមានិ ភន្តេ ទិវសានិ បុរិមតរានិ តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វស្សូបនាយិកាយ បុណ្ណមាយ(៣) រត្តិយា កេវលកប្បា ច ទេវា តាវតិំសា សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា មហតី ច ទិព្វបរិសា សមន្តតោ និសិន្នា(៤) ហោន្តិ ចត្តារោ ច មហារាជានោ(៥) ចតុទ្ទិសា និសិន្នា ហោន្តិ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ធតរដ្ឋោ មហារាជា បច្ឆិមាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេហិ(៦) បុរក្ខត្វា ទក្ខិណាយ ទិសាយ វិរូឡ្ហកោ មហារាជា ឧត្តរាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេហិ បុរក្ខត្វា បច្ឆិមាយ ទិសាយ វិរូបក្ខោ មហារាជា បុរត្ថិមាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេហិ បុរក្ខត្វា ឧត្តរាយ ទិសាយ វេស្សវណោ មហារាជា ទក្ខិណាភិមុខោ និសិន្នោ

---

១ ឱ. អារោចេយ្យាមីតិ ។ ២ ឱ. មេតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. បុណ្ណាយ បុណ្ណមាយ ។ ៤ ម. សន្និសិន្នា ។ ៥ ឱ. មហារាជា ។ ៦ ឱ. ម. ទេវេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អាត្មាអញនឹងបានឃើញ ព្រះមានព្រះភាគផង នឹងបានក្រាបទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុទាំងពីរ (១) នេះឯងដែលជាហេតុនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានចូលមកឃើញ ព្រះមានព្រះភាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ថ្ងៃមុន ៗ មក ពួកទេវតាទាំងអស់ ដែលឋិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសុធម្មា ក្នុងរាត្រី មានព្រះចន្ទពេញវង់ ជាថ្ងៃជិតចូលវស្សា គឺថ្ងៃឧបោសថទី ១៥ ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើនអង្គុយត្រៀបត្រាជុំវិញ មហារាជទាំង ៤ ក៏គង់នៅគ្រប់ទិសទាំង ៤ គឺមហារាជ ឈ្មោះធតរដ្ឋៈ គង់ក្នុងទិសខាងកើត បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងលិច មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ មហារាជ ឈ្មោះវិរុឡ្ហកៈគង់ក្នុងទិសខាងត្បូង បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងជើង មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ មហារាជ ឈ្មោះវិរូបក្ខៈ គង់ក្នុងទិសខាងលិច បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងកើត មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ មហារាជឈ្មោះវេស្សវ័ណ គង់ក្នុងទិសខាងជើង បែរព្រះភក្ត្រ ទៅទិសខាងត្បូង

១ ហេតុដែលបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកណ្តាលផ្លូវ ១ ហេតុដែលមានប្រាថ្នា ដើម្បីក្រាបទូលពាក្យ ដែលបានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះវេស្សវ័ណមហារាជ ១ ។

ហោតិ ទេវេហិ បុរក្ខតា យថា ភន្តេ កេវលកប្បា ច ទេវា តាវតឹសា សុធម្មាយំ សភាយំ និសិន្នា[១] ហោន្តិ សន្និបតិតា មហតី ច ទិព្វបរិសា សមន្តតោ និសិន្នា ហោន្តិ ចត្តារោ ច មហារាជានោ ចតុទ្ទិសា និសិន្នា ហោន្តិ ឥទំ នេសំ ហោតិ អាសនស្មឹ អថ បច្ឆា អម្ហាកំ អាសនំ ហោតិ យេ តេ ភន្តេ ទេវា ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា អធុនូបបន្នា[២] តាវតឹសកាយំ តេ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចេន្តិ[៣] វណ្ណេន ចេវ យសសា ច តេន សុទំ ភន្តេ ទេវា តាវតឹសា អត្តមនា ហោន្តិ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ទិព្វា វត ភោ កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ អថ ខោ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សម្បសាទំ វិទិត្វា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

---

១ ឱ. ម. សន្និសិន្នា ។ ២ ឱ. អធុនុប្បន្នា ។ ៣ ឱ. ម. អតិរោចន្តិ ។

មានពួកទេវតា ចោមរោមជាបរិវារ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្សទាំងអស់ អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងរោងសុធម្មា ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើន ក៏អង្គុយត្រៀបត្រាជុំវិញ មហារាជទាំង ៤ ក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ នេះ ជាអាសនៈ របស់មហារាជទាំង ៤ នោះ ឯអាសនៈរបស់យើងទាំងឡាយ នៅខាងក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយទៅកើតក្នុងពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកទេវតានោះ រមែងរុងរឿងជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានឮថា ពួកតាវត្តិង្សទេវតា មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើងថា អើហ្ន៎ ពួកទិព្វកាយ នៅបរិបូណ៌ ពួកអសុរកាយ សាបសូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ ជ្រាបនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតាហើយ ក៏អនុមោទនា ដោយគាថាទាំងឡាយ នេះថា

ជិនវិសាភត្ថេ សក្កស្ស អនុមោទនាគាថា

(៣១) មោទន្តិ វត ភោ ទេវា
តាវតឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
នវេ វ ទេវេ បស្សន្តា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ[១]
សុគតស្មឹ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។
តេ អញ្ញេ អតិរោចន្តិ
វណ្ណេន យសសាយុនា
សាវកា ភូរិបញ្ញស្ស
វិសេសុបគតា ឥធ ។
ឥទំ ទិស្វាន នន្ទន្តិ
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតន្តិ ។

---

១ ម. ..បស្សិនេ ។

(៣១) អើហ្ន៎ ទេវតាទាំងឡាយ ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ នមស្ការ ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង តែងធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ៗ ពួកតាវត្តិង្ស-ទេវតា បានឃើញពួកទេវតាថ្មី ៗ ដែលមានសម្បុរកាយ មានយស មកក្នុងទីនេះបាន ព្រោះប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំ-ណាក់ព្រះសុគត ៗ ពួកទេវតានោះ រុងរឿងជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរកាយ ដោយយសនិងអាយុ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ មានប្រាជ្ញាដូចជាផែនដី ជាសាវ័កវិសេស បានចូលមកហើយ ក្នុងទីនេះ ៗ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ នមស្ការ ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង តែងធ្វើចិត្តឲ្យត្រេកអរ ព្រោះឃើញហេតុនេះ ៗ

(៣២) តេន សុទំ ភន្តេ ទេវា តាវត្តឹសា ភិយ្យោសោ មត្តាយ អត្តមនា ហោន្តិ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ទិព្វា វត ភោ កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ អថខោ ភន្តេ យេនត្ថេន ទេវា តាវត្តឹសា សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា តំ អត្ថំ ចិន្តយិត្វា តំ អត្ថំ មន្តយិត្វា វុត្តវចនាបិ តំ(១) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មឹ អត្ថេ ហោន្តិ បច្ចនុសិដ្ឋវចនាបិ តំ(២) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មឹ អត្ថេ ហោន្តិ សកេសុ សកេសុ(៣) អាសនេសុ ឋិតា អវិបក្កន្តា(៤) ។

តេ វុត្តវាក្យា រាជានោ
បដិគ្គយ្ហានុសាសនឹ
វិប្បសន្នមនា សន្តា
អដ្ឋំសុ សម្ហិ អាសនេតិ ។

---

១ ម. វុត្តវចនា នាមិទំ ។ ២ ម. បច្ចានុសិដ្ឋវចនា នាមិទំ ។ ៣ ឱ. លកេសុ ។
៤ ម. អវិបក្កន្តា ។

[៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានឮថា ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក៏រីករាយតែមានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សឡើងថា អើហ្ន៎ ពួកទិព្វកាយនៅបរិបូណ៌ ពួកអសុរកាយសាបសូន្យទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងភេសុធម្មា ដោយប្រយោជន៍ណា ក៏គិតនូវប្រយោជន៍នោះ[១] ប្រឹក្សានូវប្រយោជន៍នោះ (ជាមួយនឹងមហារាជទាំង ៤) មហារាជទាំង ៤ ដែលពួកតាវត្តិង្សទេវតា បាននិយាយដាស់តឿន ក្នុងប្រយោជន៍នោះផង មហារាជទាំង ៤ ដែលពួកតាវត្តិង្សទេវតា បាននិយាយប្រៀនប្រដៅ ក្នុងប្រយោជន៍នោះផង ក៏ឋិតនៅលើអាសនៈទាំងឡាយរបស់ ៗ ខ្លួន មិនចៀសចេញទៅឡើយ ។

ស្តេចទាំងនោះ ដែលទេវបុត្តទាំងនោះ បាននិយាយដាស់
តឿនហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា ទទួលយកនូវពាក្យប្រៀន
ប្រដៅ ហើយក៏ឋិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ។

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានគិតនូវប្រយោជន៍គឺ ការរក្សានូវភិក្ខុសង្ឃដែលនៅក្នុងព្រៃ ហើយប្រឹក្សាជាមួយនឹងមហារាជទាំង៤ ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាត់ចែងការរក្សាភិក្ខុសង្ឃ ដែលនៅក្នុងទីនេះ១ៗ ក្នុងទីនុ៎ះ១ៗ ។

(៣៣) អថខោ ភន្តេ ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧឡារោ អាលោកោ សញ្ជាយិ ឱភាសោ បាតុរហោសិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុភាវំ អថ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ យថា ខោ មារិសា និមិត្តា ទិស្សន្តិ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ឱភាសោ បាតុភវតិ ព្រហ្មា បាតុភវិស្សតិ ព្រហ្មុនោ ហេតំ បុព្វនិមិត្តំ បាតុភាវាយ យទិទំ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ឱភាសោ បាតុភវតីតិ ។

យថា និមិត្តា ទិស្សន្តិ
ព្រហ្មា បាតុភវិស្សតិ
ព្រហ្មុនោ ហេតំ បុព្វនិមិត្តំ[១]
ឱភាសោ វិបុលោ មហាតិ ។

(៣៤) អថ[២] ភន្តេ ទេវា តាវតឹសា យថាសកេសុ[៣] អាសនេសុ និសីទឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំ វិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ ។ ចត្តារោបិ មហារាជានោ យថាសកេសុ អាសនេសុ

១ ទិ. នមិត្តំ ។ ២ ឱ.ម. អថខោ ។ ៣ ឱ. សកេសុ ។

(៣៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពន្លឺដ៏ធំទូលាយ កើតឡើងក្នុងទិសខាងជើង រស្មីមានប្រាកដហើយ កន្លងនូវទេវានុភាព របស់ពួកទេវតា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ព្រះឥន្ទ្រជាធំ ជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅនូវពួកតាវត្តិង្សទេវតាមកថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ពន្លឺកើតព្រម រស្មីមានប្រាកដដោយប្រការណា ព្រហ្មុខជានឹងមានមកប្រាកដ ដោយប្រការនោះ ព្រោះថាពន្លឺកើតព្រម រស្មីមានប្រាកដដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ ជាបុព្វនិមិត្តរបស់ព្រហ្មនាំឲ្យមានប្រាកដ ។

និមិត្តទាំងឡាយ ប្រាកដឡើង ដោយប្រការណា ព្រហ្មុខ
ជានឹងមានមកប្រាកដ ដោយប្រការនោះ រស្មីដ៏ធំទូលាយ
មានប្រាកដ នេះជាបុព្វនិមិត្តរបស់ព្រហ្ម ។

(៣៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា អង្គុយលើអាសនៈទាំងឡាយ របស់ខ្លួនហើយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងដឹងនូវរស្មីនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវហេតុនោះហើយសឹមទៅ ។ ឯមហាពជទាំង ៤ ក៏គង់លើអាសនៈ

និសីទឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំវិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ ។ ឥទំ សុត្វា ទេវា តាវតឹសា ឯកគ្គា សមាបជ្ជឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំវិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ យទា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ ឱឡារិកំ អត្តភាវំ អភិនិម្មិនិត្វា បាតុភវតិ យោ ខោ បន ភន្តេ ព្រហ្មុនោ បកតិវណ្ណោ អនភិសម្ភវនីយោ សោ ទេវានំ តាវតឹសានំ ចក្ខុបថស្មឹ យទា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ សោ អញ្ញេ ទេវេ អភិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ច សេយ្យថាបិ ភន្តេ សោវណ្ណោ វិគ្គហោ មានុសំ វិគ្គហំ(១) អភិរោចតិ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ យទា ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ សោ អញ្ញេ ទេវេ អភិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ

១ ឱ. មនុស្សវិគ្គហំ ។

ទាំងឡាយរបស់ខ្លួន ដោយគិតថា យើងទាំងឡាយ នឹងដឹងនូវសេចក្តីនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវហេតុនោះ ហើយសឹមទៅ ៗ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានឮពាក្យនេះហើយ ក៏មូលគំនិតគ្នា នាំគ្នាឈប់ស្ងៀមដោយគិតថា យើងទាំងឡាយ នឹងដឹងនូវសេចក្តីនេះ ផលនឹងមានដោយហេតុណា យើងទាំងឡាយ ស្គាល់ច្បាស់នូវហេតុនោះ ហើយសឹមទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា ក៏និមិត្តអត្តភាពដ៏លើសលុប មានមកប្រាកដក្នុងកាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បុរជាប្រក្រតីណា របស់ព្រហ្ម ដែលពួកទេវតាមិនដែលឃើញ សម្បុរជាប្រក្រតីនោះ រមែងប្រាកដមក ក្នុងគន្លងចក្ខុ របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ មានមកប្រាកដដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា ព្រហ្មនោះរុងរឿងជាងពួកទេវតាដទៃ ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ក្នុងកាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រូបដែលធ្វើពីមាស រមែងរុងរឿងជាងកាយ របស់មនុស្សធម្មតាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក្នុងកាលណា ព្រហ្មនោះ រុងរឿងជាងពួកទេវតាដទៃ ដោយសម្បុរផង

ជនវសភសុត្តេ សនង្កុមារព្រហ្មកថា

យសសា ច យទា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ បាតុភវតិ ន តស្សំ បរិសាសំ[1] កោចិ ទេវោ អភិវាទេតិ វា បច្ចុដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតិ សព្វេ វ តុណ្ហីភូតា បញ្ជលិកា បល្លង្កេ[2] និសីទន្តិ យស្សទានិ ទេវស្ស ឥច្ឆិស្សតិ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ តស្ស ទេវស្ស បល្លង្កេ និសីទិស្សតិ[3] យស្ស ខោ បន ភន្តេ ទេវស្ស ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ និសីទតិ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ សោមនស្សបដិលាភំ សេយ្យថាបិ ភន្តេ រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ អធុនាវសិត្តោ[4] រជ្ជេន ឧឡារំ សោ លភតិ វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ សោមនស្សបដិលាភំ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ យស្ស ទេវស្ស ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ និសីទតិ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ សោមនស្សបដិលាភំ អថ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ឱឡារិកំ អត្តភាវំ អភិនិម្មិនិត្វា កុមារវណ្ណោ ហុត្វា

---

១ ឱ. តស្ស បរិសាយំ ។ ២ ឱ. ម. បល្លង្កេន ។ ៣ ឱ. ម. និសីទិស្សតីតិ ។
៤ ឱ. អធុនាភិសិត្តោតិបិ បាឋោ ។

ដោយយសផង ក្នុងកាលនោះដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្សទេវតាក្នុងកាលណា ឥតមានទេវតាណាមួយ ក្នុងបរិសទ្យនោះសំពះ ឬក្រោកទទួល ឬអញ្ជើញដោយអាសនៈក្នុងកាលនោះឡើយ ពួកទេវតាទាំងអស់ស្ងៀមព្រងើយ នាំគ្នាផ្គងអញ្ជលីអង្គុយលើបល្ល័ង្ក សនង្កុមារព្រហ្ម ប្រាថ្នាចង់អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ទេវតាណា ក៏អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ទេវតានោះក្ដាម បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្មអង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្ដីត្រេកអរលើសលុប ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្ដីសោមនស្សដ៏លើសលុប បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្សត្រជាស្ដេចដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ ទើបនឹងអភិសេកហើយថ្មីៗ ស្ដេចនោះរមែងបាននូវសេចក្ដីត្រេកអរដ៏លើសលុប ដោយរាជសម្បត្តិ ស្ដេចនោះ រមែងបាននូវសេចក្ដីសោមនស្សដ៏លើសលុប មានឧបមាដូចម្ដេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ទេវតាណា ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្ដីត្រេកអរ ដ៏លើសលុប ទេវតានោះ រមែងបាននូវសេចក្ដីសោមនស្សដ៏លើសលុប មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ សនង្កុមារព្រហ្ម បាននិម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុប ជាភេទនៃកុមារ

បញ្ចសិខោ ទេវានំ តាវតិំសានំ បាតុរហោសិ សោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិ ។ សេយ្យថាបិ ភន្តេ ពលវា បុរិសោ សុបច្ចត្ថតេ វា បល្លង្កេ សមេ វា ភូមិភាគេ បល្លង្កេន និសីទេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា ទេវានំ តាវតិំសានំ សម្បសាទំ វិទិត្វា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

(៣៥) មោទន្តិ វត ភោ ទេវា
តាវតិំសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
នវេ ទេវេ ច បស្សន្តា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ
សុគតស្មិំ(១) ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។

១ ឱ. ម. សុគតស្មឹ ។

ប្រហែលគ្នា នឹងបញ្ចសិខទេវបុត្ត(១) មានមកប្រាកដ ដល់ពួកតាវត្តិង្ស-ទេវតា ព្រហ្មនោះហោះឡើងទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនក្នុងអាកាស រាលដែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសមានកម្លាំង អង្គុយពែនភ្នែនលើបល្ល័ង្ក ដែលគេក្រាលល្អហើយ ឬលើភូមិភាគដ៏ស្មើ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ហោះទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែន ក្នុងអាកាស រាលដែន មានឧបមេយ្យដូច្នោះ ហើយប្រាប់ទូលសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ក៏អនុមោទនា ដោយគាថាទាំងឡាយនេះថា

[៣៩] អើហ្ន៎ ពួកតាវត្តិង្សទេវតាព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ហើយធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ។ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា បានឃើញពួកទេវតាថ្មី ៗ ដែលមានសម្បុរកាយ មានយស មកក្នុងទីនេះបាន ព្រោះប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសុគត ។

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកទេវបុត្តទាំងអស់ រាប់អានចូលចិត្តនឹងអត្តភាពបញ្ចសិខគន្ធព្វទេវបុត្រណាស់ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រហ្មនិម្មិតអត្តភាពដូច្នោះ ។

តេ អញ្ញេ អតិរោចន្តិ

វណ្ណេន យសសាយុនា

សាវកា ភូរិបញ្ញស្ស

វិសេសូបគតា ឥធ ។

ឥទំ ទិស្វាន នន្ទន្តិ

តាវតឹសា សហិន្ទកា

តថាគតំ នមស្សន្តា

ធម្មស្ស ច សុធម្មតន្តិ ។

[៣៦] ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ[១] ។ ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស ភាសតោ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ វិស្សដ្ឋោ ច វិញ្ញេយ្យោ ច មញ្ជុ ច សវនីយោ ច ពិន្ទុ ច អវិសារី ច គម្ភីរោ ច និន្នាទី ច ។ យថាបរិសំ ខោ បន ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ សរេន ច វិញ្ញាបេតិ

១ ម. ភាសិត្ថ ។

ពួកទេវតាប៉ុណ្ណោះ រមែងរុងរឿង ជាងពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរកាយ ដោយយសនិងអាយុ ពួកទេវតាប៉ុណ្ណោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ មានប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័កវិសេស បានចូលមកហើយក្នុងទីនេះ ។ ពួកតាវត្តិង្ស ទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ នមស្ការចំពោះ ព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ហើយធ្វើចិត្តឲ្យត្រេកអរ ព្រោះឃើញនូវហេតុនេះ ។

[៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះ មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ សំឡេងក្បោះក្បាយ ១ សំឡេងងាយយល់ ១ សំឡេងទន់ពីរោះ ១ សំឡេងគួរស្តាប់ ១ សំឡេងក្រលួច ១ សំឡេងមិនគ្រាវ ១ សំឡេងក្រអួន [១] ១ សំឡេងរំពង [២] ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារ-ព្រហ្ម ញុំាងបរិសទ្យបំនួនប៉ុន្មានក៏ដោយ ឲ្យដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងបាន

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំឡេងឮតាំងពីខ្ចិតឡើងទៅ ។ ២ សំឡេងលាន់ឮដូចសំឡេងផ្គរលាន់នឹងសំឡេងសំភោរ ។

ន ចស្ស ពហិទ្ធា បរិសាយ ឃោសោ និច្ឆរតិ ។ យស្ស ខោ បន ភន្តេ ឯវំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ សោ វុច្ចតិ ព្រហ្មស្សរោតិ ។ អថខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ តេត្តឹសេ អត្តភាវេ អភិនិម្មិនិត្វា ទេវានំ តាវត្តឹសានំ បច្ចេកបល្លង្កេ[១] និសីទិត្វា ទេវេ តាវត្តឹសា អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវត្តឹសេ យាវញ្ចេសោ ភគវា ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ យេ ហិ កេចិ ភោន្តោ[២] ពុទ្ធំ សរណំ គតា ធម្មំ សរណំ គតា សង្ឃំ សរណំ គតា សីលេសុ បរិបូរការិនោ តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អប្បេកច្ចេ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ[៣] អប្បេកច្ចេ និម្មានរតីនំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ អប្បេកច្ចេ តុសិតានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ អប្បេកច្ចេ យាមានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ អប្បេកច្ចេ

---

១ ឱ. ម. បច្ចេកបល្លង្កេសុ ។ ២ ឱ ម. ភោ ។ ៣ ឱ. ឧប្បជ្ជន្តិ ។

ឯសំឡេងរបស់ព្រហ្មនោះ មិនលាន់ឮចេញទៅខាងក្រៅបរិសទ្យឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលណាមានសំឡេង ប្រកបដោយអង្គ ៨ យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះហៅថា មានសំឡេងដូចសំឡេងព្រហ្ម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម និម្មិតអត្តភាពចំនួន ៣៣ គង់លើបល្ល័ង្កមួយៗ របស់ពួកតាវត្តិង្សទេវតា ហើយហៅពួកតាវត្តិង្សទេវតាមកថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនុ៎ះ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយៗ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន បើពួកជនឯណានីមួយ ដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ ជាទីពឹង ដល់នូវព្រះសង្ឃ ជាទីពឹង ធ្វើនូវការបំពេញក្នុងសីលទាំងឡាយ ហើយពួកជននោះ លុះទម្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់បរនិម្មិតវសវត្តី ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់និម្មានរតី ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់តុសិត ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់យាមៈ

តាវត្តឹសានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ អប្បេ-កច្ចេ ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជន្តិ យេ សព្វនិហីនំ កាយំ បរិបូរេន្តិ តេ គន្ធព្វកាយំ បរិបូរេន្តីតិ ។

(៣៧) ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភា-សិត្ថ ។ ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មស្ស សនង្កុមារស្ស ភាសតោ ឃោសោយេវ ទេវា មញ្ញន្តិ យ្វាយំ មម បល្លង្កេ ស្វាយំ ឯកោ ច ភាសតីតិ ។

ឯកស្មិំ ភាសមានស្មិំ
សព្វេ ភាសន្តិ និម្មិតា
ឯកស្មិំ តុណ្ហិមាសីនេ
សព្វេ តុណ្ហី ភវន្តិ តេ ។
តទស្សុ(១) ទេវា មញ្ញន្តិ
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
យ្វាយំ មម បល្លង្កស្មិំ ស្វាយំ(២)
ឯកោ ច(៣) ភាសតីតិ ។

១ ឱ. ម. តទាសុ ។ ២ ឱ. យោ អយំ មម បល្លង្កេ សោយំ ។ ៣ ឱ. ម វ. ។

ខ្លះក៏មកកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្ស ខ្លះក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិកា ពួកជនណា ញុំាងកាយទេវតា ដែលទន់ទាបជាងគេទាំងអស់ឲ្យបរិបូណ៌ ពួកជនទាំងនោះ ក៏ញុំាងពួកគន្ធព្វ(១)ឲ្យបរិបូណ៌ ។

(៣៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្ដីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្ដីនេះ មានសំឡេងគឹកកង ពួកទេវតាសំគាល់ថា ព្រហ្មណា អង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់អាត្មាអញ ព្រហ្មនោះ និយាយតែម្នាក់ឯង ។

កាលបើសនង្កុមារព្រហ្ម និយាយតែម្នាក់ឯង ព្រហ្មនិម្មិត(២)
ទាំងអស់ ក៏និយាយដែរ កាលបើសនង្កុមារព្រហ្មអង្គុយស្ងៀម
តែម្នាក់ឯង ព្រហ្មនិម្មិតទាំងអស់នោះ ក៏ស្ងៀមដែរ ។ ពួក
តាវត្តិង្សទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ សំគាល់សេចក្ដីនោះថា
ព្រហ្មណា អង្គុយលើបល្ល័ង្ករបស់អាត្មារអញ ព្រហ្មនោះ
និយាយតែម្នាក់ឯង ។

---

១ បានសេចក្ដីថា ជនដែលទៅកើតជាទេវបុត្តទន់ទាបជាងគេបំផុត ត្រឹមគន្ធព្វ ។

២ ព្រហ្មឯទៀត ៗ សនង្កុមារព្រហ្ម បាននិម្មិតហើយ ។

[៣៨] អថខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ឯកត្តេន(១) អត្តានំ ឧបសំហរតិ(២) ឯកត្តេន អត្តានំ ឧបសំហរិត្វា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បល្លង្កេ និសីទិត្វា ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវតឹសា យាវ សុបញ្ញត្តា-បីមេ(៣) តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ឥទ្ធិពហុលីកតាយ(៤) ឥទ្ធិវិសេវិតាយ(៥) ឥទ្ធិវិកុព្វនតាយ កតមេ ចត្តារោ ឥធ ភោ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥមេ ខោ ភោ តេន

---

១ ឱ. ឯកត្តេ ។ ២ ឱ. ឧបសំហាសិ ។ ៣ ឱ សុបញ្ញត្តា វិមេ ។ ម សុបញ្ញត្តាចិមេ ។ ៤ ឱ. ឥទ្ធិបហុតាយាតិ បាឋោ ឧទិតព្វំ ។ ៥ ឥទ្ធិវិសេវិតាយាតិ វា ឥទ្ធិវិសវិតាយាតិ វា ឥទ្ធិវិសវតាយាតិ វា បាឋោ ។

[៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម ប្រមូលនូវខ្លួនដែលច្រើន ឲ្យមកជាខ្លួនតែមួយវិញ លុះប្រមូលនូវខ្លួនដែលច្រើន ឲ្យមកជាខ្លួនតែមួយវិញហើយ ក៏អង្គុយលើបល្ល័ង្ក របស់ព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងពួកទេវតា ហើយត្រាស់ហៅពួកតាវត្តិង្សទេវតា មកថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យច្រើន ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យវិសេសឡើង ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យប្លែក ៗ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នោះតើដូចម្តេច ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ[១] នឹងបធានសង្ខារ[២] ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

---

១ សមាធិ មានឆន្ទៈ ជាហេតុ ។ ២ បធានសង្ខារ បានដល់សម្មប្បធានទាំង ៤ ។

ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា បញ្ញត្តា ឥទ្ធិពហុលីកតាយ ឥទ្ធិវិសេវិតាយ ឥទ្ធិវិកុព្វនតាយ យេបិ ហិ(១) កេចិ ភោ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោសុំ សព្វេ តេ ឥមេសញ្ញេវ(២) ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា យេបិ ហិ កេចិ ភោ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសញ្ញេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា យេបិ ហិ កេចិ ភោ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសញ្ញេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា បស្សន្តិ នោ ភោន្តោ ទេវា តាវតិំសា មមបិមំ ឯវរូបំ ឥទ្ធានុភាវន្តិ ។ ឯវំ មហាព្រហ្មេតិ(៣) ។ អហំបិ

---

១ ឱ. យេ ហិ ។ ២ ឱ. ឥមេសំយេវ ។ ៣ ឱ. ព្រហ្មេតិ។

ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យច្រើន ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យវិសេសឡើង ដើម្បីធ្វើឫទ្ធិឲ្យថែក ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកជនណាទីមួយ ទោះបីជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានហើយនូវឥទ្ធិវិធៈ[១] មានច្រើនប្រការ ក្នុងអតីតកាល ពួកជនទាំងអស់នោះបានហើយ ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកជនណាទីមួយ ទោះបីជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលនឹងបាននូវឥទ្ធិវិធៈ មានច្រើនប្រការ ក្នុងអនាគតកាល ពួកជនទាំងអស់នោះក៏នឹងបាន ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកជនណាទីមួយ ទោះបីជាសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ រមែងបាននូវឥទ្ធិវិធៈ មានច្រើនប្រការ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ពួកជនទាំងអស់នោះក៏រមែងបាន ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតាឃើញឫទ្ធានុភាពមានសភាព ដូច្នេះនេះ របស់យើងដែរឬទេ ។ ពួកទេវតាឆ្លើយតបថា បពិត្រមហាព្រហ្ម អើ ឃើញដែរ ។ សនង្កុមារព្រហ្ម និយាយថា

---

១ ចំណែកនៃឫទ្ធិ ។

ខោ ភោ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោតិ ។

(៣៩) ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ ។ ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ភាសិត្វា ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវតឹសា យាវញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តយោ ឱកាសាធិគមា អនុពុទ្ធា សុខស្សាធិគមាយ ។ កតមេ តយោ ។

(៤០) ឥធ ភោ ឯកច្ចោ សំសដ្ឋោ វិហរតិ កាមេហិ សំសដ្ឋោ អកុសលេហិ ធម្មេហិ ។ សោ អបរេន សមយេន អរិយធម្មំ សុណាតិ យោ-និសោ មនសិករោតិ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ ។ សោ អរិយធម្មស្សវនំ(១) អាគម្ម យោនិសោ មនសិការំ

១ ឱ. ម. អរិយធម្ម សវនំ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ឯខ្ញុំបានជាមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចំរើននូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ព្រោះបានធ្វើនូវឥទ្ធិបាទទាំង ៤ នេះឯង ឲ្យច្រើន ។

(៣៩) ជនវសភយក្ស ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ក៏ពោលនឹងពួកតាវត្តិង្ស-ទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា ការបាននូវឱកាស ៣ យ៉ាង ដើម្បីបាននូវសេចក្តីសុខ[១] ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។ ការបាននូវឱកាស៣យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

(៤០) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះជាប់ជំពាក់ដោយកាមទាំងឡាយ ជាប់ជំពាក់ដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ សម័យជាខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ បានស្តាប់នូវអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ លុះបុគ្គលនោះអាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ

---

១ អដ្ឋកថា ថា សេចក្តីសុខក្នុងឈាន សេចក្តីសុខក្នុងមគ្គ សេចក្តីសុខក្នុងផល ។

ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ(១) អសំសដ្ឋោ វិហរតិ កាមេហិ អសំសដ្ឋោ អកុសលេហិ ធម្មេហិ ។ តស្ស អសំសដ្ឋស្ស កាមេហិ អសំសដ្ឋស្ស អកុសលេហិ ធម្មេហិ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ ភោ បមុទា បាមោជ្ជំ(២) ជាយេថ ឯវមេវ ខោ ភោ អសំសដ្ឋស្ស កាមេហិ អសំសដ្ឋស្ស អកុសលេហិ ធម្មេហិ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ ភោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បឋមោ ឱកាសាធិគមោ អនុពុទ្ធោ សុខស្សាធិគមាយ ។

(៤១) បុន ចបរំ ភោ ឥធេកច្ចស្ស ឱឡារិកា កាយសង្ខារា អប្បដិប្បស្សទ្ធា ហោន្តិ ឱឡារិកា

១ ខ. ម. ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ។ ២ ឱ. មុទា បាមុជ្ជំ ។ ម. បាមុជ្ជំ ។

នៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ក៏ជាបុគ្គលលែងជាប់ចំពាក់ ដោយកាមទាំងឡាយ លែងជាប់ចំពាក់ ដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ កាលដែលបុគ្គលនោះលែងជាប់ចំពាក់ដោយកាមទាំងឡាយហើយ លែងជាប់ចំពាក់ ដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ សេចក្ដីសុខ ក៏កើតឡើង សោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្ដីសុខជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្ដីរីករាយមានកម្លាំងខ្លាំង កើតឡើង ព្រោះសេចក្ដីរីករាយមានកម្លាំងទន់ ដូចម្ដេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កាលដែលបុគ្គលលែងជាប់ចំពាក់ ដោយកាមទាំងឡាយហើយ លែងជាប់ចំពាក់ដោយអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ សេចក្ដីសុខ ក៏កើតឡើង សោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្ដីសុខ (ជាបច្ច័យ) ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ នេះឯងជាការបាននូវឱកាសជាបឋម ដើម្បីបាននូវសេចក្ដីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។

[៤១] ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មានកាយសង្ខារ(១) ដ៏គ្រោតគ្រាត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ មាន

---

១ កាយសង្ខារ បានដល់អស្សាសបស្សាសៈ គឺដង្ហើមចេញចូល ។

វចីសង្ខារា អប្បដិប្បស្សទ្ធា ហោន្តិ ឱឡារិកា ចិត្ត-
សង្ខារា អប្បដិប្បស្សទ្ធា ហោន្តិ ។ សោ អបរេន ស-
មយេន អរិយធម្មំ សុណាតិ យោនិសោ មនសិករោតិ
ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ ។ តស្ស អរិយធម្មស្សវនំ អា-
គម្ម យោនិសោ មនសិការំ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជន្តស្ស[១]
ឱឡារិកា កាយសង្ខារា បដិប្បស្សម្ភន្តិ ឱឡារិកា
វចីសង្ខារា បដិប្បស្សម្ភន្តិ ឱឡារិកា ចិត្តសង្ខារា ប-
ដិប្បស្សម្ភន្តិ ។ តស្ស ឱឡារិកានំ កាយសង្ខារានំ
បដិប្បស្សទ្ធិយា ឱឡារិកានំ វចីសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិ-
យា ឱឡារិកានំ ចិត្តសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា ឧប្ប-
ជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ
ភោ បមុទា បាមោជ្ជំ ជាយេថ ឯវមេវ ខោ ភោ ឱឡា-
រិកានំ កាយសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា ឱឡារិកានំ
វចីសង្ខារានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា ឱឡារិកានំ ចិត្តសង្ខា-
រានំ បដិប្បស្សទ្ធិយា ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ

១ ឱ. ម. ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិំ ។

វចីសង្ខារ(១) ដ៏គ្រោតគ្រាត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ មានចិត្តសង្ខារ(២) ដ៏គ្រោតគ្រាត មិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ ។ សម័យខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ ស្តាប់នូវអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ លុះបុគ្គលនោះ អាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ហើយ កាយសង្ខារគ្រោតគ្រាត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ វចីសង្ខារគ្រោតគ្រាត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រាត ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ។សេចក្តីសុខរមែងកើតឡើងដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃកាយសង្ខារគ្រោតគ្រាត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃវចីសង្ខារគ្រោតគ្រាត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់ នៃចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រាត ឯសោមនស្សក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែងព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងទន់ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីសុខរមែងកើតឡើង ព្រោះស្ងប់រម្ងាប់ នៃកាយសង្ខារ គ្រោតគ្រាត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់ នៃវចីសង្ខារគ្រោតគ្រាត ព្រោះការស្ងប់រម្ងាប់នៃចិត្តសង្ខារគ្រោតគ្រាត ឯសោមនស្សក៏កើតឡើងដោយក្រៃលែង ព្រោះ

---

១ វចីសង្ខារ បានដល់វិតក្កៈ វិចារៈ គឺការត្រិះរិះអារម្មណ៍និងការពិចារណា ។ ២ ចិត្តសង្ខារ បានដល់សញ្ញានិងវេទនា គឺការចាំអារម្មណ៍និងការអារម្មណ៍ ។

សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ ភោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទុតិយោ ឱកាសាធិគមោ អនុពុទ្ធោ សុខស្សាធិគមាយ ។

(៤២) បុន ចបរំ ភោ ឥធេកច្ចោ ឥទំ កុសលន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ អកុសលន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ សាវជ្ជន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ អនវជ្ជន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ សេវិតព្វន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ ន សេវិតព្វន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ ហីនន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ បណីតន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ[១] ។ សោ អបរេន សមយេន អរិយធម្មំ សុណាតិ យោនិសោ មនសិការោតិ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ ។ សោ អរិយធម្មស្សវនំ អាគម្ម យោនិសោ មនសិការំ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជតិ

---

១ ឱ. ម. ឥទំ សាវជ្ជំ ។ ឥទំ អនវជ្ជំ ។ ឥទំ សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ន សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ហីនំ ឥទំ បណីតំ ។ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតីតិ ទិស្សន្តិ ។

សេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ក៏ដូចោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ នេះឯង ជាការបានទូវឱកាសជាគំរប់ពីរ ដើម្បីបានទូវសេចក្តីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ។

[៤២] ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាកុសល មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអកុសល មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើប្រកបដោយទោស មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនមានទោស មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើគួរសេព មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនគួរសេព មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើថោកទាប មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្ពង់ខ្ពស់ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្មៅ ជាអំពើស ជាអំពើមានចំណែកប្រៀបផ្ទឹមគ្នា ។ សម័យជាខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ ស្តាប់នូវអរិយធម៌ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ បុគ្គលនោះ លុះអាស្រ័យការស្តាប់អរិយធម៌ អាស្រ័យការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ ប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរ

ឥទំ កុសលន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ អកុសលន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ សាវជ្ជន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ អនវជ្ជន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ សេវិតព្វន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ ន សេវិតព្វន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ ហីនន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ បណីតន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ អវិជ្ជា បហីយតិ វិជ្ជា ឧប្បជ្ជតិ ។ តស្ស អវិជ្ជាវិរាគា វិជ្ជុប្បាទា ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ ភោ បមុទា ចាមោជ្ជំ ជាយេថ ឯវមេវ ខោ ភោ អវិជ្ជាវិរាគា វិជ្ជុប្បាទា ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សុខា ភិយ្យោ សោមនស្សំ ។ អយំ ខោ ភោ

ដល់ធម៌ ក៏ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាកុសល ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអកុសល ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើប្រកបដោយទោស ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនមានទោស ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើគួរសេព ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើមិនគួរសេព ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើថោកទាប ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្ពង់ខ្ពស់ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ ជាអំពើខ្មៅ ជាអំពើស ជាអំពើមានចំណែកប្រៀបផ្ទឹមគ្នា ។ កាលដែលបុគ្គលនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់យ៉ាងនេះហើយ អវិជ្ជាក៏សាបសូន្យទៅ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ សេចក្តីសុខ រមែងកើតឡើង ដល់បុគ្គលនោះ ព្រោះការសាបសូន្យទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះការកើតឡើងនៃវិជ្ជា ឯសោមនស្ស ក៏កើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងខ្លាំង រមែងកើតឡើង ព្រោះសេចក្តីរីករាយមានកម្លាំងទន់ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ រមែងកើតឡើង ព្រោះការសាបសូន្យទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះការកើតឡើងនៃវិជ្ជា ឯសោមនស្ស ក៏រមែងកើតឡើង ដោយក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តីសុខ (នោះជាបច្ច័យ) ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ នេះឯងជា

តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តតិយោ ឱកាសាធិគមោ អនុពុទ្ធោ សុខស្សាធិគមាយ ។ ឥមេ ខោ ភោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តយោ ឱកាសាធិគមា អនុពុទ្ធា សុខស្សាធិគមាយាតិ ។

(៤៣) ឥទម្បិ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ ។ ឥទម្បិ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ភាសិត្វា ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវតឹសា យាវ សុប្បញ្ញត្តាចីមេ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា កុសលស្សាធិគមាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ

ការបាននូវឱកាសជាគំរប់ ៣ ដើម្បីបាននូវសេចក្តីសុខ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ការបាននូវឱកាស ដើម្បីបាននូវសេចក្តីសុខ ៣ ប្រការនេះឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ ៗ

(៤៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ទើបពោលនឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា សតិបដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ដើម្បីបាននូវកុសល [1] ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អ ៗ សតិបដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញរឿយៗនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង

---

១ សំដៅយកមគ្គនឹងផល ។

អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
ទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរន្តោ
តត្ថ សម្មា សមាធិយតិ សម្មា វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ថ
សម្មាសមាហិតោ សម្មាវិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរកាយេ
ញាណទស្សនំ អភិនិព្វត្តេតិ ។ អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ វេទ-
នានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ
វេទនានុបស្សី វិហរន្តោ តត្ថ សម្មា សមាធិយតិ សម្មា
វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ថ សម្មាសមាហិតោ សម្មា-
វិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរវេទនាសុ ញាណទស្សនំ អភិ-
និព្វត្តេតិ ។ អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី

មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក[១] ភិក្ខុកាល ពិចារណាឃើញរឿយ ៗ នូវកាយជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងកាយជាខាងក្នុងនោះ ៗ ភិក្ខុនោះលុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងកាយជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ (ការដឹងនិងការឃើញ) ឲ្យកើតក្នុងកាយ របស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាខាងក្នុង មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញរឿយ ៗ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងវេទនា ជាខាងក្នុងនោះ ៗ ភិក្ខុនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងវេទនាជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ ឲ្យកើតក្នុងវេទនាទាំងឡាយ របស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយ ៗ នូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុង មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស

---

១ សំដៅយកកាយ ឬឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ ។

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរន្តោ តត្ថ សម្មា សមាធិយតិ សម្មា វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ថ សម្មាសមាហិតោ សម្មាវិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរចិត្តេ ញាណទស្សនំ អភិនិព្វត្តេតិ ។ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរន្តោ តត្ថ សម្មា សមាធិយតិ សម្មា វិប្បសីទតិ ។ សោ តត្ថ សម្មាសមាហិតោ សម្មាវិប្បសន្នោ ពហិទ្ធា បរធម្មេសុ ញាណទស្សនំ អភិនិព្វត្តេតិ ។ ឥមេ ខោ ភោ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា បញ្ញត្តា កុសលស្សាធិគមាយាតិ ។

មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងនោះ ៗ ភិក្ខុនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងនោះហើយ រមែងញុំាងញាណទស្សនៈ ឲ្យកើតក្នុងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ជាខាងក្រៅបាន ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញរឿយ ៗ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្នុង មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ភិក្ខុកាលពិចារណាឃើញរឿយៗ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាខាងក្នុងហើយ ក៏រមែងតាំងចិត្តខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ជាខាងក្នុងនោះ ៗ ភិក្ខុនោះ លុះមានចិត្តតាំងខ្ជាប់ដោយប្រពៃ ជ្រះថ្លាដោយប្រពៃ ក្នុងធម៌ជាខាងក្នុងនោះហើយ ក៏រមែងញុំាងញាណទស្សនៈឲ្យកើតក្នុងធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលដទៃជាខាងក្រៅបាន ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សតិបដ្ឋានទាំង៤នេះឯង ដើម្បីបាននូវកុសលដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ៗ

[៤៤] ឥធមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ(១) ។ ឥធមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ភាសិត្វា ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវតឹសា យាវ សុបញ្ញត្តា ចិមេ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សត្ត សមាធិបរិក្ខារា សម្មាសមាធិស្ស ភាវនាយ(២) សម្មាសមាធិស្ស(៣) បារិបូរិយា ។ កតមេ សត្ត(៤) ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ ។ យា ខោ ភោ ឥមេហិ សត្តហង្គេហិ(៥) ចិត្តស្ស ឯកគ្គតា បរិក្ខតា អយំ វុច្ចតិ ភោ អរិយោ សម្មាសមាធិ សឧបនិសោ

---

១ ម. ភាសិត្ថ ។ ២ ម. សមាធិស្ស បរិភាវនាយ ។ ៣ ឱ. សមាធិស្ស ។ ៤ ឱ. សត្ត សេយ្យថីទំ ។ ៥ ឱ. សត្ត អង្គេហិ ។

(៤៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលសេចក្តីនេះហើយ ទើបពោលនឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកតាវត្តិង្សទេវតា សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ត្រង់ដែលថា ធម៌ជាបរិក្ខារនៃសមាធិ ៧ យ៉ាងនេះ ដើម្បីចំរើន នៃសម្មាសមាធិ ដើម្បីបរិបូណ៌នៃសម្មាសមាធិ ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយដោយល្អ ៗ ធម៌ជាបរិក្ខារ នៃសមាធិ ៧ យ៉ាង តើដូចម្តេច ៗ សម្មាទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់ត្រូវ) ១ សម្មាសង្កប្បៈ (សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ) ១ សម្មាវាចា (សំដីត្រូវ) ១ សម្មាកម្មន្តៈ (ការងារត្រូវ) ១ សម្មាអាជីវៈ (ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ) ១ សម្មាវាយាមៈ (សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ) ១ សម្មាសតិ (សេចក្តីរលឹកត្រូវ) ១ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សភាវៈនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍មូលតែមួយណា ដែលអង្គទាំង ៧ នេះ ហោមរោមហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សភាវៈនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយនេះ លោកហៅថា សម្មាសមាធិ ដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយឧបនិស្ស័យផង ថា ប្រកប

ឥតិបិ សបរិក្ខារោ ឥតិបិ សម្មាទិដ្ឋិស្ស ខោ សម្មា-
សង្កប្បោ បហោតិ សម្មាសង្កប្បស្ស សម្មាវាចា បហោ-
តិ សម្មាវាចស្ស សម្មាកម្មន្តោ បហោតិ សម្មាកម្ម-
ន្តស្ស សម្មាអាជីវោ បហោតិ សម្មាអាជីវស្ស សម្មា-
វាយាមោ បហោតិ សម្មាវាយាមស្ស សម្មាសតិ បហោ-
តិ សម្មាសតិស្ស សម្មាសមាធិ បហោតិ សម្មាសមា-
ធិស្ស សម្មាញាណំ បហោតិ សម្មាញាណស្ស សម្មា-
វិមុត្តិ បហោតិ ។ យញ្ហិ តំ ខោ សម្មា វទមានោ
វទេយ្យ ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកា-
លិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិ-
តព្វោ វិញ្ញូហីតិ អនាវុតា តេ[១] អមតស្ស ទ្វារាតិ ។

---

១ ឱ. ម. តេតិ ន ទិស្សតិ ។

ដោយធម៌ជាបរិវារផង ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សម្មាសង្កប្បៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាចា រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាសង្កប្បៈ សម្មាកម្មន្តៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាវាចា សម្មាអាជីវៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាកម្មន្តៈ សម្មាវាយាមៈ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាអាជីវៈ សម្មាសតិ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាវាយាមៈ សម្មាសមាធិ រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាសតិ សម្មាញាណៈ[១] រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាសមាធិ សម្មាវិមុត្តិ[២] រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងសម្មាញាណៈ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បុគ្គលកាលបើពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោលនូវពាក្យថា ព្រះបរិយត្តិធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនព្វលោកុត្តរធម៌ ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិតឃើញពិត ជាធម៌ឲ្យផល មិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តនៃខ្លួន ទ្វារនៃព្រះនិព្វាននោះបើកហើយ ។

---

១ សេចក្តីដឹងដោយប្រពៃ បានដល់មគ្គញាណ ផលញាណ ។ ២ ការរួចស្រឡះចាកអាសវៈ បានដល់មគ្គវិមុត្តិ ផលវិមុត្តិ ។

ឥធមេវ តំ សម្មាសម្ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតំ សម្មា វទមានោ[1] វទេយ្យ ស្វាក្ខាតោ ហិ[2] ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហិ អបារុតា តេ អមតស្ស ទ្វារាតិ ។ យេ ហិ កេចិ ភោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតា អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតា យេ ចិមេ[3] ឱបបាតិកា ធម្មេ វិនីតា[4] សាតិរេកានិ ចតុវីសតិសតសហស្សានិ មាគធិកា បរិចារកា

១ ឱ. ឥទមេវ តំ សម្មាវទមានោ ។ ម. ឥទមេ តំ... ។ ២ ឱ. ម. ហិ ភោ ។ ៣ ឱ. យេ ហិ កេចិមេ ។ ៤ ឱ. ម. ធម្មវិនីតា ។

បុគ្គលកាលពោលដោយប្រពៃ គប្បីពោល នូវពាក្យដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធថា មែនពិត ព្រះបរិយត្តិធម៌ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ព្រះនព-លោកុត្តរធម៌ ដែលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងពួង ដឹងពិត ឃើញពិត ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌ដែលព្រះអរិយ-បុគ្គល គប្បីបង្អោនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ទ្វារនៃព្រះនិព្វាននោះបើកហើយៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ព្រោះថា ជនទាំងឡាយណាទីមួយ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រចំពោះព្រះពុទ្ធប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រចំពោះព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រចំពោះព្រះសង្ឃប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះអរិយៈ មួយទៀតជនទាំងឡាយណា ជាឧបបាតិកៈ ជាជនទៀងក្នុងធម៌ ខ្ញុំខ្លាចអំពើមុសាវាទមិនអាចនឹងរាប់ជនទាំងអម្បាលនោះ ដូច្នេះថា ពួកជនទៅកាន់ដែនមគធៈច្រើនជាង ២ លាន ៤ សែន ជាអ្នកបម្រើ ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ

អព្ភតីតា កាលកតា តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា អវិនិបាតធម្មា និយតា សម្ពោធិបរាយណា ។ អត្ថិ ចេវេត្ថ សកទាគាមិនោ អថាយំ ឥតរា បជា បុញ្ញភាគាតិ មេ មនោ សង្ខាតុំ សក្កោមិ(១) មុសាវាទស្ស ឱត្តប្បន្តិ ។

[៤៥] ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ ។ ឥទមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស ភាសតោ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឯវរូបោបិ នាម ឧឡារោ សត្ថា ភវិស្សតិ ឯវរូបំ ឧឡារំ ធម្មក្ខានំ ឯវរូបា ឧឡារា វិសេសាធិគមា បញ្ញាយិស្សន្តីតិ ។ អថ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ វេស្សវណំ មហារាជំ ឯតទវោច តំ កឹ មញ្ញតិ ភវំ វេស្សវណោ មហារាជា អតីតម្បិ អទ្ធានំ ឯវរូបោ ឧឡារោ សត្ថា អហោសិ

១ ឱ. ម. នោបិ សក្កោមិ ។

ធ្វើមរណកាល ក្នុងទៅយូរហើយ ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានសម្ពោធិជាទីប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ៣ ។ ពួកសកទាគាមិបុគ្គល ក៏មានក្នុងទីនុ៎ះដែរ ឯពួកសត្វក្រៅពីនេះ[១] ជាអ្នកមានចំណែកបុណ្យ (ក៏មានច្រើនដែរ) ។

(៤៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្ដីនេះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលនូវសេចក្ដីនេះហើយ វេស្សវណមហារាជ កើតសេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកពេកណាស់ ព្រះសាស្ដាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ មុខជានឹងមានតទៅមិនខាន ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះនឹងប្រាកដឡើង ការត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏នឹងប្រាកដឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម ដឹងសេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងចិត្តរបស់វេស្សវណមហារាជ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ហើយ ទើបពោលពាក្យនេះ នឹងវេស្សវណមហារាជថា វេស្សវណមហារាជដ៏ចំរើន សំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច ព្រះសាស្ដាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏មាន

---

១ សំដៅយកអនាគាមិបុគ្គល ។

ឯវរូបំ ឧឡារំ ឱភាសំ ឯវរូបា ឧឡារា វិសេសាធិគមា បញ្ញាយឹសុ អនាគតម្បិ អទ្ធានំ ឯវរូបា ឧឡារោ សត្ថា ភវិស្សតិ ឯវរូបំ ឧឡារំ ឱភាសំ ឯវរូបា ឧឡារា វិសេសាធិគមា បញ្ញាយិស្សន្តីតិ ។

[៤៦] ឥទមវោច ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ អភាសិ ។ ឥទមវោច វេស្សវណោ មហារាជា ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស ទេវានំ តាវត្តឹសានំ ភាសតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ សាយំ បរិសាយំ(១) អារោចេសិ ។ ឥទមវោច ជនវសភោ យក្ខោ វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស សាយំ(២) បរិសាយំ ភាសតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ ភគវតោ អារោចេសិ ។ ឥទមវោច ភគវា

១ ម. សុត្វា សម្មុខា បដិគ្គហេត្វា សបរិសាយំ ។ ២ ម. សាយត្តិ ន ទិស្សតិ ។

មកហើយ ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏ប្រាកដហើយ ការត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏ប្រាកដហើយក្នុងអតីតកាល ព្រះសាស្តាដ៏ប្រសើរ មានសភាពយ៉ាងនេះ មុខជានឹងមានតទៅ ការសំដែងនូវធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងប្រាកដឡើង ការត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក៏នឹងប្រាកដឡើង ក្នុងអនាគតកាល ។

[៤៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះ នឹងពួកតាវត្តិង្សទេវតាហើយ ។ កាលសនង្កុមារព្រហ្ម ពោលសេចក្តីនេះ នឹងតាវត្តិង្សទេវតា វេស្សវណមហារាជ បានប្រាប់សេចក្តីនេះ ដែលខ្លួនបានឮហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដែលខ្លួនបានទទួលហើយក្នុងទីចំពោះមុខ ក្នុងបរិសទ្យរបស់ខ្លួន ។ កាលវេស្សវណមហារាជ ពោលសេចក្តីនេះ ក្នុងបរិសទ្យរបស់ខ្លួន ជនវសភយក្ស ក៏ក្រាបទូលសេចក្តី ដែលខ្លួនបានឮហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដែលខ្លួនបានទទួលហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ

ជនវសភស្ស យក្ខស្ស សម្មុខា សុត្វា សម្មុខា បដិគ្គហេត្វា សាមញ្ញ អភិញ្ញាយ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស អារោចេសិ ។ ឥទមត្ថំ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ សម្មុខា សុត្វា សម្មុខា បដិគ្គហេត្វា អារោចេសិ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ ។ តយិទំ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតន្តិ ។

ជនវសភសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

ជនវសភសូត្រ ពោលអំពីការដំណាលប្រាប់ត ៗ គ្នា

បានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់សេចក្ដីនេះ ទទួលសេចក្ដីនេះ ក្នុងទីចំពោះមុខនៃជនវសភយក្ស ជ្រាបច្បាស់ដោយព្រះអង្គឯងហើយ ទើបត្រាស់ប្រាប់ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឮ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ព្រះមានព្រះភាគហើយ ទើបប្រាប់សេចក្ដីនេះដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ពួកឧបាសក ឧបាសិកា ។ សាសនព្រហ្មចរិយធម៌នេះមាំមួន ដល់នូវសេចក្ដីចំរើន ផ្សាយទៅសព្វទិស អ្នកផងបានដឹងច្រើនគ្នាហើយ កើតមានក្រាស់ក្រែល ត្រាតែពួកទេវតានឹងមនុស្សបេះសំដែងដោយស្រួលបាន ។

ចប់ ជនវសភសូត្រទី ៨ ។

មហាគោវិន្ទសុត្តំ ឆដ្ឋំ

(២៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ ។ អថខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ គិជ្ឈកូដំ បព្វតំ ឱភាសេត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យំ មេ(១) ភន្តេ ទេវានំ តាវតឹសានំ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ អារោចេមេតំ(២) ភគវតោតិ ។ អារោចេហិ មេ ត្វំ បញ្ចសិខាតិ ភគវា អវោច ។ បុរិមានិ ភន្តេ ទិវសានិ បុរិមតរានិ តទហុ ឧបោសថេ បណ្ណរសេ បវារណាយ បុណ្ណមាយ រត្តិយា កេវលកប្បា ច ទេវា តាវតឹសា សុធម្មាយំ

១ ឱ. ឥម្មេ ។ ម. យំ ខោ មេ ។ ២ អារោចេមេតំ ភន្តេ ។

មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦

(៤៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើភ្នំគិជ្ឈកូដ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ កាលរាត្រីកន្លងទៅហើយ (កន្លងបឋមយាម) បញ្ចេញរស្មីភ្លឺប្រាល ញុំាងភ្នំគិជ្ឈកូដទាំងអស់ឲ្យភ្លឺស្វាង ហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ នូវសេចក្តីដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះមុខ បានទទួលក្នុងទីចំពោះមុខនៃពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ អ្នកចូរប្រាប់តថាគតចុះ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ថ្ងៃមុន ៗ ក្នុងតិថីទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃឧបោសថ ត្រង់នឹងថ្ងៃបវារណា ក្នុងរាត្រីមានព្រះចន្ទពេញវង់ ពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្សទាំងអស់ កំពុងអង្គុយប្រជុំក្នុងទេវសភា[១] ឈ្មោះសុធម្មា

១ រោងប្រជុំទេវតា ។

សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា មហតី ច ទិព្វបរិសា សមន្តតោ និសិន្នា ហោន្តិ ចត្តារោ ច មហារាជានោ[១] ចតុទ្ទិសា និសិន្នា ហោន្តិ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ធតរដ្ឋោ មហារាជា បច្ឆាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេ បុរក្ខត្វា[២] ទក្ខិណាយ ទិសាយ វិរូឡ្ហកោ មហារាជា ឧត្តរាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេ បុរក្ខត្វា បច្ឆិមាយ ទិសាយ វិរូបក្ខោ មហារា-ជា បុរត្ថាភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេ បុរក្ខត្វា ឧត្តរាយ ទិសាយ វេស្សវណោ មហារាជា ទក្ខិណា-ភិមុខោ និសិន្នោ ហោតិ ទេវេ បុរក្ខត្វា យទា[៣] ភន្តេ កេវលកប្បា ច ទេវា តាវត្តឹសា សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា មហតី ច ទិព្វបរិសា សមន្តតោ និសិន្នា ហោន្តិ ចត្តារោ ច មហារាជានោ ចតុទ្ទិសា និសិន្នា ហោន្តិ ឥទំ នេសំ[៤] ហោតិ អាសនស្មឹ អថ បច្ឆា អម្ហាកំ អាសនំ ហោតិ យេ តេ ភន្តេ ទេវា ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា

១ ឱ. មហារាជា ។ ២ ឱ. ទេវោ បុរក្ខត្វា ។ ម ទេវេ បុរក្ខិត្វា ។ ៣ ម. យទាបន ។ ៤ ឱ. តេសំ ។

ទាំងទេពបរិសទ្យជាច្រើន ក៏អង្គុយនៅជុំវិញ ឯមហារាជទាំង ៤ អង្គក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ គឺធតរដ្ឋមហារាជ គង់ក្នុងទិសខាងកើត បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងលិច មានពួកទេវតា ចោមរោមគ្រៀបគ្រា វិរូឡ្ហកមហារាជ គង់ក្នុងទិសខាងត្បូង បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងជើង មានពួកទេវតា ចោមរោមគ្រៀបគ្រា វិរូបក្ខមហារាជ គង់ក្នុងទិសខាងលិច បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងកើត មានពួកទេវតា ចោមរោមគ្រៀបគ្រា វេស្សវណមហារាជ គង់ក្នុងទិសខាងជើង បែរព្រះភក្ត្រទៅទិសខាងត្បូង មានពួកទេវតា ចោមរោមគ្រៀបគ្រា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្ស ទាំងអស់គ្នា អង្គុយប្រជុំ ក្នុងទេវសភា ឈ្មោះសុធម្មា ទាំងទេវបរិសទ្យជាច្រើនអង្គុយនៅជុំវិញ ឯមហារាជទាំង ៤ ក៏គង់ក្នុងទិសទាំង ៤ នេះជាអាសនៈ របស់មហារាជទាំង ៤ នោះ ក្នុងកាលនោះ អាសនៈរបស់ពួកយើងខ្ញុំ នៅជាខាងក្រោយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ នៃព្រះមានព្រះភាគ ហើយមក

អធុនូបបន្នា(១) តាវត្តឹសកាយំ(២) តេ អញ្ញេ ទេវេ អតិរោចន្តិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ច តេន សុទំ ភន្តេ ទេវា តាវត្តឹសា អត្តមនា ហោន្តិ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ទិព្វា វត ភោ កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ អថខោ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សម្បសាទំ(៣) វិទិត្វា ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

[៤៨] មោទន្តិ វត ភោ ទេវា
តាវត្តឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
នវេ ទេវេ ច បស្សន្តា
វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ(៤)
សុគតស្មឹ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។

---

១ ខ. អធុនុប្បន្នា ។ ២ ខ. តាវត្តឹសកាយា ។ ៣ ខ. បសាទំ ។ ម. សំបសាទំ ។ ៤ ម. យសស្សិនេ ។

កើតថ្មី ក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ពួកទេវតាទាំងនោះ ក៏រុងរឿង កន្លងនូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរផង ដោយយសផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្សថា អើហ្ន៎ ពួកកាយទិព្វនៅពេញត្រៀបត្រា ពួកអសុរកាយ បាត់ទៅអស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ជ្រាបនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ហើយ ក៏បានអនុមោទនា ដោយគាថាទាំងឡាយនេះថា

[៤៨] អើហ្ន៎ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ
រីករាយ នមស្ការ ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌
ដ៏ល្អផង ៗ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ក៏បានឃើញពួកទេវ-
តាថ្មីៗ មានសម្បុរ មានយស ដែលបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសុគត ហើយមកកើតក្នុងទេវលោកនេះ ៗ

តេ អញ្ញេ អតិរោចន្តិ
វណ្ណេន យសសាយុនា
សាវកា ភូរិបញ្ញស្ស
វិសេសុបគតា ឥធ ។
ឥទំ ទិស្វាន នន្ទន្តិ
តាវតឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតន្តិ ។

(៤៩) តេន សុទំ ភន្តេ ទេវា តាវតឹសា ភិយ្យោសោ មត្តាយ អត្តមនា ហោន្តិ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា ទិព្វា វត ភោ កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ ។ អថ[១] ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សម្បសាទំ វិទិត្វា ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ ឥច្ឆេយ្យាថ នោ តុម្ហេ មារិសា តស្ស ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ សោតុន្តិ ។ ឥច្ឆាម[២] មយំ មារិសា តស្ស ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ

១ ម. អថខោ ។ ២ ឱ. ឥច្ឆេយ្យាម ។

ពួកទេវតាទាំងនោះ រុងរឿងកន្លង នូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរ ដោយយសនិងអាយុ ពួកសាវ័ក របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានព្រះប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័កដល់នូវសេចក្តីវិសេស ក្នុងទេវលោកនេះ ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ លុះឃើញហេតុនេះហើយ ក៏ត្រេកអរ បាននមស្ការ ចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ដែលជាធម៌ដ៏ល្អផង ។

(៤៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ដោយក្រៃលែង លើសប្រមាណថា អើហ្ន៎ ពួកកាយទិព្វ នៅពេញត្រៀបត្រា ពួកអសុរកាយ បាត់ទៅអស់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ជ្រាបនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា របស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សហើយ ទើបមានព្រះបន្ទូលនឹងពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលគ្នាយើង អ្នកទាំងឡាយ ចង់ស្តាប់គុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ដែរឬ ។ ពួកទេវតាក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ យើងខ្ញុំចង់ស្តាប់គុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះ

សោតុន្តិ ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតឹសានំ ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ បយិរុទាហាសិ កិំ ឥមេ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវតឹសា យាវញ្ចសោ[១] ភគវា ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ ឯវំ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នំ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ស្វាក្ខាតោ ខោ បន តស្ស ភគវតា[២] ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ

១ ឱ. យាវ បស្ស សោ ។ ម.យាវញ្ចសោ ។ ២ ឱ. ម. តេន ភគវតា ។

មានព្រះភាគនោះ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានសំដែងគុណ ជារបស់ពិត ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ រហូតមក ៗ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ១) ៗ ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែល

ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហិ ។ ឯវំ ឱបនយិកស្ស ធម្មស្ស ទេសេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ឥទំ កុសលន្តិ ខោ បន តេន ភគវតា សុប្បញ្ញត្តំ ឥទំ អកុសលន្តិ សុប្បញ្ញត្តំ ។ ឥទំ សាវជ្ជំ ។ ឥទំ អនវជ្ជំ ។ ឥទំ សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ន សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ហីនំ ។ ឥទំ បណីតំ ។ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ សុប្បញ្ញត្តំ ។ ឯវំ កុសលាកុសលសាវជ្ជានវជ្ជសេវិតព្វាសេវិតព្វហីនប្បណីតកណ្ហសុក្កសប្បដិភាគានំ ធម្មានំ បញ្ញបេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ

អរិយបុគ្គល គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលអរិយ-បុគ្គល គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ៗ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជាអ្នកសំដែងនូវធម៌ គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន យ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ២) ៗ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តដោយប្រពៃហើយថា នេះ ជាកុសល ទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ដោយប្រពៃថា នេះ ជាអកុសល ៗ នេះ ប្រកបដោយទោស ៗ នេះ មិនប្រកបដោយទោស ៗ នេះ គួរសេព ៗ នេះ មិនគួរសេព ៗ នេះ ជាអំពើថោកទាប ៗ នេះ ជាអំពើថ្លៃថ្លា ៗ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្ត ដោយប្រពៃហើយថា នេះ ធម៌ខ្មៅ ធម៌សនឹងធម៌ជាសប្បដិភាគ (លាយខ្មៅលាយស) ៗ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ដែលជាអ្នកបញ្ញត្តនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាកុសល ជាអកុសល ប្រកបដោយទោស មិនប្រកបដោយទោស គួរសេពនឹងមិនគួរសេព ថោកទាបនឹងថ្លៃថ្លា ធម៌ខ្មៅ ធម៌សនឹងសប្បដិភាគយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ

តេន ភគវតា ។ សុប្បញ្ញត្តា ខោ បន តេន ភគវតា សាវកានំ និព្វានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្វានញ្ច បដិបទា ច ។ សេយ្យថាបិ នាម គង្គោទកំ យមុនោទកេន សំសន្ទតិ សមេតិ ឯវមេវ សុប្បញ្ញត្តា តេន ភគវតា សាវកានំ និព្វានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្វានញ្ច បដិបទា ច ។ ឯវំ និព្វានគាមិនិយា បដិបទាយ[១] បញ្ញបេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ លទ្ធសហាយោ ខោ បន សោ ភគវា សេក្ខានញ្ចេវ បដិបន្នានំ ខីណាសវានញ្ច វុសិតវតំ តេ ន ភគវា អបនុជ្ជ ឯការាមតំ អនុយុត្តោ វិហរតិ ។ ឯវំ ឯការាមតំ អនុយុត្តំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ

១ ឱ. និព្វានគាមិនីបដិបទាយ ។

ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៣) ។ បដិបទា ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ទាំងព្រះនិព្វាន ទាំងបដិបទា ក៏ប្រៀបធៀបគ្នាបាន ។ ទឹកក្នុងទន្លេគង្គា ប្រៀបស្មើនឹងទឹកក្នុងទន្លេយមុនា ដូចម្តេចមិញ បដិបទា ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ទាំងព្រះនិព្វាន ទាំងបដិបទា ក៏ប្រៀបធៀបគ្នាបានដូច្នោះដែរ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកបញ្ញត្ត នូវបដិបទា ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៤) ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បានពួកសេក្ខបុគ្គល ដែលបិតទៅក្នុងបដិបទាហើយ នឹងពួកព្រះខីណាស្រព ដែលមានព្រហ្មចរិយធម៌អប់រំស្រេចហើយជាគ្នីគ្នា តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនជាប់ព្រះទ័យនឹងគ្នីគ្នានោះទេ ទ្រង់ប្រកបនូវសេចក្តីត្រេកអរ តែមួយព្រះអង្គឯង ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តីត្រេកអរ តែម្នាក់ឯងយ៉ាងនេះ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លង

សមនុបស្សាមិ ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ អភិនិប្ផន្នោ(១) ខោ បន តស្ស ភគវតោ លាភោ អភិនិប្ផន្នោ(២) សិលោកោ យាវ មញ្ញេ ខត្តិយា សម្បិយាយមានរូបា(៣) វិហរន្តិ វីតមទោ ខោ បន សោ ភគវា អាហារំ អាហារេតិ ។ ឯវំ វីតមទំ អាហារំ អាហារយមានំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាមិ ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ យថាវាទី ខោ បន សោ ភគវា តថាការី យថាការី តថាវាទី ឥតិ យថាវាទី តថាការី យថាការី តថាវាទី ។ ឯវំ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាមិ ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។

១-២ អភិនិព្វត្តោតិ ភា ចាហេ ។ ៣ ម. សំបិយាយមានរូបា ។

ទៅហើយ ក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៥) ។ លាភសម្រេចហើយ សេចក្ដីសរសើរ ក៏សម្រេចហើយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទាំងពួកក្សត្រក៏មានសភាពជាអ្នកស្រឡាញ់ រាប់រក (ព្រះអង្គ) ប៉ុន្តែព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ប្រាសចាកសេចក្ដីស្រវឹង (ក្នុងលាភជាដើមនោះ) ហើយ រមែងសោយនូវអាហារ (តាមធម្មតា) ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្ដីស្រវឹង បរិភោគនូវអាហារយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៦) ។ ព្រះមានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៧) ។

តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ ខោ បន សោ ភគវា វិគតកថំកថោ បរិយោសិតសង្កប្បោ អជ្ឈាសយំ អាទិព្រហ្មចរិយំ ។ ឯវំ តិណ្ណវិចិកិច្ឆំ វិគតកថំកថំ បរិយោសិតសង្កប្បំ អជ្ឈាសយំ អាទិព្រហ្មចរិយំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ឥមេ ខោ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវានំ តាវតិំសានំ ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ បយិរុទាហាសិ ។

(៨០) តេន សុទំ ភន្តេ ទេវា តាវតិំសា ភិយ្យោសោ មត្តាយ អត្តមនា ហោន្តិ បមុទិតា បីតិសោមនស្សជាតា

ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើផុតសេចក្តីសង្ស័យអស់ហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ហើយ ទ្រង់មានព្រះតម្រិះដល់ទីបំផុត[១] ហើយដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តម ។ យើងពិចារណារកមើលនូវគ្រូ ជាអ្នកធ្វើផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ មានតម្រិះដល់ទីបំផុត ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តមយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងបំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយក៏មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានដែរ (នេះជាគុណទី ៨) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានសំដែងគុណ ជារបស់ពិតទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះឯង ដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។

(៥០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ជាអ្នកមានចិត្តត្រេកអរ មានចិត្តទន់ កើតបីតិសោមនស្ស

១ អដ្ឋកថាថា ពួកខ្លះមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ត្រឹមវិបស្សនា ត្រឹមបឋមជ្ឈាន ។ល។ ត្រឹមសាវកបារមីញាណ ត្រឹមបច្ចេកពោធិញ្ញាណ តែព្រះមានព្រះភាគមានសេចក្តីត្រិះរិះរហូតដល់សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ។

ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ សុត្វា ។ តត្រ(១) ភន្តេ ឯកច្ចេ ទេវា ឯវមាហំសុ អហោ វត មារិសា ចត្តារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ធម្មញ្ច ទេសេយ្យុំ យថរិវ ភគវា តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ ។ ឯកច្ចេ ទេវា ឯវមាហំសុ តិដ្ឋន្តុ មារិសា ចត្តារោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អហោ វត មារិសា តយោ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ធម្មញ្ច ទេសេយ្យុំ យថរិវ ភគវា តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ ។ ឯកច្ចេ ទេវា ឯវមាហំសុ តិដ្ឋន្តុ មារិសា តយោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អហោ វត មារិសា ទ្វេ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ ធម្មញ្ច ទេសេយ្យុំ យថរិវ

---

១ ឱ. តត្រ ខោ ។

ដ៏ក្រៃលែងលើសប្រមាណ ព្រោះបានស្តាប់គុណ ជារបស់ពិតទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្តាទេវតាទាំងនោះ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា ម្នាលគ្នាយើង ធ្វើម្តេចហ្ន៎ បានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៤ ព្រះអង្គត្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យដូចព្រះមានព្រះភាគ ការសំដែងធម៌នោះសមជាប្រព្រឹត្ត ទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ៗ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា នែពួកយើង ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ៤ ព្រះអង្គលើកទុកសិនចុះ នែពួកយើង ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យតែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គត្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យដូចព្រះមានព្រះភាគ ការណ៍នោះសមជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ៗ ទេវតាពួកខ្លះ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា នែគ្នាយើង ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គលើកទុកសិនចុះ នែគ្នាយើង ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យតែព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ២ ព្រះអង្គត្រាស់ឡើងក្នុងលោក សំដែងធម៌ឲ្យដូច

ភគវា តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវត្តឹសេ ឯតទវោច អដ្ឋានំ ខោ បនេតំ(១) មារិសា អនវកាសោ យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ អហោ វត មារិសា សោ ច(២) ភគវា អប្បាពាធោ អប្បាតង្កោ ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ តទស្ស ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ ។ អថខោ(៣) ភន្តេ យេនតេន ទេវា តាវត្តឹសា សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នា ហោន្តិ សន្និបតិតា

---

១ ឱ. ឯតំ ។ ២ ឱ. ចសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. អថ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ការណ៍នោះសមជាប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពួកទេវតាពោលយ៉ាងនេះហើយ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា បានពោលពាក្យនេះនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលគ្នាយើង ដំណើរនេះមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាឱកាសឡើយ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ២ ព្រះអង្គបានត្រាស់ក្នុងលោកធាតុតែមួយ ដំណាលគ្នា ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនដែលមានទេ ម្នាលគ្នាយើង សូមឲ្យតែព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ កុំឲ្យមានអាពាធ កុំឲ្យមានទុក្ខ គង់នៅអស់កាលដ៏យូរអង្វែង ការណ៍នោះគង់តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយដែរហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងទេវសភាឈ្មោះសុធម្មា ដោយប្រយោជន៍ណា

តំ អហំ ចិន្តយិត្វា តំ អហំ បន្តយិត្វា វុត្តវចនាបិ តំ(១) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មិំ អត្ថេ ហោន្តិ បច្ចនុសិដ្ឋវចនាបិ តំ(២) ចត្តារោ មហារាជានោ តស្មិំ អត្ថេ ហោន្តិ សកេសុ សកេសុ អាសនេសុ ឋិតា អវិប្បក្កន្តា(៣) ។

(៥១) តេ វុត្តវាក្យា រាជានោ
បដិគ្គយ្ហានុសាសនឹ
វិប្បសន្នមនា សន្តា
អដ្ឋំសុ សម្ហិ អាសនេតិ ។

(៥២) អថខោ(៤) ភន្តេ ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧឡារោ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ឱភាសោ បាតុរហោសិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុភាវំ ។ អថ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ យថា ខោ មារិសា និមិត្តា ទិស្សន្តិ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ឱភាសោ បាតុភវតិ ព្រហ្មា បាតុភវិស្សតិ ព្រហ្មុនោ ហេតំ បុព្វនិមិត្តំ បាតុភាវាយ យទិទំ អាលោកោ សញ្ជាយតិ ឱភាសោ បាតុភវតីតិ ។

---

១ ម. វុត្តវចនា នាមិទំ ។ ២ ម. បច្ចានុសិដ្ឋវចនា នាមិទំ ។ ៣ ម. អវិបក្កន្តា ។ ៤ ឱ. អថ ។

មហារាជទាំង ៤ អង្គនោះ ក៏គិតនូវប្រយោជន៍នោះ ប្រឹក្សានូវប្រយោជន៍នោះ ហើយតាំងនៅក្នុងប្រយោជន៍នោះ តាមពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតាប្រាប់ហើយផង មហារាជទាំង ៤ អង្គនោះ តំកល់នៅក្នុងប្រយោជន៍នោះ តាមពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតា ប្រៀនប្រដៅហើយផង ឋិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ៗ មិនចៀសចេញទៅឡើយ ។

(៩១) ព្រះរាជាទាំងនោះ ទទួលពាក្យប្រៀនប្រដៅ តាម
ពាក្យដែលតាវត្តិង្សទេវតា ប្រាប់ហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា
មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ ឋិតនៅលើអាសនៈរបស់ខ្លួន ។

(៩២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពន្លឺដ៏លើសលុបក៏កើតឡើង រស្មីដ៏រុងរឿងលើសលែងនូវទេវានុភាព របស់ពួកទេវតា ក៏កើតប្រាកដឡើងក្នុងទិសខាងជើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សក្កៈ-ទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា មានព្រះបន្ទូលនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា ម្នាលពួកយើង និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ពន្លឺកើតឡើង រស្មីដ៏រុងរឿងកើតប្រាកដ ក្នុងកាលណា ព្រហ្មនឹងមានប្រាកដ ក្នុងកាលនោះ នេះជាបុព្វនិមិត្តដែលព្រហ្មមានប្រាកដ បានជាពន្លឺកើតឡើង រស្មីកើតឡើងជាក់ស្តែង ។

(៨៣) យថា និមិត្តា ទិស្សន្តិ
ព្រហ្មា បាតុភវិស្សតិ
ព្រហ្មុនោ ហេតំ បុព្វនិមិត្តំ
ឱភាសោ វិបុលោ មហាតិ ។

(៨៤) អថ ភន្តេ ទេវា តាវតឹសា យថាសកេសុ អាសនេសុ និសីទឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំវិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ ។ ចត្តារោបិ មហារាជានោ(១) យថាសកេសុ អាសនេសុ និសីទឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំវិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ ។ ឥទំ សុត្វា ទេវា តាវតឹសា ឯកគ្គា(២) សមាបជ្ជឹសុ ឱភាសមេតំ ញស្សាម យំវិបាកោ ភវិស្សតិ សច្ឆិកត្វាវ នំ គមិស្សាមាតិ ។ យទា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ ឱឡារិកំ អត្តភាវំ អភិនិម្មិនិត្វា បាតុភវតិ ។ យោ ខោ បន ភន្តេ ព្រហ្មុនោ បកតិវណ្ណោ អនភិសម្ភវនីយោ

---

១ ឱ. ចត្តារោ ច មហារាជា ។ ២ ឱ. ឯកគ្គតា ។

[៩៣] និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ក្នុងកាលណា ព្រហ្ម គង់មានប្រាកដ (ក្នុងកាលនោះ) រស្មីដ៏រុងរឿងធំទូលាយ នេះឯង ជាបុព្វនិមិត្ត របស់ព្រហ្ម ។

[៩៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស អង្គុយលើអាសនៈទាំងឡាយតាមសមគួរដល់ខ្លួន ហើយគិតគ្នាថា វិបាកនឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងទាំងឡាយ ចាំដឹងនូវពន្លឺនុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ ចំណែកមហារាជទាំង៤ អង្គ គង់លើអាសនៈទាំងឡាយតាមសមគួរដល់ខ្លួនគិតគ្នាថា វិបាកនឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងទាំងឡាយ ចាំដឹងនូវពន្លឺនុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស លុះឮពាក្យនេះហើយ ក៏មានចិត្តមូលតែមួយ ប្រជុំគ្នាគិតថា វិបាកនឹងមានប្រាកដ ព្រោះអាស្រ័យពន្លឺណា យើងទាំងឡាយ ចាំដឹងនូវពន្លឺនុ៎ះ ចាំធ្វើឲ្យច្បាស់នូវពន្លឺនោះសិនហើយសឹមទៅ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណា សនង្កុមារព្រហ្ម មានប្រាកដដល់ពួកទេវតា ជាន់តាវត្តិង្សហើយ និម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុបឲ្យកើតប្រាកដ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បុរជាប្រក្រតីរបស់ព្រហ្មណា ដែលពួកទេវតាមិនទាន់

សោ ទេវានំ តាវតឹសានំ ចក្ខុបថស្មឹ ។ យថា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ សោ អញ្ញេ ទេវេ អភិវិរោចតិ[១] វណ្ណេន ចេវ យសសា ច ។ សេយ្យថាបិ ភន្តេ សោវណ្ណោ វិគ្គហោ មានុសំ វិគ្គហំ អភិវិរោចតិ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ យថា ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ សោ អញ្ញេ ទេវេ អភិវិរោចតិ វណ្ណេន ចេវ យសសា ច ។ យថា ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ បាតុភវតិ ន តស្សំ បរិសាយំ[២] កោចិ ទេវោ អភិវាទេតិ វា បច្ចុដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតិ ។ សព្វេ វ[៣] តុណ្ហីភូតា បញ្ជលិកា បល្លង្កេ[៤] និសីទន្តិ យស្សទានិ ទេវស្ស ឥច្ឆិស្សតិ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ តស្ស ទេវស្ស បល្លង្កេ និសីទិស្សតីតិ ។ យស្ស ខោ បន ភន្តេ ទេវស្ស ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ និសីទតិ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវេ

១ ឱ. អភិរោចតិ ។ ២ ឱ. តស្ស បរិសាយំ ។ ៣ ឱ. វសេត្តោ ៗ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. ម. បល្លង្កេន ។

ឃើញ សម្បុរជាប្រក្រតីនោះ (កំប្រាកដ) ក្នុងគន្លងចក្ខុរបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាសនង្កុមារព្រហ្មមានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រហ្មនោះ ក៏រុងរឿងកន្លងនូវពួកទេវតាឯទៀតដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រូបដែលធ្វើដោយមាស រមែងរុងរឿងកន្លងនូវរាងកាយ របស់មនុស្សដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណា សនង្កុមារព្រហ្មមានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រហ្មនោះ ក៏រុងរឿងកន្លងនូវពួកទេវតាឯទៀតដោយសម្បុរផង ដោយយសផង ដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលណាសនង្កុមារព្រហ្ម មានប្រាកដដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មិនមានទេវតាណាមួយក្នុងបរិសទ្យនោះសំពះ ឬក្រោកទទួល ឬក៏អញ្ជើញដោយអាសនៈឡើយ ។ ពួកទេវតាទាំងអស់ស្ងៀមព្រងើយនាំគ្នាអង្គុយផ្គងអញ្ជលីលើបល្ល័ង្កគិតគ្នាថា ឥឡូវនេះ សនង្កុមារព្រហ្មប្រាថ្នានឹងគង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ក៏គង់លើបល្ល័ង្ក របស់ទេវតានោះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្មគង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ទេវតានោះក៏បាននូវសេចក្តីត្រេកអរដ៏លើសលុប ទេវតា

វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ សោមនស្សបដិលាភំ ។ សេយ្យថាបិ ភន្តេ រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ អធុនាវសិត្តោ(១) រជ្ជេន ឧឡារំ សោ លភតិ វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ សោមនស្សបដិលាភំ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ យស្ស ទេវស្ស ព្រហ្មា សនង្កុមារោ បល្លង្កេ និសីទតិ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ វេទបដិលាភំ ឧឡារំ សោ លភតិ ទេវោ សោមនស្សបដិលាភំ ។ អថ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សម្បសាទំ វិទិត្វា អន្តរហិតោ ឥមាហិ គាថាហិ អនុមោទិ

(៨៨) មោទន្តិ វត ភោ ទេវា
តាវតឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។
នវេ វ ទេវេ បស្សន្តា

---

១ ម. អធុនាភិសិត្តោ ។

នោះក៏បានទទួលសេចក្តីរីករាយចិត្តដ៏លើសលុប ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្សត្រជាស្តេចដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ អភិសេកហើយថ្មីៗ ដោយរាជសម្បត្តិ ព្រះរាជានោះតែងបានទទួលសេចក្តីត្រេកអរដ៏លើសលុប ព្រះរាជានោះតែងបានទទួលសេចក្តីរីករាយព្រះទ័យដ៏លើសលុប ដោយរាជសម្បត្តិមានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្មគង់លើបល្ល័ង្ករបស់ទេវតាណា ទេវតានោះក៏បានទទួលសេចក្តីត្រេកអរដ៏លើសលុប ទេវតានោះ ក៏បានទទួលសេចក្តីរីករាយចិត្តដ៏លើសលុប មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងកាលនោះ សនង្កុមារព្រហ្មដឹងនូវសេចក្តីជ្រះថ្លារបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សហើយ ក៏អនុមោទនាដោយគាថាទាំងនេះ ហើយក៏បាត់ទៅ

(៥៥) អើហ្ន៎ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ រមែងរីករាយ នមស្ការចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ជាធម៌ដ៏ល្អផង ។ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានឃើញពួកទេវតាថ្មីៗ

វណ្ណវន្តេ យសស្សិនោ
សុគតស្មឹ ព្រហ្មចរិយំ
ចរិត្វាន ឥធាគតេ ។
តេ អញ្ញេ អតិរោចន្តិ
វណ្ណេន យសសាយុនា
សាវកា ភូរិបញ្ញស្ស
វិសេសូបគតា ឥធ ។
ឥទំ ទិស្វាន នន្ទន្តិ
តាវតឹសា សហិន្ទកា
តថាគតំ នមស្សន្តា
ធម្មស្ស ច សុធម្មតន្តិ ។

(៨៦) ឥមមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អភាសិត្ថ ។ ឥមមត្ថំ ភន្តេ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស ភាសតោ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ វិស្សដ្ឋោ ច វិញ្ញេយ្យោ ច មញ្ជុ ច សវនីយោ ច ពិន្ទុ ច អវិសារី ច គម្ភីរោ ច និន្នាទី ច ។ យថាបរិសំ ខោ បន ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ សរេន វិញ្ញាបេតិ ន

មានសម្បុរ មានយស ដែលបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសុគត ហើយមកកើត ក្នុងទេវលោកនេះ ៗ ពួកទេវតាទាំងនោះ រុងរឿងកន្លងនូវពួកទេវតាឯទៀត ដោយសម្បុរ ដោយយសនឹងអាយុ ពួកសាវ័ក របស់ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះអង្គមានព្រះប្រាជ្ញាដូចផែនដី ជាសាវ័ក ដល់នូវសេចក្តីវិសេសក្នុងទេវលោកនេះ ៗ លុះពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ឃើញហេតុនេះហើយ ទើបរីករាយ នមស្ការចំពោះព្រះតថាគតផង ចំពោះព្រះធម៌ ជាធម៌ដ៏ល្អផង ៗ

[៥៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលនូវសេចក្តីនេះហើយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលសនង្កុមារព្រហ្មពោលនូវសេចក្តីនេះ ក៏មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺសំឡេងក្បោះក្បាយ ១ ងាយយល់ ១ ទន់ពីរោះ ១ គួរស្តាប់ ១ មូល ១ មិនគ្រាវ ១ ក្រអួន ១ ណាទរំពង ១ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ញុំាងបរិសទ្យ

ចស្ស ពហិទ្ធា បរិសាយ ឃោសោ និច្ឆរតិ ។ យស្ស ខោ បន ភន្តេ ឯវំ អដ្ឋង្គសមន្នាគតោ សរោ ហោតិ សោ វុច្ចតិ ព្រហ្មស្សរោតិ ។ អថខោ ភន្តេ តេភ តាវតឹសា ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ(១) ឯតទវោចុំ សាធុ មហាព្រហ្មេ ឯតទេវ មយំ សង្ខាយ មោទាម អត្ថិ ច សក្កេន ទេវានមិន្ទេន តស្ស ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចា វណ្ណា ភាសិតា តេ ច មយំ សង្ខាយ មោទាមាតិ ។ អថខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច សាធុ ទេវានមិន្ទ មយំបិ តស្ស ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ សុណេយ្យាមាតិ ។ ឯវំ មហាព្រហ្មេតិ ខោ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស បដិស្សុត្វា ភគវតោ(២) អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ បយិរុទាហាសិ តំ កឹ មញ្ញតិ ភវំ មហាព្រហ្មា

១ ឱ. ព្រហ្មាសនង្កុមារំ ។ ២ ឱ. ម. ព្រហ្មាសនង្កុមារស្ស ភគវតោ ។ ព្រហ្មាសនង្កុមារស្សេវាតិ បាឋេន ភវិតព្វំ ។

ទាំងអស់ឡើងដឹងច្បាស់ដោយសំឡេងផង សំឡេងក្រាំងក្រអៅរបស់ព្រហ្មនោះ មិនបានផ្សាយចេញទៅខាងក្រៅបរិសទ្យផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលណា មានសំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះគេហៅថា អ្នកមានសំឡេងដូចសំឡេងព្រហ្ម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានពោលពាក្យនេះនឹងសនង្កុមារព្រហ្មថា បពិត្រមហាព្រហ្ម ប្រពៃហើយ ពួកយើងត្រេកអរ ព្រោះបានដឹងសេចក្ដីនុ៎ះឯង មួយទៀត សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានសំដែងគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះហើយដែរ ពួកយើងត្រេកអរ ព្រោះបានដឹងនូវគុណទាំងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សនង្កុមារព្រហ្ម បានពោលសេចក្ដីនេះនឹងសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា បពិត្រទេវានមិន្ទ ប្រពៃហើយ ពួកយើងគួរស្ដាប់នូវគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាទទួលតបពាក្យ របស់សនង្កុមារព្រហ្មថា បពិត្រមហាព្រហ្ម យ៉ាងហ្នឹងហើយ ទើបថ្លែងនូវគុណ ជារបស់ពិត ទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគថា មហាព្រហ្មដ៏ចំរើន សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្ដេច ព្រះ

យាវញ្ចសោ(១) ភគវា ពហុជនហិតាយ បដិបន្នោ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ ឯវំ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នំ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ស្វាក្ខាតោ ខោ បន តស្ស ភគវតោ ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហិ ។ ឯវំ ឱបនយិកស្ស ធម្មស្ស ទេសេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សម-

១ ខ. យាវ ច សោ ។ ម. យាវញ្ច សោ ។

មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្ដីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ រហូតមក ។ យើងពិចារណារកមើល នូវសាស្ដាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្ដីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គួរហៅបុគ្គលដទៃឲ្យចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលអរិយបុគ្គល គួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបាន ជាធម៌ដែលវិញ្ញូជនទាំងឡាយ គប្បីដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន ។ យើងពិចារណារកមើល នូវគ្រូ ជាអ្នកសំដែងធម៌ ដែលគួរបង្អោនចូលមកទុកក្នុងចិត្តបានយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិន

នុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ ឥទំ កុសលន្តិ ខោ បន តេន ភគវតា សុប្បញ្ញត្តំ ឥទំ អកុសលន្តិ សុប្បញ្ញត្តំ ។ ឥទំ សាវជ្ជំ ។ ឥទំ អនវជ្ជំ ។ ឥទំ សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ន សេវិតព្វំ ។ ឥទំ ហីនំ ។ ឥទំ បណីតំ ។ ឥទំ កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគន្តិ សុប្បញ្ញត្តំ ។ ឯវំ កុសលាកុសលសាវជ្ជានវជ្ជសេវិតព្វាសេវិតព្វហីនប្បណីតកណ្ហសុក្កសប្បដិភាគានំ ធម្មានំ បញ្ញបេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ សុប្បញ្ញត្តា ខោ បន តេន ភគវតា សាវកានំ និព្វានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្វានញ្ច បដិបទា ច ។ សេយ្យថាបិ នាម គង្គោទកំ យមុនោទកេន សំសន្ទតិ សមេតិ ឯវមេវ សុប្បញ្ញត្តា តេន ភគវតា សាវកានំ និព្វានគាមិនី បដិបទា

ឃើញមានទេ គង់កាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តហើយថា នេះ ជាកុសល ទ្រង់បញ្ញត្តប្រពៃហើយថា នេះ ជាអកុសល ។ នេះ ប្រកបដោយទោស ។ នេះ មិនប្រកបដោយទោស ។ នេះ គួរសេព ។ នេះ មិនគួរសេព ។ នេះ ជាអំពើថោកទាប ។ នេះ ជាអំពើថ្លៃថ្លា ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តប្រពៃហើយថា នេះ ធម៌ខ្មៅ ធម៌ស នឹងជាសប្បដិភាគ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកបញ្ញត្តនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាកុសល ជាអកុសល ប្រកបដោយទោស មិនប្រកបដោយទោស គួរសេព មិនគួរសេព ថោកទាបនឹងថ្លៃថ្លា ធម៌ខ្មៅ ធម៌ស នឹងជាសប្បដិភាគយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ គង់ចំណែកកាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ គង់កាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ បដិបទាជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ញត្តល្អហើយដល់សាវ័កទាំងឡាយ ទាំងព្រះនិព្វាន ទាំងបដិបទា រមែងប្រៀបធៀបគ្នាបាន ។ ទឹកគង្គទន្លេគង្គា ប្រៀបស៊ើនឹងទឹកគង្គទន្លេយមុនា ដូចម្តេចមិញ បដិបទាជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ដែលព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះបញ្ញត្តល្អហើយ ដល់សាវ័ក

សំសន្ទតិ និព្វានញ្ច បដិបទា ច ។ ឯវំ និព្វានគាមិនិ-
យា បដិបទាយ បញ្ញបេតារំ(១) ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ
សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ
អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ លទ្ធសហាយោ ខោ បន
សោ ភគវា សេក្ខានញ្ចេវ បដិបន្នានំ ខីណាសវានញ្ច
វុសិតវតំ តេន ភគវា អបនុជ្ជ ឯការាមតំ អនុយុត្តោ
វិហរតិ ។ ឯវំ ឯការាមតំ អនុយុត្តំ ឥមិនាបង្គេន
សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន
បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ អភិនិប្ផន្នោ(២) ខោ
បន តស្ស ភគវតោ លាភោ អភិនិប្ផន្នោ សិលោកោ
យាវ មញ្ញេ ខត្តិយា សម្បិយាយមានរូបា វិហរន្តិ វិគ-
តមទោ ខោ បន សោ ភគវា អាហារំ អាហារេតិ ។

---

១ ឱ. និព្វានគាមិនីបដិបទាយ បញ្ញាបេតារំ ។ ២ ឱ. ម. អភិនិប្បន្នោ ។

ទាំងឡាយ ទាំងព្រះនិព្វាន ទាំងបដិបទា រមែងប្រៀបធៀបស្មើគ្នាបាន ដូច្នោះដែរ ៗ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកបញ្ញត្តនូវបដិបទាជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ៗ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានពួកសេក្ខបុគ្គល ដែលឋិតនៅក្នុងបដិបទា ហើយនឹងព្រះខីណាស្រព ដែលមានព្រហ្មចរិយធម៌អប់រំស្រេចហើយជាគ្នីគ្នា តែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនជាប់ព្រះទ័យនឹងគ្នីគ្នានោះទេ ទ្រង់ប្រកបសេចក្តីត្រេកអរ តែមួយអង្គឯង ៗ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តីត្រេកអរតែម្នាក់ឯងយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ៗ លាភសម្រេចហើយ សេចក្តីសរសើរក៏សម្រេចហើយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទាំងពួកក្សត្រ ក៏មានសភាពជាអ្នកស្រឡាញ់រាប់រកព្រះអង្គ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រវឹងហើយ រមែងសោយ នូវអាហារ (តាមធម្មតា) ៗ

ឯវំ វិគតមទំ អាហារមាហារិយមានំ ឥមិនាបង្គេន ស-
មន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន
បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា ។ យថាវាទី ខោ
បន សោ ភគវា តថាការី យថាការី តថាវាទី ឥតិ
យថាវាទី តថាការី យថាការី តថាវាទី ។ ឯវំ ធម្មា-
នុធម្មប្បដិបន្នំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ
អតីតំសេ សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន
ភគវតា ។ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ ខោ បន សោ ភគវា
វិគតកថំកថោ បរិយោសិតសង្កប្បោ អជ្ឈាសយំ
អាទិព្រហ្មចរិយំ ។ ឯវំ តិណ្ណវិចិកិច្ឆំ វិគតកថំ-
កថំ បរិយោសិតសង្កប្បំ អជ្ឈាសយំ អាទិព្រហ្មចរិយំ
ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ

យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីស្រវឹង ហើយបរិភោគនូវអាហារយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាល ដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងណា ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងនោះ ទ្រង់ធ្វើយ៉ាងណា ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនោះ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌យ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាលដែលកន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យអស់ហើយ ព្រះអង្គប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់អស់ហើយ ទ្រង់មានព្រះតម្រិះ ដល់ទីបំផុតហើយ ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តម ។ យើងពិចារណារកមើលនូវសាស្តា ជាអ្នកឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ មានតម្រិះដល់នូវទីបំផុត ដោយព្រហ្មចរិយធម៌ខាងដើម ជានិស្ស័យដ៏ឧត្តមយ៉ាងនេះ ដែលប្រកបដោយគុណនេះ ក្នុងចំណែកកាល ដែល

សមនុបស្សាម ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតា-តិ ។ អថខោ ភន្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ព្រហ្មុនោ សនង្កុមារស្ស ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ បយិរុ-ទាហាសិ ។

(៨៧) តេន សុទំ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ អត្តមនោ ហោតិ បមុទិតោ បីតិសោមនស្សជាតោ ភគវតោ អដ្ឋ យថាភុច្ចេ វណ្ណេ សុត្វា ។ អថ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ ឱឡារិកំ អត្តភាវំ អភិនិម្មិនិត្វា កុមារវណ្ណោ(១) ហុត្វា បញ្ចសិខោ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ បាតុរហោសិ ។ សោ(២) វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិ ។ សេយ្យថាបិ ភន្តេ ពលវា បុរិសោ សុបច្ចត្ថតេ វា បល្លង្កេ សមេ វា ភូមិភាគេ បល្លង្កេន និសីទេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា អាកាសេ អន្តលិក្ខេ បល្លង្កេន និសីទិត្វា ទេវេ តាវត្តឹសេ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញន្តិ ភោន្តោ ទេវា តាវត្តឹសា

១ ឱ. ម. កុមារវណ្ណី ។ ២ ឱ. សោតិ ន ទិស្សតិ ។

កន្លងទៅហើយ មិនឃើញមានទេ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក្រៅអំពីព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះចេញហើយ ក៏មិនឃើញមានឡើយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានសំដែងគុណជារបស់ពិតទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគនេះឯង ដល់សនង្កុមារព្រហ្ម ៗ

(៨៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ បានជាសនង្កុមារព្រហ្ម មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ កើតបីតិសោមនស្ស ព្រោះបានស្តាប់គុណជារបស់ពិតទាំង ៨ ប្រការ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ សនង្កុមារព្រហ្ម និម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុប ដូចជាគេទកុមារ មានផ្នួង ៥ ប្រាកដហើយ ដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ៗ ព្រហ្មនោះ ក៏ហោះឡើងទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនលើផ្ទៃអាកាសវេលាធេង ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសមានកម្លាំង អង្គុយពែនភ្នែនលើបល្ល័ង្កដែលគេក្រាលល្អហើយ ឬលើភូមិភាគដ៏រាបស្មើ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សនង្កុមារព្រហ្ម ហោះឡើងទៅកាន់អាកាស អង្គុយពែនភ្នែនលើផ្ទៃអាកាស វេលាធេង ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ ហើយនិយាយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សថា នៃអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច

យាវ ទីឃរត្តំ មហាបញ្ញោ វ(១) សោ ភគវា អហោសិ ។ ភូតបុព្វំ ភោ រាជា ទិសម្បតិ(២) នាម អហោសិ ។ ទិសម្បតិស្ស រញ្ញោ គោវិន្ទោ នាម ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ អហោសិ ទិសម្បតិស្ស រញ្ញោ រេណុ នាម កុមារោ បុត្តោ អហោសិ ។ គោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ជោតិបាលោ នាម មាណវោ បុត្តោ អហោសិ ។ ឥតិ រេណុ ច រាជបុត្តោ ជោតិបាលោ ច មាណវោ អញ្ញេ ច ឆ ខត្តិយា ឥច្ចេតេ អដ្ឋ សហាយា អហេសុំ ។ អថខោ ភោ(៣) អហោរត្តានំ អច្ចយេន គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ កាលមកាសិ ។ គោវិន្ទេ ព្រាហ្មណេ កាលកតេ រាជា ទិសម្បតិ បរិទេវេសិ យស្មឹ វត ភោ មយំ សមយេ គោវិន្ទេ ព្រាហ្មណេ សព្វកិច្ចានិ សម្មោស្សជ្ជិត្វា(៤) បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គិភូតា បរិចារេម តស្មឹ ខោ បន(៥) សមយេ គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ កាលកតោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភោ រេណុ រាជបុត្តោ

១ ឱ. ច ។ ២. ឱ. ទិសម្បតី ។ ៣ ឱ. ភោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. សម្មាវោស្សជ្ជិត្វា ។
៥ ឱ. ខោ បនាតិ ន ទិស្សតិ ។

ព្រះមានព្រះភាគនោះ ជាបុគ្គលមានបញ្ញាច្រើន អស់កាលអង្វែងមក ហើយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយថា មានស្តេចមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមទិសម្បតិ ។ មានព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះគោវិន្ទៈ ជាបុរោហិតរបស់ព្រះបាទទិសម្បតិ ។ ព្រះបាទទិសម្បតិ មានព្រះរាជបុត្រ ១ ព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមរេណុកុមារ ។ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានកូនប្រុសម្នាក់ ឈ្មោះជោតិបាលមាណព ។ ជនទាំង ៨ នាក់នេះ គឺ រេណុរាជបុត្រ ១ ជោតិបាលមាណព ១ និងក្សត្រ[១] ៦ ព្រះអង្គទៀត សុទ្ធតែជាសំឡាញ់នឹងគ្នា ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះថ្ងៃនិងយប់ កន្លងទៅហើយ គោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កាលដែលគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោកស្តាយថា នុហ្ន៎ ក្នុងសម័យណា យើងបានប្រគល់រាជ-កិច្ចទាំងពួងដោយស្រួលបួល ដល់គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ហើយ ក៏ពុំងតែស្កប់ស្កល់ មូលមិត ផ្តេកផ្តិតដោយកាមគុណទាំង ៥ សម័យនោះឯង គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កាលព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះកន្សែងសោកស្តាយយ៉ាងនោះហើយ រេណុរាជបុត្ត

១ អដ្ឋកថាថា ស្តេច ៦ អង្គទៀតនោះ គឺ សត្តភូ ១ ព្រហ្មទត្ត ១ វេស្សភូ ១ ភរតៈ ១ ធតរដ្ឋ ១ ធតរដ្ឋមួយទៀត ១ ។

រាជានំ ទិសម្បតឹ ឯតទវោច មា ខោ ត្វំ ទេវ គោវិន្ទេ ព្រាហ្មណេ កាលកតេ អតិពាឡ្ហំ បរិទេវេសិ អត្ថិ ទេវ គោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ជោតិបាលោ នាម មាណវោ បុត្តោ បណ្ឌិតតរោ ចេវ បិតរា អលមត្ថទសតរោ ចេវ បិតរា យោបិ តស្ស[១] បិតា អត្ថេ អនុសាសិ តេបិ ជោតិបាលស្សេវ មាណវស្ស អនុសាសនីយាតិ ។ ឯវំ កុមារាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ។ អថខោ រាជា ទិសម្បតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេន ជោតិបាលោ នាម មាណវោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា ជោតិបាលំ មាណវំ ឯវំ វទេហិ ភវមត្ថុ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ រាជា ទិសម្បតិ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ អាមន្តយតិ រាជា ទិសម្បតិ ភោតោ ជោតិបាលស្ស មាណវស្ស ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ[២] ភោ សោ បុរិសោ ទិសម្បតិស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា យេន ជោតិបាលោ មាណវោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

១ ឱ. ម. យោបស្ស ។ ២ ឱ. ភោតិ ន ទិស្សតិ ។

ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទទិសម្បតិ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំទ្រង់ព្រះកន្សែង នឹងគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដែលធ្វើមរណកាលទៅនោះខ្លាំងពេកឡើយ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានកូនប្រុសម្នាក់ ឈ្មោះជោតិបាលមាណព ជាបណ្ឌិតវិសេសជាងបិតាផង ជាអ្នកមុះមុត អាចកាត់សេចក្ដីបានជាងបិតាផង បិតារបស់ជោតិបាល-មាណពនោះ ប្រៀនប្រដៅនូវសេចក្ដីទាំងឡាយណា សេចក្ដីទាំងឡាយនោះ សុទ្ធតែជាពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ជោតិបាលមាណព ។ ព្រះបាទទិសម្បតិ មានព្រះរាជឱង្ការថា ម្នាលកុមារ យ៉ាងហ្នឹងមែនឬ ។ ព្រះរេណុរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យ៉ាងហ្នឹងមែន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ ព្រះបាទទិសម្បតិ មានព្រះរាជឱង្ការឲ្យហៅបុរសម្នាក់ថា នែបុរសដ៏ចំរើន ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរចូលទៅរកជោតិ-បាលមាណព លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងជោតិបាលមាណពយ៉ាងនេះថា សូមសេចក្ដីចំរើនមាន ដល់ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើនចុះ ព្រះបាទទិសម្បតិ មានព្រះរាជឱង្ការ ឲ្យហៅជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ចង់ជួបនឹងជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំ-រើន រាជកុមារនោះទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទទិសម្បតិថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស ហើយចូលទៅរកជោតិបាលមាណព លុះចូល

ជោតិបាលំ មាណវំ ឯតទវោច ភទ្រមត្ថុ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ រាជា ទិសម្បតិ ភវន្តំ ជោតិបាលំ មាណវំ អាមន្តយតិ រាជា ទិសម្បតិ ភោតោ ជោតិបាលស្ស មាណវស្ស ទស្សនកាមោតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ ភោ ជោតិបាលោ មាណវោ តស្ស បុរិសស្ស បដិស្សុត្វា យេន រាជា ទិសម្បតិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ទិសម្បតិនា រញ្ញា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ភោ ជោតិបាលំ មាណវំ រាជា ទិសម្បតិ ឯតទវោច អនុសាសតុ នោ ភវំ ជោតិបាលោ មាណវោ មា នោ(១) ភវំ ជោតិបាលោ មាណវោ(២) អនុសាសនិយា បច្ចព្យាហាសិ(៣) បេត្តិកេ តំ ឋានេ ឋបេស្សាមិ(៤) គោវិន្ទិយេ អភិសិញ្ចិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ(៥) ជោតិបាលោ មាណវោ ទិសម្បតិស្ស រញ្ញោ បច្ចស្សោសិ ។

---

១ ឱ. នោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. មាណវោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. បច្ចព្យាកាសិ ។ ៤ ឱ. តំ ឋានេ ឋបយិស្សាមិ ។ ម. តំ ឋានេ ។ ៥ ឱ. ខោ ភោ ។ ម. ខោ សោ ។

ទៅដល់ហើយ បានថ្លែងព្រះឱង្ការនេះ នឹងជោតិបាលមាណពថា សូមសេចក្តីចំរើនមាន ដល់ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើនចុះ ព្រះបាទទិសម្បតិមានព្រះឱង្ការឲ្យហៅជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិចង់ជួបនឹងជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណពទទួលតបពាក្យរាជបុរសនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះហើយ ទើបចូលទៅគាល់ព្រះបាទទិសម្បតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះបាទទិសម្បតិ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះជោតិបាលមាណព អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះបាទទិ-សម្បតិ មានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះថា ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន ចូរអ្នកប្រៀនប្រដៅយើងចុះ ជោតិបាលមាណពដ៏ចំរើន កុំលះបង់យើងអំពីការប្រៀនប្រដៅឡើយ យើងនឹងតាំងអ្នកក្នុងតំណែងណាជាដំណែលបិតាអ្នក យើងនឹងស្រោចទឹកអ្នកក្នុងទីជារបស់គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ។ ជោតិបាល-មាណព ទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទទិសម្បតិថា ព្រះករុណាវិសេស ។

អថខោ ភោ(១) រាជា ទិសម្បតិ ជោតិបាលំ មាណវំ គោវិន្ទិយេ អភិសិញ្ចិ(២) បេត្តិកេ ឋានេ ឋបេសិ ។ អភិសិត្តោ ជោតិបាលោ មាណវោ គោវិន្ទិយេ បេត្តិកេ ឋានេ ឋបិតោ យេបិស្ស បិតា អត្ថេ អនុសាសិ តេបិ(៣) អត្ថេ អនុសាសតិ យេបិស្ស បិតា អត្ថេ នានុសាសិ តេបិ អត្ថេ នានុសាសតិ យេបិស្ស បិតា កម្មន្តេ អភិសម្ភោសិ តេបិ កម្មន្តេ អភិសម្ភោតិ យេបិស្ស បិតា កម្មន្តេ នាភិសម្ភោសិ តេបិ កម្មន្តេ នាភិសម្ភោតិ ។ តមេនំ មនុស្សា ឯវមាហំសុ គោវិន្ទោ វត ភោ ព្រាហ្មណោ មហាគោវិន្ទោ វត ភោ ព្រាហ្មណោតិ ។ ឥមិនា ខោ ឯវំ(៤) ភោ បរិយាយេន ជោតិបាលស្ស មាណវស្ស មហាគោវិន្ទោត្វេវ(៥) សមញ្ញា ឧទបាទិ ។

---

១ ម. ភោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អភិសិញ្ចិតំ ។ ៣ ឱ. តេ ។ ៤ ឱ. ឯតំ ។
៥ ឱ. មហាគោវិន្ទោ មហាគោវិន្ទោត្វេវ ។ ម. គោវិន្ទោ . . . . ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ស្រោចទឹកជោតិបាលមាណព ក្នុងតំណែងងារគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់តាំងជោតិបាលមាណព ក្នុងតំណែងងារជាដំណែលបិតា ។ ជោតិបាលមាណព ដែលព្រះរាជាទ្រង់ស្រោចទឹក ក្នុងទីងាររបស់គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទ្រង់តាំងងារជាដំណែលបិតាហើយ តែងប្រៀនប្រដៅនូវសេចក្តីទាំងឡាយ ដែលបិតាបានប្រៀនប្រដៅហើយ ដល់ព្រះរាជានោះផង មិនបានប្រៀនប្រដៅ នូវសេចក្តីទាំងឡាយ ដែលបិតាមិនបានប្រដៅដល់ព្រះរាជានោះផង បានចាត់ចែងការងារទាំងឡាយ ដែលបិតាបានចាត់ចែងហើយ ដល់ព្រះរាជានោះផង មិនបានចាត់ចែងនូវការងារទាំងឡាយ ដែលបិតាមិនបានចាត់ចែងហើយ ដល់ព្រះរាជានោះផង ។ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏នាំគ្នានិយាយពីដំណើរនោះថា អើហ្ន៎ មើលចុះគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អើហ្ន៎ មើលចុះមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណព ក៏បានឈ្មោះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយបរិយាយនេះ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤៨) អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ឆ ខត្តិយា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ឆ ខត្តិយេ ឯតទវោច ទិសម្បតិ ខោ(១) ភោ រាជា ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ ជីវិតំ(២) ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ទិសម្បតិម្ហិ រញ្ញេ កាលកតេ រាជ-កត្តារោ រេណុំ រាជបុត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចេយ្យុំ អាយន្តុ ភោន្តោ យេន រេណុ រាជបុត្តោ តេនុបសង្កមថ ឧប-សង្កមិត្វា រេណុំ រាជបុត្តំ ឯវំ វទេថ មយំ ខោ(៣) ភោតោ រេណុស្ស សហាយា បិយា មនាបា អប្បដិកូលា យំសុខា ភវំ តំសុខា មយំ យំទុក្ខា ភវំ តំទុក្ខា មយំ

---

១ ឱ. ភោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ជីវិតំ ។ ៣ ឱ. ភោតិ ន ទិស្សតិ ។

(៤៨) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ នឹងដឹងនូវជីវិតបាន កាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ពួកអ្នករាជការគប្បីអភិសេករេណុរាជបុត្រ ក្នុងរាជសម្បត្តិ ហេតុនេះរមែងមាន សូមព្រះអង្គម្ចាស់ទាំងឡាយដ៏ចំរើនស្ដេចមក សូមព្រះអង្គម្ចាស់ទាំងឡាយ ទៅគាល់ព្រះរេណុរាជបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ត្រូវថ្លែងសេចក្ដីចំពោះព្រះរេណុរាជបុត្រ យ៉ាងនេះថា ពួកយើងជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីខ្ពើមរអើម នៃព្រះរេណុរាជបុត្រដ៏ចំរើនឡើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើនមានសុខយ៉ាងណា ពួកយើងមានសុខយ៉ាងនោះ ព្រះអង្គដ៏ចំរើនមានទុក្ខយ៉ាងណា ពួកយើងមានទុក្ខយ៉ាងនោះ

ទិសម្បតិ ខោ (១) ភោ រាជា ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ ជីវិតានំ ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ទិសម្បតិម្ហិ រញ្ញេ កាលង្កតេ រាជកត្តារោ ភវន្តំ រេណុំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចេយ្យុំ សចេ ភវំ រេណុ រជ្ជំ លភេថ សំវិភជេថ នោ រជ្ជេនាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ(២) តេ ច ខត្តិយា មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សុត្វា យេន រេណុ រាជបុត្តោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រេណុំ រាជបុត្តំ ឯតទវោចុំ មយំ ខោ (៣) ភោតោ រេណុស្ស សហាយា បិយា មនាបា អប្បដិក្កូលា យំសុខោ ភវំ តំសុខា មយំ យំទុក្ខោ ភវំ តំទុក្ខា មយំ ទិសម្បតិ ខោ ភោ រាជា ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ

---

១ ឱ. ខោតិ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ខោ ភោ ។ ៣ ឱ. ខោតិ នត្ថិ ។

បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ នឹងដឹងជីវិតបាន កាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ពួកអ្នករាជការ គប្បីអភិសេកព្រះរេណុរាជបុត្រដ៏ចំរើនក្នុងរាជសម្បត្តិ ហេតុនេះរមែងមាន បើព្រះរេណុរាជបុត្រដ៏ចំរើន ត្រូវបានរាជសម្បត្តិ សូមព្រះអង្គចែករាជសម្បត្តិដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយផង ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ទទួលពាក្យរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មែនហើយ ទើបចូលទៅគាល់រេណុរាជបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបទូលរេណុរាជបុត្រ យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីខ្ពើមរអើម នៃព្រះរេណុរាជកុមារ ដ៏ចំរើនឡើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានសុខយ៉ាងណា ពួកយើងមានសុខ យ៉ាងនោះ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានទុក្ខយ៉ាងណា ពួកយើងមានទុក្ខ យ៉ាងនោះ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ព្រះជរាចាស់គ្រាំគ្រា ទ្រង់ព្រះជន្មមកយូរឆ្នាំហើយ មានព្រះជន្ម ក៏ជ្រុលចូលមកក្នុងបច្ឆិមវ័យហើយ បពិត្រ

កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ ជីវិតានំ ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ ទិសម្បតិម្ហិ រញ្ញេ កាលកតេ រាជកត្តារោ ភវន្តំ រេណុំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចេយ្យុំ សចេ ភវំ រេណុ រជ្ជំ លភេថ សំវិភជេថ នោ រជ្ជេនាតិ ។ កោ នុ ខោ ភោ អញ្ញោ មម វិជិតេ សុខំ ភវេយ្យាថ[១] អញ្ញត្រ ភវន្តេហិ សចាហំ ភោ រជ្ជំ លភិស្សាមិ សំវិភជិស្សាមិ វោ រជ្ជេនាតិ ។ អថខោ ភោ អហោរត្តានំ អច្ចយេន រាជា ទិសម្បតិ កាលមកាសិ ។ ទិសម្បតិម្ហិ រញ្ញេ កាលកតេ រាជកត្តារោ រេណុំ រាជបុត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចឹសុ ។ អភិសិត្តោ រេណុ រជ្ជេន បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ឆ ខត្តិយា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ឆ ខត្តិយេ ឯតទវោច

១ ឱ. សុខមេធេយ្យាថ ។ ម. សុខា ភវេយ្យាថ ។

ព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ ទឹងដឹងនូវជីវិតបាន កាលបើព្រះបាទទិ-
សម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ពួកអ្នករាជការ គប្បីអភិសេកព្រះរេណុរាជ-
បុត្រដ៏ចំរើន ក្នុងរាជសម្បត្តិ ហេតុនេះរមែងមាន បើព្រះរេណុរាជបុត្រ
ដ៏ចំរើន ត្រូវបានរាជសម្បត្តិហើយ សូមព្រះអង្គចែករាជសម្បត្តិដល់យើង
ខ្ញុំទាំងឡាយផង ៗ រេណុរាជបុត្រ ទ្រង់តបថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
បើក្រៅអំពីអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយហើយ អ្នកដទៃណា ទឹងផ្តល់សេចក្តី
សុខឲ្យកើតឡើង ក្នុងដែនរបស់យើងបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើយើងទឹង
បានរាជសម្បត្តិ យើងទឹងចែករាជសម្បត្តិ ដល់អ្នកទាំងឡាយផងដែរ ៗ
ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះថ្ងៃនិងយប់ទាំងឡាយ កន្លងទៅហើយ ព្រះបាទ
ទិសម្បតិ ក៏ទ្រង់ទិវង្គតទៅ ៗ កាលបើព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅ
ហើយ ពួកអ្នករាជការ ក៏បានអភិសេកព្រះរេណុរាជបុត្រក្នុងរាជសម្បត្តិ ៗ
លុះព្រះរេណុរាជបុត្រ បានអភិសេកដោយរាជសម្បត្តិហើយ ទ្រង់ស្កប់ស្កល់
មូលមិត្រផ្តេកផ្តិតដោយកាមគុណទាំង ៥ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបទូលក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាង ថា

ទិសម្បតិ ខោ ភោ រាជា កាលកតោ អភិសិត្តោ រេណុ រជ្ជេន បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គិភូតោ បរិចារេតិ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ មទនិយា កាមា អាយន្តុ ភោន្តោ យេន រេណុ រាជា តេនុបសង្កមថ ឧបសង្កមិត្វា រេណុំ រាជានំ ឯវំ វទេថ ទិសម្បតិ ខោ ភោ រាជា កាលកតោ អភិសិត្តោ ភវំ រេណុ រជ្ជេន សរតិ ភវំ តំ វចនន្តិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ(១) តេ ឆ ខត្តិយា មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សុត្វា យេន រេណុ រាជា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រេណុំ រាជានំ ឯតទវោចុំ ទិសម្បតិ ខោ ភោ រាជា កាលកតោ អភិសិត្តោ ភវំ រេណុ រជ្ជេន សរតិ ភវំ តំ វចនន្តិ ។ សរាមហំ ភោ តំ វចនន្តិ(២) ។

---

១ ឱ. ម. ខោ ភោ ។ ២ ឱ. វចនំ ។

បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតទៅហើយ ព្រះបាទរេណុដែលបានអភិសេកដោយរាជសម្បត្តិហើយ ព្រះអង្គក៏ស្កប់ស្កល់មូលមិត្រផ្តេកផ្តិត ដោយកាមគុណទាំង ៥ បពិត្រព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើន នរណា+ហ្នឹងដឹង (រឿងនេះបាន ព្រោះ) កាមារម្មណ៍ទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាសភាវៈនាំឲ្យស្រវឹង សូមឲ្យព្រះអង្គម្ចាស់ដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ស្តេចមកនឹងចូលទៅគាល់ព្រះបាទរេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរក្រាបទូលព្រះបាទរេណុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះបាទរេណុដ៏ចំរើន បានទទួលអភិសេកដោយរាជ្យសម្បត្តិហើយ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន រលឹកឃើញពាក្យនោះដែរឬ ៗ ពួកក្សត្រទាំង៦អង្គនោះទទួលពាក្យមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មែនហើយ រួចក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទរេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទរេណុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទទិសម្បតិ ទ្រង់ទិវង្គតហើយ ព្រះបាទរេណុដ៏ចំរើន បានទទួលអភិសេកដោយរាជ្យសម្បត្តិហើយ តើព្រះអង្គដ៏ចំរើន រលឹកឃើញពាក្យនោះដែរឬ ៗ ព្រះបាទរេណុមានព្រះពន្ទុក្ការថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន យើងរលឹកឃើញពាក្យនោះដែរ ៗ

កោ នុ ខោ ភោ បហោតិ ឥមំ មហាបឋវឹ ឧត្តរេន
អាយតំ ទក្ខិណេន សកដមុខំ សត្តធា សមំ សុវិភត្តំ
វិភជិតុំ ។ កោ នុ ខោ ភោ អញ្ញោ បហោតិ អញ្ញត្រ
មហាគោវិន្ទេន ព្រាហ្មណេនាតិ ។ អថខោ ភោ រេណុ
រាជា អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ
បុរិស យេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កម
ឧបសង្កមិត្វា មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឯវំ វទេហិ
រាជា តំ ភន្តេ រេណុ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ
ខោ ភោ សោ បុរិសោ រេណុស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា
យេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច រាជា តំ
ភន្តេ រេណុ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ ភោ ម-
ហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តស្ស បុរិសស្ស បដិស្សុត្វា

ពួកក្សត្រទាំង ៦ អង្គ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ ល្មមនឹងចែកមហាប្រឹថពីនេះ ដែលមានបណ្តោយទៅខាងទិសឧត្តរ មានមុខដូចជាមុខរទេះ ទៅខាងទិសទក្សិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នា ជា ៧ ភាគបាន ៗ ព្រះបាទរេណុ មានព្រះរាជឱង្ការថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន វៀរលែងតែមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ចេញ អ្នកដទៃណាហ្ន៎ ល្មមនឹងចែកបាន ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ព្រះបាទរេណុ មានព្រះរាជឱង្ការហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ឯងចូរមកនេះ ឯងចូរទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរដំរាបមហា-គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទរេណុ មានព្រះរាជឱង្ការឲ្យហៅលោក ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនោះ ទទួលព្រះរាជឱង្ការ នៃព្រះបាទរេណុថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស ហើយចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានដំរាបមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទរេណុ មានព្រះរាជឱង្ការឲ្យហៅលោក ៗ ម្នាលអ្នកចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលពាក្យរបស់បុរសនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន

យេន រេណុ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រេណុនា រញ្ញា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ភោ(១) មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ រេណុ រាជា ឯតទវោច ឯតុ ភវំ គោវិន្ទោ ឥមំ មហាបថវឹ ឧត្តរេន អាយតំ ទក្ខិណេន សកដមុខំ សត្តធា សមំ សុវិភត្តំ វិភជេតូតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ ភោ(២) មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ រេណុស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា ឥមំ មហាបថវឹ ឧត្តរេន អាយតំ ទក្ខិណេន សកដ-មុខំ សត្តធា សមំ សុវិភត្តំ វិភជិ សព្វានិ សកដ-មុខានិ បដ្ឋបេសិ(៣) ។ តត្រ សុទំ មជ្ឈេ រេណុស្ស រញ្ញោ ជនបទោ ហោតិ

(៤៩) ទន្តបុរំ កាលិង្គានំ
អស្សកានញ្ច បោតនំ

១-២ ឱ. ភោតិ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. អដ្ឋបេស ។

ហើយចូលទៅគាល់ព្រះបាទរេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យពក់ទាក់ សំណេះសំណាលទៅរកព្រះបាទរេណុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹក·ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះបាទរេណុមានព្រះរាជឱង្ការយ៉ាងនេះថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ចូរអញ្ជើញមកចែកមហាប្រឹថពីនេះ ដែលមាបណ្ដាយទៅខាងទិសឧត្ដរ មានមុខដូចជាមុខរទេះ ទៅខាងទិសទក្សិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នាជា ៧ ភាគ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទរេណុថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏ចែកមហាប្រឹថពីនេះ ដែលមានបណ្ដាយទៅខាងទិសឧត្ដរ មានមុខដូចជាមុខរទេះ ទៅខាងទិសទក្សិណ ឲ្យមានចំណែកស្មើគ្នាជា ៧ ភាគ ហើយតំកល់ទុកនូវដែនទាំងអស់ ឲ្យមានមុខដូចជាមុខរទេះ ។ មានសេចក្ដីដំណាលក្នុងរឿងនោះថា ជនបទ របស់ព្រះបាទរេណុ នៅត្រង់កណ្ដាល ។

(៥៩) គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បានសាងទីក្រុងទាំង ៧ នេះ គឺ

ក្រុងទន្តបុរៈ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនកាលិង្គៈ ១ ក្រុងបោតនៈ

មាហិស្សតិ[១] អវន្តីនំ
សោចិកនញ្ច រោរុកំ[២]
មិថិលា ច វិទេហានំ
ចម្បា អង្គេសុ មាបិតា
ពារាណសី ច កាសីនំ
ឯតេ គោវិន្ទមាបិតាតិ ។

[៦០] អថខោ តេ ឆ ខត្តិយា យថាស-កេន លាភេន អត្តមនា អហេសុំ បរិបុណ្ណសង្កប្បា យំ វត នោ អហោសិ ឥច្ឆិតំ យំ អាកង្ខិតំ[៣] អធិប្បេតំ យំ អភិបត្ថិតំ តំ នោ លទ្ធន្តិ ។

[៦១] សត្តភូ ព្រហ្មទត្តោ ច
វេស្សភូ ភរតោ សហ
រេណុ ទ្វេ ធតរដ្ឋា ច
តទាសុំ សត្ត ភារតាតិ[៤] ។

បឋមភាណវារំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ម. មហេសយំ ។ ២ ឱ សោវីរានញ្ច រោរុកំ ។ ម. សោវីរានំ ច រោទុកំ ។
៣ ឱ. ម. អាកង្ខិតំ យំ ។ ៤ ឱ ភារតាតិ ។ ម. ភរតាតិ ។

សម្រាប់ពួកអ្នកដែនអស្សកៈ ១ ក្រុងមាហិស្សតិ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនអវន្តិ ១ ក្រុងរោរុកៈ សម្រាប់ពួកអ្នកដែនសោ-វិរៈ ១ ក្រុងមិថិលា សម្រាប់ពួកអ្នកដែនវិទេហៈ ១ ក្រុងចម្បាដែលកសាង ក្នុងដែនឈ្មោះអង្គៈ ១ ក្រុងពារាណសី សម្រាប់ពួកអ្នកដែនកាសី ១ ។

[៦០] មាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះទ្រង់សព្វព្រះទ័យ មានសេចក្តីប្រាថ្នាពេញបរិបូណ៌ហើយ ដោយលាភគួរដល់ព្រះអង្គថា នុ៎ះ របស់ណា ដែលពួកយើងប្រាថ្នាហើយ របស់ណា ដែលពួកយើងប៉ុនប៉ងសំដៅយកហើយ របស់ណា ដែលពួកយើងកត់សំគាល់ទុកហើយ របស់នោះ ៗ គឺពួកយើងបានអស់ហើយ ។

[៦១] ព្រះបាទសត្តភូ អង្គ ១ ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត អង្គ ១ ព្រះបាទវេស្សភូ អង្គ ១ ព្រមទាំងព្រះបាទភរតៈ អង្គ ១ ព្រះបាទរេណុ អង្គ ១ ព្រះបាទធតរដ្ឋ ២ ព្រះអង្គទៀត ទើបបានជាស្តេចគ្រប់គ្រងផែនដី មាន ៧ ព្រះអង្គ ក្នុងគ្រានោះ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(៦២) អថខោ ភោ តេ ឆ ខត្តិយា យេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោចុំ យថា ខោ(១) ភវំ ភោ គោវិន្ទោ រេណុស្ស រញ្ញោ សហាយោ បិយោ មនាបោ អប្បដិក្កូលោ ឯវមេវ ខោ ភវំ គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ(២) អម្ហាកំបិ សហាយោ បិយោ មនាបោ អប្បដិក្កូលោ អនុសាសតុ នោ ភវំ គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ(៣) មា នោ ភវំ គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ(៤) អនុសាសនិយា បច្ចព្យាហាសីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ ភោ(៥) មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តេសំ ឆន្នំ ខត្តិយានំ មុទ្ធាភិសិត្តានំ(៦) បច្ចស្សោសិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ អនុសាសនិយា(៧) សត្ត ច រាជានោ ខត្តិយេ មុទ្ធាភិសិត្តេ រជ្ជេន(៨) អនុសាសិ សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលេ សត្ត ច នហាតកសតានិ មន្តេ វាចេសិ ។ អថខោ ភោ(៩)

---

១ ឱ. ខោតិ នត្ថិ ។ ២-៣-៤ ឱ. ម. ព្រាហ្មណោតិ នត្ថិ ។ ៥ ម. សោ ។ ៦ ឱ ម. មុទ្ធាភិសិត្តានន្តិ នត្ថិ ។ ៧ ឱ. ម. អនុសាសនិយាតិ នត្ថិ ។ ៨ ឱ. ម. រជ្ជេ ។ ៩ ម. ភោតិ នត្ថិ ។

(៦៦) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏មានព្រះរាជឱង្ការទៅ នឹងមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ពេញព្រះទ័យ មិនជាទីខ្ពើមរអើម នៃព្រះបាទរេណុ យ៉ាងណាមិញ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ក៏ជាសំឡាញ់ ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្ត មិនជាទីខ្ពើមនៃពួកយើងយ៉ាងនោះដែរ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ចូរប្រៀនប្រដៅពួកយើងចុះ គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន កុំលះបង់យើងអំពីការប្រៀនប្រដៅឡើយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទទួលស្តាប់ព្រះឱង្ការ ក្សត្រទាំង ៦ ព្រះអង្គនោះ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយថា ព្រះករុណាវិសេស ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក៏ប្រៀនប្រដៅពួកក្សត្រទាំង ៧ ព្រះអង្គ ដែលបានមុទ្ធាភិសេក ដោយរាជសម្បត្តិ ដោយអនុសាសនីផង បានបង្រៀនមន្តដល់ព្រាហ្មណមហា-សាល ៧ នាក់ផង នឹងខ្នាន់ព្រះកេស ៧០០ នាក់ផង ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស អបរេន សមយេន ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆិ[១] សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ។ អថខោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ មយ្ហំ ខោ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ[២] ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ

១ ឱ. អព្ភុគ្គញ្ឆិ ។ ២ ឱ. ម. សល្លបាមិ ។

កាលជាខាងក្រោយមក កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះ របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ល្បីឮខ្ចរខ្ចាយថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះ របស់អាត្មាអញ ល្បីឮខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន តែអាត្មាអញមិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ប៉ុន្តែអាត្មាអញធ្លាប់ឮពាក្យនេះ របស់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ៗ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយគ្នាថា បុគ្គលណា សម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់៤ខែ ហើយពិចារណានូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្ម នឹងសាកសួរ

សល្លបតិ មន្តេតីតិ យន្នូនាហំ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយេយ្យំ ករុណំ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ អថខោ(១) មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន រេណុ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រេណុំ រាជានំ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ភោ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ ភោ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ

---

១ ឱ. ម. អថខោ ភោ ។

និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណានូវករុណាឈាន ។ គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទរេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទរេណុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្បីឮខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញព្រហ្មសោះទេ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សា ជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់បានឮពាក្យព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយគ្នាថា បុគ្គលណាសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះនឹងឃើញព្រហ្មបាន សាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយ

មន្តេតីតិ ឥច្ឆាមហំ ភោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ ករុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន ភត្តាហារេនាតិ(១) ។ យស្សទានិ ត្វំ គោវិន្ទ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ច ខត្តិយា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ច ខត្តិយេ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ភោ(២) ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ ភោ(៣) ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបាមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ

១ ឱ. ម. ភត្តាភិហារេនាតិ ។ ២-៣ ឱ. ភោតិ នត្ថិ ។

នឹងព្រហ្មបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ដើម្បីពិចារណា នូវករុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយ ចូលទៅរកខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ វៀរលែងតែបុគ្គលម្នាក់ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ព្រះបាទរេណុ មានព្រះរាជឱង្ការថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះឯងមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្បីខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សា ជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្ញុំព្រះអង្គគ្រាន់តែឮសេចក្ដីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណាសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះ

ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ
មន្តេតីតិ ឥច្ឆាមហំ ភោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិ-
សល្លីយិតុំ ករុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ កេនចិ
ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន ភត្តាភិហារេនាតិ ។
យស្សទានិ ភវំ គោវិន្ទោ កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថ-
ខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន សត្ត ច
ព្រាហ្មណមហាសាលា សត្ត ច នហាតកសតានិ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហា-
សាលេ សត្ត ច នហាតកសតានិ ឯតទវោច មយ្ហំ
ខោ ភោ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ
សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ
សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ
សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ ភោ ព្រហ្មា-
នំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា
សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន

នឹងឃើញនូវព្រហ្មបាន សាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវករុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយ ចូលទៅរកខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ វៀរលែងតែបុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ មានព្រះរាជឱង្ការថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហាសាលទាំង ៧ នាក់ នឹងខ្មាន់ព្រះកេសទាំង ៧០០ នាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅនឹងព្រាហ្មណមហាសាលទាំង ៧ នាក់ នឹងខ្មាន់ព្រះកេសទាំង ៧០០ នាក់ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់ខ្ញុំ ល្បីខ្ចរខ្ចាយទៅ យ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន តែខ្ញុំមិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្ញុំគ្រាន់តែឮ

មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ តេនហំ ភោ យថាសុតេ យថាបរិយត្តេ មន្តេ វិត្ថារេន សជ្ឈាយំ ករោថ អញ្ញមញ្ញញ្ច មន្តេ វាចេថ ឥច្ឆាមហំ ភោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ ករុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន ភត្តាហារេនាតិ ។ យស្សុទានិ ភវំ គោវិន្ទោ កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន ចត្តារីសា ភរិយា សាទិសិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ចត្តារីសា ភរិយា សាទិសិយោ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ភោតិ ឯវំកល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ

សេចក្ដីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណាសម្ងំនៅ ក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្មបាន នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្វាធ្យាយនូវមន្តទាំងឡាយ តាមដែលបានស្ដាប់មកហើយ បានរៀនមកហើយ ដោយពិស្ដារចុះ ចូរប្រាប់មន្តទាំងឡាយ ដល់គ្នានឹងគ្នាផងចុះ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងសម្ងំនៅ ក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ដើម្បីនឹងពិចារណានូវករុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយចូលទៅរកខ្ញុំឡើយ វៀរតែបុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ព្រាហ្មណមហាសាល នឹងខ្ហន់ព្រះកេសទាំងនោះ និយាយតបថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកប្រពន្ធទាំង ៤០ នាក់ ដែលមានត្រកូលនឹងជាតិស្មើគ្នា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅនឹងប្រពន្ធទាំង ៤០ នាក់ ដែលមានត្រកូលនឹងជាតិស្មើគ្នា យ៉ាងនេះថា នែនាងដ៏ចំរើន កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់អញ ល្បីខ្ចរខ្ចាយទៅ យ៉ាងនេះថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍

ព្រហ្មានំ បស្សតិ សក្ខិ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ បនាហំ ភោតិ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេមិ ន ព្រហ្មុនា សល្លបេមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមិ សុតំ ខោ បន មេតំ ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតិ សោ ព្រហ្មានំ បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆេតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ឥច្ឆាមហំ ភោតិ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិតុំ ករុណំ ឈានំ ឈាយិតុំ នម្ហិ កេនចិ ឧបសង្កមិតព្វោ អញ្ញត្រ ឯកេន ភត្តាភិហារេនាតិ ។ យស្សទានិ ភវំ គោវិន្ទោ កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ បុរត្ថិមេន នគរស្ស នវំ សណ្ឋាគារំ ការាបេត្វា វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិសល្លីយិ ករុណំ ឈានំ ឈាយិ ។ នាស្សុ[១] កោចិ ឧបសង្កមតិ[២] អញ្ញត្រ

១ ឱ. នាស្សុទ ។ ម. នាស្សុធ ។ ២ ឱ. ឧបសង្កមិ ។

អាចឃើញព្រហ្មដោយផ្ទាល់ខ្លួន មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ អាចសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ដោយផ្ទាល់ខ្លួនបាន នែនាងដ៏ចំរើន តែខ្លួនអញ មិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មទេ ខ្លួនអញ គ្រាន់តែឮសេចក្តីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណា សម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណានូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញនូវព្រហ្ម នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន នែនាងដ៏ចំរើន ឥឡូវអញប្រាថ្នា ដើម្បីសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ដើម្បីនឹងពិចារណា នូវករុណាឈាន មិនត្រូវឲ្យអ្នកណាមួយ ចូលទៅរកអញឡើយ វៀរលែងតែបុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ៗ ប្រពន្ធទាំង ៤០ នាក់ ទទួលតបថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ឲ្យសាងអាស្រមថ្មី នាទិសខាងកើតព្រះនគរ ហើយសម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណានូវករុណាឈាន ៗ មិនមានអ្នកណាចូលទៅរកគាត់ឡើយ វៀរលែងតែ

ឃដេន ភត្តាហារេណាតិ(១) ។ អថខោ ភោ មហាគោ-
វិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អហុទេវ
ឧក្កណ្ឋនា អហុ បរិតស្សនា សុតំ ខោ បនេតំ
ព្រាហ្មណានំ វុឌ្ឍានំ មហល្លកានំ អាចរិយបាចរិយានំ
ភាសមានានំ យោ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ បដិ-
សល្លីយតិ ករុណំ ឈានំ ឈាយតីតិ សោ ព្រហ្មានំ
បស្សតិ ព្រហ្មុនា សាកច្ឆតិ សល្លបតិ មន្តេតីតិ ន ខោ
បនាហំ ព្រហ្មានំ បស្សាមិ ន ព្រហ្មុនា សាកច្ឆាមិ
ន ព្រហ្មុនា សល្លបាមិ ន ព្រហ្មុនា មន្តេមីតិ ។ អថ-
ខោ ភោ ព្រហ្មា សនង្កុមារោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្ម-
ណស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ

១ ឱ. ម. ភត្តាភិហារេន ។

បុគ្គលម្នាក់ ជាអ្នកនាំអាហារទៅឲ្យ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង កាលកន្លងទៅ ៤ ខែហើយ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ កើតសេចក្តីអផ្សុក អន្ទះអន្ទែងថា អាត្មាអញ ធ្លាប់ឮសេចក្តីដំណាលនេះ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ព្រឹទ្ធាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា បុគ្គលណា សម្ងំនៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ ពិចារណា នូវករុណាឈាន បុគ្គលនោះ នឹងឃើញព្រហ្ម នឹងសាកសួរ និយាយឆ្លើយឆ្លង ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្មបាន តែ (ឥឡូវនេះ) អាត្មាអញ មិនបានឃើញព្រហ្មសោះ មិនបានសាកសួរ ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបាននិយាយ ឆ្លើយឆ្លង ជាមួយនឹងព្រហ្ម មិនបានប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រហ្ម ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង សនង្កុមារព្រហ្ម បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនហើយ ក៏ស្រាប់តែបាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ប្រៀបដូចជា

នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសា-
រេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ
ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្ម-
ណស្ស សម្មុខេ បាតុរហោសិ ។ អថខោ ភោ មហា-
គោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស អហុទេវ ភយំ អហុ ឆម្ភិតត្តំ
អហុ លោមហំសោ យថាតំ អទិដ្ឋបុព្វំ រូបំ ទិស្វា ។
អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ភីតោ សំវិគ្គោ
លោមហដ្ឋជាតោ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ គាថាយ អជ្ឈ-
ភាសិ

(៦៣) វណ្ណវា យសវា សិរិមា
កោ នុ ត្វមសិ មារិស
អជានន្តា តំ បុច្ឆាម
កថំ ជានេមុ តំ មយន្តិ[១] ។
មំ វេ កុមារំ ជានន្តិ
ព្រហ្មលោកេ សនន្តនំ[២]

---

១ ឱ. មយំ ។ ២ ម. សនន្តន ។

បុរសមានកំឡាំងលាដៃ ដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលខ្លួនលាចេញ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លំដាប់នោះឯង សេចក្តីភ័យ សេចក្តីតក់ស្លុត និងការព្រឺរោម ក៏កើតឡើងដល់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបានឃើញរូបដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឃើញសោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយទៅនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម ទាំងកិតភ័យ តក់ស្លុត ព្រឺរោម ដោយគាថា ថា

(៦៣) បពិត្រលោកនិទុក្ខ លោកជាអ្វីហ្ន៎ ទើបមានសម្បុរ
មានយស មានសិរី (យ៉ាងនេះ) យើងមិនស្គាល់ បាន
ជាសូមសួរលោក ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ យើងនឹងស្គាល់លោក ។
សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយថា ពួកជនតែង ស្គាល់ខ្ញុំថា
ជាកុមារ ក្នុងព្រហ្មលោក មកអស់កាលយូរហើយ

សព្វេ ជានន្តុ មំ ទេវា
ឯកំ គោវិន្ទ ជានហិ(១) ។
អាសនំ ឧទកំ បជ្ជំ
មធុឆាកញ្ច(២) ព្រហ្មុនោ
អគ្ឃេ ភវន្តំ បុច្ឆាម
អគ្ឃំ កុរុតុ នោ ភវំ ។
បដិគ្គណ្ហាម តេ អគ្ឃំ
យំ ត្វំ គោវិន្ទ ភាសសិ
ទិដ្ឋ ធម្ម ហិតត្ថាយ(៣)
សម្បរាយសុខាយ ច
កតាវកាសោ បុច្ឆស្សុ
យង្កិញ្ចិ អភិបត្ថិតន្តិ ។

[៦៤] អថខោ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ កតាវកាសោ ខោម្ហិ ព្រហ្មុនា សនង្កុមារេន កិន្នុ ខោ អហំ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ បុច្ឆេយ្យំ ទិដ្ឋធម្មិកំ វា អត្ថំ សម្បរាយិកំ វាតិ ។ អថខោ

១ ម. ជានាហិ ។ ២ ម. មធុសាកញ្ច ។ ៣ ឱ. ម. ទិដ្ឋធម្មហិតត្ថាយ ។

ពួកទេវតាទាំងពួងសោត ក៏ស្គាល់ខ្ញុំដែរ ម្នាលគោវិន្ទ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយថា អាសនៈ ទឹកប្រេង សម្រាប់លាបជើង នឹងទឹកឃ្មុំ តែងមានដល់ព្រហ្ម យើងសូមទទួលលោកដ៏ចំរើន ដោយគ្រឿងទទួលភ្ញៀវ សូមលោកដ៏ចំរើន ទទួលគ្រឿងទទួលភ្ញៀវ របស់យើងចុះ ។

សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយថា ម្នាលគោវិន្ទ អ្នកពោលចំពោះគ្រឿងទទួលភ្ញៀវណា យើងព្រមទទួលគ្រឿងទទួលភ្ញៀវនោះ របស់អ្នក យើងបើកឱកាសឲ្យអ្នកសួរហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសេចក្តីសុខក្នុងបរលោកផង អ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ណាមួយ ចូរសួរប្រយោជន៍នោះចុះ ។

(៦៤) ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា សនង្កុមារព្រហ្ម បានបើកឱកាសដល់អញហើយ អាត្មាអញ គួរសួរអ្វីនឹងសនង្កុមារព្រហ្មហ្ន៎ គួរសួរប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬប្រយោជន៍ក្នុងបរលោក ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ

មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទហោសិ កុសលោ ខោ អហំ ទិដ្ឋធម្មិកានំ អត្ថានំ អញ្ញេបិ មំ ទិដ្ឋធម្មិកំ អត្ថំ បុច្ឆន្តិ យន្នូនាហំ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ សម្បរា· យិកញ្ញេវ(១) អត្ថំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភោ មហា- គោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ

[៦៨] បុច្ឆាមិ ព្រហ្មានំ សនង្កុមារំ
កង្ខី អកង្ខី បរវេទិយេសុ
កត្ថដ្ឋិតោ កិម្ហិ ច(២) សិក្ខមានោ
បប្បោតិ មច្ចោ អមតំ ព្រហ្មលោកន្តិ ។
ហិត្វា មមត្តំ មនុជេសុ ព្រហ្មេ
ឯកោទិភូតោ ករុណាធិមុត្តោ(៣)
និរាមគន្ធោ វិរតោ មេថុនស្មា
ឯត្ថដ្ឋិតោ ឯត្ថ ច សិក្ខមានោ
បប្បោតិ មច្ចោ អមតំ ព្រហ្មលោកន្តិ ។

---

១ សម្បរាយិកំយេវ ។ ២ ម បិ ។ ៣ ប. ករុណេធិមុត្តោ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្ដីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ជាមនុស្សឈ្លាសវៃ ចំពោះប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្នស្រាប់ហើយ ទាំងពួកជនដទៃ ក៏តែងសួររកប្រយោជន៍ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងអាត្មាអញដែរ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ សួរសនង្កុមារព្រហ្ម ចំពោះប្រយោជន៍ ក្នុងបរលោក តែមួយយ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម ដោយគាថា ថា

(៦៩) ខ្ញុំមានសេចក្ដីសង្ស័យ សូមសួរសនង្កុមារព្រហ្ម
ដែលជាអ្នកមិនមានសេចក្ដីសង្ស័យ ក្នុងប្រស្នាទាំងឡាយ
ដែលបុគ្គលដទៃគួរដឹងថា សត្វឋិតនៅក្នុងធម៌អ្វី សិក្សាក្នុង
ធម៌អ្វី ទើបដល់នូវព្រហ្មលោក ដែលមិនស្លាប់ ។

សនង្កុមារព្រហ្មតបថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សត្វលះបង់
នូវសេចក្ដីប្រកាន់ថា របស់អញក្នុងពួកសត្វចេញ ជាបុគ្គល
ប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង មានចិត្តឱនទៅរកករុណាឈាន ប្រាស
ចាកក្លិនពុលគឺកិលេស វៀរចាកមេថុនធម្ម ឋិតនៅក្នុងធម៌
ទាំងនេះ លុះសិក្សាក្នុងធម៌ទាំងនេះហើយ ទើបដល់នូវព្រហ្ម-
លោក ដែលមិនស្លាប់ ។

(៦៦) ហិត្វា មមត្តន្តិ អហំ(១) ភោតោ អាជានាមិ ។ ឥធេកច្ចោ អប្បំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជតិ ឥតិ ហិត្វា មមត្តំតិ សហំ(២) ភោតោ អាជានាមិ ។ ឯកោទិភូតោតិ សហំ(៣) ភោតោ អាជានាមិ ។ ឥធេកច្ចោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ បដិសល្លីយតិ(៤) ឥតិ ឯកោទិភូតោតិ សហំ ភោតោ អាជានាមិ ។ ករុណាធិមុត្តោតិ សហំ ភោតោ អាជានាមិ ។ ឥធេកច្ចោ

១-២ ឱ. មមត្តំតាហំ ។ មមត្តំតិបហន្តិ បន បាឋេន ភវិតព្វំ ។ ៣ ម. ឯកោទិភូតោតិ អហំ ។ ឯកោទិភូតោតិបហន្តិ បាឋេន ភវិតព្វំ ។ ៤ ឱ. ម. បដិសល្លីយតីតិ ន ទិស្សតិ ។

[៦៦] មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយតបថា (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញចេញ ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ លះបង់នូវគំនរទ្រព្យតិចក្តី លះបង់នូវគំនរទ្រព្យច្រើនក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សតិចក្តី លះបង់នូវញាតិវង្សច្រើនក្តី ហើយកោរសក់និងពុកមាត់ ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ថា របស់អញចេញ ដូច្នេះ ខ្លួនខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេនាសនៈស្ងាត់ចៀសគេចទៅនៅតាមព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ជ្រោះ រអាងភ្នំ ទីស្មសាន ព្រៃស្រោង ទីវាល គំនរស្លឹកឈើ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា ជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តតែម្នាក់ឯង ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា មានចិត្តទន់ទៅរក នូវករុណាឈាន ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ករុណាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ករុណាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហរតិ ឥតិ ករុណាធិមុត្តោតិ សហំ ភោតោ អាជានាមិ ។ អាមគន្ធេ ច ខោ អហំ ភោតោ ភាសមានស្ស ន ច[១] អាជានាមិ ។

(៦៧) កេ អាមគន្ធា មនុជេសុ ព្រហ្មេ
ឯតេ អវិទ្វា ឥធ ព្រូហិ ធីរ
កេនាវុដា[២] វាតិ បជា កុរូរូ[៣]
អាបាយិកា និវុតព្រហ្មលោកាតិ ។

---

១ ឱ. ម. បសទ្ទោ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. កេនាវដា ។ ៣ ឱ. កុរុដ្ឋូ ។ ម. កុរុត្តុ ។

មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ដ៏ធំទូលាយ ដល់នូវភាវៈធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វទាំងអស់ ដោយយកខ្លួនឯងទៅប្រៀបនឹងសត្វទាំងពួង គ្រប់ទិស គឺ ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទីងទិសទទឹងគឺ ទិសតូច ៗ ក៏ដូច្នោះដែរ (ត្រង់ពាក្យ) របស់លោកដ៏ចំរើនថា មានចិត្តទុនទៅរកករុណាឈាន ដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ៗ តែថាខ្ញុំមិនយល់សោះនូវពាក្យ របស់លោកដ៏ចំរើន ដែលនិយាយចំពោះពួកក្លិនពុល (នោះ) ។

(៦៧) បពិត្រព្រហ្ម អ្វីជាពួកក្លិនពុលក្នុងពួកសត្វ ខ្ញុំមិន
ស្គាល់ នូវក្លិនពុលទាំងនុ៎ះឡើយ បពិត្រលោកជាអ្នកប្រាជ្ញ
សូមលោកមេត្តាប្រាប់ឲ្យបាន ក្នុងទីនេះ កិលេសដូចម្តេច
ដែលរបើត បក់បោកពួកសត្វឲ្យមានក្លិនអាក្រក់ នាំចូល
ទៅកាន់អបាយ បិទបាំងផ្លូវទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

កោធោ មោសវជ្ជំ និកតិ ច ទោព្ភោ[១]
កទរិយតា អតិមានោ ឧស្សូយា[២]
ឥច្ឆា វិចិកិច្ឆា បរហេឋនា ច[៣]
លោភោ ច ទោសោ ច មទោ ច មោហោ
ឯតេសុ យុត្តា អនិរាមគន្ធា
អាបាយិកា និវុតព្រហ្មលោកាតិ ។

[៦៨] យថា ខោ អហំ ភោតោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស អាជានាមិ តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា[៤] អនគារិយន្តិ ។ យស្សទានិ ភវំ គោវិន្ទោ កាលំ មញ្ញតីតិ ។ អថ ខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន រេណុ រាជា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រេណុំ រាជានំ ឯតទវោច

១ ឱ. ទោភោ ។ ម. ទុព្ភោ ។ ២ ឱ. ម. ឧស្សុយ្យា ។ ៣ ម. បរិហេឋនា ។ ៤ ឱ. ម. អគារស្មា ។

សនង្កុមារព្រហ្មឆ្លើយតបថា សេចក្តីក្រោធ ១ ការនិយាយកុហក ១ ការបញ្ឆោតបន្លំ ១ ការទ្រុស្តមិត្រ ១ សេចក្តីកំណាញ់ស្វិតស្វាញ ១ សេចក្តីមើលងាយគេ ១ សេចក្តីប្រណែន ១ សេចក្តីប្រាថ្នា ១ សេចក្តីសង្ស័យ ១ ការបៀតបៀនអ្នកដទៃ ១ លោភៈ ១ ទោសៈ ១ សេចក្តីស្រវឹង ១ សេចក្តីវង្វេង ១ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយកិលេសទាំង ១៤ នេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានក្លិនពុលមិនទាន់អស់ រមែងទៅកាន់អបាយ ដែលបិទបាំងផ្លូវទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

[៦៨] មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ និយាយថា ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយនូវក្លិនពុលទាំងឡាយ ដែលលោកដ៏ចំរើននិយាយ តែក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ សនង្កុមារព្រហ្ម និយាយតបថា គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន សំគាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទរេណុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះបាទរេណុយ៉ាងនេះ

អញ្ញំទានិ ភវំ បុរោហិតំ បរិយេសតុ យោ ភោតោ រជ្ជំ អនុសាសិស្សតិ ឥច្ឆាមហំ ភោ អគារស្មា អនគា-រិយំ បព្វជិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អន-គារិយន្តិ ។

(៦៩) អាមន្តយាមិ រាជានំ
វេណុំ ភូមិបតឹ អហំ
ត្វំ បជានស្សុ រជ្ជេន
នាហំ បោរោហិច្ចេ រមេ ។
សចេ តេ ឩនកាមេហិ(១)
អហំ បរិបូរយាមិ តេ
យោ តំ ហឹសតិ វារេមិ
ភូមិសេនាបតី អហំ
ត្វំ បិតា អហំ បុត្តោ ច(២)
មា នោ គោវិន្ទ បាជហិ ។
ន មត្ថិ ឩនកាមេហិ

១ ឱ. ម. ឩនំ កាមេហិ ។ ២ ឱ. បិតាស អហំ បុត្តោ ។

ថា ឥឡូវនេះ សូមព្រះអង្គដ៏ចំរើន ស្វែងរកបុរោហិតឯទៀត សម្រាប់នឹងប្រឹក្សាការរាជការ របស់ព្រះអង្គដ៏ចំរើនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គឮព្រហ្មនិយាយអំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ តែក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[៦៨] មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមក្រាបទូលព្រះបាទរេណុ ជាម្ចាស់ផែនដី សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបដោយកិច្ចរាជការចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គលែងត្រេកអរក្នុងតំណែងបុរោហិតហើយ ។

ព្រះបាទរេណុ ត្រាស់ថា បើអ្នកខ្វះខាត ដោយវត្ថុទាំងឡាយ ដែលត្រូវការ យើងនឹងបំពេញឲ្យអ្នក បើបុគ្គលណាបៀតបៀនអ្នក យើងជាម្ចាស់ នៃសេនាលើផែនដី នឹងហាមប្រាមបុគ្គលនោះ អ្នកទុកដូចជាបិតា យើងទុកដូចជាបុត្រ ម្នាលគោវិន្ទ សូមអ្នកកុំលះបង់យើងឡើយ ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា ការខ្វះខាត ដោយវត្ថុទាំងឡាយ ដែលត្រូវការ មិនមានទេ

ហឹសិតោ[១] មេ ន វិជ្ជតិ
អមនុស្សវចោ សុត្វា
តស្មាហំ ន គហេ រមេ ។
អមនុស្សោ កថំវណ្ណោ
កន្តេ អត្ថំ អភាសថ
យញ្ច សុត្វា ជហាសិ នោ[២]
គេហេ អម្ហេ ច កេវលេ ។
ឧបវុត្ថស្ស មេ បុព្វេ
យិដ្ឋកាមស្ស មេ សតោ
អគ្គិ បជ្ជលិតោ អាសិ
កុសបត្តបរិត្ថតោ ។
តតោ មេ ព្រហ្មា បាតុរហុ[៣]
ព្រហ្មលោកា សនន្តនោ
សោ មេ បញ្ហំ វិយាកាសិ
តំ សុត្វា ន គហេ រមេ ។
សទ្ទហាមិ អហំ ភោតោ
យំ ត្វំ គោវិន្ទ ភាសសិ

១ ឱ. ប. ហឹសិតា ។ ២ ឱ. យំ សុត្វា បជហាសិ នោ ។ ៣ ម. បាតុរហុ ។

បុគ្គលអ្នកបៀតបៀនខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏មិនមានដែរ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ពាក្យរបស់អមនុស្សហើយ ហេតុនោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គ មិនត្រេកអរក្នុងផ្ទះទេ ។

ព្រះបាទរេណុ ទ្រង់ត្រាស់ថា អមនុស្សមានកេទដូចម្តេច បាននិយាយ សេចក្តីដូចម្តេចនឹងអ្នក ដែលអ្នកបានស្តាប់ហើយ នឹងលះបង់នូវផ្ទះទាំងឡាយ របស់យើងផង នូវយើងផង នូវជនទាំងអស់ផង ។

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា កាលពីដើមខ្ញុំព្រះអង្គ ចូលទៅពួនសម្ងំនៅតែម្នាក់ឯង កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីបូជាយញ្ញ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ប្រមូលស្បូវនឹងស្លឹកឈើ មកគរ បង្កាត់ភ្លើងឲ្យឆេះឡើង ។ លំដាប់នោះ ស្រាប់តែសនង្កុមារព្រហ្ម មកអំពីព្រហ្មលោក ប្រាកដ (នៅមុខ) ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រហ្មនោះ បានដោះស្រាយប្រស្នានឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ឯខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏បានស្តាប់នូវសេចក្តីនោះហើយ ទើបលែងត្រេកអរក្នុងផ្ទះ ។

ព្រះបាទរេណុ មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ម្នាលគោវិន្ទ អ្នកនិយាយពាក្យណា យើងក៏ជឿពាក្យនោះ

អមនុស្សវចោ សុត្វា
កាមំ វត្តេថ អញ្ញថា
តេ តំ អនុវត្តិស្សាម(១)
សត្ថា គោវិន្ទ នោ ភវំ ។
មណិ យថា វេឡុរិយោ
អកាសោ(២) វិមលោ សុភោ
ឯវំ សុត្វា(៣) ចរិស្សាម
គោវិន្ទស្សានុសាសនេតិ ។

(៧០) សចេ ភវំ គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សតិ មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ ឆ ខត្តិយា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ឆ ខត្តិយេ ឯតទវោច អញ្ញំ ទានិ ភោ(៤) ភវន្តោ បុរោហិតំ បរិយេសន្តុ យោ ភវន្តានំ រជ្ជេ អនុសាសិស្សតិ ឥច្ឆាមហំ

១ អនុព្ពជិស្សាមាតិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. ម. អកាចោ ។ ៣ ឱ. ម សុទ្ធា ។
៤ ឱ. ម. ភោតិ នត្ថិ ។

របស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកបានស្តាប់ពាក្យមនុស្សហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដោយទៀកដូចម្តេច យើងនោះ នឹងប្រព្រឹត្តតាមអ្នកដែរ ម្នាលគោវិន្ទ (ព្រោះថា) អ្នកដ៏ចំរើនជាគ្រូយើងស្រាប់ហើយ ។ អ្នកប្រៀបដូចកែវមណីនឹងកែវពៃទូរ្យមិនមានប្រេះឆារ ថ្លាស្អាត យើងបានឮយ៉ាងនេះហើយ នឹងប្រព្រឹត្តតាមពាក្យប្រដៅរបស់អ្នកគោវិន្ទ ។

[៧០] ព្រះបាទរេណុ មានព្រះពុទ្ធដីកាថា ប្រសិនបើគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស យើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នកយ៉ាងណា គតិរបស់យើងនឹងទៅជាយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានក្រាបទូលក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ឥឡូវនេះ សូមព្រះអង្គទាំងឡាយដ៏ចំរើន ស្វែងរកបុរោហិតដទៃទៀត សម្រាប់នឹងប្រឹក្សាកិច្ចការរដ្ឋ របស់ព្រះអង្គទាំងឡាយដ៏ចំរើនចុះ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំ

ភោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ អថខោ ភោ តេ ឆ(១) ខត្តិយោ ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ ឥមេ ខោ ភោ ព្រាហ្មណា(២) នាម ធនលុទ្ធា យន្នូន មយំ មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ធនេន សិក្ខេយ្យាមាតិ ។ តេ មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ សំវិជ្ជតិ ខោ ភោ ឥមេសុ សត្តសុ រជ្ជេសុ បហូតំ សាបតេយ្យំ តតោ ភោតោ យាវតកេន អត្ថោ តាវតកំ អាហរីយតន្តិ(៣) ។ អលំ ភោ មមបិទំ បហូតំ សាបតេយ្យំ ភវន្តានំយេវ តថា សាបតេយ្យំ អហំ សព្វំ បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ

១ ឱ. ភោ ឆ ។ ២ ឱ. ម. ខោ ព្រាហ្មណា ។ ៣ ឱ. អាហរេយ្យតន្តិ ។

ព្រះអង្គប្រាថ្នា ដើម្បីនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គបានឮព្រហ្ម
និយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គល
នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គ
នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ពួកក្សត្រទាំង
៦ អង្គនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយគិតព្រមគ្នាថា ធម្មតាពួក
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ជាបុគ្គលលោភនឹងទ្រព្យ បើដូច្នោះគួរយើងល្បួងមហា-
គោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដោយទ្រព្យ ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ក៏ចូលទៅរក
មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ហើយថ្លែងសេចក្តីយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
សម្បត្តិក្នុងរជ្យទាំង៧នេះ មានច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកដ៏ចំរើនត្រូវការ
ដោយសម្បត្តិប៉ុន្មាន ចូរយកសម្បត្តិប៉ុណ្ណោះចុះ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍
ក្រាបទូលថា កុំឡើយព្រះអង្គ សម្បត្តិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ បរិបូណ៌ហើយ
ជាសម្បត្តិដែលព្រះអង្គដ៏ចំរើនទាំងឡាយប្រទានឲ្យ ខ្ញុំព្រះអង្គ លះបោល
សម្បត្តិទាំងអស់ ហើយនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមពាក្យដែលខ្ញុំ
ព្រះអង្គបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុល
ទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយ នឹងលះបង់បានឡើយ

ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ អថខោ ភោ តេ ឆ ខត្តិយា ឯកមន្តំ អបក្កម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ ឥមេ ខោ ភោ ព្រាហ្មណា នាម ឥត្ថីលុទ្ធា យន្នូន មយំ មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឥត្ថីហិ សិក្ខេយ្យាមាតិ តេ មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ សំវិជ្ជន្តិ ខោ ភោ ឥមេសុ សត្តសុ រជ្ជេសុ បហូតា ឥត្ថិយោ តតោ ភោតោ យាវតិកាហិ អត្ថោ តាវតិកា អានីយតន្តិ(១) ។ អលំ ភោ មមបិមា ចត្តារីសា ភរិយា សាទិសិយោ តាសាហំ(២) សព្វា បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ សចេ ភវំ គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សតិ មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។

---

១ ឱ. ម. អានីយតន្តិ ។ ២ ឱ. តាបហំ ។ ម. តាបាហំ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះឯង ក្សត្រទាំង៦ អង្គនោះ ចៀសចេញទៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយគិតព្រមគ្នា យ៉ាងនេះថា ធម្មតាពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ជាបុគ្គលលោភនឹងស្ត្រី បើដូច្នោះ គួរយើងល្បួងលោមមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដោយពួកស្ត្រី ៗ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គនោះ ចូលទៅរកមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ហើយថ្លែងសេចក្តី យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ពួកស្ត្រីក្នុងពង្សទាំង៧ នេះ មានច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកដ៏ចំរើនត្រូវការដោយពួកស្ត្រីប៉ុន្មាននាក់ ចូរនាំយកពួកស្ត្រីប៉ុណ្ណោះចុះ ៗ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា កុំឡើយព្រះអង្គ អម្បាលដូចជា ភរិយាទាំង ៤០ នាក់ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សុទ្ធតែមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា (ម្តេចក៏) ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងលះបោលភរិយាទាំងអស់នោះ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ តែជាក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានទេ បពិត្រព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ៗ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ ត្រាស់ថា បើគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ពួកយើងក៏ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ

(៧១) សចេ បជហាថ(១) កាមានិ
យត្ថ សត្តោ បុថុជ្ជនោ
អារព្ភោ(២) ទឡ្ហា ហោថ
ខន្តិពលសមាហិតា ។
ឯស មគ្គោ ឧជុមគ្គោ
ឯស មគ្គោ អនុត្តរោ
សទ្ធម្មោ សព្ភិ រក្ខិតោ
ព្រហ្មលោកុបបត្តិយាតិ ។

(៧២) តេនហិ ភវំ មហាគោវិន្ទោ(៣) សត្ត វស្សានិ អាគមេតុ សត្តន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិចិរំ ខោ ភោ សត្ត វស្សានិ នាហំ សក្កោមិ ភវន្តេ សត្ត វស្សានិ អាគមេតុំ កោ នុ ខោ(៤) បន ភោ ជានាតិ ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មន្តាយ ពោទ្ធព្វំ

១ ឱ. ជហាថ ។ ម. ជហិថ ។ ២ ឱ. ម. អារភ្ហេ ។ ម. ឯវំ ។ ៣ ឱ. ម. គោវិន្ទោ ។ ៤ ឱ. ពោ ខោ ។

(៧១) មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ទូលថា បុថុជ្ជនតែងជាប់នៅក្នុងកាមទាំងឡាយណា បើព្រះអង្គទាំងឡាយ នឹងលះបង់នូវកាមទាំងឡាយនោះចេញ សូមព្រះអង្គប្រារព្ធនូវការព្យាយាមឲ្យមាំ ប្រកបដោយកម្លាំងនៃខន្តិធម៌ (ផង) ។ នេះជាផ្លូវត្រង់ នេះជាផ្លូវប្រសើរ ដែលពួកសប្បុរស តែងរក្សាព្រះសទ្ធម្ម ដើម្បីទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

(៧២) ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ ត្រាស់ថា បើដូច្នោះ សូមមហាគោវិន្ទដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៧ ឆ្នាំ (សិន) លុះកន្លង ៧ ឆ្នាំហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ឆ្នាំយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គដល់ ៧ ឆ្នាំបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាឡើយនឹងអាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គល ត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា

កាត្តុំ(១) កុសលំ ចរិតុំ ព្រហ្មចរិយំ នត្ថិ ជាតស្ស អមរណំ យថា ភោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ តេនហិ ភវំ គោវិន្ទោ ឆ វស្សានិ អាគមេតុ ។ បេ ។ បញ្ច វស្សានិ អាគមេតុ ។ ចត្តារិ វស្សានិ អាគមេតុ ។ តីណិ វស្សានិ អាគមេតុ ។ ទ្វេ វស្សានិ អាគមេតុ ។ ឯកំ វស្សំ អាគមេតុ ឯកស្ស វស្សស្ស អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិចិរំ ខោ ភោ ឯកំ វស្សំ នាហំ សក្កោមិ ភវន្តេ ឯកំ វស្សំ អាគមេតុំ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មន្តាយ ពោទ្ធុំ កាត្តុំ កុសលំ ចរិតុំ ព្រហ្មចរិយំ នត្ថិ ជាតស្ស អមរណំ យថា ភោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា

១ ឱ. ម. ពោទ្ធព្ពមកត្តុំ ។ ម. ពោទ្ធុំ ..... ។

ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតមកហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកុនពុលទាំងឡាយហើយ កុនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ មានព្រះរាជឱង្ការថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៦ ឆ្នាំសិន ។បេ។ រង់ចាំអស់ ៥ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ៤ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ៣ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ២ ឆ្នាំសិន ។ រង់ចាំអស់ ១ ឆ្នាំសិន លុះដល់កន្លង ១ ឆ្នាំហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ១ ឆ្នាំយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់ ១ ឆ្នាំបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ អាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវតែទៅកាន់បរ-លោក បុគ្គល ត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្ម-ចរិយធម៌ សត្វដែលកើតហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីកុនពុលទាំងឡាយហើយ កុនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ

បព្ពជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ តេនហិ ភវំ គោវិន្ទោ សត្ត មាសានិ អាគមេតុ សត្តន្នំ មាសានំ អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អតិចិរំ ខោ ភោ សត្ត មាសានិ នាហំ សក្កោមិ ភវន្តេ សត្ត មាសានិ អាគមេតុំ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មន្តាយ ពោទ្ធព្វំ កាតព្វំ កុសលំ ចរិតព្វំ ព្រហ្មចរិយំ នត្ថិ ជាតស្ស អមរណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ តេនហិ ភវំ គោវិន្ទោ ឆ មាសានិ អាគមេតុ ។ បញ្ច មាសានិ អាគមេតុ ។ ចត្តារិ មាសានិ អាគមេតុ ។ តីណិ មាសានិ អាគមេតុ ។ ទ្វេ មាសានិ អាគមេតុ ។ ឯកំ មាសំ អាគមេតុ ។ អឌ្ឍមាសំ[១] អាគមេតុ អឌ្ឍមាសស្ស អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ

១ អឌ្ឍមាសន្តិបិ បាឋោ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ មានព្រះរាជឱង្ការថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៧ ខែសិន លុះកន្លង ៧ ខែហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស គតិរបស់អ្នកយ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ខែយូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាចនឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់ ៧ ខែបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាហ្ន៎ អាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គមានព្រះរាជឱង្ការថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៦ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៥ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៤ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ៣ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ២ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់ ១ ខែសិន ។ រង់ចាំអស់កន្លះខែសិន លុះកន្លងកន្លះខែទៅហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះ

បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតី-
តិ ។ អតិចិរំ ខោ ភោ អទ្ធមាសោ នាហំ សក្កោមិ ភវន្តេ
អទ្ធមាសំ អាគមេតុំ កោ នុ ខោ បន ភោ ជានាតិ
ជីវិតានំ គមនីយោ សម្បរាយោ មន្តាយ ពោទ្ធព្វំ កត្ត-
ព្វំ កុសលំ ចរិតព្វំ ព្រហ្មចរិយំ នត្ថិ ជាតស្ស អម-
រណំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ
ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវ-
សតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។
តេនហិ ភវំ គោវិន្ទោ សត្តាហំ អាគមេតុ យាវ មយំ
សកេ បុត្តភាតរោ រជ្ជេ[១] អនុសាសិស្សាម[២] សត្តា-
ហស្ស អច្ចយេន មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ
បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ
ភវិស្សតីតិ ។ ន ចិរំ ខោ ភោ សត្តាហំ អាគ-
មិស្សាមហំ ភវន្តេ សត្តាហន្តិ ។ អថខោ ភោ

១ ម. រជ្ជេន ។ ២ ឱ. អនុសាសាម ។

ទៅបួស គតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កន្លះខែ យូរណាស់ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច នឹងរង់ចាំព្រះអង្គ អស់កន្លះខែបានទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នរណាម្នាក់ អាចដឹងនូវជីវិតបាន ព្រោះបុគ្គលត្រូវតែទៅកាន់បរលោក បុគ្គលត្រូវយល់ដោយប្រាជ្ញា ត្រូវធ្វើកុសល ត្រូវប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សត្វដែលកើតមកហើយ ឈ្មោះថា មិនស្លាប់គ្មានទេ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ក្សត្រទាំង ៦ អង្គ មានព្រះរាជឱង្ការថា បើដូច្នោះ សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន រង់ចាំអស់ ៧ ថ្ងៃសិន ទំរាំពួកយើងប្រៀនប្រដៅកូន នឹងបងប្អូនរបស់ខ្លួន ក្នុងរាជសម្បត្តិ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃហើយ ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះ ទៅបួស គតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហណ៍ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ៧ ថ្ងៃមិនយូរប៉ុន្មានទេ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងរង់ចាំព្រះអង្គអស់ ៧ ថ្ងៃបាន ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន តេ សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលា សត្ត ច ន្ហាតកសតានិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលេ សត្ត ច ន្ហាតកសតានិ ឯតទវោច អញ្ញំ ទានិ ភវន្តោ អាចរិយំ បរិយេសន្តុ យោ ភវន្តានំ មន្តេ វាចេស្សតិ ឥច្ឆាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្ពជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ មា ភវំ គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិ បព្ពជ្ជា ភោ អប្បេសក្ខា ច អប្បលាភា ច ព្រហ្មញ្ញំ មហេសក្ខញ្ច មហាលាភញ្ចាតិ ។ មា ភវន្តោ ឯវំ អវចុត្ថ មា ភវន្តោ ឯវំ អវចុត្ថ បព្ពជ្ជា អប្បេសក្ខា ច អប្បលាភា ច ព្រហ្មញ្ញំ មហេសក្ខញ្ច មហាលាភញ្ចាតិ ។ កោ នុ ខោ ភោ អញ្ញត្រ(១) មយា មហេសក្ខតរោ វា មហាលាភតរោ វា

១ អញ្ញេតិ វា ឆហោ ។

គ្រានោះឯង មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហាសាល ទាំង ៧ នាក់ នឹងនាយខ្មាន់ព្រះកេស ៧០០ នាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រាហ្មណមហាសាលទាំង ៧ នាក់ នឹងនាយខ្មាន់ព្រះកេស ទាំង ៧០០ នាក់ យ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ សូមអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ រកអាចារ្យឯទៀត ឲ្យបង្រៀនមន្តដល់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើនចុះ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន យើងប្រាថ្នា នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមដែលខ្ញុំបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ព្រាហ្មណមហាសាល នឹងនាយខ្មាន់ព្រះកេស និយាយតបថា សូមគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន កុំអាលចេញចាកផ្ទះទៅបួសឡើយ បពិត្រអ្នកដ៏ចំរើន ធម្មតាបព្វជ្ជាមានសក្តិតូច មានលាភតិច ឯភាពជាព្រហ្ម មានសក្តិធំ មានលាភច្រើន ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍តបថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំនិយាយយ៉ាងនេះថា បព្វជ្ជាមានសក្តិតូច មានលាភតិច ឯភាពជាព្រហ្ម មានសក្តិធំ មានលាភច្រើន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បុគ្គលណាហ្ន៎ វៀរលែងតែខ្ញុំចេញដែលមានសក្តិធំ មានលាភច្រើនជាង

មហាគោវិន្ទសុត្តេ មហាគោវិន្ទស្ស ចត្តារីសា ភរិយា អាបុច្ឆា

អហំ ភោ ភោ(១) ឯតរហិ រាជានំ(២) រញ្ញំ ព្រហ្មានំ(៣) ព្រាហ្មណានំ ទេវតានំ(៤) គហបតិកានំ តបហំ(៥) សព្វំ បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។ សចេ ភវំ គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សតិ មយម្បិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ យេន ចត្តារីសា ភរិយា សាទិសិយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ចត្តារីសា ភរិយា សាទិសិយោ ឯតទវោច យា ភោតិនំ ឥច្ឆតិ សកានិ វា(៦) ញាតិកុលានិ គច្ឆតុ អញ្ញំ វា ភត្តារំ បរិយេសតុ ឥច្ឆាមហំ ភោតិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតុំ យថា ខោ បន មេ សុតំ ព្រហ្មុនោ អាមគន្ធេ ភាសមានស្ស តេ ន សុនិម្មទយា អគារំ អជ្ឈាវសតា បព្វជិស្សាមហំ ភោតិ អគារស្មា អនគារិយន្តិ ។

១ ឱ. ម. ភវំ ហិ ភោ ។ ២-៣-៤ ឱ. ប ។ ៥ ឱ. តំបហំ ។ ៦ ឱ. វ ។

ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំដូចជាស្តេច របស់ស្តេចទាំងឡាយ ឬ ដូចជាព្រហ្ម របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដូចជាទេវតា របស់គហបតីទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងលះបង់នូវភារៈជាធំនោះទាំងអស់ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស តាមដែលខ្ញុំបានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ពួកព្រាហ្មណមហាសាលទាំងនោះ ឆ្លើយតបថា បើគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស យើងទាំងឡាយ នឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់អ្នក យ៉ាងណា គតិរបស់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន គ្រានោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅរកភរិយាទាំង ៤០ នាក់ ដែលមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងភរិយាទាំង ៤០ នាក់ ដែលមានជាតិនឹងត្រកូលស្មើគ្នា យ៉ាងនេះថា ម្នាលនាងដ៏ចំរើន នាងណាចង់ទៅ នាងនោះ ចូរទៅកាន់ត្រកូលញាតិទាំងឡាយរបស់ខ្លួនចុះ ឬចូររកភស្តាដទៃទៀតចុះ នៃនាងដ៏ចំរើន អញប្រាថ្នានឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ព្រោះអញ បានឮព្រហ្មនិយាយ អំពីក្លិនពុលទាំងឡាយហើយ ក្លិនពុលទាំងនោះ បុគ្គលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងលះបង់បានឡើយ ហៃនាងដ៏ចំរើន អញនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

ត្វញ្ញេវ(១) ភោ ញាតិ ញាតិកាមានំ ត្វំ បន កត្តា កត្តុកាមានំ សចេ ភវំ ភោ(២) គោវិន្ទោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សតិ មយម្បិ ភោ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាម អថ យា តេ គតិ សា នោ គតិ ភវិស្សតីតិ ។ អថខោ ភោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិ ។ បព្វជិតញ្ច បន(៣) មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ សត្ត ច រាជានោ ខត្តិយា មុទ្ធាវសិត្តា សត្ត ច ព្រាហ្មណមហាសាលា សត្ត ច នហាតកសតានិ ចត្តារីសា ច ភរិយា សាទិសិយោ អនេកានិ ច ខត្តិយសហស្សានិ អនេកានិ ច ព្រាហ្មណសហស្សានិ អនេកានិ ច គហបតិសហស្សានិ អនេកា ច ឥត្ថាគារា ឥត្ថិយោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា មហាគោវិន្ទំ ព្រាហ្មណំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតំ

១ ឱ. ត្វំយេវ ។ ២ ឱ. ម. ភោតិ នត្ថិ ។ ៣ ម. បព្វជិតំ បន ។

ពួកភរិយាជំរាបថា ខ្លួនលោកស្រាប់ហើយជាញាតិរបស់ពួកយើង ដែលជា អ្នកប្រាថ្នានូវញាតិ មួយទៀត ខ្លួនលោកស្រាប់ហើយជាភស្តា របស់ពួក យើងដែលជាអ្នកប្រាថ្នានូវភស្តា បើលោកគោវិន្ទដ៏ចំរើន នឹងចេញចាកផ្ទះ ទៅបួស ពួកយើងនឹងចេញចាកផ្ទះទៅបួសដែរ បើគតិរបស់លោកយ៉ាង ណា គតិរបស់ពួកយើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃ ទៅហើយ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បានកោរសក់និងពុកមាត់ ហើយស្លៀក ពាក់សំពត់កាសាយៈរួច ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ជាបុគ្គលគ្មានប្រយោជន៍ ដោយកិច្ចក្នុងផ្ទះ ។ ក្សត្រទាំង ៧ ព្រះអង្គ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយផង ព្រាហ្មណមហាសាលទាំង ៧ នាក់ផង នាឃ្នាំព្រះតេបទាំង ៧០០ នាក់ ផង ភរិយាទាំង ៤០ នាក់ ដែលមានជាតិទំនងគ្រូបស្មើគ្នាផង ពួកក្សត្រ ច្រើនពាន់ផង ពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើនពាន់ផង ពួកគហបតីច្រើនពាន់ផង ពួកស្រីស្នំជាច្រើនផង ស្ត្រីគេស្រកទាំងឡាយជាច្រើនផង (បានឃើញ) មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ បួសរួចហើយ ក៏នាំគ្នាកោរសក់និងពុកមាត់ស្លៀក ពាក់ សំពត់កាសាយៈរួចចេញចាកផ្ទះទៅបួសតាមមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍

អនុប្បព្វជឹសុ ។ តាយ សុទំ ភោ បរិសាយ បរិវុតោ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ គាមនិគមរាជធានីសុ ចារិកំ ចរតិ ។ យំ ខោ បន ភោ តេន សមយេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ គាមំ វា និគមំ វា ឧបសង្កមតិ តត្ថ រាជាវ ហោតិ រញ្ញំ ព្រហ្មាវ ព្រាហ្មណានំ ទេវតាវ គហបតិកានំ ។ យេ ខោ បន ភោ តេន សមយេន[១] មនុស្សា ខិបន្តិ វា ឧបក្ខលន្តិ វា តេ ឯវមាហំសុ នមត្ថុ មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស នមត្ថុ សត្តបុរោហិតស្សាតិ ។ មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ[២] មេត្តាសហគតេន ចេតសា អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។

---

១ ឱ. យេ ច ខោ បន ភោ តេន សមយេន ។ ម. តេន ខោ បន សមយេន ។

២ ឱ. មហាគោវិន្ទោ ភោ ព្រាហ្មណោ ។

ដែលបួសជាបុគ្គលគ្មានប្រយោជន៍ដោយផ្ទះហើយដែរ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សេចក្តីដំណាលថា មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ មានបរិសទ្យនោះហែរហម ហោមកោមគ្រាប់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងស្រុក និគម និងរាជធានីទាំងឡាយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សម័យនោះ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាន់ស្រុក ណា ឬនិគមណា ដូចជាស្តេចរបស់ស្តេចទាំងឡាយ ដូចជាព្រហ្មរបស់ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដូចជាទេវតារបស់គហបតីទាំងឡាយ ក្នុងស្រុក នោះ ឬនិគមនោះ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ក៏សម័យនោះ ពួកមនុស្សណា កណ្តាស់ឬអិលភ្លាត់ ពួកមនុស្សនោះ ក៏លាន់មាត់យ៉ាងនេះថា សូម នមស្ការ ចំពោះមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ សូមនមស្ការ ចំពោះបុរោហិត ទាំង ៧ ។ មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ដ៏ធំទូលាយ ដល់នូវភាវៈជាធំ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយ ទៅកាន់លោក ដែលមានសត្វទាំងអស់ ដោយយកខ្លួនឯង ទៅប្រៀប នឹងសត្វទាំងអស់ គ្រប់ទិស គឺ ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិស ទទឹង គឺ ទិសតូច ៗ ក៏ដូច្នោះដែរ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ បេ ។

មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគ-
តេន ចេតសា ។ បេ ។ សាវកានញ្ច ព្រហ្មលោក-
សហព្យតាយ មគ្គំ ទេសេសិ ។ យេ ខោ បន ភោ
តេន សមយេន មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណស្ស សាវ-
កា សព្វេន សព្វំ សាសនំ អាជានឹសុ តេ កាយស្ស
ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ ព្រហ្មលោកំ ឧបបជ្ជឹសុ ។
យេ ន សព្វេន សព្វំ សាសនំ អាជានឹសុ តេ កា-
យស្ស ភេទា បរំ មរណា អប្បេកច្ចេ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ អប្បេកច្ចេ និម្មានរតីនំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ អប្បេកច្ចេ តុសិតានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ អប្បេកច្ចេ យាមានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ អប្បេកច្ចេ តាវត្តឹសានំ
ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ អប្បេកច្ចេ ចាតុម្មហា-
រាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជឹសុ ។ យេ

មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បេ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បានតាំងប្រាប់ផ្លូវ ដើម្បីឲ្យកើតជាមួយនឹងព្រហ្ម ក្នុងព្រហ្មលោក ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សម័យនោះឯង ពួកសាវ័កណា របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ ដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ហើយ ពួកសាវ័កនោះ លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណភាពទៅ ក៏បានទៅកើត ក្នុងសុគតិព្រហ្មលោក[1] ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ទេ ពួកសាវ័កនោះ លុះរំលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណភាពទៅ ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់បរនិម្មិតវសវត្តី[2] ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់និម្មានរតី ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់តុសិត ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់យាមៈ ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់តាវត្តិង្ស ពួកខ្លះទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈ ។ ពួកជនណា

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកមនុស្សណាញុំាងសមាបត្តិទាំង ៨ នឹងអភិញ្ញាទាំង ៥ ឲ្យកើតឡើងបាន ពួកមនុស្សនោះ បានទៅកើតឯព្រហ្មលោក ។ ២ អដ្ឋកថា ថា ពួកមនុស្សណាមិនដឹងច្បាស់ គឺជាមិនអាចញុំាងសមាបត្តិទាំង ៨ សមាបត្តិណាមួយឲ្យកើតបានទេ ពួកមនុស្សនោះ ទៅកើតតែត្រឹមជាន់ទេវលោក តាំងពីជាន់បរនិម្មិតវសវត្តីចុះមកជាលំដាប់ ។

សព្វនិហីនកាយំ(១) បរិបូរេសុំ តេ គន្ធព្វកាយំ បរិបូរេសុំ ។ ឥតិ ខោ បន(២) សព្វេសំយេវ តេសំ កុលបុត្តានំ អមោឃា បព្វជ្ជា អហោសិ អវញ្ឈា(៣)សផលា សឧទ្រយាតិ(៤) ។ សរតិ តំ ភគវាតិ ។ សរាមហំ បញ្ចសិខ អហំ តេន សមយេន មហាគោវិន្ទោ ព្រាហ្មណោ អហោសឹ អហំ តំ(៥) សាវកានំ ព្រហ្មលោកសហព្យតាយ មគ្គំ ទេសេសឹ តំ ខោ បន បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យាវទេវ ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា ឥទំ ខោ បន មេ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ច តំ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ

---

១ ឱ. យេ សព្វេ សព្វនិហីនកាយំ ។ ម. យេ សព្វនិហីនំ កាយំ ។ ២ ឱ. ខោ ភោ ។ ៣ អវញ្ញាតិ វា អវជ្ឈាតិ វា បាឋោ ។ ៤ ឱ. សឧទ្រសាតិ ។ ៥ តេសំ ។

បំពេញវត្តដ៏ថោកទាប ជាងគេទាំងអស់ ពួកជនទាំងនោះ ទៅកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ ។ ឯបព្វជ្ជារបស់កុលបុត្រទាំងអស់នោះ មិនសោះសូន្យ មិនប្រកបដោយទោសទេ ប្រកបតែដោយផល ប្រកបតែដោយសេចក្តីចំរើន (អាចកើតក្នុងព្រហ្មលោកបាន) ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក្រាបទូលថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់រលឹកឃើញដំណើរនោះដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ តថាគតនឹកឃើញដែរថា សម័យនោះ តថាគតបានកើតជាមហាគោវិន្ទ-ព្រាហ្មណ៍ តថាគតសំដែងប្រាប់ផ្លូវ ដើម្បីឲ្យកើតជាព្រហ្ម នាព្រហ្មលោកនោះ ដល់ពួកសាវ័កទាំងឡាយ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ឯព្រហ្មចរិយធម៌នោះឯង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ (កិលេស) ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន បានទេ (គ្រាន់តែឲ្យបានទៅ) កើតក្នុងព្រហ្មលោកប៉ុណ្ណោះ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ព្រហ្មចរិយធម៌របស់តថាគតនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ (កិ-លេស) ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ តើដូចម្តេចទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់

ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ(១) អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សេយ្យថីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ឥទំ ខោ តំ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ យេ ខោ បន មេ បញ្ចសិខ សាវកា សព្វេន សព្វំ សាសនំ អាជានន្តិ តេ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។ យេ ន សព្វេន សព្វំ សាសនំ អាជានន្តិ តេ(២) បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ(៣) បរិក្ខយា ឱបបាតិកា ហោន្តិ តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកា ។ យេ ន សព្វេន សព្វំ សាសនំ អាជានន្តិ អប្បេកច្ចេ

---

១ ឱ. ម. កតមញ្ច តំ បញ្ចសិខ ព្រហ្មចរិយំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អប្បេកច្ចេ ។ ៣ ឱ. ម. សំយោជនានំ ។

ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង គឺផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ឯផ្លូវដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នោះ គឺ សេចក្ដីយល់ត្រូវ ១ សេចក្ដីត្រិះរិះត្រូវ ១ សំដីត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការរលឹកត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ម្នាលបញ្ចសិខៈ នេះឯងជាព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ (កិលេស) ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ ចំណែកពួកសាវ័កណា របស់តថាគត ដឹងនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅសព្វគ្រប់ ពួកសាវ័កនោះអស់អាសវៈហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយសព្វគ្រប់[១] ពួកសាវ័កនោះ គ្រាន់តែក្ស័យពួកសំយោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ គង់ទៅកើតជាឧបបាតិកៈកំណើត តែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះមកវិញ ជាធម្មតា ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ដោយសព្វគ្រប់ ពួកខ្លះគ្រាន់

---

១ អដ្ឋកថា ថា ពួកសាវ័កណា មិនធ្វើនូវអរិយមគ្គទាំង ៤ ឲ្យកើតប្រុបគ្រាន់បាន គ្រាន់តែឲ្យបាននូវអរិយមគ្គ ៣ អរិយមគ្គ ២ ឬអរិយមគ្គ ១ ប៉ុណ្ណោះ ។

តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ ត-
នុត្តា សកទាគាមិនោ ហោន្តិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ
អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ[១] ។ យេ ច សព្វេន
សព្វំ សាសនំ អាជានន្តិ អប្បេកច្ចេ តិណ្ណំ សញ្ញោ-
ជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នា ហោន្តិ អវិនិបាតធម្មា
និយតា សម្ពោធិបរាយណា ។ ឥតិ ខោ បញ្ចសិខ
សព្វេសញ្ញេវ[២] ឥមេសំ កុលបុត្តានំ អមោឃា
បព្វជ្ជា អវជ្ឈា សផលា សឧទ្រយាតិ ។ ឥទមវោច
ភគវា ។ អត្តមនោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ ភគវតោ
ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយីតិ ។

មហាគោវិន្ទសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ករោន្តិ ។ ២ ឱ. សព្វេសំយេវ ។

តែក្ស័យសំយោជនៈទាំង ៣ នឹងស្រាលស្តើងរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ជាសកទាគាមិបុគ្គល ត្រូវត្រឡប់មកកាន់កាមលោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ។ ពួកសាវ័កណា មិនដឹងច្បាស់នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដោយសព្វគ្រប់ ពួកខ្លះ គ្រាន់តែក្ស័យសំយោជនៈទាំង ៣ ជាសោតាបន្ន-បុគ្គលមានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងតែនឹងបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌តទៅមុខ ។ ម្នាលបញ្ចសិខៈ បព្វជ្ជារបស់កុលបុត្រទាំងអស់គ្នានេះមិនសោះសូន្យ មិនប្រកបដោយទោសទេ ប្រកបតែដោយផល ប្រកបតែដោយសេចក្តីចំរើន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ក៏ពេញចិត្ត ត្រេកអរ អនុមោទនា ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយថ្វាយបង្គំលា ព្រះមានព្រះភាគ ដើរប្រទក្សិណ ក៏បាត់ចាកទីនោះទៅ ។

ចប់ មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦ ។

មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ

(៧៣) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ មហាវនេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សព្វេហេវ អរហន្តេហិ ។ ទសហិ ច លោកធាតូហិ ទេវតា យេភុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ។ អថ ខោ ចតុន្នំ សុទ្ធាវាសកាយិកានំ ទេវានំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ កបិលវត្ថុស្មឹ មហាវនេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សព្វេហេវ អរហន្តេហិ ។ ទសហិ ច លោកធាតូហិ ទេវតា យេភុយ្យេន សន្និបតិតា ហោន្តិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច យន្នូន មយម្បិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមេយ្យាម ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ សន្តិកេ បច្ចេកគាថំ ភាសេយ្យាមាតិ ។

មហាសមយសូត្រ ទី ៧

[៧៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមហាវ័ន[១] ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ក្នុងសក្កជនបទ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប សុទ្ធតែជាព្រះអរហន្តទាំងអស់ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ក៏មកអំពីលោកធាតុទាំង ១០ ប្រជុំគ្នាជាច្រើន ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ គ្រានោះឯង ទេវតាទាំងឡាយដែលនៅក្នុងជាន់សុទ្ធាវាស[២] ៤អង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ព្រះមានព្រះភាគនេះ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងមហាវ័ន ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ក្នុងសក្កជនបទព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនចំនួន ៥០០ រូប សុទ្ធតែជាព្រះអរហន្តទាំងអស់ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ក៏មកអំពីលោកធាតុទាំង ១០ ប្រជុំគ្នាជាច្រើន ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ នឹងភិក្ខុសង្ឃ បើដូច្នោះ គួរយើងទាំងអស់គ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ គប្បីពោលនូវគាថាមួយម្នាក់ៗ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

---

១ ព្រៃធំ ជាព្រៃដុះឯង ជាប់ទាក់ទងតគ្នាមកពីព្រៃហេមវន្ត ។ ២ ព្រហ្មលោក៥ជាន់គឺ អវិហា អតប្បា សុទស្សា សុទស្សី អកនិដ្ឋកា ជាទីនៅនៃព្រះអនាគាមី និងព្រះអនាគាមី ដែលបានសម្រេចជាព្រះខីណាស្រពក្នុងទីនោះ ជាអ្នកបរិសុទ្ធ ហៅថា សុទ្ធាវាស ។

អថខោ តា ទេវតា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ

សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ

សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ សុទ្ធាវាសេសុ ទេវេសុ

អន្តរហិតា ភគវតោ បុរតោ បាតុរហំសុ[១] ។

អថខោ តា ទេវតា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ

អដ្ឋំសុ ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ឯកា ទេវតា ភគវតោ

សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

---

១ ម. បាតុរហេសុំ ។

លំដាប់នោះ ទេវតាទាំងនោះឯង ក៏បាត់អំពីសុទ្ធាវាសព្រហ្មលោក មកប្រាកដ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ[១] នៃព្រះមានព្រះភាគ (ដោយឆាប់រហ័ស) គួរនាដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃ ដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញ ។ គ្រានោះ ពួកទេវតានោះ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទេវតាទាំងនោះ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទេវតា ១ អង្គ ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

---

១ ក្នុងបាលីថា ពួកព្រហ្មចុះមកប្រតិស្ឋាន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ តែក្នុងអដ្ឋកថាថា ពួកព្រហ្មទាំងនោះ ឋិតនៅក្នុងព្រហ្មលោកដូចដែល គ្រាន់តែធ្វើឫទ្ធិ៍ហើយសូត្រនូវបទព្រះគាថាដែលខ្លួនសន្សំហើយប៉ុណ្ណោះ គឺព្រហ្ម ១ អង្គ ចុះមកឋិតនៅក្នុងកណ្ដាប់ចក្កវាឡខាងកើត ព្រហ្ម ១ អង្គ ...ចក្កវាឡខាងត្បូង ព្រហ្ម ១ អង្គ ...ចក្កវាឡខាងលិច ព្រហ្ម ១ អង្គ ...ចក្កវាឡខាងជើង ។ ទើបព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងកើត ក៏ចូលនីលកសិណ បញ្ចេញនូវរស្មីខៀវ បីដូចជាពាក់ស្បែករំលេចដោយកែវមណី ហើយបង្ហាញខ្លួនដល់ទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡឲ្យដឹងថា ខ្លួនមកហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពោលនូវគាថាដែលខ្លួនតាក់តែង ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងត្បូង ក៏ចូលបីតកសិណ បញ្ចេញរស្មីមានពន្លឺដូចជាមាសដូចជាផណ្ដប់ផែនមាស បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡ ឲ្យដឹងថាខ្លួនមក ហើយឋិតនៅដូច្នោះដែរ ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងលិចក៏ចូលលោហិតកសិណ បញ្ចេញរស្មីក្រហម បីដូចជាស្រោបកាយដោយសំពត់កម្ពលមានសម្បុរក្រហមឆ្អៅ បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡ ឲ្យដឹងថាខ្លួនមក ហើយឋិតនៅដូច្នោះដែរ ។ ព្រហ្មក្នុងចក្កវាឡខាងជើងក៏ចូលឱទាតកសិណបញ្ចេញរស្មីស បីដូចជាផណ្ដប់ផែនផ្កាទិះ បង្ហាញខ្លួនដល់ពួកទេវតាក្នុង ១ ហ្មឺនចក្កវាឡឲ្យដឹងថាខ្លួនមក ហើយឋិតនៅដូច្នោះដែរ ។ យល់ថាព្រហ្មទាំងនោះមកផ្សេងគ្នា តែក្នុងពេលជាមួយគ្នា ។

(៧៤) មហាសមយោ បវនស្មិំ
ទេវកាយា សមាគតា
អាគតម្ហ(១) ឥមំ ធម្មសមយំ
ទក្ខិតាយេ អបរាជិតសង្ឃន្តិ ។

(៧៥) អថខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

តត្រ ភិក្ខវោ សមាទហំសុ
ចិត្តំ អត្តនោ ឧជុកមកំសុ(២)
សារថីវ នេត្តានិ គហេត្វា
ឥន្ទ្រិយានិ រក្ខន្តិ បណ្ឌិតាតិ ។

(៧៦) អថខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

ឆេត្វា ខីលំ ឆេត្វា បលីឃំ
ឥន្ទខីលំ ឩហច្ចមនេជា

---

១ ម. អាគតម្ហា ។ ២ ម. ឧជុំ អកំសុ ។

[៧៤] ថ្ងៃនេះ ជាថ្ងៃប្រជុំធំ ក្នុងដងព្រៃ ពួកទេវតាក៏មកប្រជុំគ្នាហើយ យើងទាំងឡាយ (លុះឃើញពួកទេវតាប្រជុំគ្នាយ៉ាងនេះហើយ) ក៏នាំគ្នាមកកាន់ទីប្រជុំ ប្រកបដោយធម៌នេះ ដើម្បីឃើញនូវអបរាជិតសង្ឃ គឺសង្ឃដែលមារផ្ចាញ់មិនបាន ។

[៧៥] លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកភិក្ខុក្នុងទីប្រជុំនោះ ប្រកបដោយសមាធិ ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួន (ដែលវៀចកោង) ឲ្យជាចិត្តស្មោះត្រង់ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតទាំងឡាយ តែងរក្សានូវឥន្ទ្រិយ (ដោយល្អ) ដូចជានាយសារថី ដែលកាន់ទប់នូវខ្សែរបុទ្ទកដូច្នោះឯង ។

[៧៦] លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកភិក្ខុទាំងនោះ កាត់បង់នូវដែកគោល (រាគៈ ទោសៈ មោហៈ) កាត់បង់នូវរនុកទ្វារ (រាគៈ ទោសៈ មោហៈ) គាស់រំលើងនូវសសរគោល (រាគៈ ទោសៈ មោហៈ) ជាអ្នក

តេ ចរន្តិ សុទ្ធា វិមលា

ចក្ខុមតា សុទន្តា សុស្វាគតាតិ ។

(៧៧) អថខោ អបរា ទេវតា ភគវតោ សន្តិកេ ឥមំ គាថំ អភាសិ

យេ កេចិ ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ

ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមឹ(១)

បហាយ មានុសំ ទេហំ

ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តីតិ ។

(៧៨) អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ យេភុយ្យេន ភិក្ខវេ ទសសុ លោកធាតូសុ ទេវតា សន្និបតិតា ហោន្តិ(២) តថាគតំ ទស្សនាយ ភិក្ខុសង្ឃញ្ច យេបិ តេ ភិក្ខវេ អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្បិ ភគវន្តានំ ឯតបរមាយេវ ទេវតា សន្និបតិតា អហេសុំ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ ឯតរហិ

១ អបាយន្តិ យេភុយ្យេន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ ហោន្តីតិ ន ទិស្សតិ ។

មិនមានតណ្ហាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ ជាអ្នកបរិសុទ្ធស្អាត ប្រាស ចាកមន្ទិល ជានាគកំឡោះ ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ប្រកប ដោយចក្ខុ ៥ ទ្រង់ទូន្មានល្អហើយ តែងត្រាច់ទៅបានក្នុង ទិសទាំង ៤ មិនមានទើសទាល់ ។

(៧៧) លំដាប់នោះ ទេវតា ១ អង្គទៀត ក៏ពោលនូវគាថានេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា

ពួកជនណាមួយ បានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ទីរលឹកហើយ ពួកជននោះឯង នឹងមិនទៅកាន់អបាយភូមិឡើយ លុះលះ បង់រាងកាយជារបស់មនុស្សទៅហើយ នឹងទៅបំពេញពពួក នៃទេវតាមិនខាន ។

(៧៨) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាជាច្រើនអង្គ ក្នុងលោកធាតុទាំង ១០ មកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវតថាគតនឹងភិក្ខុសង្ឃ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយណា ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលបានត្រាស់ដឹងហើយក្នុងអតីតកាល ពួកទេវតាមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូចគ្នា មកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ ដូចជា ពួកទេវតាដែលមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញតថាគត ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ

យេបិ តេ ភិក្ខវេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្បិ ភគវន្តានំ ឯតបរមាយេវ ទេវតា សន្និបតិតា ភវិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ ឯតរហិ អាចិក្ខិស្សាមិ ភិក្ខវេ ទេវកាយានំ នាមានិ កិត្តយិស្សាមិ ភិក្ខវេ ទេវកាយានំ នាមានិ ទេសិស្សាមិ ភិក្ខវេ ទេវកាយានំ នាមានិ តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវម្ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច

(៧៩) សិលោកមនុកស្សាមិ

យត្ថ ភុម្មា តទស្សិតា
យេ សិតា គិរិគព្ភរំ
បហិតត្តា សមាហិតា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយណា ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងបានត្រាស់ដឹងក្នុងអនាគតកាល ពួកទេវតាមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះដូចគ្នា នឹងមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ ដូចពួកទេវតាដែលមកប្រជុំគ្នា ដើម្បីឃើញតថាគត ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងប្រាប់នូវនាមនឹងគោត្រ របស់ពួកទេវតាទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងពោលនូវនាមនឹងគោត្រ របស់ពួកទេវតាទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវនាមនឹងគោត្រ របស់ពួកទេវតាទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់រឿងនោះចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវភាសិតនេះថា

(៧៩) តថាគតនឹងធ្វើនូវស្លោក(១) ភូមិទេវតា (បិតនៅ)
ក្នុងទីណា ពួកភិក្ខុក៏អាស្រ័យនូវទីនោះ ពួកភិក្ខុណាដែល
នៅអាស្រ័យទីងថ្លុំ បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់អារម្មណ៍ល្អ មាន
ចិត្តតម្កល់នឹង (តថាគតនឹងសំដែងគុណនៃភិក្ខុទាំងនោះ) ។

១ ពាក្យដែលកំណត់ដោយអក្ខរៈនឹងបទហៅថាស្លោក ឬគាថា ។

ពុទ្ធ សីហោវ សល្លីនា
លោមហំសាភិសម្ភុនោ
ឱទាតមនសា សុទ្ធា
វិប្បសន្នមនាវិលា ។
ភិក្ខូ បញ្ចសតេ ញត្វា
វនេ កាបិលវត្ថវេ
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា
សាវកេ សាសនេ រតេ
ទេវកាយា អភិក្កន្តា
តេ វិជានាថ ភិក្ខវោ
តេ ច អាតប្បមករុំ
សុត្វា ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
តេសម្បាតុរហុ ញាណំ(១)
អមនុស្សាន ទស្សនំ
អប្បេកេ សតមទ្ទក្ខុំ
សហស្សំ អថ សត្តរឹ(២) ។

១ ឱ. សំបាតុរហូ ញាណំ ។ ម. សំបាតុរហុញ្ញាណំ ។ ២ ឱ. សត្តតឹ ។

ពួកភិក្ខុច្រើនរូប សម្ងំនៅក្នុងកម្មដ្ឋាន គ្រប់សង្កត់នូវការព្រឺរោមព្រឺស្បែក (ឥតមានភ័យខ្លាច) ដូចសត្វសីហៈ មានចិត្តផូរផង់ បរិសុទ្ធជ្រះថ្លាឥតមានល្អក់ឡើយ ។ លំដាប់នោះព្រះសាស្តាទ្រង់ជ្រាបនូវពួកព្រះអរហន្តជាង៥០០រូប (១) នៅក្នុងដងព្រៃជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ទើបទ្រង់ត្រាស់ នឹងពួកភិក្ខុជាសាវ័ក ដែលត្រេកអរក្នុងសាសនាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនៃទេវតាមានពន្លឺរស្មីដ៏រុងរឿង (មកហើយ) អ្នករាល់គ្នា ចូរស្គាល់នូវពួកទេវតាទាំងនោះ (ដោយទិព្វចក្ខុញាណ) ចុះឯពួកភិក្ខុទាំងនោះ បានស្តាប់នូវពាក្យ ប្រដៅនៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ហើយក៏ធ្វើនូវការព្យាយាម (ដើម្បីទិព្វចក្ខុញាណនោះ) ។ ទិព្វចក្ខុញាណសម្រាប់មើលឃើញនូវពួកអមនុស្ស (ទេវតា) ក៏កើតមានប្រាកដ ដល់ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ពួកភិក្ខុខ្លះ បានឃើញនូវអមនុស្ស ១០០ ខ្លះបានឃើញនូវអមនុស្ស ១០០០ ខ្លះបានឃើញនូវអមនុស្ស ៧០ ពាន់ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ជាង ៥០០រូប ព្រោះរាប់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបញ្ចូលផង ។

សតំ ឯកោ សហស្សានំ
អមនុស្សានមទ្ទសុំ
អប្យេកោនន្តមទ្ទក្ខុំ
ទិសា សព្វា ផុដា អហុំ(១) ។
តញ្ច សព្វំ អភិញ្ញាយ
វវត្ថិត្វាន(២) ចក្ខុមា
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា
សាវកេ សាសនេ រតេ
ទេវកាយា អភិក្កន្តា
តេ វិជានាថ ភិក្ខវោ
យេ វោហំ កិត្តយិស្សាមិ
គិរាហិ អនុបុព្វសោ ។
សត្តសហស្សា វ យក្ខា
ភុម្មា កាបិលវត្ថវា
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ(៣)
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ

១ ឱ. អហូ ។ ២ វវត្ថិត្វានាតិ វា បាឋោ ។ ៣ ឱ. ជុតីមន្តោ ។ ឯវំ សព្វត្ថ ។

ពួកភិក្ខុបានឃើញនូវអមនុស្ស ១ សែន (១០០.០០០) ខ្វះ បានឃើញនូវអមនុស្សច្រើន (មិនមានកំណត់) អមនុស្សទាំងនោះ ក៏ផ្សាយទៅពាសពេញក្នុងទិសទាំងពួង ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាប្រកបដោយចក្ខុ ៥ ទ្រង់ពិចារណាហើយ ជ្រាបនូវហេតុនោះទាំងអស់ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុ ជាសាវ័កអ្នកត្រេកអរក្នុងសាសនា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាមានពន្លឺស្មើរុងរឿង (មកហើយ) អ្នកពល់គ្នា ចូរស្គាល់នូវពួកទេវតាទាំងនោះចុះ តថាគតនឹងប្រាប់ (នូវទេវតាទាំងនោះ) ដល់អ្នកពល់គ្នា ដោយពាក្យតាមលំដាប់ហូរហែ ។ យក្សទាំង ៧ ពាន់ ជាភូមិទេវតា អាស្រ័យនៅ នាក្រុងកបិលវត្ថុ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានសម្បុរល្អ មានយស

មហាសមយសុត្តេ ទេវកាយានំ នាមានិ

មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
ឆសហស្សា ហេមវតា
យក្ខា នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
សាតាគិរា តិសហស្សា
យក្ខា នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
ឥច្ចេតេ សោឡសសហស្សា
យក្ខា នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ

មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ៗ ពួកយក្ស ៦ ពាន់ ដែលកើតនៅនាភ្នំហិមវន្ត
មានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី
មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទី
ប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ ពួកយក្ស ៣ ពាន់ ដែលនៅ
អាស្រ័យទីនភ្នំសាតាគិរី មានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នា មានឫទ្ធិ
មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នា
មកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ ពួកយក្ស
១៦ ពាន់នេះ មានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព

វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
វេស្សាមិត្តា បញ្ចសតា
យក្ខា នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
កុម្ភីរោ រាជគហិកោ
វេបុល្លស្ស និវេសនំ
ភិយ្យោ(១) នំ សតសហស្សំ
យក្ខានំ បយិរុបាសតិ
កុម្ភីរោ រាជគហិកោ
សោបាគ សមិតឹ វនំ ។

---

១ ភីយោតិបិ បាឋោ ។

មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ពួកយក្ស ដែលកើតនៅនាវេស្សាមិត្តបព៌ត មានសម្បុរផ្សេងៗគ្នា មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។

កុម្ភីរយក្ស ដែលកើតនៅនានគររាជគ្រឹះ ឯភ្នំឈ្មោះវេបុល្ល ជាទីនៅរបស់កុម្ភីរយក្សនោះ មានយក្សជាង ១ សែននាក់ តែងចូលទៅសេពគប់នឹងកុម្ភីរយក្សនោះ កុម្ភីរយក្សដែលកើតក្នុងនគររាជគ្រឹះនោះ (ព្រមទាំងបរិវារ) ក៏មកកាន់មហាវ័នជាទីប្រជុំ (នៃភិក្ខុទាំងឡាយដែរ) ។

(៨០) បុរិមញ្ច ទិសំ រាជា
ធតរដ្ឋោ បសាសតិ
គន្ធព្វានំ អាធិបតិ
មហារាជា យសស្សិ សោ ។
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ
ឥន្ទនាមា មហព្វលា
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
ទក្ខិណញ្ច ទិសំ រាជា
វិរូឡ្ហោ តប្បសាសតិ(១)
កុម្ភណ្ឌានំ អាធិបតិ
មហារាជា យសស្សិ សោ ។
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ

១ ឱ. ម. តំ បសាសតិ ។

(៨០) ព្រះបាទធតរដ្ឋៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុងទិសខាងកើត ទ្រង់ជាធំលើគន្ធព្វ(១)ទាំងឡាយ ព្រះអង្គជាមហារាជ មានយសធំ ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទធតរដ្ឋៈនោះ មានច្រើនរូប មាននាមថា ឥន្ទៈ មានកំឡាំងច្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ព្រះបាទវិរូឡ្ហៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុងទិសខាងត្បូង ជាធំលើពួកកុម្ភណ្ឌ(២) ព្រះអង្គជាមហារាជ មានយសធំ ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទវិរូឡ្ហៈនោះ មានច្រើនរូប មាននាមថា

១ ពួកទេវតាអ្នកប្រគំ ឬអ្នកច្រៀង អ្នករាំ ។ល។ ២ ពួកទេវតាមានរូបប្រហែលគ្នានឹងយក្ស ឬយក្ខមានអណ្ដាតប៉ុនក្អម ។

ឥន្ទនាមា មហាពលា
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ៗ
បច្ឆិមញ្ច ទិសំ រាជា
វិរូបក្ខោ បសាសតិ
នាគានំ(១) អាធិបតិ
មហារាជា យសស្សី សោ ៗ
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ
ឥន្ទនាមា មហាពលា
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ៗ
ឧត្តរញ្ច ទិសំ រាជា
កុវេរោ តប្បសាសតិ

១ ឱ. នាគានំ វ ៗ ម. នាគានញ្ច ៗ

ឥន្ទៈ មានកំឡាំងច្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ នៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ព្រះបាទវិរូបក្ខៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុង ទិសខាងលិច ទ្រង់ជាធំលើពួកនាគ ព្រះអង្គជាមហារាជ មានយសធំ ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទ វិរូបក្ខៈនោះ មានច្រើនរូប មាននាមជា ឥន្ទៈ មានកំឡាំង ច្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មាន ចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ នៃភិក្ខុទាំង ឡាយ ។ ព្រះបាទកុវេរៈ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅក្នុងទិសខាងជើង

យក្ខានំ អាធិបតិ
មហារាជា យសស្សិ សោ ។
បុត្តាបិ តស្ស ពហវោ
ឥន្ទនាមា មហព្ពលា
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
បុរិមទិសំ(១) ធតរដ្ឋោ
ទក្ខិណេន វិរូឡ្ហកោ
បច្ឆិមេន វិរូបក្ខោ
កុវេរោ ឧត្តរំ ទិសំ
ចត្តារោ តេ មហារាជា
សមន្តា ចតុរោ ទិសា
ទទ្ទល្លមានា(២) អដ្ឋំសុ
វនេ កាបិលវត្ថវេ ។

---

១ ឱ. ម. បុរិមំ ទិសំ ។ ២ ទទ្ទល្ហមានាតិបិ បាឋោ ។

មហាសមយសូត្រ តាមអឹងៈគាត្ររបស់ពួកទេវតា និងស្តេចលោកបាលទាំង ៤

នោះ ទ្រង់ជាធំលើពួកយក្ស ព្រះអង្គជាមហារាជ មានយសធំ ៗ ព្រះរាជបុត្រទាំងឡាយ របស់ព្រះបាទកុវេរៈនោះ មានច្រើនរូប មាននាមថា ឥន្ទៈ មានកំឡាំងច្រើន មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ ព្រះបាទធតរដ្ឋៈ ជាធំក្នុងទិសខាងកើត ព្រះបាទវិរូឡ្ហកៈ ជាធំក្នុងទិសខាងត្បូង ព្រះបាទវិរូបក្ខៈជាធំក្នុងទិសខាងលិច ព្រះបាទកុវេរៈ ជាធំក្នុងទិសខាងជើង មហារាជទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ បានញ៉ាំងទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញឲ្យភ្លឺព្រោងព្រាត (ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន) ឋិតនៅក្នុងមហាវ័ន ជិតក្រុងកបិលវត្ថុ ៗ

[៨១] តេសំ មាយាវិនោ ទាសា
អាគូ វញ្ចនិកា(១) សហ
មាយា កុដេណ្ឌុ វេដេណ្ឌុ
វិដូ ច វិដុដោ(២) សហា
ចន្ទនោ កាមសេដ្ឋោ ច
កិន្និឃណ្ឌុ និឃណ្ឌុ ច ។
បនាទោ ឱបមញ្ញោ ច
ទេវសូតោ ច មាតលិ
ចិត្តសេនោ ច គន្ធព្វោ
នឡោរាជា ជនោសភោ
អាគូ(៣) បញ្ចសិខោ ចេវ
តិម្ពរូ សុរិយវច្ចសា ។
ឯតេ ចញ្ញេ ច រាជានោ
គន្ធព្វា សហ រាជុភិ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។

---

១ ឱ. អាគុ វញ្ចនិកា ។ ម. អាគុំ វញ្ចនិកា ។ ២ ឱ. វិឌុច្ច វីដុច្ចោ ។ ៣ ម. អាគុំ ។ ម. អាគុ ។

[៨១] ពួកទាសៈនៃមហារាជទាំង ៤ ព្រះអង្គនោះ គឺ កុវេណ្ឌុ ១ វេវេណ្ឌុ ១ វិដូ ១ វិដូដៈ ១ ចន្ទនៈ ១ កាមសេដ្ឋៈ ១ កិន្នុឃណ្ឌុ ១ និឃណ្ឌុ ១ សុទ្ធតែជាអ្នកមានមាយា ជាអ្នកល្បួង បញ្ឆោត ជាអ្នកអួតអាង តែងធ្វើនូវមាយាមកជាមួយគ្នាដែរ ៗ ទាំងទេវរាជអម្បាលេះ គឺបនាទៈ ១ ឱបមញ្ញៈ ១ ទេវសូត ១ មាតលី ១ ចិត្តគន្ធព្វ ១ សេនគន្ធព្វ ១ នឡោរាជៈ ១ ជនោសភៈ ១ បញ្ចសិខៈ ១ តិម្ពរុ ១ នាងសុរិយវច្ចសា (ជាធីតារបស់តិម្ពរុនោះ)១ ក៏នាំគ្នាមកដែរ ៗ គន្ធព្វរាជទាំងឡាយនេះផង ពួកដទៃផង ព្រមទាំងទេវរាជទាំងឡាយ មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ

មហាសមយសុត្តំ ទេវកាយានំ នាមានិ

អជាគូ(១) នាភសា(២) នាគា
វេសាលា សហា តច្ឆកា
កម្ពលស្សតរា អាគូ
បាយាគា សហា ញាតិភិ
យាមុនា ធតរដ្ឋា ច
អាគូ នាគា យសស្សិនោ
ឯរាវណ្ណោ មហានាគោ
សោបាគ សមិតឹ វនំ ។

(៨២) យេ នាគរាជេ សហសា ហរន្តិ
ទិព្វា ទិជា បក្ខិ វិសុទ្ធចក្ខូ
វេហាយសា(៣) តេ វនមជ្ឈបត្តា
ចិត្រា សុបណ្ណា ឥតិ តេស នាមំ
អភយន្តទា នាគរាជានមាសិ

---

១ ឱ. អជាតុ ។ ម. អជាតុំ ។ ២ ម. នាគសា ។ ៣ ឱ. វេហាសយា ។

មួយទៀត នាគទាំងឡាយនៅក្នុងស្រះឈ្មោះ នាភសៈ នឹងនាគនៅក្នុងក្រុងវេសាលី ក៏នាំគ្នាមកជាមួយនឹងនាគបរិសទ្យឈ្មោះតច្ចកៈ កម្ពលនាគ នឹងអស្សតរនាគ (ដែលនៅនាដើងភ្នំសិនេរុ) ក៏នាំគ្នាមក នាគទាំងឡាយនៅក្នុងកំពង់បយាគៈព្រមដោយពពួកញាតិក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ពួកនាគដែលនៅក្នុងទន្លេយមុនាក្តី ពួកនាគដែលកើតក្នុងត្រកូលស្តេចធតរដ្ឋៈមានបរិវារដ៏ច្រើនក្តី ក៏បាននាំគ្នាមក សូម្បីតែឯរាវណទេវបុត្តជាដំរីធំនោះសោត ក៏បានមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំ (នៃភិក្ខុទាំងឡាយដែរ) ។

(៨២) ពួកគ្រុឌណា ជាសត្វស្លាបមានកំណើតពីរដង មានអានុភាពជាទិព្វ មានភ្នែកដ៏បរិសុទ្ធ (អាចមើលឃើញទូរ) ពួកនាគអំពីចម្ងាយចំនួន ១០០ យោជន៍ ១០០០ យោជន៍) តែងចាប់យកនូវស្តេចនាគ ទៅដោយឆាប់រហ័ស គ្រុឌទាំងនោះ ក៏ហើរមកតាមអាកាស បានមកដល់ពាក់កណ្តាលនៃមហាវ័ន គ្រុឌទាំងនោះមានឈ្មោះថា ចិត្រសុបណ្ណៈដូច្នេះគ្រានោះ ស្តេចនាគទាំងឡាយ ក៏មិនមានសេចក្តីភ័យខ្លាច

សុបណ្ណតោ ខេមមកាសិ ពុទ្ធោ
សណ្ហាហិ វាចាហិ ឧបវ្ហយន្តា
នាគា សុបណ្ណា សរណមកំសុ ពុទ្ធំ ។
ជិតា វជិរហត្ថេន
សមុទ្ទំ អសុរា សិតា
ភាតរោ វាសវស្សេតេ
ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ ។
កាលកញ្ចា មហាភិស្មា
អសុរា ទានវេឃសា
វេបចិត្តិ សុចិត្តិ ច
បហារាទោ នមុចី សហ ។
សតញ្ច ពលិបុត្តានំ
សព្វេ វេរោចនាមកា
សន្នយ្ហិត្វា ពលី សេនំ
រាហុភទ្ទមុបាគមុំ
សមយោទានិ ភទ្ទន្តេ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។

ឡើយ ព្រះសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ក៏បានធ្វើ (ស្តេចនាគ) ឲ្យក្រុម
កក្កុដនំពីគ្រុឌ នាគនឹងគ្រុឌទាំងឡាយ ក៏ត្រឡប់និយាយ
រកគ្នាដោយសំដីដ៏ពីរោះ (ហាក់ដូចជាមិត្តសំឡាញ់នឹងគ្នា)
បានធ្វើនូវព្រះពុទ្ធឲ្យជាទីពឹងទីរលឹក ។ ពួកអសុរ (ណា)
ដែលព្រះឥន្ទ្រឈ្នះហើយ អាស្រ័យនៅក្នុងសមុទ្រ ពួកអសុរ
ទាំងនោះជាបងប្អូន (ជាប់ពន្ធ) នឹងព្រះឥន្ទ្រ ជាអ្នកមានឫទ្ធិ
មានយស ។ កាលកញ្ចុអសុរទាំងឡាយ មានកាយធំសំបើមក្តី
ទានវឃសអសុរទាំងឡាយក្តី វេបចិត្តិអសុរក្តី សុចិត្តិអសុរក្តី
បហារាទអសុរក្តី នមុចិទេវបុត្តមារក្តី ក៏មកជាមួយគ្នាដែរ ។
កូនរបស់ពលិអសុរទាំង ១០០ នាក់ មានឈ្មោះថាវេរោចៈ(១)
ទាំងអស់ ចងសៀតនូវគ្រឿងពលសេនា ចូលមកគាល់
រាហុអសុរិន្ទដ៏ចំរើន ដោយពាក្យថា ឥឡូវនេះជាសម័យគួរ
នឹងប្រជុំគ្នា សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ដូច្នេះហើយ
ទេវតាទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ។

---

១ កូនរបស់ពលិអសុរទាំងអស់ បានជាឲ្យឈ្មោះវេរោចៈ ព្រោះឲ្យតាមនាមរបស់រាហុជា
អាពុកធំ ។

(៨៣) អាបោ ច ទេវា បឋវី ច(១)
តេជោ វាយោ តទាគមុំ
វរុណា វារុណា ទេវា
សោមោ ច យសសា សហ ។
មេត្តាករុណាកាយិកា
អាគូ ទេវា យសស្សិនោ
ទសេតេ ទសធា កាយា
សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
វេណ្ឌូ(២) ច ទេវា សហលី ច
អសមា ច ទុវេ យមា
ចន្ទស្សូបនិសា ទេវា

១ ឱ. ម. បឋវ្យំ តត្ថ ។ ២ ឱ. វេណ្ហូ បិ ។ ម. វេណ្ឌុ ។ បឋវ្វោ ន មិស្សតិ ។

[៨៣] អាបោទេវតា(១)ក្តី បឋវីទេវតា(២)ក្តី តេជោទេវតា(៣)ក្តី វាយោទេវតា(៤)ក្តី វរុណទេវតាក្តី វារុណទេវតាក្តី សោមទេវតា ព្រមទាំងយសទេវតាក្តី ក៏បាននាំគ្នាមក ក្នុងកាលនោះ ។ ទេវតាទាំងឡាយ ដែលកើតដោយអំណាចមេត្តាឈាននិងករុណាឈាន ជាអ្នកមានយស ក៏បាននាំគ្នាមក ទេវតាទាំង១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកទេវតាឈ្មោះវេណ្ហុក្តី ឈ្មោះសហលីក្តី ឈ្មោះអសមាក្តី និងឈ្មោះយមៈទាំងពីរពួកក្តី ពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនូវព្រះចន្ទក្តី

---

១ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មអាបោកសិណ ។ ២ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មនូវបឋវីកសិណ ។ ៣ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មនូវតេជោកសិណ ។ ៤ ទេវតាកើតដោយការបរិកម្មនូវវាយោកសិណ ។

ចន្ទមាគូ បុរក្ខិតា ។
សុរិយស្សូបនិសា ទេវា
សុរិយមាគូ បុរក្ខិតា
នក្ខត្តានិ បុរក្ខត្វា
អាគូ មន្ទវលាហកា
វសូនំ វាសវោ សេដ្ឋោ
សក្កោ ចាគ(១) បុរិន្ទទោ ។
ទសេតេ ទសធា កាយា
សព្ពេ នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតី វនំ ។
អថាគូ សហភូ ទេវា
ជលមគ្គិសិខារិវ
អរិដ្ឋកា ច រោជា ច
ឧម្មាបុប្ផនិភាសិនោ

១ ម. ឋាគា ។

បានហែហមព្រះចន្ទក៏មកដែរ ។ ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនូវព្រះអាទិត្យ បានហែហមព្រះអាទិត្យមក ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនូវផ្កាយ ក៏ហែហមផ្កាយមក ទាំងមន្ទវលាហកទេវតា[១] ទាំងឡាយក៏មក សូម្បីសក្កទេវរាជ ទ្រង់ព្រះនាមវាសវបុរិន្ទទៈដ៏ប្រសើរជាងពួកទេវតា ក៏មកដែរ ។ ទេវតាទាំង ១០ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មួយទៀត ទេវតាទាំងឡាយឈ្មោះសហភូដ៏រុងរឿង បីដូចជាអណ្ដាតភ្លើង ក៏បានមក ពួកទេវតាឈ្មោះអរិដ្ឋកៈក្ដី រោជៈក្ដី ឧមាបុប្ផនិភាសី[២]ក្ដី

---

១ អដ្ឋកថា ថា មន្ទវលាហកទេវតា បែកទៅ ជា ៣ ពួកគឺ វាតវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្ដាលខ្យល់ ១ អព្ភវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្ដាលពពក ១ ឧណ្ហវលាហកៈ ទេវតាជាអ្នកបណ្ដាលកំដៅ ។ ២ ទេវតាមានរស្មីដូចផ្កាកប្បាស ។

វរុណា សហធម្មា ច
អច្ចុតា ច អនេជកា
សូលេយ្យរុចិរា អាគូ
អាគូ វាសវនេសិនោ ។
ទសេតេ ទសធា កាយា
សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតិំ វនំ ។
សមានា មហាសមានា
មានុសា មានុសុត្តមា
ខិឌ្ឌាបទូសិកា អាគូ
អាគូ មនោបទូសិកា
អថាគូ ហរយោ ទេវា
យេ ច លោហិតវាសិនោ
បារគា មហាបារគា

វរុណៈក្តី សហធម្មៈក្តី អច្ចុតៈក្តី អនេជកៈក្តី សុលេយ្យៈក្តី រុចិរៈក្តី ក៏បានមក ទាំងពួកទេវតា ឈ្មោះវាសវនេសី ក៏បានមក ៗ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ ទេវតាទាំងឡាយ ឈ្មោះសមានៈក្តី មហាសមានៈក្តី មានុសៈក្តី មានុសុត្តមៈក្តី ខិឌ្ឌាបទូសិកៈក្តី ក៏បានមក ពួកទេវតា ឈ្មោះមនោបទូសិកៈ ក៏បានមក ទាំងពួកទេវតា ឈ្មោះហរិក្តី ឈ្មោះលោហិតវាសីក្តី ក៏បានមក ទេវតាទាំងឡាយ ឈ្មោះបារគៈក្តី ឈ្មោះមហាបារគៈក្តី

អាគូ ទេវា យសស្សិនោ ។

ទសេតេ ទសធា កាយា

សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ

ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ

វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ

មោទមានា អភិក្កាមុំ

ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។

សុក្កា ករុម្ហា អរុណា

អាគូ វេឃនសា សហ ។

ឱទាតគយ្ហា បាមោក្ខា

អាគូ ទេវា វិចក្ខណា

សទាមត្តា ហារគជា

មិស្សកា ច យសស្សិនោ

ថនយំ អាគា បជ្ជុន្នោ

យោ ទិសា អភិវស្សតិ ។

ទសេតេ ទសធា កាយា

សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ

ជាអ្នកមានយសក៏បានមក ៗ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ ក៏បាននាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ៗ ទេវតាទាំងឡាយ ឈ្មោះសុក្កៈក្តី ករុម្ហៈក្តី អរុណៈក្តី ក៏បានមកជាមួយនឹងវេឃនសទេវតា ៗ ពួកទេវតាឈ្មោះឱទាតគយ្ហៈ ជាប្រធានក្តី ឈ្មោះវិចក្ខណៈក្តី ក៏បានមក ពួកទេវតាឈ្មោះសទាមត្តៈក្តី ឈ្មោះហារគជៈក្តី ឈ្មោះមិស្សកៈក្តី សុទ្ធតែជាអ្នកមានយស (ក៏បានមក) បជុនទេវរាជ ដែលញុំាងមេឃឲ្យគ្រហឹម កំទរ ហើយបង្អុរភ្លៀង ឲ្យធ្លាក់ចុះគ្រប់ទិស ក៏បានមក ៗ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នាទាំងអស់ មានឫទ្ធិ

មហាសមយសុត្តំ ទេវកាយានំ នាមានិ

ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
ខេមិយា តុសិតា យាមា
កដ្ឋកា ច យសស្សិនោ
លម្ពិតកា លាមសេដ្ឋា
ជោតិនាមា ច អាសវា
និម្មានរតិនោ អាគូ
អថាគូ បរនិម្មិតា ។
ទសេតេ ទសធា កាយា
សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ
វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ
មោទមានា អភិក្កាមុំ
ភិក្ខូនំ សមិតឹ វនំ ។
សដ្ឋេតេ ទេវកាយា

មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មានចិត្តរីករាយ ក៏បាន នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួក ខេមិយទេវតា ដែលឋិតនៅក្នុងតុសិតបុរីក្តី ឋិតនៅក្នុងយាម-ទេវលោកក្តី ពួកកដ្ឋកទេវតាដែលមានយសក្តី ពួកលម្ពិតក-ទេវតាក្តី ពួកលាមសេដ្ឋទេវតាក្តី ពួកទេវតាឈ្មោះជោតិក្តី ឈ្មោះអាសវៈក្តី ពួកនិម្មានរតីទេវតាក្តី ក៏បានមក ទាំងពួក បរនិម្មិតទេវតា ក៏បានមក ។ ទេវតាទាំង ១០ ពួកនេះ ឋិតនៅដោយចំណែក ១០ សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នា ទាំងអស់ មានឫទ្ធិ មានអានុភាព មានរស្មី មានយស មាន ចិត្តរីករាយ ក៏បាននាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំង ឡាយ ។ ពួកទេវតាទាំង ៦០ មានអាពោទេវតាជាដើមនេះ

សព្វេ នានត្តវណ្ណិនោ
នាមន្វយេន អាគញ្ឆុំ
យេ ចញ្ញេ សទិសា សហ
បវុដ្ឋជាតិមក្ខិលំ
ឱឃតិណ្ណមនាសវំ
ទក្ខេមោឃតរំ នាគំ
ចន្ទំវ អសិតាតិតំ(១)

[៨៤] សុព្រហ្មា បរមត្តោ ច
បុត្តា ឥទ្ធិមតោ សហ
សនង្កុមារោ តិស្សោ ច
សោបាគ សមិតឹ វនំ ។
សហស្សព្រហ្មលោកានំ
មហាព្រហ្មាភិតិដ្ឋតិ
ឧបបន្នោ ជុតិមន្តោ
ភិស្មាកាយោ យសស្សិ សោ
ទសេត្ថ ឥស្សរា អាគូ

---

១ អសិតាតិគន្តិ វា បាឋោ ។

សុទ្ធតែមានសម្បុរផ្សេងៗ គ្នាទាំងអស់ មកហើយដោយបំណែកនាម សូម្បីពួកទេវតាណាក្រៅពីនោះ ដែលមានរស្មីប្រហែលគ្នា ក៏មកព្រមគ្នាដោយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងទៅមើលព្រះអរិយសង្ឃ ដែលប្រាសចាកជាតិ ឥតមានកិលេស ដូចជាដែកគោល លោកឆ្លងចាកអន្លង់ទាំង ៤ ហើយ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងត្រាំ រួចស្រឡះចាកឱឃៈទាំង ៤ ហើយ លោកមិនបានធ្វើនូវបាប មួយទៀត យើងនឹងបានឃើញនូវព្រះទសពល ដែលរុងរឿងដោយសិរី ដូចព្រះចន្ទ្រឆ្លងផុតអំពីពពក ។

(៨៤) អរិយព្រហ្មទាំងឡាយ គឺសុព្រហ្ម នឹងបរមត្តព្រហ្ម ជាបុត្តរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានឫទ្ធិ ក៏មកជាមួយគ្នា សនង្កុមារមហាព្រហ្មក្តី តិស្សមហាព្រហ្មក្តី ក៏នាំគ្នាមកកាន់មហាវ័ន ជាទីប្រជុំនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មហាព្រហ្មទាំង ១ ពាន់ ក៏មកហើយ មហាព្រហ្ម ១ អង្គ គ្របសង្កត់នូវព្រហ្មឯទៀតបាន មហាព្រហ្មនោះ កើតក្នុងព្រហ្មលោក មានអានុភាព មានកាយសំបើម មានយស ក៏មកដែរ ។ មហា-ព្រហ្មទាំង ១០ ជាឥស្សរៈលើព្រហ្មទាំង ១ ពាន់នេះ តែង

បច្ចេកវសវត្តិនោ
តេសញ្ច មជ្ឈតោ អាគា(១)
ហារិតោ បរិវារិតោ ។
តេ ច សព្វេ អភិក្កន្តេ
សិន្ទេ ទេវេ(២) សព្រហ្មកេ
មារសេនា អភិក្កាមិ
បស្ស កណ្ហស្ស មន្ទិយំ ។
ឯថ គណ្ហថ ពន្ធថ
រាគេន ពន្ធមត្ថុ វោ(៣)
សមន្តា បរិវារេថ
មា វោ មុញ្ចិត្ថ កោចិ នំ ។
ឥតិ តត្ថ មហាសេនោ
កណ្ហសេនំ(៤) អបេសយិ
បាណិនា តលមាហច្ច
សរំ កត្វាន ភេរវំ
យថា បាវុស្សកោ មេឃោ

១ បាយតោ អាគូតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ឱ. សិន្ទូទេវេ ។ ម. សិន្ទេ ទេវេ ។
៣ ឱ. វេ ។ ៤ ម. កណ្ហសេនំ ។

ផ្កាយអំណាចផ្សេងៗ ក៏បានមក ហារិតមហាព្រហ្ម (ដែលមានព្រហ្មទាំង ១ សែន) ហែហមក្នុងកណ្ដាលនៃពួកព្រហ្មទាំងនោះ ក៏បានមក ។ សេនារបស់មារបានឃើញនូវពួកទេវតា ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ព្រមទាំងព្រះព្រហ្មទាំងអស់នោះមកដូច្នោះហើយ ក៏បានមក ហើយពោលថា អ្នកទាំងឡាយចូរមើលនូវសេចក្ដីល្ងង់របស់មារ ។ (ឯសេនារបស់មារក៏ពោលថា) អ្នកទាំងឡាយចូរមក ចូរចាប់ចងពួកទេវតាទាំងនេះទុក ការចងដោយរាគៈ ចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយ (១) អ្នកទាំងឡាយ ចូរព័ទ្ធឲ្យជុំវិញ បណ្ដាអ្នកទាំងអស់គ្នា អ្នកណាមួយក៏កុំបណ្ដោយឲ្យទេវតា ១ អង្គរួចទៅបានឡើយ ។ មារជាសេនាធិកក្នុងទីប្រជុំធំនោះ ក៏ទះនូវផ្ទៃនៃផែនដីដោយបាតដៃធ្វើនូវសំឡេងគម្រាមមុខគួរខ្លាច ដូចជាមហាមេឃ គ្រហឹម

---

១ អដ្ឋកថា ថា មណ្ឌលនៃទេវតាទាំងអស់នេះ ជាប់ដោយរាគៈ ចូរមានដល់អ្នកទាំងឡាយ បានសេចក្ដីថា មារសេនាបង្គាប់បរិសទ្យ ឲ្យចងទេវមណ្ឌល គឺពួកទេវតាទាំងអស់ឲ្យជាប់ដោយរាគៈ ។

ថនយន្តោ សវិជ្ជុកោ
តទា សោ បច្ចុទាវត្តិ
សង្កុទ្ធោ អសយំ វសេ(១) ។
តញ្ច សព្វំ អភិញ្ញាយ
វវត្ថិត្វាន ចក្ខុមា
តតោ អាមន្តយិ សត្ថា
សាវកេ សាសនេ រតេ
មារសេនា អភិក្កន្តា
តេ វិជានាថ ភិក្ខវោ
តេ ច អាតប្បមករុំ
សុត្វា ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
វីតរាគេហិ បក្កាមុំ
នេសំ លោមម្បិ(២) ឥញ្ជយុំ
សព្វេ វិជិតសង្គាមា
ភយាតីតា យសស្សិនោ
មោទន្តិ សហ ភូតេហិ
សាវកា តេ ជនេ សុតាតិ ។

មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

១ ខ. វសី ។ ២ ឱ. នសំ លោមំបិ ។

បង្កើតភ្លៀងមានទាំងផ្គរផ្ទោរ ក្នុងកាលនោះ មារនោះមិនអាចនឹងធ្វើ (ទេវតាណាមួយ) ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចខ្លួនបាន ក៏ក្រេវក្រោធថយចេញបាត់ទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់មានចក្ខុពិចារណាហើយ ដ្បិតហេតុនោះទាំងអស់ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុជាសាវកទាំងឡាយ ដែលត្រេកអរក្នុងសាសនាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មារសេនាមកដល់ហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្គាល់ នូវមារសេនាទាំងនោះចុះ ឯពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះបានស្តាប់ពាក្យប្រដៅព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ហើយ ក៏ធ្វើព្យាយាម (ដើម្បីចូលកាន់ផលសមាបត្តិ) ។ មារព្រមទាំងពួកសេនារបស់មារ ក៏ចៀសចេញឆ្ងាយទៅ អំពីពួកអរិយសាវកដែលប្រាសចាកកាមៈ សូម្បីតែរោមរបស់ព្រះអរិយៈទាំងនោះ ក៏មិនបានព្រឹព្រួចឡើយ (ទើបមារពោលសរសើរភិក្ខុសង្ឃថា) ពួកសាវកទាំងនោះ លោកឈ្នះសឹកសង្គ្រាមហើយ កន្លងបង់នូវសេចក្តីភ័យខ្លាចបានហើយ មានយសល្បីខ្ទរខ្ទារទៅក្នុងប្រជុំជន តែងរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះអរិយៈដែលកើតហើយ (ក្នុងសាសនាព្រះទសពល) ។

ចប់ មហាសមយសូត្រ ទី ៧ ។

សក្កបញ្ហសុត្តំ អដ្ឋមំ

(៨៩) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ បាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌា នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្វតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ ។ តេន ខោ បន សមយេន សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឧស្សុក្កំ ឧទបាទិ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ អថ ខោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស ឯតទហោសិ កហំ នុ ខោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ។ អទ្ទសា ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ មគធេសុ វិហរន្តំ បាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌា នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្វតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ ទិស្វាន ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ

សក្កបញ្ហសូត្រ ទី ៨

(៨៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា[១] ជិតភ្នំវេទិយកៈ (តាំងនៅ) ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ។ ក៏សម័យនោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយកើតឡើង ដើម្បីនឹងទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ វេលានោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់បរិវិតក្កៈដូច្នេះថា ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីណាហ្ន៎ ។ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា បានទតឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ជិតភ្នំវេទិយកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់ហៅពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្សមក

---

១ គុហាមានដើមពោធស្លាដុះក្បែរមាត់ទ្វារ ។

អយំ មារិសា ភគវា មគធេសុ វិហរតិ បាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌា នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្វតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ យទិ បន មារិសា មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ ទេវា តាវតឹសា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ(១) អាមន្តេសិ អយំ តាត បញ្ចសិខ ភគវា មគធេសុ វិហរតិ បាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌា នាម ព្រាហ្មណគ្គាមោ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្វតេ ឥន្ទសាលគុហាយំ យទិ ហិ បន(២) តាត បញ្ចសិខ មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា វេឡុវបណ្ឌុវីណំ អាទាយ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស អនុចរិយំ ឧបាគមិ ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ

១ ម. គន្ធព្វទេវបុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. យទិ បន ។

ប្រាប់ថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់អង្គនេះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ជិតភ្នំវេទិយកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ បើដូច្នោះ គួរយើងទាំងអស់គ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ៗ ពួកទេវតាដែលឋិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ក៏ទទួលព្រះរាជឱង្ការនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ៗ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់ត្រាស់ហៅបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តថា ម្នាលអ្នកបញ្ចសិខៈ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនេះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥន្ទសាលគុហា ជិតភ្នំវេទិយកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ ម្នាលអ្នកបញ្ចសិខៈ បើដូច្នោះ គួរយើងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ៗ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ទទួលព្រះរាជឱង្ការនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់ពិណ មានសម្បុរលឿងដូចផ្លែព្នៅទុំ ដើរតាមក្រោយនៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ៗ ក្នុងខណៈនោះឯង សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា មានពួកទេវតាដែលឋិត

សក្កបញ្ហសុត្តំ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តវត្ថុ

ទេវេហិ តាវត្តឹសេហិ បរិវុតោ បញ្ចសិខេន គន្ធព្វបុត្តេន បុរក្ខតោ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ខោ[1] ទេវេសុ តាវត្តឹសេសុ អន្តរហិតោ មគធេសុ បាចីនតោ រាជគហស្ស អម្ពសណ្ឌា នាម ព្រាហ្មណគាមោ តស្សុត្តរតោ វេទិយកេ បព្វតេ បច្ចុដ្ឋាសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន វេទិយកោ បព្វតោ អតិរិវ ឱភាសជាតោ ហោតិ អម្ពសណ្ឌា ច ព្រាហ្មណគាមោ យថា តំ ទេវានំ ទេវានុភាវេន ។ អបិស្សុទំ បរិតោ គាមេសុ មនុស្សា ឯវមាហំសុ អាទិត្តស្សុ នាមជ្ជ វេទិយកោ បព្វតោ ឈាយតស្សុ នាមជ្ជ វេទិយកោ បព្វតោ ជលតស្សុ នាមជ្ជ វេទិយកោ កឹ សុ នាមជ្ជ វេទិយកោ បព្វតោ អតិរិវ ឱភាសជាតោ អម្ពសណ្ឌា ច ព្រាហ្មណគាមោតិ ។ សំវិគ្គា លោមហដ្ឋជាតា អហេសុំ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ

---

១ ឱ. ម. ឯវមេវ ។

នៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ហោមរោមហែហម មានបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តជាអ្នកនាំមុខ ក៏បាត់អំពីពពួកទេវតា ដែលឋិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស មកប្រតិស្ឋានទៅលើភ្នំវេទិយកៈ ជាខាងកើតនៃក្រុងរាជគ្រឹះ ជាខាងជើងនៃព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក្នុងដែនមគធៈ (ដោយឆាប់ហ័ស) ប្រៀបដូចបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាៈចេញដូច្នោះឯង ។ ក្នុងសម័យនោះឯង ភ្នំវេទិយកៈ និងព្រាហ្មណគ្រាម ឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ក៏មានពន្លឺព្រោងព្រាត ដោយទេវានុភាពនៃពួកទេវតា ។ បានឮថា ពួកមនុស្សក្នុងស្រុកជិតខាងនិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ថ្ងៃនេះ ភ្នំវេទិយកៈរុងរឿង ថ្ងៃនេះ ភ្លើងឆេះភ្នំវេទិយកៈ ថ្ងៃនេះ ភ្នំវេទិយកៈ ភ្លឺប្រាលវឡាល ភ្នំវេទិយកៈ និងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះអម្ពសណ្ឌៈ ហេតុអ្វីបានជាមានពន្លឺភ្លឺក្រៃពេកក្នុងថ្ងៃនេះ ៗ ពួកមនុស្សទាំងនោះ ក៏មានសេចក្ដីតក់ស្លុតព្រឺរោម ៗ គ្រានោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់ត្រាស់ហៅបញ្ចសិខៈ

អាមន្តេសិ ទុរុបសង្កមា ខោ តាត បញ្ចសិខ តថាគតា មាទិសេន ឈាយី ឈានរតា តទន្តរំ បដិសល្លីនា យទិ បន ត្វំ តាត(១) បញ្ចសិខ ភគវន្តំ បឋមំ បសាទេយ្យាសិ តយា តាត បឋមំ បសាទិតំ បច្ឆា មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមេយ្យាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា វេឡុវបណ្ឌុវីណំ អាទាយ យេន ឥន្ទសាលគុហា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯត្តាវតា មេ ភគវា នេវ អតិទូរេ ខោ វសតិ(២) នាច្ចាសន្នេ សទ្ទញ្ច មេ(៣) សោស្សតីតិ ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ វេឡុវបណ្ឌុវីណំ អាទាយ អស្សាវេសិ ឥមា ច គាថាយោ អភាសិ ពុទ្ធូបសញ្ហិតា ធម្មូបសញ្ហិតា សង្ឃូបសញ្ហិតា អរហន្តូបសញ្ហិតា កាមូបសញ្ហិតា

---

១ ឱ. យទិ បន តាត ។ ២ ឱ. ម. អតិទូរេ ភវិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ន អច្ចាសន្នេ សទ្ទញ្ច ខោ ។

គន្ធព្វបុត្តមកថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គមានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន ព្រះអង្គសម្ងំនៅដោយកម្មដ្ឋានបានក្សាម ៗ (ព្រោះហេតុនោះ) បុគ្គលដូចយ៉ាងយើង ដែលជាអ្នកមានរាគៈ ទោសៈ មោហៈ នឹងចូលទៅគាល់បានដោយលំបាក នែអ្នកបញ្ចសិខៈ បើដូច្នោះ គួរអ្នកធ្វើឲ្យព្រះមានព្រះភាគពេញព្រះហឫទ័យ(បើកឱកាសឲ្យ) ជាមុនសិន ម្នាលអ្នក បើអ្នក បានធ្វើឲ្យព្រះអង្គពេញព្រះហឫទ័យជាមុនហើយ សឹមយើងទាំងឡាយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ៗ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ទទួលព្រះរាជឱង្ការរបស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាថា ព្រះករុណា ថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់នូវពិណមានសម្បុរលឿងដូចផ្លែព្នៅទុំ ចូលសំដៅទៅត្រង់ឥន្ទសាលគុហា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ដោយគិតថា ទីត្រឹមប៉ុណ្ណេះ ព្រះមានព្រះភាគគង់នៅ មិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេកអំពីអញ ទាំងព្រះអង្គក៏ទ្រង់ឮសំឡេងអញបានផង ៗ លុះបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ចាប់ដេញពិណមានសម្បុរលឿងដូចផ្លែព្នៅទុំ ហើយច្រៀងនូវគាថាទាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ព្រះអរហន្ត ព្រមទាំងប្រកបដោយកាម ថា

សក្កបញ្ហសុត្តំ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តគាថា

(៨៦) វន្ទេ តេ បិតរំ ភទ្ទេ
តិម្ពរុំ សុរិយវច្ឆសេ
យេន ជាតាសិ កល្យាណី
អានន្ទជននី មម ។
វាតោវ សេទតំ កន្តោ
បានីយំវ បិបាសតោ[១]
អង្គីរសី បិយា មេសិ
ធម្មោ អរហតំ ឥវ[២] ។
អាតុរស្សេវ ភេសជ្ជំ
ភោជនំវ ជិឃច្ឆតោ
បរិនិព្វាបយិ[៣] ភទ្ទេ
ជលន្តមិវ វារិនា ។
សីតោទកំ[៤] បោក្ខរណី
យុត្តំ កិញ្ជក្ខរេណុនា

---

១ ឱ. បិបាសិតោ ។ ២ ឱ. ម. អរហតាមិវ ។ ៣ ឱ. បរិនិព្វាបយ ។ ម. បរិនិព្វាបយ មំ ។ ៤ ឱ. សីតោទកា ។

(៧៦) ម្នាលនាងសុរិយវច្ចសា[១] ដ៏ចំរើន បងសូមថ្វាយបង្គំ នូវទេវរាជព្រះនាមតិម្ពរុ ជាបិតារបស់នាង ដោយហេតុដែលនាងកើតមកហើយ មានលំអជាទីញុំាងសេចក្ដីត្រេកអរឲ្យកើតដល់បង ៗ ដូចខ្យល់ជាទីត្រេកអរ របស់បុគ្គលអ្នកមានញើស ពុំនោះសោត ដូចទឹកសម្រាប់ផឹក ជាទីត្រេកអររបស់បុគ្គលអ្នកស្រេកទឹក នាងមានពន្លឺរស្មីនៃអវយវៈ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃបង ដូចនវលោកុត្តរធម៌ ជាទីស្រឡាញ់ របស់ពួកព្រះអរហន្តដូច្នោះ ៗ ម្នាលនាងដ៏ចំរើន ចូរនាងជួយលត់ (សេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយរបស់បង) ចេញ ដូចគេដាក់ថ្នាំដល់អ្នកជម្ងឺ ពុំនោះដូចគេឲ្យភោជន ដល់អ្នកកំពុងឃ្លាន ពុំនោះសោត ដូចគេលត់ភ្លើងកំពុងឆេះដោយទឹក ៗ សូមឲ្យបងបានអែបនែបត្រង់ចន្លោះស្តន និងឧទររបស់នាង ដូចជាដំរីមានសេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយ ក្នុងរដូវប្រាំងបានចុះកាន់ស្រះឈូកមានទឹកដ៏ត្រជាក់ ប្រកបដោយលំអង

១ ទេវធីតានោះ មានពន្លឺរស្មីផ្សាយចេញ ពីចុងជើងឡើងទៅចុងសក់ ប្រាកដដូចជាមណ្ឌលនៃព្រះអាទិត្យស្រទន់ ហេតុដូច្នោះ ទើបឈ្មោះថា សុរិយវច្ចសា ។

នាគោ ឃម្មាភិតត្តោវ
ឱគាហេ តេ ថនូទរំ ។
អច្ចង្កុសោវ នាគោ ច
ជិតំ មេ តុត្តតោមរំ
ការណំ នប្បជានាមិ
សម្មត្តោ លក្ខណូរុយា(១)
តយិ គធិតចិត្តោស្មិ(២)
ចិត្តំ វិបរិណាមិតំ
បដិគន្តុំ ន សក្កោមិ
វង្កឃត្តោវ(៣) អម្ពុជោ ។
វាមូរុ(៤) សជ មំ ភទ្ទេ
សជ មំ មន្ទលោចនេ
បលិស្សជ មំ កល្យាណិ
ឯតំ មេ អភិបត្ថិតំ ។
អប្បកោ វត មេ សន្តោ

១ ឱ. លក្ខណូរសា ។ ២ ម. គេធិតចិត្តោស្មិ ។ ៣ វង្កឃស្តោវាតិបិ វង្កឃសោវាតិបិ បាឋោ ។ ៤ ឱ. វាមុរូ ។ ម. វាមូរូ ។

នៃកេសរផ្កាឈូកដូច្នោះឯង ៗ បងឆោងងប់ព្រោះក្តៅ របស់

នាង ដែលបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈ គឺលែងស្គាល់ហេតុ

(ដែលនាំឲ្យប្រាសចាកកត:) ដូចជាដំរី (ចុះប្រេង) ហួស

វិស័យកង្វេរ គិតថា អញឈ្នះផ្ចុកង្វេរនឹងលំពែង ៗ បងមាន

ចិត្តស្ងប់ហើយក្នុងនាង បងមិនអាចនឹងទាញចិត្តដែលងប់

ស៊ប់ហើយ ឲ្យត្រឡប់វិញបានឡើយ ដូចជាត្រីលេប

សន្ទូច ៗ ម្នាលនាង មានភ្លៅដូចបណ្តូលចេក ដ៏ចំរើន

ចូរនាងឱបបង ម្នាលនាង មានភ្នែកស្រទន់ ចូរនាងមក

កៀកបង ម្នាលនាងមានរូបឆោមដ៏ល្អ ចូរនាងមកឱបរឹត

បង ការឱបរឹតនេះ បងត្រូវការណាស់ ៗ កាមរបស់

បងមានតិចដែរទេ តែព្រោះនាងមានសក់ត្រសាយងឡើង

សក្កបញ្ហសុត្តំ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តគាថា

កាមោ វេល្លិតកេសិយា
អនេកភាវោ(១) សមធាទិ(២)
អរហន្តេវ ទក្ខិណា ។
យំ មេ អត្ថិ កតំ បុញ្ញំ
អរហន្តេសុ តាទិសុ
តំ មេ សព្វង្គកល្យាណិ
តយា សទ្ធិំ វិបច្ចតំ ។
យំ មេ អត្ថិ កតំ បុញ្ញំ
អស្មឹ បឋវិមណ្ឌលេ(៣)
តំ មេ សព្វង្គកល្យាណី
តយា សទ្ធិំ វិបច្ចតំ ។
សក្យបុត្តោវ ឈានេន
ឯកោទិ និបកោ សតោ
អមតំ មុនិ ជិគីសានោ
តមហំ សុរិយវច្ចសេ ។
យថាបិ មុនិ នន្ទេយ្យ
បត្វា សម្ពោធិមុត្តមំ

១ អនេកភាគោតិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. សម្បាទិ ។ ម. សមុប្បាទិ ។ ៣ ឱ. បុថុវិមណ្ឌលេ ។

សក្កបញ្ហសូត្រ គាថារបស់បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត

សេចក្ដីប្រាថ្នានៃបងក៏កើតមានជាអនេក ដូចទក្ខិណាទានដែលគេថ្វាយ ចំពោះព្រះអរហន្ត ៗ ម្នាលនាងមានលំអសព្វសព៌ាង្គ បុណ្យណាដែលបងបានធ្វើហើយ ចំពោះព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ជាអ្នកនឹងធឹង បុណ្យរបស់បងនោះ សូមជួយបងឲ្យបានកប់ប្រសប់នឹងនាង ៗ ម្នាលនាងមានលំអអស់អង្គ បុណ្យណាដែលបងបានធ្វើហើយ ក្នុងមណ្ឌលនៃប្រឹថពីនេះ បុណ្យរបស់បងនោះ សូមជួយបងឲ្យបានកប់ប្រសប់នឹងនាង ៗ ព្រះមុនីជាសក្យបុត្រ ទ្រង់ប្រកបដោយឈាន គង់នៅតែមួយព្រះអង្គឯង មានព្រះប្រាជ្ញាស្មារតី ព្រះអង្គខំស្វែងរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងណា ម្នាលនាងសុរិយវច្ចសា បងក៏ខំស្វែងរកនាង យ៉ាងនោះដែរ ៗ មួយទៀត សម្ដេចព្រះមុនី ព្រះអង្គបានសម្រេច នូវសម្ពោធិញ្ញាណ ដ៏ឧត្ដម

ឯវំ នន្ទេយ្យំ កល្យាណិ
មិស្សការំ(១) គតោ តយា ។
សក្កោ ចេ(២) មេ វរំ ទជ្ជា
តាវត្តឹសានមិស្សរោ
តាហំ ភទ្ទេ វរេយ្យាហេ
ឯវំ កាមោ ទឡ្ហោ មម ។
សាលំវ ន ចិរំ ផុល្លំ
បិតរំ តេ សុមេធសេ
វន្ទមានោ នមស្សាមិ
យស្ស(៣) សេតាទិសី បជាតិ ។

(៨៧) ឯវំ វុត្តេ ភគវា បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ ឯតទវោច សំសន្ទតិ ខោ តេ(៤) បញ្ចសិខ តន្តិស្សរោ គីតស្សរេន គីតស្សរោ ច តន្តិស្សរេន នេវ បន(៥) តេ បញ្ចសិខ តន្តិស្សរោ គីតស្សរំ អតិវត្តតិ

១ ឱ. ម មិស្សីការំ ។ ២ ឱ. ប. ។ ៣ ម. យស្សា ។ ៤ ឱ. ខោ បន តេ ។ ៥ ឱ. ម. នប បន ។

ហើយ ទ្រង់រីករាយព្រះហឫទ័យ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលនាងកល្យាណី ខ្ញុំបងបើបានមូលមិត្តនឹងនាងហើយ ក៏នឹងរីករាយក្នុងចិត្ត យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលនាងដ៏ចំរើនអើយ បើសក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ទ្រង់ប្រទានពរដល់បង បងគប្បីប្រាថ្នានាង សេចក្តីប្រាថ្នាដែលមាំមួន (ក្នុងចិត្ត) របស់បងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលនាងទេវធីតា មានប្រាជ្ញឈ្លាសវៃ នាងមានរូបប្រាកដដូច្នេះ ជាធីតារបស់អ្នកណា បងសូមថ្វាយបង្គំចំពោះអ្នកនោះ ជាបិតារបស់នាង ដូចឈើដែលទើបនឹងមានផ្កា ។

(៨៧) កាលបើបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ច្រៀងគាថាទាំងនោះយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តយ៉ាងនេះថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ សំឡេងខ្សែពិណរបស់អ្នក សមល្មមគ្នានឹងសំឡេងច្រៀង ទាំងសំឡេងច្រៀងក៏សមល្មមគ្នានឹងសំឡេងខ្សែពិណ ម្នាលបញ្ចសិខៈ មួយទៀតសំឡេងខ្សែពិណរបស់អ្នកមិនប្រព្រឹត្តកន្លងសំឡេងច្រៀង

ន គីតស្សរោ ច តន្តិស្សរំ(១) កទា សំយូឡ្ហា បន តេ បញ្ចសិខ ឥមា គាថា ពុទ្ធូបសញ្ហិតា ធម្មូបសញ្ហិតា សង្ឃូបសញ្ហិតា អរហន្តូបសញ្ហិតា កាមូបសញ្ហិតាតិ ។ ឯកមិទាហំ ភន្តេ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ(២) បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តេន ខោ បនាហំ ភន្តេ សមយេន ភទ្ទា នាម សុរិយវច្ចសា តិម្ពរុនោ គន្ធព្វរញ្ញោ ធីតា តមភិកង្ខាមិ(៣) ។ សា ខោ បន ភន្តេ ភគិនី បរកាមិនី ហោតិ សិខណ្ឌិ នាម(៤) មាតលិស្ស សង្គាហកស្ស បុត្តោ តមភិកង្ខតិ ។ យតោ ខោ អហំ ភន្តេ តំ ភគិនិំ នាលត្ថំ កេនចិ បរិយាយេន អថាហំ វេឡុវបណ្ឌុវីណំ អាទាយ យេន តិម្ពរុនោ គន្ធព្វរញ្ញោ និវេសនំ តេនុបសង្កមិំ ឧបសង្កមិត្វា វេឡុវបណ្ឌុវីណំ អស្សាវេសិំ ឥមា គាថា(៥) អភាសិំ ពុទ្ធូបសញ្ហិតា ធម្មូបសញ្ហិតា សង្ឃូបសញ្ហិតា អរហន្តូបសញ្ហិតា កាមូបសញ្ហិតា

---

១ ឱ. គន្ធិស្សរោ អតិវណ្ណតិ គិតស្សរំ គិតស្សរោ វា គន្ធិស្សរន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. អជបាលនិគ្រោធមូលេ ។ ៣ ឱ. ម. តមភិកង្ខាមិ ។ ៤ ឱ. សិខទ្ទិ នាម ។ ៥ ឱ. ឥមា ច គាថា ។ ម. ឥមា ច គាថាយោ ។

ទាំងសំឡេងច្រៀង ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្លងសំឡេងខ្សែពិណឡើយ ម្នាល បញ្ចសិខៈ គាថាទាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ព្រះអរហន្ត ទាំងប្រកបដោយកាម តើអ្នកបង់ក្រងទុកតាំងពីកាលណាមក ។ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានបង់ក្រងទុកមក តាំងអំពីសម័យ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ហើយទ្រង់គង់នៅក្រោមដើមអជបាល·និគ្រោធ ក្បែរច្រាំងស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ឯណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាបង់បាននូវនាងសុរិយវច្ចសាដ៏ល្អ ដែលជាធីតានៃព្រះបាទតិម្ពរុគន្ធព្វរាជ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែនាងនោះឯងមានសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះបុរសដទៃវិញ គឺបង់បានសិខណ្ឌិទេវបុត្រ ជាបុត្តរបស់មាតលិសង្គាហកទេវបុត្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបាននាងនោះដោយបរិយាយណាមួយហើយ ទើបខ្ញុំព្រះអង្គកាន់ពិណ មានសម្បុរលឿងដូចផ្លែព្នៅទុំ ចូលសំដៅទៅត្រង់លំនៅ របស់ព្រះបាទតិម្ពរុគន្ធព្វរាជ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ដេញពិណមានសម្បុរលឿងដូចផ្លែព្នៅទុំ ហើយច្រៀងនូវគាថាទាំងនេះ ដែលប្រកបដោយព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ព្រះអរហន្ត ទាំងប្រកបដោយកាម ថា

វន្ទេ តេ បិតរំ ភទ្ទេ
តិម្ពរុំ សុរិយវច្ចសេ
យេន ជាតាសិ កល្យាណី
អានន្ទជននី មម ។

ចិរំ ជុល្លំ

ប

វន្ទមានោ នមស្សាមិ
យស្ស សេតានិសី បជាតិ ។

(៨៨) ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ ភទ្ទា សុរិយវច្ចសា មំ ឯតទវោច ន ខោ មេ មារិស សោ ភគវា សម្មុខា ទិដ្ឋោ អបិច សុតោយេវ មេ សោ ភគវា ទេវានំ តាវតឹសានំ សុធម្មាយ សភាយ[១] ឧបនច្ចន្តិយា យតោ ខោ ត្វំ មារិស តំ ភគវន្តំ កិត្តេសិ ហោតុ នោ អជ្ជ សមាគមោតិ ។ សោយេវ នោ ភន្តេ តស្សា ភគិនិយា សទ្ធិំ សមាគមោ អហោសិ ន វទានិ[២] តតោ បច្ឆាតិ ។ អថខោ សក្កស្ស

១ ឱ. ម. សុធម្មាយំ សភាយំ ។ ២ ឱ. ម. ន បទានិ ។

ម្នាលនាងទេវធីតា ឈ្មោះសុរិយវច្ឆសាដ៏ចំរើន នាងកើតមកហើយមានរូបល្អ បងសូមថ្វាយបង្គំនូវទេវរាជ ព្រះនាមតិម្ពរុ ជាបិតារបស់នាង ដោយហេតុដែលនាងកើតមកហើយ មានលំអជាទីញ៉ាំងសេចក្តីត្រេកអរ ឲ្យកើតដល់បង ។បេ។ ម្នាលនាងទេវធីតា មានប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ នាងមានរូបប្រាកដដូច្នេះ ជាធីតារបស់អ្នកណា បងសូមថ្វាយបង្គំ ចំពោះអ្នកនោះ ជាបិតារបស់នាង ដូចឈើដែលទើបនឹងមានផ្កា ។

(៨៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ ច្រៀងគាថាយ៉ាងនេះហើយ នាងសុរិយវច្ឆសាដ៏ចំរើន បាននិយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក ខ្ញុំមិនដែលបានឃើញព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រសោះឡើយ ប៉ុន្តែកាលខ្ញុំចូលទៅរាំក្នុងរោងឈ្មោះសុធម្មារបស់ទេវតាទាំងឡាយ នៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ក៏បានឮកិត្តិគុណរបស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក កាលណាបើអ្នកនិយាយសរសើរព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ការជួបគ្នានឹងថ្ងៃនេះ ចូរមានដល់យើងទាំងពីរនាក់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការស្ម័គ្រសមាគមជាមួយនឹងនាងនោះ ក៏មានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏លែងច្រៀង (ចំនុកនេះ) តាំងពីក្រោយនោះមក ។ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាង

ទេវានមិន្ទស្ស ឯតទហោសិ បដិសម្មោទតិ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ ភគវតា ភគវា ច បញ្ចសិខេនាតិ ។ អថខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ អាមន្តេសិ អភិវាទេហិ មេ ត្វំ តាត បញ្ចសិខ ភគវន្តំ សក្កោ ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ បញ្ចសិខោ គន្ធព្វបុត្តោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេសិ សក្កោ ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវំ សុខី[១] ហោតុ បញ្ចសិខ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ សុខកាមា ហិ ទេវា មនុស្សា[២] អសុរា នាគា គន្ធព្វា យេ ចញ្ញេ សន្តិ បុថុកាយាតិ ។

---

១ ឱ. សុខី ។ ២ ឱ. ទេវមនុស្សា ។

ពួកទេវតា ទ្រង់ត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត សាទរជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ ទាំងព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់សាទរជាមួយនឹងបញ្ច-សិខគន្ធព្វបុត្ត ៗ ទើបសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តមកថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ អ្នកចូរទៅថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ៗ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ទទួលព្រះបន្ទូលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាដោយពាក្យថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ៗ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបញ្ចសិខៈ សូមឲ្យសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ បានសេចក្តីសុខតាមសេចក្តីប្រាថ្នាចុះ ព្រោះពួកទេវតានឹងមនុស្ស អសុរ នាគ គន្ធព្វ នឹងសត្វដទៃ ៗ ជាច្រើនពួក តែងប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ៗ

(៨៩) ឯវញ្ច បន តថាគតា ឯវរូបេ មហេសក្ខេ យក្ខេ អភិវទន្តិ(១) ។ អភិវទិតោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ឥន្ទសាលគុហំ បវិសិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ទេវាបិ តាវត្តឹសា ឥន្ទសាលគុហំ បវិសិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ ។ បញ្ចសិខោបិ គន្ធព្វបុត្តោ ឥន្ទសាលគុហំ បវិសិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឥន្ទសាលគុហា វិសមា សន្តិ សមា សមធាតិ សម្ពាធា សន្តិ ឧរុន្ទា សមធាតិ អន្ធការោ គុហាយំ(២) អន្តរធាយិ អាលោកោ ឧទបាទិ យថា តំ ទេវានំ ទេវានុភាវេន ។

(៩០) អថខោ ភគវា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតទវោច អច្ឆរិយមិទំ អាយស្មតោ កោសិយស្ស អព្ភុតមិទំ អាយស្មតោ កោសិយស្ស តវ(៣) ពហុកិច្ចស្ស ពហុករណីយស្ស យទិទំ ឥធាគមនន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. មហេសក្ខេ អភិវទន្តិ ។ ២ ឱ. វិសមា យន្តិ សមា សម្បាទិ សម្ពាធា យន្តិ ឧរុទា សម្បាទិ អន្ធការគុហាយំ ។ ៣ ឱ. ម. តាវ ។

[៨៩] ធម្មតាព្រះតថាគតកាលព្រះអង្គ តែងមានព្រះបន្ទូលដោយស្មោះចំពោះទៅរកពួកយក្សដែលមានសក្តិធំ មានសភាពយ៉ាងនេះ ដូច្នេះឯង ៗ ឯសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា លុះព្រះមានព្រះភាគមានព្រះបន្ទូលដោយស្មោះចំពោះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ ទាំងពួកទេវតានៅក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ ឯបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្ត ក៏ចូលទៅកាន់ឥន្ទសាលគុហា ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ ក្នុងសម័យនោះឯង ឥន្ទសាលគុហា ដែលមានផ្ទៃមិនរាបស្មើ ក៏ប្រែជាមានផ្ទៃរាបស្មើវិញ មានទីចង្អៀត ក៏ប្រែជាមានទីធំទូលាយវិញ ទាំងងងឹតក្នុងគុហាក៏បាត់ទៅ មានពន្លឺភ្លឺព្រោងព្រាតឡើងដោយទេវានុភាព របស់ពួកទេវតានោះឯង ៗ

[៩០] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ដូច្នេះថា នេះជាហេតុគួរអស្ចារ្យ របស់កោសិយៈមានអាយុ នេះជាហេតុមិនធ្លាប់កើតមាន របស់កោសិយៈមានអាយុ នេះជាដំណើរស្តេចមកក្នុងទីនេះ របស់ទេវរាជ ដែលមានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ៗ

ចិរបដិកាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុកាមោ អបិច ទេវានំ តាវតឹសានំ កេហិចិ(១) កិច្ចករណីយេហិ ព្យាវដោ(២) ឯវហំ នាសក្ខឹ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ ។ ឯកមិទំ ភន្តេ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ សលឡាគារកេ ។ អថខោហំ(៣) ភន្តេ សាវត្ថឹ អគមាសឹ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ តេន ខោ បន ភន្តេ សមយេន ភគវា អញ្ញតរេន សមាធិនា និសិន្នោ ហោតិ ។ ភុជតី នាម(៤) វេស្សវណស្ស មហារាជស្ស បរិចារិកា ភគវន្តំ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ

---

១ ឱ. ម. កេហិចិ កេហិចិ ។ ២ ឱ. វ្យាវដោ ។ ៣ ម. អថខ្វាហំ ។ ៤ ឱ. ភុញ្ជតិ ប នាម ។ ម. ភូជតិ នាម ។

សក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មានបំណងនឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាយូរណាស់ហើយ តែខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយដោយកិច្ចការងារនីមួយ(១) របស់ពួកទេវតានៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មិនអាចនឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសលឡគន្ធកុដីជិតក្រុងសាវត្ថី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម័យនោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គបានមកកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែដួនជាវេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគ កំពុងគង់សម្ងំដោយសមាធិឯណាមួយ ។ ឯនាងទេវធីតាឈ្មោះភុជតី ជាបរិចារិការបស់វេស្សវណមហារាជ កំពុងតែឈរប្រណម្យ

---

១ មានសេចក្ដីក្នុងអដ្ឋកថាពន្យល់ថា ទេវតាជាកូនស្រីឬកូនប្រុសតែងកើតលើភ្លៅនៃទេវតា ។ ស្រីជាភរិយាបរិចារិកា តែងកើតលើដំណេកទេវតា ។ ទេវតាអ្នកធ្វើគ្រឿងប្រដាប់ដល់ស្រីជាភរិយាបរិចារិកានេះ តែងកើតព័ទ្ធជុំវិញដំណេក ។ ទេវតាជាអ្នកបំរើ តែងកើតខាងក្នុងវិមាន ។ ទេវតាទាំងនេះ ឥតមានដំណើរទាស់ទែងគ្នាដល់ទៅក្ដីក្ដាំឡើយ លុះតែទេវតាណាកើតត្រង់ទីព្រំប្រទល់ដែន ទេវតាទាំងពួងក៏មិនអាចនឹងកាត់សេចក្ដីទេវតានោះ ថាជារបស់អ្នកណាឡើយ ហើយក៏កើតទៅជាក្ដីក្ដាំនឹងគ្នា ក្រាបទូលដល់សក្កទេវរាជ ឯសក្កទេវរាជ ក៏វិនិច្ឆ័យសេចក្ដីថា បើវិមានអ្នកណាជិតជាង ត្រូវបានជារបស់អ្នកនោះ បើវិមានទាំងពីរស្មើគ្នា សក្កទេវរាជវិនិច្ឆ័យថា បើទេវបុត្រសំឡឹងមើលទៅរកវិមានអ្នកណា ត្រូវបានជារបស់អ្នកនោះ បើឥតសំឡឹងមើលទៅក្នុងទីណាទេ ក៏សក្កទេវរាជទ្រង់យកទេវបុត្រនោះមកទុកជារបស់ព្រះអង្គ ។ សក្កទេវរាជតែងរវល់ដោយការកាត់ក្ដីនេះផង ដោយកិច្ចផ្សេងៗមានក្រសាលល្បែងជាដើមផង ហេតុនោះបានជាសក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលព្រះអង្គថា ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយដោយការងារនីមួយ ។

បញ្ជលិកា នមស្សមានា តិដ្ឋតិ ។ អថខ្វាហំ ភន្តេ ភុជតឹ ឯតទវោចំ អភិវាទេហិ មេ ត្វំ ភគិនិ ភគវន្តំ សក្កោ ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភន្តេ សា ភុជតិ(១) មំ ឯតទវោច អកាលោ ខោ មារិស ភគវន្តំ ទស្សនាយ បដិសល្លីនោ(២) ភគវាតិ ។ តេនហិ ភគិនិ យទា ភគវា តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតោ ហោតិ អថ មម វចនេន ភគវន្តំ អភិវាទេហិ សក្កោ ភន្តេ ទេវានមិន្ទោ សាមច្ចោ សបរិជនោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ។ កច្ចិ មេ សា ភន្តេ ភគិនី ភគវន្តំ អភិវាទេសិ សរតិ ភគវា

---

១ ឱ. ឯវំ វុត្តេ ភុញ្ជតី ។ ២ ឱ. បតិសល្លីនោ ។

អញ្ជលី នមស្សការ គោរពព្រះមានព្រះភាគ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ខ្ញុំព្រះអង្គផ្តាំផ្ញើទីងនាងទេវធីតាឈ្មោះភុជតី ដូច្នេះថា ម្នាលប្អូនស្រីនាងចូរថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យយើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិ-សទ្យ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គផ្តាំផ្ញើ យ៉ាងនេះហើយ នាងទេវធីតាឈ្មោះភុជតីនោះ ឆ្លើយតបមកនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក វេលានេះ ជាកាលមិនគួរនឹងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគទេ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគកំពុងសម្ងំនៅដោយព្រះកម្មដ្ឋាន ៗ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយថា បើដូច្នោះ កាលណាបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកសមាធិនោះហើយ ចូរនាងថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ព្រមទាំងអាមាត្យ ព្រមទាំងបរិសទ្យ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាងនោះបានថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យខ្ញុំព្រះអង្គដែរឬ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

តស្សា ភគិនិយា វទន្តិ ។ អភិវាទេសិ មំ សា ទេវានមិន្ទ ភគិនី សកាមហំ តស្សា ភគិនិយា វទនំ អបិចាហំ អាយស្មតោ ចក្កនេមិសទ្ទេន(១) តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋិតោតិ ។ យេ តេ ភន្តេ ទេវា អម្ហាកំ បឋមតរំ តាវតិំសកាយំ ឧបបន្នា(២) តេសំ មេ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ យទា តថាគតា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទិព្វា កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ ។ តំ មេ ឥទំ ភន្តេ សក្ខិទិដ្ឋំ យតោ តថាគតោ លោកេ ឧប្បន្នោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ទិព្វា កាយា បរិបូរេន្តិ ហាយន្តិ អសុរកាយាតិ ។ ឥធេវ ភន្តេ កបិលវត្ថុស្មឹ គោបិកា នាម សក្យធីតា អហោសិ ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរីការិនី(៣) សា ឥត្ថីចិត្តំ(៤) វិរាជេត្វា បុរិសចិត្តំ(៥) ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា

---

១ ឱ. អាយស្មតោ ប នេមិសទ្ទេន ។ ម. អាយស្មតោ វ . . ។ ២ ឱ ឧប្បន្នា ។
៣ ឱ. ម. បរិបូរការិនី ។ ៤ ម. ឥត្ថិត្តំ ។ ៥ ម. បុរិសត្តំ ។

រលឹកឃើញពាក្យនាងនោះដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រទេវានមិន្ទ នាងនោះបានថ្វាយបង្គំតថាគតហើយ តថាគតក៏រលឹកឃើញពាក្យនោះបាន តែតថាគត ចេញចាកសមាធិនោះ ព្រោះសូរនៃខ្នងកង់ (រាជរថ) របស់ទេវរាជ ដ៏មានអាយុ ។ សក្កទេវរាជក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា បានទៅកើតក្នុងពពួកទេវតា នៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស មុនជាងខ្ញុំព្រះអង្គ ៗ បានឮចំពោះមុខ បានទទួល (ដំណឹងនោះ) ចំពោះមុខ នៃទេវតាទាំងនោះថា កាលណា ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក កាលនោះ ពួកទេវតាក៏កុះករ ពួកអសុរក៏សាបសូន្យទៅ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនោះឯង ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញជាក់ហើយ តាំងពីដូចព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក ពួកទេវតាក៏កុះករ ពួកអសុរក៏សាបសូន្យទៅ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងក្រុងកបិលវត្ថុនេះឯង មានសក្យធីតាម្នាក់ ឈ្មោះគោបិកា ជាស្ត្រីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ តែងធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីលទាំងឡាយ នាងនឿយណាយចិត្ត ក្នុងភេទនៃខ្លួនជាស្ត្រី កើតសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងភេទនៃខ្លួនជាបុរស លុះដល់បែកទំលាយរាងកាយ

បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតំ អម្ហាកំ បុត្តត្តំ អជ្ឈុបគតា តត្រាបិ(១) ឯវំ ជានន្តិ គោបកោ ទេវបុត្តោ គោបកោ ទេវបុត្តោតិ ។ អញ្ញេបិ ភន្តេ តយោ ភិក្ខូ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ហីនំ គន្ធព្វកាយំ ឧបបន្នា តេ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារយមានា អម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ អម្ហាកំ បារិចរិយំ ។ តេ អម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ អាគតេ អម្ហាកំ បារិចរិយំ គោបកោ(២) ទេវបុត្តោ បដិចោទេសិ កុតោមុខា នាម តុម្ហេ មារិសា តស្ស ភគវតោ ធម្មំ អាយូហិត្ថ(៣) អហំ ហិ នាម ឥត្ថិកា(៤) សមានា ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ បសន្នា សង្ឃេ បសន្នា សីលេសុ បរិបូរការិនី ឥត្ថិចិត្តំ វិរាជេត្វា បុរិសចិត្តំ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតំ

១ ឱ. ម. តត្របិ ។ ២ ម. គោបគោ នាម ។ ៣ ឱ. អស្សុត្ថា ។ ម. អសុត្ថ ។
៤ ឱ. អហំ ហិ ឥត្ថិកា ។

ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងទេវតាដែលឋិតនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស បានមកជាឱរសរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ពួកទេវតាដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្សនោះ ស្គាល់ទេវបុត្តនោះយ៉ាងនេះថា គោបកទេវបុត្ត គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានភិក្ខុ ៣ រូបដទៃទៀត ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ (លុះទំលាយរាងកាយ) ក៏ទៅកើតក្នុងពួកគន្ធព្វដ៏ថោកទាប គន្ធព្វទាំង ៣ រូបនោះ ឲ្យគេបំរើផ្គត់ផ្គង់ស្កប់ស្កល់ដោយកាមគុណទាំង ៥ តែងមកកាន់ទីបំរើរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មកកាន់ទីគោរពប្រណិបត្តន៍ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះគន្ធព្វទាំង ៣ នោះ មកកាន់ទីបំរើរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មកកាន់ទីគោរពប្រណិបត្តន៍ខ្ញុំព្រះអង្គ គោបកទេវបុត្តក៏និយាយដាស់តឿនរំឭកថា ម្នាលអ្នកនិទ្ទុកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយកមុខទៅទុកក្នុងទីណា បានជាឃ្លាំងទឹងធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ អម្បាលយ៉ាងខ្លួនខ្ញុំជាស្ត្រីសោះទេ ម្តេចគង់ជាអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ បានធ្វើនូវការបំពេញកិច្ចក្នុងសីលទាំងឡាយទៅកើត (មិនតែប៉ុណ្ណោះ) ក៏នឿយណាយចិត្តក្នុងភេទនៃស្ត្រី កើតសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងភេទនៃបុរស លុះដល់បែកទំលាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏មកកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងទេវតាដែលឋិតនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស បានមក

សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បុត្តត្តំ អជ្ឈុបគតា តត្រាបិ(១) មំ ឯវំ ជានន្តិ គោបកោ ទេវបុត្តោ គោបកោ ទេវបុត្តោតិ តុម្ហេ បន មារិសា ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ហីនំ គន្ធព្វកាយំ ឧបបន្នា ទុទ្ទិដ្ឋរូបំ វត ភោ អទ្ទសាម យេ មយំ អទ្ទសាម សហធម្មិកេ ហីនំ គន្ធព្វកាយំ ឧបបន្នេតិ ។ តេសំ ភន្តេ គោបកេន ទេវបុត្តេន បដិចោទិតានំ ទ្វេ ទេវា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សតឹ បដិលភឹសុ កាយំ ព្រហ្មបុរោហិតំ ។ ឯកោ បន ទេវោ កាមេ(២) អជ្ឈាវសិ ។

(៩១) ឧបាសិកា ចក្ខុមតោ អហោសឹ
នាមម្បិ មយ្ហំ អហុ គោបិកាតិ
ពុទ្ធេ ច ធម្មេ ច អភិប្បសន្នា

១ ឱ. តត្ថបិ ។ ២ ឱ. ទេវោ តេ វ កាមេ ។

ជាបុត្ររបស់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ឯពួកទេវតាដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្សនេះ នាំគ្នាហៅខ្ញុំយ៉ាងនេះថា គោបកទេវបុត្ត គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក្ខទាំងឡាយ ចំណែកអ្នកទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្ត ព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ តែបែរជាមកកើត ក្នុងពួកគន្ធព្វដ៏ថោកទាបវិញ ឱហ្ន៎ យើងទាំងឡាយណា បានឃើញពួកសហធម្មិក[1] ដែលកើតក្នុងគន្ធព្វដ៏ថោកទាប យើងទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាបានឃើញរូបដែលមិនគួរឃើញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្ដាទេវតាទាំង ៣ នាក់ដែលគោបកទេវបុត្ត និយាយរំលឹកដាស់តឿននោះ ទេវតាពីរនាក់ក៏ត្រឡប់បានស្មារតី ប្រកបដោយឈាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន (លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ) ក៏បាននូវកាយជាព្រហ្មបុរោហិត ។ ឯទេវតា ១ នាក់ទៀតអាស្រ័យនៅក្នុងកាមភព ។

[៩១] ខ្ញុំបានជាឧបាសិកា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់
មានចក្ខុ ឯឈ្មោះ របស់ខ្ញុំប្រាកដថា គោបិកា ជាស្ត្រី
មានចិត្តជ្រះថ្លាស៊ប់ ក្នុងព្រះពុទ្ធ នឹង ព្រះធម៌ លុះមានចិត្ត

---

១ ពួកជនដែលប្រព្រឹត្តធម៌ស្មើគ្នា ក្នុងពុទ្ធសាសនាតែមួយ ។

សង្ឃញ្ចុបដ្ឋាសឹ បសន្នចិត្តា ។
តស្សេវ ពុទ្ធស្ស សុធម្មតាយ
សក្កស្ស បុត្តោម្ហិ មហានុភាវោ
មហាជុតិកោ តិទិវូបបន្នោ
ជានន្តិ មំ ឥធាបិ(១) គោបកោតិ ។
អទ្ទសំ(២) ភិក្ខវោ ទិដ្ឋបុព្វេ
គន្ធព្វកាយូបគតេ វសិនេ
ឥមេ ហិ តេ គោតមសាវកាសេ
យេ ច មយំ បុព្វេ មនុស្សភូតា ។
អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋហិម្ហា
បាទូបសង្គយ្ហ សកេ និវេសនេ
កុតោមុខា នាម ឥមេ ភវន្តោ
ពុទ្ធស្ស ធម្មំ ន បដិគ្គហេសុំ(៣)
បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ ហិ ធម្មោ
សុទេសិតោ ចក្ខុមតានុពុទ្ធោ

---

១ ឱ. ជានន្តិ មំ ឥធ ។ ២ ឱ. ម. អថទ្ទសំ ។ ៣ ម. ធម្មានិ បដិគ្គហេសុំ ។

ជ្រះថ្លាហើយ បានតាំងបំរើព្រះសង្ឃផង ៗ ដោយអំណាចនៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នោះ នឹងព្រះធម៌ប្រពៃ ខ្ញុំក៏បានមកកើតក្នុងបុរីនៃទេវតា បានជាបុត្រ របស់សក្កទេវរាជ ជាអ្នកមានអានុភាពច្រើន មានពន្លឺច្រើន ពួកទេវតាដែលនៅក្នុងទេវ-លោកនេះ តែងស្គាល់ខ្ញុំថា គោបកទេវបុត្ត ដូច្នេះ ៗ ខ្ញុំបានឃើញនូវពួកភិក្ខុដែលធ្លាប់ឃើញហើយ មកកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ នៅក្នុងពួកគន្ធព្វនោះ ឯភិក្ខុទាំងនោះ សុទ្ធតែជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតម មួយទៀត យើងទាំងឡាយណាបានកើតជាមនុស្សក្នុងកាលមុន យើងទាំងឡាយនោះ បានចាត់ចែងកិច្ច គឺលាង លាបបាទាហើយ បានទំនុកបំរុងដោយម្ហូបចំណីនឹងទឹក ក្នុងលំនៅ របស់ខ្លួន អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើនទាំងនេះ យកមុខទៅទុកក្នុងទីណា បានជាមិនទទួលយកព្រះធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ៗ ឯធម៌ដែលវិញ្ញូជន គប្បីត្រាស់ដឹងដោយខ្លួនឯង ក៏ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មានចក្ខុ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយ សំដែងដោយប្រពៃហើយ

សក្កបញ្ហសុត្តំ គោបិកាសក្យធីតាវត្ថុ

អហំបិ តុម្ហេវ(១) ឧបាសមានា
សុត្វាន(២) អរិយានំ សុភាសិតានិ ។
សទ្ធស្ស បុត្តម្ហិ មហានុភាវោ
មហាជុតិកោ តិទិវូបបន្នោ
តុម្ហេ បន សេដ្ឋមុបាសមានា
អនុត្តរេ(៣) ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វា ។
ហីនកាយំ(៤) ឧបបន្នា ភវត្ថ
អននុលោមា ភវតូបបត្តិ
ទុទ្ទិដ្ឋរូបំ វត អទ្ទសាម
សហធម្មិកេ(៥) ហីនកាយូបបន្នេ ។
គន្ធព្វកាយូបគតា ភវត្ថ
ទេវានមាគច្ឆថ បារិចរិយំ
អគារេ វសតោ មយ្ហំ ឥមំ បស្ស វិសេសតំ ។
ឥត្ថី ហុត្វា ស្វាជ្ជ(៦) បុមោម្ហិ ទេវ(៧)
ទិព្វេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ

---

១ ឱ. អហម្បិ តុម្ហេ ច ។ ម. អហបិ ។ ២ ម. សុត្វា ។ ៣ ម. អនុត្តរំ ។ ៤ ម. ហីនំ កាយំ ។ ៥ ឱ សធម្មិកេ ។ ៦ ឱ. ម. ស្វជ្ជ ។ ៧ ឱ. ម. ទេវោ ។

សក្កបញ្ហាសូត្រ រឿងគោបិកាសក្យធីតា

ឯខ្ញុំបានចូលទៅអង្គុយស្តាប់សុភាសិត របស់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូចអ្នកទាំងឡាយដែរ ៗ ខ្ញុំបានមកកើតក្នុងបរិវារទេវតា បានជាបុត្រ របស់សក្កទេវរាជ ជាអ្នកមានអានុភាពច្រើន មានពន្លឺច្រើន ឯអ្នកទាំងឡាយ បានចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទាំងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាដ៏ប្រសើរ ៗ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន បានមកកើតក្នុងពួកគន្ធព្វជាអ្នកថោកទាប ការកើតរបស់អ្នកទាំងឡាយ ដ៏ចំរើន (នេះ) មិនសមគួរសោះឡើយ យើងបានឃើញ ពួកសហធម្មិកៈ ដែលមកកើតក្នុង ពួកគន្ធព្វអ្នកថោកទាប (នេះ) [illegible]ហ្ន ឈ្មោះថាបានឃើញ រូបដែលមិនគួរឃើញ ៗ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន អ្នកទាំងឡាយ កើតក្នុងពួកគន្ធព្វមកកាន់ទីបំរើនៃទេវតាទាំងឡាយ ចូរមើលនូវគុណវិសេសនេះ របស់ខ្ញុំដែលនៅក្នុងផ្ទះ ៗ ពីដើមខ្ញុំជាស្ត្រី ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានជាទេវបុត្រ បរិបូណ៌ដោយកាមជាទិព្វទាំងឡាយ

តេ ចោទិតា គោតមសាវកេន
សំវេគមាបាទុ សមេច្ច(១) គោបកំ ។
ហន្ទ វិតាយាម វិយាយមាម(២)
មា នោ មយំ បរបេស្សា អហុម្ហា
តេសំ ទុវេ វីរិយមារភឹសុ
អនុស្សរំ(៣) គោតមសាសនានិ ។
ឥធេវ ចិត្តានិ វិរាជយិត្វា
កាមេសុ អាទីនវមទ្ទសឹសុ
តេ កាមសញ្ញោជនពន្ធនានិ
បាបិមតោ យោគានិ(៤) ទុរច្ចយានិ ។
នាគោវ សន្ទានិ គុណានិ ឆេត្វា(៥)
ទេវេ តាវត្តឹសេ អតិក្កមឹសុ

១ ម. សំវេគមាបាទុំ សមច្ច ។ ២ ឱ. ហន្ទ វិតាយាម វិយាយមាម ។ ម. ហន្ទ វិយាយាម ព្យាយាម ។ ៣ ឱ. អនុស្សរា ។ ៤ ឱ. ម. បាបិមយោគានិ ។ ៥ ឱ. សត្តានិ គុណានិ ភេត្វា ។ ម. សន្ធានិ គុណានិ ឆេត្វា ។

ឯទេវបុត្តទាំងនោះ លុះគោបកទេវបុត្ត ជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតមបានរំលឹកដាស់តឿនហើយ ក៏ដល់នូវសេចក្តីសង្វេគថា យើងទាំងឡាយ បានមកជួបនឹងគោបកទេវបុត្ត បើដូច្នោះ យើងចូរនាំគ្នា ខំប្រឹងប្រែងព្យាយាមទៅ កុំឲ្យបានមកជាអ្នកបំរើគេទៀតឡើយ បណ្តាទេវបុត្តទាំង ៣ នោះ ទេវបុត្ត ២ អង្គ បានរលឹកនូវសាសនា[១] នៃព្រះគោតមហើយ ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាមជានិច្ច ធ្វើចិត្តឲ្យនឿយណាយ ក្នុងទេវលោកនេះ បានឃើញទោសក្នុងកាមហើយ ទេវបុត្តទាំង ២ អង្គនោះ បានកាត់នូវកាមសំយោជនៈ និងកាមពន្ធនៈ ជាចំណងរបស់មារ ដែលសត្វប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយកម្រ ៗ ទេវបុត្តទាំងពីរអង្គនោះ បានកាត់នូវចំណងដ៏ល្អិត ដូចដំរី (ផ្តាច់ទន្ទឹង) ហើយប្រព្រឹត្តកន្លងនូវពួកទេវតាដែលនៅក្នុង

១ សំដៅយកបឋមជ្ឈាន ។

សឥន្ទា ទេវា សបជាបតិកា
សព្វេ សុធម្មាយ សភាយុបវិដ្ឋា ។
តេសន្និសិន្នាន[1] អតិក្កមឹសុ
វីរា[2] វិរាគា វិរជំ ករោន្តា
តេ ទិស្វា សំវេគមកាសិ វាសវោ
ទេវាភិភូ ទេវគណស្ស មជ្ឈេ ។
ឥមេ ហិ តេ ហីនកាយូបបន្នា
ទេវេ តាវតឹសេ អតិក្កមន្តិ
សំវេគជាតស្សវ តេ និសម្ម[3]
គោបកោ វាសវំ អជ្ឈភាសិ ។
ពុទ្ធោ ជនិន្ទត្ថិ[4] មនុស្សលោកេ
កាមាភិភូ សក្យមុនីតិ ញាយតិ
តស្សវ តេ[5] បុត្តា សតិយា វិហីនា
ចុទិតា[6] មយា តេ សតិ បច្ចលត្ថុំ[7] ។

---

១ ម. តេ សន្និសិន្នានំ ។ ២ ម. ធីរា ។ ៣ ខ. ម. សំវេគជាតស្ស វចោ និសម្ម សោ ។ ៤ ខ. បនិន្ទត្ថិ ។ ៥ ខ. តស្សេតេ ។ ៦ ខ. ចូតា ។ ម. ចោទិតា ។ ៧ ម. សតិ មជ្ឈលត្ថុំ ។

ជាន់តាវត្តិង្ស ពួកទេវតាទាំងអស់ ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រាធិរាជ ទឹង
បជាបតិទេវរាជ បានចូលទៅក្នុងរោង ឈ្មោះសុធម្មា ៗ ទេវតា
ទាំងនោះ លុះប្រជុំគ្នាហើយ ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទេវបុត្រទាំងពីរ
នោះបានឡើយ ទេវបុត្រទាំងពីរនោះ ជាអ្នកក្លៀវក្លា ប្រាសចាក
រាគៈ ធ្វើនូវអនាគាមិមគ្គ ដែលប្រាសចាកធូលី វាសវទេវរាជ
ជាធំជាងពួកទេវតា បានឃើញនូវទេវបុត្រទាំងពីរនោះហើយ
ក៏ធ្វើនូវសេចក្ដីសង្វេគ ក្នុងកណ្ដាលនៃពួកទេវតាថា ៗ ទេវបុត្រ
ទាំងនេះ គឺទេវបុត្រដែលកើតក្នុងពួកគន្ធព្វ ជាអ្នកថោកទាបនោះ
ឯង ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវពួកទេវតា ដែលនៅក្នុងជាន់តាវត្តិង្ស
ឯគោបកទេវបុត្រ លុះបានស្ដាប់ព្រះបន្ទូល នៃវាសវទេវរាជ ដែល
ទ្រង់កើតសេចក្ដីសង្វេគហើយ ក៏ក្រាបទូលវាសវទេវរាជថា ៗ
បពិត្រព្រះអង្គ ជាធំជាងជន ព្រះពុទ្ធទ្រង់កើតក្នុងមនុស្សលោក
ទ្រង់គ្របសង្កត់ នូវកាមបាន អ្នកផងតែងស្គាល់ព្រះនាមថា
សក្យមុនី ទេវបុត្រទាំងពីរនោះ ជាបុត្ររបស់ព្រះអង្គ សាប
សូន្យចាកឈានសតិ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ រំលឹកដាស់តឿនហើយ
ទេវបុត្រទាំងពីរអង្គនោះ ក៏ត្រឡប់បាន នូវឈានសតិវិញ ៗ

តិណ្ណំ តេសំ អវសិនេត្ថ ឯកោ
គន្ធព្វកាយូបគតោ វសីនោ
ទ្វេ វ សម្ពោធិបថានុសារិនោ(១)
ទេវេបិ ហីឡេន្តិ សមាហិតត្តា ។
ឯតាទិសី ធម្មបកាសនេត្ថ
ន តត្ថ កឹ កង្ខតិ កោចិ សាវកោ
និត្តិណ្ណឱឃំ វិចិកិច្ឆឆិន្នំ
ពុទ្ធំ នមស្សាម ជិនំ ជនិន្ទំ ។
យំ តេ(២) ធម្មំ ឥធញ្ញាយ
វិសេសំ អជ្ឈគំសុ(៣) តេ
កាយំ ព្រហ្មបុរោហិតំ
ទុវេ តេសំ វិសេសគូ ។
តស្ស ធម្មស្ស បត្តិយា
អាគតម្ហាបិ(៤) មារិស
កតោកាសា(៥) ភគវតា
បញ្ហំ បុច្ឆេមុ មារិសាតិ ។

---

១ ឱ. ទ្វេ បេរ សម្ពោធិបថានុសារិនោ ។ ម. ទ្វេ ប សម្ពោធិបថានុសារិនោ ។
២ ឱ. យន្តេ ។ ៣ ឱ. ម. អជ្ឈគំសុ ។ ៤ ឱ. អាគតម្ហាសេ ។ ម... សិ ។
៥ ឱ. កតោកាសា ។

បណ្ដាជនទាំង ៣ នាក់នោះ ជនម្នាក់អាស្រ័យនៅក្នុងពួកដ៏ថោកទាបនេះ បានចូលទៅរួមក្នុងពួកគន្ធព្វ នៅក្នុងពួកគន្ធព្វនោះ ជនពីរនាក់ទៀត រលឹកឃើញនូវផ្លូវនៃសម្ពោធិញ្ញាណ គឺអនាគាមិមគ្គ ក៏ពុញ្ញទ្រាន់នឹងទេវលោក ព្រោះខ្លួនមានចិត្តប្រកបដោយសមាធិ ។ កិរិយាប្រកាសនូវធម៌ ក្នុងសាសនានេះមានសភាពដូច្នេះ បណ្ដាសាវ័កទាំងនោះ សូម្បីសាវ័កណាមួយ ក៏មិនសង្ស័យនឹងអ្វីឡើយ យើងទាំងឡាយសូមនមស្ការ នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឈ្នះមារ ព្រះអង្គជាធំជាងជន ទ្រង់ឆ្លងនូវភយៈបានហើយ កាត់បង់នូវសេចក្ដីសង្ស័យបានហើយ ។ ទេវបុត្រទាំងនោះ បានដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា របស់ព្រះអង្គក្នុងសាសនានេះហើយ បាននូវគុណវិសេស បណ្ដាគន្ធព្វទាំង ៣ នាក់នោះ គន្ធព្វពីរនាក់បាននូវកាយជាព្រហ្មបុរោហិត បានដល់នូវគុណវិសេស គឺមគ្គនឹងផល ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ យើងខ្ញុំព្រះអង្គនាំគ្នាមក ដើម្បីដល់នូវធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បើកឱកាសហើយ យើងខ្ញុំព្រះអង្គសូមក្រាបបង្គំទូលសួរនូវប្រស្នា ។

(៩២) អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ ទីឃរត្តំ វិសុទ្ធោ ខោ អយំ សក្កោ(១) យំ កិញ្ចិ មំ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សតិ សព្វន្តំ(២) អត្ថសញ្ហិតំយេវ បុច្ឆិស្សតិ នោ អនត្ថសញ្ហិតំ យញ្ចស្សាហំ(៣) បុដ្ឋោ ព្យាករិស្សាមិ តំ ខិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ ភគវា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ

បុច្ឆ វាសវ មំ បញ្ហំ យំ កិញ្ចិ មនសិច្ឆសិ

តស្ស តស្សេវ បញ្ហស្ស អហំ អន្តំ ករោមិ តេតិ ។

បឋមភាណវារំ ។

---

១ ម. យក្ខោ ។ ២ ឱ. សព្វំ តំ ។ ៣ ឱ. យមស្សាហំ ។

(៩២) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សក្កទេវរាជនេះ ទ្រង់មានព្រះទ័យដ៏បរិសុទ្ធស្អាត[១] មកអស់កាលយូរហើយ នឹងសួរនូវប្រស្នាណានីមួយ ចំពោះតថាគត ក៏សួរតែប្រស្នាដែលមានប្រយោជន៍ទាំងអស់ មិនមែនសួរប្រស្នាដែលមិនមានប្រយោជន៍ឡើយ មួយទៀត សក្កទេវរាជបានសួរតថាគត ៗ នឹងដោះស្រាយចំពោះប្រស្នាណា សក្កទេវរាជ ក៏នឹងយល់ច្បាស់នូវប្រស្នានោះ ឆាប់រហ័សបាន ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតា ដោយបទគាថា ថា

បពិត្រ វាសវៈ មហារាជមានព្រះហឫទ័យ ប្រាថ្នានឹងសួរនូវ
ប្រស្នាណា ចូរសួរនូវប្រស្នានោះ ចំពោះតថាគតចុះ តថាគត
នឹងធ្វើនូវទីបំផុត នៃប្រស្នាទាំងនោះៗ ថ្វាយមហាបពិត្របាន ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

---

១ សក្កទេវរាជ មានចិត្តបរិសុទ្ធស្អាត តាំងពីកាលដែលយកកំណើតជាមាណពឈ្មោះមាឃៈ ក្នុងអចលគ្រាម ក្នុងដែនមគធៈ មុនពុទ្ធកាល ។

(៩៣) កតាវកាសោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតា ឥមំ ភគវន្តំ បឋមំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ(១) កឹសំយោជនា នុ ខោ មារិស ទេវា មនុស្សា អសុរា នាគា គន្ធព្វា យេ ចញ្ញេ សន្តិ បុថុកាយា តេ អវេរា អទណ្ឌា អសបត្តា អព្យាបជ្ឈា(២) វិហរេមុ អវេរិនោតិ ឥតិ ច(៣) នេសំ ហោតិ អថ ច បន សវេរា សទណ្ឌា សសបត្តា សព្យាបជ្ឈា វិហរន្តិ សវេរិនោតិ(៤) ។ ឥត្ថំ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ(៥) ។ តស្ស ភគវា បញ្ហំ បុដ្ឋោ ព្យាកាសិ ឥស្សាមច្ឆរិយសំយោជនា ខោ ទេវានមិន្ទ ទេវា មនុស្សា អសុរា នាគា គន្ធព្វា យេ ចញ្ញេ សន្តិ បុថុកាយា តេ អវេរា អទណ្ឌា

១ ឱ. ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ ឥមំ បឋមំ បញ្ហំ បុច្ឆិ ។ ២ ឱ. អព្យាបជ្ឈ ។ ម. អព្យាបជ្ជា ។ ៣ ឱ. ម. បេ ។ ៤ ឱ. វេរិនោតិ ។ ៥ ឱ. ភគវន្តំ ឥមំ បឋមំ បញ្ហំ អបុច្ឆិ ។

(៩៣) លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រទានឱកាសហើយ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ក្រាបបង្គំទូលសួរប្រស្នាជាដំបូងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ពួកទេវតា មនុស្ស អសុរ នាគ នឹងគន្ធព្វ ទាំងពួកជនច្រើនដទៃ ៗ មានធម៌អ្វីជាគ្រឿងចងរួបរឹតទុក បានជាពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានពៀរ មិនមានអាជ្ញា មិនមានសត្រូវ មិនមានព្យាបាទ នៅដោយមិនមានពៀរនឹងគ្នា ពួកសត្វទាំងនោះ តែងមានសេចក្ដីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះឯង ទោះបីមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដូច្នោះ ក៏គង់សត្វទាំងនោះ នៅតែជាអ្នកមានពៀរ មានអាជ្ញា មានសត្រូវ មានព្យាបាទ នៅដោយមានពៀរនឹងគ្នាដដែល ៗ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានទូលសួរប្រស្នាចំពោះព្រះមានព្រះភាគហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ លុះសក្កទេវរាជនោះ បានទូលសួរប្រស្នាហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ព្យាករថា បពិត្រ ទេវានមិន្ទ ពួកទេវតា មនុស្ស អសុរ នាគ នឹងគន្ធព្វ ទាំងពួកជនច្រើនដទៃ ៗ មានឥស្សា (សេចក្ដីច្រណែន) នឹងមច្ឆរិយៈ (សេចក្ដីកំណាញ់) ជាគ្រឿងចងរួបរឹតទុក បានជាពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងទាំងឡាយ ជាអ្នកមិនមានពៀរ មិនមានអាជ្ញា

អសបត្តា អព្យាបជ្ឈា វិហរេមុ អវេរិនោតិ ឥតិ ច នេសំ ហោតិ អថ ច បន សវេរា សទណ្ឌា សសបត្តា សព្យាបជ្ឈា វិហរន្តិ សវេរិនោតិ ។ ឥត្ថំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ហំ បុដ្ឋោ ព្យាកាសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ អនុមោទិ ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត តិណ្ណា មេត្ថ កង្ខា វិគតា កថំកថា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ(១) សុត្វាតិ ។

(៩៤) ឥតិហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឧត្តរឹ បញ្ហំ អបុច្ឆិ ឥស្សាមច្ឆរិយំ បន មារិស កឹនិទានំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបភវំ កឹស្មឹ ហិ(២) សតិ ឥស្សាមច្ឆរិយំ ហោតិ កិស្មឹ ហិ(៣) អសតិ

១ ម. បញ្ហស្ស វេយ្យាករណំ ។ ២-៣ ឱ. ម. ហីតិ នត្ថិ ។

មិនមានសត្រូវ មិនមានព្យាបាទ នៅដោយមិនមានពៀរនឹងគ្នា ពួកសត្វទាំងនោះ តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នេះឯង ទោះបើមានសេចក្តីប្រាថ្នាដូច្នោះ ក៏គង់សត្វទាំងនោះ នៅតែជាអ្នកមានពៀរ មានអាជ្ញា មានសត្រូវ មានព្យាបាទ នៅដោយមានពៀរនឹងគ្នាដដែល ៗ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករនូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាក្រាបទូលសួរដោយប្រការដូច្នេះហើយ ៗ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ក៏មានព្រះរាជហឫទ័យត្រេកអររីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឆ្លងផុតហើយ សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្តាប់នូវបញ្ហាវេយ្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ៗ

(៩៤) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបសួរនូវប្រស្នាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ តទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏និទ្ទុក្ខ សេចក្តីប្រណែននិងសេចក្តីកំណាញ់ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ទើបសេចក្តីប្រណែននិងសេចក្តីកំណាញ់ កើតមាន កាលបើអ្វីមិនមាន

ឥស្សាមច្ឆរិយំ ន ហោតីតិ ។ ឥស្សាមច្ឆរិយំ ខោ ទេវានមិន្ទ បិយាប្បិយនិទានំ បិយាប្បិយសមុទយំ បិយាប្បិយជាតិកំ បិយាប្បិយប្បភវំ បិយាប្បិយេ សតិ(១) ឥស្សាមច្ឆរិយំ ហោតិ បិយាប្បិយេ អសតិ ឥស្សាមច្ឆរិយំ ន ហោតីតិ ។ បិយាប្បិយំ បន មារិស កឹនិទានំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបភវំ កិស្មឹ សតិ បិយាប្បិយំ ហោតិ កិស្មឹ អសតិ បិយាប្បិយំ ន ហោតីតិ ។ បិយាប្បិយំ ខោ ទេវានមិន្ទ ឆន្ទនិទានំ ឆន្ទសមុទយំ ឆន្ទជាតិកំ ឆន្ទប្បភវំ ឆន្ទេ សតិ បិយាប្បិយំ ហោតិ ឆន្ទេ អសតិ បិយាប្បិយំ

---

១ ឱ. បិយាប្បិយេហិ សតិ ។

ហើយ ទើបសេចក្តីប្រកែកទីងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មិនមានដែរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់តបថា បពិត្រទេវានមិន្ទ សេចក្តីប្រកែកទីងសេចក្តីកំណាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ទីងសេចក្តីស្អប់ ជាដើមហេតុ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ទីងសេចក្តីស្អប់នាំឲ្យកើត មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ទីងសេចក្តីស្អប់ជាកំណើត មានសេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់បណ្តាលឲ្យកើត កាលបើសេចក្តីស្រឡាញ់ ទីងសេចក្តីស្អប់មានហើយ ទើបសេចក្តីប្រកែកទីងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មានដែរ កាលបើសេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់មិនមានហើយ សេចក្តីប្រកែកទីងសេចក្តីកំណាញ់ ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះសេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ទើបសេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់ ក៏មានដែរ កាលបើអ្វី មិនមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់ ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់ មានឆន្ទៈ (សេចក្តីពេញចិត្ត) ជាដើមហេតុ មានឆន្ទៈនាំឲ្យកើត មានឆន្ទៈជាកំណើត មានឆន្ទៈបណ្តាលឲ្យកើត កាលបើឆន្ទៈមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់ក៏មានដែរ កាលបើឆន្ទៈមិនមានហើយ សេចក្តីស្រឡាញ់ទីងសេចក្តីស្អប់

ន ហោតីតិ ។ ឆន្ទោ បន[១] មារិស កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិកោ កឹបភវោ កិស្មឹ សតិ ឆន្ទោ ហោតិ កិស្មឹ អសតិ ឆន្ទោ ន ហោតីតិ ។ ឆន្ទោ ខោ ទេវានមិន្ទ វិតក្កនិទានោ វិតក្កសមុទយោ វិតក្កជាតិកោ វិតក្កប្បភវោ វិតក្កេ សតិ ឆន្ទោ ហោតិ វិតក្កេ អសតិ ឆន្ទោ ន ហោតីតិ ។ វិតក្កោ បន[២] មារិស កឹនិទានោ កឹសមុទយោ កឹជាតិកោ កឹបភវោ កិស្មឹ សតិ វិតក្កោ ហោតិ កិស្មឹ អសតិ វិតក្កោ ន ហោតីតិ ។ វិតក្កោ ខោ ទេវានមិន្ទ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខានិទានោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាសមុទយោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាជាតិកោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាបភវោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាយ សតិ វិតក្កោ ហោតិ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខាយ អសតិ វិតក្កោ ន ហោតីតិ ។

១ ម. ឆន្ទោ ខោ បន ។ ២ ម. វិតក្កោ ខោ បន ។

ក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះឆន្ទៈ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្ដាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ ឆន្ទៈក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមានហើយ ឆន្ទៈក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ឆន្ទៈ មានវិតក្កៈ (សេចក្ដីត្រិះរិះ) ជាដើមហេតុ មានវិតក្កៈនាំឲ្យកើត មានវិតក្កៈជាកំណើត មានវិតក្កៈបណ្ដាលឲ្យកើត កាលបើវិតក្កៈមានហើយ ឆន្ទៈក៏មានដែរ កាលបើវិតក្កៈមិនមានហើយ ឆន្ទៈក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះវិតក្កៈ មានអ្វីជាដើមហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីបណ្ដាលឲ្យកើត កាលបើអ្វីមានហើយ វិតក្កៈក៏មានដែរ កាលបើអ្វីមិនមានហើយ វិតក្កៈក៏មិនមានដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ វិតក្កៈ មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា (សេចក្ដីសំគាល់ប្រកបដោយធម៌ ជាគ្រឿងយឺតយូរ[១]) ជាដើមហេតុ មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញានាំឲ្យកើត មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាជាកំណើត មានចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាបណ្ដាលឲ្យកើត កាលបើចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញាមានហើយ វិតក្កៈក៏មានដែរ កាលបើចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា មិនមានហើយ វិតក្កៈក៏មិនមានដែរ ។

---

១ សំដៅយកតណ្ហាវិបរិតទាំង ១០៨ ។

(៩៨) កថំបដិបន្នោ បន មារិស ភិក្ខុ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខានិរោធសារុប្បគាមិនីបដិបទំ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ សោមនស្សំ ចាហំ(១) ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ទោមនស្សំ ចាហំ(២) ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ឧបេក្ខំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ។ សោមនស្សំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា សោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ សោមនស្សំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបំ សោមនស្សំ ន សេវិតព្វំ ។ តត្ថ

១-២ ឱ. បហំ ។ ម. ជាហំ ។

(៩៥) បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់ចំរើន ចុះភិក្ខុប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវបដិបទា ជាដំណើរដ៏សមគួរដល់សេចក្តីរលត់នូវចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺសោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ទោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺ ទោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ឧបេក្ខាមាន ២ យ៉ាង គឺ ឧបេក្ខាគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគត សំដែងថា សោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺ សោមនស្សគួរសេពគប់ ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាសោមនស្សទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវសោមនស្សណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពគប់នូវសោមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ សោមនស្សបែបនេះ(១) ភិក្ខុមិនគួរសេពគប់ ។ បណ្តា

---

១ សំដៅយកគេហសិតសោមនស្ស គឺសោមនស្សអាស្រ័យនូវផ្ទះ គឺកាមគុណទាំង ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ ។

យំ ជញ្ញា សោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ សោមនស្សំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបំ សោមនស្សំ សេវិតព្វំ ។ តត្ថ យញ្ចេ សវិតក្កំ សវិចារំ យញ្ចេ អវិតក្កំ អវិចារំ យេ អវិតក្កេ អវិចារេ បណីតតរេ(១) ។ សោមនស្សំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ទោមនស្សំ ចាហំ(២) ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

---

១ ឱ. អវិចារេ សេ បណីតតរេ ។ ម. អវិចារេ តេ បណីតតរេ ។ ២ ឱ. បហំ ។ ម. ចាហំ ។

សោមនស្សទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សណា ថា កាលបើអាត្មាអញ សេពគប់នូវសោមនស្សនេះហើយ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនឡើង ដូច្នេះ សោម-នស្សបែបនេះ(១) ភិក្ខុគួរសេពគប់ ៗ ក្នុងសោមនស្សគួរសេពគប់នោះ សោមនស្សដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈក៏មាន(២) សោមនស្សដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក៏មាន(៣) សោមនស្សណា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ សោមនស្សនោះ ប្រសើរជាង ៗ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺសោមនស្សគួរសេពគប់ក៏មាន មិនគួរសេពគប់ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ៗ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ទោមនស្សមានពីរយ៉ាង គឺទោមនស្សគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ៗ

---

១ សំដៅយកនេក្ខម្មសិតសោមនស្ស គឺសេចក្តីត្រេកអរអាស្រ័យនូវនេក្ខម្មៈ គឺការចេញចាកកាមគុណទាំង ៥ របស់បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបស្សនា ។ ២ បានដល់សោមនស្សដែលកើតដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ វិបស្សនា អនុស្សតិ និងបឋមជ្ឈាន ។ ៣ បានដល់សោមនស្សដែលកើតដោយអំណាចទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ។

តត្ថ យំ ជញ្ញា សោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ សោមនស្សំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបំ សោមនស្សំ ន សេវិតព្វំ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា សោមនស្សំ ឥមំ ខោ មេ សោមនស្សំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបំ សោមនស្សំ សេវិតព្វំ ។ តត្ថ យញ្ចេ(១) សវិតក្កំ សវិចារំ យញ្ចេ(២) អវិតក្កំ អវិចារំ យេ អវិតក្កេ អវិចារេ បណីតតរេ ។

១.២ ម. យំ ចេ ។

ព្រោះថា បណ្ដាទោមនស្សទាំងពីរនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សណា ថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវទោមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅដូច្នេះ ទោមនស្សបែបនេះ(១) ភិក្ខុមិនគួរសេព ។ បណ្ដាទោមនស្សទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវទោមនស្សនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ ទោមនស្សបែបនេះ(២) ភិក្ខុគួរសេព ។ ក្នុងទោមនស្សដែលគួរសេពនោះ ទោមនស្សដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈ(៣) ក៏មាន ទោមនស្សដែលមិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ(៤) ក៏មាន ទោមនស្សណា ដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈ ទោមនស្សនោះប្រសើរជាង ។

---

១ សំដៅយកគេហសិតទោមនស្ស គឺទោមនស្សអាស្រ័យនូវផ្ទះ គឺ កាមគុណទាំង ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ របស់បុគ្គលដែលមិនបានទទួលនូវអារម្មណ៍ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ២ សំដៅយកនេក្ខម្មសិតទោមនស្ស គឺទោមនស្សដែលអាស្រ័យនូវនេក្ខម្មៈ ដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលទទួល អន់ចិត្តព្រោះហេតុតែក្របានសម្រេចនូវអរិយភូមិ ។ ៣ បានដល់ទោមនស្សដែលកើតដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ វិបស្សនា អនុស្សតិ និងបឋមជ្ឈាន ។ ៤ បានដល់ទោមនស្សដែលកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបស្សនា ប្រាថ្នានូវអរហត្តផល បើទុកជាប្រឹងប្រែងយ៉ាងណា ក៏នៅតែមិនសម្រេចនូវបំណង ។

ទោមនស្សម្ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិ-
តព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច
វុត្តំ ។ ឧបេក្ខំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិ-
តព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ
បដិច្ច វុត្តំ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា ឧបេក្ខំ ឥមំ ខោ មេ
ឧបេក្ខំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា
ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបា ឧបេក្ខា ន សេវិតព្វា ។
តត្ថ យំ ជញ្ញា ឧបេក្ខំ ឥមំ ខោ មេ ឧបេក្ខំ
សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា
ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបា ឧបេក្ខា សេវិតព្វា ។

ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ទោមនស្សមាន ២ យ៉ាង គឺ ទោមនស្សគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគត សំដែងថា ឧបេក្ខាមាន ២ យ៉ាង គឺឧបេក្ខាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាឧបេក្ខាទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខាណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវឧបេក្ខានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ ឧបេក្ខាបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេព[1] ។ បណ្តាឧបេក្ខាទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខាណាថា កាលបើអាត្មាអញសេពនូវឧបេក្ខានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើងដូច្នេះ ឧបេក្ខាបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព[2] ។

---

១ បានដល់គេហសិតឧបេក្ខា គឺឧបេក្ខាដែលអាស្រ័យនូវផ្ទះ គឺកាមគុណកើតឡើងដល់បុគ្គលដែលខ្លៅល្ងង់ ក៏ជាប់ស្អិតក្នុងឥដ្ឋារម្មណ៍ មិនមានត្រឡប់ថយក្រោយវិញ ដូចរុយដែលជាប់ជិតនឹងស្ករអំពៅ ។ ២ បានដល់នេក្ខម្មសិតឧបេក្ខា គឺឧបេក្ខាដែលសម្បយុត្តដោយវិបស្សនាញាណមិនត្រេកអរ នឹងឥដ្ឋារម្មណ៍ មិនស្អប់អនិដ្ឋារម្មណ៍ ។

តត្ថ យញ្ចេ សវិតក្កំ សវិចារំ យញ្ចេ អវិតក្កំ អវិចារំ យំ អវិតក្កេ អវិចារេ បណីតតរេ ។ ឧបេក្ខំបាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឯវំបដិបន្នោ ខោ ទេវានមិន្ទ ភិក្ខុ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខានិរោធសា-រុប្បគាមិនីបដិបទំ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ ឥត្ថំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ហំ បុដ្ឋោ ព្យាកាសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ អនុមោទិ ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត តិណ្ណា មេត្ថ កង្ខា វិគតា កថំកថា ភគវតោ បញ្ហាព្យាករណំ សុត្វាតិ ។

ក្នុងឧបេក្ខាដែលគួរសេពនោះ ឧបេក្ខាដែលមានវិតក្កៈ វិចារៈ(១) ក៏មាន ឧបេក្ខាដែលមិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ(២) ក៏មាន ឧបេក្ខាណា ដែលមិនមានវិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខានោះប្រសើរជាង ៗ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ឧបេក្ខាមាន ២ យ៉ាង គឺឧបេក្ខាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ៗ បពិត្រទេវានមិន្ទ ភិក្ខុលុះតែប្រតិបត្តិ យ៉ាងនេះឯង ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវបដិបទា ជាដំណើរដ៏សមគួរ ដល់សេចក្តីរំលត់ នូវចំណែកនៃបបញ្ចសញ្ញា ៗ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករនូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ទូលសួរហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ៗ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ក៏ពេញព្រះរាជហឫទ័យ ត្រេកអររីករាយ នូវភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឆ្លងផុតហើយ សេចក្តីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្តាប់នូវបញ្ហាព្យាករណ៍របស់ព្រះមានព្រះភាគ ៗ

---

១ បានដល់ ឧបេក្ខា ដែលកើតដោយនេក្ខម្មវិបស្សនា អនុស្សតិ និងបឋមជ្ឈាន ។

២ បានដល់ ឧបេក្ខា ដែលកើតដោយអំណាចឈាន មានទុតិយជ្ឈានជាដើម ។

(៩៦) ឥតិហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឧត្តរឹ បញ្ហំ អបុច្ឆិ កថំបដិបន្នោ បន មារិស ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ កាយសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ វចីសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ បរិយេសនំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ។ កាយសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា កាយសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ

(៩៦) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអររីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបក្រាបទូលសួរនូវប្រស្នាតទៅទៀត ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះភិក្ខុប្រតិបត្តិដូចម្តេច ឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ៗ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ (មារយាទផ្លូវកាយ) មាន ២ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វចីសមាចារ (មារយាទផ្លូវវាចា) មាន ២ យ៉ាង គឺវចីសមាចារ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនា (ការស្វែងរក) មាន ២ យ៉ាង គឺបរិយេសនា គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ៗ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ មាន ២ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ៗ ព្រោះថា បណ្តាកាយសមាចារ ទាំង ២ ប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវកាយសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវកាយសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែង

កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបោ កាយសមាចារោ ន សេវិតព្វោ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា កាយសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ កាយសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបោ កាយសមាចារោ សេវិតព្វោ ។ កាយសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ វចីសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។

សាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ កាយសមាចារបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេព(១) ។ បណ្ដាកាយសមាចារ ទាំង ២ ប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវកាយសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវកាយសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ កាយសមាចារបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព(២) ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា កាយសមាចារ មាន ២ យ៉ាង គឺកាយសមាចារ គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគត ពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វចីសមាចារមាន ២ យ៉ាង គឺវចីសមាចារ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគត ពោលមកយ៉ាងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។

---

១ ការប្រព្រឹត្តិបាណាតិបាត អទិន្នាទាន កាមេសុមិច្ឆាចារ និងការប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទជាបណ្ណត្តិវជ្ជៈ ចំពោះកាយទ្វារ ហៅថា កាយសមាចារដែលមិនគួរសេព ។ ២ ការវៀរចាកអំពើអំបាលនោះមានបាណាតិបាតជាដើម ចំពោះកាយទ្វារ ហៅថា កាយសមាចារគួរសេព ។

តត្ថ យំ ជញ្ញា វចីសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ វចីសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបោ វចីសមាចារោ ន សេវិតព្វោ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា វចីសមាចារំ ឥមំ ខោ មេ វចីសមាចារំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបោ វចីសមាចារោ សេវិតព្វោ ។ វចីសមាចារំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ បរិយេសនំ បាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វម្បិ អសេវិតព្វម្បីតិ ។ ឥតិ ខោ បនេតំ

ព្រោះថា បណ្តាវចីសមាចារ ទាំង ២ ប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវវចីសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវវចីសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើន ដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ វចីសមាចារបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេព[1] ។ បណ្តាវចីសមាចារ ទាំង ២ ប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវវចីសមាចារណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវវចីសមាចារនេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ វចីសមាចារបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព[2] ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា វចីសមាចារមាន ២ យ៉ាង គឺវចីសមាចារគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគតពោលហើយ ពាក្យនោះ ដែលតថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ ចុះត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនាមាន ២ យ៉ាង គឺបរិយេសនាគួរសេព ក៏មាន មិនគួរសេព ក៏មាន ដូច្នេះ

---

១ វចីទុច្ចរិត ៤ យ៉ាង មានមុសាវាទជាដើមនឹងការប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តហើយ ចំពោះវចីទ្វារ ហៅថា វចីសមាចារដែលមិនគួរសេព ។ ២ ការវៀរចាក វចីទុច្ចរិត ៤ យ៉ាង មិនប្រព្រឹត្តិកន្លងសិក្ខាបទ ដែលព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តហើយចំពោះវចីទ្វារ ហៅថា វចីសមាចារដែលគួរសេព ។

វុត្តំ កិញ្ចេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា បរិយេ-
សនំ ឥមំ ខោ មេ បរិយេសនំ សេវតោ អកុសលា
ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបា
បរិយេសនា ន សេវិតព្វា ។ តត្ថ យំ ជញ្ញា បរិយ
សនំ ឥមំ ខោ មេ បរិយេសនំ សេវតោ អកុសលា
ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបា
បរិយេសនា សេវិតព្វា ។ បរិយេសនំ បាហំ ទេវាន-
មិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ។ ឥតិ
យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តំ ។ ឯវំបដិបន្នោ ខោ ទេវា-
នមិន្ទ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។

នេះ តថាគតបានពោលហើយ ពាក្យដែលតថាគតពោលមក ហ៊ើងនុ៎ះ តើព្រោះអាស្រ័យហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា បណ្តាបរិយេសនាទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវបរិយេសនាណាថា កាលបើអាត្មាអញសេពនូវបរិយេសនានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ដូច្នេះ បរិយេសនាបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេព[១] ។ បណ្តាបរិយេសនាទាំងពីរប្រការនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវបរិយេសនាណាថា កាលបើអាត្មាអញ សេពនូវបរិយេសនានេះ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ដូច្នេះ បរិយេសនាបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព[២] ។ ក៏ត្រង់ពាក្យថា បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា បរិយេសនា មានពីរយ៉ាង គឺបរិយេសនា គួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ដូច្នេះនេះ តថាគត បានពោលហើយ ពាក្យនោះដែលតថាគត ពោលហើយព្រោះអាស្រ័យហេតុនេះឯង ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ។

---

១ បានដល់អនរិយបរិយេសនា ការស្វែងរកមិនប្រសើរ គឺការស្វែងរកបុត្រ ភរិយា ទ្រព្យជាដើម ។ ២ បានដល់អរិយបរិយេសនា ការស្វែងរកដ៏ប្រសើរ គឺការស្វែងរកព្រះនិព្វាន ។

(៩៧) កថំបដិបន្នោ[១] បន មារិស ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយសំវរាយ បដិបន្នោ ហោតីតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ[២] ។ សោតវិញ្ញេយ្យំ សទ្ទំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យំ គន្ធំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបិ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រសំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យំ ផោដ្ឋព្វំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ ចាហំ ទេវានមិន្ទ ទុវិធេន វទាមិ សេវិតព្វំបិ អសេវិតព្វំបីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥមស្ស ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ

---

១ ឱ. ឥត្ថំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ហំ បុដ្ឋោ វ្យាកាសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ.... អបុច្ឆិ ។ កថំបដិបន្នោតិ ទិស្សតិ ។ ម. ឥត្ថំ ភគវា ។ បេ ។ កថំបដិបន្នោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សព្វត្ថ អសេវិតព្វំបីតិ ទិស្សតិ ។

(៩៧) បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទិក្ខ ចុះភិក្ខុប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួម ក្នុងឥន្ទ្រិយ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា រូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយភ្នែក មាន ២ យ៉ាង គឺរូបារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា សទ្ទារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយត្រចៀក មាន ២ យ៉ាង គឺ សទ្ទារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា គន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយច្រមុះ មាន២យ៉ាង គឺ គន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា រសារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយកាយ ។ បេ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ តថាគតសំដែងថា ធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត មាន ២ យ៉ាងគឺ ធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរសេពក៏មាន មិនគួរសេពក៏មាន ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ អាចដឹងសេចក្តីច្បាស់ ដោយពិស្តារយ៉ាងនេះបាន

អាជានាមិ យថារូបំ ភន្តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ន សេវិតព្វំ ។ យថារូបញ្ច ខោ ភន្តេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ន សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តីតិ ឯវរូបំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សេវិតព្វំ ។ យថារូបញ្ច ខោ ភន្តេ[១] សោតវិញ្ញេយ្យំ សទ្ទំ សេវតោ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យំ គន្ធំ សេវតោ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រសំ សេវតោ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យំ ផោដ្ឋព្វំ សេវតោ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តីតិ ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ន សេវិតព្វោ ។

១ ម. យថារូបំ ច ខោ ភន្តេ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើភិក្ខុសេពនូវរូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយភ្នែកបែបណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ រូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយភ្នែកបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេពទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាលបើភិក្ខុសេពនូវរូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយភ្នែកបែបណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង រូបារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយភ្នែកបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាលបើភិក្ខុសេពនូវសទ្ទារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយត្រចៀកបែបណា ។បេ។ កាលបើភិក្ខុសេពនូវគន្ធារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយច្រមុះ ។បេ។ កាលបើភិក្ខុសេពនូវរសារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។បេ។ កាលបើភិក្ខុសេពនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយកាយ ។ បេ ។ កាលបើភិក្ខុសេពនូវធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្ត អកុសលធម៌ទាំងឡាយតែងចំរើនដុះដាលឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ ធម្មារម្មណ៍ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្តបែបនេះ ភិក្ខុមិនគួរសេពទេ ។

យថារូបញ្ច ខោ ភន្តេ មនោវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ សេវតោ អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ មនោវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ សេវិតព្វោ ។ ឥមស្ស ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតា សង្ខិត្តេន ភាសិតស្ស ឯវំ វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានន្តោ[1] តិណ្ណា មេត្ថ កង្ខា វិគតា កថំកថា ភគវតោ បញ្ហវេយ្យាករណំ សុត្វាតិ ។

(៩៨) ឥតិហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឧត្តរឹ បញ្ហំ អបុច្ឆិ សព្វេ វ នុ ខោ មារិស សមណព្រាហ្មណា ឯកន្តវាទា ឯកន្តសីលា ឯកន្តច្ឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈោសានាតិ ។ ន ខោ ទេវានមិន្ទ សព្វេ សមណព្រាហ្មណា ឯកន្តវាទា ឯកន្តសីលា ឯកន្តច្ឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈោសានាតិ ។ កស្មា បន មារិស

---

១ ឱ. ម. អាជានតោ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត កាលបើភិក្ខុសេព នូវធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចិត្តបែបណា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចំរើនដុះដាលឡើង ធម្មារម្មណ៍ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយចិត្តបែបនេះ ភិក្ខុគួរសេព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងដោយសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ អាចដឹងសេចក្ដីច្បាស់ដោយពិស្ដារ យ៉ាងនេះបាន សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឆ្លងផុតហើយ សេចក្ដីងឿងឆ្ងល់ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្ដាប់នូវបញ្ហាវេយ្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(៩៨) លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអររីករាយ នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរនូវប្រស្នាតទៅ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ សុទ្ធតែជាអ្នកមានវាទៈដូចគ្នា មានមារយាទដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺលទ្ធិដូចគ្នា មានសេចក្ដីប្រុលប្រចិត្តដូចគ្នាឬ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនមានវាទៈដូចគ្នាទេ មិនមែនមានមារយាទដូចគ្នាទេ មិនមែនមានឆន្ទៈគឺលទ្ធិដូចគ្នាទេ មិនមែនមានសេចក្ដីប្រុលប្រចិត្តដូចគ្នាទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះហេតុអ្វី

ន សព្វេ សមណព្រាហ្មណា ឯកន្តវាទា ឯកន្តសីលា ឯកន្តច្ឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈោសានាតិ ។ អនេកធាតុ នានាធាតុ ខោ ទេវានមិន្ទ លោកោ តស្មិំ អនេកធាតុស្មិំ នានាធាតុស្មិំ(១) លោកេ យំ យទេវ សត្តា ធាតុំ អភិនិវិសន្តិ តំ តទេវ ថាមសា បរាមាសា(២) អភិនិវិស្ស វោហរន្តិ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ តស្មា ន សព្វេ សមណព្រាហ្មណា ឯកន្តវាទា ឯកន្តសីលា ឯកន្តច្ឆន្ទា ឯកន្តអជ្ឈោសានាតិ(៣) ។ បេ ។

[៩៩] សព្វេវ នុ ខោ មារិស សមណព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានាតិ ។ ន ខោ ទេវានមិន្ទ សព្វេ សមណព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី

---

១ ឱ. ម. អនេកធាតុ នានាធាតុស្មិំ ។ ២ ឱ. បរាមស្ស ។ ៣ ឱ. ម. ឯកន្តអជ្ឈោសានាតិ ។ បេ ។ ន ទិស្សតិ ។

បានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មានវាទៈមិនដូចគ្នា មានមារយាទមិនដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺលទ្ធិមិនដូចគ្នា មានសេចក្តីចូលចិត្តមិនដូចគ្នា ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ លោកគឺពួកសត្វមានធាតុ គឺអធ្យាស្រ័យច្រើនពន់ពេក មានធាតុផ្សេងៗគ្នា ក្នុងលោកដែលមានច្រើន មានធាតុផ្សេងនោះ សត្វទាំងឡាយប្រកាន់មាំនូវធាតុ គឺអធ្យាស្រ័យណាៗ ក៏ប្រកាន់មាំនូវធាតុ គឺអធ្យាស្រ័យនោះៗ ដោយកំឡាំងចិត្តនិងការស្ទាបអង្អែល តែងពោលនូវពាក្យនេះថា ជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ ជាមោឃៈឥតប្រយោជន៍ ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មានវាទៈមិនដូចគ្នា មានមារយាទមិនដូចគ្នា មានឆន្ទៈគឺលទ្ធិមិនដូចគ្នា មានសេចក្តីចូលចិត្តមិនដូចគ្នា ។ បេ ។

[៩៩] បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសេចក្តីសម្រេចគឺព្រះនិព្វាន ទៀងប្រាកដ មានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃយោគៈពិតប្រាកដ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដឬ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែមានសេចក្តីសម្រេចគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដទេ មិនមែនមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ

អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានាតិ ។ កស្មា បន មារិស ន សព្វេ សមណព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានាតិ ។ យេ ខោ តេ(១) ទេវានមិន្ទ ភិក្ខូ(២) តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តា តេ អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី អច្ចន្តបរិយោសានា តស្មា ន សព្វេ សមណព្រាហ្មណា អច្ចន្តនិដ្ឋា អច្ចន្តយោគក្ខេមី អច្ចន្តព្រហ្មចារី

---

១ ម. តេតិ នត្ថិ ។ ២ ឱ. សមណព្រាហ្មណា ។

យោគៈទៀងប្រាកដទេ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដទេ មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដទេ ៗ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទ្ទុក្ខ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែជាអ្នកមានសេចក្ដីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ទាំងអស់គ្នា តើព្រោះហេតុអ្វី ៗ បពិត្រទេវានមិន្ទ ភិក្ខុទាំងឡាយណា ដែលមានចិត្តចុះស៊ប់ ក្នុងព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហាហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នកមានសេចក្ដីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គទៀងប្រាកដ ជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ព្រោះហេតុនោះឯង បានជាថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ មិនមែនសុទ្ធតែជាអ្នកមានសេចក្ដីសម្រេច គឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ នៃយោគៈទៀងប្រាកដ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ទៀងប្រាកដ

អជ្ឈត្តបរិយោសានាតិ ។ ឥត្ថំ ភគវា សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បញ្ហំ បុដ្ឋោ ព្យាកាសិ ។ អត្តមនោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិ អនុមោទិ ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត តិណ្ណា មេត្ថ កង្ខា វិគតា កថំកថា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ សុត្វាតិ ។

(១០០) ឥតិហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯជា ភន្តេ រោគោ ឯជា គណ្ឌោ ឯជា សល្លំ ឯជា ឥមំ បុរិសំ បរិកឌ្ឍតិ តស្ស តស្សេវ ភវស្ស អភិនិព្វត្តិយា[១] តស្មា អយំ បុរិសោ ឧច្ចាវចមាបជ្ជតិ ។ យេសាហំ[២] ភន្តេ បញ្ហានំ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញេសុ សមណព្រាហ្មណេសុ ឱកាសកម្មំបិ[៣] នា-

១ អភិនិព្វត្តិយាតិ ក ឍ. ម. ។ ២ យេ ស្វាហំ ។ ៣ ឧ. ឱកាសកម្មម្បិ ។

មិនមែនជាអ្នកមានទីបំផុតគឺព្រះនិព្វានទៀងប្រាកដ ទាំងអស់គ្នាឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករនូវប្រស្នា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាទូលសួរហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ក៏ពេញព្រះហឫទ័យ ត្រេកអរ រីករាយ នឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដំណើរទុ៎ះ យ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត ដំណើរទុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងប្រស្នាទុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឆ្លងផុតហើយ សេចក្ដីឆ្ងល់ ក៏អស់ហើយ ព្រោះបានស្ដាប់នូវបញ្ហាព្យាករណ៍ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[១០០] លុះសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រេកអររីករាយ នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្ដីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាទុកដូចជារោគ សេចក្ដីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាទុកដូចជាបូស សេចក្ដីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាទុកដូចជាកូនសរ សេចក្ដីញាប់ញ័រគឺតណ្ហាតែងដឹកទាញនូវបុរសនេះឲ្យកើតក្នុងភពនោះ ៗ ព្រោះហេតុនោះឯង បុរសនេះ រមែងដល់នូវសេចក្ដីខ្ពស់ទាប ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបាននូវឱកាសកម្មនៃប្រស្នាណា អំពីសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា

លទ្ធំ តេ មេ ភគវតា ព្យាកតា ទីឃរត្តានុបស្សតា(១) យញ្ច បន(២) មេ វិចិកិច្ឆាកថំ កថាសល្លំ តញ្ច ភគវតា អព្វូឡ្ហន្តិ ។ អភិជានាសិ នោ ត្វំ ទេវានមិន្ទ ឥមេ បញ្ហេ អញ្ញេ សមណព្រាហ្មណេ បុច្ឆិតោតិ(៣) ។ អភិជានាមហំ ភន្តេ ឥមេ បញ្ហេ អញ្ញេ សមណព្រាហ្មណេ បុច្ឆិតោតិ(៤) ។ យថាកថំ បន តេ ទេវានមិន្ទ ព្យាករឹសុ(៥) សចេ តេ អគរុ ភាសស្សូតិ ។ ន ខោ មេ ភន្តេ គរុ យត្ថស្ស ភគវា និសិន្នោ ភគវន្តរូបោ វាតិ(៦) ។ តេនហិ ទេវានមិន្ទ ភាសស្សូតិ ។ យេសាហំ(៧) ភន្តេ មញ្ញាមិ សមណព្រាហ្មណា(៨) អារញ្ញកា បន្តសេនាសនាតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឥមេ បញ្ហេ បុច្ឆាមិ តេ

---

១ ឱ. ទីឃរត្តានុសយិតោ ។ ម. ទីឃរត្តានុស្សុតិ ។ ២ តញ្ច បនាតិ វា បាឋោ ។ ៣ ម. បុច្ឆិតាតិ ។ ៤ ឱ. ម. បុច្ឆិតាតិ ។ ៥ ឱ. វ្យាកំសុ ។ ម. ព្យាកំសុ ។ ៦ ឱ. ភគវន្តរូបោវាតិ ។ ៧ ម. យេស្វាហំ ។ ៨ ឱ. សមណព្រាហ្មណេ ។

នេះ ប្រស្នានោះ ព្រះមានព្រះភាគ អ្នកឃើញនូវកាលដ៏វែង បានព្យាករដល់ខ្ញុំព្រះអង្គហើយ មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ បានទាំងដកនូវសរ គឺសេចក្តីសង្ស័យ និងសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ពីខ្ញុំព្រះអង្គចេញបានហើយ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ មហាបពិត្រ ធ្លាប់យកប្រស្នានេះទៅសួរចំពោះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់នាំយកប្រស្នានេះ ទៅសួរចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានព្យាករថ្វាយមហាបពិត្រ ដូចម្តេចខ្លះ បើមហាបពិត្រ មិនទើសទាល់ព្រះទ័យទេ សូមមហាបពិត្រមានព្រះបន្ទូលទៅមើល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគក្តី បុគ្គលដែលមានរូបប្រហែលព្រះមានព្រះភាគក្តី អង្គុយក្នុងទីណា ទីនោះមិនទើសទាល់ចិត្ត នៃខ្ញុំព្រះអង្គឡើយ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ បើដូច្នោះ សូមមហាបពិត្រ មានព្រះបន្ទូលទៅមើល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ សំគាល់ក្នុងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាថា សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអ្នកនៅក្នុងអរញ្ញប្រទេស មានសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរនូវប្រស្នាទាំងនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ លុះ

មយា បុដ្ឋា ន សម្បាយន្តិ អសម្បាយន្តា មមំយេវ បដិបុច្ឆន្តិ កោ នាមោ អាយស្មាតិ តេសាហំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ អហំ ខោ មារិស សក្កោ ទេវានមិន្ទោតិ តេ មមំយេវ ឧត្តរឹ បដិបុច្ឆន្តិ កឹ បនាយស្មា(១) ទេវានមិន្ទ(២) កម្មំ កត្វា ឥមំ ឋានំ បត្តោតិ តេសាហំ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេមិ តេ តាវតកេនេវ អត្តមនា ហោន្តិ សក្កោ ច នោ ទេវានមិន្ទោ ទិដ្ឋោ យញ្ច នោ អបុច្ឆិម្ហា តញ្ច នោ ព្យាកាសីតិ តេ អញ្ញទត្ថុ(៣) មមំយេវ សាវកា សម្បជ្ជន្តិ ន ចាហំ តេសំ អហំ ខោ បន ភន្តេ ភគវតោ សាវកោ សោតាបន្នោ

១ ឱ. ម. កិម្បនាយស្មា ។ ២ ឱ. ទេវានមិន្ទោ ។ ៣ ឱ. ម. អញ្ញទត្ថុ ។

ខ្ញុំព្រះអង្គសួរហើយ ក៏មិនអាចនឹងដោះស្រាយបាន កាលមិនអាចនឹងដោះស្រាយហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមក ខ្ញុំព្រះអង្គវិញថា អ្នកដ៏មានអាយុ ឈ្មោះអ្វី លុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ សួរខ្ញុំព្រះអង្គហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រាប់ថា បពិត្រអ្នកនិរទុក្ខ ខ្ញុំឯងជាសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ត្រឡប់សួរមកខ្ញុំព្រះអង្គ តទៅទៀតថា បពិត្រទេវានមិន្ទ មានអាយុ ចុះព្រះអង្គសាងនូវអំពើដូចម្តេច បានជាដល់នូវឋានៈនេះ ដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏សំដែងធម៌(១) ប្រាប់ដល់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ តាមដែលបានស្តាប់មក បានរៀនមក ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ ដោយធម៌មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះថា សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា យើងទាំងឡាយបានឃើញហើយផង យើងទាំងឡាយ បានសួរនូវប្រស្នាណា លោកក៏បានដោះស្រាយនូវប្រស្នានោះ ដល់យើងទាំងឡាយផង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ត្រឡប់ទៅជាសាវ័ក របស់ខ្ញុំព្រះអង្គវិញ ឯខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាសាវ័ក របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឯខ្ញុំព្រះអង្គ ជាសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគ ជាសោតាបន្នបុគ្គល

---

១ វត្តបទ ៧ យ៉ាង ។

អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។ អភិជានាសិ នោ ត្វំ ទេវានមិន្ទ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ សោមនស្សបដិលាភន្តិ ។ អភិជានាមហំ ភន្តេ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ សោមនស្សបដិលាភន្តិ ។ យថាកថំ បន ត្វំ ទេវានមិន្ទ អភិជានាសិ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ សោមនស្សបដិលាភន្តិ ។

(១០១) ភូតបុព្វំ ភន្តេ ទេវាសុរសង្គាមោ សមុបព្យុឡ្ហោ(១) អហោសិ ។ តស្មឹ ខោ បន ភន្តេ សង្គាមេ ទេវា ជិនឹសុ អសុរា ច បរាជយឹសុ(២) ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ តំ សង្គាមំ អភិវិជិនិត្វា អភិវិជិតសង្គាមស្ស ឯតទហោសិ យា ចេវ ទានិ ទិព្វា ឱជា យា ច(៣) អសុរា ឱជា ឧភយមេតំ ទេវា បរិភុញ្ជិស្សន្តីតិ សោ(៤) ខោ បន មេ ភន្តេ វេទបដិលាភោ សោមនស្សបដិលាភោ សទណ្ឌាវចរោ សសត្ថាវចរោ ន និព្វិទាយ

១ ឱ. សមុបព្យូឡ្ហោ ។ ២ ឱ. អសុរា បរាជិំសុ ។ ម. អសុរា បរាជយឹសុ ។ ៣ ឱ. វ ។ ៤ ឱ. យោ ។

មានសភាវៈមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ក្នុងកាលពីមុនអំពីកាលនេះ មហាបពិត្រធ្លាប់ ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះ ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់ ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះដែរ ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ចុះក្នុងកាលមុនអំពីកាលនេះ មហាបពិត្រ ធ្លាប់ទទួលការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សបែបនេះ តើដូចម្តេច ។

(១០១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រឿងធ្លាប់មានមកហើយ សង្គ្រាមនៃពួកទេវតានឹងអសុរបានតទល់គ្នាហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ពួកទេវតាឈ្នះ ឯពួកអសុរចាញ់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំព្រះអង្គឈ្នះសង្គ្រាមនោះហើយ បានឈ្មោះថា មានសង្គ្រាមឈ្នះស្រេចហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះពួកទេវតាទាំងឡាយនឹងបរិភោគនូវឱជារសទាំងពីរ គឺឱជារសរបស់ទេវតា នឹងឱជារសរបស់អសុរ ក្នុងទេវលោកនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសេចក្តីសោមនស្ស របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ សឹងប្រកបដោយគ្រឿងវាយដំ ប្រកបដោយគ្រឿងកាប់ចាក់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យោ ខោ បន មេ អយំ ភន្តេ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា វេទប្បដិលាភោ សោមនស្សប្បដិលាភោ សោ អទណ្ឌាវចរោ អសត្ថាវចរោ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតីតិ ។ កថំ បន(១) ត្វំ ទេវានមិន្ទ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភំ បវេទេសីតិ ។ ឆ ខោ អហំ ភន្តេ អត្ថវសេ សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភំ បវេទេមិ ។

[១០២] ឥធេវ តិដ្ឋមានស្ស
ទេវភូតស្ស មេ សតោ
បុនរាយុ ច មេ(២) លទ្ធោ
ឯវំ ជានាហិ មារិសាតិ(៣)

ឥទំ ខោ អហំ ភន្តេ បឋមំ អត្ថវសំ

---

១ ឱ. កិម្បន ។ ២ ឱ. ម. បុនរាយុ ច មេ ។ ៣ ម. មារិស ។

សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីការប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីការរលត់ទុក្ខ ដើម្បីការស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីការដឹងចំពោះ ដើម្បីការត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំណែកខាង ការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សណា របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគ ការបាននោះ មិនប្រកបដោយគ្រឿងវាយដំ មិនប្រកបដោយគ្រឿងកាប់ចាក់ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីការប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីការរលត់ទុក្ខ ដើម្បីការស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីការដឹងចំពោះ ដើម្បីការត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែមួយយ៉ាង ។ បពិត្រទេវានមិន្ទ ចុះមហាបពិត្រ ទ្រង់ឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍ដូចម្តេច ទើបសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្សមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ៦ យ៉ាង ទើបសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[១០២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាដំបូងនេះថា កាលដែលអាត្មាអញកើតជាទេវតា ឋិតនៅក្នុងឧកាសនេះ អាត្មាអញបាននូវអាយុថ្មីទៀត ម្នាលគ្នាយើង អ្នកចូរដឹង

សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ
សោមនស្សប្បដិលាភំ បវេទេមិ ។

(១០៣) ចុតាហំ ទិវិយា កាយា
អាយុំ ហិត្វា អមានុសំ
អមូឡ្ហេ គព្ភមេស្សាមិ
យត្ថ មេ រមតី មនោតិ

ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ទុតិយំ អត្ថវសំ
សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ
សោមនស្សប្បដិលាភំ បវេទេមិ ។

(១០៤) ស្វាហំ[1] អមូឡ្ហបញ្ញស្ស
វិហារំ សាសនេ រតោ
ញាយេន វិហរិស្សាមិ
សម្បជានោ បដិស្សតោតិ[2]

ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ តតិយំ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទប្បដិលាភំ សោមនស្សប្បដិលាភំ បវេទេមិ ។

---

១ ឱ. សោ អហំ ។ ២ ម. បដិស្សុតោ ។

យ៉ាងនេះចុះ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

(១០៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ពីរនេះថា ចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គត្រេកអរក្នុងត្រកូលណា ខ្ញុំព្រះអង្គច្យុតចាកកាយ ជារបស់នៃទេវតា លះបង់នូវអាយុមិនមែនជារបស់មនុស្ស ហើយជាអ្នកមិនវង្វេង ចូលទៅកាន់គភ៌ក្នុងត្រកូលនោះ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

(១០៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ ៣ នេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកត្រេកអរក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់មានប្រស្នាមិនភាន់ច្រឡំ ហើយជាអ្នកមានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីតំកល់ខ្ជាប់ នៅដោយសេចក្តីដឹងខុសត្រូវ ដូច្នេះ ហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[១០៥] ញាយេន ច មេ បរតោ(១)
សម្ពោធិ ចេ ភវិស្សតិ
អញ្ញាតា វិហរិស្សាមិ
ស្វេវ អន្តោ ភវិស្សតីតិ(២)
ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ចតុត្ថំ អត្ថវសំ
សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ
សោមនស្សបដិលាភំ បវេទេមិ ។

[១០៦] ចុតាហំ មានុសា កាយា
អាយុំ ហិត្វាន មានុសំ
បុន ទេវោ ភវិស្សាមិ
ទេវលោកស្មិ ឧត្តមោតិ(៣)
ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ បញ្ចមំ អត្ថវសំ
សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ
សោមនស្សបដិលាភំ បវេទេមិ ។

---

១ ខ. ញាយេន ច មេ ចរតោ ។ ម. ញាយេន មេ ចរតោ ច ។ ២ ម. ស្វេវ មន្តោ ភវិស្សតិ ។ ៣ ខ. ទេវលោកស្មឹ ឧត្តមោតិ ។ ម. ទេវលោកម្ហិ ឧត្តមោ ។

[១០៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ជាគំរប់ ៤ នេះថា បើសម្មោធិញ្ញាណ(១) នឹងមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងខាងមុខ ដោយសេចក្ដីដឹងខុសត្រូវ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីដឹងខុសត្រូវ សេចក្ដីដឹងខុសត្រូវនោះឯង ជាការសំខាន់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងមនុស្សលោកដូច្នេះ ហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្ដីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[១០៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ ជាគំរប់ ៥ នេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គមុខជានឹងច្យុតចាកកាយ ជារបស់នៃមនុស្ស លះបង់នូវអាយុជារបស់នៃមនុស្ស ហើយបានទៅកើតជាទេវតាដ៏ឧត្តម ក្នុងទេវលោកវិញ ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្ដីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

---

១ សម្មោធិញ្ញាណ សំដៅយកសកទាគាមិមគ្គ (អដ្ឋកថា) ។

(១០៧) តេ បណីតតរា ទេវា

អកនិដ្ឋា យសស្សិនោ

អន្តិមេ វត្តមានម្ហិ

សោ និវាសោ ភវិស្សតីតិ

ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ឆដ្ឋំ អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ សោមនស្សបដិលាភំ បវេទេមិ ។ ឥមេ ខោ អហំ ភន្តេ ឆ អត្ថវសេ សម្បស្ស-មានោ ឯវរូបំ វេទបដិលាភំ សោមនស្សបដិ-លាភំ បវេទេមិ ។

(១០៨) អបរិយោសិតសង្កប្បោ

វិចិកិច្ឆា កថំកថី[១]

វិចរំ[២] ទីឃមទ្ធានំ

អន្វេសន្តោ តថាគតំ ។

យស្ស[៣] មញ្ញាមិ សមណេ

បវិវិត្តវិហារិនោ

---

១ ឧ. វិចិកិច្ឆី ។ ម. វិចិកិច្ឆោ ។ ២ ឧ. វិចរី ។ ៣ ឧ. ម. យស្សុ ។

សក្កបញ្ហសូត្រ អំណាចនៃប្រយោជន៍ ៦ ប្រការ

[១០៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ជាគំរប់ ៦ នេះថា ពួកទេវតានោះ ឧត្តមជាងទេវតាទាំងពួង ជាអ្នកមិនថោកថយ ជាអ្នកមានយស ឋិតនៅក្នុងលំនៅណា លំនៅនោះមុខជានឹងមាន ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងភពជាទីបំផុតមិនខាន(១) ដូច្នេះហើយសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវអំណាច នៃប្រយោជន៍ទាំង ៦ ប្រការហ្នឹងឯង ទើបសំដែងនូវការបាននូវសេចក្តីត្រេកអរ នឹងការបាននូវសោមនស្ស មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

[១០៨] ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រាថ្នាមិនទាន់សម្រេច នៅមានសេចក្តីសង្ស័យ ងឿងឆ្ងល់ តែងត្រាច់ស្វះស្វែងរកព្រះតថាគត អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសំគាល់នូវពួកសមណៈណា ដែលជាអ្នកនៅក្នុងទីស្ងាត់

---

១ អដ្ឋកថាថា ព្រះឥន្ទមុខជានឹងបាននូវអនាគាមិមគ្គ លុះច្យុតអំពីអត្តភាពនេះទៅនឹងបានទៅកើតក្នុងសុទ្ធាវាស មានអវិហាជាដើម មានអកនិដ្ឋភពជាទីបំផុត ។

សម្ពុទ្ធា ឥតិ មញ្ញមានោ(១)
គច្ឆាមិ តេ ឧបាសិតុំ ។
កថំ អារាធនា ហោតិ
កថំ ហោតិ វិរាធនា
ឥតិ បុដ្ឋា ន សម្ពោន្តិ(២)
មគ្គេ បដិបទាសុ ច ។
ត្យស្សុ(៣) យទា មំ ជានន្តិ
សក្កោ ទេវានមាគតោ
ត្យស្សុ(៤) មមេវ បុច្ឆន្តិ
កឹ កត្វា បាបុណី ឥទំ ។
តេសំ យថាសុតំ ធម្មំ
ទេសយាមិ ជនេ សុតំ
តេន(៥) អត្តមនា ហោន្តិ
ទិដ្ឋោ នោ វាសវោតិ ច ។
យទា ច សម្ពុទ្ធមទ្ទក្ខឹ(៦)

---

១ ខ. ម. មញ្ញតោ ។ ២ ម សំបាយន្តិ ។ ៣-៤ ខ. ត្យាស្សុ ។ ម. ត្យស្សុ ។
៥ ខ តេនស្សុ ។ ៦ ខ. ពុទ្ធំ អទ្ទក្ខឹ ។ ម. ពុទ្ធមទ្ទក្ខឹ ។

ក៏នឹកស្មានថាជាព្រះសម្ពុទ្ធ ដូច្នេះហើយ ចូលទៅអង្គុយជិត ពួកសមណៈនោះ ៗ ពួកសមណៈនោះ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ សួរថា សេចក្តីជ្រះថ្លា តើដូចម្តេច សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា តើដូចម្តេច ដូច្នេះហើយ មិនអាចនឹងដោះស្រាយ ក្នុងមគ្គ នឹងបដិបទាទាំងឡាយបានឡើយ ៗ កាលណាដែលពួក សមណៈទាំងនោះ ស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គថាជាសក្កទេវរាជ មកពី ឋានទេវតា ពួកសមណៈទាំងនោះ បានសួរខ្ញុំព្រះអង្គថា ទេវ-រាជ បានសាងកុសលដូចម្តេច ទើបបាននូវសម្បត្តិនេះ ៗ ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏សំដែងធម៌តាមដែលបានស្តាប់មក ប្រាប់ដល់ សមណៈទាំងនោះ ឲ្យប្រាកដក្នុងទីប្រជុំជន ពួកសមណៈ ទាំងនោះ នាំគ្នាពេញចិត្ត ដោយហេតុនោះថា យើង ទាំងឡាយ បានឃើញវាសវទេវរាជហើយ ៗ មួយវិញ ទៀត កាលណាដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានឃើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធ

សក្កបញ្ហសុត្តំ សោមនស្សប្បដិលាភោ

វិចិកិច្ឆា វិតរណំ

សោម្ហិ វីតភយោ អជ្ជ

សម្ពុទ្ធំ បយិរុបាសយឹ(១) ។

តណ្ហាសល្លស្ស ហន្តារំ

ពុទ្ធំ អប្បដិបុគ្គលំ(២)

អហំ វន្ទេ មហាវីរំ

ពុទ្ធមាទិច្ចពន្ធុនំ(៣) ។

យំ ករោមសេ ព្រហ្មេ

សមំ ទេវេហិ មារិស

តទជ្ជ តុយ្ហំ ទស្សាមិ(៤)

ហន្ទ សាមំ ករោម តេ ។

ត្វមេវាសិ(៥) សម្ពុទ្ធោ

តុវំ សត្ថា អនុត្តរោ

សទេវកស្មឹ លោកស្មឹ

នត្ថិ តេ បដិបុគ្គលោតិ ។

---

១ ឱ. បយិរុបាសយ ។ ២ ម. ពុទ្ធមប្បដិបុគ្គលំ ។ ៣ ទិ. វន្ទាមាទិច្ចពន្ធុនំ ។ ៤ ឱ. ម. ទស្សាម ។ ៥ ឱ. ត្វមេវសិ ។ ម. ត្វមេវ អសិ ។

ទ្រង់ឆ្លងផុតចាកសេចក្ដីសង្ស័យហើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នករួចចាកភ័យហើយ បានចូលមកអង្គុយជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ដកចោលនូវសរគឺ តណ្ហាចេញបានហើយ រកបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ទ្រង់មាន ព្យាយាមច្រើន ទ្រង់ត្រាស់ដឹង (នូវចតុរារិយសច្ច) ព្រះអង្គ ជាពូជពង្សនៃអាទិច្ចគោត្រ ។ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់និទិក្ខុ (ក្នុង កាលមុន) ខ្ញុំព្រះអង្គព្រមទាំងទេវតា បានធ្វើនូវការនមស្ការ ណាចំពោះព្រហ្ម ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមថ្វាយនមស្ការ នោះចំពោះព្រះអង្គវិញ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមធ្វើនូវការថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះអង្គដោយខ្លួនឯង ។ ព្រះអង្គជាព្រះសម្ពុទ្ធពិតមែន ព្រះអង្គជាសាស្ដាប្រសើរ ក្នុងលោកនេះព្រមទាំងទេវលោក នឹងរកបុគ្គលណាមួយ មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងព្រះអង្គគ្មានឡើយ ។

(១០៩) អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បញ្ចសិខំ គន្ធព្វបុត្តំ អាមន្តេសិ ពហូបការោ ខោ មេសិ ត្វំ តាត បញ្ចសិខ យំ ត្វំ ភគវន្តំ បឋមំ បសាទេសិ តយា តាត បឋមំ បសាទិតំ បច្ឆា មយំ តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិម្ហា[១] អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ បេត្តិកេ ឋានេ[២] ឋបយិស្សាមិ គន្ធព្វរាជា ភវិស្សសិ ភទ្ទញ្ច តេ សុរិយវច្ចសំ ទម្មិ សា ហិ តេ អភិបត្ថិតាតិ ។ អថ ខោ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ បាណិនា បឋវឹ បរាមសិត្វា តិក្ខត្តុំ ឧទានេសិ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

---

១ ឧ. ឧបសង្កមិម្ហ ។ ២ ម. បេត្តិកេ ភិ ឋានេ ។

(១០៩) លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតា ត្រាស់ហៅនូវបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តថា នែអ្នកបញ្ចសិខៈ អ្នកជាបុគ្គលមានឧបការៈច្រើនដល់យើងពិត ដោយហេតុអ្នកបានធ្វើព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យប្រោសប្រាណជាមុន ម្នាលអ្នក លុះអ្នកបានធ្វើព្រះមានព្រះភាគ ឲ្យប្រោសប្រាណជាមុនហើយ ទើបយើងបានចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ យើងនឹងតាំងអ្នកទុកក្នុងទីដូចជាបិតា អ្នកនឹងបានជាស្តេចនៃពួកគន្ធព្វ មួយវិញទៀត យើងនឹងឲ្យនាងភទ្ទាសុរិយវច្ឆសាដល់អ្នក ព្រោះថានាងភទ្ទាសុរិយវច្ឆសានោះ អ្នកក៏ចង់បានមកជាយូរហើយ ៗ គ្រានោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា ទ្រង់យកព្រះហស្តទះផែនដី ហើយបន្លឺនូវឧទានអស់វារៈ៣ដងថា

សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ៗ

សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ៗ

សូមនមស្ការ ថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ៗ

សក្កបញ្ហសុត្តំ សុត្តបរិយោសានំ

(១១០) ឥមស្មិញ្ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញមានេ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យំកិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ អញ្ញេសញ្ច អសីតិយា ទេវតាសហស្សានំ ។ ឥតិ យេ[1] សក្កេន ទេវានមិន្ទេន អជ្ឈិដ្ឋបញ្ហា[2] ពុដ្ឋា តេ ភគវតា ព្យាកតា ។ តស្មា ឥមស្ស វេយ្យាករណស្ស សក្កបញ្ហោត្វេវ អធិវចនន្តិ ។

សក្កបញ្ហសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ឥតិ ហ ។ ២ ឱ. អជ្ឈិដ្ឋា បញ្ហា ។

(១១០) ក៏កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែងនូវវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មចក្ខុ (សោតាបត្តិមគ្គ) ដ៏ប្រាសចាកធូលីគឺរាគាទិក្កិលេស ប្រាសចាកមន្ទិលគឺទិដ្ឋិនិងវិចិកិច្ឆា ក៏បានកើត ដល់សក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាផង ដល់ពួកទេវតាទាំង ៨ ហ្មឺនឯទៀតផងថា ធម្មជាតណាមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ ប្រស្នាណា ដែលសក្កទេវរាជ ជាធំជាងពួកទេវតាបានអារាធនាបានទូលសួរហើយ ប្រស្នានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានព្យាករហើយ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថា សក្កបញ្ហៈដូច្នេះ ជាឈ្មោះនៃវេយ្យាករណ៍នេះឯង ។

ចប់ សក្កបញ្ហសូត្រ ទី ៨ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ នវមំ

(១១១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុរូសុ វិហរតិ កម្មាសធម្មំ[១] នាម កុរូនំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ឯកាយនោ អយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ[២] សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុ-

---

១ កម្មាសធម្មន្តិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. សោកបរិទ្ទវានំ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩

(១១១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកម្មាសទម្មនិគម របស់អ្នកកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងកម្មាសទម្មនិគមនោះឯង បានត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ[១] (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីលះបង់នូវសេចក្តីសោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា

---

១ ក្នុងអដ្ឋកថាមានសេចក្តីពន្យល់អំពីបទថា ផ្លូវមូលតែមួយជាច្រើនន័យគឺ ន័យមួយលោកថាជាផ្លូវមូលតែមួយ ព្រោះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ ដើម្បីចេញចាកសង្សារទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មិនមានបែកទៅជាផ្លូវ ២ ឬជាផ្លូវ ៣ ឡើយ ។ ន័យមួយទៀត លោកថាជាផ្លូវដែលត្រូវដើរបានតែមនុស្សម្នាក់ ព្រោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ បានតែព្រះយោគីដែលលះបង់ពួកចេញហើយទៅសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ម្នាក់ឯង ទើបប្រតិបត្តិកើត ។ មួយទៀតលោកថាជាផ្លូវរបស់មនុស្សប្រសើរ គឺថាជាផ្លូវរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះព្រះអង្គប្រសើរជាងសត្វទាំងពួងផង ហើយទ្រង់បានបង្កើតផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានឲ្យកើតមានឡើងផង ។

នុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

ឧទ្ទេសវារកថា និដ្ឋិតា[១] ។

---

១ ឱ. ឧទ្ទេសវារកថា និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ។ ម. ឧទ្ទេសោ និដ្ឋិតោ ។

ឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំ-ណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក(១)ចេញ ១ ពិចារណា ឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ មាន ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿង កំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ១ ពិចារណា ឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញ ១ ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី (ជាគ្រឿង កំណត់) កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកចេញ ១ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវារកថា ។

---

១ អដ្ឋកថាថា លោកក្នុងទីនេះ សំដៅយកកាយ ព្រោះកាយនោះ ជាសភាវៈតែងទ្រុឌទ្រោម វិនាសទៅជាធម្មតា មួយទៀត អភិជ្ឈាទោមនស្សដែលភិក្ខុលះបង់ក្នុងកាយនោះ មិនមែនត្រឹមតែក្នុងកាយប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីតែអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងពួកវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ក៏ត្រូវលះបោលដែរ ព្រោះហេតុនោះ បានជាក្នុងគម្ពីរវិភង្គលោកប្រាប់ថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ក៏ហៅថា លោកដែរ ។

(១១២) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា[១] ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតឹ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ សតោ[២] បស្សសតិ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ

១ អាភុជិត្វាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សតោវ ។

(៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះទៅកាន់ព្រៃក្តី ទៅកាន់ម្លប់ឈើក្តី ទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយពែនភ្នែន តាំងកាយឲ្យត្រង់ តាំងសតិឲ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី ឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី (ភិក្ខុ) សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចេញទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចូលទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចូល សិក្សាថាអា. ត្មាអញនឹងរម្ងាប់កាយសង្ខារ (អស្សាសបស្សាសៈ) ហើយដកដង្ហើមចេញ

បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ទក្ខោ ភមការោ វា ភមការន្តេវាសី វា ទីឃំ វា អញ្ឆន្តោ[១] ទីឃំ អញ្ឆាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា អញ្ឆន្តោ រស្សំ អញ្ឆាមីតិ បជានាតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ ទីឃំ វា បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ សព្វកាយប្បដិសំវេទី បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ

១ អញ្ឆន្តោតិបិ អញ្ជន្តោតិបិ បាឋោ ។

សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់កាយសង្ខារ ដកដង្ហើមចូល ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាងក្រឡឹងក្តី កូនសិស្សនៃជាងក្រឡឹងក្តី ដែលប៉ិនប្រសប់ កាលទាញខ្សែក្រឡឹងវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទាញខ្សែក្រឡឹងវែង ឬកាលទាញខ្សែក្រឡឹងខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទាញខ្សែក្រឡឹងខ្លី មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលដកដង្ហើមចេញវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញខ្លី ឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលខ្លី (ភិក្ខុ) សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយគឺខ្យល់ចេញទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ នឹងកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ គឺខ្យល់ចូលទាំងពួង ហើយដកដង្ហើមចូល សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងរម្ងាប់នូវកាយសង្ខារ ដកដង្ហើមចូល មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង (កាយរបស់ខ្លួន) ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ (កាយរបស់បុគ្គលដទៃ) ជាប្រក្រតី

អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ[១] ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ[២] ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

អានាបានបព្វំ និដ្ឋិតំ[៣] ។

---

១ ឱ. បតិស្សតិមត្តាយ ។ ២ ម. ឯវម្បិ ខោ ។ ៣ ឱ. អានាបានបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងនឹងកាយខាងក្រៅ (កាយរបស់ខ្លួននឹងកាយរបស់បុគ្គលដទៃ) ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ[១] គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយ[២] គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន (មិនមែនសត្វ មិនមែនបុគ្គល មិនមែនស្រី មិនមែនប្រុសជាដើម) គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អានាបានបព្វ. ។

១-២ អដ្ឋកថាក្រាប់ថា ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈអាស្រ័យនៅក្នុងករជកាយផង ក្តោងច្រមុះផង ចិត្តផង ទើបសញ្ចរទៅមកបាន ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងនេះឈ្មោះថា ធម៌ប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ លុះដល់ធម៌ទាំងនោះរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថា ធម៌សូន្យទៅក្នុងកាយ ។

(១១៣) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ គច្ឆន្តោ វា គច្ឆាមីតិ បជានាតិ ឋិតោ វា ឋិតោម្ហីតិ បជានាតិ និសិន្នោ វា និសិន្នោម្ហីតិ បជានាតិ សយានោ វា សយានោម្ហីតិ បជានាតិ ។ យថា យថា វា បនស្ស កាយោ បណិហិតោ ហោតិ តថា តថា នប្បជា-នាតិ(១) ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មា-នុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ

១ ឱ. ម. នំ បជានាតិ ។

(១១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត ភិក្ខុកាលដើរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដើរ កាលឈរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញឈរ កាលអង្គុយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញអង្គុយ កាលដេកក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដេក ។ មួយទៀត ភិក្ខុនោះបានតាំងទុកកាយដោយអាការយ៉ាងណា ៗ ក៏ដឹងច្បាស់នូវកាយនោះដោយអាការយ៉ាងនោះ ៗ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងយ៉ាងនេះជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើង និងធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ ទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ចូលទៅដំកល់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា

បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

ឥរិយាបថបព្វំ និដ្ឋិតំ[១] ។

(៣៣៦) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ

១ ម. ឥរិយាបថបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួច ក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឥរិយាបថបព្វៈ ។

(១១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត ភិក្ខុធ្វើនូវសម្បជញ្ញ (១) គឺសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរទៅមុខ ឬថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលក្រឡេកមើលទៅមុខ ឬក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេង ៗ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបត់ដៃជើង ឬលាដៃជើង ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលទ្រទ្រង់នូវសង្ឃាដី បាត្រនិងចីវរ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបរិភោគភោជន ផឹកទឹក ទំពាស៊ីខាទនីយៈ ជញ្ជាប់ (នូវភេសជ្ជៈមានសប្បិជាដើម) ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាល

១ សម្បជញ្ញៈ មាន ៤ គឺសាត្ថកសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវកម្មដែលមានប្រយោជន៍ និងកម្មឥតប្រយោជន៍១ សប្បាយសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវអារម្មណ៍ដែលជាទីសប្បាយ ១ គោចរសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវកម្មដ្ឋានដែលត្រូវចិត្ត១ អសម្មោហសម្បជញ្ញៈ កិរិយាដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលមិនវង្វេងភ្លេច ១ ។ (អដ្ឋកថា) ទីឃនិកាយសីលក្ខន្ធវគ្គ ។

គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

សម្បជញ្ញបព្វំ និដ្ឋិតំ[១] ។

១ ឱ. សម្បជញ្ញបព្វំ និដ្ឋិតត្តំ ន ទិស្សតិ ។ ម. សម្បជានបព្វំ ទុតិយំ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ សម្បជញ្ញបព្វៈ

បន្ទាប់នូវឧច្ចារៈបស្សាវៈ ធ្វើនូវសេចក្ដីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរ ឈរ អង្គុយ ដេកលក់ ភ្ញាក់ឡើង និយាយ ស្ងៀម ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយា-បថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុង កាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយនេះមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ សម្បជញ្ញបព្វៈ ។

(១០៥) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរន្នានប្បការស្ស(១) អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារូ អដ្ឋី អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃានិកា(២) លសិកា មុត្តន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ឧភតោមុខា មូតោឡី(៣) បូរា នានាវិហិតស្ស ធញ្ញស្ស សេយ្យថីទំ សាលីនំ វីហីនំ មុគ្គានំ មាសានំ តិលានំ តណ្ឌុលានំ តមេនំ ចក្ខុមា បុរិសោ មុញ្ចិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ ឥមេ សាលី ឥមេ វីហី ឥមេ មុគ្គា ឥមេ មាសា ឥមេ តិលា ឥមេ តណ្ឌុលាតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរន្នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា

---

១ ឱ. ម. បូរំ នានប្បការស្ស ។ ២ ឱ. ម. សិង្ឃាណិកា ។ ៣ បូតោឡីតិបិ បាឋោ ។

(១១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងអំពីបាតជើងឡើងទៅ ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះមក ដែលមានស្បែកបិទបាំងជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ៗ ដូច្នេះថា ក្នុងកាយនេះ មានសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងបស្សាវៈ បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ថៃដែលមានមាត់ទាំងពីរខាង ពេញដោយធញ្ញជាតិ មានប្រការផ្សេង ៗ ធញ្ញជាតិទាំងនោះ គឺស្រូវខ្សាយស ស្រូវខ្សាយក្រហម សណ្តែកបាយ សណ្តែកកដមាស ល្ង អង្ករ បុរសដែលមានចក្ខុ គប្បីស្រាយនូវថៃនោះ ហើយពិនិត្យមើលដូច្នេះថា នេះស្រូវខ្សាយស នេះស្រូវខ្សាយក្រហម នេះសណ្តែកបាយ នេះសណ្តែកកដមាស នេះល្ង នេះអង្ករ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងអំពីបាតជើងឡើងទៅ ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះមក ដែលមានស្បែកបិទបាំងជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗ ដូច្នេះថា ក្នុងកាយនេះ មានសក់

លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារូ អដ្ឋី អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តន្តិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ

រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តម្រងបស្សាវៈ បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសំបោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ មានឧបមេយ្យដូច្នោះ ឯង ៗ (ភិក្ខុ) ពិចារណាឃើញនូវកាយខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ៗ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់

យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

បដិកូលមនសិការបព្វំ និដ្ឋិតំ[១] ។

[១១៦] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ យថាបណិហិតំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតូតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា[២] គាវឹ វធិត្វា ចាតុម្មហាបថេ វិលសោ[៣] បដិវិភជិត្វា[៤] និសិន្នោ អស្ស ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ

---

១ ឱ. បដិកូលមនសិការបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ពិលសោ ។ ៤ វិភជិត្វាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់គ្រងឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ បដិក្កូលមនសិការបព្វៈ ។

(១១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខ នៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ដែលឋិតនៅយ៉ាងណា ដែលតាំងនៅយ៉ាងណា ដោយកំណត់ថា គ្រាន់តែជាធាតុថា ក្នុងកាយនេះមានធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសអ្នកពិឃាតគោក្តី កូនសិស្សនៃបុរសអ្នកពិឃាតគោក្តី ដែលប៉ិនប្រសប់គប្បីពិឃាតគោ ហើយរំលែកជាចំណែកៗ អង្គុយនៅទៀបផ្លូវធំ បែកជាបួន មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះឯង ដែលឋិតនៅយ៉ាងណា ដែលតាំងនៅ

យថាបណិហិតំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធា-តូតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ។ បេ ។ វិហរតិ ។

ធាតុមនសិការបព្វំ និដ្ឋិតំ[១] ។

(១១៧) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ ឯកាហមតំ វា ទ្វីហមតំ វា តីហមតំ វា ឧទ្ធុមាតកំ វិនីលកំ វិបុព្វកជាតំ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំ[២] អនតី-តោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ។ បេ ។ វិហរតិ ។

---

១ ឱ. ធាតុមនសិការបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ឯតំ ។

យ៉ាងណា ដោយកំណត់ថាគ្រាន់តែជាធាតុដូច្នេះថា ក្នុងកាយនេះ មានធាតុដី ធាតុទឹក ធាតុភ្លើង ធាតុខ្យល់ មានឧបមេយ្យដូច្នេះឯង ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង (ដោយការកំណត់ថាជាធាតុ ៤) ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។

ចប់ ធាតុមនសិការបព្វៈ ។

(១១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុឃើញនូវសរីរៈស្លាប់ ដែលគេបោលនៅក្នុងព្រៃស្មសាន ទោះស្លាប់អស់ ១ថ្ងៃក្តី ស្លាប់អស់ ២ថ្ងៃក្តី អស់ ៣ ថ្ងៃក្តី ដែលកំពុងហើមមានសម្បុរខៀវដោយច្រើន មានខ្ទុះហូរចេញតាមទ្វារផ្សេងៗ ដូចមេចមិញ ។ ភិក្ខុនោះ (កំបង្អោនសរីរៈស្លាប់នោះ) មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយ(១)នេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាពដូច្នោះ គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង ជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវអសុភមានអសុភកំពុងហើមជាដើម) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង៤យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា បានដល់កាយដែលនៅមានធម៌ ៣ យ៉ាង គឺអាយុ ១ កំស្លួលភ្លើងធាតុ១ វិញ្ញាណ១ ។

(១១៨) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ កាកេហិ វា ខជ្ជមានំ កុលលេហិ វា ខជ្ជមានំ គិជ្ឈេហិ វា ខជ្ជមានំ សុវានេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ(១) វិវិធេហិ វា បាណកជាតេហិ ខជ្ជមានំ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ(២) ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ

---

១ ឱ. សុបាណេហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ ។ ម. កង្កេហិ វា ខជ្ជមានំ សុនខេហិ វា ខជ្ជមានំ ទីបីហិ វា ខជ្ជមានំ សិគាលេហិ វា ខជ្ជមានំ ។ ២ ម. អយំបិ ។

[១១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុគប្បីឃើញនូវសរីរៈស្លាប់ ដែលគេបោលនៅក្នុងព្រៃស្មសាន ដែលក្អែកទាំងឡាយកំពុងចឹកស៊ីក្តី ត្រដក់ត្រមង់ទាំងឡាយ កំពុងចឹកស៊ីក្តី ត្មាតទាំងឡាយ កំពុងចឹកស៊ីក្តី សត្វស្វានទាំងឡាយ កំពុងកកេរស៊ីក្តី ចចកទាំងឡាយ កំពុងកកេរស៊ីក្តី បាណកជាតិ (សត្វល្អិត ៗ មានរុយជាដើម) ទាំងឡាយផ្សេង ៗ កំពុងរូងផ្ញាក់ស៊ីក្តី ដូចម្តេចមិញ ៗ ភិក្ខុនោះ (ក៏បង្អោនសរីរៈស្លាប់នោះ) មកប្រៀបនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវសភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង ជាប្រក្រតី ដោយការកំណត់នូវអសុភមានអសុភដែលពួកសត្វ កំពុងចឹកស៊ីជាដើម គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជាខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង

វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយ-ធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណ-មត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

(១១៩) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ អដ្ឋិសង្ខលិកំ សមំសលោហិតំ នហារុសម្ពន្ធំ ។ បេ ។

(១២០) អដ្ឋិសង្ខលិកំ និម្មំសលោហិតមក្ខិតំ នហារុសម្ពន្ធំ ។ បេ ។

ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយា-បថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(១១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុគប្បីឃើញនូវសរីរៈស្លាប់ ដែលគេបោះចោល ក្នុងព្រៃស្មសាន សល់នៅតែកន្ធ្អឹង ប្រកបដោយសាច់និងឈាម មានសរសៃជាគ្រឿងចងដូចម្តេចមិញ ។ បេ ។

(១២០) សរីរៈនៅសល់តែកន្ធ្អឹង ឥតមានសាច់ប្រឡាក់ដោយឈាម មានសរសៃជាគ្រឿងចង ។ បេ ។

(១២១) អដ្ឋិសង្ខលិកំ អបគតមំសលោហិតំ នហារុសម្ពន្ធំ ។ បេ ។

(១២២) អដ្ឋិកានិ អបគតនហារុសម្ពន្ធានិ ទិសាវិទិសាវិក្ខិត្តានិ អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ អញ្ញេន ជង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឩរុដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋដ្ឋិកំ អញ្ញេន កណ្ឌកដ្ឋិកំ អញ្ញេន ផាសុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឧរដ្ឋិកំ អញ្ញេន អំសដ្ឋិកំ អញ្ញេន ពាហុដ្ឋិកំ អញ្ញេន គីវដ្ឋិកំ អញ្ញេន ហនុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន ទន្តដ្ឋិកំ អញ្ញេន សីសកដាហំ(១) ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ

---

១ ឱ. អបគតសម្ពន្ធានិ ទិសាវិទិសាសុ វិក្ខិត្តានិ អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ អញ្ញេន ជង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឩរដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិកណ្ដកំ អញ្ញេន សីសកដាហន្តិ ឯវំ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។ ម. អបគតសម្ពន្ធានិ ទិសាវិទិសា វិក្ខិត្តានិ ។ អញ្ញេន ហត្ថដ្ឋិកំ អញ្ញេន បាទដ្ឋិកំ អញ្ញេន គោប្ផដ្ឋិកំ អញ្ញេន ជង្ឃដ្ឋិកំ អញ្ញេន ឩរដ្ឋិកំ អញ្ញេន កដិដ្ឋិកំ អញ្ញេន ផាសុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន បិដ្ឋិដ្ឋិកំ អញ្ញេន ខន្ធដ្ឋិកំ អញ្ញេន គីវដ្ឋិកំ អញ្ញេន ហនុកដ្ឋិកំ អញ្ញេន សីសកដាហន្តិ ឯវំ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។

[១៦១] សរីរៈនៅសល់តែកង់ឆ្អឹង មិនមានសាច់និងឈាម មានតែសរសៃជាគ្រឿងចង ។ បេ ។

[១៦២] សរីរៈនៅសល់តែកង់ឆ្អឹងទទេ មិនមានសរសៃ ចងរួបរឹត ខ្ចាត់ខ្ចាយកត់កាយទៅក្នុងទិសតូចនិងទិសធំ គឺឆ្អឹងដៃទៅដោយឡែក ឆ្អឹងជើងទៅដោយឡែក ឆ្អឹងស្មងទៅដោយឡែក ឆ្អឹងភ្លៅទៅដោយឡែក ឆ្អឹងចង្កេះទៅដោយឡែក ឆ្អឹងខ្នងទៅដោយឡែក ឆ្អឹងទ្រទុងខ្នងទៅដោយឡែក ឆ្អឹងជំនីរទៅដោយឡែក ឆ្អឹងទ្រូងទៅដោយឡែក ឆ្អឹងស្មាទៅដោយឡែក ឆ្អឹងកំភួនដៃទៅដោយឡែក ឆ្អឹងកទៅដោយឡែក ឆ្អឹងចង្កាទៅដោយឡែក ធ្មេញទៅដោយឡែក លលាដ៍ក្បាលទៅដោយឡែក (ដូចម្តេចមិញ) ។ ភិក្ខុនោះ (ក៏បង្អោនសរីរៈស្លាប់នោះ) មកប្រៀបផ្ទឹមនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ

ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ
កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ
វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុ-
ទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ
កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ
យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អ-
និស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបា-
ទិយតិ ។ ឯវម្បិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយា-
នុបស្សី វិហរតិ ។

គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុង ជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវសរីរៈស្លាប់ដែលសល់តែឆ្អឹងជាដើម) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង៤ផង ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង៤ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយនេះមានមែនគ្រាន់តែជាទីកំណត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(១២៣) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សីវថិកាយ(១) ឆឌ្ឌិតំ អដ្ឋិកានិ សេតានិ សង្ខវណ្ណសន្និភានិ(២) ។ បេ ។

(១២៤) អដ្ឋិកានិ បុញ្ជកិតានិ តេរោវស្សិ-កានិ ។ បេ ។

(១២៥) អដ្ឋិកានិ បូតីនិ ចុណ្ណកជាតានិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ឧបសំហរតិ អយម្បិ ខោ កាយោ ឯវំធម្មោ ឯវំភាវី ឯវំអនតីតោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា កាយស្មឹ

១ ឱ. សីវថិកាយោ ។ ២ ឱ. សង្ខវណ្ណូបនិភានិ ។ ម. សង្ខវណ្ណបដិភាគានិ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខទៅមានទៀត ភិក្ខុគប្បីឃើញនូវសរីរៈស្លាប់ដែលគេបោលក្នុងព្រៃស្មសាន សល់នៅតែឆ្អឹងទទេ មានសម្បុរសដូចជាសម្បុរនៃស័ង្ខ ។ បេ ។

[១៦៤] សរីរៈសល់នៅតែឆ្អឹងទទេ គេយកយជាពំនូក ៗ កន្លងហួសទៅមួយឆ្នាំហើយ ។ បេ ។

[១៦៥] សរីរៈសល់នៅតែឆ្អឹងទទេ ពុកផុយខ្ទេចខ្ទី ជាកំទេចតូចកំទេចធំផ្សេងៗ (ដូចម្ទេចមិញ) ។ ភិក្ខុនោះ (ក៏បង្អោនសរីរៈស្លាប់នោះ) មកប្រៀបនឹងកាយនេះឯងថា សូម្បីកាយនេះសោត ក៏គង់នឹងមានសភាវៈដូច្នោះ គង់នឹងក្លាយទៅជាដូច្នោះ នឹងកន្លងនូវភាវៈដូច្នោះពុំបានឡើយ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រ-ជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថ

វិហរតិ ។ អត្ថិ កាយោតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុ-
បដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្ស-
តិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ
លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ
កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។

នវសីវថិកាបព្វំ និដ្ឋិតំ ។

កាយានុបស្សនា និដ្ឋិតា(១) ។

[១២៦] កថញ្ច(២) ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វេទនាសុ
វេទនានុបស្សី វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សុខំ
វា (៣) វេទនំ វេទយមានោ(៤) សុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ
បជានាតិ ទុក្ខំ វា វេទនំ វេទយមានោ ទុក្ខំ វេ-
ទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ អទុក្ខមសុខំ វា វេទនំ
វេទយមានោ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជា-

---

១ ឱ. នវសីវថិកាបព្វំ និដ្ឋិតំ ។ កាយានុបស្សនា និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ។ ម. នវសិវថិកាបព្វំ និដ្ឋិតំ ។ ចុទ្ទស កាយានុបស្សនា និដ្ឋិតា ។ ២ ម. កថញ្ច បន ។ ៣ ឱ. វាតិ នត្ថិ ។
៤ ឱ. វេទិយមានោ ។

ទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតីរបស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា កាយនេះមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ឥរិយាបថបព្វៈ ។

ចប់ កាយានុបស្សនា ។

[១២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលទទួលសុខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនា កាលទទួលទុក្ខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខវេទនា កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួល អទុក្ខមសុខវេទនា

ជាតិ សាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានោ សាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ និរាមិសំ វា សុខំ វេទនំ វេទយមានោ និរាមិសំ សុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ សាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ សាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ និរាមិសំ វា ទុក្ខំ វេទនំ វេទយមានោ និរាមិសំ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ សាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ សាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ និរាមិសំ វា អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយមានោ និរាមិសំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជានាតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី

កាលទទួលសុខវេទនាប្រកបដោយអាមិសៈក្តី(១) ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ(២)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ កាលទទួលទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ(៣)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលទុក្ខវេទនាដែលឥតអាមិស(៤)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលទុក្ខ-វេទនាដែលឥតអាមិសៈ កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ(៥)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយអាមិសៈ កាលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា ដែលឥតអាមិសៈ(៦)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាដែលឥតអាមិសៈ ។ (ភិក្ខុ) ពិចារណាឃើញ នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវវេទនាមានសុខវេទនាជាដើម) យ៉ាងនេះ

---

១ អដ្ឋកថា ថា សោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនូវកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ហៅថាសាមិសសុខ ។ ២ អដ្ឋកថា ថា បានខាងសោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ ។ ៣ បានខាងទោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ៤ បានខាងទោមនស្សវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ៥ បានខាងឧបេក្ខាវេទនាដែលអាស្រ័យកាមគុណ ៥ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ ៦ ។ ៦ បានខាងឧបេក្ខាវេទនាដែលអាស្រ័យនេក្ខម្មៈ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារទាំង ៦ ។

វិហរតិ ពហិទ្ធា វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា វេទនាសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា វេទនាសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា វេទនាសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ វេទនាតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវំ(១) ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ ។

វេទនានុបស្សនា និដ្ឋិតា(២) ។

---

១ ម. ឯវម្បិ ។ ២ ឱ. វេទនានុបស្សនា និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ។

គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី(ជាគ្រឿងកំណត់នូវវេទនា) របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថាវេទនាទាំងឡាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ (ភិក្ខុ) មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ វេទនានុបស្សនា ។

(១២៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជា-នាតិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជា-នាតិ មហគ្គតំ វា ចិត្តំ មហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ អមហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ ស-ឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទោះចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ទោះចិត្តប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ទោះចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ទោះចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ទោះចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ទោះចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ទោះចិត្តរួញរា ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួញរា ទោះចិត្តរាយមាយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ទោះចិត្តដល់នូវភាវៈជាធំ (គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តដល់នូវភាវៈជាធំ ទោះចិត្តមិនដល់នូវភាវៈជាធំ (គឺជាកាមាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនដល់នូវភាវៈជាធំ ទោះចិត្តនៅមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺនៅជាកាមាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តនៅមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង ទោះចិត្តមិនមានចិត្តដទៃ ប្រសើរជាង (គឺជារូបាវចរនិងអរូបាវចរ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង ទោះចិត្តតាំងនៅមាំ (ជាអប្បនាសមាធិនិងឧបចារសមាធិ) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំងនៅមាំ ទោះចិត្តមិនតាំងនៅមាំ (ប្រាសចាកសមាធិ

អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា ចិត្តស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា ចិត្តស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា ចិត្តស្មឹ វិហរតិ ។ អត្ថិ ចិត្តន្តិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ

ទាំង ២) ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនតាំងនៅមាំ ទោះចិត្តរួចស្រឡះ[១] ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះ ទោះចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ ។ (ភិក្ខុ) ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងចិត្ត គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្ត គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្ត គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់នូវចិត្ត) របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្សង់ឡើងចំពោះថា ចិត្តមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់

---

១ ពាក្យថា ចិត្តរួចស្រឡះក្នុងទីនេះ សំដៅយកចិត្តដែលប្រកបដោយវិមុត្តិ ២ ប្រការ គឺ តទង្គវិមុត្តិ ១ វិក្ខម្ភនវិមុត្តិ ១ ។ អនុបស្សនា ៧ មានអនិច្ចានុបស្សនាជាដើម ហៅថា តទង្គ-វិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិរួចស្រឡះចាកនិច្ចសញ្ញា គឺសេចក្ដីសំគាល់ថាទៀង តាមទំនងដែលយោគីបានកំណត់ដោយនូវអង្គនៃធម៌ ជាសត្រូវនឹងធម៌នោះ ៗ ។ សមាបត្តិ ៨ ហៅថាវិក្ខម្ភន-វិមុត្តិ ព្រោះជាធម្មជាតិ រួចស្រឡះចាកពួកអកុសលធម៌មាននីវរណៈជាដើម តាមទំនងដែលយោគីបានសង្កត់សង្កិនដោយខ្លួនឯង ។ អដ្ឋកថា មហាបទានសូត្រទំព័រ ២៦ ។

ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ ។

ចិត្តានុបស្សនា និដ្ឋិតា(១) ។

(១២៨) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ នីវរណេសុ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ នីវរណេសុ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ កាមច្ឆន្ទោតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស បហានំ ហោតិ

---

១ ឱ. ចិត្តានុបស្សនា និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ។

ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ (ភិក្ខុមានចិត្តមិនអាស្រ័យដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ចិត្តានុបស្សនា ។

(១២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គឺនីវរណៈទាំង ៥ យ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គឺនីវរណៈទាំង ៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ទោះកាមច្ឆន្ទៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា កាមច្ឆន្ទៈ មាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះកាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា កាមច្ឆន្ទៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះកាមច្ឆន្ទៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើងបានដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង[1] កិរិយាលះបង់នូវកាមច្ឆន្ទៈដែល

---

១ អដ្ឋកថា ថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឥតឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះអសុភនិមិត្ត ឬចំពោះសភាវៈមិនទៀងថាទៀង ទុក្ខថាសុខ មិនមែនខ្លួនថាខ្លួន ដូច្នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតកាមច្ឆន្ទៈ ។

តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ[១] អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ព្យាបាទោតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ព្យាបាទស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស

១ ឱ. ព្យាបាទំ ។

កើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង [១] កាមច្ឆន្ទៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង [២] ។ ទោះព្យាបាទមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួនក៏ដឹងច្បាស់ថា ព្យាបាទមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះព្យាបាទមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ព្យាបាទមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្ត របស់អាត្មាអញ ទោះព្យាបាទដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ កើតឡើងបាន ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង [៣] កិរិយាលះបង់នូវព្យាបាទដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ [៤] ព្យាបាទដែលលះបង់បានហើយ

---

១ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះសភាវៈមិនទៀងថាមិនទៀងមែន ទុក្ខថាទុក្ខមែន មិនមែនខ្លួនថា មិនមែនខ្លួនពិត ដូច្នេះជាហេតុលះបង់នូវកាមច្ឆន្ទៈ ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការ គឺកំណត់ឬរៀននូវអសុភនិមិត្តគឺអារម្មណ៍ថាមិនល្អ ១ កិរិយាប្រកបរឿយៗ នូវការចំរើនអសុភ ១ ភាវៈជាអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងល្អក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំមួយ ១ ភាវៈជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងការបរិភោគភោជន ១ ភាវៈជាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាវៈជាអ្នករៀនឬនិយាយតែពាក្យដែលជាទីសប្បាយ ១ ។ ២ កាមច្ឆន្ទៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។ ៣ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះបដិឃនិមិត្ត គឺអារម្មណ៍ដែលខ្ទាំងខ្ទប់ចិត្ត ជាហេតុនាំឲ្យកើតព្យាបាទ ។ ៤ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះមេត្តាជាចេតោវិមុត្តិ គឺមេត្តាចិត្តដែលបានអប្បនាឈាន ជាហេតុឲ្យលះបង់នូវព្យាបាទបាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ រៀនមេត្តានិមិត្ត ១ កិរិយាប្រកបរឿយៗនូវការចំរើនមេត្តា ១ ពិចារណាឃើញនូវភាវៈនៃសត្វ ដែលមានកម្មជារបស់ខ្លួន ១ ភាវៈជាអ្នកច្រើនដោយការពិចារណា ១ ភាវៈជាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាវៈជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យជាទីសប្បាយ ១ ។

ព្យាបាទស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ថីនមិទ្ធំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ថីនមិទ្ធន្តិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ថីនមិទ្ធំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ថីនមិទ្ធន្តិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស ថីនមិទ្ធស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ថីនមិទ្ធស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស ថីនមិទ្ធស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចន្តិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចន្តិ បជានាតិ យថា ច

មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង[១] ។ ទោះថីនមិទ្ធៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ថីនមិទ្ធៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តអាត្មាអញ ទោះថីនមិទ្ធៈមិនមានក្នុងសន្តានចិត្ត នៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ថីនមិទ្ធៈមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះថីនមិទ្ធៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើងដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង[២] កិរិយាលះបង់នូវថីនមិទ្ធៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង[៣] ថីនមិទ្ធៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង[៤] ។ ទោះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះឧទ្ធច្ច-កុក្កុច្ចៈមិននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈមិនមាន

---

១ អដ្ឋកថា ថា ព្យាបាទមិនកើតតទៅទៀតដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ ២ ហេតុដែលនាំឲ្យកើតថីនមិទ្ធៈ មាន៥ប្រការគឺ មិនត្រេកអរ ១ ប្រអូស ឬទម្រន់កាយ ១ មិតពត់កាយ ១ ពុលបាយ ១ រួញចិត្ត ១ ។ ៣ ហេតុដែលលះបង់ថីនមិទ្ធៈដោយព្យាយាម ៣ យ៉ាង គឺព្យាយាមដែលប្រារព្ធផ្តើមឡើងជាដំបូង ១ ព្យាយាមយ៉ាងកណ្តាលជាគ្រឿងចេញចាកកោសជ្ជៈ (សេចក្តីខ្ជិល) ១ ព្យាយាមយ៉ាងក្រៃលែងដែលកន្លងរួចចាកកោសជ្ជៈ ១ ។ ម្យ៉ាងទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ កាន់យកនិមិត្តក្នុងការបរិភោគហួសប្រមាណ ១ ភាពនៃកិរិយាផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តចំពោះអាលោកសញ្ញា ១ នៅក្នុងឱកាសដែលស្រឡះ ១ ភាពជាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាពជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យជាទីសប្បាយ ១ ។ ៤ ថីនមិទ្ធៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។

អនុប្បន្នស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆាតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ វិចិកិច្ឆាតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នាយ វិចិកិច្ឆាយ បហានំ ហោតិ

នៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[១]ផង ការលះបង់នូវឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[២]ផង ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[៣]ផង ។ ទោះវិចិកិច្ឆាមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ឆាមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះវិចិកិច្ឆាមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ឆាមិនមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ទោះវិចិកិច្ឆាមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[៤] ផង កិរិយាលះបង់នូវវិចិកិច្ឆាដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា

---

១ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឥតឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលមិនមែនជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្ត ជាហេតុនាំឲ្យកើតឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈ ។ ២ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលជាគ្រឿងរម្ងាប់ចិត្ត ជាហេតុលះបង់នូវឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចៈបាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងឬស្តាប់ច្រើន ១ ភាវៈជាអ្នកឧស្សាហ៍សាកសួរ ១ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងស្ទាត់ក្នុងវិន័យ ១ ភាវៈជាអ្នកសេពនូវបុគ្គលដែលចំរើន ១ ភាវៈជាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ភាវៈជាអ្នកនិយាយនូវពាក្យដែលជាទីសប្បាយ ១ ។ ៣ ឧទ្ធច្ចៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ឯកុក្កុច្ចៈមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ ៤ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឥតឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីសង្ស័យ ជាហេតុនាំឲ្យកើតវិចិកិច្ឆា ។

តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនាយ វិចិកិច្ឆាយ
អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។
ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ
ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្ត-
ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សមុទ-
យធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី
វា ធម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា
ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ

ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(១)ផង វិចិកិច្ឆាដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(២)ផង ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី (ដោយការកំណត់នូវនីវរណធម៌ ៥ យ៉ាង) គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់តវិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះ

---

១ អដ្ឋកថាថា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះកុសលធម៌ជាដើម ជាហេតុឲ្យលះបង់វិចិកិច្ឆាបាន ។ មួយទៀតថា លះបង់ដោយធម៌ ៦ ប្រការគឺ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងឬស្តាប់ច្រើន១ ភាវៈជាអ្នកឧស្សាហ៍សាកសួរ ១ ភាវៈជាអ្នកចេះដឹងស្ទាត់ក្នុងវិន័យ ១ ភាវៈជាអ្នកច្រើនទៅដោយចិត្តដែលជឿស៊ប់ ១ ភាវៈជាអ្នករាប់រកកល្យាណមិត្ត ១ ជាអ្នកនិយាយគួរពាក្យជាទីសប្បាយ ១ ។ ២ វិចិកិច្ឆាមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារសោតាបត្តិមគ្គ ។

បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ[១] ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ នីវរណេសុ ។

នីវរណបព្វំ និដ្ឋិតំ[២] ។

(១២៩) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ[៣] ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថង្គមោ ឥតិ វេទនា

---

១ ឱ. ឯវំ ។ ម. ឯវម្បិ ។ ២ ឱ. នីវរណបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. បញ្ចសុបាទានក្ខន្ធេសុ ។

ក៏ផ្គង់ឡើងចំពោះថា ធម៌ទាំងឡាយ មានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺនីវរណៈទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ នីវរណបព្វៈ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ (ពិចារណាឃើញដូច្នេះថា) រូបមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[១] ធម៌ដែលជាទីកើតឡើងនៃរូប មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[២] ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃរូប មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ[៣] វេទនាមាន

១-២-៣ មានន័យលក្ខណៈក្នុងសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មជ្ឈិមនិកាយមូលបណ្ណាសកៈ ត្រង់ពួកខន្ធបព្វៈឯណោះហើយ ។

ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្ថង្គមោ ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ អត្ថង្គមោ ឥតិ សង្ខារា ឥតិ សង្ខារានំ សមុទយោ ឥតិ សង្ខារានំ អត្ថង្គមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថង្គមោតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មា-នុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ

ប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើងនៃវេទនា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(២) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃវេទនា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៣) សញ្ញា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៤) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើងនៃសញ្ញា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៥) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃសញ្ញា មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៦) សង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៧) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៨) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(៩) វិញ្ញាណ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១០) ធម៌ដែលជាដែនកើតឡើង នៃវិញ្ញាណ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១១) ធម៌ដែលជាដែនវិនាសទៅ នៃវិញ្ញាណ មានប្រមាណប៉ុណ្ណេះ(១២) ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុង ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង

១-២-៣-៤-៥-៦-៧-៨-៩-១០-១១-១២ មានន័យលក្ខណៈ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មជ្ឈិមនិកាយ មូលបណ្ណាសកៈ ត្រង់ពួកខន្ធបព្វៈនោះហើយ ។

វយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ ។

ខន្ធបព្វំ និដ្ឋិតំ(១) ។

[១៣០] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ឆសុ អជ្ឈត្តិកពាហិរេសុ អាយតនេសុ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ឆសុ អជ្ឈត្តិកពាហិរេសុ អាយតនេសុ ។

១ ម. ឥទំ បាឋទ្វយំ នត្ថិ ។

ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញ នូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា ធម៌មានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ខន្ធបព្វៈ ។

[១៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអាយតនៈ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអាយតនៈ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្ដេច ។

ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុញ្ច បជានាតិ រូបេ ច បជានាតិ យញ្ច តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សញ្ញោជនំ(១) តញ្ច បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស សញ្ញោជនស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស សញ្ញោជនស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច បហីនស្ស សញ្ញោជនស្ស អាយតឹ អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ សោតញ្ច បជានាតិ សទ្ទេ ច បជានាតិ ។ ឃានញ្ច បជានាតិ គន្ធេ ច បជានាតិ ។ ជិវ្ហញ្ច បជានាតិ រសេ ច បជានាតិ ។ កាយញ្ច បជានាតិ ផោដ្ឋព្វេ ច បជានាតិ ។ មនញ្ច បជានាតិ ធម្មេ ច បជានាតិ យញ្ច តទុភយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សញ្ញោជនំ តញ្ច បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស សញ្ញោជនស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ

---

១ ឱ.ម. សំយោជនំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់នូវភ្នែកផង ដឹងច្បាស់នូវរូបទាំងឡាយផង មួយវិញទៀត សញ្ញោជនៈណា ដែលអាស្រ័យនូវភ្នែកនឹងរូបទាំងពីរនោះ ហើយកើតឡើង ក៏ដឹងច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈនោះ[1] ផង សញ្ញោជនៈដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង កិរិយាលះបង់បាននូវសញ្ញោ-ជនៈ ដែលកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង សញ្ញោជនៈដែលលះបង់បានហើយមិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង ។ ភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវត្រចៀកផង ដឹងច្បាស់នូវសំឡេងទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវច្រមុះផង ដឹងច្បាស់នូវក្លិនទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវអណ្តាតផង ដឹងច្បាស់នូវរសទាំងឡាយផង។ ដឹងច្បាស់នូវកាយផង ដឹងច្បាស់នូវផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយផង ។ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តផង ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយផង សញ្ញោជនៈណាដែលអាស្រ័យនូវចិត្តនឹងធម្មារម្មណ៍ទាំងពីរនោះ កើតឡើង ក៏ដឹងច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈនោះផង សញ្ញោជនៈដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង

---

១ អដ្ឋកថា ថា កិលេសជាតជាគ្រឿងចងសត្វទុក ហៅថា សញ្ញោជនៈ មាន១០យ៉ាង គឺកាមរាគៈ ១ បដិឃៈ ១ មានៈ ១ ទិដ្ឋិ ១ វិចិកិច្ឆា ១ សីលព្វតបរាមាសៈ ១ ភវរាគៈ ១ ឥស្សា ១ មច្ឆរិយៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។

តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស សញ្ញោ.

ជនស្ស បហានំ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ

យថា ច បហីនស្ស សញ្ញោជនស្ស អាយតឹ

អនុប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។

ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ

ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[១] ផង កិរិយាលះបង់នូវសញ្ញោជនៈដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[២]ផង សញ្ញោជនៈដែលលះបង់បានហើយ មិនកើតតទៅទៀត ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ[៣] ផង ។ ភិក្ខុ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី

---

១ អដ្ឋកថា ថា សំយោជនៈទាំង ១០ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុផ្សេងគ្នា គឺកាមរាគសំយោជនៈ គឺតម្រេកត្រេកអរដោយអំណាចកាមចំពោះអារម្មណ៍គួរប្រាថ្នា ដែលមកកាន់គន្លងចក្ខុទ្វារ ។ បដិឃសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីក្រោធចំពោះអារម្មណ៍ដែលមិនគួរប្រាថ្នា ។ មានសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីសំគាល់ថា បើក្រៅតែអំពីអញមិនមានអ្នកណាមួយអាចចំរើននូវអារម្មណ៍នុ៎ះបានឡើយ ។ ទិដ្ឋិសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីប្រកាន់នូវរូបារម្មណ៍នុ៎ះថាទៀង ថាឋិតថេរ ។ វិចិកិច្ឆាសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីសង្ស័យចំពោះរូបារម្មណ៍នុ៎ះ ថាជាសត្វ ឬថាជារបស់សត្វ ។ ភវរាគសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីប្រាថ្នានូវភពថាភពនេះយើងតែងបានដោយងាយ ក្នុងសម្បត្តិភព ។ សីលព្វតបរាមាសសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីប្រកាន់នូវសីលព្វតថា សីលព្វតយ៉ាងនេះ យើងអាចសមាទានកាន់យកបាន ។ ឥស្សាសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីប្រណែនថា សូមកុំឲ្យជនដទៃបានរូបារម្មណ៍នេះឡើយ ។ មច្ឆរិយសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីកំណាញ់លាក់លៀមរូបារម្មណ៍ដែលខ្លួនបានហើយ នឹងបុគ្គលដទៃ ។ អវិជ្ជាសំយោជនៈ គឺសេចក្ដីមិនដឹងនូវសហជាតធម៌ទាំងអស់ ។
២ លះបង់ដោយបហានៈ ២ យ៉ាងគឺ តទង្គបហានៈ ១ វិក្ខម្ភនបហានៈ ១ ។ ៣ សំយោជនៈទាំង ៥ ប្រការគឺ ទិដ្ឋិ ១ វិចិកិច្ឆា ១ សីលព្វតបរាមាស ១ ឥស្សា ១ មច្ឆរិយៈ ១ ដែលមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារសោតាបត្តិមគ្គ ។ កាមរាគៈ បដិឃៈ ទាំងពីរដែលនៅគ្រោតគ្រាត មិនកើតតទៅទៀត ដោយសារសកទាគាមិមគ្គ ។ ដែលយ៉ាងល្អិត មិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអនាគាមិមគ្គ ។ មានៈ ១ ភវរាគៈ ១ អវិជ្ជា ១ ដែលមិនកើតតទៅទៀត ដោយសារអរហត្តមគ្គ ។ ឯសំយោជនៈដែលកើតអាស្រ័យ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្ដាត កាយ ចិត្ត ក៏ត្រូវតាមន័យនេះដែរ ។

ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ឆសុ អជ្ឈត្តិកពាហិរេសុ អាយតនេសុ ។

អាយតនបព្វំ និដ្ឋិតំ(១) ។

---

១ ឱ. អាយតនបព្វំ និដ្ឋិតន្តិ ន ទិស្សតិ ។

គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំ កើតឡើងក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា ធម៌ទាំងឡាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់ អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអាយតនៈ ៦ ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អាយតនបព្វៈ ។

[១៣១] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស សតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាបារិបូរី[១] ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។

---

១ ឱ. ម. ភាវនាយ បារិបូរី ។

[១៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ប្រការជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិ-សម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គមិនមាននៅ ក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្ពោជ្ឈង្គមិនមាន ក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលមិនទាន់កើតឡើង ហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ[១]ផង កិរិយាចំរើនពេញបរិបូណ៌នៃសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ[២]ផង ។

១-២ អដ្ឋកថា ថា ការធ្វើយោនិសោមនសិការៈឲ្យច្រើនក្នុងសម្ពោជ្ឈង្គនោះ ជាហេតុនាំឲ្យសតិសម្ពោជ្ឈង្គដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ឬដែលកើតឡើងហើយរឹងរិតតែប្រព្រឹត្តទៅធំទូលាយ ចំរើនឡើង ពេញបរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ។ មួយទៀត ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតសតិសម្ពោជ្ឈង្គនោះមាន៤យ៉ាងគឺ ត្រូវឲ្យមានសតិនិងសម្បជញ្ញៈក្នុងទីទាំង ៧ មានដើរទៅមុខជាដើម ១ វៀរចាកបុគ្គលភ្លេចស្មារតី ១ រាប់រកបុគ្គលដែលមានស្មារតីខ្ជាប់ខ្ជួន ១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីតាំងសតិគ្រប់ឥរិយាបថ ១ ។

សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សន្តំ

វា អជ្ឈត្តំ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ បស្សទ្ធិ-

សម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ សមាធិ-

ព្រោះធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ។បេ(១)។ ព្រោះវីរិយ-សម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ។បេ(២)។ ព្រោះបីតិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ។បេ(៣) ។ ព្រោះបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ។បេ(៤)។ ព្រោះសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្ត

---

១ អដ្ឋកថា ថា ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គមាន ៧ គឺ សភាវៈសាកសួរ១ ធ្វើវត្ថុខាងក្នុងគឺសក់ រោមជាដើម និងវត្ថុខាងក្រៅគឺ ចីវរ សេនាសនៈជាដើមឲ្យស្អាត១ ប្រមូលឥន្ទ្រិយទាំង ៥ មានសតិន្ទ្រិយជាដើមឲ្យស្មើគ្នា១ វៀរចាកបុគ្គលដែលអាប់ឥតប្រាជ្ញា ១ គប់រកបុគ្គលដែលមានប្រាជ្ញា១ ពិចារណាចំពោះបញ្ហាក្ខន្ធដ៏ជ្រៅដោយញាណចរិយា១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីកំណត់ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ ១ ។ ២ ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតវីរិយ-សម្ពោជ្ឈង្គមាន១១ គឺ ពិចារណាឃើញនូវភ័យតិចតួច១ ឃើញនូវអានិសង្ស(នៃការព្យាយាម)១ ពិចារណាឃើញនូវផ្លូវដែលគួរទៅ ១ កោតក្រែងចំពោះបិណ្ឌបាត ១ ពិចារណាឃើញនូវអរិយ-ទ្រព្យទាំង ៧ ថាជាទ្រព្យមរតកធំ ១ នូវព្រះសាស្តាជាធំ ១ នូវជាតិជាធំ ១ នូវសព្រហ្មចារី-បុគ្គលជាធំ ១ វៀរចាកបុគ្គលខ្ជិលច្រអូស ១ គប់រកបុគ្គលមានព្យាយាម ១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីកំណត់នូវវីរិយសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ១ ។ ៣ ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតបីតិសម្ពោជ្ឈង្គមាន ១១ គឺ រលឹកដល់ព្រះពុទ្ធ ១ ព្រះធម៌ ១ ព្រះសង្ឃ ១ សីល ១ បរិច្ចាគ ១ ធម៌នាំឲ្យកើតជាទេវតា ១ ព្រះនិព្វាន ១ វៀរចាកបុគ្គលមិនស្អាត ១ គប់រកបុគ្គលស្អាត ១ ពិចារណាតាមបសាទនីយសូត្រ ១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីកំណត់បីតិសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ១ ។ ៤ ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គមាន ៧ គឺ ត្រូវការភោជនថ្លៃថ្លា១ ត្រូវការរដូវសប្បាយ ១ ត្រូវការឥរិយាបថសប្បាយ ១ ប្រកបខ្លួនឲ្យតាំងនៅជាកណ្តាល ១ វៀរចាកបុគ្គលអ្នកស្ហួនគ្រងកាយ ១ គប់រកបុគ្គលដែលមានកាយស្ងប់ស្ងាត់ ១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីកំណត់បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ ១ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ ពោជ្ឈង្គបព្វំ

សម្ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ សន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ អត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជានាតិ អសន្តំ វា អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ នត្ថិ មេ អជ្ឈត្តំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោតិ បជានាតិ យថា ច អនុប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទោ ហោតិ តញ្ច បជានាតិ យថា ច ឧប្បន្នស្ស ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាបារិបូរី(១) ហោតិ តញ្ច បជានាតិ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ

១ ឱ. ម. ភាវនាយ បារិបូរិ ។

នៃខ្លួន ៗ បេ(១) ៗ ពោះឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមាននៅក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមិនមានក្នុងសន្តានចិត្តនៃខ្លួន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គមិនមានក្នុងសន្តានចិត្តរបស់អាត្មាអញ ពោះឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយកើតឡើង ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះផង កិរិយាចំរើនពេញបរិបូណ៌នៃឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុណា ក៏ដឹងច្បាស់នូវហេតុនោះ(២) ផង ៗ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅជាប្រក្រតី គ្រប់

អដ្ឋកថា ថា ធម៌ជាហេតុនាំឲ្យកើតសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ មាន១១ គឺ ធ្វើវត្ថុខាងក្នុងនឹងខាងក្រៅឲ្យស្អាត ១ ប្រមូលឥន្ទ្រិយទាំង៥ ឲ្យស្មើគ្នា ១ ឈ្លាសក្នុងកសិណនិមិត្ត ១ ផ្គងចិត្តឡើងតាមសម័យ ១ សង្កត់សង្កិនចិត្តតាមសម័យ ១ ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ (ចំពោះសំវេគវត្ថុ ៨ ប្រការ) តាមសម័យ ១ ធ្វើចិត្តឲ្យសំឡឹង (នូវអារម្មណ៍) ១ វៀរចាកបុគ្គលដែលមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន ១ រាប់រកបុគ្គលដែលមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ១ ពិចារណានូវឈានវិមោក្ខ ១ បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីឲ្យកើតបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ ១ ។ ២ ធម៌ដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ មាន ៣ គឺ ធ្វើចិត្តឲ្យតាំងនៅជាកណ្ដាលចំពោះសត្វ ១ ធ្វើចិត្តឲ្យតាំងនៅជាកណ្ដាលចំពោះសង្ខារ ១ វៀរចាកបុគ្គលដែលមានសារទំនុកបំរុងចំពោះសត្វនឹងសង្ខារ ១ រាប់រកបុគ្គលដែលមានចិត្តជាកណ្ដាលចំពោះសត្វនឹងសង្ខារ ១ បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីឲ្យកើតឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គគ្រប់ឥរិយាបថ ១ ។

សមុទយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ ។

ពោជ្ឈង្គបព្វំ និដ្ឋិតំ ។

បឋមភាណវារំ(១) ។

---

១ ឱ. ម. បឋមភាណវារន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ។ មួយទៀត ស្មារតី (ជាគ្រឿងកំណត់) របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា ធម៌ទាំងឡាយមានមែន គ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យ (ដោយតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពោជ្ឈង្គបព្វៈ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(១៣២) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។ ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខា អប្បិយេហិ សម្បយោគោបិ ទុក្ខោ បិយេហិ វិប្បយោគោបិ

[១៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអរិយសច្ចទាំង ៤ គ្រប់តំរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអរិយសច្ចទាំង ៤ គ្រប់តំរិយាបថទាំង ៤ តើដោយវិធីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសភាវៈរំលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាឲ្យបានដល់នូវសភាវៈរំលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ចតើដូចម្តេច ។ ជាតិ គឺកំណើតដែលកើតជាដំបូង ក៏ជាទុក្ខ ជរា គឺសេចក្តីចាស់គ្រាំគ្រា ក៏ជាទុក្ខ មរណៈ គឺសេចក្តីស្លាប់ ក៏ជាទុក្ខ សោកៈ គឺសេចក្តីស្តាយស្រណោះ បរិទេវៈ គឺសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខៈ គឺសេចក្តីលំបាកកាយ ទោមនស្ស គឺសេចក្តីអាក់អន់ក្នុងចិត្ត ឧបាយាសៈ គឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏សុទ្ធតែជាទុក្ខ អប្បិយេហិសម្បយោគៈ គឺដំណើរជួបប្រសប់ដោយសត្វនិងសង្ខារទាំងឡាយ ដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ ក៏ជាទុក្ខ បិយេហិវិប្បយោគៈ គឺសេចក្តីព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារទាំងឡាយ

ទុក្ខា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា(១) ។

[១៣៣] កតមា ច ភិក្ខវេ ជាតិ ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ជាតិ ឱក្កន្តិ និព្វត្តិ(២) អភិនិព្វត្តិ ខន្ធានំ បាតុភាវោ អាយតនានំ បដិលាភោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ជាតិ ។ កតមា ច ភិក្ខវេ ជរា ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិតចតា(៣) អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ជរា ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ មរណំ ។ យា(៤) តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា ភេទោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ ភេទោ កឡេវរស្ស និក្ខេបោ ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទោ

---

១ ឱ. ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា ព្យាធិបិ ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាបិ ទុក្ខា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខាតិ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. និព្វត្តីតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ វលិត្តចតាតិបិ បាឋោ ។ ៤ ឱ. យន្តេសំ ។ ម. យំ ។

ដែលជាទីស្រឡាញ់ ក៏ជាទុក្ខ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ គឺបុគ្គលកាលបង់បាននូវរបស់ណា មិនបាន ឯការមិនបានរបស់នោះ ក៏ជាទុក្ខ បើដោយសេចក្តីបំប្រួញ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ មានរូបក្ខន្ធជាដើម ក៏ជាទុក្ខ ។

(១៣៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ជាតិ ។ កិរិយាកើតជាដំបូង កិរិយាកើតព្រម ការចុះចាប់ផ្ទៃ ការវិលត្រឡប់មកកើត ការកើតប្រាកដនៃខន្ធ ការបាននូវអាយតនៈណា របស់សត្វនោះ ៗ ក្នុងសត្តនិកាយនោះៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ជរា ។ ជរា គឺសេចក្តីចាស់គ្រាំគ្រា ឬការប្រែប្រួល ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រួញជ្រីវយុះយោរ ការរួញថយនៃអាយុ ការទ្រុឌទ្រោមឥន្ទ្រិយទាំងឡាយណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ជរា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា មរណៈ ។ ការៈនៃចិត្តដែលឃ្លាតចេញ អាការៈនៃចិត្តដែលឃ្លាតទៅ សេចក្តីបែកធ្លាយទៅ សេចក្តីបាត់បង់ទៅ សេចក្តីវិនាសជីវិត សេចក្តីស្លាប់ កាលកិរិយា សេចក្តីបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការដាច់ផ្តិលនូវជីវិតិន្ទ្រិយណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ៗ ចាកសត្តនិកាយ

ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ មរណំ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សោកោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សោកោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិទេវោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញតរញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញតរេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាទេវោ បរិទេវោ អាទេវនា បរិទេវនា អាទេវិតត្តំ បរិទេវិតត្តំ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បរិទេវោ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ

នោះ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សោកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោកៈ គឺសេចក្តីស្តាយស្រណោះ សេចក្តីស្រងេះស្រងោច សេចក្តីសោកសៅ សេចក្តីរីងស្ងួតក្នុងចិត្ត សេចក្តីក្រៀមក្រំ ក្នុងចិត្តណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយដោយសេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយ ពាល់ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សោកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា បរិទេវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈទួញរក (បិយជនមានកូនជាដើម) សភាវៈទួញរៀបរាប់ (សរសើរគុណ) កិរិយាយំអណ្តឺតអណ្តក កិរិយាយំបម្រះនទៀល ភាវៈនៃការយំអណ្តឺតអណ្តក ភាវៈនៃការយំបម្រះនទៀល ណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយដោយសេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយពាល់ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថា-គតហៅថា បរិទេវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទុក្ខៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីមិនសប្បាយកាយ សេចក្តីលំបាកដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ការទទួលនូវសេចក្តីមិនស្រួលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង

ទោមនស្សំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ
ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ
វេទយិតំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទោមនស្សំ ។ កតមោ ច
ភិក្ខវេ ឧបាយាសោ ។ យោ ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញត-
រញ្ញតរេន ព្យសនេន សមន្នាគតស្ស អញ្ញតរញ្ញត-
រេន ទុក្ខធម្មេន ផុដ្ឋស្ស អាយាសោ ឧបាយាសោ
អាយាសិតត្តំ ឧបាយាសិតត្តំ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឧបា-
យាសោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ អប្បិយេហិ សម្ប-
យោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ
អនិដ្ឋា អកន្តា អមនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា
ផោដ្ឋព្វា យេ វា បនស្ស ហោន្តិ អនត្ថកាមា
អហិតកាមា អផាសុកកាមា អយោគក្ខេមកាមា
តេហិ សទ្ធឹ សង្គតិ សមាគមោ សមោធានំ មិស្សីភាវោ

ទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទោមនស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីលំបាកក្នុងចិត្ត សេចក្តីមិនសប្បាយក្នុងចិត្ត សេចក្តីលំបាកដែលកើតអំពីមនោសម្ផ័ស្ស ការទទួលអារម្មណ៍មិនស្រួលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថា ទោមនស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ឧបាយាសៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីតានតឹងក្នុងចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ភាវៈនៃសេចក្តីតានតឹងក្នុងចិត្ត ភាវៈនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តណា របស់សត្វដែលប្រកបហើយ ដោយសេចក្តីវិនាសណាមួយ (ឬ) ដែលសេចក្តីទុក្ខណាមួយពាល់ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថា ឧបាយាសៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា អប្បិយេហិសម្បយោគទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ណា ដែលមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត មានដល់បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយណា ប្រាថ្នានូវសេចក្តីមិនចំរើន ប្រាថ្នានូវអំពើឥតប្រយោជន៍ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីមិនសប្បាយ ប្រាថ្នានូវអំពើដែលមិនក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះបុគ្គលនោះ កិរិយាបានជួបគ្នា កិរិយាជួបជុំគ្នា កិរិយាប្រជុំគ្នា ការនៅប្រឡូកប្រឡំគ្នា នឹងអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ៗ នឹងជនទាំងឡាយនោះ ៗ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា រូបា សទ្ទា គន្ធា រសា ផោដ្ឋព្វា យេ វា បនស្ស ហោន្តិ អត្ថកាមា ហិតកាមា ផាសុកកាមា យោគក្ខេម-កាមា មាតា វា បិតា វា ភាតា វា ភគិនី វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតិសាលោហិតា វា តេសំ អសង្គតិ អសមាគមោ អសមោធានំ អមិស្សីភាវោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោ[១] ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។ ជាតិ-ធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត មយំ ន ជាតិធម្មា អស្សាម ន ច វត នោ ជាតិ

---

១ ឱរោបិយបោត្ថកេ កតមោ ច ភិក្ខវេ អប្បិយេហិ សម្បយោគោ ទុក្ខោ ។ ឥធ យស្ស តេ ហោន្តិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បិយេហិ វិប្បយោគោ ទុក្ខោតិ បាឋោ ន ទិស្សតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា អប្បិយេហិសម្បយោគទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា បិយេហិវិប្បយោគទុក្ខ ។ រូបារម្មណ៍ សទ្ទារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ដែលជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានដល់បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ ពុំនោះសោត ជនទាំងឡាយណា ទោះមាតាក្តី បិតាក្តី បងប្អូនប្រុសក្តី បងប្អូនស្រីក្តី មិត្រក្តី អាមាត្យក្តី ញាតិសាលោហិតក្តី ដែលជាអ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្តីចំរើន ប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីសប្បាយ ប្រាថ្នានូវសេចក្តីក្សេមចាកយោគៈ ចំពោះបុគ្គលនោះ ការមិនបានជួបគ្នា មិនបានជួបជុំគ្នា កិរិយាមិនបានប្រជុំគ្នា ការមិននៅប្រឡូកប្រឡំ នឹងអារម្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ៗ នឹងជនទាំងឡាយនោះ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា បិយេហិវិប្បយោគទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលមានជាតិជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យយើងទាំងឡាយកុំគប្បីមានជាតិជាធម្មតា ពុំនោះសោត ជាតិ

អាគច្ឆេយ្យាតិ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ ឥទម្បិ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។ ជរាធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ។ ព្យាធិធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ។ មរណធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ។ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មានំ ភិក្ខវេ សត្តានំ ឯវំ ឥច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត មយំ ន សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសធម្មា អស្សាម ន ច វត នោ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា អាគច្ឆេយ្យុន្តិ ន ខោ បនេតំ ឥច្ឆាយ បត្តព្វំ ឥទម្បិ យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ ។ កតមេ ច ភិក្ខវេ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា

កុំគប្បីមកដល់យើងទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វក៏មិនបានសម្រេចតាមប្រាថ្នាឡើយ នេះឯង ឈ្មោះថា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីគ្រាំគ្រា ឬប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីឈឺថ្កាត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ មានសេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់តូចចិត្ត សេចក្តីខ្វាបផ្សាបចិត្ត ជាធម្មតា តែងមានសេចក្តីប្រាថ្នាកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ឲ្យយើងទាំងឡាយកុំគប្បីមានសេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់តូចចិត្ត សេចក្តីខ្វាបផ្សាបចិត្ត ជាធម្មតា ពុំនោះសោត សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំ-បាកកាយ សេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត សេចក្តីខ្វាបផ្សាបចិត្ត កុំគប្បីមកដល់យើងទាំងឡាយឡើយ សេចក្តីនេះ ពួកសត្វក៏មិនបានសម្រេច តាមប្រាថ្នា នេះឯង ក៏ឈ្មោះថា យម្បិច្ឆំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខ ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ដោយសេចក្តីបំប្រួញ

ទុក្ខា ។ សេយ្យថីទំ រូបូបាទានក្ខន្ធោ វេទនូបាទានក្ខន្ធោ សញ្ញូបាទានក្ខន្ធោ សង្ខារូបាទានក្ខន្ធោ វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខវេ សង្ខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

(១៣៤) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា ពោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី សេយ្យថីទំ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។

(១៣៥) សា ខោ បនេសា ភិក្ខវេ តណ្ហា កត្ថ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ កត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។

ដែលជាជាទុក្ខ ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ នោះគឺអ្វីខ្លះ គឺរូប ជាឧបាទានក្ខន្ធ១ វេទនា ជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញា ជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារ ជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណ ជាឧបាទានក្ខន្ធ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទាំងនេះតថាគតហៅថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយ ៥ ដោយសេចក្ដីបំប្រួញ ថាជាទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច ។

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេចហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។ តណ្ហាណា ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតទៀត ប្រកបដោយតម្រេករីករាយ ជាធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលនៅក្នុងភពនោះ ៗ ឬក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ តណ្ហានោះគឺអ្វីខ្លះ គឺកាមតណ្ហា (សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកាមគុណ) ១ ភវតណ្ហា[១] (សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងរូបភពនិងអរូបភព) ១ វិភវតណ្ហា (សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងភពសូន្យ[២]) ១ ។

[១៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហានុះ កាលដែលកើតឡើង តើកើតឡើងក្នុងទីណា កាលដែលជាប់នៅ តើជាប់នៅក្នុងទីណា ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា ភវតណ្ហានេះ ជាឈ្មោះនៃតម្រេកក្នុងរូបភពនិងអរូបភព ដែលប្រកបដោយសស្សតទិដ្ឋិ គឺយល់ឃើញថាសត្វទៀងលោកទៀង កើតឡើងព្រោះសេចក្ដីប្រាថ្នាចំពោះភព ។

២ តាមន័យក្នុងអដ្ឋកថានិងដីកាថា តម្រេកប្រកបដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គឺយល់ថា សត្វស្លាប់ទៅសូន្យ ហៅថា វិភវតណ្ហា ។

យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ សោតំ លោកេ ។ ឃានំ លោកេ ។ ជិវ្ហា លោកេ ។ កាយោ លោកេ ។ មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបា លោកេ ។ សទ្ទា លោកេ ។ គន្ធា លោកេ ។ រសា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វា លោកេ ។ ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ ។ សោតវិញ្ញាណំ លោកេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ លោកេ ។

អារម្មណ៍ណា ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលដាច់ទៅ ក៏ដាច់ទៅ ក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ អារម្មណ៍អ្វីមួយក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ។ ចក្ខុក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងចក្ខុនុ៎ះ កាលដែលដាច់ទៅ ក៏ដាច់ទៅក្នុងចក្ខុនុ៎ះ ។ សោតៈក្នុងលោក ។ ឃានៈក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាក្នុងលោក ។ កាយក្នុងលោក ។ មនោក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើង ក្នុងមនោនុ៎ះ កាលដែលដាច់ទៅ ក៏ដាច់ទៅក្នុងមនោនុ៎ះ ។ រូបារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ សទ្ទារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ គន្ធារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ រសារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ទាំងឡាយ ក្នុងលោក ។ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលដាច់ទៅ ក៏ដាច់ទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ សោតវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ ឃានវិញ្ញាណក្នុងលោក ។

ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោកេ ។ កាយវិញ្ញាណំ លោកេ ។ មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ ។ សោតសម្ផស្សោ លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សោ លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ លោកេ ។ កាយសម្ផស្សោ លោកេ ។ មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបសញ្ញា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ញា

ជិវ្ហាវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ កាយវិញ្ញាណក្នុងលោក ។ មនោវិញ្ញាណក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងមនោវិញ្ញាណនុះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងមនោវិញ្ញាណនុះ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ សោតសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ឃានសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ កាយសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ មនោសម្ផស្ស ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ ។ វេទនា កើតអំពីចក្ខុសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្សក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្សក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មាសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះកាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងវេទនា ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងវេទនា ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្សនុះ ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរូបារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវសទ្ទារម្មណ៍

លោកេ ។ គន្ធសញ្ញា លោកេ ។ រសសញ្ញា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ញា លោកេ ។ ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបសញ្ចេតនា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ចេតនា លោកេ ។ គន្ធសញ្ចេតនា លោកេ ។ រសសញ្ចេតនា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា លោកេ ។ ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបតណ្ហា លោកេ ។ សទ្ទតណ្ហា លោកេ ។ គន្ធតណ្ហា លោកេ ។ រសតណ្ហា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោកេ ។ ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា

ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីសំគាល់នូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីសំគាល់នូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងសេចក្ដីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍នុះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងសេចក្ដីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍នុះ ។ ការគិតសន្សំនូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងធម្មារម្មណ៍នុះ ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែល

ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបវិតក្កោ លោកេ ។ សទ្ទវិតក្កោ លោកេ ។ គន្ធវិតក្កោ លោកេ ។ រសវិតក្កោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិតក្កោ លោកេ ។ ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាត-រូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ រូបវិចារោ លោកេ ។ សទ្ទវិចារោ លោកេ ។ គន្ធវិចារោ លោកេ ។ រសវិចារោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិចារោ លោកេ ។ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ និវិសមានា និវិសតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

កើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងសេចក្ដីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងសេចក្ដីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវរូបារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្ដីត្រិះរិះនូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងសេចក្ដីត្រិះរិះនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងសេចក្ដីត្រិះរិះនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ការពិចារណានូវរូបារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវសទ្ទារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវរសារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលជាប់នៅ ក៏ជាប់នៅក្នុងការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

[១៣៦] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធោ ចាគោ បដិនិស្សគ្គោ មុត្តិ អនាលយោ ។ សា ខោ បនេសា ភិក្ខវេ តណ្ហា កត្ថ បហីយមានា បហីយតិ កត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្ខុំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ សោតំ លោកេ ។ ឃានំ លោកេ ។ ជិវ្ហា លោកេ ។ កាយោ លោកេ ។ មនោ លោកេ បិយរូបំ

(១៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។ ការអស់ទៅនឹងការរលត់ទៅដោយមិនមានសេសសល់ ការលះបង់ ការរលាស់ចោល ការជម្រុះចោល ការមិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះឯង (ហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហានោះឯង កាលដែលបុគ្គលលះបង់ តើលះបង់ក្នុងទីណា កាលដែលរលត់ទៅ តើរលត់ទៅក្នុងទីណា ។ អារម្មណ៍ណាក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ តែងលះបង់ក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ តែងរលត់ទៅក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ចុះអារម្មណ៍អ្វីក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ ។ ចក្ខុក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងចក្ខុនោះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងចក្ខុនុ៎ះ ។ សោតៈក្នុងលោក ។ ឃានៈក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាក្នុងលោក ។ កាយក្នុងលោក ។ មនោក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់

សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបា លោកេ ។ សទ្ទា លោកេ ។ គន្ធា លោកេ ។ រសា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វា លោកេ ។ ធម្មា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ លោកេ ។ សោតវិញ្ញាណំ លោកេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ លោកេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ លោកេ ។ កាយវិញ្ញាណំ លោកេ ។ មនោវិញ្ញាណំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សោ លោកេ ។ សោតសម្ផស្សោ លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សោ លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ លោកេ ។ កាយសម្ផស្សោ លោកេ ។ មនោសម្ផស្សោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ

មានសភាវៈគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងមនោនោះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងមនោនោះ ។ រូបារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ សទ្ទារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ គន្ធារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ រសារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ។ ធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងធម្មារម្មណ៍នុះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងធម្មារម្មណ៍នុះ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ។ សោតវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ។ ឃានវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ។ កាយវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ។ មនោវិញ្ញាណ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងមនោវិញ្ញាណនុះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងមនោវិញ្ញាណនុះ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ សោតសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ឃានសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ កាយសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ មនោសម្ផស្ស ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ

ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ សោតសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ កាយសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ ។ មនោសម្ផស្សជា វេទនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ញា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ញា លោកេ ។ គន្ធសញ្ញា លោកេ ។ រសសញ្ញា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ញា លោកេ ។ ធម្មសញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបសញ្ចេតនា លោកេ ។ សទ្ទសញ្ចេតនា លោកេ ។ គន្ធសញ្ចេតនា លោកេ ។

តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ ។ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនា កើតអំពីឃានសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ក្នុងលោក ។ វេទនាកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងមនោសម្ផស្សនុះ ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងសេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍នុះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងសេចក្តីសំគាល់នូវធម្មារម្មណ៍នុះ ។ ការគិតសន្សំនូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។

រសសញ្ចេតនា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វសញ្ចេតនា លោកេ ។ ធម្មសញ្ចេតនា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបតណ្ហា លោកេ ។ សទ្ទតណ្ហា លោកេ ។ គន្ធតណ្ហា លោកេ ។ រសតណ្ហា លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោកេ ។ ធម្មតណ្ហា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបវិតក្កោ លោកេ ។ សទ្ទវិតក្កោ លោកេ ។ គន្ធវិតក្កោ លោកេ ។ រសវិតក្កោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិតក្កោ លោកេ ។ ធម្មវិតក្កោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា

ការគិតសន្សំនូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងការសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងការគិតសន្សំនូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវគន្ធារម្មណ៍ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ សេចក្តីត្រិះរិះនូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ

បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ រូបវិចារោ លោកេ ។ សទ្ទវិចារោ លោកេ ។ គន្ធវិចារោ លោកេ ។ រសវិចារោ លោកេ ។ ផោដ្ឋព្វវិចារោ លោកេ ។ ធម្មវិចារោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសា តណ្ហា បហីយមានា បហីយតិ ឯត្ថ និរុជ្ឈមានា និរុជ្ឈតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ ។

(១៣៧) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សេយ្យថីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ

កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះ នូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅក្នុងសេចក្តីត្រិះរិះ នូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ការពិចារណានូវរូបារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវសទ្ទារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវគន្ធារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវរសារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវផោដ្ឋព្វារម្មណ៍ ក្នុងលោក ។ ការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងលោក ដែលមានសភាពគួរស្រឡាញ់ មានសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហានុ៎ះ កាលដែលបុគ្គលលះបង់ ក៏លះបង់ក្នុងការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលរលត់ទៅ ក៏រលត់ទៅ ក្នុងការពិចារណានូវធម្មារម្មណ៍នុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគត ហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេច ហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ អរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង (ហៅថាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច) អរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ តើដូចម្តេច គឺ សម្មាទិដ្ឋិ (សេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ) ១ សម្មាសង្កប្បៈ (សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ) ១ សម្មាវាចា (ការនិយាយពាក្យត្រូវ) ១ សម្មាកម្មន្តៈ (ការងារត្រូវ) ១ សម្មាអាជីវៈ (ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ) ១ សម្មាវាយាមៈ (សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ) ១ សម្មាសតិ (សេចក្តី

សម្មាសមាធិ ។ កតមា ច ភិក្ខវេ សម្មាទិដ្ឋិ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ទុក្ខេ ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាទិដ្ឋិ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាសង្កប្បោ ។ នេក្ខម្មសង្កប្បោ អព្យាបាទសង្កប្បោ អវិហឹសាសង្កប្បោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាសង្កប្បោ ។ កតមា ច ភិក្ខវេ សម្មាវាចា ។ មុសាវាទា វេរមណី បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី សម្ផប្បលាបា វេរមណី អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាវាចា ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាកម្មន្តោ ។ បាណាតិបាតា វេរមណី អទិន្នាទានា វេរមណី កាមេសុ មិច្ឆាចារា វេរមណី

នឹកលើកត្រូវ) ១ សម្មាសមាធិ (ការតំកល់ចិត្តឲ្យនឹងត្រូវ) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេច ហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ ក្នុងកងទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ ក្នុងធម៌ដែលជាទីប្រជុំឲ្យកើតទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ ក្នុងធម៌ដែលជាទីរលត់ទៅនៃទុក្ខ ប្រាជ្ញាដឹងច្បាស់ ក្នុងបដិបទាទៅកាន់ធម៌ជាទីរលត់នៃទុក្ខណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេច ហៅថា សម្មាសង្កប្បៈ ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ដើម្បីចេញចាកកាម សេចក្ដីត្រិះរិះ ដើម្បីការមិនព្យាបាទ សេចក្ដីត្រិះរិះ ដើម្បីការមិនបៀតបៀន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគត ហៅថា សម្មាសង្កប្បៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេច ហៅថា សម្មាវាចា ។ ចេតនាវៀរចាកកិរិយានិយាយពាក្យមិនពិត ១ ចេតនាវៀរចាកសំដីញុះញង់ ស៊កសៀត ១ ចេតនាវៀរចាកសំដីទ្រគោះបោះបោក ១ ចេតនាវៀរចាកការពោលពាក្យពេយពយឥតប្រយោជន៍ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគត ហៅថា សម្មាវាចា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្ដេច ហៅថា សម្មាកម្មន្តៈ ។ ចេតនាវៀរចាកកិរិយាញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ១ ចេតនាវៀរចាកកិរិយាកាន់យករបស់ដែលគេមិនបានឲ្យ ១ ចេតនាវៀរចាកកិរិយាប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ១ ម្នាល

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាកម្មន្តោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាអាជីវោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ មិច្ឆាអាជីវំ បហាយ សម្មាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាអាជីវោ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាវាយាមោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាកម្មន្តៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេច ហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ លះបង់នូវការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ហើយរស់នៅដោយការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាអាជីវៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងនូវចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធនូវការព្យាយាម ផ្គងនូវចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ពេញបរិបូណ៌ ក្រៃលែងឡើង ។

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាវាយាមោ ។ កតមា ច ភិក្ខវេ សម្មាសតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ បេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាសតិ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ សម្មាសមាធិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថា សម្មាវាយាមៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សម្មាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង៤ មានការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីជាគ្រឿងកំណត់ កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ពិចារណាឃើញនូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ បេ ។ ក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង៤ មានការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតីជាគ្រឿងកំណត់ កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថា សម្មាសតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះដូចម្តេចហៅថា សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ក៏ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ៤ លុះភិក្ខុចូលទៅជិតរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន

អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ(១) ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សម្មាសមាធិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ ឥតិ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ សមុទយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ

---

១ ឱ. ម. បេយ្យាលោ ន ទិស្សតិ ។

ដែលកើតមានក្នុងសន្តាន ជាទីផូរផង់ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ ។ បេ ។ ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ ៤ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ឥតទុក្ខ ឥតសុខ ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីសុខផង ព្រោះលះបង់នូវសេចក្តីទុក្ខផង ព្រោះរលត់ទៅនៃសោមនស្សនិងទោមនស្សអំពីមុនផង ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ តថាគតហៅថា ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុង ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី

វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វា ធម្មេសុ វិហរតិ ។ អត្ថិ ធម្មាតិ វា បនស្ស សតិ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោតិ យាវទេវ ញាណមត្តាយ បដិស្សតិមត្តាយ ។ អនិស្សិតោ ច វិហរតិ ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ ។ ឯវម្បិ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ។

សព្វបព្វំ និដ្ឋិតំ ។

ធម្មានុបស្សនា និដ្ឋិតា(១) ។

(១៣៨) យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេយ្យ សត្ត វស្សានិ តស្ស ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ

១ ឱ. ម. សព្វបព្វំ និដ្ឋិតំ ។ ធម្មានុបស្សនា និដ្ឋិតាតិ ន ទិស្សតិ ។

គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ពិចារណាឃើញនូវធម៌ ដែលជាទីប្រជុំកើតឡើង ទាំងធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ផង ដោយបការដូច្នេះឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត ស្មារតីជាគ្រឿងកំណត់នូវសច្ចៈ ៤ របស់ភិក្ខុនោះ ក៏ផ្ចង់ឡើងចំពោះថា ធម៌ទាំងឡាយមានមែន តែគ្រាន់តែជាទីកំណត់ ដើម្បីឲ្យចំរើនប្រាជ្ញា ដើម្បីឲ្យចំរើនស្មារតីប៉ុណ្ណោះ ។ ភិក្ខុ មានចិត្តមិនអាស្រ័យនៅ ដោយតណ្ហានឹងទិដ្ឋិផង មិនប្រកៀកប្រកាន់អ្វីតិចតួច ក្នុងលោកផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ គឺអរិយសច្ចទាំង ៤ ជាប្រក្រតី គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាង នេះឯង ។

ចប់ សច្ចបព្វៈ ។

ចប់ ធម្មានុបស្សនា ។

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៧ ឆ្នាំ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគតបានពោលហើយយ៉ាងនេះ បណ្ដាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះតាមសេចក្ដីប្រាថ្នាដោយពិត

ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ
អនាគាមិតា ។ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខវេ សត្ត វស្សានិ ។
យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ
ឯវំ ភាវេយ្យ ឆ វស្សានិ ។ បញ្ច វស្សានិ ។
ចត្តារិ វស្សានិ ។ តីណិ វស្សានិ ។ ទ្វេ វស្សានិ ។
ឯកំ វស្សំ ។ បេ ។ តិដ្ឋតុ ភិក្ខវេ ឯកំ វស្សំ ។
យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ
ឯវំ ភាវេយ្យ សត្ត មាសានិ តស្ស ទ្វិន្នំ ផលានំ
អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតា ។

គឺថានឹងបានសម្រេចនូវការៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្លែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទានក្ខន្ធសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវការៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់ ៧ ឆ្នាំឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៦ ឆ្នាំ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគតបានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ ។ អស់ ៥ ឆ្នាំ ។ អស់ ៤ ឆ្នាំ ។ អស់ ៣ ឆ្នាំ ។ អស់ ២ ឆ្នាំ ។ អស់ ១ ឆ្នាំ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅ អស់ ១ ឆ្នាំឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៧ ខែ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើនដែលតថាគតបានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ បណ្ដាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ ក៏គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះតាមសេចក្ដីប្រាថ្នាដោយពិត គឺថានឹងបានសម្រេចនូវការៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្លែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទានក្ខន្ធសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវការៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។

តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខវេ សត្ត មាសានិ ។ យោ ហិ កោចិ
ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេយ្យ ឆ
មាសានិ ។ បញ្ច មាសានិ ។ ចត្តារិ មាសានិ ។
តីណិ មាសានិ ។ ទ្វេ មាសានិ ។ ឯកំ មាសំ ។
អឌ្ឍមាសំ ។ បេ ។ តិដ្ឋតុ ភិក្ខវេ អឌ្ឍមាសោ ។
យោ ហិ កោចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ឯវំ
ភាវេយ្យ សត្តាហំ តស្ស ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ
បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ
អនាគាមិតា ។ ឯកាយនោ អយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់ ៧ ខែឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៦ ខែ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគត បានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ ។ អស់ ៥ ខែ ។ អស់ ៤ ខែ ។ អស់ ៣ ខែ ។ អស់ ២ ខែ ។ អស់ ១ ខែ ។ អស់កន្លះខែ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុំថាដល់ទៅអស់កន្លះខែឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលណាមួយ បានចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ អស់ ៧ ថ្ងៃ តាមលំដាប់នៃវិធីចំរើន ដែលតថាគតបានពោលមកហើយយ៉ាងនេះ បណ្ដាផលទាំងឡាយពីរ ផលណាមួយ គង់នឹងបានសម្រេច ដល់បុគ្គលនោះតាមប្រាថ្នាដោយពិត គឺថានឹងបានសម្រេចនូវភាវៈជាព្រះអរហន្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្នែក ពុំនោះសោត បើមានឧបាទានក្ខន្ធ សេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវភាវៈជាអនាគាមិបុគ្គលពុំខានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយ ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ

សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។ ឥតិ យន្តំ វុត្តំ ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្តន្តិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដោយវិសេស របស់សត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោក និងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល រំជួលចិត្តទាំងឡាយ ដើម្បីរលត់ទៅនៃទុក្ខ និងទោមនស្សទាំងឡាយ ដើម្បីដល់នូវអរិយមគ្គ ជាធម៌សម្រាប់ស្រោចស្រង់ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វាន ។ ពាក្យណា ដែលតថាគត បានពោលហើយថា (សាសនារបស់តថាគត ជាគុណសម្រាប់ស្រោចស្រង់សត្វ) ដូច្នេះ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតពោលហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសតិប្បដ្ឋានសូត្រនេះចប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរ ចំពោះភាសិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩ ។

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ទសមំ

[១៣៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា កុមារកស្សបោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ យេន សេតព្យា(១) នាម កោសលានំ នគរំ តទវសរិ ។ តត្រ សុទំ អាយស្មា កុមារកស្សបោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ឧត្តរេន សេតព្យំ សីសបាវនេ(២) ។ តេន ខោ បន សមយេន បាយាសិ រាជញ្ញោ សេតព្យំ អជ្ឈាវសតិ សត្តុស្សទំ សតិណកដ្ឋោទកំ សធញ្ញំ រាជភោគ្គំ រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន ទិន្នំ រាជទាយំ ព្រហ្មទេយ្យំ ។ តេន ខោ បន សមយេន បាយាសិស្ស រាជញ្ញស្ស(៣) ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ(៤) កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អស្សោសុំ ខោ សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា

---

១ ឱ. សេតវ្យ. ។ ២ ឱ. ម. សីសបាវនេ ។ ៣ ឱ. បាយាសរាជញ្ញស្ស ។
៤ ឱ. សព្វត្ថ សុកដទុក្កដានន្តិ ទិស្សតិ ។

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី ១០

(១៣៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប បាន[illegible]សេតព្យនគរ របស់អ្នកកោសលទាំងឡាយ ។ បានឮថា ព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងព្រៃធ្នង់ ជាខាងជើងក្រុងសេតព្យៈ ជិតក្រុងសេតព្យៈនោះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ(១) គ្រប់គ្រងសេតព្យនគរ ដែលជានគរកុះករដោយសត្វនិងមនុស្ស បរិបូណ៌ដោយស្មៅ ឧស និងទឹក បរិបូណ៌ដោយស្រូវ អង្ករ ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់ប្រទាន ជារាជរង្វាន់ ជារង្វាន់ដ៏ប្រសើរ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ កើតមានទិដ្ឋិអាក្រក់យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ បានឮដំណឹងហើយ (ក៏និយាយគ្នា) ថា ម្នាលគ្នាយើង

---

១ អដ្ឋកថា ថា ស្តេចគ្រងរាជ្យ មិនទាន់បានអភិសេក នៅឡើយ ។

សមណោ ខលុ ភោ កុមារកស្សបោ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សេតព្យំ អនុប្បត្តោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ឧត្តរេន សេតព្យំ សីសបាវនេ ។ តំ ខោ បន ភវន្តំ កុមារកស្សបំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី កល្យាណប្បដិភាណោ(១) វុឌ្ឍោ ចេវ អរហា ច សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។ អថខោ សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សេតព្យាយ និក្ខមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតា(២) ឧត្តរេនមុខា គច្ឆន្តិ យេន សីសបាវនំ(៣) ។

(១៦០) តេន ខោ បន សមយេន បាយាសិ រាជញ្ញោ ឧបរិបាសាទេ ទិវាសេយ្យំ ឧបគតោ ហោតិ ។ អទ្ទសា ខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ

---

១ ឱ. ម. កល្យាណប្បដិភាណោ ។ ២ ឱ. ម. សង្ឃាសង្ឃីគណីភូតា ។ ៣ ឱ. សីសបាវនំ តេនុបសង្កមន្តិ ។

សមណៈឈ្មោះកុមារកស្សប ជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតម ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប មកដល់ក្រុងសេតព្យៈ ហើយគង់នៅក្នុងព្រៃធំ ដែលឋិតនៅ ជាខាងជើងក្រុងសេតព្យៈ ជិតក្រុងសេតព្យៈ ។ កិត្តិស័ព្ទសរសើរព្រះកុមារកស្សប ដ៏ចំរើននោះ ពីរោះឮខ្ចរខ្ចាយទៅយ៉ាងនេះថា លោកជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្សូត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណដ៏ល្អ ជាអ្នកចាស់ដឹងផង ជាព្រះអរហន្តផង កិរិយាដែលបានចួបព្រះអរហន្ត ទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រពៃណាស់ ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ចេញពីក្រុងសេតព្យៈ ទៅជាពួកជាកង មានមុខត្រសងទៅកាន់ទិសខាងជើង ដើរទៅកាន់ព្រៃធំ ។

[១៤០] សម័យនោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈទ្រង់ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រឡាបន្ទំក្នុងវេលាថ្ងៃ ខាងលើប្រាសាទ ។ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ

សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ សេតព្យាយ និក្ខមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតេ ឧត្តរេនមុខេ គច្ឆន្តេ[១] ទិស្វា ខត្តំ អាមន្តេសិ កឹ នុ ខោ ភោ ខត្តេ សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា សេតព្យាយ និក្ខមិត្វា សង្ឃសង្ឃីគណីភូតា ឧត្តរេនមុខា គច្ឆន្តិ យេន សឹសបាវនន្តិ ។ អត្ថិ ខោ ភោ សមណោ កុមារកស្សបោ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ កោសលេសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិំ បញ្ចមត្តេហិ ភិក្ខុសតេហិ សេតព្យំ អនុប្បត្តោ សេតព្យាយំ វិហរតិ ឧត្តរេន សេតព្យំ សឹសបាវនេ តំ ខោ បន ភវន្តំ កុមារកស្សបំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី កល្យាណបដិភាណោ វុឌ្ឍោ ចេវ អរហា ច តមេតេ[២] ភវន្តំ កុមារកស្សបំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្តីតិ ។ តេនហិ ភោ ខត្តេ យេន សេតព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា តេនុបសង្កម

១ ឱ. ម. សង្ឃេ សង្ឃីគណីភូតេ ឧត្តរេនមុខេ គច្ឆន្តេ យេន សឹសបាវនំ តេនុបសង្កមន្តេ ។

២ ឱ. អរហោ ចាតិ តមេនំ ។

បានទតឃើញពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ កំពុងចេញពីក្រុងសេតព្យៈ ជាពួកជាកង មានមុខត្រង់ទៅកាន់ទិសខាងជើង លុះទតឃើញហើយទ្រង់ត្រាស់សួរខត្តមាត្យ[១]ថា ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន ចុះពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ចេញទៅពីក្រុងសេតព្យៈ ជាពួកជាកង មានមុខត្រង់ទៅទិសខាងជើង ដើរទៅកាន់ព្រៃធ្នង់ ធ្វើអ្វីហ្ន៎ ។ ខត្តមាត្យក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ដ្បិតមានសមណៈឈ្មោះកុមារកស្សប ជាសាវ័កនៃព្រះសមណគោតម ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសលជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប មកដល់ក្រុងសេតព្យៈ ដោយលំដាប់ ហើយគង់នៅក្នុងព្រៃធ្នង់ ជាខាងជើងក្រុងសេតព្យៈ ជិតក្រុងសេតព្យៈ កិត្តិស័ព្ទសរសើរកុមារកស្សបដ៏ចំរើននោះ ពីរោះឮខ្ចរខ្ចាយយ៉ាងនេះថា លោកជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា ជាពហុស្សូត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបដិភាណដ៏ល្អ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងផង ជាព្រះអរហន្តផង ឯពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងនុ៎ះ នឹងចូលទៅរកចួបព្រះកុមារកស្សបដ៏ចំរើននោះ ។ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈមានព្រះបន្ទូលថា ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នក

១ អាមាត្យអ្នកអាចដោះស្រាយប្រស្នាដែលគេសួរបាន ។

ឧបសង្កមិត្វា សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ឯវំ
វទេហិ បាយាសិ ភោ រាជញ្ញោ ឯវមាហ អាគមេន្តុ
កិរ ភវន្តោ បាយាសិ រាជញ្ញោ សមណំ កុមារ-
កស្សបំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ឬរា
សមណោ កុមារកស្សបោ សេតព្យកេ ព្រាហ្មណ-
គហបតិកេ ពាលេ អព្យត្តេ សញ្ញាបេតិ ឥតិបិ អត្ថិ
បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ
សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ នត្ថិ
ហិ ភោ ខត្តេ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា
ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ
វិបាកោតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ សោ ខត្តា បា-
យាសិស្ស រាជញ្ញស្ស បដិស្សុត្វា យេន សេ-
តព្យកា ព្រាហ្មណគហបតិកា តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា សេតព្យកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ ឯត-
ទវោច បាយាសិ ភោ រាជញ្ញោ ឯវមាហ អាគមេន្តុ
កិរ ភវន្តោ បាយាសិ រាជញ្ញោ សមណំ កុមា-
រកស្សបំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។

ក្រុងសេតព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍គហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ បានត្រាស់យ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូររង់ចាំសិន ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈនឹងចូលទៅ ដើម្បីជួបសមណៈកុមារកស្សបដែរ ហើយត្រាស់ដូច្នេះថា ពីមុនមក សមណៈកុមារកស្សប តែងញុំាងពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ដែលល្ងង់ មិនឆ្លាតវៃ ឲ្យទាល់តែចូលចិត្តច្បាស់ថា លោកដទៃមាន សត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលនឹងវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលពួកសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ម្នាលខត្តៈដ៏ចំរើន តែបើតាមពិតនោះ លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលពួកសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមានទេ ។ ខត្តាមាត្យនោះ ទទួលព្រះឱង្ការរបស់ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈថា ករុណាវិសេស ហើយក៏ចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍គហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈត្រាស់យ៉ាងនេះថា ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយរង់ចាំសិន ដ្បិតព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ នឹងចូលទៅជួបសមណៈកុមារកស្សបដែរ ។

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ សារណីយកថា

អថខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ សេតព្យកេហិ ព្រាហ្មណ-
គហបតិកេហិ បរិវុតោ យេន សីសបាវនំ យេនា-
យស្មា កុមារកស្សបោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
អាយស្មតា កុមារកស្សបេន សទ្ធឹ សម្មោទិ
សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ សេតព្យកាបិ ខោ ព្រាហ្មណគហបតិកា
អប្បេកច្ចេ អាយស្មន្តំ កុមារកស្សបំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ អាយស្មតា កុមា-
រកស្សបេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ
សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេ-
កច្ចេ យេនាយស្មា កុមារកស្សបោ តេនញ្ជលឹ
បណាមេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ នាម-
គោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ
តុណ្ហីភូតា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ
ខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អាយស្មន្តំ កុមារកស្សបំ
ឯតទវោច អហញ្ហិ ភោ កស្សប ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកក្រុងសេតព្យៈ ហែហមអមអង្គ ក៏ចូលទៅរកព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ដែលនៅក្នុងព្រៃជ្នន់ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏មានបន្ទូលពាក់ទាក់សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យសំណេះសំណាលនឹងពាក្យគួររលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ចំណែកពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកក្រុងសេតព្យៈ ពួកខ្លះ ថ្វាយបង្គំព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះនិយាយពាក្យពក់ទាក់សំណេះសំណាលជាមួយនឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យពក់ទាក់សំណេះសំណាលនឹងពាក្យគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ពួកខ្លះ ប្រកាសនាមនឹងគោត្រ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្ងៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបមានព្រះឱង្ការនឹងព្រះកុមារកស្សបដ៏មានអាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំតែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញ

ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ សោហំ(១) រាជញ្ញ ឯវំវាទឹ ឯវំទិដ្ឋឹ អទ្ទសំ វា អស្សោសឹ វា កថញ្ហិ នាម ឯវំ វទេយ្យ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ តេនហិ រាជញ្ញ តញ្ញេវេត្ថ(២) បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជញ្ញ ឥមេ ចន្ទិមសុរិយា ឥមស្មឹ វា(៣) លោកេ បរស្មឹ វា ទេវា វា(៤) មនុស្សា វាតិ ។ ឥមេ ភោ កស្សប ចន្ទិមសុរិយា បរស្មឹ លោកេ ន ឥមស្មឹ ទេវា តេ ន មនុស្សាតិ ។ ឥមិនាបិ(៥) ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

១ ឱ. ម. នាហំ ។ ២ ឱ តំយេវ ឯត្ថ ។ ៣ ឱ. វាសទ្ទោ នត្ថិ ។
៤ ឱ. តេ ។ ម. ទេវា វា តេ ។ ៥ ឱ. ឥមិនា ។

យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ព្រះកុមារកស្សប ថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រពញ្ញៈ អាត្មាភាពបានឃើញបានឮបុគ្គលដែលធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះហើយតែមិនសមបើបុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមានដូច្នេះសោះ បពិត្រពញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងសួរមហាបពិត្រ ក្នុងដំណើរនេះ ប្រស្នានេះពេញព្រះហឫទ័យនៃមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រ ព្យាករប្រស្នានោះ យ៉ាងនោះចុះ បពិត្រពញ្ញៈ ចុះទ្រង់សំគាល់ដំណើរនោះថាដូចម្តេច ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ នៅក្នុងលោកនេះ ឬនៅក្នុងលោកដទៃ ជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ។ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈតបថា បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ នៅក្នុងលោកដទៃ មិនមែននៅក្នុងលោកនេះទេ ជាទេវតា មិនមែនជាមនុស្សទេ ។ ព្រះកុមារកស្សប ថ្វាយព្រះពរថា ពញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្រប្រែព្រះយោបល់យល់យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤១) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវម្មេ(១) ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ យេន តេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបា-កោតិ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចា ផរុសវាចា(២) សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី តេ អបរេន សមយេន

---

១ ឱ. ម. ឯវំ មេ ។ ២ ឱ. ផរុសា វាចា ។

(១៤១) ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈត្រាស់ថា ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏គួរម្យ៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃ មិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈ មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមានទេ ដោយហេតុនេះ ៗ ថ្វាយព្រះរាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយ ដែលនាំឲ្យមហាបពិត្រ មានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដូច្នេះតើមានឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ មានដែរ ៗ ថ្វាយព្រះរាជញ្ញៈ បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រអាមាត្យនិងញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចង់បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគំនុំ មានសេចក្តីយល់ខុស ពួកមិត្រអាមាត្យជាដើមនោះ លុះសម័យខាងក្រោយមក

អាពាធិកា ហោន្តិ ទុក្ខិតា ពាឡ្ហគិលានា យទាហំ ជានាមិ ន ទានិមេ ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហិស្សន្តីតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទាមិ សន្តិ ខោ ភោ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ យេ តេ បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចា ផរុសវាចា(១) សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តីតិ ភវន្តោ ខោ បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចា ផរុសវាចា(២) សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្នចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី សចេ តេសំ ភវតិ(៣) សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ ភវន្តោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ

១-២ ឱ. ផរុសា វាចា ។ ៣ ឱ. តេសម្ភវតំ ។ ម. តេសំ ភវត ។

ជាបុគ្គលមានអាពាធ ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ កាលដែលខ្ញុំដឹង ថា ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនេះ មុខជានឹងមិនស្បើយ ចាកអាពាធនេះ ក្នុង កាលឥឡូវនេះទេ ខ្ញុំក៏បានចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយ និយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ ពួក មួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ពួកជនណាសម្លាប់ សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយ ញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចង់បាន ទ្រព្យគេ មានចិត្តគំនុំ មានសេចក្ដីយល់ខុស ពួកជននោះ លុះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើត តិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ដូច្នេះ ឯអ្នកដ៏ចំរើនទាំង ឡាយ សុទ្ធតែជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម និយាយកុហក និយាយញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រោះ និយាយពាក្យ ឥតប្រយោជន៍ ចង់បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគំនុំ មានសេចក្ដីយល់ខុស ហើយ បើជាពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើន ទាំងឡាយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ មុខជានឹង ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ពុំខាន

សចេ ខោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យាម យេន មេ អាគន្ត្វា អារោចេយ្យាម ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ភវន្តោ ខោ បន មេ សទ្ធាយិកា បច្ចយិកា យំ ភវន្តេភិ(១) ទិដ្ឋំ យថា សាមំ ទិដ្ឋំ ឯវមេតំ ភវិស្សតីតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា នេវ អាគន្ត្វា អារោចេន្តិ ន បន ទូតំ បហិណន្តិ អយម្បិ(២) ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤២) តេនហិ រាជញ្ញ តញ្ញេវេត្ថ(៣) បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ

១ ឱ. ម. ភវន្តេហិ ។ ២ ម. អយំបិ ។ ៣ ឱ. តំយេវេត្ថ ។

នៃអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក មែន អ្នកទាំងឡាយត្រូវមកប្រាប់យើងផងថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថាអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលដែលខ្ញុំគួរជឿ ខ្ញុំគួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណាដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបានឃើញហើយ ហេតុនុ៎ះនឹងទុកដូចជាខ្ញុំបានឃើញចំពោះខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះទទួលតបពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ព្រះករុណាវិសេស ដូច្នេះហើយ (ស្លាប់ទៅ) តែមិនឃើញមកប្រាប់ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយល់យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក មិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

[១៤២] ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រ ក្នុងបរិយាយនុ៎ះវិញ ប្រស្នានេះពេញព្រះហឫទ័យមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រ ព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ

តំ កឹ មញ្ញសិ រាជញ្ញ ឥធ តេ បុរិសា ចោរំ អាគុចារឹ គហេត្វា ទស្សេយ្យុំ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ(១) តេ ត្វំ ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា បច្ឆាពាហំ គាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធិត្វា ខុរមុណ្ឌំ ការេត្វា(២) ខរស្សរេន បណវេន រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ បរិនេត្វា ទក្ខិណេន ទ្វារេន និក្ខមិត្វា ទក្ខិណតោ នគរស្ស អាឃាតនេ សីសំ ឆិន្ទថាតិ តេ តេ(៣) សាធូតិ បដិស្សុត្វា តំ បុរិសំ ទឡ្ហាយ រជ្ជុយា បច្ឆាពាហំ គាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធិត្វា ខុរមុណ្ឌំ ការេត្វា ខរស្សរេន បណវេន រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ បរិនេត្វា

១ ឱ. ម. បណេហីតិ ។ ២ ឱ. ករិត្វា ។ ៣ ឱ. ម. តេ ។

បពិត្រពជ្ញៈ មហាបពិត្រសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកបុរសរបស់មហាបពិត្រក្នុងដែននេះ ចាប់បានចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ មកថ្វាយមហាបពិត្រ រួចក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់ទឹងព្រះអង្គ ទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យទឹង (ដាក់) អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមទ្រង់ដាក់អាជ្ញានោះមក ទើបមហាបពិត្រមានបន្ទូលទឹងបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាចងបុរសនេះឲ្យមានដើមដៃទៅខាងក្រោយ (ចងស្លាបសេក) ឲ្យខ្ជាប់ដោយខ្សែដ៏មាំ ហើយកោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ ហើយ (ត្រូវទូង) ស្គរជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំវិញសព្វច្រកសព្វផ្លូវបំបែក រួចនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិឃាដជាខាងត្បូងនគរចុះ បុរសទាំងនោះទទួលព្រះឱង្ការ របស់មហា-បពិត្រថា ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏នាំគ្នាចងបុរសនោះឲ្យមានដើមដៃទៅខាងក្រោយ ឲ្យខ្ជាប់ដោយខ្សែដ៏មាំ កោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ (ទូង) ស្គរជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំវិញសព្វច្រកសព្វផ្លូវបំបែក

ទក្ខិណេន ទ្វារេន និក្ខមិត្វា ទក្ខិណតោ នគរស្ស អា-ឃាតនេ និសីទាបេយ្យុំ លភេយ្យ នុ ខោ សោ ចោរោ ចោរឃាតេសុ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ គាមេ វា[១] និគមេ វា មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាវាហំ តេសំ ឧទ្ទិសិត្វា[២] អាគច្ឆាមីតិ ឧទាហុ វិប្បលបន្តស្សេវ ចោរឃាតា សីសំ ឆិន្ទេយ្យុន្តិ ។ ន ហិ សោ ភោ កស្សប ចោរោ លភេយ្យ ចោរឃាតេសុ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ គាមេ វា និគមេ វា មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាវាហំ តេសំ ឧទ្ទិសិត្វា អាគច្ឆាមីតិ អថខោ នំ វិប្បលបន្តស្សេវ ចោរឃាតា សីសំ ឆិន្ទេយ្យុន្តិ ។ សោ ហិ នាម រាជញ្ញ ចោរោ មនុស្សោ មនុស្សភូតេសុ ចោរឃាតេសុ ន លភិស្សតិ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ ចោរឃាតា អមុកស្មឹ គាមេ វា និគមេ វា មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា យាវាហំ តេសំ ឧទ្ទិសិត្វា អាគច្ឆាមីតិ កឹ បន

---

១ ឱ. ម. អមុកស្មឹ មេ គាមេ វា ។ ២ ឱ. ឧទ្ទេស្សេត្វា ។

រួបនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយឲ្យចោរនោះអង្គុយ ត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិឃាដជាខាងត្បូងនៃនគរ ចុះបើចោរនោះ (នឹងអង្វរ) ពួកពេជ្ឈ-ឃាតថា សូមពួកពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់សិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យនឹងញាតិសោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកឬនិគមឯណោះ ចាំខ្ញុំផ្ដែផ្ដាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយសិមមកវិញ ដូច្នេះតើបានឬទេ ឬក៏ពួកនាយពេជ្ឈឃាត (ទាំងនោះ) នឹងចេះតែកាត់ក្បាលចោរ ដែលកំពុងខ្ទួញយំ ដោយឥតយោគយល់ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ចោរនោះ (នឹងអង្វរ) ពួកពេជ្ឈឃាតថា សូមពួកពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យនឹងញាតិសាលោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកឬនិគមឯណោះ ចាំខ្ញុំផ្ដែផ្ដាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យនោះរួចសិមមកវិញ ដូច្នេះ មិនបានឡើយ តាមដែលពិតនោះ ពួកពេជ្ឈឃាតនឹងចេះតែកាត់ក្បាលចោរ ដែលកំពុងខ្ទួញយំនោះឲ្យទាល់តែបាន ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ អម្បាលយ៉ាងចោរនោះជាមនុស្សជាតិដូចគ្នាត្រឡាំង ម្ដេចគង់ (អង្វរ) ពួកពេជ្ឈឃាតជាមនុស្សជាតិដូចគ្នាថា សូមពួកនាយពេជ្ឈឃាតដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន (ព្រោះ) ពួកមិត្រអាមាត្យនឹងញាតិសាលោហិត (របស់ខ្ញុំមាន) ក្នុងស្រុកឬនិគមឯណោះ ចាំខ្ញុំទៅផ្ដែផ្ដាំដល់ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះសិនរួចសិមមកវិញ ដូច្នេះមិនបានទៅហើយ បំណាច់បើពួកមិត្រ

តេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណា-វាចា ផរុសវាចា សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលូ ព្យាបន្ន-ចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា លភិស្សន្តិ និរយ-បាលេសុ អាគមេន្តុ តាវ ភវន្តោ និរយបាលា យាវ មយំ បាយាសិស្ស រាជញ្ញស្ស គន្ត្វា អារោចេម ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបា-តិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបា-កោ[១] ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤៣) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថ-ខោ ឯវម្មេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ

---

១ ខ. ម. វិបាកោតិ ។

អាមាត្យញាតិសាលោហិត របស់មហាបពិត្រ សុទ្ធតែជាអ្នកសម្លាប់សត្វ លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក និយាយពាក្យញុះញង់ និយាយពាក្យគ្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ ចង់បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគុំគួន មានសេចក្តីយល់ខុស លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរកហើយ ធ្វើម្តេចឡើយ នឹងអង្វរពួកនាយនិរយបាលថា សូមពួកនាយនិរយបាលដ៏ចំរើន បង្អង់ឲ្យសិន ចាំយើងទាំងឡាយទៅក្រាបទូលដល់ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ដូច្នេះបាន ឱរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រ ថែរព្រះយោបល់យល់មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៣) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុះយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន

នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ យេន តេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណាវាចា បដិវិរតា ផរុសវាចា បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី តេ អបរេន សមយេន អាពាធិកា ហោន្តិ ទុក្ខិតា ពាឡ្ហគិលានា យទាហំ ជានាមិ នទានិមេ ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហិស្សន្តីតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទាមិ

ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយដែលនាំឲ្យមហាបពិត្រមានសេចក្ដីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ដូចម្ដេចនៅមានឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្ដីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបសកម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ នៅមាន ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បរិយាយនោះដូចម្ដេច ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រអាមាត្យនឹងញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផរុសវាចា វៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ គ្មានអភិជ្ឈា គ្មានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះសម័យខាងក្រោយមក ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ មានអាពាធដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺចាប់ជាទម្ងន់ កាលដែលខ្ញុំដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនេះ មុខជានឹងមិនស្បើយ ចាកអាពាធនេះទេ ខ្ញុំក៏

សន្តិ ខោ ភោ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ យេ តេ បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណាវាចា បដិវិរតា ផរុសវាចា បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ភវន្តោ ខោ បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណាវាចា បដិវិរតា ផរុសវាចា បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី សចេ តេសំ ភវតំ[១] សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ ភវន្តោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ សចេ ភោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាថ យេន មេ អាគន្ត្វា អារោចេយ្យាថ

១ ឱ. តេសម្ភវតំ ។ ម. តេសំ ភវតំ ។

ចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់យ៉ាងនេះថា ពួកជនណា វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផរុសវាចា វៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ពួកជននោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ តែងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក (ឥឡូវនេះ) អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ សុទ្ធតែជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផរុសវាចា វៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ហើយ បើជាពាក្យសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ មុខជានឹងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកពុំខាន មាលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយបែកធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកមែន អ្នកទាំងឡាយគប្បីមកប្រាប់យើងផងថា

ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ភវន្តោ ខោ បន មេ សទ្ធាយិកា បច្ចយិកា យំ ភវន្តេភិ(១) ទិដ្ឋំ យថា សាមំ ទិដ្ឋំ ឯវមេតំ ភវិស្សតីតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា នេវ អាគន្ត្វា អារោចេន្តិ ន បន ទូតំ បហិណន្តិ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤៤) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ(២) វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ បុរិសោ គូថកូបេ សសីសកោ(៣) និមុគ្គោ អស្ស អថ ត្វំ បុរិសេ អាណាបេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ តម្ហា គូថកូបា ឧទ្ធរថាតិ តេ តេ(៤) សាធូតិ បដិស្សុត្វា

១ ឱ. ម. ភវន្តេហិ ។ ២ ឱ. ឧបមាយបិ ឥធេកច្ចេ ។ ម. ឧបមាយមិធេកច្ចេ ។
៣ ម. សសីសកំ ។ ៤ ឱ. ម. តេ ។

លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលគឺយើងគួរជឿ គួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណា ដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបានឃើញហើយ ហេតុនុ៎ះនឹងទុកដូចជាយើងបានឃើញដោយខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ទទួលតបពាក្យខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយមិនឃើញត្រឡប់មកប្រាប់ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់ មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៤) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ (ដ្បិត) ពួកបុរសខ្លះជាអ្នកចេះដឹង ក្នុងលោកនេះ គង់យល់សេចក្តីនៃភាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន បពិត្ររាជញ្ញៈ ប្រៀបដូចបុរស លិចចុះព្រមទាំងក្បាលទៅក្នុងរណ្តៅលាមក គ្រានោះមហាបពិត្រ បានត្រាស់បង្គាប់រាជបុរសទាំងឡាយថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្រង់បុរសនោះអំពីរណ្តៅលាមកនោះឡើង រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះឱង្ការរបស់មហាបពិត្រថា ករុណាវិសេស

តំ បុរិសំ តម្ហា គូថកូបា ឧទ្ធរេយ្យុំ តេ នំ ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កាយា វេឡុបេសិកាហិ គូថំ សុនិម្មជ្ជិតំ និម្មជ្ជថាតិ តេ តេ[១] សាធូតិ បដិស្សុត្វា តស្ស បុរិសស្ស កាយា វេឡុបេសិកាហិ គូថំ សុនិម្មជ្ជិតំ និម្មជ្ជេយ្យុំ តេ នំ ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កាយំ បណ្ឌុមត្តិកាយ តិក្ខត្តុំ ឧព្វដិតំ ឧព្វដេថាតិ[២] តេ តេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា តស្ស បុរិសស្ស[៣] កាយំ បណ្ឌុមត្តិកាយ តិក្ខត្តុំ ឧព្វដិតំ ឧព្វដេយ្យុំ តេ នំ ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ តេលេន អព្ភញ្ជិត្វា សុខុមេន ចុណ្ណេន តិក្ខត្តុំ សុប្បធោតំ ករោថាតិ តេ តំ បុរិសំ តេលេន អព្ភញ្ជិត្វា សុខុមេន ចុណ្ណេន តិក្ខត្តុំ សុប្បធោតំ ករេយ្យុំ តេ នំ ឯវំ វទេយ្យាសិ

១ ឱ. ម. តេ ។ ២ ឱ. ម. សុព្វដ្ដិតំ ឧព្វដ្ដេថាតិ ។ ៣ ឱ. ម. តេ តស្ស បុរិសស្ស ។

ហើយនាំគ្នាទៅស្រង់បុរសនោះពីរណ្តៅលាមកនោះមក ឯមហាបពិត្រក៏មានព្រះឱង្ការទៅនឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ យកចម្រៀកឫស្សី មកកោសកៀរលាមកអំពីកាយបុរសនោះឲ្យស្អាតចេញ រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះឱង្ការនៃមហាបពិត្រថា ករុណាវិសេស ហើយក៏យកចម្រៀកឫស្សីមកកោសកៀរលាមកអំពីកាយបុរសនោះឲ្យស្អាត ទើបមហាបពិត្រមានព្រះបន្ទូល នឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយយកដីស្អិតពណ៌លឿងមកដុះលាងកាយបុរសនោះអស់បីដង រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះឱង្ការរបស់មហាបពិត្រថា ករុណាវិសេស ហើយក៏យកដីស្អិតពណ៌លឿង មកដុះលាងកាយបុរសនោះអស់បីដក មហាបពិត្រមានព្រះបន្ទូលនឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយយកប្រេង លាបបុរសនោះហើយយកគ្រឿងលំអិតដ៏ម៉ដ្ឋទៅខាត់ឲ្យស្អាតល្អអស់បីដង រាជបុរសទាំងនោះក៏បានយកប្រេងមកលាបបុរសនោះ ហើយយកគ្រឿងលំអិតដ៏ម៉ដ្ឋទៅខាត់ឲ្យស្អាតល្អអស់បីដង មហាបពិត្រត្រាស់ទៅនឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះ

តេនហិ ភោ តស្ស បុរិសស្ស កេសមស្សុំ កប្បេថាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស កេសមស្សុំ កប្បេយ្យុំ ត្វំ(១) ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ(២) តស្ស បុរិសស្ស មហគ្ឃញ្ច មាលំ មហគ្ឃញ្ច វិលេបនំ មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ ឧបហារេថាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស មហគ្ឃញ្ច មាលំ មហគ្ឃញ្ច វិលេបនំ មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ ឧបហារេយ្យុំ តេ ត្វំ ឯវំ វទេយ្យាសិ តេនហិ ភោ តំ បុរិសំ បាសាទំ អារោបេត្វា បញ្ច កាមគុណានិ ឧបដ្ឋបេថាតិ តេ តំ បុរិសំ បាសាទំ អារោបេត្វា បញ្ច កាមគុណានិ ឧបដ្ឋបេយ្យុំ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជញ្ញ អបិ នុ តស្ស បុរិសស្ស សុន្ហាតស្ស(៣) សុវិលិត្តស្ស កប្បិតកេសមស្សុស្ស អាមុត្តមណិករណស្ស(៤) ឱទាតវត្ថវសនស្ស ឧបរិបាសាទវរគតស្ស បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតស្ស សមង្គិភូតស្ស បរិចារយមានស្ស បុនទេវ តស្មឹ គូថកូបេ និម្មុជ្ជិតុកាមតា

១ ខ. ម. តេ ត្វំ ។ ២ ខ. ម. តេនហិ ភោ ។ ៣ សុនហាតស្សាតិបិ បាឋោ ។
៤ ខ. ម. អាមុត្តមាលាភរណស្ស ។

ថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ កាត់សក់ទឹងពុកមាត់ របស់បុរសនោះចេញ រាជបុរសទាំងនោះ ក៏បានកាត់សក់ទឹងពុកមាត់ របស់បុរសនោះ មហាបពិត្រត្រាស់យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ យកផ្កាកម្រងថ្លៃច្រើន គ្រឿងលាបមានថ្លៃច្រើន និងសំពត់ទាំងឡាយមានថ្លៃច្រើន ទៅប្រគល់ឲ្យបុរសនោះចុះ រាជបុរសទាំងនោះ បានយកផ្កាកម្រងមានថ្លៃច្រើន គ្រឿងលាបមានថ្លៃច្រើន និងសំពត់ទាំងឡាយ មានថ្លៃច្រើន ទៅប្រគល់ឲ្យបុរសនោះ មហាបពិត្រត្រាស់ទៅនឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ឲ្យបុរសនោះឡើងទៅលើប្រាសាទ ហើយបាត់បែងនូវកាមគុណទាំង ៥ ចុះ ឯរាជបុរសទាំងនោះ ក៏ឲ្យបុរសនោះឡើងទៅលើប្រាសាទ ហើយបាត់បែងនូវកាមគុណទាំង៥ បពិត្ររាជញ្ញៈ ចុះមហាបពិត្រ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្ដេច កាលបើបុរសនោះបានងូតទឹកស្អាត ហើយលាបកាយស្រួលបួល កាត់សក់ កោរពុកមាត់ ស្រេចហើយ ពាក់គ្រឿងប្រដាប់កែវមណី ស្លៀកសំពត់ពណ៌ស ស្រេចហើយឡើងទៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ឲ្យគេបំរើឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយកាមគុណទាំង៥ ហើយ តើវានៅតែមានសេចក្ដីប្រាថ្នានឹងមុជចុះទៅក្នុងរណ្ដៅ

អស្សាតិ ។ នោ ហិទំ ភោ កស្សប ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អសុចិ ភោ កស្សប គូថកូបោ អសុចិ ចេវ អសុចិសង្ខាតោ ច ទុគ្គន្ធោ ច ទុគ្គន្ធសង្ខាតោ ច ជេគុច្ឆោ ច ជេគុច្ឆសង្ខាតោ ច បដិក្កូលោ ច បដិក្កូលសង្ខាតោ ចាតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ មនុស្សា ទេវានំ អសុចិ ចេវ អសុចិសង្ខាតា ច ទុគ្គន្ធា ច ទុគ្គន្ធសង្ខាតា ច ជេគុច្ឆា ច ជេគុច្ឆសង្ខាតា ច បដិក្កូលា ច បដិក្កូលសង្ខាតា ច យោជនសតំ ខោ រាជញ្ញ មនុស្សគន្ធោ ទេវេ ឧព្ពាហតិ កឹ បន តេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា បិសុណាវាចា បដិវិរតា ផរុសាវាចា បដិវិរតា សម្ផប្បលាបា បដិវិរតា អនភិជ្ឈាលូ អព្យាបន្នចិត្តា សម្មាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា

លាមកនោះទៀតឬ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនត្រូវការប្រាថ្នា ទៀតទេ ។ ចុះដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សប ដ៏ចំរើន (ព្រោះ) រណ្តៅលាមកមិនជាទីពេញចិត្ត ជារបស់មិនស្អាតផង ជាចំណែកនៃរបស់មិនស្អាតផង មានក្លិនស្អុយផង ជាចំណែកនៃរបស់ មានក្លិនស្អុយផង ជារបស់គួរធុញទ្រាន់ផង ជាចំណែកនៃរបស់គួរធុញ ទ្រាន់ផង ជារបស់គួរខ្ពើមរអើមផង ជាចំណែកនៃ របស់គួរខ្ពើមរអើមផង ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ មនុស្សទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ គឺជាបុគ្គល មិនស្អាតផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលមិនស្អាតផង មានក្លិនស្អុយផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលមានក្លិនស្អុយផង គួរធុញទ្រាន់ផង ជាចំណែកនៃ បុគ្គលគួរធុញទ្រាន់ផង គួរខ្ពើមរអើមផង ជាចំណែកនៃបុគ្គលគួរខ្ពើមរអើម ផង នៃទេវតាទាំងឡាយ បពិត្ររាជញ្ញៈ ក្លិនមនុស្សធុំអាក្រក់ផ្សាយ ឡើងទៅកាន់ស្ថានទេវតា ចំនួន ១០០ យោជន៍ ពួកមិត្រអាមាត្យ នឹង ញាតិសាលោហិតរបស់មហាបពិត្រ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរ ចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរ ចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផរុសវាចា វៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ មិន មានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ

បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា តេ អាគន្ត្វា អារោចេស្សន្តិ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤៨) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវម្មេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា តេ អបរេន សមយេន អាពាធិកា ហោន្តិ

ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ បានទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោកហើយ នឹងមកប្រាប់ថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ដូចម្តេចបាន ។ ឱ រាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រ បែរព្រះយោបល់យល់មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

[១៤៩] ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ឃើញ ក្នុងហេតុនុ៎ះយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមានទៀតឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមានទៀត ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតរបស់ខ្ញុំក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ លុះសម័យខាងក្រោយមក ពួកមិត្រអាមាត្យជាដើមនោះ

ទុក្ខិតា ពាឡ្ហគិលានា យទាហំ ជានាមិ នទានិមេ ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហិស្សន្តីតិ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទាមិ សន្តិ ខោ ភោ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ យេ តេ បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តិ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតន្តិ ភវន្តោ ខោ បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតា សចេ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សច្ចំ វចនំ ភវន្តោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិស្សន្តិ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតំ សចេ ខោ ភោ(១) កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ

---

១ ឱ. ម. សចេ ភោ ។

មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ឈឺចាប់ជាទម្ងន់ កាលបើខ្ញុំដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនេះ មុខជាមិនសះស្បើយ ចាកអាពាធនេះទេ ខ្ញុំក៏ចូលទៅរកពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ និយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ពួកជនណា ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ លុះពួកជនទាំងនោះបែកធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្ដីស្លាប់ តែងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស (ឥឡូវនេះ) អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយសោត ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈហើយ បើជាពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះពិតមែន អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លុះបែកធ្លាយរាងកាយខាងមុខអំពីសេចក្ដីស្លាប់ គង់នឹងទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សពុំខាន នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយបែកធ្លាយរាងកាយ ខាងមុខអំពីសេចក្ដីស្លាប់ បានទៅកើតឯឋានសុគតិ

សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យាថ ទេវានំ តាវតឹសានំ សហព្យតំ យេន មេ អាគន្ត្វា អារោចេយ្យាថ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ភវន្តោ ខោ បន មេ សទ្ធាយិកា បច្ចយិកា យំ ភវន្តេហិ ទិដ្ឋំ យថា សាមំ ទិដ្ឋំ ឯវមេតំ ភវិស្សតីតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា នេវ អាគន្ត្វា អារោចេន្តិ ន បន ទូតំ បហិណន្តិ អយម្បិ ខោ ភោ(១) កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដ-ដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤៦) តេនហិ រាជញ្ញ តញ្ញេវេត្ថ(២) បដិបុច្ឆិ-ស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាក-រេយ្យាសិ យំ ខោ បន រាជញ្ញ(៣) មានុស្សកំ វស្សសតំ ទេវានំ តាវតឹសានំ ឯសោ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ

១ ឱ. អយម្បិ ខោ ។ ម. អយំបិ ខោ ភោ ។ ២ ឱ. តំយេវេត្ថ ។ ៣ ឱ. យំ ខោ រាជញ្ញ ។

សួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមែន អ្នកទាំងឡាយត្រូវមកប្រាប់យើងផងថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ព្រោះថាអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ជាបុគ្គលដែលយើងគួរជឿ យើងគួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន ហេតុណាដែលអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បានឃើញហើយ ហេតុនុះនឹងទុកដូចជាយើងបានឃើញដោយខ្លួនឯងដែរ ពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយមិនឃើញមកប្រាប់សោះ ទាំងមិនបញ្ជូនបម្រើមកឡើយ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៦) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រក្នុងបរិយាយនេះវិញ ប្រស្នានេះពេញព្រះហឫទ័យមហាបពិត្រយ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ បពិត្ររាជញ្ញៈ ១០០ឆ្នាំរបស់មនុស្ស ត្រូវជា ១ យប់ ១ថ្ងៃ របស់ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស

តាយ រត្តិយា តិំស រត្តិយោ មាសោ តេន មាសេន ទ្វាទសមាសិយោ សំវច្ឆរោ តេន សំវច្ឆរេន ទិព្វំ វស្សសហស្សំ ទេវានំ តាវតិំសានំ អាយុប្បមាណំ យេ តេ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា បាណាតិបាតា បដិវិរតា អទិន្នាទានា បដិវិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតា មុសាវាទា បដិវិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមា-ទដ្ឋានា បដិវិរតា(១) កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នា ទេវានំ តាវតិំសានំ សហព្យតំ សចេ បន តេសំ ឯវំ ភវិស្សតិ យាវ មយំ ទ្វេ វា តីណិ វា រត្តិន្ទិវា ទិព្វេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គិភូតា បរិចារេម អថ មយំ បាយាសិស្ស រាជញ្ញស្ស គន្ត្វា អារោចេយ្យាម ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ អបិ នុ តេ អាគន្ត្វា អារោចេយ្យុំ ឥតិបិ អត្ថិ

---

១ ឱ. ម. បដិវិរតា តេ ។

កប់កត្រីនោះបាន ៣០ កត្រី ត្រូវជា ១ ខែ កប់ខែនោះបាន ១២ ខែ ត្រូវជា ១ ឆ្នាំ កប់ឆ្នាំនោះបានមួយពាន់ឆ្នាំទិព្វ ជាប្រមាណនៃអាយុរបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ពួកមិត្រអាមាត្យ និងញាតិសាលោហិតណា ជាអ្នកបានវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានះហើយ លុះបែកធ្លាយកាយខាងមុខអំពីសេចក្ដីស្លាប់ បានទៅកើតឯឋានសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ចុះបើពួកមិត្រអាមាត្យទាំងនោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា បើយើងទាំងឡាយឲ្យគេបម្រើឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយកាមគុណទាំង ៥ ជាទិព្វអស់យប់និងថ្ងៃពីរឬបីសិនរួចសិមយើងទៅប្រាប់ដល់ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈថា លោកដទៃមានពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ចុះពួកមិត្រអាមាត្យជាដើមនោះ គប្បីមក

បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ នោ ហីទំ ភោ កស្សប អបិ ហិ បយំ ភោ កស្សប ចិរកាលកតាបិ(១) ភវេយ្យាម កោ បនេតំ ភោតោ កស្សបស្ស អារោចេតិ អត្ថិ ទេវា តាវត្តឹសាតិ វា ឯវំទីឃាយុកា ទេវា តាវត្តឹសាតិ វា ន មយំ ភោតោ កស្សបស្ស សទ្ទហាម អត្ថិ ទេវា តាវត្តឹសាតិ វា ឯវំទីឃាយុកា ទេវា តាវត្តឹសាតិ វា ។ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ ជច្ចន្ធោ បុរិសោ(២) ន បស្សេយ្យ កណ្ហសុក្កានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ នីលកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ បីតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ មញ្ជដ្ឋកានិ(៣) រូបានិ ន បស្សេយ្យ សមវិសមំ ន បស្សេយ្យ តារកានិ រូបានិ(៤) ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ សោ ឯវំ វទេយ្យ នត្ថិ កណ្ហសុក្កានិ

---

១ ឱ. ចិរង្កាលកតាបិ ។ ម. ចិរំ កាលំ កតាបិ ។ ២ ឱ. បុរិសោ យោ ។ ៣ ឱ. មញ្ជិដ្ឋកានិ ។ ៤ ឱ. តារករូបានិ ។

ទូលមហាបពិត្រថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិក មាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ តើទាន់ឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មកប្រាប់មិនទាន់ទេ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បានជាមកប្រាប់មិនទាន់ ព្រោះថា ខ្ញុំមុខជានឹងស្លាប់បាត់ទៅមុន យូរណាស់ហើយ ចុះអ្នកណាមកប្រាប់ដំណឹងនេះ ដល់ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថាពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានអាយុវែង យ៉ាងនេះ យើងមិនទាន់ជឿព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានអាយុវែង យ៉ាងនេះទេ ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ប្រៀបដូចជាបុរសខ្វាក់អំពីកំណើត មិនដែលឃើញរូបខ្មៅឬស មិនដែលឃើញរូបដែលមានសម្បុរខៀវ មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរលឿង មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរក្រហម មិនដែលឃើញរូបមានសម្បុរហង្សបាទ មិនដែលឃើញរបស់ស្មើនឹងមិនស្មើ មិនដែលឃើញរូបផ្កាយទាំងឡាយ មិនដែលឃើញព្រះចន្ទ្រ នឹងព្រះអាទិត្យទេ មនុស្សខ្វាក់នោះមុខជានឹងនិយាយយ៉ាងនេះថា រូបខ្មៅឬសគ្មានទេ បុគ្គល

រូបានិ នត្ថិ កណ្ហសុក្កានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ នីលកានិ រូបានិ នត្ថិ នីលកានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ បីតកានិ រូបានិ នត្ថិ បីតកានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ លោហិតកានិ រូបានិ នត្ថិ លោហិតកានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ មញ្ជេដ្ឋកានិ រូបានិ នត្ថិ មញ្ជេដ្ឋកានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ សមវិសមំ នត្ថិ សមវិសមស្ស ទស្សាវី នត្ថិ តារកានិ រូបានិ នត្ថិ តារកានំ រូបានំ ទស្សាវី នត្ថិ ចន្ទិមសុរិយា នត្ថិ ចន្ទិមសុរិយានំ ទស្សាវី អហមេតំ ន ជានាមិ អហមេតំ ន បស្សាមិ តស្មា តំ នត្ថីតិ សម្មា នុ ខោ សោ រាជញ្ញ វទមានោ វទេយ្យាតិ ។ នោ ហីទំ ភោ កស្សប អត្ថិ កណ្ហសុក្កានិ រូបានិ អត្ថិ កណ្ហសុក្កានំ រូបានំ ទស្សាវី អត្ថិ នីលកានិ រូបានិ អត្ថិ នីលកានំ រូបានំ ទស្សាវី ។ បេ ។ អត្ថិ សមវិសមំ អត្ថិ សមវិសមស្ស ទស្សាវី អត្ថិ តារកានិ រូបានិ អត្ថិ តារកានំ រូបានំ ទស្សាវី អត្ថិ ចន្ទិមសុរិយា អត្ថិ ចន្ទិមសុរិយានំ ទស្សាវី

អ្នកឃើញរូបខ្មៅ ឬ សគ្មានទេ រូបខៀវគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបមានសម្បុរខៀវគ្មានទេ រូបសម្បុរលឿងគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបសម្បុរលឿងគ្មានទេ រូបសម្បុរក្រហមគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបសម្បុរក្រហមគ្មានទេ រូបសម្បុរហង្សបាទគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបសម្បុរហង្សបាទគ្មានទេ របស់ស្មើនិងមិនស្មើគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរបស់ស្មើនិងមិនស្មើគ្មានទេ រូបផ្កាយគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញរូបផ្កាយគ្មានទេ ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យគ្មានទេ បុគ្គលអ្នកឃើញនូវព្រះចន្ទ និងព្រះអាទិត្យគ្មានទេ អាត្មាអញមិនស្គាល់របស់នុ៎ះ អាត្មាអញមិនឃើញរបស់នុ៎ះ ហេតុដូច្នោះ របស់នោះគ្មានទេ បពិត្ររាជញ្ញៈដ៏ចំរើន កាលបើមនុស្សខ្វាក់អំពីកំណើតនិយាយ (យ៉ាងនេះ) ឈ្មោះថា និយាយត្រូវឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនត្រូវទេ (ព្រោះ) រូបខ្មៅ ឬ ស មាន បុគ្គលអ្នកឃើញរូបខ្មៅ ឬ ស មាន រូបខៀវមាន បុគ្គលអ្នកឃើញរូបខៀវមាន ។ បេ ។ របស់ស្មើនិងមិនស្មើមាន បុគ្គលអ្នកឃើញរបស់ស្មើនិងមិនស្មើមាន រូបផ្កាយមាន បុគ្គលអ្នកឃើញរូបផ្កាយមាន ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមាន បុគ្គលអ្នកឃើញព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមាន

អហមេតំ ន ជានាមិ អហមេតំ ន បស្សាមិ តស្មា តំ នត្ថីតិ ន ហិ សោ ភោ កស្សប សម្មា វទមានោ វទេយ្យាតិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ ជច្ចន្ធូបមោ មញ្ញេ បដិភាសិ យមេតំ(១) ឯវំ វទេសិ កោ បនេតំ(២) ភោតោ កស្សបស្ស អារោចេតិ អត្ថិ ទេវា តាវតិំសាតិ វា ឯវំ ទីឃាយុកា ទេវា តាវតិំសាតិ វា ន មយំ ភោតោ កស្សបស្ស សទ្ទហាម អត្ថិ ទេវា តាវតិំសាតិ វា ឯវំ ទីឃាយុកា ទេវា តាវតិំសាតិ វា ន ខោ រាជញ្ញ ឯវំ បរោ លោកោ(៣) ទដ្ឋព្វោ យថា ត្វំ មញ្ញសិ ឥមិនា មំសចក្ខុនា យេ ខោ តេ រាជញ្ញ សមណ-ព្រាហ្មណា អរញ្ញវនបត្ថានិ(៤) បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ(៥) តេ តត្ថ អប្បមត្តា អាតាបិនោ បហិតត្តា វិហរន្តា ទិព្វចក្ខុំ វិសោធេន្តិ តេ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ឥមញ្ចេវ(៦) លោ-កំ បស្សន្តិ បរញ្ច(៧) សត្តេ ច ឱបបាតិកេ

---

១ ឱ. ម. យំ មំ ត្វំ ។ ២ ម. កោ បន មេតំ ។ ៣ ឱ. បរលោកោ ។ ៤ ឱ. អរញ្ញ វនបត្ថានិ ។ ៥ ឱ. ឥតោ បរំ អប្បសទ្ទានិ អប្បនិគ្ឃោសានីតិ ទិស្សតិ ។ ៦ ឱ. ឥមមេវ ។ ៧ ឱ. បរមេវ ។

បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន កាលបើបុរសខ្វាក់អំពីកំណើត និយាយថា អាត្មាអញ មិនស្គាល់របស់ទុះ អាត្មាអញ មិនឃើញរបស់ទុះ ព្រោះហេតុនោះ របស់នោះមិនមានទេ ដូច្នេះឈ្មោះថា និយាយមិនត្រូវសោះឡើយ ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញ. យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ អគ្គមហាបពិត្រទុកដូចមនុស្សខ្វាក់អំពីកំណើតប្រាកដ (បានជា) មហាបពិត្រត្រាស់យ៉ាងនេះថា ចុះមានអ្នកណាមកប្រាប់ដំណឹងនេះ ដល់ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានអាយុវែង យ៉ាងនេះ យើងមិនជឿ (ពាក្យរបស់) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើនថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន ឬថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានអាយុវែង យ៉ាងនេះទេ បពិត្ររាជញ្ញ: ព្រះអង្គសំគាល់យកដោយមំសចក្ខុនេះ យ៉ាងណា ឯលោកដទៃ បុគ្គលមិនគប្បីឃើញបានយ៉ាងនោះឡើយ បពិត្ររាជញ្ញ: ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា អាស្រ័យសេពសេនាសនៈទាំងឡាយដ៏ស្ងាត់ ដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃតូចនឹងព្រៃធំ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តផ្ដោះទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជម្រះនូវទិព្វចក្ខុ នៅក្នុងព្រៃស្ងាត់នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទើបឃើញលោកនេះផង លោកដទៃផង ពួកសត្វជាឧប-បាតិក ផង ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា

ឯវញ្ហិ ខោ[១] រាជញ្ញ បរោ លោកោ[២] ទដ្ឋព្វោ ន ត្វេវ យថា ត្វំ មញ្ញសិ ឥមិនា មំសចក្ខុនា ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

[៣៤៧] កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធាហំ ភោ កស្សប បស្សាមិ សមណព្រាហ្មណេ សីលវន្តេ កល្យាណធម្មេ ជីវិតុកាមេ អមរិតុកាមេ សុខកាមេ ទុក្ខប្បដិក្កូលេ តស្ស មយ្ហំ ភោ កស្សប ឯវំ ហោតិ សចេ ខោ

---

១ ម. ឯវំ ខោ ។ ២ ម. បរលោកោ ។

បពិត្ររាជញ្ញៈ ឯបុគ្គលគប្បីឃើញលោកដទៃយ៉ាងនោះឯង មិនមែនដូចជាមហាបពិត្រសំគាល់ដោយមំសចក្ខុនេះទេ ទុរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្របែរព្រះយោបល់យល់ យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ៗ

(១៤៧) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏គួរម្យ៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្ដីយល់ឃើញក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមានដោយហេតុនេះ ៗ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមាន (ទៀត) ឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បរិយាយនោះតើដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ក្នុងលោកនេះ ខ្ញុំឃើញពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានសីលមានធម៌ល្អ ចង់តែរស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាតែសេចក្ដីសុខ ស្អប់ខ្ពើមទុក្ខ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្លួនខ្ញុំនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើពួក

ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ឯវំ ជានេយ្យុំ ឥតោ នោ មតំ សេយ្យោ ភវិស្សតីតិ ឥទានិមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា វិសំ វា ខាទេយ្យុំ សត្ថំ វា អាហរេយ្យុំ ឧព្វន្ធិត្វា វា កាលំ ករេយ្យុំ បបាតេ វា បបតេយ្យុំ យស្មា ច ខោ ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ន ឯវំ ជានន្តិ ឥតោ នោ មតំ សេយ្យោ ភវិស្សតីតិ តស្មា ឥមេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ជីវិតុកាមា អមរិតុកាមា សុខកាមា ទុក្ខប្បដិក្កូលា(1) អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៤៨) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ(2) វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ

---

១ ឥតោ បរំ អត្តានំ ន មារេន្តីតិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. ឧបមាយបិ ឥធេកច្ចេ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ គប្បីដឹង យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ កាលបើស្លាប់ពីលោកនេះទៅ មុខជានឹងបានសេចក្ដីសុខប្រសើរ ឥឡូវនេះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនេះ មានសីល មានធម៌ដ៏ល្អហើយ គួរតែស៊ីថ្នាំពិសក្ដី យកកាំបិតមក (អារកខ្លួន) ឯងក្ដី ចងកសម្លាប់ក្ដី លោតទំលាក់ទៅក្នុងជ្រោះក្ដី តែពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើននេះ មានសីល មានធម៌ល្អហើយ មិនដឹងយ៉ាងនេះថា យើងកាលបើស្លាប់ ពីលោកនេះទៅ នឹងបានសេចក្ដីសុខប្រសើរដូច្នេះឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើននេះ មានសីល មានធម៌ល្អហើយ នៅតែចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ប្រាថ្នាតែសេចក្ដីសុខ ស្អប់ខ្ពើមទុក្ខ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្ដីចូលចិត្ត យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៨) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្ដីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ព្រោះពួកបុរសជាអ្នកចេះដឹងខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

អាជានន្តិ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទ្វេ បជាបតិយោ អហេសុំ ឯកិស្សា បុត្តោ អហោសិ ទសវស្សុទ្ទេសិកោ វា ទ្វាទសវស្សុទ្ទេសិកោ វា ឯកា គព្ភិនី ឧបវិជញ្ញា អថខោ សោ ព្រាហ្មណោ កាលមកាសិ អថខោ សោ មាណវកោ មាតុសបត្តឹ(១) ឯតទវោច យមិទំ ភោតិ ធនំ វា ធញ្ញំ វា រជតំ វា ជាតរូបំ វា សព្វន្តំ មយ្ហំ នត្ថិ តុយ្ហេត្ថ កិញ្ចិ បិតុ មេ សន្តកោ(២) ភោតិ ទាយជ្ជំ និយ្យាទេហីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សា ព្រាហ្មណី តំ មាណវកំ ឯតទវោច អាគមេហិ តាវ តាត យាវ វិជាយាមិ សចេ កុមារកោ ភវិស្សតិ តស្សបិ ឯកទេសោ ភវិស្សតិ សចេ កុមារិកា ភវិស្សតិ សាបិ តេ ឧបភោគ្គា(៣) ភវិស្សតីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ(៤) មាណវកោ មាតុសបត្តឹ ឯតទវោច យមិទំ ភោតិ ធនំ វា ធញ្ញំ វា រជតំ វា ជាតរូបំ វា សព្វន្តំ

១ មាតុសបត្តិន្តិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. សន្តកោតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឱបភោគ្គោ ។ ៤ ឱ. សោតិ ន ទិស្សតិ ។

គន់យល់សេចក្តីនៃភាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ មានប្រពន្ធពីរនាក់គឺ ប្រពន្ធម្នាក់ មានកូនប្រុស ១ មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ឬ ១២ ឆ្នាំ ប្រពន្ធម្នាក់ទៀត កំពុងតែមានគភ៌ ជិតនឹងសម្រាល ក្នុងពេល នោះ ព្រាហ្មណ៍ ជា(ស្វាមី)នោះ ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ លំដាប់នោះ មាណពជាកូននោះ បាននិយាយនឹងម្តាយចុង យ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្តាយដ៏ចំរើន របស់ណាគឺទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី របស់ទាំងអស់នោះ ជារបស់ខ្ញុំ ឯអ្នកមិនត្រូវបានចំណែកតិចតួច ក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្តាយដ៏ចំរើន សូមអ្នកម្តាយប្រគល់ទ្រព្យមត៌ក ជារបស់បិតាឲ្យមកខ្ញុំ ៗ កាលមាណពនោះ និយាយយ៉ាងនេះ នាងព្រាហ្មណីនោះ បាននិយាយនឹងមាណពនោះយ៉ាងនេះថា នែកូន ចូរបាបង្អង់សិន ទំរាំអញសម្រាលកូនរួចសិន បើកូននោះ ជាកូនប្រុស កូនប្រុសនោះ នឹងត្រូវបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួចដែរ បើកូននោះជាកូនស្រី កូនស្រីនោះ នឹងបានធ្វើជាភរិយារបស់អ្នក ៗ មាណពនោះ និយាយនឹងម្តាយចុងជាគំរប់ពីរដងយ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្តាយ របស់ណា គឺទ្រព្យក្តី ស្រូវក្តី ប្រាក់ក្តី មាសក្តី របស់ទាំងអស់នោះ

មយ្ហំ នត្ថិ តុយ្ហេត្ថ(១) កិញ្ចិ បិតុ មេ សន្តកោ ភោតិ ទាយជ្ជំ និយ្យាទេហីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សា ព្រាហ្មណី តំ មាណវកំ ឯតទវោច អាគមេហិ តាវ តាត យាវ វិជាយាមិ សចេ កុមារកោ ភវិស្សតិ តស្សបិ ឯកទេសោ ភវិស្សតិ សចេ កុមារិកា ភវិស្សតិ សាបិ តេ ឧបភោគ្គា ភវិស្សតីតិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ មាណវកោ មាតុសបត្តឹ ឯតទវោច យម្បិ ភោតិ ធនំ វា ធញ្ញំ វា រជតំ វា ជាតរូបំ វា សព្វំ មយ្ហំ នត្ថិ តុយ្ហេត្ថ កិញ្ចិ បិតុ មេ សន្តកោ ភោតិ ទាយជ្ជំ និយ្យាទេហីតិ ។ អថខោ សា ព្រាហ្មណី សត្ថំ គហេត្វា ឱវរកំ បវិសិត្វា ឧទរំ ឱប្ផាតេសិ(២) យាវ វិជានាមិ(៣) យទិ វា កុមារកោ យទិ វា កុមារិកាតិ សា អត្តានញ្ចេវ ជីវិតញ្ច គព្ភញ្ច សាបតេយ្យញ្ច យថាតំ ពាលា អព្យត្តា អនយព្យសនំ អាបន្នា អយោនិសោ ទាយជ្ជំ គវេសន្តី ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ ពាលោ

---

១ ឱ. តុម្ហេត្ថ ។ ២ ឱ. ម. ឱបាទេសិ ។ ៣ ឱ. ជានាមិ ។

ជារបស់ខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវបានចំណែកតិចតួចក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្ដាយដ៏ចំរើន ចូលអ្នកប្រគល់ទ្រព្យមត៌កជារបស់បិតាឲ្យមកខ្ញុំ ៗ នាងព្រាហ្មណីនោះនិយាយនឹងមាណពនោះ ជាគំរប់ពីរដងទៀត យ៉ាងនេះថា នែបា ចូរអ្នកបង្អង់សិន ទំរាំអញសម្រាលកូនរួច បើកូននោះជាកូនប្រុស កូនប្រុសនោះនឹងត្រូវបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួចដែរ បើកូននោះជាកូនស្រី កូនស្រីនោះនឹងបានជាភរិយារបស់អ្នក ៗ មាណពនោះ និយាយនឹងម្ដាយចុង ជាគំរប់បីដង យ៉ាងនេះថា នែអ្នកម្ដាយដ៏ចំរើន របស់ណា គឺទ្រព្យក្ដី ស្រូវក្ដី ប្រាក់ក្ដី មាសក្ដី របស់ទាំងអស់នោះជារបស់ខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវបានចំណែកតិចតួចក្នុងសម្បត្តិនេះទេ នែអ្នកម្ដាយ ចូរអ្នកប្រគល់ទ្រព្យមត៌កជារបស់បិតាឲ្យមកខ្ញុំ ៗ លំដាប់នោះឯង នាងព្រាហ្មណីនោះ កាន់កាំបិតចូលទៅក្នុងបន្ទប់ ហើយវះពោះខ្លួនឯង គិតថា បើជាប្រុសឬស្រី អាត្មាអញគង់ដឹងច្បាស់បាន នាងព្រាហ្មណីនោះ ហេតុតែល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ស្វែងរកទ្រព្យមត៌កដោយមិនត្រូវទំនង ក៏ដល់នូវសេចក្ដីវិនាសទាំងខ្លួនផង ជីវិតផង កូនក្នុងគភ៌ផង សម្បត្តិផង ដោយពិត បពិត្ររាជញ្ញៈ ព្រះអង្គជាបុគ្គលល្ងង់

អព្យត្តោ អនយព្យសនំ អាបជ្ជិស្សសិ អយោនិសោ បរលោកំ គវេសន្តោ សេយ្យថា ព្រាហ្មណី(១) ពាលា អព្យត្តា អនយព្យសនំ អាបន្នា អយោនិសោ ទាយជ្ជំ គវេសន្តី ។ ន ខោ រាជញ្ញ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា អបក្កំ បរិបាចេន្តិ អបិច បរិបាកំ អាគមេន្តិ បណ្ឌិតា(២) ។ អញ្ញោ ហិ(៣) រាជញ្ញ សមណព្រាហ្មណានំ សីលវន្តានំ កល្យាណធម្មានំ ជីវិតេន យថា រាជញ្ញ សមណព្រាហ្មណា សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ចិរំ ទីឃមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តិ តថា ពហុបុញ្ញំ បសវន្តិ ពហុជនហិតាយ ច បដិបជ្ជន្តិ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។ ឥមិនាបិ តេ(៤) រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ ។ បេ ។ ផលំ វិបាកោតិ ។

---

១ ឱ. ម. សេយ្យថាបិ សា ព្រាហ្មណី ។ ២ ម. បណ្ឌិតានំ ។ ៣ ឱ. ម. អត្ថោ ហិ ។ ៤ ឱ. ម. ខោ តេ ។

មិនឈ្លាសវៃ ស្វែងរកបរលោកដោយខុសទំនង គង់នឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចជាព្រាហ្មណី ដែលល្ងង់មិនឈ្លាសវៃ ស្វែងរកសម្បត្តិដោយមិនត្រូវទំនង ក៏បានដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូច្នោះមិនខាន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមានសីល មានធម៌ល្អ រមែងមិនផ្តាច់បង់នូវអាយុ ដែលមិនទាន់អស់ទេ មួយវិញទៀត អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ តែងរង់ចាំកាលឲ្យអាយុដល់កំណត់ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយមានសីល មានធម៌ល្អ មានជីវិតវិសេសជាងពួកជនដទៃ បពិត្ររាជញ្ញៈ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានសីល មានធម៌ល្អ ឋិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង ដោយប្រការណា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងបាននូវបុណ្យច្រើន នឹងប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ឱរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្របែរព្រះយោបល់យល់មក យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ។បេ។ ផលវិបាកមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៤៩) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវម្មេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ ។ បេ ។ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប បុរិសា ចោរំ អាគុចារឹ គហេត្វា ទស្សេន្តិ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ[១] ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ កុម្ភិយា បក្ខិបិត្វា មុខំ បិទហិត្វា អល្លេន ចម្មេន ឱនន្ធិត្វា[២] អល្លាយ មត្តិកាយ ពហលវិលេបនំ[៣] ករិត្វា ឧទ្ធនំ អារោបេត្វា អគ្គឹ ទេថាតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា[៤] តំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ កុម្ភិយា បក្ខិបិត្វា មុខំ បិទហិត្វា អល្លេន ចម្មេន ឱនន្ធិត្វា អល្លាយ មត្តិកាយ ពហលវិលេបនំ ករិត្វា ឧទ្ធនំ អារោបេត្វា អគ្គឹ ទេន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. បណោហីតិ ។ ២ ឱ. ម. ឱនទ្ធិត្វា ។ ៣ ឱ. ពហលាវលេបនំ ។
៤ បដិស្សុណិត្វាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

(១៤៩) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះក៏គួរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ។ បេ ។ ផលវិបាកមិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយមានទៀតឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួករាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ យកមកបង្ហាញខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ ដាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះមក ខ្ញុំក៏និយាយទៅនឹងរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចាប់បុរសនេះទាំងរស់ បោះទៅក្នុងខ្ទះ ហើយគ្របមាត់ខ្ទះ យកស្បែកស្រស់ពាសដាស រួចយកដីស្អិតសើមមកបូកឲ្យក្រាស់ ហើយលើកដាក់លើចង្ក្រានរួចដុតភ្លើង ឯរាជបុរសទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយក៏ចាប់បុរសនោះទាំងរស់ បោះទៅក្នុងខ្ទះ គ្របមាត់ខ្ទះ យកស្បែកស្រស់មកពាសដាស រួចយកដីស្អិតសើមមកបូកឲ្យក្រាស់ រួចដាក់លើចង្ក្រាន ហើយដុតភ្លើង ។

យថា មយំ ជានាម កាលកតោ សោ បុរិសោតិ អថ តំ(១) កុម្ភឹ ឱរោបេត្វា ឧព្ភិន្ទិត្វា មុខំ វិវរិត្វា សណិកំ វិលោកេម(២) អប្បេវនាមស្ស ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សេយ្យាមាតិ នេវស្ស មយំ ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សាម ។ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ តេនហិ រាជញ្ញ តញ្ញេវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ ។ អភិជានាសិ នោ ត្វំ រាជញ្ញ ទិវាសេយ្យំ ឧបគតោ សុបិនកំ បស្សិតា អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យកន្តិ ។ អភិជានាមហំ ភោ កស្សប ទិវាសេយ្យំ ឧបគតោ សុបិនកំ បស្សិតា អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ បោក្ខរណីរាមណេយ្យកន្តិ ។

១ ឱ. ម. នំ ។ ២ ឱ. ម. និល្លោកេម ។

កាលដែលយើងដឹងថា បុរសនោះស្លាប់ហើយ ទើបឲ្យពួកពលបុរស ដាក់ខ្ទះនោះចុះមក គាស់ដីស្អិតបង្ហើបមាត់សន្សឹមៗ ហើយពិនិត្យមើលដោយបំណងថា យើងនឹងចាំមើលជីវៈ (ព្រលឹង) របស់ចោរនោះដែលចេញទៅ តែយើងមិនឃើញជីវៈរបស់ចោរនោះចេញទៅសោះ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិត យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងត្រឡប់សួរមហាបពិត្រ ក្នុងបរិយាយនេះវិញ ប្រស្នានេះ ពេញព្រះហឫទ័យនៃមហាបពិត្រ យ៉ាងណា សូមមហាបពិត្រព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ទ្រង់ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ទីព្រះបន្ទំ ក្នុងវេលាថ្ងៃ បានទ្រង់ព្រះសុបិនឃើញសួនច្បារជាទីសប្បាយ ព្រៃជាទីសប្បាយ (ទេសភាព) ផែនដីជាទីសប្បាយ ស្រះឈូកជាទីសប្បាយ ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំធ្លាប់ចូលទៅកាន់ដំណេក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ធ្លាប់យល់សុបិនឃើញសួនច្បារជាទីសប្បាយ ព្រៃជាទីសប្បាយ ផែនដីជាទីសប្បាយ ស្រះឈូកជាទីសប្បាយដែរ ។

រក្ខន្តិ តំ តម្ហិ សមយេ ខុជ្ជាបិ វាមនកាបិ ចេលាវិកាបិ[១] កោមារិកាបីតិ ។ ឯវំ[២] ភោ កស្សប រក្ខន្តិ មំ តម្ហិ សមយេ ខុជ្ជាបិ វាមនកាបិ ចេលាវិកាបិ កោមារិកាបីតិ ។ អបិ នុ តា តុយ្ហំ ជីវំ បស្សន្តិ បវិសន្តំ វា និក្ខមន្តំ វាតិ ។ នោ ហីទំ ភោ កស្សប ។ តា ហិ នាម រាជញ្ញ តុយ្ហំ ជីវន្តស្ស ជីវន្តិយោ ជីវំ ន បស្សិស្សន្តិ បវិសន្តំ វា និក្ខមន្តំ វា កឹ បន ត្វំ កាលកតស្ស ជីវំ បស្សិស្សសិ បវិសន្តំ វា និក្ខមន្តំ វា ។ ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៥០) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ

---

១ ឱ. វេលាមិកាបិ ។ ម. វេលាសិកាបិ ។ ២ ឱ. ឯវម្ភោ ។

ចុះក្នុងសម័យនោះ មានពួកស្រីគមខ្លះ ស្រីតឿខ្លះ ក្មេងស្រីកំពុងពេញល្វែងខ្លះ ក្មេងស្រីតូច ៗ ខ្លះ ចាំរក្សាព្រះអង្គដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន អើក្នុងសម័យនោះ មានពួកស្រីគមខ្លះ ស្រីតឿខ្លះ ក្មេងស្រីកំពុងពេញល្វែងខ្លះ ក្មេងស្រីតូច ៗ ខ្លះ ចាំរក្សាខ្ញុំដែរ ។ ចុះពួកស្រីទាំងនោះ ឃើញព្រលឹងរបស់មហាបពិត្រ កំពុងចូលមក ឬកំពុងចេញទៅដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនឃើញទេ ។ ឱរាជញ្ញៈ អម្បាលយ៉ាងពួកស្រីទាំងនោះនៅរស់ គង់មិនឃើញព្រលឹងរបស់មហា-បពិត្រកំពុងរស់នៅ កាលចូលមកឬចេញទៅ ចំណង់បើមនុស្សស្លាប់ទៅហើយ មហាបពិត្រនឹងទតឃើញព្រលឹង កាលចូលមក ឬចេញទៅដូចម្តេចបាន ។ ឱរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះឯង សូមមហាបពិត្រយល់មកយ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៩០) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ក្នុង+ហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន

។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប បុរិសា ចោរំ អាគុចារឹ គហេត្វា ទស្សេន្តិ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ ជីវន្តំយេវ តុលាយ តុលេត្វា ជិយាយ អនស្សាសកំ មារេត្វា បុនទេវ តុលាយ តុលេថាតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា តំ(១) បុរិសំ ជីវន្តំយេវ តុលាយ តុលេត្វា ជិយាយ អនស្សាសកំ មារេត្វា បុនទេវ តុលាយ តុលេន្តិ ។ យទា សោ ជីវតិ តទា លហុតរោ ច ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មញ្ញតរោ ច យទា បន សោ កាលកតោ ហោតិ តទា គរុតរោ ច ហោតិ បត្ថិន្នតរោ ច(២) អកម្មញ្ញតរោ ច ។ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

---

១ ឱ. តត្ថ បទំ នត្ថិ ។ ២ ឱ. បត្ថីនតរោ ប ។

។បេ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួករាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់យកមកឲ្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ ដាក់អាជ្ញាណា ដល់ចោរនេះ សូមដាក់អាជ្ញានោះចុះ ខ្ញុំក៏និយាយនឹងរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ យកជញ្ជីងថ្លឹងបុរសនេះទាំងរស់ហើយយកខ្សែបន្ទោះធ្នូចងរឹតរួត មិនឲ្យមានដង្ហើមចេញ ចូលឲ្យស្លាប់រួចយកជញ្ជីងមកថ្លឹងម្តងទៀត រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថាករុណាវិសេស ហើយក៏យកជញ្ជីងមកថ្លឹងបុរសនោះទាំងរស់ រួចយកខ្សែបន្ទោះធ្នូចងរឹតរួត មិនឲ្យមានដង្ហើមចេញចូលឲ្យស្លាប់ ហើយយកជញ្ជីងមកថ្លឹងម្តងទៀត ។ កាលបុរសនោះនៅរស់ ជាបុគ្គលស្រាលជាងផង ទន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាងផង លុះបុរសនោះស្លាប់ហើយក៏បែរជាធ្ងន់ជាងវិញផង រឹងជាងវិញផង មិនគួរដល់ការងារអ្វីផង ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(៣៨៣) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ បុរិសោ ទិវសន្តត្តំ(១) អយោគុឡំ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ តុលាយ តុលេយ្យ ឯកេនំ អបរេន សមយេន សីតំ និព្វុតំ តុលាយ តុលេយ្យ កតមោ នុ ខោ សោ អយោគុឡោ លហុតរោ វា ហោតិ មុទុតរោ វា កម្មញ្ញតរោ វា យទា វា អាទិត្តោ សម្បជ្ជលិតោ សជោតិភូតោ យទា វា សីតោ និព្វុតោតិ ។ យទា សោ ភោ កស្សប អយោគុឡោ តេជោសហគតោ ច ហោតិ វាយោសហគតោ ច(២) អាទិត្តោ សម្បជ្ជលិតោ សជោតិភូតោ តទា លហុតរោ ច ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មញ្ញតរោ ច យទា បន សោ អយោគុឡោ នេវ តេជោសហគតោ ហោតិ ន វាយោសហគតោ សីតោ និព្វុតោ តទា គរុតរោ ច ហោតិ បត្ថទ្ធតរោ ច អកម្មញ្ញតរោ ចាតិ ។

១ ឱ. ទិវសសន្តត្តំ ។ ម. ទិវសំ សន្តត្តំ ។ ២. ឱ. បសក្ខោ នត្ថិ ។

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដោយដុំដែក

(១៩១) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ បុរសអ្នកចេះដឹងពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ដូចជាបុរសយកជញ្ជីងថ្លឹងដុំដែក ដែលភ្លើងឆេះន្ទាលច្រាលឆ្អៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅ ក្តៅអស់មួយថ្ងៃ លុះសម័យខាងក្រោយមក គេក៏បានយកជញ្ជីងមកថ្លឹងដុំដែក ដែលរលត់ភ្លើងត្រជាក់អស់ហើយនោះ (ម្តងទៀត) ចុះដុំដែកនោះ ដែលទៅជាស្រាលជាង ឬទន់ជាង ឬគួរដល់ការងារជាង តើក្នុងកាលណា ក្នុងកាលដែលកំពុងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅឬ ឬក្នុងកាលដែលរលត់ភ្លើងត្រជាក់អស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ក្នុងកាលណា ដែលដុំដែកនោះប្រកបដោយភ្លើង ទាំងប្រកបដោយខ្យល់ កំពុងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ មានអណ្តាតសន្ធោសន្ធៅ ក្នុងកាលនោះឯង ដុំដែកនោះស្រាលជាងផង ទន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាងផង លុះតែកាលណា ដុំដែកនោះ មិនប្រកបដោយភ្លើង មិនប្រកបដោយខ្យល់ រលត់ភ្លើងត្រជាក់អស់ហើយ ក្នុងកាលនោះ ដុំដែកនោះ ទៅជាធ្ងន់ជាងផង រឹងជាងផង មិនគួរដល់ការងារជាងផង ។

ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ យទា អយំ(១) កាយោ អាយុសហគតោ ច ហោតិ ឧស្មាសហគតោ ច វិញ្ញាណសហគតោ ច តទា លហុតរោ ច ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មញ្ញតរោ ច យទា បនាយំ កាយោ នេវ អាយុសហគតោ ច(២) ហោតិ ន ឧស្មាសហគតោ ច(៣) ន វិញ្ញាណសហគតោ ច(៤) តទា គរុតរោ ច ហោតិ បត្ថិន្នតរោ ច អកម្មញ្ញតរោ ច ។ ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ(៥) ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៥៦) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ ឯវំមេ ឯត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយាយោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប

១ ឱ. យទាយំ ។ ២-៣-៤ ឱ. ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៥ ឱ. ម. ហោតិ ។

ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ កាយនេះឯងក៏យ៉ាងនោះដែរ កាលណាបើបានប្រកបដោយអាយុផង ប្រកបដោយភ្លើងធាតុផង ប្រកបដោយវិញ្ញាណផង ទើបកាយនេះ ទៅជាស្រាលជាងផង ទន់ជាងផង គួរដល់ការងារជាងផង តែបើកាលណាកាយនេះ មិនប្រកបដោយអាយុផង មិនប្រកបដោយភ្លើងធាតុផង មិនប្រកបដោយវិញ្ញាណផងទេ កាយនេះឯង ក៏ទៅជាធ្ងន់ជាងផង រឹងជាងផង មិនគួរដល់ការងារផង ។ ឱរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្រ យល់យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

[១៥២] ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏គួរដែរហើយ តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន

បរិយាយោ ។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។
ឥធ មេ ភោ កស្សប បុរិសា ចោរំ អាគុចារឹ គហេ-
ត្វា ទស្សេន្តិ អយន្តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី ឥ-
មស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ ត្យាហំ ឯវំ
វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ អនុបហច្ច ឆវិញ្ច
ចម្មញ្ច មំសញ្ច ណ្ហារុញ្ច អដ្ឋិញ្ច អដ្ឋិមិញ្ជញ្ច ជីវិតា
វោរោបេថ អប្បេវនាមស្ស ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សេយ្យាមា-
តិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុត្វា[1] តំ បុរិសំ អនុបហច្ច
ឆវិញ្ច ចម្មញ្ច មំសញ្ច ណ្ហារុញ្ច អដ្ឋិញ្ច អដ្ឋិមិ-
ញ្ជញ្ច ជីវិតា វោរោបេន្តិ ។ យទា សោ អទ្ធមតោ[2]
ហោតិ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ
ឧត្តានំ និបាតេថ អប្បេវនាមស្ស ជីវំ និក្ខមន្តំ
បស្សេយ្យាមាតិ តេ តំ បុរិសំ ឧត្តានំ និបាតេន្តិ ។
នេវស្ស មយំ ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សាម ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ

១ ឱ. វោរោបេថាតិ តេ មេ សាធូតិ បដិស្សុណិត្វាតិ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។
២ ម. អមតោ ។

បរិយាយនៅមាន ។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួករាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់បានចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់មកឲ្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនេះជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យ នឹងដាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះចុះ ខ្ញុំក៏និយាយយ៉ាងនេះ នឹងរាជបុរសទាំងនោះថា នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរសម្លាប់បុរសនេះចុះ តែកុំឲ្យខូចស្បែកក្រៅ ស្បែកក្នុង សាច់សរសៃឆ្អឹង នឹងខួរក្នុងឆ្អឹង ក្រែងលោយើងនឹងបានឃើញជីវៈ (ព្រលឹង) របសបុរសនោះចេញមក រាជបុរសទាំងនោះទទួលពាក្យរបស់ខ្ញុំថា ករុណាវិសេស ហើយក៏សម្លាប់បុរសនោះ មិនឲ្យមានស្នាមជាំជាំ ត្រង់ស្បែកក្រៅស្បែកក្នុង សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង នឹងខួរក្នុងឆ្អឹងឡើយ ។ ក្នុងកាលដែលគេកំពុងប្រុងប្រៀបនឹងសម្លាប់ចោរនោះ ខ្ញុំបាននិយាយនឹងរាជបុរសទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ឲ្យបុរសនេះដេកផ្ងារឡើង ក្រែងយើងនឹងបានឃើញជីវៈរបស់វាចេញមក រាជបុរសទាំងនោះ ក៏ឲ្យបុរសនោះដេកផ្ងារឡើង ។ យើងក៏មិនឃើញជីវៈរបស់ចោរនោះចេញមកសោះ ខ្ញុំនិយាយនឹងរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា

តេនហិ ភោ ឥមំ បុរិសំ អវកុជ្ជំ និបាតេថ បស្សេន និបាតេថ ទុតិយេន បស្សេន និបាតេថ ឧទ្ធំ ឋបេថ ឱមុទ្ធកំ ឋបេថ បាណិនា អាកោដេថ លេឌ្ឌុនា(១) អាកោដេថ ទណ្ឌេន អាកោដេថ សត្ថេន អាកោដេថ ឱធុនាថ សន្ធុនាថ និទ្ធុនាថ អប្បេវនាមស្ស ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សេយ្យាមាតិ តេ តំ បុរិសំ ឱធុនន្តិ សន្ធុនន្តិ និទ្ធុនន្តិ ។ នេវស្ស មយំ ជីវំ និក្ខមន្តំ បស្សេយ្យាម ។ តស្ស តទេវ ចក្ខុំ ហោតិ តេ រូបា តញ្ចាយតនំ នប្បដិសំវេទេតិ ។ តទេវ សោតំ ហោតិ តេ សទ្ទា តញ្ចាយតនំ នប្បដិសំវេទេតិ ។ តទេវ ឃានំ ហោតិ តេ គន្ធា តញ្ចាយតនំ នប្បដិសំវេទេតិ ។ សាយេវ ជិវ្ហា ហោតិ តេ រសា តញ្ចាយតនំ នប្បដិសំវេទេតិ ។ ស្វេវ(២) កាយោ ហោតិ

---

១ ម. លេណ្ឌុនាតិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. សោយេវ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ឲ្យបុរសនេះដេកផ្កាប់ ដេកផ្អៀងទៅម្ខាងហើយ ឲ្យដេកផ្អៀងទៅម្ខាងទៀត ហើយលើកបញ្ឈរឡើង លើកសំយ៉ុងក្បាលចុះ យកដៃគោះមើល យកដុំដីគោះមើល យកដំបងគោះមើល យកគ្រឿងសាស្ត្រាគោះមើល ទាញមក ប្រាទត្រឡប់ទៅវិញ ទាញប្រែត្រឡប់ទៅ ត្រឡប់មក ក្រែងយើងនឹងបានឃើញជីវៈរបស់បុរសនេះចេញទៅ ឯកជបុរសទាំងនោះ ក៏ទាញបុរសនោះមកប្រាទត្រឡប់ទៅវិញ ទាញប្រែត្រឡប់ទៅត្រឡប់មក ៗ ឃើញក៏មិនបានឃើញជីវៈរបស់បុរសនោះ ចេញមកសោះ ៗ ភ្នែកនោះឯងរបស់បុរសនោះក៏នៅជាភ្នែកដដែល រូបទាំងឡាយនោះ ក៏នៅជារូបដដែល ប៉ុន្តែបុរសនោះឯងមើលមិនឃើញនូវរូបាយតនៈនោះ (ដោយភ្នែកនោះ) សោះ ៗ ត្រចៀកនោះឯង ក៏នៅជាត្រចៀកដដែល សម្លេងទាំងឡាយនោះ ក៏នៅជាសម្លេងដដែល ទាស់តែបុរសនោះស្តាប់សទ្ទាយតនៈនោះមិនឮ (ដោយត្រចៀក) សោះ ៗ ច្រមុះនោះឯង ក៏នៅជាច្រមុះដដែល ក្លិនទាំងឡាយនោះក៏នៅជាក្លិនដដែល តែថាបុរសនោះមិនធុំនូវគន្ធាយតនៈនោះ (ដោយច្រមុះនោះ) សោះ ៗ អណ្តាតនោះឯង ក៏នៅជាអណ្តាតដដែល រសទាំងឡាយនោះ ក៏នៅជារសដដែល តែថាបុរសនោះមិនដឹងច្បាស់នូវរសាយតនៈនោះ (ដោយអណ្តាតនោះ) សោះ ៗ កាយនោះឯង ក៏នៅជាកាយដដែល

តេ ផោដ្ឋព្វា តញ្ចាយតនំ នប្បដិសំវេទេតិ ។ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

(១៨៣) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ សង្ខធមោ សង្ខំ អាទាយ បច្ចន្តិមំ ជនបទំ អគមាសិ ។ សោ យេន អញ្ញតរោ គាមោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មជ្ឈេ គាមស្ស ឋិតោ តិក្ខត្តុំ សង្ខំ ឧបល្លាសេត្វា សង្ខំ ភូមិយំ និក្ខិបិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ អថខោ រាជញ្ញ តេសំ បច្ចន្តជនបទានំ មនុស្សានំ[១] ឯតទហោសិ អម្ភោ កស្ស[២] នុ ខោ ឯសោ សទ្ទោ ឯវំរជនិយោ[៣] ឯវំកមនិយោ ឯវំមទនិយោ ឯវំពន្ធនិយោ ឯវំមុច្ឆនិយោតិ ។ សន្និបតិត្វា តំ សង្ខធមំ ឯតទវោចុំ

១ ឱ. បច្ចន្តជានំ មនុស្សានំ ។ ម. បច្ចន្តជនបទមនុស្សានំ ។ ២ ឱ. ឯតទហោសិ កិស្ស ។ ៣ ឱ. ម. ឯវំរជនីយោ... ឯវំមុច្ឆនីយោតិ ។

ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយនោះ ក៏នៅជាផោដ្ឋព្វៈដដែល ចាស់តែបុរសនោះមិនដឹងច្បាស់នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ (ដោយកាយនោះ) សោះ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីចូលចិត្តយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ៗ

(១៥៣) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ វិញ្ញូបុរសទាំងឡាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានបុរសផ្លុំស័ង្ខម្នាក់ កាន់ស័ង្ខដើរទៅកាន់ជនបទ ដែលនៅចុងដែន ៗ បុរសនោះ ចូលទៅក្នុងស្រុកមួយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ឈរកណ្តាលស្រុកផ្លុំស័ង្ខ ៣ ដង ហើយដាក់ស័ង្ខលើផែនដី រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ លំដាប់នោះ ពួកមនុស្សនៅក្នុងបច្ចន្តជនបទនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា នែគ្នាយើងអើយ ចុះសំឡេងនោះ តើជាសំឡេងអ្វី បានជាគួរឲ្យយើងត្រេកអរ អ្វីដល់ម៉្លេះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់អ្វីម៉្លេះ គួរឲ្យកាន់កាំងអ្វីម៉្លេះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តអ្វីម៉្លេះ គួរឲ្យស្រាយទុក្ខអ្វីម៉្លេះ ៗ មនុស្សទាំងនោះប្រជុំគ្នា ហើយសួរទៅអ្នកផ្លុំស័ង្ខនោះយ៉ាងនេះថា

អម្ភោ កស្ស(១) នុ ខោ ឯសោ សទ្ទោ ឯវំរជនីយោ ឯវំកមនីយោ ឯវំមទនីយោ ឯវំពន្ធនីយោ ឯវំមុច្ឆនីយោតិ ។ ឯសោ ខោ ភោ សង្ខោ នាម យស្ស សោ(២) សទ្ទោ ឯវំរជនីយោ ឯវំកមនីយោ ឯវំមទនីយោ ឯវំពន្ធនីយោ ឯវំមុច្ឆនីយោតិ ។ តេ តំ សង្ខំ ឧត្តានំ និបាតេសុំ វទេហិ ភោ សង្ខ វទេហិ ភោ សង្ខាតិ ។ នេវ សោ សង្ខោ សទ្ទមកាសិ ។ តេ តំ សង្ខំ អវកុជ្ជំ និបាតេសុំ បស្សេន និបាតេសុំ ទុតិយេន បស្សេន និបាតេសុំ ឧទ្ធំ ឋបេសុំ ឱមុទ្ធកំ ឋបេសុំ បាណិនា អាកោដេសុំ លេឌ្ឌុនា អាកោដេសុំ ទណ្ឌេន អាកោដេសុំ សត្ថេន អាកោដេសុំ ឱធុនឹសុ សន្ធុនឹសុ និទ្ធុនឹសុ វទេហិ ភោ សង្ខ វទេហិ ភោ សង្ខាតិ ។ នេវ សោ សង្ខោ សទ្ទមកាសិ ។ អថខោ រាជញ្ញ តស្ស សង្ខធមស្ស ឯតទហោសិ យាវ ខោ(៣) ពាលា ឥមេ បច្ចន្តជនបទា មនុស្សា(៤)

---

១ ខ. កិស្ស ។ ២ ខ. ម. យស្សេសោ ។ ៣ ខ. ខោសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៤ ខ. បច្ចន្តជា មនុស្សា ។ ម. បច្ចន្តជនបទមនុស្សា ។

នែអ្នកដ៏ចំរើន ចុះសំឡេងនោះ ជាសំឡេងអ្វី បានជាគួរឲ្យយើងត្រេកអរអ្វីដល់ម្ល៉េះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់អ្វីម្ល៉េះ គួរឲ្យកាន់កាំងអ្វីម្ល៉េះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តអ្វីម្ល៉េះ គួរឲ្យរសាយទុក្ខអ្វីម្ល៉េះ ។ បុរសអ្នកផ្លុំស័ង្ខ និយាយថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន សំឡេងដែលគួរឲ្យអ្នកផង ត្រេកអរយ៉ាងនេះ គួរឲ្យចង់ស្តាប់យ៉ាងនេះ គួរឲ្យកាន់កាំងយ៉ាងនេះ គួរឲ្យជាប់ចិត្តយ៉ាងនេះ គួរឲ្យរសាយទុក្ខយ៉ាងនេះ សំឡេងនោះ គឺជាសំឡេងស័ង្ខនេះឯង ។ មនុស្សទាំងនោះ ក៏ផ្តេកស័ង្ខនោះ ឲ្យផ្ងារឡើង ហើយនិយាយថា នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្លឺ (សំឡេង) ទៅមើល នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្លឺ (សំឡេង) ទៅមើល ៗ ស័ង្ខនោះ ក៏មិនបន្លឺ (សំឡេង) សោះ ។ មនុស្សទាំងនោះ ក៏ផ្កាប់ស័ង្ខនោះ ហើយផ្តេកទៅម្ខាង ផ្តេកទៅម្ខាងទៀត ហើយលើកបញ្ឈរឡើង សំយុងចុះ យកដៃគោះ យកដុំដីគោះ យកដំបងគោះ យកគ្រឿងសាស្ត្រាគោះ ប្រមៀលមក ប្រមៀលទៅ ប្រមៀលចុះ ប្រមៀលឡើង ហើយនិយាយថា នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្លឺ (សំឡេង) ទៅមើល នែស័ង្ខដ៏ចំរើន ចូរឯងបន្លឺ (សំឡេង) ទៅមើល ៗ ស័ង្ខនោះ ក៏នៅតែមិនបន្លឺ (សំឡេង) សោះ ។ បពិត្ររាជញ្ញ: លំដាប់នោះ អ្នកផ្លុំស័ង្ខនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ពួកមនុស្សអ្នកនៅក្នុងបច្ចន្តជនបទ ទាំងអស់នេះ ហោះពេញជាមនុស្សល្ងង់

កថញ្ហិ[១] នាម អយោនិសោ សង្ខសទ្ទំ គវេសិស្សតី-
តិ ។ តេសំ បេក្ខមានានំ សង្ខំ គហេត្វា តិក្ខត្តុំ
សង្ខំ ឧបឡាសេត្វា សង្ខំ អាទាយ បក្កាមិ ។ អថ-
ខោ រាជញ្ញ តេសំ បច្ចន្តជនបទានំ មនុស្សានំ ឯតទ-
ហោសិ យទា កិរ ភោ អយំ សង្ខោ នាម បុរិសសហ-
គតោ ច ហោតិ វាយាមសហគតោ ច វាយោសហគ-
តោ ច តទាយំ សង្ខោ សទ្ទំ ករោតិ យទា បនាយំ
សង្ខោ នេវ បុរិសសហគតោ ហោតិ ន វាយាម-
សហគតោ ន វាយោសហគតោ នាយំ សង្ខោ សទ្ទំ
ករោតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ យទាយំ កាយោ
អាយុសហគតោ ច ហោតិ ឧស្មាសហគតោ ច វិញ្ញា-
ណសហគតោ ច តទា អភិក្កមតិបិ បដិក្កមតិបិ
តិដ្ឋតិបិ និសីទតិបិ សេយ្យំបិ កប្បេតិ ចក្ខុនាបិ
រូបំ បស្សតិ សោតេនបិ សទ្ទំ សុណាតិ ឃានេ-
នបិ គន្ធំ ឃាយតិ ជិវ្ហាយបិ រសំ សាយតិ កា-
យេនបិ ផោដ្ឋព្វំ ផុសតិ មនសាបិ ធម្មំ វិជានាតិ

---

១ ឱ. កថំ ហិ ។

មិនសមបើនឹងស្វែងរកសំឡេងស័ង្ខ ដោយខុសទំនងសោះ ៗ កាលពួកមនុស្សទាំងនោះ កំពុងមើល បុរសផ្លុំស័ង្ខនោះ ក៏ចាប់ស័ង្ខផ្លុំ ៣ ដង ហើយកាន់ស័ង្ខដើរចៀសចេញទៅ ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ លំដាប់នោះ មនុស្សនៅក្នុងបច្ចន្តជនបទទាំងអស់នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា នែគ្នាយើងអើយ ធម្មតាស័ង្ខនេះ លុះតែកាលណា បានផ្សំនឹងបុរសផង ផ្សំនឹងសេចក្តីព្យាយាមផង ផ្សំនឹងខ្យល់ផង ទើបស័ង្ខនេះបន្លឺ(សំឡេង)ក្នុងកាលណោះបាន កាលណាបើស័ង្ខនេះ មិនបានផ្សំនឹងបុរស មិនបានផ្សំនឹងសេចក្តីព្យាយាម មិនបានផ្សំនឹងខ្យល់ទេ ស័ង្ខនេះ ក៏បន្លឺសំឡេងមិនបាន ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាយនេះក៏ដូច្នោះដែរ កាលណាប្រកបដោយអាយុផង ប្រកបដោយភ្លើងធាតុផង ប្រកបដោយវិញ្ញាណផង ក្នុងកាលនោះ ទើបកាយនោះ ឈានទៅក៏បាន ថយក្រោយក៏បាន ឈរក៏បាន អង្គុយក៏បាន សម្រេចឥរិយាបថដេកក៏បាន ឃើញរូបដោយភ្នែកក៏បាន ស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀកក៏បាន ធុំក្លិនដោយច្រមុះក៏បាន លិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាតក៏បាន ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយក៏បាន ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយ

យទា បនាយំ កាយោ ភោ អាយុសហគតោ ច ហោតិ ន ឧស្មាសហគតោ ច ន វិញ្ញាណសហគតោ ច(១) តទា ភោ អភិក្កមតិ ន បដិក្កមតិ ន តិដ្ឋតិ ន និសីទតិ ន សេយ្យំ កប្បេតិ ចក្ខុនាបិ រូបំ ន បស្សតិ សោតេនបិ សទ្ទំ ន សុណាតិ ឃានេនបិ គន្ធំ ន ឃាយតិ ជិវ្ហាយបិ រសំ ន សាយតិ កាយេនបិ ផោដ្ឋព្វំ ន ផុសតិ មនសាបិ ធម្មំ ន វិជានាតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ តេ រាជញ្ញ បរិយាយេន ឯវំ ហោតុ ឥតិបិ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

បឋមភាណវារំ(២) ។

(៤១៤) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថ-ខោ ឯវមេត្ថ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មា-នំ ផលំ វិបាកោតិ ។ អត្ថិ បន រាជញ្ញ បរិយា-យោ ។ បេ ។ អត្ថិ ភោ កស្សប បរិយាយោ

១ ឱ. បសត្ថោ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. បឋមភាណវារត្តំ ន ទិស្សតិ ។

ចិត្តក៏បាន តែកាលណាកាយនេះ មិនប្រកបដោយអាយុផង មិនប្រកបដោយភ្លើងធាតុផង មិនប្រកបដោយវិញ្ញាណផងទេ ក្នុងកាលនោះ កាយនេះ ឈរទៅមុខក៏មិនបាន ថយក្រោយក៏មិនបាន ឈរក៏មិនបាន អង្គុយក៏មិនបាន សម្រេចឥរិយាបថ ដេកក៏មិនបាន ឃើញរូបដោយចក្ខុក៏មិនបាន ស្តាប់សំឡេងដោយត្រចៀកក៏មិនបាន ធុំក្លិនដោយច្រមុះក៏មិនបាន លិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាតក៏មិនបាន ប៉ះពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយក៏មិនបាន ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តក៏មិនបាន ។ ឱរាជញ្ញៈ បើតាមបរិយាយនេះ សូមមហាបពិត្រទ្រង់យល់មក យ៉ាងនេះវិញថា លោកដទៃមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មាន ដោយហេតុនេះ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(១៥៤) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះក៏គួរដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមានសេចក្តីយល់ក្នុងហេតុនុ៎ះ យ៉ាងនេះទៀតថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ ចុះបរិយាយនៅមានទៀតដែរឬ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនៅមាន

។ បេ ។ យថាកថំ វិយ រាជញ្ញាតិ ។ ឥធ មេ ភោ កស្សប បុរិសា ចោរំ អាគុចារឹ គហេត្វា ទស្សេន្តិ អយំ តេ ភន្តេ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមស្ស បុរិសស្ស ឆវឹ ឆិន្ទថ អប្បេវនាមស្ស ជីវំ បស្សេយ្យាមាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស ឆវឹ ឆិន្ទន្តិ ។ នេវស្ស មយំ ជីវំ បស្សាម ។ ត្យាហំ ឯវំ វទាមិ តេនហិ ភោ ឥមស្ស បុរិសស្ស ចម្មំ ឆិន្ទថ មំសំ ឆិន្ទថ នហារុំ ឆិន្ទថ អដ្ឋឹ ឆិន្ទថ អដ្ឋិមិញ្ជំ ឆិន្ទថ អប្បេវនាមស្ស ជីវំ បស្សេយ្យាមាតិ តេ តស្ស បុរិសស្ស អដ្ឋិមិញ្ជំ ឆិន្ទន្តិ ។ នេវស្ស មយំ ជីវំ បស្សាម ។ អយម្បិ ខោ ភោ កស្សប បរិយាយោ យេន មេ បរិយាយេន ឯវំ ហោតិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

។ បេ ។ ថ្វាយព្រះពារពជញ្ញៈ បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពួករាជបុរសក្នុងដែននេះ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់មកឲ្យដល់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អ្នកនេះ ជាចោរប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គសព្វព្រះហឫទ័យនឹងដាក់អាជ្ញាណាដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះចុះ ខ្ញុំនិយាយនឹងរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ធ្វើស្បែកក្រៅរបស់បុរសនេះមើល ក្រែងលោយើងឃើញជីវៈរបស់បុរសនេះ ពួករាជបុរសទាំងនោះកំធ្វើស្បែកក្រៅរបស់បុរសនោះ ។ យើងក៏មិនបានឃើញជីវៈរបស់បុរសនោះសោះ ។ ខ្ញុំនិយាយនឹងរាជបុរសទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ពន្លះស្បែកក្តី សាច់ កាត់សរសៃ កាត់ឆ្អឹង ខ្លៀលខួរក្នុងឆ្អឹងរបស់បុរសនេះមើល ក្រែងលោយើងបានឃើញជីវៈរបស់ព រាជបុរសទាំងនោះ ក៏ខ្លៀលខួរក្នុងឆ្អឹង របស់បុរសនោះ ។ យើងក៏នៅតែមិនឃើញជីវៈរបស់បុរសនោះសោះ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បរិយាយនេះឯង ដែលនាំឲ្យខ្ញុំនៅមានគំនិតយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

(១៨៨) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ(១) អគ្គិកោ ជដិលោ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិយា សម្មតិ(២) ។ អថ ខោ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ ជនបទោ សត្ថកោ(៣) វុដ្ឋាសិ ។ អថ ខោ សោ សត្ថកោ(៤) តស្ស អគ្គិកស្ស ជដិលស្ស អស្សមស្ស សាមន្តា ឯករត្តិំ វសិត្វា បក្កាមិ ។ អថ ខោ រាជញ្ញ តស្ស អគ្គិកស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ(៥) យេន សោ សត្ថកោ តេនុបសង្កមេយ្យំ អប្បេវនាមេត្ថ កិញ្ចិ ឧបករណំ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថ ខោ សោ អគ្គិកោ ជដិលោ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ យេន សោ សត្ថកោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អទ្ទស តស្មិំ សត្ថកេ ទហរំ កុមារំ មុណ្ឌំ(៦) ឧត្តានសេយ្យកំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ ន ខោ មេ តំ បតិរូបំ យំ មេ បេក្ខមានស្ស មនុស្សភូតោ កាលំ ករេយ្យ

១ ឱ. អញ្ញតរោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. វសតិ ។ ៣ ឱ. ជនបទប្បទេសោ ។ ម. ជនបទេ សត្ថោ ។ ៤ ឱ. ម. សោ សត្ថោ ។ ៥ ម. យំនូនាហំ ។ ៦ ម. មន្ទំ ។

(១៥៥) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ វិញ្ញូបុរសពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតនេះ ដោយពាក្យឧបមាបាន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានជដិលម្នាក់ ជាអ្នកបម្រើភ្លើងនៅក្នុងកុដិស្លឹក ក្នុងព្រៃរំលោង ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ក្នុងកាលនោះឯង មានពួកឈ្មួញរទេះមួយពួក នៅក្នុងជនបទ បាននាំគ្នាចេញអំពីជនបទនោះ ។ គ្រានោះ ពួកឈ្មួញរទេះនោះនៅឈប់សំចតជិតអាស្រមរបស់ជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះអស់ ១ យប់ ទើបនាំគ្នាចៀសចេញទៅ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ គ្រានោះឯង ជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា គួរតែអាត្មាអញចូលទៅត្រង់កន្លែងជាទីសំណាក់របស់ពួកឈ្មួញរទេះនោះ ក្រែងជួនជាបានគ្រឿងឧបករណ៍អ្វីមួយក្នុងទីនុ៎ះ ។ ទើបជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ ក្រោកឡើងពីព្រលឹមចូលទៅត្រង់កន្លែងជាទីសំណាក់ របស់ពួកឈ្មួញរទេះនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានឃើញក្មេងតូច ក្បាលត្រឡោលដេកផ្ងារ ដែលគេចោលក្នុងទីសំណាក់របស់ពួកឈ្មួញរទេះនោះ ។ ជដិលនោះ លុះឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើអាត្មាអញមើលបំណាំបណ្តាយឲ្យមនុស្សស្លាប់ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះមិនសមគួរដល់

យន្នូនាហំ ឥមំ ទារកំ អស្សមំ នេត្វា អាបាទេយ្យំ បោសេយ្យំ វឌ្ឍេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ អគ្គិកោ ជដិលោ តំ ទារកំ អស្សមំ នេត្វា អាបាទេសិ បោសេសិ វឌ្ឍេសិ ។ យទា សោ ទារកោ ទសវស្សុទ្ទេសិកោ វា ហោតិ ទ្វាទសវស្សុទ្ទេសិកោ វា អថខោ តស្ស(១) អគ្គិកស្ស ជដិលស្ស ជនបទេ កិញ្ចិទេវ ករណីយំ ឧប្បជ្ជិ ។ អថខោ សោ អគ្គិកោ ជដិលោ តំ ទារកំ ឯតទវោច ឥច្ឆាមហំ តាត ជនបទំ គន្តុំ អគ្គឹ តាត(២) បរិចរេយ្យាសិ មា ច តេ អគ្គិ និព្វាយិ សចេ វ តេ អគ្គិ និព្វាយេយ្យ អយំ វាសី ឥមានិ កដ្ឋានិ ឥទំ អរណីសហិតំ អគ្គឹ និព្វត្តេត្វា អគ្គឹ បរិចរេយ្យាសីតិ ។ អថខោ សោ អគ្គិកោ ជដិលោ តំ ទារកំ ឯវំ អនុសាសិត្វា(៣) ជនបទំ អគមាសិ ។ តស្ស ខិឌ្ឌាបសុតស្ស អគ្គិ និព្វាយិ ។ អថខោ តស្ស ទារកស្ស ឯតទហោសិ បិតា ខោ មំ ឯវំ អវច

១ ឱ. អថស្ស ។ ២ ឱ. តាតាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ឯវមនុសាសិត្វា ។

អាត្មាអញឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញយកទារកនេះទៅឯអាស្រម ថែទាំ ចិញ្ចឹមឲ្យចំរើនឡើង ៗ ទើបជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ នាំយកទារកនោះ ទៅអាស្រម ថែទាំ ចិញ្ចឹមឲ្យចំរើនឡើង ៗ ក្នុងកាលដែលទារកនោះ មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ឬ ១២ ឆ្នាំ ទើបជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ មានករណីយកិច្ចមួយកើតឡើងក្នុងជនបទ ៗ ទើបជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ បានផ្តាំនឹងទារកៈនោះ យ៉ាងនេះថា នែបា អញប្រាថ្នានឹងទៅកាន់ជនបទ នែបា ត្រូវឯងបម្រើភ្លើង ប្រុងកុំឲ្យភ្លើងរបស់ឯងរលត់ឡើយ បើដួនជាភ្លើងរបស់ឯងរលត់ កាំបិតនេះ មុសនេះ ឈើពំនួតភ្លើងនេះ មាន ត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើង (កុំខាន) ៗ លំដាប់នោះ ជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ ផ្តែផ្តាំទារកយ៉ាងនេះហើយ ក៏ទៅកាន់ជនបទ ៗ ទារកនោះ កំពុងតែខ្វល់ខ្វាយដោយល្បែង ភ្លើងក៏រលត់អស់ ៗ ទើបទារកនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បិតាបានផ្តាំអាត្មាអញ យ៉ាងនេះថា

អគ្គឹ តាត បរិចរេយ្យាសិ មា ច តេ អគ្គិ និព្វាយិ សចេ ច តេ អគ្គិ និព្វាយេយ្យ អយំ វាសី ឥមានិ កដ្ឋានិ ឥទំ អរណិសហិតំ អគ្គឹ និព្វត្តេត្វា អគ្គឹ បរិចរេយ្យាសីតិ យន្នូនាហំ អគ្គឹ និព្វត្តេត្វា អគ្គឹ បរិច-រេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ ទារកោ អរណិសហិតំ វាសិយា តច្ឆិ អប្បេវនាម អគ្គឹ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ។ នេវ សោ អគ្គឹ អធិគច្ឆិ អរណិសហិតំ ទ្វិធា ផាលេសិ តិធា ផាលេសិ ចតុទ្ធា ផាលេសិ បញ្ចធា ផាលេសិ ទសធា ផាលេសិ វីសតិធា[១] ផាលេសិ សកលិកំ សកលិកំ អកាសិ សកលិកំ សកលិកំ ករិត្វា ឧទុក្ខលេ កោដេសិ ឧទុក្ខលេ កោដេត្វា មហាវាតេ ឱផុនិ[២] អប្បេវនាម អគ្គឹ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ។ នេវ សោ អគ្គឹ អធិគច្ឆិ ។ អថខោ សោ អគ្គិកោ ជដិលោ ជនបទេ តំ ករណីយំ តីរេត្វា យេន សកោ អស្សមោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ទារកំ ឯតទវោច កច្ចិ តេ តាត អគ្គិ និព្វុតោតិ ។

---

១ ឱ. ម. សតធា ។ ២ ឱ. ឱបុន ។

នែបា ចូរឯងបម្រើភ្លើង កុំឲ្យភ្លើងរបស់ឯងរលត់ឡើយ បើដួនជាភ្លើងរបស់ឯងរលត់ហើយ កាំបិតនេះ ធុសនេះ ឈើពំនួតភ្លើងនេះមាន ត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើង (កុំខាន) បើដូច្នោះគួរតែ អាត្មាអញ បង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើងចុះ ។ កាលនោះទារកនោះ យកកាំបិត ចាំងឈើពំនួតមើល ដោយគិតថា ធ្វើម្ដេចហ្ន៎អាត្មាអញនឹងបានភ្លើងនេះ ។ ទារកនោះ ក៏មិនបានភ្លើងសោះ ហើយក៏ពុះឈើពំនួតជាពីរចំណែក បីចំណែក បួនចំណែក ប្រាំចំណែកដប់ចំណែក ម្ភៃចំណែក ធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូចៗ លុះធ្វើឲ្យជាចំរៀកល្អិតៗហើយ ក៏យកទៅបុកក្នុងត្បាល់ លុះបុកក្នុងត្បាល់រួចហើយ ក៏រោយទៅតាមខ្យល់ខ្លាំង ដោយបំណងថា ធ្វើម្ដេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានភ្លើងនេះ ។ ទារកនោះ ក៏នៅតែមិនបានភ្លើងសោះ ។ លំដាប់នោះជដិលអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ សម្រេចកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ក្នុងជនបទនោះហើយបានចូលទៅអាស្រមរបស់ខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងទារកនោះ យ៉ាងនេះថា នែបា ហេតុដូចម្ដេច ក៏ឯងឲ្យភ្លើងរលត់ ។

៩៨ ។ តាត វិញ្ញាបសុតស្ស អត្ថិ និព្ពាយិ តស្ស មេ ឃតឧបោសិ បិតា ខោ មំ ឃរំ អរិច អត្ថិ តាត បរិចរេយ្យាសិ មា ច តេ តាត អត្ថិ និព្ពាយិ សរេច រ តេ អត្ថិ និព្ពាយេយ្យ អយំ ភាសី ៩មានិ កាដ្ឋានិ ៩ទំ អរណិសហិតំ អត្ថិ និព្ពត្តេត្វា អត្ថិ បរិចរេយ្យាសីតិ យន្តជាហំ អត្ថិ និព្ពត្តេត្វា អត្ថិ បរិចរេយ្យន្តិ អជខោហំ(១) តាត អរណិសហិតំ ភាសិយា តច្ឆិ អបេព្យវជាម អត្ថិ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ។ ឯកាហំ អត្ថិ អធិគច្ឆិ អរណិសហិតំ ទ្វិធា ផាលេសិ តិធា ផាលេសិ ចតុទ្ធា ផាលេសិ បញ្ចធា ផាលេសិ ឧសធា ផាលេសិ វីសតិធា(២) ផាលេសិ សកលិកំ អកាសិ សកលិកំ សកលិកំ ករិត្វា ឧទុក្ខលេ កោដេសិ ឧទុក្ខលេ កោដេត្វា មហាវាតេ ឱផុនិ អបេព្យវជាម អត្ថិ អធិគច្ឆេយ្យន្តិ ឯកាហំ អត្ថិ អធិ-គច្ឆិន្តិ ។ អជខោ តស្ស អត្ថិកស្ស ជដិលស្ស ឃតឧបោសិ យាវ ពាលោ អយំ ឆារកោ អព្យត្តោ កថញ្ហិ ធាម អយោនិសោ អត្ថិ គវេសិស្សតីតិ ។

១ ឱ. អបខោ អហំ ។ ម. អបព្វាហំ ។ ២ ឱ. ម. សតធា ។

ទារកនោះនិយាយថា បពិត្របិតា ខ្ញុំកំពុងតែខ្វល់ខ្វាយដោយការលេងក្នុង ទីនេះ ភ្លើងក៏រលត់ ខ្ញុំមានសេចក្ដីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បិតាបានផ្ដាំអាត្មាអញ យ៉ាងនេះថា នែបា ត្រូវឯងបម្រើភ្លើង នែបា ឯងកុំឲ្យភ្លើងរលត់ឡើយ បើដូនជាភ្លើងរបស់ឯងរលត់ កាំបិតនេះ ទសនេះ ឈើពិនួតភ្លើងនេះ ត្រូវឯងយកទៅបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើង (កុំខាន) បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញបង្កាត់ភ្លើង ហើយបម្រើភ្លើងចុះ បពិត្របិតា លំដាប់នោះឯង ខ្ញុំក៏យកកាំបិតប្រាសឈើពិនួត ដោយបំណងថា ធ្វើម្ដេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានភ្លើងអេះ ៗ ខ្ញុំក៏មិនបានភ្លើងសោះឡើយ ខ្ញុំក៏ពុះឈើពិនួតភ្លើង ជាពីរចំណែក បីចំណែក បួនចំណែក ប្រាំចំណែក ដប់ចំណែក ម្ភៃចំណែក ធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូចៗ លុះធ្វើឲ្យជាចំរៀកតូច ៗ រួចហើយ ក៏យកទៅបុកក្នុងត្បាល់ លុះបុកក្នុងត្បាល់ហើយ ក៏ពេយតាមខ្យល់ខ្លាំង ដោយបំណងថា ធ្វើម្ដេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងបានភ្លើង ខ្ញុំក៏មិនបានភ្លើងសោះ ៗ គ្រានោះឯង ជដិលជាអ្នកបម្រើភ្លើងនោះ មានសេចក្ដីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ទារកនេះ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនវៀងវៃមែន មិនសមបើនឹងស្វែងរកភ្លើង ដោយខុសទំនងសោះ ៗ

តស្ស បេក្ខមានស្ស អរណិសហិតំ គហេត្វា អគ្គឹ និព្វត្តេត្វា តំ ទារកំ ឯតទវោច ឯវំ ខោ តាត អគ្គិ និព្វត្តេតព្វោ ន ត្វេវ យថា ត្វំ ពាលោ អព្យត្តោ អយោនិសោ អគ្គឹ គវេសិស្សសីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ ពាលោ អព្យត្តោ អយោនិសោ បរលោកំ គវេសិស្សសិ[១] បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

(១៨៦) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ នេវាហំ សក្កោមិ[២] ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជិតុំ រាជាបិ មំ បសេនទិ កោសលោ ជានាតិ តិរោរាជានោបិ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។

---

១ ឱ គវេសសិ ។ ២ ឱ. សក្ខោមិ ។

កាលដែលទារកនោះកំពុងសម្លឹងមើល ជដិលនោះ ក៏ចាប់យកឈើពំទួតភ្លើង ហើយពួតឲ្យកើតភ្លើង រួចនិយាយនឹងទារកនោះ យ៉ាងនេះថា នែបា ភ្លើងគេត្រូវពួតឲ្យឆេះ យ៉ាងនេះ មិនមែនដូចជាបាឯង ជាមនុស្សឆោត មិនវាងវៃ ស្វែងរកភ្លើង ដោយខុសទំនងដូច្នោះទេ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ឯមហាបពិត្រក៏យ៉ាងនោះដែរ គឺជាមនុស្សខ្លៅ មិនវាងវៃ ស្វែងរកបរលោកដោយខុសទំនង បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះចេញ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរ កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

(១៥៦) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះ ក៏សមម្យ៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនអាច នឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញបានទេ ព្រោះថា ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្តី ពួកព្រះរាជាខាងក្រៅក្តី ដឹងច្បាស់នូវខ្ញុំថា ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ធ្លាប់មានវាទៈ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ។

សចាហំ ភោ កស្សប ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិ-និស្សជ្ជិស្សាមិ ភវិស្សន្តិ មេ វត្តារោ យាវ ពាលោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អព្យត្តោ ទុគ្គហិតគាហីតិ កោ-បេនបិ នំ ហរិស្សាមិ មក្ខេនបិ នំ ហរិស្សាមិ បឡាសេនបិ នំ ហរិស្សាមីតិ ។

(១៤៧) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ មហាសកដសត្ថោ សកដសហស្សំ បុរត្ថិមា ជនបទា បច្ឆិមំ ជនបទំ អគមាសិ ។ សោ យេន យេន គច្ឆតិ ខិប្បំយេវ បរិយាទិយតិ តិណំ កដ្ឋោទកំ ហរិតកបណ្ណំ[១] ។ តស្មិំ ខោ បន សត្ថេ ទ្វេ សត្ថវាហា អហេសុំ ឯកោ បញ្ចន្នំ សកដសតានំ ឯកោ បញ្ចន្នំ សកដសតានំ ។ អថខោ តេសំ សត្ថវាហានំ ឯតទហោសិ អយំ ខោ[២] មហាសកដសត្ថោ

---

១ ឱ. តិណកដ្ឋោទកំ ហរិតកវណ្ណំ ។ ២ ឱ. ខោ បន ។

បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញហើយ មុខជាអ្នកផងនឹងស្ដីឲ្យខ្ញុំថា ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនវាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្ដីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្ដីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ ។

(១៥៧) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្ដីនៃភាសិត ដោយពាក្យឧបមាបាន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានឈ្មួញរទេះច្រើន នាំរទេះប្រមាណ ១ ពាន់ បរចេញពីជនបទខាងកើត ទៅកាន់ជនបទខាងលិច ។ ពួកឈ្មួញរទេះនោះ ទៅក្នុងទីណា ៗ ស្មៅ ឧស ទឹក នឹងស្លឹកឈើខៀវខ្ចី ក្នុងទីនោះៗ ក៏ឆាប់អស់ទៅ ។ ក្នុងពួកឈ្មួញរទេះនោះឯង មាននាយឈ្មួញរទេះពីរនាក់ ម្នាក់មានរទេះ ៥០០ ម្នាក់ទៀតមានរទេះ ៥០០ ។ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះទាំងនោះ មានសេចក្ដីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា ពួកឈ្មួញរទេះនេះឯង

សកដសហស្សំ តេ មយំ យេន យេន គច្ឆាម ខិប្បមេវ បរិយាទិយតិ តិណំ កដ្ឋោទកំ ហរិតកបណ្ណំ យន្នូន មយំ ឥមំ សត្ថំ ទ្វិធា វិភជេយ្យាម ឯកតោ បញ្ច សកដសតានិ ឯកតោ បញ្ច សកដសតានីតិ ។ តេ តំ សត្ថំ ទ្វិធា វិភជឹសុ[១] ឯកតោ បញ្ច សកដសតានិ ឯកតោ បញ្ច សកដសតានិ ។ ឯកោ តាវ សត្ថវាហោ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច អារោបេត្វា សត្ថំ បយាបេសិ[២] ។ ទ្វីហតីហបយាតោ[៣] ខោ បន សោ សត្ថោ អទ្ទស បុរិសំ កាឡំ លោហិតក្ខិំ អាសន្នទ្ធកលាបំ[៤] កុមុទមាលិំ អល្លវត្ថំ អល្លកេសំ កទ្ទមមក្ខិតេហិ ចក្កេហិ ភទ្រេន រថេន[៥] បដិបថំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯតទវោច កុតោ ភោ អាគច្ឆសីតិ ។ អមុកម្ហា ជនបទាតិ ។ កុហឹ គមិស្សសីតិ ។

---

១ ម. វិភជេសុំ ។ ២ ឱ. បាយាបេសិ ។ ៣ ទ្វីហំ តីហំ បយាតោតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. អបនទ្ធកលាបំ កុមុទមាលី ។ ម. អសន្នទ្ធកលាបំ កុមុទមាលី ។ ៥ ឱ. គទ្រភរថេន ។

មានរទេះ ១ ពាន់ យើងទាំងឡាយទៅនៅកន្លែងណាៗ ស្មៅ ឧស ទឹក ទឹងស្ទឹកឈើខៀវខ្ចី កន្លែងនោះៗ ក៏ដាច់អស់ទៅណាស់ ៖ បើដូច្នោះ មានតែយើងកល់គ្នា ចែកពួកឈ្មួញរទេះនេះ ជាពីរចំណែក គឺ ១ ចំណែក ៥០០ រទេះ ១ ចំណែកទៀត ៥០០ រទេះ ។ នាយឈ្មួញទាំងនោះ ក៏បានចែកឈ្មួញរទេះនោះជាពីរចំណែកគឺ ១ ចំណែក ៥០០ រទេះ ១ ចំណែកទៀត ៥០០ រទេះ ។ នាយឈ្មួញរទេះម្នាក់ បានផ្ទុក ស្មៅ ឧស ទឹកជាច្រើន ហើយនាំគ្នាបររទេះតទៅ ។ កាលដែលពួកឈ្មួញរទេះនោះ បរចេញទៅអស់ពីរបីថ្ងៃ ក៏បានឃើញបុរសមានសម្បុរខ្មៅ មានភ្នែកក្រហម ចងបាច់កូនសរ ប្រដាប់ដោយផ្កាកុម្មុទ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក បររថដ៏ល្អ មានកង់ប្រឡាក់ដោយភក់ មកជួបគ្នានៅពាក់កណ្តាលផ្លូវ លុះឃើញហើយក៏សួរ ដូច្នេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមកពីទីណា ។ បុរសសម្បុរខ្មៅនោះ ឆ្លើយថា ខ្ញុំមកពីជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះក៏សួរទៀតថា អ្នកនឹងទៅកន្លែងណា ។

អមុកំ នាម ជនបទន្តិ ។ កច្ចិ ភោ បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោតិ[១] ។ ឯវំ ភោ[២] បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសិត្តោទកានិ វដុមានិ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច ឆឌ្ឌេថ ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុការេហិ សកដេហិ សីឃំ សីឃំ គច្ឆថ មា យោគ្គានិ កិលមិត្ថាតិ[៣] ។ អថខោ សោ សត្ថវាហោ សត្ថិកេ អាមន្តេសិ អយំ ភោ បុរិសោ ឯវមាហ បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសិត្តោទកានិ វដុមានិ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច ឆឌ្ឌេថ ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុការេហិ សកដេហិ សីឃំ សីឃំ គច្ឆថ មា យោគ្គានិ កិលមិត្ថាតិ ឆឌ្ឌេថ ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុការេហិ សកដេហិ សត្ថំ បយាបេថាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ សត្ថិកា

១ ម. អភិប្បវដ្ដោតិ ។ ២ ម. ឯវំ ខោ ភោ ។ ៣ ម. កិលមេថាតិ ។

បុរសនោះប្រាប់ថា ខ្ញុំទើបនឹងទៅជនបទឯណោះ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះសួរថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ៗ មានមហាមេឃបង្អុរភ្លៀងជោកជាំខ្លះដែរឬ ៗ បុរសនោះ ឆ្លើយប្រាប់ថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខៗ មានមហាមេឃ បង្អុរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវទាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានទាំងស្មៅ ឧស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចោលស្មៅ ឧស ទឹកចាស់ទាំងឡាយចេញទៅ ចូរបររទេះទាំងឡាយ ដែលមានបន្ទុកស្រាលៗ ទៅឆាប់ៗ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ៗ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះនោះ ប្រាប់ពួកឈ្មួញរទេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះ បាននិយាយ យ៉ាងនេះថា ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ៗ មានមហាមេឃបង្អុរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវទាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានទាំងស្មៅ ឧស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកទាំងឡាយចោលស្មៅ ឧស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបររទេះទាំងឡាយ មានបន្ទុកស្រាលៗ ទៅឆាប់ៗ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចោលស្មៅ ឧស ទឹកចាស់ទាំងឡាយចេញទៅ ចូរនាំគ្នាបររទេះទាំងឡាយ មានបន្ទុកស្រាល ៗ ទៅចុះ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះ

តស្ស សត្តាហស្ស បដិស្សុត្វា ឆឌ្ឌេត្វា បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុការេហិ សកដេហិ សត្ថំ បយាបេសុំ ។ តេ បឋមេបិ សត្ថាវាសេ ន អទ្ទសំសុ តិណំ វា កដ្ឋំ វា ឧទកំ វា ទុតិយេបិ សត្ថាវាសេ ។ តតិយេបិ សត្ថាវាសេ ។ ចតុត្ថេបិ សត្ថាវាសេ ។ បញ្ចមេបិ សត្ថាវាសេ ។ ឆដ្ឋេបិ សត្ថាវាសេ ។ សត្តមេបិ សត្ថាវាសេ ន អទ្ទសំសុ តិណំ វា កដ្ឋំ វា ឧទកំ វា សព្វេវ អនយព្យសនំ អាបជ្ជឹសុ យេវ ។ តស្មឹ សត្ថេ អហេសុំ មនុស្សា វា បសូ វា ។ សព្វេវ សោ យក្ខោ អមនុស្សោ ភក្ខេសិ ។ អដ្ឋិកានេវ សេសានិ(១) ។ យទា អញ្ញាសិ ទុតិយោ សត្ថវាហោ ពហុនិក្ខន្តកេ(២) ខោ ទានិ សោ សត្ថោតិ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច អារោបេត្វា សត្ថំ បយាបេសិ ។ ទ្វីហតីហបយាតោ ខោ បន សោ(៣) សត្ថោ អទ្ទស បុរិសំ កាឡំ លោហិតក្ខឹ អាសន្នទ្ធកលាបំ

១ ឱ. សេសេសិ ។ ២ ឱ. ម. ពហុនិក្ខន្តោ ។ ៣ ឱ. បនេសោ ។

ទាំងនោះ ទទួលពាក្យនាយឈ្មួញនេះនោះថា អើអញជំហរឹង ហើយ ក៏ចោលស្បៀង ទុស ទឹកចាស់ចេញ ហើយនាំគ្នាបររទេះ ដែលមានបន្ទុកស្រាល ៗ ទៅ ។ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ក៏មិនបានឃើញស្បៀង ទុស ឬទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះជាដំបូងផង ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះជាគំរប់ពីរផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៣ ផង ។ ក្នុងដំ-ណាក់ពួកឈ្មួញរទេះទី ៤ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះទី ៥ ផង ។ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះទី ៦ ផង ។ មិនបានឃើញស្បៀង ទុស ឬទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះទី ៧ ផង ហើយក៏ដល់នូវសេចក្តីវិនាសទាំងអស់គ្នា ។ ពួកមនុស្ស ឬពួកសត្វចិញ្ចឹម ក៏មានច្រើនក្នុងឈ្មួញរទេះនោះ ។ បុរសមានសម្បុរខ្មៅនោះ គឺជាយក្ស ជាអមនុស្ស(១) ក៏ស៊ីពួកមនុស្សនឹងសត្វចិញ្ចឹមទាំងអស់នោះ ។ នៅសល់តែឆ្អឹងទទេ ប៉ុណ្ណោះឯង ។ កាលណា នាយឈ្មួញរទេះ ទី ២ បានដឹងថា ឥឡូវនេះ ពួកឈ្មួញរទេះនោះ ចេញទៅយូរថ្ងៃហើយ ក៏ផ្ទុកស្បៀង ទុស ទឹកជាច្រើន នាំគ្នាបររទេះចេញទៅទៀត ។ លុះពួកឈ្មួញរទេះនោះ បរទៅអស់ពីរបីថ្ងៃ ក៏បានឃើញបុរសមានសម្បុរខ្មៅ មាននែត្រក្រហម ចងបាច់កូនសរ

---

១ អមនុស្ស ប្រែថា សត្វមានខ្លួនមិនដូចជាមនុស្ស ឬថា មិនមែនមនុស្ស ។

កុមុទមាលិំ អល្លវត្ថំ អល្លកេសំ កទ្ទមមក្ខិតេហិ ចក្កេហិ ភទ្រេន រថេន បដិបថំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯតទវោច កុតោ ភោ អាគច្ឆសីតិ ។ អមុកម្ហា(១) ជនបទាតិ ។ កុហឹ គមិស្សសីតិ ។ អមុកំ នាម ជនបទន្តិ ។ កច្ចិ ភោ បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោតិ ។ ឯវំ ភោ បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសិត្តោទកានិ វដុមានិ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច ឆឌ្ឌេថ ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុភារេហិ សកដេហិ សីឃំ សីឃំ គច្ឆថ មា យោគ្គានិ កិលមេត្ថាតិ ។ អថខោ សោ សត្ថវាហោ សត្ថិកេ អាមន្តេសិ អយំ ភោ បុរិសោ ឯវមាហ បុរតោ កន្តារេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ អាសិត្តោទកានិ វដុមានិ ពហុំ តិណញ្ច កដ្ឋញ្ច ឧទកញ្ច ឆឌ្ឌេថ ភោ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ លហុភារេហិ សកដេហិ សីឃំ

១ អមុកម្ហាតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

ប្រដាប់ដោយផ្កាកុមុទ មានសំពត់ទទឹក មានសក់ទទឹក កំពុងបររទេះដ៏ល្អ មានកង់ប្រឡាក់ដោយភក់ មកជួបគ្នានៅពាក់កណ្តាលផ្លូវ លុះឃើញហើយក៏សួរ យ៉ាងនេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមកពីទីណា ។ បុរសសម្បុរខ្មៅនោះ ឆ្លើយថា ខ្ញុំមកពីជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះសួរថា អ្នកនឹងទៅកន្លែងទីណា ។ បុរសនោះប្រាប់ថា ខ្ញុំនឹងទៅជនបទឯណោះ ។ ពួកឈ្មួញរទេះសួរថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ផ្លូវលំបាកខាងមុខ ៗ មានមហាមេឃ បង្អុរភ្លៀងជោកជាំខ្លះដែរឬ ។ បុរសនោះឆ្លើយប្រាប់ថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ក្នុងផ្លូវលំបាកខាងមុខ ៗ មានមហាមេឃ បង្អុរភ្លៀងជោកជាំផ្លូវទាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានទាំងស្មៅ អុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចោលស្មៅ អុស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបរតែរទេះទាំងឡាយ ដែលមានបន្ទុកស្រាល ៗ ទៅឆាប់ ៗ ចុះ កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ។ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះនោះ ក៏បានប្រាប់ពួកឈ្មួញរទេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះបាននិយាយ យ៉ាងនេះថា ក្នុងផ្លូវលំបាកខាងមុខៗ មានមហាមេឃ បង្អុរភ្លៀងជោកជាំ ផ្លូវទាំងឡាយ មានទឹកពេញពាស មានទាំងស្មៅ អុស ទឹកជាច្រើន នែអ្នកដ៏ចំរើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ ចោលស្មៅ អុស ទឹកចាស់ចេញទៅ ចូរបរតែរទេះទាំងឡាយ មានបន្ទុកស្រាល ៗ ទៅឲ្យឆាប់ ៗ ចុះ

សីឃំ គច្ឆថ មា យោគ្គានិ កិលមិត្ថាតិ អយំ ភោ បុរិសោ នេវ អម្ហាកំ មិត្តោ ន(១) ញាតិសាលោហិតោ កថំ មយំ ឥមស្ស សទ្ធាយ គមិស្សាម ន ភោ(២) ឆឌ្ឌេតព្វានិ បុរាណានិ តិណានិ កដ្ឋានិ ឧទកានិ ។ យថាភតេន(៣) ភណ្ឌេន សត្ថំ បយាបេថ ន វោ(៤) បុរាណំ ឆឌ្ឌេស្សាមាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ សត្ថិកា តស្ស សត្ថវាហស្ស បដិស្សុត្វា យថាភតេន ភណ្ឌេន សត្ថំ បយាបេសុំ ។ តេ បឋមេបិ សត្ថវាសេ ន អទ្ទសំសុ តិណំ វា កដ្ឋំ វា ឧទកំ វា ទុតិយេបិ សត្ថវាសេ ។ តតិយេបិ សត្ថវាសេ ។ ចតុត្ថេបិ សត្ថវាសេ ។ បញ្ចមេបិ សត្ថវាសេ ។ ឆដ្ឋេបិ សត្ថវាសេ ។ សត្តមេបិ សត្ថវាសេ ន អទ្ទសំសុ តិណំ វា កដ្ឋំ វា ឧទកំ វា តញ្ច សត្ថំ អទ្ទសំសុ

---

១ ឱ. នបិ ។ ២ ឱ. ខោ ។ ម. តេ ។ ៣ ឱ. យថាភតេន ។ ម. យថាគតេន ។ ៤ ឱ. ភោ ។

កុំឲ្យពួកគោលំបាកឡើយ ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បុរសនេះ មិនមែនជាមិត្រ មិនមែនជាញាតិសាលោហិតរបស់យើងទេ យើងនឹងទៅដោយជឿពាក្យបុរសនេះ ដូចម្តេចបាន អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវបោលស្បៀង ខុស ទឹកចាស់ឡើយ ៗ ចូរអ្នកទាំងឡាយ នាំគ្នាបររទេះទៅ យកទាំងរបស់ដែលបានផ្ទុកមកហើយ យើងកុំបោលរបស់ចាស់យើងឡើយ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ទទួលពាក្យនាយឈ្មួញរទេះនោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏នាំគ្នាបររទេះទៅ យកទាំងរបស់ដែលបានផ្ទុកមកហើយនោះ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ក៏មិនបានឃើញស្បៀង ខុស ទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ជាដំបូងផង ៗ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ២ ផង ៗ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៣ ផង ៗ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៤ ផង ៗ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៥ ផង ៗ ក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៦ ផង ៗ មិនបានឃើញស្បៀង ខុស ឬទឹកក្នុងដំណាក់ពួកឈ្មួញរទេះ ទី ៧ ផង បានឃើញតែពួកឈ្មួញរទេះនោះ ដែលដល់នូវសេចក្តី

អនយព្យសនំ អាបន្នំយេវ ។ តស្មិំ សត្ថេ អហេសុំ មនុស្សា វា បសូ វា ។ តេសព្វេ អដ្ឋិកានេវ អវសិំសុ ។ តេន យក្ខេន អមនុស្សេន ភក្ខិតា[1] ។ អថខោ សោ សត្ថវាហោ សត្ថិកោ អាមន្តេសិ អយំ ខោ ភោ សោ សត្ថោ អនយព្យសនំ អាបន្នោ យថា តំ តេន ពាលេន សត្ថវាហេន បរិណាយកេន ។ តេនហិ ភោ យានម្ហាកំ សត្ថេ អប្បសារានិ បណិយានិ តានិ ឆឌ្ឌេត្វា យានិ ឥមស្មិំ សត្ថេ មហាសារានិ បណិយានិ តានិ អាទិយថាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ តេ សត្ថិកា តស្ស សត្ថវាហស្ស បដិស្សុត្វា យានិ សកស្មិំ សត្ថេ អប្បសារានិ បណិយានិ តានិ ឆឌ្ឌេត្វា យានិ តស្មិំ សត្ថេ មហាសារានិ បណិយានិ តានិ អាទិយិត្វា សោត្ថិនា តំ កន្តារំ និត្ថរិំសុ យថា តំ បណ្ឌិតេន សត្ថវាហេន បរិណាយកេន ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ

---

១. ភក្ខិតាន់ ។

វិនាសប៉ុណ្ណោះ ៗ ពួកមនុស្ស ឬសត្វចិញ្ចឹម ក៏មានច្រើន ក្នុងពួកឈ្មួញរទេះនោះ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ បានឃើញតែឆ្អឹងមនុស្សនឹងសត្វចិញ្ចឹមទាំងនោះ ៗ ឯបុរសមានសម្បុរខ្មៅនោះ គឺជាយក្ស ជាអមនុស្ស បានស៊ីមនុស្សនឹងសត្វចិញ្ចឹមនោះ (អស់ទៅ) ៗ លំដាប់នោះឯង នាយឈ្មួញរទេះនោះ បានប្រាប់ពួកឈ្មួញរទេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើន ពួកឈ្មួញរទេះនោះឯង ដែលដល់នូវសេចក្តីវិនាស ព្រោះតែនាយឈ្មួញរទេះជាបរិនាយក ជាមនុស្សល្ងង់នោះ ៗ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ ទ្រព្យរបស់ទាំងឡាយណា ក្នុងពួករទេះរបស់យើង ជារបស់មានថ្លៃតិច ចូរអ្នកទាំងឡាយ បោលទ្រព្យរបស់ទាំងនោះចេញ ហើយយកតែរបស់ទាំងឡាយ ដែលមានថ្លៃច្រើន ក្នុងពួករទេះនេះចុះ ៗ ពួកឈ្មួញរទេះទាំងនោះ ទទួលពាក្យរបស់នាយឈ្មួញរទេះថា អើអ្នកដ៏ចំរើន ហើយក៏បោលទ្រព្យរបស់ទាំងឡាយ ដែលមានថ្លៃតិច ក្នុងពួករទេះខ្លួន ហើយយកតែទ្រព្យរបស់ ដែលមានថ្លៃច្រើន ក្នុងពួករទេះនោះ រួចខ្លួនផុតអំពីផ្លូវលំបាកនោះ បានដោយសួស្តី ព្រោះតែនាយឈ្មួញរទេះ ជាបរិនាយកនោះឯង ជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ ។ ពេព្រាជញ្ញ:

ពាលោ អព្យត្តោ អនយព្យសនំ អាបជ្ជិស្សសិ អយោនិសោ បរលោកំ គវេសន្តោ សេយ្យថាបិ សោ បុរិសោ(១) សត្ថវាហោ យេបិ តវ(២) សោតព្វំ សទ្ធាតព្វំ(៣) មញ្ញិស្សន្តិ តេបិ អនយព្យសនំ អាបជ្ជិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ តេ សត្ថិកា បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

(១៤៨) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថ ខោ នេវាហំ សក្កោមិ(៤) ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជិតុំ រាជាបិ មំ បសេនទិ កោសលោ ជានាតិ(៥) តិរោរាជានោបិ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ សចាហំ ភោ កស្សប ឥមំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជិស្សាមិ ភវិស្សន្តិ មេ វត្តារោ

១ ម. បុរិមោ ។ ២ ម. តេ ។ ៣ ឱ. ម. សទ្ទហាតព្វំ ។ ៤ ឱ. សយ្ហាមិ ។ ៥ ឱ. ជានាតីតិ ។

មហាបពិត្រ ក៏យ៉ាងនោះឯង ជាបុគ្គលខ្លៅ មិនវាងវៃ ស្វែងរកបរលោក ដោយខុសទំនង គង់នឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចបុរស ជានាយឈ្មួញរទេះនោះ មួយទៀត ពួកជនណា សំគាល់នូវពាក្យរបស់មហាបពិត្រថា ជាពាក្យគួរស្តាប់ គួរជឿ ជនទាំងនោះ មុខជានឹងដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដូចពួកឈ្មួញរទេះនោះ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុះចេញ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុះចេញ ទិដ្ឋិអាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរអង្វែង កុំបីមានដល់មហាបពិត្រឡើយ ។

(១៩៨) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏សមម្យ៉ាងដែរហើយ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនអាចនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញបានទេ ព្រោះថា ស្តេចបសេនទិកោសលក្តី ពួកស្តេចខាងក្រៅក្តី ដឹងច្បាស់នូវខ្ញុំថា ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ជាប់មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកផង ស្តីឲ្យខ្ញុំថា

យាវ ពាលោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អព្យត្តោ ទុគ្គហិត-គាហីតិ កោបេនបិ នំ ហរិស្សាមិ មក្ខេនបិ នំ ហរិស្សាមិ បឡាសេនបិ នំ ហរិស្សាមីតិ ។

(៤៥៩) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ សូករ-បោសកោ បុរិសោ សកម្ហា គាមា អញ្ញំ គាមំ អគមាសិ តត្ថ អទ្ទស បហូតំ សុក្ខំ គូថំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ អយំ ខោ បហូតោ[១] សុក្ខគូថោ ឆឌ្ឌិតោ មម សូករានំ ភក្ខោ[២] យន្នូ-នាហំ ឥតោ សុក្ខគូថំ ហារេយ្យន្តិ ។ សោ ឧត្តរាសង្គំ បត្ថរិត្វា បហូតំ សុក្ខគូថំ អាកិរិត្វា[៣] ភណ្ឌិកំ ពន្ធិត្វា សីសេ ឧច្ចារោបេត្វា អគមាសិ ។ តស្ស អន្តរាមគ្គេ មហាអកាលមេឃោ បាវស្សិ ។ សោ

១ ឱ. អយំ មេ ពហុកោ ។ ម. អយំ ខោ ពហុកោ ។ ២ ឱ. មមញ្ច សូករភត្តំ ។ ម. មម ច សូករភត្តំ ។ ៣ ឱ. អាហរិត្វា ។

ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ហៅពេញថាមនុស្សខ្លៅ មិនវាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជានឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ ។

[១៨៩] ថ្វាយព្រះរាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានបុរសម្នាក់ ជាអ្នកចិញ្ចឹមជ្រូក បានចេញពីស្រុករបស់ខ្លួន ទៅកាន់ស្រុកដទៃ ក៏បានឃើញលាមកក្រៀមច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ។ លុះបុរសនោះឃើញហើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា គេចោលលាមកក្រៀមនេះច្រើនណាស់ លាមកក្រៀមនេះ ត្រូវជាចំណីជ្រូកទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញ គួរតែអាត្មាអញយកលាមកក្រៀមពីទីនេះទៅ ។ បុរសនោះក៏លាសំពត់បង់ក ហើយគើបលាមកក្រៀមជាច្រើនវេចជាបង្វេច លើកទូលលើក្បាលហើយដើរទៅ ។ កាលបុរសនោះដើរទៅដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវ មហាមេឃក៏បង្អោរភ្លៀងខុសកាល ។ បុរសនោះប្រឡាក់

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ យាវ អគ្គឡា គូថេន មក្ខិតោ គូថភារំ អាទាយ អគមាសិ ។ តមេនំ មនុស្សា ទិស្វា ឯវមាហំសុ កច្ចិ នោ ត្វំ ភណេ ឧម្មត្តោ កច្ចិ នុ វិចេតោ(១) កថញ្ហិ នាម ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ យាវ អគ្គឡា គូថេន មក្ខិតោ គូថភារំ ហរិស្សសីតិ(២) ។ តុម្ហេ ខ្វេត្ថ(៣) ភណេ ឧម្មត្តា តុម្ហេ វិចេតា(៤) តថា ហិ បន មេ សូករភត្តន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ គូថភារិកូបមោ(៥) មញ្ញេ បដិភាសិ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

---

១ ឱ. កច្ចិ វេចេតោ ។ ម. កច្ចិ វិចេតោ ។ ២ ហរិស្សសីតិ បាឋេន ភវិតព្វំ ។ ៣ ឱ. ខ្វេត្ថ ។ ៤ ឱ. វេចេតា ។ ៥ ឱ. គូថហារិកូបមោ ។

លាមក ដកបដល់ចុងក្រចក ក៏នៅតែទូលទ្រទូលលាមកដែលកំពុងហូរ-ហៀរធ្លាក់សស្រាក់ដើរទៅ ៗ មនុស្សទាំងឡាយ ឃើញបុរសនោះហើយ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា នែវ៉ើយ ឯងជាមនុស្សឆ្កួតទេឬអ្វី ឯងជាមនុស្សលលាឬអ្វី មិនសមបើឯងប្រឡាក់ ដោយលាមកដល់ចុងក្រចក ហើយនៅតែទូលទ្រទូលលាមក ដែលកំពុងហូរហៀរធ្លាក់សស្រាក់សោះឡើយ ៗ បុរសនោះឆ្លើយថា នែវ៉ើយ បណ្តាយើងទាំងឡាយនុ៎ះ អ្នករាល់គ្នាទេតើ ជាមនុស្សឆ្កួត អ្នករាល់គ្នាទេតើ ជាមនុស្សលលា បានជាអញថា ដូច្នោះ ព្រោះថាលាមកនេះ ជាបាយជ្រូករបស់អញ ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ ឯមហាបពិត្រទុកដូចជាបុរសអ្នកទូលទ្រទូលលាមកយ៉ាងនោះដែរ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិដ៏លាមក (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រឡើយ ៗ

(១៦០) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថ-ខោ នេវាហំ សក្កោមិ(១) ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិ-និស្សជ្ជិតុំ រាជាបិ មំ បសេនទិ កោសលោ ជានាតិ(២) តិរោរាជានោបិ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ សចាហំ ភោ កស្សប ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិ-និស្សជ្ជិស្សាមិ ភវិស្សន្តិ មេ វត្តារោ យាវ ពាលោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អព្យត្តោ ទុគ្គហិតគាហីតិ កោបេ-នបិ នំ ហរិស្សាមិ មក្ខេនបិ នំ ហរិស្សាមិ បឡា-សេនបិ នំ ហរិស្សាមីតិ ។

(១៦១) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបីធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ ទ្វេ អក្ខធុត្តា អក្ខេហិ ទិព្វឹសុ ។ ឯកោ អក្ខធុត្តោ អាគតាគតំ កលឹ គិល-តិ ។ អទ្ទសា(៣) ខោ ទុតិយោ អក្ខធុត្តោ តំ អក្ខធុត្តំ

---

១ ឱ. សប្កោមិ ។ ២ ឱ. ជានាតីតិ ។ ៣ ម. អទ្ទស ។

(១៦០) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ពោលយ៉ាងនេះក៏សមដែរហើយ តែខ្ញុំនៅតែមិនអាចលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញបានទេ (ព្រោះ) ស្តេចបសេនទិកោសលក្តី ពួកស្តេចខាងក្រៅក្តី តែងជ្រាបនូវខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ធ្លាប់មានវាទៈ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វល្អ ធ្វើអាក្រក់ មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកផង ស្តីឲ្យខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈនេះ ហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនឈ្លាសវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំមុខជាត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ ៗ

(១៦១) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិត ដោយឧបមាបាន ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានអ្នកលេងបាសកា ពីរនាក់ បានលេងល្បែងបាសកា ៗ អ្នកលេងបាសកាម្នាក់ តែងលេបកូនបាសកាដែលចាញ់ ដែលបានមកដល់ខ្លួន ៗ ៗ អ្នកលេងបាសកា ជាគំរប់ពីរ បានឃើញ នូវអ្នកលេងបាសកានោះ

អាគតាគតំ កលឹ គិលន្តំ ទិស្វា តំ អក្ខធុត្តំ ឯតទវោច ត្វំ ខោ សម្ម ឯកន្តិកេន ជិនាសិ ទេហិ មេ សម្ម អក្ខេ បជោហិស្សាមីតិ(១) ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ សោ អក្ខធុត្តោ តស្ស អក្ខធុត្តស្ស អក្ខេ បាទាសិ ។ អថខោ សោ អក្ខធុត្តោ អក្ខេ វិសេន បរិភាវេត្វា តំ អក្ខធុត្តំ ឯតទវោច ឯហិ ខោ សម្ម អក្ខេហិ ទិព្វិស្សាមាតិ ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ សោ អក្ខធុត្តោ តស្ស អក្ខធុត្តស្ស បច្ចស្សោសិ ។ ទុតិយម្បិ(២) ខោ តេ អក្ខធុត្តា អក្ខេហិ ទិព្វឹសុ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ អក្ខធុត្តោ អាគតាគតំ កលឹ គិលតិ ។ អទ្ទសា ខោ ទុតិយោ អក្ខធុត្តោ តំ អក្ខធុត្តំ ទុតិយម្បិ អាគតាគតំ កលឹ គិលន្តំ ទិស្វា តំ អក្ខធុត្តំ ឯតទវោច

១ ម. ឯវំ ។ បជោហិស្សាមីតិឥតិ បន ជាបេន ភវិតព្វំ ។ ២ ឱ. ម. ទុតិយំបិ ។

កំពុងលេបកូនបាសកាដែលចាញ់ ដែលបានមកដល់ខ្លួន ៗ លុះឃើញ ហើយក៏និយាយនឹងអ្នកលេងបាសកានោះ យ៉ាងនេះថា នែសំឡាញ់ អ្នកឯងចេះតែឈ្នះយើងជាដរាប នែសំឡាញ់ ចូរអ្នកឯងឲ្យបាសកាមកយើងចុះ យើងនឹងធ្វើការបូជាសិន ៗ អ្នកលេងបាសកានោះនិយាយថា អើសំឡាញ់ ហើយក៏បានប្រគល់បាសកាទាំងឡាយ ដល់អ្នកលេងបាសកា (ដែលសុំ) នោះ ៗ គ្រានោះ អ្នកលេងបាសកា (ដែលចាញ់) នោះ យកថ្នាំពិស ប្រឡាក់កូនបាសកាទាំងឡាយ ហើយនិយាយនឹងអ្នកលេងបាសកា (វៀច) នោះ យ៉ាងនេះថា នែសំឡាញ់ អ្នកចូរមក យើងនឹងលេងបាសកា (ទៀត) ៗ អ្នកលេងបាសកា (វៀច) នោះទទួលពាក្យអ្នកលេងបាសកានោះថា អើសំឡាញ់ ៗ អ្នកលេងបាសកាទាំងនោះ បានលេងបាសកាលើកទីពីរទៀត ៗ អ្នកលេងបាសកា (វៀច) នោះ នៅតែលេបកូនបាសកាដែលចាញ់ ដែលបានមកដល់ខ្លួនៗ គង់លើកទីពីរទៀត ៗ អ្នកលេងបាសកាជាគំរប់ពីរ បានឃើញអ្នកលេងបាសកា (វៀច) នោះ កំពុងលេបកូនបាសកាដែលចាញ់ ដែលបានមកដល់ខ្លួនៗ គង់លើកទីពីរទៀត លុះឃើញហើយ ក៏និយាយនឹងអ្នកលេងបាសកានោះ យ៉ាងនេះថា

(១៦២) លិត្តំ បរមេន តេជសា
គិលមក្ខំ បុរិសោ ន ពុជ្ឈតិ
គិលរេ(១) បាបធុត្ត កបណ(២)
តេ កដុកំ ភវិស្សតីតិ ។

(១៦៣) ឯវមេវ ខោ ត្វំ រាជញ្ញ អក្ខធុត្តកូបមោ មញ្ញេ បដិភាសិ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

(១៦៤) កិញ្ចាបិ ភវំ កស្សបោ ឯវមាហ អថខោ នេវាហំ សក្កោមិ(៣) ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជិតុំ រាជាបិ មំ បសេនទិ កោសលោ ជានាតិ តិរោរាជានោបិ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ សចាហំ ភោ កស្សប ឥទំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជិស្សាមិ ភវិស្សន្តិ មេ វត្តារោ យាវ

---

១ ម. គិលិរេ ។ ២ ឱ. គិលបាបធុត្តក បច្ឆា ។ ម. បាបធុត្តក បច្ឆា ។ ៣ ឱ. សយ្ហាមិ ។

(១៦២) បុរសអ្នកលេបនូវកូនបាសកា ដែលគេលាប
ដោយថ្នាំពិស ដ៏ក្តៀវក្លាបំផុត ក៏នៅតែមិនដឹងខ្លួន ធម្មតា
អ្នកលេងវៀចអាក្រក់ ជាអ្នកកំសត់ តែងលេប (កូនបា-
សកា) សេចក្តីក្តៅក្រហាយ នឹងមានដល់អ្នកឯង ។

(១៦៣) ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ មហាបពិត្រ ទុកដូចជា
អ្នកលេងបាសកា យ៉ាងនោះដែរ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់
ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់
នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិអាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង កុំបីមាន ដល់មហាបពិត្រ
ឡើយ ។

(១៦៤) ព្រះកស្សបដ៏ចំរើន និយាយយ៉ាងនេះក៏សមដែរហើយ
តែខ្ញុំមិនអាចនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញទេ (ព្រោះ) ស្តេចបសេនទិ-
កោសលក្តី ពួកស្តេចខាងក្រៅក្តី សឹងតែជ្រាបនូវខ្ញុំថា ស្តេចបាយាសិ-
រាជញ្ញៈ ធ្លាប់មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន
ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើ
ល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន បើ
ខ្ញុំនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នេះចេញ មុខជានឹងមានអ្នកផង ស្តីឲ្យខ្ញុំថា ស្តេច

ពាលោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អព្យត្តោ ទុគ្គហិតគាហីតិ កោបេនបិ នំ ហរិស្សាមិ មក្ខេនបិ នំ ហរិស្សាមិ បឡាសេនបិ នំ ហរិស្សាមីតិ ។

(១៦៨) តេនហិ រាជញ្ញ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ ភូតបុព្វំ រាជញ្ញ អញ្ញតរោ ជនបទេ[១] វុដ្ឋាសិ ។ អថខោ សហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ អាយាម សម្ម យេន សោ ជនបទោ តេនុបសង្កមិស្សាម អប្បេវនាមេត្ថ កិញ្ចិ ធនំ អធិគច្ឆេយ្យាមាតិ ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ សហាយកោ សហាយកស្ស បច្ចស្សោសិ ។ តេ យេន សោ ជនបទោ យេន អញ្ញតរំ គាមបដ្ឋំ[២] តេនុបសង្កមឹសុ តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតំ សាណំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា សហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ ឥទំ ខោ សម្ម បហូតំ សាណំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ សម្ម ត្វញ្ច សាណភារំ ពន្ធ អហញ្ច សាណភារំ ពន្ធិស្សាមិ ឧភោ

១ ឱ. ម. ជនបទោ ។ ២ ឱ. គាមបទ្ទំ ។ ម. គាមបដ្ដំ ។

បាយាសិរាជញ្ញៈហៅពេញជាមនុស្សខ្លៅ មិនវាងវៃ ប្រកាន់តែសេចក្តីខុស ដូច្នេះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីក្រោធខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយសេចក្តីលុបគុណខ្លះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ប្រកាន់ទិដ្ឋិនោះវិញ ដោយការប្រឡងវាសនាខ្លះ ៗ

[១៦៩] ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ បើដូច្នោះ អាត្មាភាព នឹងធ្វើសេចក្តីឧបមា ថ្វាយមហាបពិត្រ ពួកវិញ្ញូបុរសខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ កាលពីព្រេងនាយមក មានបុរសមួយនាក់នៅក្នុងជនបទ ៗ គ្រានោះឯង បុរសជាសំឡាញ់ បានបបួលបុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ មក យើងនឹងទៅកាន់ជនបទនោះ ក្រែងជួនជាយើងបានទ្រព្យបន្តិចបន្តួច ក្នុងជនបទនោះ ៗ បុរសជាសំឡាញ់ បានទទួលពាក្យបុរសជាសំឡាញ់ថា អើសំឡាញ់ ៗ បុរសទាំងពីរនាក់នោះ បានចូលតម្រង់ទៅកាន់ស្រុកមួយ ដែលគេបោះបង់ចោល នៅក្នុងជនបទនោះ ក៏បានឃើញសម្បកធ្មៃជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ៗ លុះបុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយក៏ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ សម្បកធ្មៃជាច្រើននេះគេចោលហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ ចូរឯងចងសម្បកធ្មៃមួយបាច់ ឯអញក៏ចងសម្បកធ្មៃមួយបាច់ដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងនាំយក

សាណភារំ អាទាយ គមិស្សាមាតិ ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ សហាយកោ សហាយកស្ស បដិស្សុត្វា សាណភារំ ពន្ធិ[១] ។ តេ ឧភោ សាណភារំ អាទាយ យេន អញ្ញតរំ គាមបដ្ឋំ[២] តេនុបសង្កមឹសុ តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតំ សាណសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា សហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ យស្ស ខោ សម្ម អត្ថាយ ឥច្ឆេយ្យាម សាណំ ឥទំ បហូតំ សាណសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ សម្ម ត្វញ្ច សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហញ្ច សាណភារំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ ឧភោ សាណសុត្តភារំ អាទាយ គមិស្សាមាតិ ។ អយំ ខោ មេ សម្ម សាណភារោ ទូរាភតោ ច[៣] សុសន្នទ្ធោ ច អលំ មេ តំ បជានាហីតិ ។ អថខោ សោ សហាយកោ សាណភារំ ឆឌ្ឌេត្វា

---

១ ម. ពន្ធិត្វា ។ ២ ឱ. គាមបទ្ធំ ។ ៣ ឱ. ម. ទុរាភតោ ប ។

បាច់សម្បកធ្មៃទៅ ៗ បុរសជាសំឡាញ់ទទួលពាក្យបុរសជាសំឡាញ់ ថា អើសំឡាញ់ ហើយក៏ចងសម្បកធ្មៃជាបាច់ ៗ បុរសទាំងពីរនាក់ នោះបាននាំយកបាច់សម្បកធ្មៃ ដើរចូលទៅកាន់ស្រុកមួយ ដែលគេចេញ ចោល ក៏បានឃើញសរសៃធ្មៃជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ៗ លុះ បុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយ ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកធ្មៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សរសៃធ្មៃណា ឥឡូវនេះ សរសៃធ្មៃនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯង ចូរចោលបាច់សម្បកធ្មៃទៅ ឯខ្ញុំក៏នឹងចោលបាច់សម្បកធ្មៃដែរ យើងទាំងពីរនាក់ នឹងនាំយកបាច់សរសៃធ្មៃនេះទៅវិញ ៗ សំឡាញ់ ម្នាក់ និយាយថា នែសំឡាញ់ បាច់សម្បកធ្មៃនេះឯង ខ្ញុំបាននាំយក មកពីទីឆ្ងាយផង បានទាំងចងត្រឹមត្រូវផង របស់នោះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកចូរដឹងចុះ ៗ លំដាប់នោះ បុរសជាសំឡាញ់នោះ ចោលបាច់សម្បកធ្មៃ

សាណសុត្តភារំ អាទិយិ ។ តេ យេន អញ្ញតរំ គាម-
បដ្ឋំ តេនុបសង្កមឹសុ តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតា
សាណិយោ ឆឌ្ឌិតា ។ ទិស្វា សហាយកោ សហា-
យកំ អាមន្តេសិ យស្ស ខោ សម្ម អត្ថាយ
ឥច្ឆេយ្យាម សាណំ វា សាណសុត្តំ វា ឥមា
បហូតា សាណិយោ ឆឌ្ឌិតា តេនហិ សម្ម
ត្វញ្ច សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហញ្ច សាណ-
សុត្តភារំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ ឧភោ សាណិភារំ អាទាយ
គមិស្សាមាតិ ។ អយំ ខោ មេ សម្ម សាណភារោ
ទុរាភតោ ច សុសន្នទ្ធោ ច អលំ មេ ត្វំ
បជានាហីតិ ។ អថខោ សោ សហាយកោ
សាណសុត្តភារំ ឆឌ្ឌេត្វា សាណភារំ អាទិយិ ។
តេ យេន អញ្ញតរំ គាមបដ្ឋំ តេនុបសង្កមឹសុ
តត្ថ អទ្ទសំសុ បហូតំ ខោមំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា
បហូតំ ខោមសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា បហូតំ ខោមទុស្សំ
ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា បហូតំ កប្បាសំ ឆឌ្ឌិតំ ។

ហើយកាន់យកបាច់សរសៃធ្មៃវិញ ៗ សំឡាញ់ទាំងពីរនាក់នោះ បានចូលទៅដល់ស្រុកមួយ ដែលគេចេញចោល ក៏បានឃើញសំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃធ្មៃជាច្រើន ដែលគេចោល ក្នុងទីនោះ ៗ លុះបុរសជាសំឡាញ់ឃើញហើយ ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកធ្មៃក្តី សរសៃធ្មៃក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់សំពត់ធ្មៃណា ឥឡូវនេះ សំពត់ដែលគេត្បាញ អំពីសរសៃធ្មៃនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចោលបាច់សម្បកធ្មៃទៅ ឯខ្ញុំនឹងចោលបាច់សរសៃធ្មៃដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងនាំយកផាប់សំពត់ធ្មៃនេះទៅវិញ ៗ សំឡាញ់ម្នាក់និយាយថា នែសំឡាញ់ បាច់សម្បកធ្មៃនេះឯង ខ្ញុំបាននាំមកពីទីឆ្ងាយផង បានទាំងចងត្រឹមត្រូវផង របស់នោះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកចូរដឹងចុះ ៗ ឯបុរសជាសំឡាញ់នោះ ក៏ចោលបាច់សរសៃធ្មៃចេញ ហើយប្រមូលយកផាប់សំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃធ្មៃវិញ ៗ អ្នកទាំងពីរនោះ បានចូលទៅដល់ស្រុកមួយទៀត ដែលគេចេញចោល ហើយបានឃើញសម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលក្នុងទីនោះ ៗ ឃើញសរសៃសម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញសំពត់សម្បកឈើជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញកប្បាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ

ទិស្វា ពហុំ កប្បាសិកសុត្តំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ កប្បាសិកទុស្សំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ អយសំ(១) ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ លោហំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ តិបុំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ សិសំ(២) ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ សជ្ឈុំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា ពហុំ សុវណ្ណំ ឆឌ្ឌិតំ ។ ទិស្វា សហាយកោ សហាយកំ អាមន្តេសិ យស្ស ខោ សម្ម អត្ថាយ ឥច្ឆេយ្យាម សាណំ ច សាណសុត្តំ ច សាណិយោ ច ខោមំ ច ខោមសុត្តំ ច ខោមទុស្សំ ច កប្បាសំ ច កប្បាសិកសុត្តំ ច កប្បាសិកទុស្សំ ច អយសំ ច លោហំ ច តិបុំ ច សិសំ ច សជ្ឈុំ ច ឥទំ ពហុំ សុវណ្ណំ ឆឌ្ឌិតំ តេនហិ សម្ម ត្វញ្ច សាណភារំ ឆឌ្ឌេហិ អហញ្ច សជ្ឈុភារំ ឆឌ្ឌេស្សាមិ ឧភោ សុវណ្ណភារំ អាទាយ គមិស្សាមាតិ អយំ ខោ មេ សម្ម សាណភារោ ទុរាភតោ ច

១ ឱ. ម. អយំ ។ ២ ឱ. ម. សីសំ ។

ឃើញសរសៃកប្បាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញសំពត់ធ្វើពីកប្បាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញដែកជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញទង់ដែងជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញសំណប៉ាហាំងជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញសំណកក់ជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញប្រាក់ជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ ឃើញមាសជាច្រើន ដែលគេចោលហើយ ៗ លុះបុរសជាសំឡាញ់ម្នាក់ឃើញហើយ ក៏ប្រាប់បុរសជាសំឡាញ់ថា នែសំឡាញ់ យើងត្រូវការសម្បកធ្មៃក្តី សរសៃធ្មៃក្តី សំពត់ដែលគេត្បាញពីសរសៃធ្មៃក្តី សម្បកឈើក្តី សរសៃសម្បកឈើក្តី សំពត់សម្បកឈើក្តី កប្បាសក្តី សរសៃកប្បាសក្តី សំពត់ដែលគេធ្វើពីសរសៃកប្បាសក្តី ដែកក្តី ទង់ដែងក្តី សំណប៉ាហាំងក្តី សំណកក់ក្តី ប្រាក់ក្តី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មាសណា ឥឡូវមាសនេះ គេចោលគរគោកស្រាប់ហើយ នែសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចោលបាច់សម្បកធ្មៃទៅ ឯខ្ញុំនឹងចោលបង្វិចប្រាក់ដែរ យើងទាំងពីរនាក់នឹងយកបង្វិចមាសទៅវិញ ៗ សំឡាញ់ម្នាក់និយាយថា នែសំឡាញ់ បាច់សម្បកធ្មៃនេះឯង ខ្ញុំបានជានាំយកមកពីទីឆ្ងាយផង

សុសន្នទ្ធោ ច អលំ មេ ត្វំ បជានាហីតិ ។ អថខោ សោ(១) សហាយកោ សណ្ណភារំ ឆឌ្ឌេត្វា សុវណ្ណភារំ អាទិយិ ។ តេ យេន សកោ គាមោ តេនុបសង្កមឹសុ ។ តត្ថ យោ សោ សហាយកោ សាណភារំ អាទាយ អគមាសិ តស្ស នេវ មាតាបិតរោ អភិនន្ទឹសុ ន បុត្តទារា អភិនន្ទឹសុ ន មិត្តាមច្ចា អភិនន្ទឹសុ ន ច តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ អធិគច្ឆិ ។ យោ បន សោ សហាយកោ សុវណ្ណភារំ អាទាយ អគមាសិ តស្ស មាតាបិតរោ(២) អភិនន្ទឹសុ បុត្តទារាបិ អភិនន្ទឹសុ មិត្តាមច្ចាបិ អភិនន្ទឹសុ តតោនិទានញ្ច សុខំ សោមនស្សំ អធិគច្ឆិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ សាណភារិកូបមោ មញ្ញេ បដិភាសិ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ បដិនិស្សជ្ជេតំ រាជញ្ញ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ មា តេ អហោសិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។

១ ឱ. អយំ បាឋោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. មាតាបិតរោបិ ។

បានតាំងចិត្តត្រឹមត្រូវផង របស់នេះគួរដល់ខ្ញុំហើយ អ្នកឯងចូរដឹងចុះ ។ លំដាប់នោះ បុរសជាសំឡាញ់នោះ ចោលបង្វេចប្រាក់ចេញ ហើយយកបង្វេចមាសទៅ ។ បុរសទាំងពីរនាក់នោះ បានវិលចូលទៅដល់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញ ។ បណ្តាបុរសទាំងពីរនាក់នោះ បុរសជាសំឡាញ់ណា ដែលនាំយកបាច់សម្បកធ្មៃទៅ មាតាបិតារបស់បុរសជាសំឡាញ់នោះ មិនត្រេកអរសោះ ទាំងបុត្រភរិយាក៏មិនត្រេកអរ ទាំងពួកមិត្រអាមាត្យក៏មិនត្រេកអរ បុរសនោះត្រឡប់ជាមិនបានសេចក្តីសុខ សោមនស្ស ព្រោះតែសម្បកធ្មៃនោះជាហេតុ ។ ចំណែកឯបុរសជាសំឡាញ់ណា បាននាំយកបង្វេចមាសទៅ មាតាបិតារបស់បុរសជាសំឡាញ់នោះ ក៏ត្រេកអរ ទាំងបុត្រភរិយាក៏ត្រេកអរ ទាំងពួកមិត្រអាមាត្យក៏ត្រេកអរ បុរសនោះក៏បានសេចក្តីសុខ សោមនស្ស ព្រោះមាសនោះជាហេតុ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ មហាបពិត្រ ក៏ប្រហែលដូចជាបុរសអ្នកស្ពាយសម្បកធ្មៃ យ៉ាងនោះឯង បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ បពិត្ររាជញ្ញៈ សូមមហាបពិត្រ លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះចេញ ទិដ្ឋិដ៏អាក្រក់ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលជាយូរអង្វែង កុំបីមាន ដល់ព្រះអង្គឡើយ ។

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ បាយាសិរាជញ្ញស្ស ឧបាសកត្តទេសនា

[១៦៦] បុរិមេន ចាហំ(១) ឱបម្មេន ភោតោ កស្សបស្ស អត្តមនោ អភិរទ្ធោ អបិ ចាហំ ឥមានិ វិចិត្រានិ បញ្ហបដិភានានិ(២) សោតុកាមោ ឯវាហំ ភវន្តំ កស្សបំ បច្ចនីកំ កាតព្វំ អមញ្ញិស្សំ(៣) អភិក្កន្តំ ភោ កស្សប អភិក្កន្តំ ភោ កស្សប សេយ្យថាបិ ភោ កស្សប និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវំ ភោតា កស្សបេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភោ កស្សប(៤) តំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ(៥) ភវំ កស្សបោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គតំ ឥច្ឆាមិ ចាហំ ភោ កស្សប មហាយញ្ញំ យជិតុំ

១ ឱ. បុរិមេនេវាហំ ។ ម. បុរិមេនេវ អហំ ។ ២ ឱ. បញ្ហប្បដិភានានិ ។ ៣ ឱ. បច្ចនីកាតព្វំ អមញ្ញិស្សំ ។ ម. បច្ចនីកំ កាតព្វំ អមញ្ញិស្សំ ។ ៤ ឱ. ម. កស្សប តំ ។ ៥ ឱ. ឧបាសកម្មំ ។

(១៦៦) ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានបន្ទូលថា ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរជ្រះថ្លាហើយ ដោយសារសេចក្តីឧបមា របស់ព្រះកស្សប ដ៏ចំរើន តាំងពីដម្បូងមកម៉្លេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ស្តាប់បញ្ហាបដិភាណវិចិត្រនេះទៀត បានជាខ្ញុំធ្វើជាប្រកាន់ខ្លួន ឲ្យទាស់ខុសគ្នា នឹងព្រះកស្សបដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ភាសិតរបស់លោកម្ចាស់ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ភាសិតរបស់លោកម្ចាស់ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះកស្សប បានសំដែងដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ (ក៏ច្បាស់ណាស់) គួរទាដូចជាគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ឬក៏ដូចជាមនុស្សប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាមនុស្សកាន់ប្រទីបទ្រោលបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា ពួកមនុស្សមានចក្ខុនឹងមើលឃើញនូវរូបទាំងឡាយបាន បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ខ្ញុំនេះសូមដល់នូវព្រះគោតម ដ៏មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណៈ ស្មើដោយជីវិត បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន មិនតែប៉ុណ្ណោះទេ ខ្ញុំត្រូវការនឹងបូជាមហាយញ្ញ

អនុសាសតុ មំ តំ កស្សបោ យំ មម អស្ស(១) ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ យថារូបេ ខោ រាជញ្ញ យញ្ញេ គាវោ វា ហញ្ញន្តិ អជេឡកា វា ហញ្ញន្តិ កុក្កុដសូករា វា ហញ្ញន្តិ វិវិធា វា បាណា សង្ឃាតំ អាបជ្ជន្តិ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋី មិច្ឆាសង្កប្បា មិច្ឆាវាចា មិច្ឆា-កម្មន្តា មិច្ឆាអាជីវា មិច្ឆាវាយាមា មិច្ឆាសតី មិច្ឆាសមាធី ។ ឯវរូបោ ខោ រាជញ្ញ យញ្ញោ(២) ន មហប្ផលោ ហោតិ ន មហានិសំសោ ន មហា-ជុតិកោ ន មហាវិប្ផារោ ។ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ កស្សកោ ពីជនង្គលំ អាទាយ វនំ បវិសេយ្យ សោ តត្ថ ទុក្ខេត្តេ ទុព្ភូមេ(៣) អវិហតខាណុកណ្ដកេ(៤) ពីជានិ បតិដ្ឋាបេយ្យ ខណ្ឌានិ បូតីនិ វាតា-តបហតានិ អសារទានិ អសុខសយិតានិ ទេវោ ច ន កាលេន កាលំ សម្មាធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ(៥)

---

១ ឱ. មមំ អស្ស ។ ម. មមស្ស ។ ២ ឱ. យញ្ញោ នាម ។ ៣ ទុព្ភូមេតិ វា បាឋោ។ ៤ ឱ. អវិហតខានុកេ ។ ម. អវិហតខាណុកណ្ដកេ ។ ៥ ម. អនុប្បវេច្ឆេយ្យ ។

សូមព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំផង ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខ អស់កាលជាយូរអង្វែងដល់ខ្ញុំ ។ ថ្វាយព្រះពរាជញ្ញៈ ពួកមនុស្សសម្លាប់គោទាំងឡាយក្ដី សម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយក្ដី សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយក្ដី ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេងៗ ដល់នូវសេចក្ដីវិនាសក្ដី ទាំងឯបដិគ្គាហកៈ (អ្នកទទួល) ក៏ជាអ្នកយល់ឃើញខុស មានសេចក្ដីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មានការងារខុស មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានសេចក្ដីព្យាយាមខុស មានសតិខុស មានសមាធិខុស ក្នុងយញ្ញវិធីមានសភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង មិនមានផលច្រើនទេ មិនមានអានិសង្សច្រើនទេ មិនមានសេចក្ដីរុងរឿងធំដុំទេ មិនមានគុណផ្សាយទៅច្រើនទេ ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ប្រៀបដូចអ្នកភ្ជួរ នាំយកពូជនឹងនង្គ័លចូលទៅព្រៃ អ្នកនោះយកពូជទាំងឡាយដែលបែកធ្លាយ ស្អុយ ត្រូវខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃបៀតបៀន ជាពូជមិនបានដាក់ត្រាប់ មិនបានហាលឲ្យស្ងួត ទៅព្រោះក្នុងស្រែមិនល្អនោះ មានទីមិនស្មើ មិនបានគាស់រំលើងនូវជង្គត់នឹងបន្លាចេញ ទាំងភ្លៀងសោតក៏មិនបង្អោរ នូវធារទឹកដោយល្អ តាមកាលដ៏គួរ បុះពូជទាំងឡាយ

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ កស្សកូបមា

អបិ នុ តានិ ពីជានិ វុឌ្ឍឹ វិរុឡ្ហឹ[១] វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុំ កស្សកោ វា វិបុលំ ផលំ[២] អធិ-គច្ឆេយ្យាតិ ។ ន ឯវំ[៣] ភោ កស្សប ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ យថារូបេ យញ្ញេ គាវោ វា ហញ្ញន្តិ អជេឡកា វា ហញ្ញន្តិ កុក្កុដសូករា វា ហញ្ញន្តិ វិវិធា វា បាណា សង្ឃាតំ អាបជ្ជន្តិ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋី មិច្ឆាសង្កប្បា មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មន្តា មិច្ឆាអាជីវា មិច្ឆាវាយាមា មិច្ឆាសតី មិច្ឆាសមាធី ។ ឯវរូបោ ខោ រាជញ្ញ យញ្ញោ ន មហប្ផលោ ហោតិ ន មហានិសំសោ ន មហាជុតិកោ ន មហាវិប្ផារោ ។ យថារូបេ ច ខោ រាជញ្ញ យញ្ញេ នេវ គាវោ ហញ្ញន្តិ ន អជេឡកា ហញ្ញន្តិ ន កុក្កុដសូករា ហញ្ញន្តិ ន វិវិធា បាណា សង្ឃាតំ អាបជ្ជន្តិ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ សម្មាទិដ្ឋី សម្មាសង្កប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តា

---

១ ឱ. ម. វិរូឡ្ហឹ ។ ២ ឱ. វិបុលផលំ ។ ៣ ឱ. នោ ហិទំ ។

នោះ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន លូតលាស់ ដុសដាលល្អឡើងបានដែរ ឬទេ អ្នកភ្ជួរសោត ត្រូវបានផលបរិបូណ៌ដែរឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ការនេះនឹងប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះ មិនបានទេ ៗ ថ្វាយព្រះពរ រាជញ្ញ: ពួកមនុស្សសម្លាប់គោទាំងឡាយក្តី សម្លាប់ពពែនឹងចៀមក្តី សម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកក្តី ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ៗ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្តី ទាំងបដិគ្គាហកៈ ក៏សុទ្ធតែជាអ្នកយល់ខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មានការងារខុស មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានសេចក្តីព្យាយាមខុស មានសតិខុស មានសមាធិខុស ក្នុងយញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងណា ៗ បពិត្ររាជញ្ញ: យញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង មិនមានផលច្រើនទេ មិនមានអានិសង្សច្រើនទេ មិនមានសេចក្តីរុងរឿងធំធុំទេ ជាយញ្ញវិធីមិនមានគុណ ផ្សាយទៅច្រើនទេ ៗ បពិត្ររាជញ្ញ: (ប្រសិនបើ) ពួកជនមិនសម្លាប់គោទាំងឡាយ មិនសម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ មិនសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយ ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ៗ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស ទាំងពួកបដិគ្គាហកៈសោត ក៏មានសេចក្តីយល់ត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ

សម្មាអាជីវា សម្មាវាយាមា សម្មាសតី សម្មាសមាធី ។ ឯវរូបោ ខោ រាជញ្ញ យញ្ញោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ មហាជុតិកោ មហាវិប្ផារោ ។ សេយ្យថាបិ រាជញ្ញ កស្សកោ ពីជនង្គលំ អាទាយ វនំ បវិសេយ្យ សោ តត្ថ សុក្ខេត្តេ សុភុម្មេ សុវិហតខាណុកកណ្ដកេ[1] ពីជានិ បតិដ្ឋាបេយ្យ អខណ្ឌានិ អបូតីនិ អវាតាតបហតានិ សារទានិ សុខសយិតានិ ទេវោ ច កាលេន កាលំ សម្មាធារំ អនុប្បវេច្ឆេយ្យ អបិ នុ តានិ ពីជានិ វុឌ្ឍឹ វិរុឡ្ហឹ វេបុល្លំ អាបជ្ជេយ្យុំ កស្សកោ វា វិបុលំ ផលំ អធិគច្ឆេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភោ កស្សប ។ ឯវមេវ ខោ រាជញ្ញ យថារូបេ យញ្ញេ នេវ គាវោ ហញ្ញន្តិ ន អជេឡកា ហញ្ញន្តិ ន កុក្កុដសូករា ហញ្ញន្តិ ន វិវិធា បាណា សង្ឃាតំ អាបជ្ជន្តិ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ សម្មាទិដ្ឋី សម្មាសង្កប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តា

---

១ ឱ. សុក្ខេត្តេ សុភូមេ សុវិហតខាណុកេ ។ ប. . . . សុវិហតខាណុកណ្ដកេ ។

មានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានសេចក្តីព្យាយាមត្រូវ មានសតិត្រូវ មានសមាធិត្រូវ ក្នុងយញ្ញវិធី មានសភាពយ៉ាងណា ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ យញ្ញ-វិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានសេចក្តីរុងរឿងធំដុំ ជាយញ្ញវិធីមានគុណផ្សាយទៅច្រើន ។ បពិត្ររាជញ្ញៈ ប្រៀបដូចជាអ្នកភ្ជួរ នាំយកពូជនឹងនង្គ័លចូលទៅព្រៃ អ្នកនោះយកពូជទាំងឡាយ ដែលមិនបែកធ្លាយ មិនស្អុយ មិនត្រូវខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃបៀតបៀន ជាពូជដាក់គ្រាប់ គេហាលស្ងួត ទៅព្រោះក្នុងស្រែដ៏ល្អនោះ មានទីរាបស្មើ គេបានកាប់គាស់យកដង្គត់នឹងបន្លាចេញ ដោយល្អ ទាំងភ្លៀងក៏បង្អុរនូវធារទឹកដោយល្អតាមកាលគួរ ចុះពូជទាំងឡាយនោះនឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើនឡើង លូតលាស់ ដុសដាលបានឬទេ ទាំងអ្នកភ្ជួរសោតត្រូវបានផលបរិបូណ៌ដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះកស្សបដ៏ចំរើន ការនេះប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនោះបាន ។ ថ្វាយព្រះពររាជញ្ញៈ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចពួកជន មិនសម្លាប់គោទាំងឡាយ មិនសម្លាប់ពពែនឹងចៀមទាំងឡាយ មិនសម្លាប់មាន់នឹងជ្រូកទាំងឡាយ ពួកសត្វមានជីវិតផ្សេង ៗ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាស ទាំងពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏មានសេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ

សម្មាអាជីវា សម្មាវាយាមា សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ ឯវរូបោ ខោ រាជញ្ញ យញ្ញោ មហប្ផលោ ហោតិ មហានិសំសោ មហាជុតិកោ មហាវិប្ផារោតិ ។

(១៦៧) អថខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ ទានំ បដ្ឋបេសិ សមណព្រាហ្មណកបណទ្ធិកវណិព្វកយាចកានំ ។ តស្មឹ ខោ បន ទានេ ឯវរូបំ ភោជនំ ទីយតិ កណាជកំ(១) ពិលង្គទុតិយំ ចោរកានិ(២) ច វត្ថានិ គុឡវាលកានិ ។ តស្មឹ ខោ បន ទានេ ឧត្តរោ នាម មាណវោ វាវដោ(៣) អហោសិ ។ សោ ទានំ ទត្វា ឯវមនុទ្ទិសតិ ឥមិនា(៤) ទានេន បាយាសឹ រាជញ្ញមេវ(៥) ឥមស្មឹ លោកេ សមាគច្ឆំ(៦) មា បរស្មិន្តិ ។ អស្សោសិ ខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឧត្តរោ កិរ មាណវោ ទានំ ទត្វា ឯវមនុទ្ទិសតិ ឥមិនា ទានេន បាយាសឹ រាជញ្ញមេវ ឥមស្មឹ លោកេ សមាគច្ឆំ មា បរស្មិន្តិ ។ អថខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ ឧត្តរំ មាណវំ អាមន្តាបេត្វា

១ កណាជកន្តិ ភិ បាឋោ ។ ២ ឱ. ថេរកានិ ។ ម. ធោរកានិ ។ ៣ ឱ. វ្យាវដោ ។ ៤ ម. ឥមិនាហំ ។ ៥ ឱ. បាយាសិរាជញ្ញមេវ ។ ៦ ឱ. សមាគញ្ឆី ។

មានការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ មានសេចក្ដីព្យាយាមត្រូវ មានសតិត្រូវ មានសមាធិត្រូវ ក្នុងយញ្ញវិធី មានភាពយ៉ាងណា ៗ បពិត្ររាជញ្ញៈ យញ្ញ-វិធី មានសភាពយ៉ាងនោះឯង ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន មានសេចក្ដីរុងរឿងធំធុំ ផាយញ្ញវិធីមានគុណផ្សាយទៅច្រើន ។

(១៦៧) គ្រានោះឯង ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈ បានផ្ដើមដំកល់ទានចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ មនុស្សកំសត់ អ្នកដើរផ្លូវ អ្នកពណ៌នាគុណនឹងយាចកទាំងឡាយ ៗ ក្នុងទាននោះឯង ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈតែងឲ្យភោជនមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺបាយបុងអង្ករ មានជ្រក់ជាគំរប់ពីរ នឹងសំពត់សាច់គគ្រាតមានជាយដ៏គ្រាស់ ៗ ឯក្នុងការឲ្យនោះ មានមាណពម្នាក់ ឈ្មោះឧត្តរៈ ជាអ្នកចាត់ចែងទាន ឧត្តរមាណពនោះ ឲ្យទាន ហើយឧទ្ទិសយ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈតែក្នុងលោកនេះប៉ុះ សូមកុំឲ្យជួប ទៅក្នុងលោកខាងមុខទៀតឡើយ ៗ ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈ បានឮដំណឹងថា ឧត្តរមាណពឲ្យទានហើយ ក៏ឧទ្ទិស យ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈ តែក្នុងលោកនេះ សូមកុំឲ្យជួបក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ៗ ទើបព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ត្រាស់ឲ្យហៅឧត្តរមាណពមក

ឯតទវោច សច្ចំ កិរ ត្វំ តាត ឧត្តរ ទានំ ទត្វា ឯវ-
មនុទ្ទិសសិ ឥមិនា ទានេន បាយាសឹ រាជញ្ញមេវ ឥ-
មស្មឹ លោកេ សមាគច្ឆឹ មា បរស្មិន្តិ ។ ឯវំ ភោ(១) ។
កស្មា(២) បន ត្វំ តាត ឧត្តរ ទានំ ទត្វា ឯវមនុទ្ទិសសិ
ឥមិនា ទានេន ។ បេ ។ មា បរស្មិន្តិ ននុ មយំ តាត
ឧត្តរ បុញ្ញត្ថិកា ទានស្សេវ ផលំ បាដិកង្ខិនោតិ ។
ភោតោ ខោ(៣) ទានេ ឯវរូបំ ភោជនំ ទីយតិ កា-
ណាជកំ ពិលង្គទុតិយំ ភវំ បាទាបិ ន ឥច្ឆេយ្យ
សម្ផុសិតុំ(៤) កុតោ ភុញ្ជិតុំ ឱរកានិ ច វត្ថានិ គុឡវា-
លកានិ(៥) ភវំ បាទាបិ ន ឥច្ឆេយ្យ សម្ផុសិតុំ កុតោ
បរិទហិតុំ ភវំ ខោ បនម្ហាកំ(៦) បិយោ មនាបោ

---

១ ឱ. ឯវំ ភោត ។ ២ ឱ. កិស្ស ។ ៣ ឱ. ខោ បន ។ ៤ ឱ. ផុបិតុំ ។ ម. សំផុសិតុំ ។ ៥ ឱ. គូឡ្យភិលកានិ យានិ ។ ម. គុឡ្យាលកានិ យានិ ។ ៦ ឱ. បនស្មាកំ ។

ហើយមានព្រះឱង្ការ យ៉ានេះថា នែបាឧត្តរៈ ឮថា អ្នកឯងឲ្យទានតាំងពួងហើយ តែងឧទ្ទិស យ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបនឹងស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ តែក្នុងលោកនេះ សូមកុំឲ្យជួបក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ដូច្នេះមែនឬ ។ ឧត្តរមាណពក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះករុណាវិសេស ។ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានព្រះឱង្ការសួរថា នែបាឧត្តរៈ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកឲ្យទានហើយ ឧទ្ទិស យ៉ាងនេះថា ដោយការឲ្យទាននេះ ។ បេ ។ សូមកុំឲ្យជួបទៅក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ដូច្នេះ នែបា ឧត្តរៈ យើងមានសេចក្តីត្រូវការដោយបុណ្យ មានសេចក្តីសង្ឃឹមយកផល របស់ទានប៉ុណ្ណោះ ដោយពិត ។ ឧត្តរមាណព ក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គតែងឲ្យកោជនមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងទានរបស់ព្រះអង្គនោះឯង គឺបាយបុងអង្ករមាខជ្រក់ជាគំរប់ពីរ សូម្បីតែព្រះអង្គក៏មិនសព្វព្រះហឫទ័យប៉ះពាល់ ដោយព្រះបាទផង តើនឹងសោយដូចម្តេចកើតមួយទៀត សំពត់មានសាច់គគ្រាត មានជាយដ៏ក្រាស់ សូម្បីតែព្រះអង្គក៏មិនសព្វព្រះហឫទ័យប៉ះពាល់ ដោយព្រះបាទផង តើនឹងទ្រង់ដូចម្តេចកើតបំណែកខាងព្រះអង្គ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

កថំ មយំ បិយំ មនាបំ អមនាបេន សំយោជេមាតិ ។ តេនហិ ត្វំ តាត ឧត្តរ យាទិសាហំ ភោជនំ ភុញ្ជាមិ តាទិសំ ភោជនំ បដ្ឋបេហិ យាទិសានិ ចាហំ វត្ថានិ បរិទហាមិ តាទិសានិ ច វត្ថានិ បដ្ឋបេហីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ ឧត្តរោ មាណវោ បាយាសិរាជញ្ញស្ស(១) បដិស្សុត្វា យាទិសំ ភោជនំ បាយាសិ រាជញ្ញោ ភុញ្ជតិ តាទិសំ ភោជនំ បដ្ឋបេសិ យាទិសានិ ច វត្ថានិ បាយាសិ រាជញ្ញោ បរិទហតិ តាទិសានិ ច វត្ថានិ បដ្ឋបេសិ ។ អថខោ បាយាសិ រាជញ្ញោ អសក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា អសហត្ថា ទានំ ទត្វា អចិត្តិកតំ ទានំ ទត្វា អបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិ សុញ្ញំ សេរីសកំ វិមានំ(២) ។ យោ បនេតស្ស(៣) ទានេ វាវដោ អហោសិ ឧត្តរោ នាម មាណវោ សោ សក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា សហត្ថា ទានំ ទត្វា ចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា

១ បាយាសិស្ស រាជញ្ញស្សាតិ បាឋេន ភវិតព្វំ ។ ២ ឱ. សេរីសកំ វិមានំ ។ ៣ ឱ. ម. យោ បន តស្ស ។

តែខ្ញុំព្រះអង្គទឹងយករបស់ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ទៅលាយបម្រុះ ដោយតែមិនជាទីគាប់ចិត្ត ដូចម្ដេចបាន ៗ ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ មានព្រះឧង្ការថា ម្នាលឧត្តរៈ បើដូច្នោះ យើងធ្លាប់បរិភោគភោជន យ៉ាងណា ចូរអ្នកឯងតាក់តែងភោជន យ៉ាងនោះចុះ មួយទៀតយើងធ្លាប់ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ យ៉ាងណា ចូរអ្នកឯងតាក់តែងសំពត់ យ៉ាងនោះចុះ ៗ ឧត្តរមាណព ទទួលព្រះឧង្ការ នៃព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈថា ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏តាក់តែងភោជនដូចជាភោជនដែលស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈតែងសោយ មួយទៀត តាក់តែងសំពត់ ដូចជាព្រះពស្ត្រដែលស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈតែងទ្រង់ ៗ គ្រានោះឯង ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយព្រះហស្តព្រះអង្គឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណភាព ក៏ចូលទៅកើតជាមួយទឹងពួកទេវតាជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈ ក្នុងសេរីសកវិមាន[១]ជាវិមានស្ងាត់សូន្យតែឯង ៗ ចំណែកខាងឧត្តរមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទានរបស់ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈនុ៎ះ បានឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយផ្ចិតផ្ចង់

---

១ អដ្ឋកថា ថា វិមាននោះជាវិមានព្រាក់ មានដើមប្រេសធំ១ ដុះនៅប្របទ្វារវិមាននោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបលោកហៅថា សេរីសកវិមាន ៗ

អនបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជិ ទេវានំ តាវត្តិំសានំ សហព្យតំ ។

[១៦៨] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា គវម្បតិ[1] អភិក្ខណំ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ ទិវាវិហារំ គច្ឆតិ ។ អថខោ បាយាសិទេវបុត្តោ យេនាយស្មា គវម្បតិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ គវម្បតឹ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតំ ខោ បាយាសិទេវបុត្តំ អាយស្មា គវម្បតិ ឯតទវោច កោសិ ត្វំ អាវុសោតិ ។ អហំ ភន្តេ បាយាសិ រាជញ្ញោតិ ។ ត្វំ អាវុសោ ឯវំទិដ្ឋិកោ អហោសិ ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ ។ សច្ចាហំ ភន្តេ ឯវំទិដ្ឋិកោ អហោសឹ

១ ម. គវំបតិ ។

ឲ្យមានដោយមិនបានបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាលទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។

[១៦៨] ជួនសម័យនោះឯង ព្រះគវម្បតិដ៏មានអាយុ និមន្តទៅកាន់សេរីសកវិមាន ដែលជាវិមានស្ងាត់ ដើម្បីទៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ តែរឿយៗ ។ គ្រានោះឯង បាយាសិទេវបុត្រ ក៏បានចូលទៅរកព្រះគវម្បតិដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះគវម្បតិដ៏មានអាយុ ហើយឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបាយាសិទេវបុត្រ ឋិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះគវម្បតិដ៏មានអាយុ បានសួរដូច្នេះថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកជាអ្វី ។ បាយាសិទេវបុត្រតបថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំជាស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ។ ព្រះគវម្បតិសួរថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ ក្រែងអ្នកធ្លាប់យល់ឃើញ យ៉ាងនេះថា លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះ ដូច្នេះឬ ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញ យ៉ាងនេះថា

ឥតិបិ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោតិ អបិចាហំ អយ្យេន កុមារកស្សបេន ឯតស្មា បាបកា ទិដ្ឋិគតា វិវេចិតោតិ ។ យោ បន តេ អាវុសោ ទានេ ព្យាវដោ អហោសិ ឧត្តរោ នាម មាណវោ សោ កុហឹ ឧបបន្នោតិ ។ យោ មេ ភន្តេ ទានេ ព្យាវដោ អហោសិ ឧត្តរោ នាម មាណវោ សោ សក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា សហត្ថា ទានំ ទត្វា ចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អនបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សហព្យតំ អហំ បន ភន្តេ អសក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា អសហត្ថា ទានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
រណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
បន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ តេនហិ ភន្តេ គវម្បតិ

លោកដទៃមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ផលវិបាករបស់កម្ម ទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន ដោយហេតុនេះពិត មែន តែចួនគ្រោះល្អបានលោកម្ចាស់ព្រះនាមកុមារកស្សប បានដោះខ្ញុំឲ្យ រួចចាកទិដ្ឋិអាក្រក់នុ៎ះហើយ ។ នែអ្នកដ៏មានអាយុ ចុះចំណែងឧត្តរមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទានរបស់អ្នកនោះ តើទៅកើតក្នុងទីណា ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ឧត្តរមាណពដែលជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងទានរបស់ខ្ញុំ បានឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយមិនបានបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណភាពទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចំណែកខាងខ្ញុំឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណភាពមក ក៏បានមកកើតក្នុងសេរីសកវិមាន ជាវិមានស្ងាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតាក្នុងជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈ បពិត្រព្រះគវម្បតិដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ (ដល់)

មនុស្សលោកំ គន្ត្វា ឯវមារោចេហិ សក្កច្ចំ ទានំ ទេថ សហត្ថា ទានំ ទេថ ចិត្តីកតំ ទានំ ទេថ អនបវិទ្ធំ ទានំ ទេថ បាយាសិ រាជញ្ញោ អសក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា អសហត្ថា ទានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ យោ បន តស្ស ទានេ ព្យាវដោ អហោសិ ឧត្តរោ នាម មាណវោ សោ សក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា សហត្ថា ទានំ ទត្វា ចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អនបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា គវម្បតិ មនុស្សលោកំ អាគន្ត្វា ឯវមារោចេសិ សក្កច្ចំ ទានំ ទេថ សហត្ថា ទានំ ទេថ ចិត្តីកតំ ទានំ ទេថ អនបវិទ្ធំ ទានំ ទេថ បាយាសិ រាជញ្ញោ អសក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា អសហត្ថា ទានំ ទត្វា អចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កាយស្ស ភេទា

លោកម្ចាស់និមន្តទៅឯមនុស្សលោកវិញ សូមប្រាប់អស់ទាំងពួកមនុស្ស យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យទានដោយគោរព ចូរឲ្យទាន ដោយដៃខ្លួនឯង ចូរឲ្យទានដោយផ្ចិតផ្ចង់ ចូរឲ្យទានដោយមិនបោះឲ្យ (ជៀត) ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈ ឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិន បានឲ្យដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសេរីសក. វិមានស្ងាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់ចាតុមហារាជិកៈទៅហើយ ចំណែក ឯឧត្តរមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទាន របស់ស្ដេចបាយាសិរាជញ្ញៈនោះ បានឲ្យទាន ដោយគោរព ឲ្យទាន ដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទាន ដោយ ផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទាន ដោយមិនបានបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់ អំពីមរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតមានក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹង ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សទៅហើយ ។ គ្រានោះឯង ព្រះគវម្បតិដ៏មានអាយុ ត្រឡប់មកមនុស្សលោកវិញ ហើយបានប្រាប់ (អស់ទាំងពួកមនុស្ស) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យទានដោយគោរព ចូរឲ្យទានដោយដៃ ខ្លួនឯង ចូរឲ្យទានដោយផ្ចិតផ្ចង់ ចូរឲ្យទានដោយមិនបោះឲ្យ (ជៀត) ស្ដេច បាយាសិរាជញ្ញៈ បានឲ្យទានដោយមិនគោរព ឲ្យទានមិនបានឲ្យដោយ ដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយមិនផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយបោះឲ្យ លុះបែក

បរម្មរណា ចាតុម្មហារាជិកានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប-
បន្នោ សុញ្ញំ សេរីសកវិមានំ ។ យោ បន តស្ស
ទានេ ព្យាវដោ អហោសិ ឧត្តរោ នាម មាណវោ
សោ សក្កច្ចំ ទានំ ទត្វា សហត្ថា ទានំ ទត្វា
ចិត្តីកតំ ទានំ ទត្វា អនបវិទ្ធំ ទានំ ទត្វា កា-
យស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ
ឧបបន្នោ ទេវានំ តាវតឹសានំ សហព្យតន្តិ ។

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ(១) ។

តស្សុទ្ទានំ(២)

អបទានំ និទានញ្ច(៣)
និព្វានញ្ច សុទស្សនំ
ជនវសភគោវិន្ទំ
សមយំ សក្កបញ្ហកំ(៤)
សតិបដ្ឋានបាយាសិ
មហាវគ្គោតិ វុច្ចតិ(៥) ។

---

១ ខ. បាយាសិសុត្តន្តំ និដ្ឋិតំ ។ មហាវគ្គោ ។ ម. បាយាសិសុត្តន្តំ ទសមំ ។ ២ ខ. ម. តស្សុទ្ទានន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. មហាបទាននិទានំ ។ ៤ ខ. សក្កមេវ ច ។ ៥ ខ. សតិបដ្ឋានបាយាសិ មហាវគ្គស្ស សង្គហោ ។ ម. មហាសតិបដ្ឋានញ្ច បាយាសិ ទសមំ ភវេ ។

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ឧទ្ទានគាថា

ធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណភាពទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសេរីសកវិមានស្ងាត់ ជាមួយនឹងពួកទេវតា ជាន់ចាតុម្មហារាជិកៈទៅហើយ ចំណែកខាងឧត្តរមាណព ជាអ្នកចាត់ចែងក្នុងទាន របស់ស្តេចបាយាសិរាជញ្ញៈនោះ បានឲ្យទានដោយគោរព ឲ្យទានដោយដៃខ្លួនឯង ឲ្យទានដោយផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យទានដោយមិនបោះឲ្យ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណភាពទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងឋានសុគតិសួគ៌ទេវលោក ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សទៅហើយ ។

ចប់ បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី១០ ។

ឧទ្ទាននៃមហាវគ្គនោះ គឺ

មហាបទានសូត្រ ១ មហានិទានសូត្រ ១ មហាបរិនិព្វានសូត្រ ១ មហាសុទស្សនសូត្រ ១ ជនវសភសូត្រ ១ មហាគោវិន្ទសូត្រ ១ មហាសមយសូត្រ ១ សក្កបញ្ហសូត្រ ១ មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ១ បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ១ (ទាំង ១០ សូត្រនេះ) លោកឲ្យឈ្មោះថា មហាវគ្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃនិកាយស្ស

បត្ថោ ភាគោ

មហាវគ្គោ

មហាសុទស្សនសុត្តំ បត្ថំ

		អង្កេ
មហាសុទស្សនសុត្តេ បឋមភាណវារំ	កុសាវតីរាជធានីកថា	៣
	ចក្ករតនស្ស បាតុភាវកថា . . .	៧
	ហត្ថិរតនស្ស បាតុភាវកថា . .	៩
	មណិរតនស្ស បាតុភាវកថា . .	១១
	គហបតិរតនស្ស បាតុភាវកថា . .	១៣
	ចតុរិទ្ធិកថា	១៥
	មហាសុទស្សនបរិវិតក្កកថា .	១៧
	ព្រាហ្មណគហបតិកថា . . .	២១
	ធម្មប្បាសាទមាបនកថា	២៣
	ធម្មបោក្ខរណីមាបនកថា . . .	២៩
	មសារគល្លមយតាលាទិកថា . .	៣១

សុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ

បត្តភាគ ១៧

មហាវគ្គ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទី ៤

លេខទំព័

មហាសុទស្សនសូត្រ បឋមភាណវារៈ ការពោលអំពីកុសាវតីរាជធានី ៣

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃចក្ករ័ត្ន ៥

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃហត្ថិរ័ត្ន ៩

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃមណិរ័ត្ន . , . . ១១

ការពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃគហបតិរ័ត្ន . . . ១៣

ការពោលអំពីឫទ្ធិ ៤ យ៉ាង. ១៥

ការពោលអំពីព្រះបរិវិតក្ករបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ . ១៧

ការពោលអំពីព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី. ២១

ការពោលអំពីការសាងធម្មប្រាសាទ. ២៣

ការពោលអំពីការសាងស្រះធម្មបោក្ខរណី ២៩

ការពោលអំពីដើមភ្លោតវិចិត្រដោយកែវមរកតជាដើម . ៣១

អង្កេ

មហាសុទស្សនសុត្តេ ទុតិយភាណវារំ មហាសុទស្សនទទានកថា . . . ៣៣

មហាសុទស្សនវិវិធវិចិត្រសម្បត្តិកថា ៣៥

មហាសុទស្សនបរិវិតក្កកថា . . ៣៧

សុភទ្ទាទេវីកថា ៣៩

សុភទ្ទាទេវីបរិវិតក្កកថា . . . ៤១

សុភទ្ទាទេវិយា បដិនិវេទនកថា . ៤៣

មហាសុទស្សនស្ស បដិវចនកថា . ៤៥

មហាសុទស្សនវចនានុលោមប្បដិវចនំ ៥១

មហាសុទស្សនស្ស បច្ឆិមជាតិ . . ៥៥

សំវេគកថា ៥៩

ជនវសភសុត្តំ បញ្ចមំ

ជនវសភសុត្ត ឧបបត្តីសុ ព្យាករណំ ៦១

អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិវិតក្កោ . ៦៥

អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បរិកថា . ៦៧

អាយស្មតោ អានន្ទស្ស យេន ភគវា

តេនុបសង្កមនំ ៧១

ជនវសភកថា ៧៣

លេខទំព័រ

មហាសុទស្សនសូត្រ ទុតិយភាណវារៈ ការពោលអំពីឧទានរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ៣៣

ការពោលអំពីសម្បត្តិវិចិត្រផ្សេងៗនៃព្រះបាទមហា-
សុទស្សនៈ ៣៥

ការពោលអំពីព្រះបរិវិតក្ករបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ. ៣៧

ការពោលអំពីព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី ៣៩

ការពោលអំពីបរិវិតក្ករបស់ព្រះនាងសុភទ្ទាទេវី . . . ៤១

ការពោលអំពីការក្រាបបង្គំទូលរបស់ព្រះនាងសុ-
ភទ្ទាទេវី ៤៣

ការពោលអំពីព្រះបាទមហាសុទស្សនៈទ្រង់មាន
ព្រះបន្ទូលតប ៤៥

ការក្រាបបង្គំទូលអនុលោមតាមបន្ទូលព្រះបាទ
មហាសុទស្សនៈ ៥១

បច្ឆិមជាតិរបស់ព្រះបាទមហាសុទស្សនៈ ៥៥

សំវេគកថា ៥៩

ជនវសភសូត្រ ទី ៥

ជនវសភសូត្រ ការទ្រង់ព្យាករក្នុងកំណើតនៃបញ្ញានឹងគតិនឹងបុណ្យ . ៦១

សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ . . , . ៦៥

ការពោលរៀបរាប់នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ៦៧

ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៃព្រះអានន្ទ
មានអាយុ ៧១

ការពោលអំពីជនវសភយក្ស ៧៣

អង្កេ

ជនវសភសុត្តេ

ជនវសភវចនំ ៧៥

សក្កស្ស អនុមោទនាគាថា . . ៧៩

សនង្កុមារព្រហ្មកថា ៨១

សនង្កុមារអដ្ឋង្គសរកថា . . . ៨៥

សនង្កុមារព្រហ្មុនោ ឃោសោ. . ៨៧

ឥទ្ធិបាទភាវនានិសំសកថា. . . ៨៩

បឋមោកាសាធិគមកថា . . . ៩១

ទុតិយតតិយោកាសាធិគមកថា . ៩៣

ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា ៩៥

ធម្មគុណកថា ៩៩

វេស្សវណមហារាជបរិវិតក្កោ . . ១០១

បរម្បរាកេបនកថា ១០៣

មហាគោវិន្ទសុត្តំ ឆដ្ឋំ

មហាគោវិន្ទសុត្តេ

ចត្តារោ មហារាជានោ . . . ១០៥

ភគវតោ អដ្ឋយថាភុច្ចវណ្ណកថា . ១០៧

ឯកច្ចានំ ទេវានំ កថាសល្លាបោ. . ១១៣

		លេខទំព័រ
ជនវសភសូត្រ	ពាក្យរបស់ជនវសភយក្ស	៧៥
	អនុមោទនាគាថារបស់សក្កទេវរាជ	៧៩
	ការពោលអំពីព្រហ្មឈ្មោះសនង្កុមារ	៨១
	ការពោលអំពីសំឡេងមានអង្គ ៨ របស់សនង្កុមារព្រហ្ម	៨៥
	សំឡេងគឹកកងរបស់សនង្កុមារព្រហ្ម	៨៧
	ការពោលអំពីអានិសង្សនៃការចំរើនឥទ្ធិបាទ . . .	៨៩
	ការពោលអំពីការបានឱកាសទី ១	៩១
	ការពោលអំពីការបានឱកាសទី ២-៣	៩៣
	ការពោលអំពីសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤	៩៥
	ការពោលអំពីធម្មគុណ	៩៩
	សេចក្តីត្រិះរិះរបស់វេស្សវណមហារាជ	១០១
	ការពោលអំពីការដំណាលប្រាប់តៗគ្នា	១០៣

មហាគោវិន្ទសូត្រ ទី ៦

មហាគោវិន្ទសូត្រ	មហារាជទាំង ៤	១០៥
	ការពោលអំពីគុណជាតរបស់ពិត ៨ ប្រការរបស់ព្រះ មានព្រះភាគ	១០៧
	ការពោលបរហាររបស់ទេវតាពួកខ្លះ	១១៣

		អង្ក
មហាគោវិន្ទសុត្តំ	ព្រហ្មុនោ បាតុភាវាយ បុព្វនិមិត្តំ . . .	១១៥
	សនង្កុមារព្រហ្មុនោ បាតុភាវោ . . .	១១៧
	សនង្កុមារព្រហ្មុនោ អដ្ឋង្គសរោ . . .	១១៩
	ភគវតោ អដ្ឋយថាភុច្ចវណ្ណកថា . . .	១២១
	សនង្កុមារស្ស ឧឡារិកត្តភាវាភិនិម្មនំ .	១២៥
	ទិសម្បតិរាជវត្ថុ ជោតិបាលវត្ថុ . . .	១២៧
	មហាគោវិន្ទសមញ្ញាហេតុកថា . . .	១២៩
	រេណុរាជបុត្តវត្ថុ	១៣១
	រេណុរាជវត្ថុ	១៣៣
	មហាគោវិន្ទស្ស កល្យាណកិត្តិសទ្ទោ .	១៣៧
	មហាគោវិន្ទស្ស ព្រាហ្មណមហាសាលាទីនំ	
	ឧបសង្កមនំ	១៤៣
	មហាគោវិន្ទស្ស នវសណ្ឋាគារការាបនំ	១៤៣
	សនង្កុមារេន សទ្ធិំ កថាសល្លាបោ . .	១៤៥
	ព្រហ្មលោកគាមិនីបុច្ឆា	១៤៧
	អាមគន្ធកថា	១៤៩

លេខទំព័រ

មហាគោវិន្ទសូត្រ

បុព្វនិមិត្តនៃការកើតប្រាកដរបស់ព្រហ្ម ១១៥

ការកើតប្រាកដនៃសនង្កុមារព្រហ្ម ១១៧

សំឡេងមានអង្គ ៨ របស់សនង្កុមារព្រហ្ម ១១៩

ការពោលអំពីគុណដែលជារបស់ពិត ៨ ប្រការរបស់-
ព្រះមានព្រះភាគ ១២១

ការនិម្មិតអត្តភាពដ៏លើសលុបនៃសនង្កុមារព្រហ្ម . . ១២៥

រឿងព្រះបាទទិសម្បតិ និងរឿងជោតិបាលមាណព . ១២៧

ការពោលអំពីហេតុដែលបានឈ្មោះថាមហាគោវិន្ទ-
ព្រាហ្មណ៍ ១២៩

រឿងព្រះរេណុរាជបុត្រ ១៣១

រឿងព្រះបាទរេណុ ១៣៣

កិត្តិសព្ទដ៏ពីរោះរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . . . ១៣៧

មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ចូលទៅរកព្រាហ្មណមហា-
សាលជាដើម ១៤១

ការសាងអាស្រមថ្មីរបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . . ១៤៣

ការនិយាយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងសនង្កុមារព្រហ្ម . . ១៤៥

ការសួរអំពីដំណើរទៅកាន់ព្រហ្មលោក ១៤៧

ការពោលអំពីក្លិនពុល. ១៤៩

អង្ក

មហាគោវិន្ទសុត្តេ

រេណុរាជអាបុច្ឆាគាថា ១៥១

ឆខត្តិយាបុច្ឆាគាថា ១៥៣

ឆខត្តិយានំ មហាគោវិន្ទាយាចនំ . . ១៥៧

មហាគោវិន្ទស្ស ចត្តារីសា ភរិយា អាបុច្ឆា . ១៦១

មហាគោវិន្ទស្ស មេត្តាសហគតំ ចិត្តំ . ១៦៣

មហាគោវិន្ទស្ស ព្រហ្មចរិយកថា . . ១៦៥

សកទាគាមិសោតាបន្នកថា . . . ១៦៧

មហាសមយសុត្តំ សត្តមំ

មហាសមយសុត្តំ

សុទ្ធាវាសកាយិកានំ ភគវន្តុបសង្កមនំ . ១៦៩

សុទ្ធាវាសកាយិកានំ បច្ចេកគាថា. . ១៧១

ទេវកាយានំ នាមានិ ១៧៣

ទេវកាយានំ នាមានិ ចតុលោកបាលា . ១៧៧

មារកថា ១៨៩

សក្កបញ្ហសុត្តំ អដ្ឋមំ

សក្កបញ្ហសុត្តំ

បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តវត្ថុ ១៩៣

បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តគាថា ១៩៥

		លេខទំព័រ
មហាគោវិន្ទសូត្រ	ការពោលអំពីការក្រាបបង្គំទូលលាព្រះបាទរេណុ . .	១៥១
	ការពោលអំពីការក្រាបទូលលាក្សត្រិយ៍ទាំង ៦ អង្គ .	១៥៣
	ការអង្វរមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍នៃក្សត្រិយ៍ទាំង៦អង្គ . .	១៥៧
	ការលាភរិយាទាំង៤០នាក់នៃមហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ .	១៦១
	ចិត្តប្រកបដោយមេត្តារបស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍ . .	១៦៣
	ការពោលអំពីព្រហ្មចរិយធម៌របស់មហាគោវិន្ទព្រាហ្មណ៍	២៦៤
	ការពោលអំពីព្រះសកទាគាមិនិងព្រះសោតាបន្ន . .	១៦៧

មហាសមយសូត្រ ទី ៧

មហាសមយសូត្រ	ការចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៃទេវតាជាន់ សុទ្ធាវាស	១៦៩
	គាថានីមួយៗនៃទេវតាជាន់សុទ្ធាវាស	១៧១
	នាមនិងគោត្ររបស់ពួកទេវតា	១៧៣
	នាមនិងគោត្ររបស់ពួកទេវតា និងស្តេចចតុលោក-បាលទាំង ៤	១៧៧
	ពាក្យរបស់មារ	១៨៩

សក្កបញ្ហសូត្រ ទី ៨

សក្កបញ្ហសូត្រ	រឿងបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ	១៩៣
	គាថារបស់បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ	១៩៥

អង្ក

សក្កបញ្ហសុត្តំ បញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្តវត្ថុ ១៩៩
ទេវានមិន្ទស្ស បរិវិតក្កនំ ២០១
ភគវតោ អារោចនំ ២០៣
គោបិកាសក្យធីតាវត្ថុ ២០៧
ភគវតោ បរិវិតក្កនំ ២១៣
សក្កស្ស បញ្ហា ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យា-
ករណំ ២១៥
ភគវតោ បញ្ហាវេយ្យាករណំ . . . ២១៩
អញ្ញសមណព្រាហ្មណកថា . . . ២៣៣
ទេវាសុរសង្គាមកថា ២៣៥
ឆអត្ថវសា ២៣៧
សោមនស្សប្បដិលាភោ ២៤១
សុត្តបរិយោសានំ ២៤៣

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ នវមំ

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ ឧទ្ទេសវារកថា ២៤៥
អានាបានបព្វំ ២៤៧

លេខទំព័រ

សក្កបញ្ហសូត្រ រឿងបញ្ចសិខគន្ធព្វបុត្រ ១៩៩
សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ទេវិនមិន្ទ: ២០១
សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ២០៣
រឿងគោបិកាសក្យធីតា ២០៧
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះ ២១៣
ប្រស្នាព្រះឥន្ទ្រ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ . . . ២១៥
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករប្រស្នា ២១៩
ការនិយាយអំពីសមណព្រាហ្មណ៍ដទៃ ២៣៣
ការនិយាយអំពីសង្គ្រាមទេវតានឹងអសុរ ២៣៥
អំណាចនៃប្រយោជន៍ ៦ ប្រការ ២៣៧
ការបាននូវសេចក្តីសោមនស្ស ២៤១
ពាក្យជាទីបំផុតនៃសូត្រ ២៤៣

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ទី ៩

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ ឧទ្ទេសវារកថា ២៤៥
អានាបានបព្វ: ២៤៧

មាតិកាបត្តានិ

		អង្ក
មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ	ឥរិយាបថបព្វំ	២៤៩
	សម្បជញ្ញបព្វំ	២៥១
	បដិក្កូលមនសិការបព្វំ	២៥៣
	ធាតុមនសិការបព្វំ	២៥៥
	សីវថិកាបព្វំ	២៥៧
	វេទនានុបស្សនា	២៦១
	ចិត្តានុបស្សនា	២៦៥
	ធម្មានុបស្សនា	២៦៧
	នីវរណបព្វំ	២៦៩
	ខន្ធបព្វំ	២៧១
	អាយតនបព្វំ	២៧៣
	ពោជ្ឈង្គបព្វំ	២៧៧
	សច្ចបព្វំ	២៨១
	ទុក្ខអរិយសច្ចំ	២៨៣
	សមុទយអរិយសច្ចំ	២៨៧
	និរោធអរិយសច្ចំ	២៩៣

លេខទំព័រ

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ

ឥរិយាបថបព្វៈ ២៤៩

សម្បជញ្ញបព្វៈ ២៥១

បដិក្កូលមនសិការបព្វៈ ២៥៣

ធាតុមនសិការបព្វៈ ២៥៥

សីវថិកាបព្វៈ ២៥៧

ការពិចារណានូវវេទនា ២៦១

ការពិចារណានូវចិត្ត ២៦៥

កាពិចារណានូវធម៌ ២៦៧

នីវរណបព្វៈ ២៦៩

ខន្ធបព្វៈ ២៧១

អាយតនបព្វៈ ២៧៣

ពោជ្ឈង្គបព្វៈ ២៧៧

សច្ចបព្វៈ ២៨១

ទុក្ខអរិយសច្ច ២៨៣

សមុទយអរិយសច្ច ២៨៧

និរោធអរិយសច្ច ២៩៣

អង្ក

មហាសតិប្បដ្ឋានសុត្តំ	មគ្គអរិយសច្ចំ	២៩៧
	សតិប្បដ្ឋានភាវនានិសំសោ . . .	៣០១

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ ទសមំ

បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ	កុមារកស្សបស្ស កល្យាណកិត្តិសទ្ទោ .	៣០៧
	សារាណីយកថា	៣០៩
	អកុសលកម្មបថាទីនវកថា . . .	៣១១
	ចោរូបមាកថា	៣១៣
	កុសលកម្មបថានិសំសកថា . . .	៣១៧
	គូថកូបូបមាកថា	៣១៩
	បាណាតិបាតាទិវិរមណកថា . .	៣២៣
	ទេវានំ តាវតិំសានំ អាយុប្បមាណំ .	៣២៥
	ជច្ចន្ធូបមាកថា	៣២៧
	សីលវន្តសមណព្រាហ្មណកថា . .	៣២៩
	គព្ភិនីព្រាហ្មណីឧបមា	៣៣៣
	អាគុចារិចោរូបមា	៣៣៥

លេខទំព័រ

មហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ មគ្គអរិយសច្ច ២៩៧

អានិសង្សនៃការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៣០១

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ ទី ១០

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ កិត្តិសព្ទសរសើររបស់ព្រះកុមារកស្សប ៣០៧

សាវណីយកថា ៣០៩

ការនិយាយអំពីទោសរបស់អកុសលកម្មបថ . . . ៣១១

ពាក្យឧបមាដោយចោរ ៣១៣

ការនិយាយអំពីអានិសង្សកុសលកម្មបថ ៣១៧

ពាក្យឧបមាដោយស្តេចាលាមក ៣១៩

ការនិយាយអំពីការវៀរចាកទោសមានបាណាតិបាតជា-

ដើម ៣២៣

ប្រមាណនៃអាយុរបស់ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស. . . . ៣១៥

ពាក្យឧបមាដោយបុគ្គលទ្វាក់អំពីកំណើត . . . ៣២៧

ការនិយាយអំពីសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ដែលមានសីល ៣២៩

សេចក្តីប្រៀបដោយនាងព្រាហ្មណីដែលមានគភ៌ . ៣៣៣

សេចក្តីប្រៀបដោយចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ . . ៣៣៥

		អង្ក
បាយាសិរាជញ្ញសុត្តំ	សុបិនកូបមា	៣៣៧
	អយោគុឡូបមា	៣៣៩
	កាលកតតោរជីវិតវេសនកថា . .	៣៤១
	សង្ខធមូបមា	៣៤៣
	កាលកតតោរជីវិតវេសនកថា . ,	៣៤៧
	អគ្គិកជដិលូបមា	៣៤៩
	មហាសកដសត្ថូបមា	៣៥៣
	សូករបោសកបុរិសូបមា	៣៦១
	ទ្វេអក្ខធុត្តកូបមា	៣៦៣
	សាណភារិកូបមា	៣៦៧
	បាយាសិរាជញ្ញស្ស ឧបាសកត្តទេសនា	៣៧១
	កស្សកូបមា	៣៧៣
	បាយាសិរាជញ្ញទានកថា , . . .	៣៧៥
	គវម្បតិត្ថេរបាយាសិទេវបុត្តកថា . .	៣៧៩
	ឧទ្ទានគាថា	៣៨២

លេខទំព័រ

បាយាសិរាជញ្ញសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដោយការយល់សុប្តិ ៣៣៧

សេចក្តីប្រៀបដោយដុំដែក ៣៣៩

ការពោលអំពីការស្វែងរកជីវៈ របស់ហោរដែលស្លាប់ទៅ ៣៤១

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសផ្លុំស័ង្ខ ៣៤៣

ការពោលអំពីការស្វែងរកជីវៈរបស់ហោរដែលស្លាប់ទៅ ៣៤៧

សេចក្តីប្រៀបដោយជដិលអ្នកបម្រើភ្លើង . . . ៣៤៩

សេចក្តីប្រៀបដោយពួកឈ្មួញរទេះដ៏ច្រើន . . . ៣៥៣

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសចិញ្ចឹមជ្រូក ៣៦១

សេចក្តីប្រៀបដោយអ្នកលេងបាស្កាពីរនាក់ . . . ៣៦៣

សេចក្តីប្រៀបដោយបុរសអ្នកនាំយកបាច់សម្បកធ្មៃ . ៣៦៧

ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសកនៃព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ ៣៧១

សេចក្តីប្រៀបដោយអ្នកភ្លូរ ៣៧៣

ការពោលអំពីទានរបស់ព្រះបាទបាយាសិរាជញ្ញៈ . . ៣៧៥

ការពោលអំពីគវម្បតិត្ថេរនឹងបាយាសិទេវបុត្រ . . . ៣៧៩

ឧទ្ទានគាថា ៣៨១

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កោ	បន្តិលេខាយំ
តត	តត្ត	៣	១៦
សោ	សោ-	២៨	១៥
ករតតា	កតរតា-	៦៥	១១
ជានបធា	ជានបទា-	៦៨	១៤
ទេវហិ	ទេវេហិ	៧៧	១២
បុរិត្ថិមាភិ	បុរត្ថិមាភិ	,,	១៤
តាវតីសា-	តាវត្តឹសា-	៧៩	៣
បរិសាសំ	បរិសាយំ	៨៣	៣
តាវត្តឹសា	តាវត្តឹសេ	៨៦	៧
តាវត្តឹសេ	តាវត្តឹសា	,,	៨
ព្រហ្មនោ	ព្រហ្មុនោ-	៨៧	១
ជវសភសុត្តំ	ជនវសភសុត្តំ	១០៣	១០
ភជ	ភជ-	១០៤	២
ឃត	ឃត-	,,	៦
សច្ឆិកត្វា វធំ	សច្ឆិកត្វា វ ធំ	១១៦	៨
សោ វណ្ណោ	សោវណ្ណោ	១១៧	៥

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្ត

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	បដ្ដលេខាយំ
បរយោ	បរិយោ	១២៤	១០
កត	កត.	១២៥	៧
អហោសិ	អហោសិ ។	១២៦	៥
ភជវត្តុ	ភជវត្តុ	១២៧	១
អដ្ឋបេស	អដ្ឋបេសិ	១៣៥	១៦
អកាដ្ឋី	អកាដ្ឋី	១៤៧	៩
មមត្ដំ	មមត្តំ	"	១២
សតោ	សត្តោ	១៥៦	៣
តេលំ	តេសំ	១៦៥	១៧
កិច្ចសតេហិ	កិច្ចសតេហិ	១៦៨	៤
បច្ចេកកាជំ	បច្ចេកកាជុំ	"	១៥
កតវេតា	កតវេតា	១៦៩	៥
តេសម្ប	តេសម្បិ	១៧១	១៤
យសស្ស	យសស្សិ	១៧៨	១០
បុរិមទីសំ	បុរិមទិសំ	១៧៩	១០
ចន្ទស្សូបនិសា	ចន្ទស្សូបនិសា	១៨៣	១៦

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	បន្តិលេខាយំ
មញ្ចសិខោ	បញ្ចសិខោ	១៩៤	៧
ឫហាកជស្ស	មហាកជស្ស	២០៣	១០
តឹសញ្ញោជនា	កឹសញ្ញោជនា	២១៤	៣
សុក្កបញ្ហសុត្តំ	សក្កបញ្ហសុត្តំ	២១៥	១
ឃញ្ញោ	យញ្ញោ	២១៩	៤
វត្តំ	វុត្តំ	”	៨
បរិយ	បរិយេ-	២២៦	៥
ជិហវិញ្ញេយ្យ	ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ	២២៧	៨
សុក្កបញ្ហសុត្តំ	សក្កបញ្ហសុត្តំ	២៣៧	១
ផាឧការឹ	ផាឧការី	២៥០	៨
បសា តេ	បសារិតេ	”	”
សុត្កេ	សុត្តេ	២៥១	២
ឃរ្ហី	ឃរម្ហិ	”	១២
ឃរម្ហ	ឃរម្ហ	២៥៩	១១
ពហិទ្ធា ក	ពហិទ្ធា ភ	២៦០	១០
អជ្ឍត្តពហិទ្ធា	អជ្ឈត្តពហិទ្ធា	២៦៣	៣

វិរុទ្ធាវិរុទ្ធបត្តំ

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	រជ្ជុលេខាយំ
បិយរបំ	បិយរូបំ	២៩១	៥
ឆរមំ	ឆរៈមំ	៣០៤	៨
សុកតទុក្កា	សុកតទុក្កា.	៣៣១	១៤
ការស្សាមិ	ការិស្សាមិ	,,	១៦
បឋម	បឋម	៣៤៦	១២
បដិរកំ	បដិរូបំ	៣៤៨	,,
ករស្សន្តិ	ករិស្សន្តិ	៣៥៣	៣
កច្ចី	កច្ចិ	៣៥៧	៦
រៈដុមានី	រៈដុមានិ	,,	១៤
សម្មាសមា	សម្មាសមា.	៣៧៤	២
ទាយសិ	ទាយាសំ	៣៧៧	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អំពិ	អំពី	២២	៤
លះបង់	កុំធ្វើ	៥០	១៥
សរិទ្ធិ	សំរិទ្ធិ	៥៣	៦
ធ្វេ	ធ្វើ	”	១១
ជិវិត	ជីវិត	”	១៤
មិនទៀត	មិនទៀង	៥៨	”
ធ្វើមេណកាល	ធ្វើមរណកាល	៦៤	”
ខូរកពា	ខូរក់ពា	៧០	១៣
សប្បកយ	សម្បកយ	៧១	៩
ៗ ពាក្យ	ៗ ២ ពាក្យ	៧៥	១២
គារត្តិង្ស	គារត្តិង្ស	៨០	៩
ទេគា	ទៅគា	៨៣	៧
ខូរសេចក្តី	ខូវសេចក្តី	”	១១
សំនីឡេង	សំឡេង	៨៧	៨
ការអារម្មណ៍	ការទទួលអារម្មណ៍	៩២	១៨
សេបក្តី	សេចក្តី	៩៨	១២
មណរកាល	មរណកាល	១០១	២

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ហីយ	ហើយ	១០៤	៥
មិនឃេញ	មិនឃើញ	១១១	១១
ទា	ទៅ	១១៣	៦
សំណាក	សំណាក់	១១៩	៣
រាជ្យសម្បត្តិ	រាជសម្បត្តិ	១៣៣	៩
"	"	"	១៤
ហើញ	ហើយ	១៣៤	៩
ហីយ	ហើយ	១៣៥	៤
កុងបច្ចុប្បន្ន	ក្នុងបច្ចុប្បន្ន	១៤៦	១៦
(៦៥)	(៦៩)	១៥១	៨
គំនាំគោរ	គំគោរ	១៦២	១៤
ួកសាវ័កកណា	ពួកសាវ័កណា	១៦៤	៨
សកុតាមិបុគ្គល	សកតាគាមិបុគ្គល	១៦៧	៣
ភូមិទេវតា	ភូមទេវតា	១៧២	១៣
េទៀយ	ទៀយ	១៧៣	៤
បញ្ចោត	បញ្ឆោត	១៨០	៥
ពួកទូវតា	ពួកទេវតា	១៨៤	១២

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អន្ទង៍ទាំង ៤	អន្ទង់ទាំង ៤	១៨៨	៦
សិម	សឹម	១៩៤	៨
គន្ធកុដី	គន្ធកុដិ	២០៣	៧
ដោយត្បួង៍	ដោយត្បូង៍	២០៤	១៥
ព្រះ ង្គ	ព្រះអង្គ	២០៧	៨
ទ្រង់ត្រិះរិះ	ទ្រង់ត្រិះរិះ	២១៣	២
កាលបេិ	កាលបើ	២១៦	១៨
សក្កប្បញ្ហាសូត្រ	សក្កប្បញ្ហាសូត្រ	២១៧	១
នសន្ស	នស្ស	២១៩	៥
បពិត្យ	បពិត្រ	២២១	២
នូវកាយ	នូវកាយ-	២២៤	៣
ការំលត់ទុក្ខ	ការរំលត់ទុក្ខ	២៣៦	២
ខ្ញុំព្រះព្រះអង្គ	ខ្ញុំព្រះអង្គ	២៣៨	២
ចូលវៃ ង	ចូលវៃង	២៤៦	៨
សម្បជញ្ញ	សម្បជញ្ញៈ	២៥០	៨
ដៃ	ទៃ	២៥២	១០
មានទុបមេយ្យដូចេ្នះឯង៍	មានទុបមេយ្យដូច្នោះឯង់	២៥៥	៣

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សួម្បី	សូម្បី	២៥៥	១១
ការវៈដូច្នោះ	ការៈដូច្នោះ	២៥៦	១០
កើតដោយវិធី	តើដោយវិធី	២៦១	១១
សុខ ទេនា	សុខវេទនា	២៦២	៣
ខាងក្រា	ខាងក្រៅ	២៦៣	៤
ទុទ្ធប្បកក្ខៈ	ទុទ្ធប្បកុក្ខៈ	២៦៨	១១
ប៉ុណ្ណ	ប៉ុណ្ណះ	២៧២	៣
ឃើញ	ឃើញ	២៧៦	៤
ប្រជុំ កើតឡើង	ប្រជុំកើតឡើង	"	៨
នៃខ្លន	នៃខ្លួន	២៧៧	៩
វៀចាកបុគ្គលខ្ជឹល	វៀរចាកបុគ្គលខ្ជិល	២៧៨	១៤
អំពីកាយ	អំពីកាយ។	២៨៩	១២
ធម្មារណ៍	ធម្មារម្មណ៍	២៩១	៣
វៀចាក	វៀរចាក	២៩៧	១២
សេសសលនៅ	សេសសល់នៅ	៣០២	៣
គជាគគ	គជាគត	"	១១
ព្របាទ	ព្រះបាទ	៣០៦	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ពហុស្សូត្រ	ពហុស្សូត	៣០៧	១២
អាពាទ	អាពាធ	៣១៦	៦
បាតិក	បាតិកៈ	៣១៣	១៣
ពិឃាដ	ពិឃាត	៣១៤	១២
		៣១៥	៣
មិសុណាវាចា	បិសុណាវាចា	៣១៨	១០
តោ	តៅ	៣២០	២
បីដក	បីដង	"	១១
បស់	របស់	៣២២	៧
តា ត្តិង្ស	តាវត្តិង្ស	៣២៦	៤
ឧបបាតិក	ឧបបាតិកៈ	៣២៧	២
សម្បរ	សម្បុរ	៣២៨	៤
សម្បុរ	"	"	៥
បាតិក	បាតិកៈ	៣២៩	១៨
ពិព្រេងនាយ	ពីព្រេងនាយ	៣៣២	៣
ន្ទាល	រន្ទាល	៣៣៩	៥

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សាស្ត្រា	សស្ត្រា	៣៤៤	១៣
បឋម	បឋម	៣៤៦	១២
ក្បាល់	ក្បាល់	៣៥០	១០
បូអ្នក	បូរអ្នក	៣៥៥	១២
បូរប	បូរប	៣៥៧	១៨
សត្វល្អ	សត្វត្វើល្អ	៣៦៣	៧
បីដក	បិដក	៣៦៨	១
ឧបាសក	ឧបាសក	៣៧១	,,
ព្យាយាត	ព្យាយាម	៣៧៣	៩
មានភាព	មានសភាព	៣៧៤	៣
ចំណែណ	ចំណែក	៣៧៩	៥
កើតមានកន្ទ្រី	កើតកន្ទ្រី	៣៨០	១២
ឧន្ទាទគាថា	ឧម្មានគាថា	៣៨១	១
សក្កបញ្ញា	សក្កប្បញ្ញា	,,	១៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

INSTITUT BOUDDHIQUE